

HARVARD LAW LIBRARY

Received **JUN 10 1912**

Netherlands

Mr: A. J. van der HOUVEN van

PARAMARIBO.

15
c

x

WETBOEKEN

EN

REGLEMENTEN

VOOR DE KOLONIE

SURINAME.

's GRAVENHAGE.

1868.

Jun 10, 1912

JUN 10 1912

4 September 1868.

N°. 17.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN
ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN
LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragten van Onzen Minister van Koloniën van den 27 Januarij 1866, Litt. B n°. 8; 18 Januarij 1868, Litt. B n°. 19; 4 April 1867, Litt. B n°. 4; 16 November 1865, Litt. B n°. 17; 8 Januarij 1866, Litt. B n°. 31; 25 October 1866, Litt. B n°. 27; 12 Maart 1867, Litt. B n°. 26; 21 Augustus 1867, Litt. B n°. 10; 12 November 1867, Litt. B n°. 2; en 31 Julij 1868, Litt. B n°. 10 a;

Gelet op art. 168 van het Reglement op het beleid der Regering in de kolonie Suriname, vastgesteld bij de wet van den 31 Mei 1865 (*Staatsblad* n°. 55);

Den Raad van State gehoord, adviezen van den 13 April 1866, n°. 4; 3 Maart 1868, n°. 24; 7 Mei 1867, n°. 15; 19 Junij 1866, n°. 18; 9 October 1866, n°. 18; 29 Januarij 1867, n°. 42; 4 Junij 1867, n°. 7; 14 Januarij 1868, n°. 17; 24 December 1867, n°. 12; en 18 Augustus 1868, n°. 4;

Gelet op de nadere rapporten van Onzen Minister van Koloniën van den 28 Mei 1866, Litt. B n°. 5; 17 Maart 1868, Litt. B n°. 24; 28 Mei 1867, Litt. B n°. 12; 15 November 1866, Litt. B n°. 19; 18 Februarij 1867, Litt. B n°. 20; 6 Junij 1867, Litt. B n°. 2; 27 November 1867, Litt. B n°. 23; 26 Februarij 1868, Litt. B n°. 10; en 14 Februarij 1868, Litt. B n°. 16; en van Onzen Minister van Marine, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Koloniën, van den 29 Augustus 1868, Litt. B n°. 5;

Gezien Onze kabinetsbeschikkingen van den 30 Mei 1866, n°. 75; 20 Maart 1868, n°. 81; 30 Mei 1867,

n°. 57; 16 November 1866, n°. 61; 20 Februarij 1867, n°. 49; 8 Junij 1867, n°. 58; 2 December 1867, n°. 54; 29 Februarij 1868, n°. 70; en 19 Februarij 1868, n°. 99;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Het Reglement op de inrigting en de zamenstelling der Regterlijke Magt in de kolonie Suriname;

De Bepalingen op den Overgang van de vroegere tot de nieuwe wetgeving in de kolonie Suriname;

De Algemeene Bepalingen der Wetgeving van de kolonie Suriname;

Het Burgerlijk Wetboek voor de kolonie Suriname;

Het Wetboek van Koophandel voor de kolonie Suriname;

Het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voor de kolonie Suriname;

Het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Suriname;

Het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie Suriname;

Het Reglement op het Notarisambt in de kolonie Suriname;

Voorloopig bekrachtigd bij Onze in het hoofd dezes genoemde kabinetsbeschikkingen, worden vastgesteld zoodanig als zij zijn gevoegd bij het tegenwoordige besluit.

2. De nieuwe wetgeving wordt in de kolonie Suriname ingevoerd op den eersten Mei achttien honderd negen en zestig, en is mitsdien van verbindende kracht met middernacht tusschen den 30 April en den 1 Mei 1869.

3. Met den dag van de invoering der nieuwe wetgeving in de kolonie Suriname wordt aldaar afgeschaft het wettelijk gezag van het Oud-Hollandsche en van het Romeinsche regt.

Met denzelfden dag vervallen, ten aanzien van de onderwerpen, welke bij de nieuwe wetgeving zijn geregeld, alle verordeningen, reglementen, publicatiën, ordonnantiën, instructiën, plakkaten, statuten, costumen, en in het algemeen alle geschreven en ongeschreven regten, waaraan vóór de invoering der nieuwe wetgeving kracht van wet werd toegekend; alles voor zooverre die niet uitdrukkelijk worden in stand gehouden.

4. De bepalingen, in de in art. 1 genoemde wetboeken, en in andere tot de nieuwe wetgeving behoorende algemeene verordeningen voorkomende, en betrekking hebbende tot het beroep op den Hoogen Raad der Nederlanden van door het hof van justitie gewezen vonnissen of beschikkingen op request, blijven voorloopig buiten toepassing.

Onze Minister van Marine, tijdelijk belast met het beheer van het Departement van Koloniën, is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan den Minister van Justitie, aan den Raad van State en aan den Hoogen Raad der Nederlanden.

Het Loo, den 4 September 1868.

W I L L E M.

*De Minister van Marine,
tijdelijk belast met het beheer van het
Departement van Koloniën,*

B R O C K.

REGLEMENT

OP DE

INRICHTING EN DE ZAMENSTELLING

DER

REGTERLIJKE MAGT

IN DE KOLONIE

SURINAME.

REGLEMENT

OP DE

INRIGTING EN DE ZAMENSTELLING DER REGTERLIJKE MAGT.

EERSTE AFDEELING.

VAN DE REGTERLIJKE MAGT IN HET ALGEMEEN.

Art. 1. De regtsmagt in burgerlijke zaken omvat de kennisneming van alle twistgedingen over eigendom of daaruit voortspruitende regten, over schuldvordering en andere burgerlijke regten.

Die in strafzaken omvat de kennisneming van alle vervolging tot toepassing van straf.

2. Regtsmagt in burgerlijke en strafzaken wordt uitgeoefend door kantongeregten en het hof van justitie, behoudens de gevallen, waarin voor de regtsmagt in strafzaken een andere regter is aangewezen.

3. Het openbaar ministerie is belast met de handhaving der algemeene verordeningen, de vervolging van alle misdrijven en het doen uitvoeren van alle strafvonnissen.

4. Het openbaar ministerie bij het kantongeregte te Paramaribo wordt uitgeoefend door den advocaat-generaal, dat bij de overige kantongeregten door de ambtenaren daartoe aangewezen.

5. De ambtenaren van het openbaar ministerie zijn verplicht de bevelen na te komen, die hun in hunne ambtsbetrekking door of van wege den Gouverneur worden gegeven.

6. De procureur-generaal is verplicht, wanneer het aan het hof van justitie voorkomt, dat de vervolging van misdrijven behoort ingesteld of voortgezet te worden, aan het bevel van het hof te voldoen om verslag te geven en de daartoe betrekkelijke stukken over te leggen.

Hij is, behoudens de bepalingen bij het Wetboek van Strafvordering vastgesteld, verplicht om, op bevel van het hof, te vervolgen of te doen vervolgen.

7. De advocaat-generaal, de kantonregter te Paramaribo en de plaatsvervangers bij het hof van justitie

moeten den ouderdom van vijf en twintig, de overige door den Gouverneur benoemde leden van de regterlijke magt dien van drie en twintig jaren bereikt hebben.

De advocaat-generaal en de kantonregter te Paramaribo moeten bovendien op eene rijks-hoogeschool verkregen hebben den graad van meester in de beide regten.

8. Onvereenigbaar met het bezoldigde lidmaatschap der regterlijke magt is:

De betrekking van praktizijn, notaris, solliciteur of zaakwaarnemer. Aan de griffiers bij de kantongeregten te Nickerie en Coronie kunnen echter de functiën van notaris worden opgedragen;

Het drijven van handel, het doen van nering of het uitoefenen van eenig beroep, zelfs al geschiedt dit op naam der echtgenoot of door een tusschenpersoon. Van deze bepaling kan door den Gouverneur dispensatie worden verleend aan hen, die met de tijdelijke waarneming van regterlijke betrekkingen belast worden;

Elk openbaar bezoldigd ambt. Twijfel, of eenige openbare bediening is een bezoldigd ambt, wordt door den Gouverneur beslist.

Regterlijke ambtenaren, aan welke slechts eene toelage is verleend, worden, met betrekking tot dit artikel, niet voor bezoldigd gehouden.

9. Een lid der regterlijke magt, eene met zijn regterlijk ambt onvereenigbare betrekking of bediening aanvaardende, houdt van regtswege op lid der regterlijke magt te zijn.

Met de aanvaarding van het lidmaatschap der regterlijke magt wordt de benoemde geacht afstand gedaan te hebben van elke daarmede onvereenigbare betrekking.

10. Bloedverwanten of aangehuwden, tot den derden graad ingesloten, mogen tegelijk geene ambtsbetrekkingen in of bij het hof van justitie of bij hetzelfde kantongerecht bekleeden.

Ingeval van opkomende zwagerschap na de benoeming, legt hij, door wiens huwelijk de zwagerschap ontstaat, zijn ambt neder. Door den Gouverneur kan echter in dat geval ontheffing worden verleend.

De president van het hof van justitie draagt zorg, dat aangehuwden, ten gevolge van ontheffing tot het

hof behoorende, zoo min mogelijk als regters of ambtenaar van het openbaar ministerie te zamen zitting hebben bij de behandeling derzelfde zaak.

11. De leden der regterlijke magt leggen, elk naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid, vóór het aanvaarden van hun ambt den volgenden eed (belofte) af:

„Ik zweer (beloof) trouw aan den Koning en gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat be-loof ik.")

Alvorens tot dien eed of belofte te worden toegelaten, leggen zij den volgenden eed (verklaring en belofte) van zuivering af:

„Ik zweer (verklaar), dat ik middellijk noch onmiddellijk, onder welken naam of voorwendsel ook, tot het verkrijgen mijner aanstelling, aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.

„Ik zweer (beloof), dat ik nimmer eenige giften of geschenken hoegenaamd zal aannemen of ontvangen van eenig persoon, welken ik weet of vermoed in eenige regtzaak te zijn of te zullen worden betrokken, in welke mijne ambtsverrigtingen zouden kunnen te pas komen.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almagtig!" („Dat verklaar en beloof ik.")

12. De eed, belofte of verklaring, in het vorig artikel vermeld, wordt afgelegd in handen van den Gouverneur, of van den ambtenaar daartoe door hem aangewezen.

13. De president van het hof van justitie is bevoegd, ambtshalve of op de vordering van het openbaar ministerie, aan de leden, plaatsvervangers en den griffier van het hof, alsmede aan de kantonregters, hunne plaatsvervangers en griffiers, die de waardigheid van hun ambt of hunne ambtsbezigheden verwaarloozen, na hen te hebben gehoord, de noodige waarschuwing te doen.

14. De president en de leden van het hof van justitie, de procureur-generaal, de advocaat-generaal en de griffier, de kantonregter te Paramaribo en zijn griffier hebben hun vast en voortdurend verblijf in het stadsdistrict.

De beide andere kantonregters, de ambtenaren van het openbaar ministerie en de griffiers hebben hun

vast en voortdurend verblijf in het district, alwaar het kantongeregte is gevestigd, bij hetwelk zij zijn aangesteld.

15. De bezoldigde leden der regterlijke magt mogen zich buiten den vacantie-tijd, en de leden der vacantie-kamer ook gedurende dien tijd, niet langer dan drie dagen van de plaats van hun vast en voortdurend verblijf verwijderen, zonder verlof van den Gouverneur, of van de ambtenaren daartoe door hem aangewezen.

De onbezoldigde leden geven van hunne afwezigheid aan den Gouverneur of aangewezen ambtenaar kennis, ten einde deze, zoo noodig, in hunne vervanging kunne voorzien.

16. De jaarlijksche vacantie van het hof van justitie vangt aan met den eersten September, en eindigt met den laatsten October.

17. Gedurende de vacantie is bij het hof van justitie eene kamer belast met de behandeling van burgerlijke zaken, welke spoed vereischen.

Voor de behandeling van strafzaken heeft geene vacantie plaats.

18. De president van het hof van justitie wordt, bij verhindering of ontstentenis, vervangen door het oudste lid, de leden van het hof en de kantonregters door plaatsvervangers, naar rang van benoeming.

19. Zoo noodig wordt de procureur-generaal bij het hof van justitie vervangen door den advocaat-generaal, en, bij verhindering of ontstentenis van deze, door een lid van het hof, daartoe door den president aan te wijzen.

De ambtenaren van het openbaar ministerie bij de kantongeregtten worden, zoo noodig, vervangen door een regter-plaatsvervanger bij het kantongeregte, naar rang van benoeming.

20. Bij verhindering of ontstentenis van den griffier bij het hof van justitie wordt zijn dienst op de openbare terechtzitting en in raadkamer waargenomen door een lid van het hof of plaatsvervanger, daartoe door den president aan te wijzen.

Die griffier kan zich bij de instructie van strafzaken en tot bijwoning van comparitiën in burgerlijke zaken doen vervangen door eenen ambtenaar ter griffie, minstens drie en twintig jaren oud.

Bij verhindering of ontstentenis van den griffier van een kantongeregten worden zijne ambtsverrigtingen waargenomen door een ingezeten, gelijke vereischten als de griffier bezittende, door den kantonregter te benoemen tot wederopzeggens toe, en te beëdigen.

21. Vonnissen kunnen, op straffe van nietigheid, niet worden gewezen met een ander getal regters, dan bij dit Reglement is bepaald.

De president van het hof van justitie is bevoegd, indien hij het voor de behandeling eener zaak noodig acht, een of meer leden boven het bepaalde getal als bijzittende leden aan te wijzen.

Deze bijzittende leden zijn bij de behandeling der zaak tegenwoordig, doch werken niet mede tot het wijzen van het vonnis, dan ter vervanging van de leden, het gewone getal uitmakende, die verhinderd worden daaraan deel te nemen.

Van dit alles wordt in het audiëntieblad of proces-verbaal der terechtzitting melding gemaakt.

22. Geen lid van het hof van justitie mag rapporteur of commissaris zijn in eene burgerlijke zaak, waarin een zijner bloedverwanten of aangehuwden, tot den derden graad ingesloten, als praktizijn werkzaam is.

23. Geen regterlijk ambtenaar mag zich, regtstreeks of zijdelings, over eenige voor hem aanhangige geschillen, of die hij weet of vermoedt dat voor hem aanhangig zullen worden, in eenig afzonderlijk onderhoud inlaten met partijen of hare praktizijns, noch van hen afzonderlijke onderrigting of schrifturen aannemen.

24. In alle zaken doet de president van het hof van justitie hoofdelijke omvraag.

Bij beraadslaging over regtzaken begint hij met den commissaris of rapporteur; vervolgens brengen de verdere leden, van den jongstbenoemde tot den oudste, en eindelijk hij zelf zijn gevoelen uit.

In diezelfde orde heeft de stemming plaats.

Een afwezend lid kan zijn gevoelen niet door een zijner medeleden doen voordragen, noch schriftelijk indienen.

25. Wanneer meer dan twee verschillende gevoelens zijn uitgebragt, wordt het besluit opgemaakt op de wijze, die het meest overeenkomt met het gevoelen der meerderheid.

Geene beslissing wordt in strafzaken ten nadeele van

34. De kantonregters nemen insgelijks, behoudens hooger beroep, kennis:

- 1°. Van alle vorderingen tot zoodanig herstel aan verhuurde onroerende goederen, als ten laste van den huurder is gebragt;
- 2°. Van alle vorderingen tot betaling van arbeidsloonen van werklieden, van loonen van dienstboden, en tot uitvoering van overeenkomsten tusschen meesters en hunne dienstboden of werklieden;
- 3°. Van de burgerlijke vordering ter zake van laster, hoon of belediging, ook dan wanneer nevens of in de plaats eener geldsom een andere eisch tot betering gedaan wordt;
- 4°. Van de vorderingen tot ontbinding van huur, en dien ten gevolge tot ontruiming van onroerende goederen, indien de huurprijs over den tijd, gedurende welken de overeenkomst nog zou moeten werken, niet meer bedraagt dan drie honderd gulden;
- 5°. Van de vorderingen tot ontruiming van onroerende goederen, op grond van het niet bestaan van huur of het eindigen van den huurtijd;
- 6°. Van alle vorderingen wegens bezitregt;
- 7°. Van de vordering tot vanwaardeverklaring van een gelegd beslag, wanneer gelijktijdig daarmede wordt ingesteld eene tot hunne bevoegdheid behoorende vordering, ter zake waarvan het beslag gelegd is;
- 8°. Van de vordering tot opheffing van een gelegd beslag, wanneer de vordering, ter zake waarvan het beslag gelegd is, tot hunne bevoegdheid behoort;
- 9°. Van de vordering tot vanwaarde- of nietigverklaring van een gedaan aanbod van betaling of van eene geregtelijke bewaargeving, wanneer de waarde der zaak of de geldsom, die aangeboden of in bewaring gesteld is, hunne bevoegdheid niet overschrijdt.

De bevoegdheid van den kantonregter houdt op, wanneer bij regtsvorderingen, onder n°. 5 van dit artikel bedoeld, de verweerder zich beroept op een regts-titel, aanleiding gevende tot een geschil, over eene waarde van meer dan drie honderd gulden loopende.

35. De kantonregters nemen kennis van elken eisch in reconventie, die, wat het onderwerp des geschils betreft, tot hunne bevoegdheid behoort, ook dan wanneer het beloop van dien eisch, gevoegd bij dat van den eisch in conventie, die bevoegdheid te boven gaat.

Wanneer zij, met opzigt tot het onderwerp van het geschil, onbevoegd zijn om kennis te nemen van den eisch in reconventie, kunnen zij, of de kennisneming van den eisch in conventie aan zich houden, of beide gedingen verwijzen naar den regter, die bevoegd is om van den eisch in reconventie kennis te nemen.

36. Partijen, bevoegd tot het aangaan van dading of compromis, kunnen de beslissing van de daarvoor vatbare geschillen opdragen aan eenen kantonregter ter harer keuze.

De kantonregter is verplicht aan die opdracht te voldoen, welke ook de aard van het geschil of de waarde van het betwiste voorwerp zij.

Tegen zijne uitspraak is geen beroep toegelaten, ten ware partijen het zich bij de opdracht hebben voorbehouden.

Partijen, tot het aangaan van dading of compromis bevoegd, kunnen insgelijks afstand doen van het regt van beroep van de vonnissen van kantonregters.

37. De kantonregters vonnissen, behoudens hooger beroep, over alle misdrijven, op welke geene zwaardere straf is gesteld dan gevangenis van drie maanden of geldboete van drie honderd gulden, te zamen of afzonderlijk.

Hunne bevoegdheid houdt niet op, al gaat de straf gepaard met gevangenisstraf, de geldboete vervangende, of wel met verbeurdverklaring of last tot vernietiging of onbruikbaarmaking van eenig voorwerp, of met last tot slechting of opruiming van tot stand gebragte of aangevangen werken.

Over de burgerlijke vordering tot vergoeding van kosten en schade, mits vijftig gulden niet te boven gaande, alsmede over elken anderen eisch tot betering, ingesteld door de beledigde partij, die zich in het geding over de strafzaak gevoegd heeft, doen de kantonregters gelijktijdig met de strafzaak uitspraak.

§ 2. *Van het hof van justitie.*

38. Het hof van justitie is gevestigd te Paramaribo.

Het is zamengesteld uit een president, vier leden, drie leden-plaatsvervangers, een procureur-generaal, een advocaat-generaal en een griffier.

39. Het hof van justitie neemt in eersten aanleg kennis van alle burgerlijke zaken, waarvan de beregting niet aan een anderen regter is opgedragen.

Het hof is, wanneer aan zijne kennisneming een eisch in reconventie wordt onderworpen, die tot de bevoegdheid der kantonregters behoort, tot die kennisneming bevoegd.

40. Het hof van justitie neemt kennis van het hooger beroep van alle daarvoor vatbare vonnissen en beschikkingen op request, door kantonregters in burgerlijke zaken gewezen.

41. Het staat aan partijen, bevoegd tot het aangaan van dading of compromis, vrij, de geschillen, die daarvoor vatbaar zijn, en tot de bevoegdheid van den kantonregter behooren, bij prorogatie te brengen ter kennis van het hof van justitie.

Insgelijks kunnen partijen, tot die handeling bevoegd, in zaken welke voor dading of compromis vatbaar zijn, afstand doen van het regt van beroep op den Hoogen Raad der Nederlanden.

42. Het hof van justitie vonnist in eersten aanleg over alle misdrijven, waarvan de kennisneming niet aan eenen anderen regter is opgedragen.

Over de burgerlijke vordering tot vergoeding van kosten en schade, mits honderd en vijftig gulden niet te boven gaande, alsmede over elken anderen eisch tot betering, ingesteld door de beledigde partij, die zich in het geding over de strafzaak gevoegd heeft, doet het hof gelijktijdig met de strafzaak uitspraak.

43. Het hof van justitie neemt in hooger beroep kennis van de vonnissen door kantonregters in strafzaken gewezen.

44. Het hof van justitie neemt kennis van alle jurisdictie-geschillen tusschen de kantonregters.

45. Het hof van justitie vonnist in burgerlijke zaken met drie, in strafzaken bij de behandeling ter terechtzitting met vier leden.

BEPALINGEN

OP DEN

OVERGANG VAN DE VROEGERE

TOT DE

NIEUWE WETGEVING

IN DE KOLONIE

SURINAME.

BEPALINGEN

OP DEN

OVERGANG VAN DE VROEGERE TOT DE NIEUWE WETGEVING.

Art. 1. De veranderingen, welke ten gevolge van de invoering der nieuwe wetgeving in de burgerlijke wetgeving zijn te weeg gebragt, hebben geen invloed op de regten, welke onder de vroegere wetgeving waren verkregen.

2. De geldigheid der handelingen, wat haren vorm betreft, wordt beoordeeld naar het regt, dat van kracht was op het tijdstip, waarop die handelingen hebben plaats gehad.

3. De regten uit overeenkomsten voortvloeiende worden geregeld door het regt, dat in werking was, toen die overeenkomsten zijn gesloten.

4. De regten uit uiterste wilsbeschikkingen voortvloeiende, welke vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek zijn gemaakt, worden naar dat Wetboek geregeld, indien na deszelfs inwerkingbrenging de erflater is overleden.

5. De bepalingen der nieuwe wetgeving omtrent de hoedanigheden en voorwaarden, vereischt tot het aangaan van een huwelijk, zijn ook toepasselijk op hen, die naar de vroegere wetgeving bevoegd zouden zijn geweest zich in den echt te begeven.

6. Behoudens het bepaalde bij de artt. 7 en 23 tot 32, worden de regten van echtelieden vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek getrouwd, ten opzigte van hunne goederen, geregeld volgens het regt, dat op het oogenblik van het huwelijk in werking was, of volgens hunne niet bij dat regt verboden huwelijksche voorwaarden, om het even op welk tijdstip het huwelijk is ontbonden.

7. De bepalingen voorkomende in huwelijksche voorwaarden, vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek gemaakt, en waarbij van de wettelijke gemeenschap geheel of gedeeltelijk wordt afgeweken, zullen, zoodra één jaar na de invoering van dat Wetboek verlopen is, ten aanzien van derden niet

kunnen werken, dan van den dag der overschrijving dier bepalingen in het register bedoeld bij art. 205 van het Burgerlijk Wetboek.

8. Daden, welke volgens het Burgerlijk Wetboek eene bepaalde oorzaak tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed opleveren, doch als zoodanig onder de vroegere wetgeving onbekend waren, zullen geene echtscheiding of scheiding van tafel en bed ten gevolge kunnen hebben, indien zij vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek hebben plaats gehad.

9. De bepalingen vervat in de tweede afdeeling van den tienden titel des eersten boeks van het Burgerlijk Wetboek zijn mede toepasselijk ingeval van scheiding van tafel en bed, vóór de invoering der nieuwe wetgeving uitgesproken; met dien verstande, dat de ontbinding des huwelijks geene inbreuk maakt op de gevolgen door het vroegere regt aan de scheiding van tafel en bed verbonden, noch op de voorwaarden ter gelegenheid dier scheiding wettiglijk door partijen vastgesteld.

10. De erkenning van natuurlijke kinderen door de moeder, volgens art. 333 van het Burgerlijk Wetboek vereischt om burgerlijke betrekkingen tusschen de moeder en het kind te doen ontstaan, wordt niet gevorderd ten aanzien van natuurlijke kinderen vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek geboren.

11. De erkenning van natuurlijke kinderen door den vader, vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek bij notariële akte gedaan, zal al de gevolgen hebben, die aan zoodanige erkenning, onder de nieuwe wetgeving geschied, verbonden zijn.

12. Behoudens het bepaalde bij de artt. 23 tot 32 en 38, blijven ten aanzien van de voogdijen en het beheer van goederen van minderjarigen, vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek aangevangen, de bepalingen van de vroegere wetgeving van kracht.

De Gouverneur is echter bevoegd, zoodra het getal der door den weesmeester uitgeoefende voogdijen en gevoerde administratiën eene voldoende vermindering zal hebben ondergaan, het weesdepartement op te heffen. In de voogdijen en administratiën, die ten gevolge van die opheffing openvallen, zal alsdan volgens de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek worden voorzien.

13. Indien bij eene uiterste wilsbeschikking, welke vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek gemaakt, doch eerst na die invoering met den dood bekrachtigd is, door den langstlevende der ouders meer dan één voogd over zijne minderjarige kinderen is benoemd, zal de voogdij door den eerstbenoemde worden waargenomen. Bij diens ontstentenis vervalt de voogdij van rechtswege aan hem, die de tweede benoemd is, en zoo vervolgens.

14. De bepaling van het tweede lid van art. 405 van het Burgerlijk Wetboek is niet toepasselijk op moeders, die bij de invoering der nieuwe wetgeving reeds het beheer over de goederen harer natuurlijke kinderen hebben.

15. De bepalingen der artt. 549, 550 en 551 van het Burgerlijk Wetboek zijn toepasselijk ook op het geval, dat de aldaar bedoelde afwezigheid reeds geheel of ten deele onder de werking van de vroegere wetgeving heeft plaats gehad.

16. Minderjarigen, die vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek bevoegd waren tot het maken van eenen uitersten wil, blijven die bevoegdheid behouden.

17. Testamenten eene vaste dagteekening hebbende en door twee of meer personen in dezelfde akte, onder de vroegere wetgeving, wettiglijk gemaakt, en na de invoering der nieuwe wetgeving met den dood bekrachtigd, blijven ten aanzien van dien vorm van kracht.

18. Allen die, overeenkomstig de bepalingen der vroegere wetgeving, onderhandsche beschikkingen van uitersten wil of codicillen hebben gemaakt, vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek, en mogten verlangen, dat dezelve van kracht blijven, zijn verplicht die, binnen het jaar na de invoering der nieuwe wetgeving, aan een notaris in bewaring te geven, met inachtneming der bepalingen bij het Burgerlijk Wetboek omtrent de bewaargeving van olographische testamenten voorgeschreven. Bij gebreke van dien zullen zoodanige beschikkingen alleen van kracht zijn, indien de erflater overleden is binnen het jaar na die invoering.

Zoodanige onderhandsche beschikkingen van uitersten wil of codicillen, welke onder de vroegere wetgeving gemaakt, doch niet op de voorschreven wijze onder

bewaring gesteld zijn, zullen daardoor nogtans niet krachteloos worden, wanneer de personen, door welke dezelve zijn gemaakt, bij de invoering der nieuwe wetgeving, of binnen het jaar na die invoering, door krankzinnigheid of andere overmagt tot de vereischte bewaargeving buiten staat geraakt zijn.

Van deze bepalingen zijn uitgezonderd de beschikkingen, vermeld bij art. 962 van het Burgerlijk Wetboek.

19. De op het tijdstip van de invoering der nieuwe wetgeving met den dood bekrachtigde erfstellingen over de hand, van den aard dergene, welke bij het Burgerlijk Wetboek zijn verboden, zullen standhouden en afloopen overeenkomstig de vroegere wetgeving, en de daarmede niet in strijd zijnde akten van derzelver instelling.

20. Ten aanzien van het beheer van nalatenschappen en goederen, die vóór de invoering der nieuwe wetgeving aan het departement der onbeheerde boedels zijn vervallen, blijven de bepalingen van de vroegere wetgeving van kracht.

De Gouverneur is echter bevoegd het boedeldepartement op te heffen, nadat in het beheer der overgebleven boedels volgens de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek zal zijn voorzien.

21. De bepalingen vervat in den achttienden titel van het tweede boek van het Burgerlijk Wetboek maken geene inbreuk op de regten van die schuldeischers, wier privilegiën gehecht zijn aan schulden, welke reeds vóór de invoering der nieuwe wetgeving bestonden.

De voorrang dier privilegiën, zoowel onderling als tegenover pand en hypotheek, wordt naar de vroegere wetgeving geregeld.

22. Alle conventionele hypotheeken, vóór de invoering der nieuwe wetgeving bestaande, moeten binnen twee jaren na die invoering op de nieuwe registers, naar de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek, worden ingeschreven.

Ten gevolge van die inschrijving blijft op de goederen het regt van hypotheek, benevens de rang bij de vroegere wetgeving toegekend, verzekerd.

Indien de inschrijving eerst na het verloop van den genoemden termijn plaats heeft, heeft de hypotheek

geene kracht dan van den dag, waarop de inschrijving zal zijn geschied.

23. De wettelijke hypotheeken ten behoeve van getrouwde vrouwen, minderjarigen en onder curateele gestelden, onder de vroegere wetgeving ontstaan, moeten binnen twee jaren na de invoering der nieuwe wetgeving op de nieuwe registers worden ingeschreven.

24. Deze inschrijving zal niet mogen zijn algemeen, maar zij zal de bijzondere aanduiding moeten bevatten van den aard en van de ligging der goederen, waarop de hypotheek is gevestigd.

Geene andere goederen dan die, welke bij de inschrijving bepaaldelijk zijn aangewezen, zullen door de hypotheek worden getroffen.

25. De borderellen moeten bevatten:

- 1°. Eene bepaalde aanduiding van den schuld-eischer en van den schuldenaar, en de opgave der woonplaats, door eerstgemelde gekozen binnen den kring van het kantoor des bewaarders.

De inschrijving op de goederen van een overledene kan gedaan worden ten name van den overledene;

- 2°. Den aard van het regt, ter verzekering waarvan de inschrijving genomen wordt;
- 3°. De aanduiding van den aard en de ligging der goederen, waarop de hypotheek is gevestigd;
- 4°. Den naam, den voornaam en de kwaliteit van den persoon, door wien de inschrijving wordt gevraagd.

Het bepaalde bij art. 1216 van het Burgerlijk Wetboek is ten deze van toepassing.

26. De inschrijving wordt genomen door de mans, voogden of curators, wier goederen met deze hypotheeken zijn bezwaard.

Zij kan insgelijks worden genomen door de bloedverwanten van de vrouw, van den minderjarige of van den onder curateele gestelde, door de vrouw zelve, ook zonder dat deze daartoe door haren man is gemachtigd, en ook door den minderjarige zelf.

27. Indien binnen den tijd, bij art. 23 bepaald, geene inschrijving ten behoeve der minderjarigen of

onder curatee gestelden is genomen, zal zulks alsnog, met inachtneming van de bepalingen der artt. 24 en 25, gedurende zes maanden van ambtswege kunnen geschieden door den procureur-generaal.

28. Ten gevolge der inschrijving op de bovengemelde wijze gedaan binnen den termijn bij de artt. 23 en 27 bepaald, blijft op de goederen, waarop dezelve is genomen, het regt van wettelijke hypotheeken, benevens de rang bij de vroegere wetgeving toegekend, verzekerd.

29. De wettelijke hypotheeken, welke niet binnen dien bepaalden tijd zijn ingeschreven, zullen van geene kracht zijn, dan te rekenen van den dag, waarop de inschrijving later zal hebben plaats gehad.

30. De bepalingen van de artt. 388 en 394 van het Burgerlijk Wetboek zijn op de hierboven vermelde hypotheeken ten behoeve van minderjarigen en onder curatee gestelden van toepassing.

31. Zoolang de inschrijving der hypotheeken niet is geschied, is de voogd of curator insgelijks bevoegd om, overeenkomstig de voorschriften van art. 387 van het Burgerlijk Wetboek, zekerheid te stellen voor zijn beheer. Indien hij van die bevoegdheid gebruik maakt, zullen de artt. 390, 391 en 392 van dat Wetboek van toepassing zijn.

32. Het regt van wettelijke hypotheek der getrouwde vrouwen, minderjarigen of onder curatee gestelden blijft, onafhankelijk van inschrijving, overeenkomstig de vroegere wetgeving standhouden, en wel dat der getrouwde vrouwen tot na den afloop van den termijn bij art. 23, en dat der minderjarigen of onder curatee gestelden tot na den afloop van dien bij art. 27 voorgeschreven.

Deze bepaling is ook van toepassing op de goederen, die na de invoering van het Burgerlijk Wetboek, doch vóór den afloop der hiervoren bepaalde termijnen, zijn verkregen.

33. De inschrijvingen van al de bovenbedoelde hypotheeken zullen geschieden zonder betaling van andere regten dan het loon van den hypotheekbewaarder.

De borderellen kunnen geschreven worden op ongezegeld papier.

34. De openbare ambtenaren zijn verplicht om de voor de belanghebbenden tot de uitvoering der boven-

staande voorschriften noodige inzage hunner registers en van andere stukken aan hen kosteloos te verleen, en hun tevens die inlichtingen te geven, welke zij zullen behoeven.

35. De aanzeggingen, beteekeningen en alle andere exploiten, welke volgens de bepalingen der nieuwe wetgeving moeten of kunnen geschieden aan de door de hypothecaire schuldeischers gekozen woonplaats, zullen, ten aanzien der vóór die invoering gevestigde hypothecken, zoolang daarvoor geene inschrijving is genomen, moeten of kunnen gedaan worden aan de hypothecaire schuldeischers in persoon, of te hunner werkelijk of gekozen woonplaats.

36. De regtsvordering tot tenietdoening ter zake van benadeeling in eenen verkoop, welke vóór de invoering der nieuwe wetgeving heeft plaats gehad, zal worden beoordeeld overeenkomstig het regt, dat van kracht was op het tijdstip, waarop de koop gesloten is.

37. Vereenigingen van personen als zedelijke lichamen, welke vóór de invoering van het Burgerlijk Wetboek bestonden, worden, wat hare regtspersoonlijkheid aangaat, beoordeeld naar het regt, waaronder zij zijn opgericht.

38. De voogden, curators, uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen, bewindvoerders, lasthebbers en geregtelijke bewaarders zullen, ter zake van de voortzetting van het vóór de invoering der nieuwe wetgeving door hen aanvaard beheer, geen ander of meerder loon, wegens de na die invoering verrigte werkzaamheden, mogen in rekening brengen, dan hun bij de nieuwe wetgeving wordt toegekend; behoudens, voor zooveel de testamentaire voogden, executeuren, bewindvoerders en lasthebbers betreft, het geval dat hun bij de akte hunner aanstelling uitdrukkelijk eene hoogere belooning mogt zijn toegelegd.

39. De bewijsmiddelen in burgerlijke zaken zullen worden aangenomen of niet toegelaten, naarmate der bepalingen, welke van kracht waren op het tijdstip, dat de regten en verplichtingen zouden zijn ontstaan.

40. Op de goedbriefjes, welke vóór de invoering der nieuwe wetgeving zijn afgegeven, blijven van toepassing de bepalingen der Publicatie van 28 April/11 Mei 1829 (*Gouvernementsblad*, n°. 6.)

41. De vennootschappen van koophandel onder eene

firma en de naamlooze vennootschappen, op het tijdstip der invoering van het Wetboek van Koophandel bestaande, zullen, voor zoover de akten van oprigting niet reeds zijn openbaar gemaakt, verplicht zijn om, binnen den tijd van zes maanden na die invoering, te voldoen aan de bepalingen van gemeld Wetboek ten aanzien van de inschrijving in de daartoe bestemde registers, en de bekendmaking van de akten van vennootschap; en zulks op straffe van de gevolgen, aan het niet doen inschrijven en bekend maken van zoodanige akten van vennootschap gehecht.

42. De twistgedingen, welke op het oogenblik der invoering van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering aanhangig zijn, zullen worden voortgezet volgens de vormen bij dat Wetboek voorgescreven.

43. De burgerlijke twistgedingen, op het oogenblik der invoering van de nieuwe wetgeving bij de opheffen regterlijke kollegiën aanhangig, zullen, door middel van eene enkele akte, aan den persoon of te zijner werkelijke of gekozen woonplaats beteekend, worden overgebracht bij den regter, die, volgens het Reglement op de inrigting en de zamenstelling der Regterlijke Magt, bevoegd is daarvan kennis te nemen, om op de laatste dingtalen te worden voortgezet.

Niettemin zullen de zaken, welke bij het gerechtshof aanhangig zijn, en volgens het aangehaakte Reglement tot de bevoegdheid van den kantonregter zouden behooren, door het hof van justitie worden beslist.

44. Het exploit, dat, vóór de invoering der nieuwe wetgeving beteekend, strekt om op een termijn, na die invoering verstrijkende, te verschijnen voor een regterlijk kollegie, dat alsdan is opgeheven, geldt als oproeping voor den regter, die naar de nieuwe wetgeving van de zaak moet kennisnemen.

De dag ter verschijning in regten blijft dezelfde als in het exploit is uitgedrukt, wanneer op dien dag zitting wordt gehouden; terwijl anders de dagvaarding wordt geacht geschied te zijn tegen de eerstvolgende teregtzitting.

45. De bepalingen der nieuwe wetgeving betrekkelijk de gevallen, waarin de middelen van verzet, hooger beroep en request-civiel in burgerlijke zaken kunnen worden aangewend, zijn ook van toepassing

in zaken, welke vóór de invoering der nieuwe wetgeving zijn aanhangig gemaakt.

46. De sequestratiën van inbeslaggenomen plantages, vóór de invoering der nieuwe wetgeving door het gerechtshof bevolen, blijven onderworpen aan de bepalingen van de vroegere wetgeving, met dien verstande nogtans, dat zij uiterlijk drie maanden na de invoering van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering een einde nemen.

47. De bepaling van art. 440 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering is alleen toepasselijk in het geval, dat de nalatenschap na de invoering der nieuwe wetgeving is opge gevallen.

48. Bij executorialen verkoop van huizen zijn de huurcontracten, aangegaan vóór de invoering der nieuwe wetgeving, niet langer van kracht dan zes maanden na den dag van den verkoop.

49. De tenuitvoerlegging van regterlijke uitspraken, die op het tijdstip van de invoering der nieuwe wetgeving reeds begonnen is, wordt overeenkomstig die wetgeving voortgezet en teneindegebragt.

Ingeval echter de verkoop van een inbeslaggenomen onroerend goed vóór de invoering der nieuwe wetgeving heeft plaats gevonden, doch de bij de vroegere wetgeving voorgeschreven oproeping of oproepingen tot het houden van den *concursum creditorum* op dat tijdstip nog niet of nog niet alle hebben plaats gehad, zullen de schuldeischers, die nog niet zijn opgekomen, alsnog bij één deurwaarders-exploit, drie maal in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen te plaatsen, opgeroepen worden om binnen zes weken hunne titels, met schriftelijke opgave van hunne gronden van praeferentie en concurrentie, en met keuze van woonplaats, ter griffie van het hof van justitie in te dienen. Die stukken zullen aldaar, met die welke reeds vroeger mogten ingediend zijn, gedurende vier weken, aanvangende na den afloop van den termijn voor de indiening gesteld, voor een ieder ter inzage liggen.

Indien na het verstrijken van genoemden termijn van vier weken de schuldeischers en de partij, tegen welke het beslag gedaan is, zich niet hebben verstaan over de verdeeling der kooppenningen, wordt gehandeld als is voorgeschreven bij de vijfde afdeeling van

den derden titel des tweeden boeks van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

50. De bepaling van art. 88 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering is alleen toepasselijk op vonnissen bij verstek na de invoering der nieuwe wetgeving gewezen.

51. De grossen van vonnissen en authentieke akten, vóór de invoering der nieuwe wetgeving gewezen of verleden, kunnen, naar de voorschriften dier wetgeving, in de kolonie worden tenuitvoergelegd, om het even of de condemnatiën in de vonnissen vervat, naar de bepalingen van de vroegere wetgeving, al of niet verjaard zijn.

52. De regterlijke uitspraken, vóór de invoering der nieuwe wetgeving gewezen, zullen, na het tijdstip van de invoering dier wetgeving, alleen dan bij lijfswang kunnen worden tenuitvoergelegd, wanneer dit middel van executie, naar de bepalingen der nieuwe wetgeving, zou hebben kunnen gevorderd en verleend worden.

Ten aanzien van het ontslag uit de gijzeling is van toepassing het regt, hetwelk van kracht was op het tijdstip, waarop de lijfswang is tenuitvoergelegd.

53. Het hof van justitie en de kantonregters zullen de straffen toepassen, welke tegen het misdrijf zijn bedreigd geweest op het oogenblik, waarop hetzelfde is bedreven.

Indien echter de bij de nieuwe strafwet bedreigde straf ligter mogt zijn, zal deze worden opgelegd.

Indien bij de nieuwe strafwet geene straf tegen het gepleegde misdrijf is bedreigd, zal wegens hetzelfde ook geene straf kunnen worden uitgesproken.

54. In afwachting van het besluit van den Gouverneur, bedoeld bij art. 23 van het Wetboek van Strafrecht, worden de straffen van dwangarbeid en gevangenis ondergaan op de wijze, die vóór de invoering der nieuwe wetgeving regtens was.

55. Zoolang het in art. 37 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde verbeterhuis niet bestaat, worden de jeugdige beschuldigten of beklaagden, in het in dat artikel genoemde geval, opgenomen in een ander door den Gouverneur aan te wijzen geschikt verblijf.

56. De op het oogenblik van de invoering der nieuwe wetgeving aanhangige strafgedingen zullen

worden overgebracht, en, volgens de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering, voortgezet bij den regter, die, volgens het Reglement op de inrigting en de zamenstelling der Regterlijke Magt, bevoegd is daarvan kennis te nemen.

Het bepaalde bij het tweede lid van art. 43 is ten deze van toepassing.

57. Na de invoering van het Wetboek van Strafvordering zijn de voorschriften van dat Wetboek, ten aanzien van de wijze, waarop de beleedigde partij schadevergoeding mogt vorderen voor het nadeel haar door een misdrijf toegebracht, ook toepasselijk op misdrijven vóór die invoering gepleegd.

Indien echter reeds vóór dien tijd de beleedigde partij zich, ingevolge de voorschriften van het vroegere regt, civiele partij had gesteld, zal de regtsvordering over de schadevergoeding voor den regter in strafzaken worden voortgezet, om het even of deze, ingevolge de bepalingen van genoemd Wetboek, al dan niet bevoegd is daarvan kennis te nemen.

58. De werkzaamheden, welke door bij de invoering der nieuwe wetgeving van kracht blijvende verordeningen zijn opgedragen, hetzij aan het gerechtshof, hetzij aan den president van dat kollegie, worden voortaan door het hof van justitie of zijn president waargenomen, terwijl die, welke thans zijn opgedragen, hetzij aan het kollegie van kleine zaken, hetzij aan den president van dat kollegie, worden waargenomen door den kantonregter te Paramaribo.

59. In afwachting van de nadere regeling, in overeenstemming met de nieuwe wetgeving, van de heffing van het regt van zegel en andere landsregten, zullen de thans op die heffingen bestaande verordeningen indiervoege worden toegepast, als meest overeenkomstig is met den geest en de strekking der bepalingen van de nieuwe wetgeving.

60. De besluiten van den Gouverneur, bedoeld bij art. 29 van het Reglement op de inrigting en de zamenstelling der Regterlijke Magt, bij art. 23 van het Wetboek van Strafrecht en bij art. 54 van het Reglement op het Notarisambt, en waarbij worden geregeld:

- 1°. De tarieven van justitiekosten zoo in burgerlijke als in strafzaken, alsmede de belooningen, welke ter zake van regtshandelingen worden

toegelegd, en de verschotten, reis- en verblijfkosten, welke in rekening zullen worden geleden;

- 2°. Alles wat betreft de strafinrigtingen voor dwangarbeid, den dwangarbeid aan openbare werken, de inrigting en het inwendig bestuur der gevangenissen, den tucht der veroordeelden, en de bestemming van de opbrengst van hunnen arbeid;

3°. Het honorarium der notarissen;
zullen, binnen drie jaren na de invoering der nieuwe wetgeving, bij koloniale verordeningen worden herzien.

ALGEMEENE
BEPALINGEN DER WETGEVING
VAN DE KOLONIE
SURINAME.

ALGEMEENE BEPALINGEN

DER

WETGEVING.

Art. 1. Geene algemeene verordening is verbindend, zoolang zij niet volgens de bepalingen van het Reglement op het beleid der Regering is afgekondigd.

2. Gewoonte geeft geen regt, dan alleen wanneer de algemeene verordeningen daarop verwijzen.

3. De algemeene verordeningen verbinden alleen voor het toekomstige, en hebben geene terugwerkende kracht.

4. Eene algemeene verordening kan alleen door eene latere algemeene verordening, van de bevoegde magt uitgegaan, hare kracht geheel of gedeeltelijk verliezen.

5. Zoolang de algemeene verordeningen niet bepaaldelijk het tegendeel vaststellen, is het burgerlijk regt der kolonie hetzelfde voor hen, die geene ingezetenen zijn, als voor de ingezetenen der kolonie.

6. Ingezetenen der kolonie zijn allen, die in de kolonie gevestigd zijn.

7. De algemeene verordeningen, betreffende den staat en de bevoegdheid der personen, verbinden de ingezetenen der kolonie, ook wanneer zij zich buiten de kolonie bevinden.

8. Onder Nederlanders worden verstaan, die het zijn volgens de wet bedoeld in art. 7 der Grondwet van het Koninkrijk.

9. Onder vreemdelingen worden verstaan allen, die geene Nederlanders zijn.

10. Ten opzichte van onroerende goederen geldt de wet van het land of de plaats, alwaar die goederen gelegen zijn.

11. De strafbepalingen tegen misdrijven zijn verbindend voor allen, die zich op het grondgebied der kolonie bevinden.

12. De vorm van alle handelingen wordt beoordeeld naar de wetten van het land of de plaats, alwaar die handelingen zijn verrigt.

13. De regter moet volgens de algemeene verordeningen rechtspreken; hij mag in geen geval hare innerlijke waarde of billijkheid beoordeelen.

14. Geen regter mag bij wege van algemeene verordening, dispositie of reglement uitspraak doen in zaken, welke aan zijne beslissing onderworpen zijn.

15. De regter, die weigert regt te spreken, onder voorwendsel van het stilzwijgen, de duisterheid of de onvolledigheid der algemeene verordeningen, kan uit hoofde van regtsweigering vervolgd worden.

16. Door geene handelingen of overeenkomsten kan aan de algemeene verordeningen, die op de publieke orde of goede zeden betrekking hebben, hare kracht ontnomen worden.

BURGERLIJK WETBOEK

VOOR DE KOLONIE

SURINAME.

BURGERLIJK WETBOEK.

EERSTE BOEK.

VAN PERSONEN.

EERSTE TITEL.

VAN HET GENOT EN HET VERLIES DER
BURGERLIJKE REGTEN.

Art. 1. Het genot der burgerlijke regten is onafhankelijk van de staatkundige regten, welke alleen overeenkomstig het Reglement op het beleid der Regering worden verkregen.

2. Allen die zich op het grondgebied van de kolonie bevinden zijn vrij, en bevoegd tot het genot der burgerlijke regten.

Slavernij en alle andere persoonlijke dienstbaarheden, van welken aard of onder welke benaming ook bekend, worden in de kolonie niet geduld.

3. Het kind, van hetwelk eene vrouw zwanger is, wordt als reeds geboren aangemerkt, zoo dikwijls deszelfs belang zulks vordert.

Dood ter wereld komende, wordt het geacht nooit te hebben bestaan.

4. Geenerlei straf heeft den burgerlijken dood of het verlies van al de burgerlijke regten ten gevolge.

TWEDE TITEL.

VAN DE AKTEN VAN DEN BURGERLIJKEN STAND.

EERSTE AFDEELING.

Van de registers van den burgerlijken stand in het algemeen.

5. Er worden registers van geboorten, van huwelijksaangiften en afkondigingen, van huwelijken en echtscheidingen, en van overlijden gehouden door ambtenaren van den burgerlijken stand.

De uitgestrektheid van de plaats, binnen welke iedere ambtenaar van den burgerlijken stand zijne werkzaamheden als zoodanig uitoefent, wordt bij besluit van den Gouverneur aangewezen.

6. Van alle registers van den burgerlijken stand, dat der huwelijksaangiften en afkondigingen alleen uitgezonderd, zal een dubbel worden gehouden.

7. De eerste en laatste bladzijde van de registers van den burgerlijken stand moeten door den voorzitter van het hof van justitie, of door een regter, welke denzelven zal vervangen, gekantteekend, en voorts al de bladen door denzelven gewaarmerkt zijn.

8. De akten zullen achter elkander in de registers worden ingeschreven, zonder dat eenig wit vak tusschen beide zal mogen worden opengelaten. Al hetgeen mogt worden doorgehaald, tusschen beide of op den kant geschreven, zal moeten worden goedgekeurd, en, evenals de akte zelve, geteekend worden; zullende niets bij verkorting of met cijfers mogen worden uitgedrukt.

9. De ambtenaren van den burgerlijken stand zullen in de door hen op te maken akten niets mogen invoegen, hetzij bij aantekening, hetzij door eenige inlasselingen hoe ook genaamd, buiten hetgeen door de partijen, overeenkomstig de wet, moet worden verklaard.

10. Bij de akten van den burgerlijken stand zullen worden uitgedrukt het jaar en de dag harer inschrijving, mitsgaders de voornamen, de namen, de ouderdom, het beroep en de woonplaats, zoowel der partijen, als der getuigen.

11. In al de gevallen, waarin de belanghebbende partijen niet verplicht zijn in persoon te verschijnen, zullen zij zich door eenen gemagtigde, daartoe bij authentieke akte aangesteld, mogen laten vertegenwoordigen.

12. De getuigen, van welke men bij de akten van den burgerlijken stand gebruik maakt, zullen daartoe door de belanghebbende personen worden gekozen, en moeten zijn manspersonen, meerderjarig en binnen de kolonie hunne woonplaats hebbende.

Ook nabestaanden zullen als getuigen worden toegelaten.

13. De ambtenaren van den burgerlijken stand zullen aan de verschijnende partijen, mitsgaders aan de getuigen, de akten voorlezen, en daarin vermelden dat aan die formaliteit is voldaan.

Iedere akte moet door den ambtenaar van den burgerlijken stand, de verschijnende partijen en de getuigen worden geteekend; wanneer de eene of andere der partijen of der getuigen niet mogt kunnen teeke-

nen, moet van de oorzaak des beletsels in de akte melding worden gemaakt.

14. De registers zullen door den ambtenaar van den burgerlijken stand op het einde van ieder jaar worden afgesloten; en zal, in de maand Januarij daaraanvolgende, één der dubbele worden overgebracht ter gouvernementssecretarie, en het andere dubbel, mitsgaders het register der huwelijksaangiften en afkondigingen, ter griffie van het hof van justitie.

15. De volmagten en andere stukken, welke bij de akten van den burgerlijken stand worden gevorderd, zullen aangehecht blijven aan de registers, welke ter griffie van het hof van justitie moeten worden overgebracht.

16. Een ieder is bevoegd om zich, door de bewaarders der registers van den burgerlijken stand, uittreksels uit die registers te doen afgeven. Die uittreksels, wanneer zij met de registers overeenstemmen, en door den voorzitter van het hof van justitie, of door den regter die dezen vervangt, zijn gelegaliseerd, zullen geloof verdienen, tot op het oogenblik dat de valsheid daarvan, met inachtneming der regelen bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voorgeschreven, zal zijn beweerde.

17. Wanneer op den kant van eene reeds ingeschrevene akte moet worden melding gemaakt van eene andere akte, tot den burgerlijken stand betrekkelijk, wordt zulks gedaan door den ambtenaar van den burgerlijken stand in de loopende onder hem berustende registers, of in die welke ter gouvernementssecretarie zijn overgebracht; en door den griffier van het hof van justitie, in die welke ter griffie berusten.

De zorg voor de eenvormige inschrijving is aan het openbaar ministerie opgedragen, aan hetwelk de ambtenaar van den burgerlijken stand, binnen tien dagen na de aantekening, daarvan kennis geeft.

Geene uittreksels uit registers van den burgerlijken stand zullen mogen worden afgegeven, tenzij daarbij worden gevoegd de aantekeningen, welke zich op den kant van de akte mogen bevinden.

18. Men kan, zoowel door getuigen als door bescheiden, bewijzen, dat registers van den burgerlijken stand nooit hebben bestaan, of verloren zijn geraakt, of wel, dat eene ingeschrevene akte daaraan ontbreekt.

Ingeval van vervalsching, verandering, verscheuring, vernietiging of verdonkering eener akte van den burgerlijken stand, zal het vonnis, waardoor van het misdrijf blijkt, de kracht hebben, welke aan gewijsden in strafzaken ten aanzien van burgerlijke regtsgedingen bij dit Wetboek is toegekend.

19. De ambtenaren van den burgerlijken stand, of andere bewaarders zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, aansprakelijk voor het rigtig houden en bewaren der registers.

Elke verandering, elke vervalsching in de akten, elke inschrijving op een los blad, mitsgaders alle overtreding tegen de voorschriften van dezen titel begaan, kunnen aan de partijen grond opleveren om tegen die ambtenaren of bewaarders schadevergoeding te eischen.

Ingeval van overtreding, tegen de voorschriften van dezen titel begaan, kunnen die ambtenaren en bewaarders, voor zooverre daartegen niet bij het Wetboek van Strafrecht is voorzien, door het hof van justitie worden verwezen in eene geldboete, niet te bovengaande de som van honderd gulden.

Bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering wordt de procesorde op dat stuk voorgeschreven.

20. Het openbaar ministerie is verplicht de ter griffie van het hof van justitie overgebrachte registers en de daaraan gehechte stukken te onderzoeken, en van deszelfs bevinding proces-verbaal op te maken. Het is bevoegd om inzage te nemen van het dubbel der registers, hetwelk ter gouvernementssecretarie berust.

TWEDE AFDEELING.

Van de akten van geboorten.

21. De aangiften van geboorten zullen binnen drie dagen na de bevalling moeten worden gedaan aan den plaatselijken ambtenaar van den burgerlijken stand, en in tegenwoordigheid van twee getuigen.

Die ambtenaar zal daarvan dadelijk eene akte opmaken.

Hij is bevoegd zich te begeven naar de woning, waar de geboorte heeft plaats gehad, en te vorderen, dat het kind aan hem worde vertoond.

In de buitendistricten wordt voor het doen der aan-

giften een termijn van zestien dagen na de bevalling gesteld, en de aangiften kunnen aldaar ook schriftelijk geschieden, mits onderteekend door den aangever en twee getuigen, en bevattende de bijzonderheden vermeld in art. 23. Die schriftelijke opgave wordt door den ambtenaar van den burgerlijken stand gewaarmerkt, en als bijlage achter zijn register gevoegd.

22. De aangifte der geboorte van een kind zal door den vader moeten worden gedaan, of, bij gebreke van dien, door de geneesheeren, heelmeeesters, vroedmeesters, vroedvrouwen of andere personen, welke bij de bevalling zijn tegenwoordig geweest; en wanneer de moeder buiten hare woning bevallen is, zal de aangifte moeten geschieden door den persoon, te wiens huize zij bevallen is.

De aangiften van geboorten op plantages en gronden in de buitendistricten moeten door den gezagvoerder of opzigter worden gedaan.

23. De akte van geboorte zal vermelden:

- 1°. Het jaar, den dag, het uur en de plaats der geboorte;
- 2°. De kunne van het kind, en de voornamen, welke aan hetzelfde zullen worden gegeven;
- 3°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der ouders;
- 4°. De voornamen en namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats des aangevers en der getuigen.

24. Wanneer het kind buiten echt geboren is, mag de naam des vaders niet bij de akte worden vermeld, tenware deze het kind, hetzij in persoon, hetzij door eenen gemagtigde, bijzonderlijk daartoe bij authentieke akte aangesteld, erkenne.

25. Die een pasgeboren kind gevonden heeft, is gehouden daarvan aangifte te doen aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, alwaar hetzelfde is ontdekt; mitsgaders de kleederen en andere goederen aan te duiden en te vertoonen, welke nevens het kind mogten zijn gevonden, en eindelijk op te geven al de omstandigheden opzigtelijk den tijd wanneer, en de plaats waar het kind ontdekt is.

Het daarvan op te maken proces-verbaal moet daarenboven vermelden den vermoedelijken ouderdom des kinds, zijne kunne, de bijzondere kenteekenen

welke hetzelfde mogt hebben, de namen welke men aan hetzelfde zal geven, mitsgaders het gesticht waarin, of den persoon bij wien hetzelfde is verbleven. Dit proces-verbaal moet in de registers van geboorten worden ingeschreven.

26. Wanneer het kind dadelijk in een gesticht is opgenomen, zal de in het bovenstaande artikel vermelde verklaring moeten worden gedaan door het hoofd of een der bedienden van dat gesticht.

27. Wanneer een kind gedurende eene zcereis geboren wordt, moet de akte van geboorte binnen vierentwintig uren door den scheepskapitein of gezagvoerder op het dagregister van het schip worden ingeschreven, in tegenwoordigheid van den vader, wanneer deze aan boord is, en van twee getuigen zich op het schip bevindende.

28. In de eerste haven, welke het schip zal aandoen, wanneer die binnen de kolonie gelegen is, zal de scheepskapitein of gezagvoerder verplicht zijn aan het hoofd van het bestuur der plaats een uittreksel uit het dagregister van het schip, bevattende de aantekening van de geboorte van het kind, op te zenden.

Wanneer het vaartuig is ingelopen, hetzij in eene der havens van het moederland, hetzij in eene der havens van de andere koloniën of overzeesche bezittingen van den staat, hetzij in eene vreemde haven, zal het hierboven vermelde uittreksel worden toegezonden, in het eerste geval aan het hoofd van het departement van marine, in het tweede geval aan het hoofd der Nederlandsche regering in die kolonie of bezitting, en in het laatste geval aan den Nederlandschen consul in die haven of in de naastgelegen plaats gevestigd. Deze beide laatsten zijn verplicht dat uittreksel in hunne archieven te bewaren, en een door hen gelegaliseerd afschrift aan het hoofd van het departement van marine te doen toekomen.

Dien onverminderd blijft de scheepskapitein of gezagvoerder gehouden, bij de terugkomst van het vaartuig binnen de kolonie, te handelen zooals bij het eerste lid van dit artikel is bepaald.

29. Het hoofd van het bestuur der plaats, in het eerste lid van het vorige artikel bedoeld, of het hoofd van het departement van marine, in de gevallen bij het tweede lid van dat artikel omschreven, zal het

uittreksel, door hem gelegaliseerd, opzenden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van den vader des kinds, of van de moeder, indien de vader onbekend is.

De ambtenaar van den burgerlijken stand is verplicht hetzelfde uittreksel dadelijk in de registers in te schrijven, en daaraan vast te hechten.

30. De akte van erkenning van een kind, door den ambtenaar van den burgerlijken stand opgemaakt, moet, volgens hare dagteekening, in de registers worden ingeschreven, en van die erkenning moet worden melding gemaakt op den kant van de akte van geboorte, zoo die aanwezig is.

Indien de erkenning van het kind bij eene andere authentieke akte is gedaan, kan ieder belanghebbende vorderen, dat daarvan worde melding gemaakt op den kant der akte van geboorte.

In geen geval kan het verzuim der aantekening van eene erkenning op den kant der geboorteakte aan het erkende kind worden tegengeworpen, ten-einde zijnen verkregen staat te betwisten.

DERDE AFDEELING.

Van de huwelijksaangiften en afkondigingen.

31. De ambtenaren van den burgerlijken stand zullen in het daartoe bestemde register de huwelijksaangiften inschrijven, welke overeenkomstig de artt. 103 en 104 gedaan worden.

32. Die aangifte zal vermelden de voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aanstaande echtgenooten, mitsgaders hun voor-nemen om met elkander in den echt te treden.

Wanneer die aangifte in geschrifte is gedaan, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand dezelve overschrijven, alleen op het register teekenen, en het stuk daaraan vasthechten.

33. Wanneer aan den ambtenaar van den burgerlijken stand niet blijkt, dat voor de aangevende personen eenig wettig beletsel bestaat om met elkander in den echt te treden, zal hij dadelijk de afkondigingen doen, welke bij de artt. 105, 106 en 107 vermeld zijn.

34. De akten, waaruit zal moeten blijken dat de

afkondigingen hebben plaats gehad, zullen in het register, volgens de orde harer dagteekening, ingeschreven en door den ambtenaar van den burgerlijken stand onderteekend worden.

35. Van de akten van stuiting des huwelijks, welke aan den ambtenaar van den burgerlijken stand beteekend zijn, zal op den kant der akte van afkondiging eene aanteekening worden gesteld. Hetzelfde zal plaats hebben ten opzichte van vonnissen of akten, waarbij de stuiting wordt opgeheven.

VIERDE AFDEELING.

Van de akten van huwelijk en van echtscheiding.

36. Nadat bij den ambtenaar van den burgerlijken stand zal zijn afgelegd de verklaring der partijen, waarvan bij art. 133 gesproken wordt, zal hij in naam der wet verklaren, dat dezelve door den echt aan elkander verbonden zijn, en daarvan dadelijk in het daartoe bestemde register eene akte opmaken.

37. De huwelijksakte zal vermelden:

- 1°. De voornamen, namen, den ouderdom, de geboorteplaats, het beroep en de woonplaats der echtgenooten, en, wanneer zij tevoren gehuwd waren, de voornamen en namen van de vroegere echtgenooten;
- 2°. Hunnen staat van meerderjarigheid of minderjarigheid;
- 3°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats hunner ouders;
- 4°. De toestemming van de ouders, grootouders of voogden, of wel het verlof van den regter, in de gevallen waarin hetzelfde gevorderd wordt;
- 5°. De tusschenspraak van den regter, zoo die heeft plaats gehad;
- 6°. De gedane huwelijksafkondigingen, ter plaatse alwaar die vereischt worden, en, ingeval van stuiting, de opheffing daarvan;
- 7°. De verklaring der partijen om elkander tot echtgenooten te nemen, en de uitspraak van hunne echtvereeniging door den openbaren ambtenaar;
- 8°. De voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der getuigen, mits-

gaders de graden van bloedverwantschap of aanhuwelijking, welke tusschen hen en de partijen mogten bestaan;

9°. De erkenning van natuurlijke kinderen, zoo die plaats heeft.

38. Wanneer een huwelijk bij gevolmagtigde, of wel in een bijzonder huis voltrokken wordt, zal van die omstandigheid uitdrukkelijke melding in de akte worden gemaakt.

39. De overschrijving van de akten van huwelijk, in een vreemd land aangegaan, zal in de loopende registers van de woonplaats der echtgenooten geschieden.

40. De akte van inschrijving eener echtscheiding zal bevatten:

1°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der gescheiden echtgenooten;

2°. De vermelding van het vonnis waarbij de echtscheiding is uitgesproken, van hetwelk een afschrift aan het register zal blijven gehecht;

3°. De vermelding van het getuigschrift van den griffier, strekkende tot bewijs dat tegen het vonnis door geen wettig middel kan worden opgekomen.

Die akte zal, volgens hare dagteekening, in de huwelijksregisters worden ingeschreven, en zal daarenboven de partij, die de echtscheiding heeft verkregen, verplicht zijn te zorgen, en de andere bevoegd zijn te vorderen, dat daarvan aanteekening worde gedaan op den kant der huwelijksakte.

41. Wanneer het bewezen is dat de registers zijn verloren geraakt, zal de inschrijving eener echtscheiding, zoowel door bescheiden als door getuigen, kunnen worden bewezen.

VIJFDE AFDEELING.

Van de akten van overlijden.

42. De akten van overlijden zullen worden opge maakt door den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, alwaar de persoon overleden is.

Wanneer het blijkt dat de overledene elders zijne woonplaats heeft gehad, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand een uittreksel van de akte van

overlijden doen toekomen aan dien van de laatst-bekende woonplaats van den overledene, teneinde insgelijks in de registers aldaar te worden ingeschreven.

43. De aangiften van overlijden zullen binnen vierentwintig uren na het sterfgeval moeten worden gedaan door het hoofd des huizes of die hem vervangt, vergezeld van twee getuigen.

In de buitendistricten wordt voor het doen der aangiften een termijn van zestien dagen na het sterfgeval gesteld, en de aangiften kunnen aldaar ook schriftelijk geschieden, mits onderteeekend door den aangever en door twee getuigen, en bevattende de bijzonderheden vermeld in art. 45. Die schriftelijke opgave wordt door den ambtenaar van den burgerlijken stand gewaarmerkt, en als bijlage achter zijn register gevoegd.

De aangiften van overlijden op plantages en gronden in de buitendistricten moeten door den gezagvoerder of opzigter worden gedaan.

44. De aangiften van het overlijden van militairen moeten worden gedaan:

Wanneer dat overlijden in het militaire hospitaal te Paramaribo plaats vindt, door den hospitaalmceester of diens plaatsvervanger;

Wanneer dat overlijden, buiten het militaire hospitaal, te Paramaribo of op eene der omliggende posten plaats vindt, door of vanwege den plaatselijken kommandant;

Wanneer het overlijden plaats vindt op het fort Amsterdam of op eene der overige militaire posten, door den kommandant van gezegd fort, door den kommandant van den vleugel waaronder zoodanige post behoort, of wel, bijaldien de post op zich zelf staat, door den kommandant daarvan.

45. De akten van overlijden zullen bevatten:

- 1°. De voornamen, den naam, den ouderdom, het beroep en de woonplaats van den overledene, mitsgaders den dag en het uur des overlijdens;
- 2°. De voornamen en den naam van den anderen echtgenoot, indien de overledene getrouwd of wel weduwnaar of weduwe was;
- 3°. De voornamen, den naam, den ouderdom,

het beroep en de woonplaats des aangevers en der getuigen, en, wanneer zij bloedverwanten zijn, den graad van bloedverwantschap.

De akten van overlijden zullen daarenboven bevatten, voor zooverre men zulks kan te weten komen, de voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der ouders van den overledene, deszelfs geboorteplaats, mitsgaders, indien de overledene niet in de kolonie geboren is, de plaats alwaar hij, vóór zijne aankomst in de kolonie, het laatst heeft gewoond.

46. De ambtenaar van den burgerlijken stand zal geene akte van overlijden van een pasgeboren kind mogen opmaken, dan voor zooverre aan hem zal zijn gebleken, dat de geboorte van het kind in het daartoe bestemde register is ingeschreven.

Bij ontstentenis van dien, zal die ambtenaar niet vermogen uit te drukken dat het kind overleden is, maar alleen dat hetzelfde als levenloos is aangegeven.

Hij zal daarenboven de verklaring des aangevers en der getuigen ontvangen, opzettelijk de voornamen, namen, het beroep en de woonplaats van de ouders van het kind, met aanduiding van het jaar en de maand waarin, en den dag en het uur waarop het kind is ter wereld gebragt.

Die akte zal, overeenkomstig hare dagteekening, in de sterfregisters worden ingeschreven, zonder dat daardoor eenigermate zal zijn beslist, of het kind levend, dan wel dood, is ter wereld gekomen.

47. Geene begraving mag geschieden zonder het verlof, vrij van zegel en kosteloos door den ambtenaar van den burgerlijken stand af te geven.

Dat verlof zal door denzelfde niet worden verleend, tenzij hij zich van het overlijden hebbe verzekerd.

De bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk in de buitendistricten.

48. Wanneer een sterfgeval heeft plaats gehad in burgerlijke gasthuizen, in gevangenhuizen of andere openbare gestichten, zullen de hoofden, gezagvoerders, bestuurders, cipiers of opzigtters van die gestichten verplicht zijn daarvan aangifte te doen aan den ambtenaar van den burgerlijken stand, welke, na zich van het overlijden te hebben verzekerd, eene akte, overeenkomstig het bepaalde bij art. 45, zal opmaken.

Er zullen bovendien in die gestichten bijzondere registers worden gehouden, waarin van het overlijden en de daartoe betrekkelijke omstandigheden zal worden melding gemaakt.

49. Wanneer er teekenen of aanduidingen van eenen geweldigen dood aanwezig zijn, of andere omstandigheden bestaan, die reden geven om dien te vermoeden, zal de begraafing niet mogen geschieden, dan nadat het lijk geregteijk zal zijn geschouwd.

Bij het verbaal der schouwing zullen, zooveel mogelijk, worden opgegeven de voornamen, de naam, de ouderdom, de geboorteplaats, het beroep en de woonplaats van den overledene.

50. De ambtenaar, welke het verbaal van schouwing zal hebben opgemaakt, is verplicht aan dien van den burgerlijken stand dadelijk opgave te doen van al hetgeen vereischt zal worden om de akte van overlijden op te maken

De ambtenaar van den burgerlijken stand zal een afschrift van de akte van overlijden doen toekomen aan dien der bekende woonplaats van den overledene, teneinde door dezen in de registers te worden ingeschreven.

51. De griffier van het hof van justitie is verplicht, binnen vierentwintig uren na het tenuitvoerleggen van doodvonnissen, aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de plaats, alwaar het vonnis is tenuitvoergelegd, te doen toekomen afschrift van het bij die gelegenheid opgemaakte proces-verbaal.

Zij zullen aan den voet van dat proces-verbaal alle aanduidingen opgeven, welke vereischt worden om de akten van overlijden, overeenkomstig art. 45, te kunnen opmaken.

52. De ambtenaar van den burgerlijken stand, ter plaatse alwaar de veroordeelde is terdoodgebracht, zal afschrift van de akte van overlijden doen toekomen aan dien van de laatstbekende woonplaats van den veroordeelde, teneinde door dien ambtenaar insgelijks in de registers te worden ingeschreven.

53. Ingeval van eenen geweldigen dood, van het terdoodbrengen van eenen veroordeelde, of van het overlijden in gevangenhuisen, zal van die omstandigheden in de registers geene melding worden gemaakt,

en de akte van overlijden eenvoudig worden ingerigt naar den vorm bij art. 45 voorgeschreven.

54. Wanneer een sterfgeval gedurende eene zeereis heeft plaats gehad, moet de akte van overlijden binnen de vierentwintig uren, door den scheepskapitein of gezagvoerder, in het dagregister van het schip worden ingeschreven, in tegenwoordigheid van twee getuigen, zich aan boord van het schip bevindende.

Verder wordt gehandeld gelijk bij de artt. 28 en 29 opzigtelijk de akten van geboorten is voorgeschreven, onder deze bepaling, dat de opzending, waarvan in laatstgenoemd artikel wordt gesproken, moet geschieden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der bekende woonplaats van den overledene.

55. Bij bijzondere reglementen wordt bepaald, op hoedanige wijze het overlijden van krijgsglieden, welke te velde, in den slag, of in 'srijks dienst buiten de kolonie zijn gestorven, in de gewone registers van den burgerlijken stand zal worden ingeschreven.

56. Wanneer het bewezen is, dat de sterfregisters nooit hebben bestaan, dat die zijn verloren geraakt, dat eene ingeschrevene akte daaraan ontbreekt, of dat bijzondere omstandigheden de inschrijving der akte van overlijden hebben verhinderd, zal dat overlijden zoowel door getuigen als door bescheiden kunnen worden bewezen.

ZESDE AFDEELING.

Van naams- en voornaamsveranderingen.

57. Niemand mag zijn geslachtsnaam veranderen, of eenen anderen bij den zijnen voegen, zonder toestemming des Gouverneurs.

58. Het verzoek daartoe kan niet worden toegestaan, dan na verloop van achttien maanden, te rekenen van den dag, waarop van hetzelfde openbare aankondiging zal zijn gedaan.

In dien tusschentijd kunnen de belanghebbende partijen, bij een verzoekschrift, aan den Gouverneur in te leveren, de gronden doen gelden, waarop zij vermeenen zich tegen het verzoek te kunnen verzetten.

59. De openbare aankondiging, in het vorige artikel vermeld, geschiedt door de plaatsing in een der binnen

de kolonie uitkomende nieuwsbladen, en verder door aanplakking aan het gebouw der gouvernements-secretarie, alsmede in de audiëntiezaal van het hof van justitie.

Wanneer die aankondiging is geschied, zendt de Gouverneur een afschrift van het verzoek aan het hoofd van het departement van koloniën, teneinde in Nederland worde voldaan aan de wettelijke voorschriften omtrent naamsveranderingen.

60. Indien het verzoek wordt toegestaan, zal het besluit worden overhandigd aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de geboorteplaats van den verzoeker, welke ambtenaar hetzelfde in de loopende registers zal inschrijven, en daarvan aanteekening doen op den kant der geboorteakte.

61. De naamsverandering of naamsbijvoeging, door den Gouverneur, overeenkomstig de bepalingen van deze afdeeling toegestaan, zal nimmer kunnen worden aangevoerd tot bewijs van vermaagschapping.

62. Niemand kan van voornaam veranderen, of voornamen bij de zijnen voegen, zonder toestemming van het hof van justitie, op daartoe gedaan verzoek, na verhoor van het openbaar ministerie, te verleen.

63. Wanneer het hof de verandering of bijvoeging van voornamen toestaat, zal de uitspraak worden terhandgesteld aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de geboorteplaats van den verzoeker, teneinde door dien ambtenaar in de loopende registers te worden ingeschreven, en daarvan melding te worden gemaakt op den kant der geboorteakte.

ZEVENDE AFDEELING.

*Van de verbetering der akten van den burgerlijken stand,
en van derzelve aanvulling.*

64. Wanneer geene registers hebben bestaan, of dezelve zijn verloren geraakt, vervalscht, veranderd, verscheurd, vernietigd, verdonkerd of verminkt; wanneer akten daaraan ontbreken, of wanneer in de ingeschrevene akten dwalingen, uitlatingen of andere mislagen hebben plaats gehad, zal zulks grond opleveren tot aanvulling of tot verbetering der registers.

65. Het verzoek daartoe zal alleen kunnen worden ingeleverd bij het hof van justitie, hetwelk, behoudens

hooger beroep, na verhoor van het openbaar ministerie, en, wanneer daartoe gronden zijn, van de belanghebbende partijen, deswege zal uitspraak doen.

66. Deze uitspraak zal alleen geldig zijn tusschen de partijen, welke dezelve hebben verzocht, of te dier gelegenheid zijn opgeroepen.

67. Alle uitspraken tot verbetering of tot aanvulling van akten, welke in kracht van gewijsde zijn gegaan, zullen door den ambtenaar van den burgerlijken stand, dadelijk na derzelver vertoon, in de loopende registers worden ingeschreven, en zal, ingeval van verbetering, daarvan worden melding gemaakt op den kant der verbeterde akte, overeenkomstig het bepaalde bij art. 17.

DERDE TITEL.

VAN WOONPLAATS OF DOMICILIE.

68. Een ieder wordt geacht zijne woonplaats te hebben alwaar hij zijn hoofdverblijf heeft gevestigd.

Bij gebreke van zoodanige woonplaats, wordt de plaats des werkelijken verblijfs daarvoor gehouden.

69. De verandering van woonplaats zal stand grijpen door de werkelijke woning in eene andere plaats, gevoegd bij het voornemen om aldaar zijn hoofdverblijf te vestigen.

Het bewijs van dat voornemen wordt uit de omstandigheden opgemaakt.

70. Die tot openbare bedieningen worden geroepen, behouden hunne woonplaats, indien zij het tegenovergestelde voornemen niet aan den dag hebben gelegd.

71. Eene getrouwde vrouw, welke niet van tafel, bed, bijwoning en goederen is gescheiden, heeft geene andere woonplaats dan die van haren man; minderjarigen volgen de woonplaats van hunne ouders of voogden; meerderjarigen, die onder curateele zijn gesteld, die van hunne curators.

72. Meerderjarige dienstboden of werklieden hebben hunne woonplaats in het huis van diegenen, bij welke zij dienen of werken, indien zij bij dezelve inwonen.

73. Het sterfhuis van een overledene wordt geacht daar te zijn, alwaar de overledene zijne woonplaats gehad heeft.

74. Het staat aan partijen, of aan eene van haar,

vrij bij eene akte, en tot eene bepaalde zaak, eene andere woonplaats dan hare werkelijke te kiezen.

Die keuze kan zijn algemeen, en strekt zich dan zelfs uit tot de executie; of worden beperkt indier-voege als de partijen, of eene van haar zal goedvinden. In deze gevallen kunnen de exploiten, dagvaardingen en vervolgingen, bij de akte uitgedrukt of bedoeld, geschieden aan de gekozen woonplaats, en voor den regter dier woonplaats.

75. Indien het tegendeel niet bij beding is overeengekomen, kan men de voor zich gekozen woonplaats veranderen, mits de nieuwe woonplaats in hetzelfde district zij gelegen, en de verandering aan de wederpartij worde beteekend.

76. Die in de kolonie, daaronder niet begrepen de buitendistricten waar een kantonregter aanwezig is, woonachtig zijn buiten Paramaribo, zijn verplicht algemeene keuze van woonplaats te Paramaribo te doen, en daarvan ter gouvernementssecretarie aantekening te doen houden in een register, waarvan de ambtenaren, belast met het beteekenen der exploiten, inzage mogen nemen.

77. Die uit de kolonie afwezig of daarbuiten woonachtig zijn, maar bij authentieke akte een gemagtigde benoemd hebben om in de kolonie gelegen onroerende goederen te beheeren, worden geacht algemeene keuze van woonplaats te hebben gedaan bij dien gemagtigde, voor alle zaken die het onderwerp der volmagt uitmaken; zullende de lasthebber, ten einde daarvan blijke, verplicht zijn de procuratie, op de wijze bij besluit van den Gouverneur te bepalen, door een daarbij aan te wijzen openbaren ambtenaar, te doen boeken in een daartoe bestemd register, waarvan een ieder zal bevoegd zijn inzage te nemen, en te zijnen koste afschriften of uittreksels te vorderen.

VIERDE TITEL.

VAN HET HUWELIJK.

Algemeene bepalingen.

78. De wet beschouwt het huwelijk alleen in deszelfs burgerlijke betrekkingen.

79. De vrouw volgt, gedurende het huwelijk, den staat van haren man.

EERSTE AFDEELING.

Van de hoedanigheden en voorwaarden, die vereischt worden om een huwelijk te kunnen aangaan.

80. De man kan te gelijker tijd slechts met ééne vrouw, de vrouw slechts met éénen man door het huwelijk verbonden zijn.

81. Tot het wezen van het huwelijk wordt de vrije toestemming der aanstaande echtgenooten vereischt.

82. Een jong man, den vollen ouderdom van achttien, en eene jonge dochter, den vollen ouderdom van vijftien jaren niet bereikt hebbende, mogen geen huwelijk aangaan.

De Gouverneur kan echter, om gewigtige redenen, dit verbod door het verleenen van dispensatie opheffen.

83. Het huwelijk is verboden tusschen alle personen, die elkander bestaan in de opgaande en nederdalende linie, hetzij door wettige, hetzij door onwettige geboorte, of door aanhuwelijking; en in de zijddinie tusschen broeder en zuster, wettige of onwettige.

84. Ook is het huwelijk verboden:

- 1°. Tusschen schoonbroeder en schoonzuster, wettige of onwettige;
- 2°. Tusschen oom of oudoom en nicht of achternicht, mitsgaders tusschen moei of oudmoei en neef of achterneef, wettige of onwettige.

De Gouverneur kan, om gewigtige redenen, het verbod, in dit artikel vervat, door het verleenen van dispensatie opheffen.

85. Een persoon, die bij regterlijk vonnis van overspel is overtuigd, mag nimmer met den medeplichtige aan dat overspel in het huwelijk treden.

86. Tusschen personen, wier huwelijk, om welke reden ook, door echtscheiding is ontbonden, mag nimmer een nieuw huwelijk plaats hebben.

87. Eene vrouw kan geen nieuw huwelijk aangaan, dan na verloop van driehonderd dagen na de ontbinding van het vorige huwelijk.

88. Echte kinderen kunnen, gedurende hunne minderjarigheid, geen huwelijk aangaan, zonder de toe-

stemming van hunnen vader en hunne moeder te hebben verzocht en dezelve te hebben verkregen, hetzij van beiden, hetzij van den vader alleen, indien de moeder zich niet verklaart, of met den vader in gevoelen verschilt.

In het laatste geval is de vader gehouden, hetzij bij de akte van toestemming, hetzij ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand, te verklaren, dat de toestemming van de moeder is gevraagd geweest.

Wanneer de vader overleden is, of zich in de onmogelijkheid bevindt om zijnen wil te verklaren, wordt de toestemming van de moeder vereischt.

89. Indien de vader en moeder beiden overleden zijn, of zich in de onmogelijkheid bevinden om hunnen wil te verklaren, vervult de grootvader van vaders zijde hunne plaats.

Bij gebreke van den grootvader van vaders zijde, wordt de toestemming van den grootvader van moeders zijde vereischt.

90. Wanneer zoowel de grootvader van vaders zijde, als die van moeders zijde ontbreken, wordt de toestemming vereischt van de grootmoeder van vaders zijde, en, bij gebreke van deze, van de grootmoeder van moeders zijde.

91. Wanneer de vader en de moeder, mitsgaders de grootvaders en grootmoeders, ontbreken, of wanneer zij zich allen in de onmogelijkheid bevinden om hunnen wil te verklaren, kunnen echte kinderen, zoolang zij minderjarig zijn, geen huwelijk aangaan, zonder de toestemming van hunnen voogd en hunnen toezienden voogd.

Ingeval van weigering van beide, of van één hunner, is de kantonregter, op verzoek van den minderjarige, bevoegd het verlof tot het aangaan des huwelijks te verleenen, na verhoor of na behoorlijke oproeping van den voogd en den toezienden voogd, mitsgaders van vier uit de naaste, binnen de kolonie woonachtige en meerderjarige, bloedverwanten, tot den graad van vollen neef ingesloten, zooveel mogelijk in gelijk getal uit de twee liniën te verkiezen.

Bij gebreke van het genoegzaam getal bloedverwanten binnen de kolonie, zal dit getal worden aangevuld door meerderjarige en binnen de kolonie wonende

personen, welke den verzoeker door aanhuwelijking in den bovengemelden graad bestaan.

Indien er geene nabestaanden binnen de kolonie aanwezig zijn, of indien, na behoorlijk gedane oproeping, geen der bloedverwanten of der aangehuwden, noch in persoon, noch bij eenen bijzonderen gevolmagtigde, verschijnt, zal de kantonregter het verlof toestaan of weigeren, nadat hij den voogd en den toezienden voogd zal hebben geraadpleegd of behoorlijk opgeroepen.

92. In het geval bij het tweede lid van het vorige artikel voorzien, zijn, zoowel het kind als de voogd, de toeziende voogd en de opgekomen nabestaanden, bevoegd bij het hof van justitie, door middel van een verzoekschrift, tegen de uitspraak van den kantonregter op te komen. Het hof zal op dit verzoek, na verhoor van de wederpartij en van het openbaar ministerie, en zonder anderen vorm van geding, het verzochte verlof toestaan of weigeren.

93. Natuurlijke kinderen, wettiglijk door den vader erkend, kunnen, zoolang zij minderjarig zijn, geen huwelijk aangaan, zonder de toestemming van hunnen vader.

Bij gebreke van den vader, wordt de toestemming der moeder vereischt.

94. Natuurlijke doch niet erkende kinderen, of degene die, na de erkenning, hunnen vader en hunne moeder hebben verloren, of wier ouders buiten de mogelijkheid zijn hunnen wil te verklaren, kunnen, zoolang zij minderjarig zijn, geen huwelijk aangaan, zonder toestemming van hunnen voogd en hunnen toezienden voogd. Ingeval van weigering van beiden of van een hunner, zal de kantonregter het verlof daartoe kunnen verleen, na verhoor of behoorlijke oproeping van den voogd en toezienden voogd, behoudens het beroep, hetzij van de kinderen, hetzij van hunnen voogd of toezienden voogd, op dezelfde wijze als bij art. 92 is voorgeschreven.

95. Echte kinderen, die meerderjarig zijn, doch den vollen ouderdom van dertig jaren nog niet hebben bereikt, zijn insgelijks verplicht om tot het aangaan van een huwelijk de toestemming van hunnen vader en hunne moeder te verzoeken. Wanneer zij die toestemming niet hebben bekomen, kunnen zij de tusschenkomst inroepen van den kantonregter, binnen wiens gebied de vader of de moeder met der woon

gevestigd zijn, en zulks met inachtneming der bepalingen van de volgende artikelen.

96. Binnen den tijd van drie weken, te rekenen van den dag waarop het verzoek aan den kantonregter is gedaan, zal deze voor zich doen verschijnen den vader, of, bij gebreke van den vader, de moeder, mitsgaders het kind, teneinde hun alle zoodanige vertoogen te doen, als hij in hun wederzijdsch belang zal oorbaar achten. De kantonregter zal een proces-verbaal van de verschijning der partijen opmaken, zonder daarbij de redenen op te geven, welke door haar over en weder zijn aangevoerd.

97. Indien de vader, of, bij gebreke van dien, de moeder niet verschijnt, zal tot het huwelijk worden overgegaan, op de vertooning der akte, waaruit van die niet-verschijning blijkt.

98. Indien het kind niet verschijnt, kan het huwelijk niet worden voltrokken, zonder een hernieuwd verzoek tot tusschenkomst.

99. Indien, partijen verschenen zijnde, de vader, of, bij gebreke van dien, de moeder bij de weigering volhardt, mag het huwelijk niet worden voltrokken, dan na verloop van drie volle maanden, te rekenen van den dag der verschijning.

100. De bepalingen der vijf laatste artikelen zijn insgelijks toepasselijk op natuurlijke kinderen, ten aanzien van de personen, wier toestemming tot het huwelijk bij art. 93 vereischt wordt.

101. Ingeval de vader, of, bij gebreke van deze, de moeder zich niet in de kolonie mogt bevinden, zal de Gouverneur van de vervulling der verplichtingen, vermeld bij de artt. 95 tot 100, dispensatie kunnen verleen.

102. Onder de onmogelijkheid voor ouders of grootouders om toestemming tot het door minderjarigen aangaan van huwelijken te verleen, in de gevallen voorzien bij de artt. 88, 89, 91 en 94, wordt niet begrepen eene voortdurende of tijdelijke afwezigheid uit de kolonie.

T W E E D E A F D E E L I N G.

Van de formaliteiten, welke de voltrekking van het huwelijk moeten voorafgaan.

103. Alle personen, die met elkander een huwelijk

willen aangaan, moeten daarvan aangifte doen bij den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van eene der partijen.

104. Deze aangifte zal, hetzij in persoon, hetzij bij zoodanige geschriften geschieden, waaruit van het voornemen der aanstaande echtgenooten met genoegzame zekerheid kan blijken, waarvan eene akte door den ambtenaar van den burgerlijken stand zal worden opgemaakt.

105. Vóór het voltrekken van het huwelijk, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand twee afkondigingen doen voor het gebouw, waar de huwelijken gewoonlijk worden voltrokken, en wel op twee volgende Zondagen.

Deze huwelijksafkondigingen, en de akte die daarvan moet worden openbaar gemaakt, zullen bevatten:

- 1°. De voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aanstaande echtgenooten, en, indien dezelve reeds vroeger getrouwd zijn geweest, de namen van hunne vorige echtgenooten;
- 2°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats van hunne ouders;
- 3°. Den dag, de plaats en het uur waarop de afkondigingen zijn geschied, met vermelding of zulks de eerste of de tweede zij.

Daarenboven zal de ambtenaar van den burgerlijken stand twee kennisgevingen, bevattende de voornamen en namen der personen in n°. 1 vermeld, en zulks met eenen tusschentijd van minstens zes dagen, doen plaatsen in een der binnen de kolonie uitkomende nieuwsbladen, met vermelding of het de eerste of de tweede kennisgeving zij.

106. Wanneer de aanstaande echtgenooten hunne woonplaats niet in dezelfde plaats hebben, zullen de beide afkondigingen moeten geschieden in de plaatsen, alwaar ieder der partijen gevestigd is.

107. Indien de aanstaande echtgenooten slechts zes maanden hunne woonplaats in eene plaats hebben gehad, zullen de huwelijksafkondigingen daarenboven moeten gedaan worden in de plaats, alwaar zij laatstelijk zijn gevestigd geweest.

Van deze verplichting kan door den Gouverneur, om gewigtige redenen, vrijstelling worden verleend.

108. Een uittreksel van de akte van afkondiging moet, gedurende den tijd die tussehen de eerste en tweede afkondiging verloopt, aangeplakt worden en aangeplakt blijven aan het gebouw, waar de huwelijken gewoonlijk worden voltrokken.

109. De Gouverneur of de ambtenaren, welke hij daartoe zal aanwijzen, zijn bevoegd om, uithoofde van gewigtige redenen, dispensatie te verleenen van de tweede afkondiging, of zelfs van de beide afkondigingen.

Door zoodanige dispensatie vervalt tegelijk het vereischte der kennisgevingen, in het laatste lid van art. 105 bedoeld, tenzij in de beschikking daaromtrent anders zij bevolen.

110. Wanneer het huwelijk binnen een jaar, te rekenen van de eerste huwelijksafkondiging, niet is voltrokken, zal hetzelfde niet voltrokken mogen worden, dan nadat alvorens wederom nieuwe afkondigingen zullen gedaan zijn.

111. Trouwbeloften geven geene regtsvordering tot het aangaan des huwelijks, noch tot vergoeding van kosten, schade en interesten, uithoofde der niet-ervulling van de beloften; alle bedingen tot schade-loosstelling te dezer zake zijn nietig.

Wanneer echter de aangifte des huwelijks bij den ambtenaar van den burgerlijken stand van eene afkondiging gevolgd is, kan zulks grond opleveren tot het vorderen van vergoeding van kosten, schade en interesten, uithoofde der werkelijke verliezen, welke de eene partij, door de weigering der andere, in hare goederen mogt hebben geleden, zonder dat daarbij eenige winstderving zal kunnen in aanmerking komen.

Deze regtsvordering verjaart door verloop van achttien maanden, te rekenen van de eerste huwelijksafkondiging.

DERDE AFDEELING.

Van het stuiten des huwelijks.

112. Het regt om de voltrekking van een huwelijk te stuiten komt alleenlijk toe aan de personen en in de gevallen, bij de volgende artikelen voorzien.

113. Degene, die met eene der partijen door het huwelijk alsnog verbonden is, mitsgaders de kinderen

uit dat huwelijk voortgesproten, zijn bevoegd om het nieuw aan te gaan huwelijk te stuiten, doch alleenlijk op grond van het bestaande.

114. De vader, of, bij gebreke van dien, de moeder kan het huwelijk stuiten in de volgende gevallen:

- 1°. Wanneer hun kind, nog minderjarig zijnde, de vereischte toestemming niet bekomen heeft;
- 2°. Wanneer hun meerderjarig kind, den vollen ouderdom van dertig jaren niet hebbende bereikt, verzuimd heeft hunne toestemming, en, bij weigering daarvan, de tusschenkomst van den kantonregter te verzoeken, welke volgens art. 95 vereischt wordt;
- 3°. Wanneer eene der partijen, uithoofde van gebrek aan verstandelijke vermogens, onder curateele gesteld, of de curateele uit dien hoofde verzocht, en op dat verzoek nog niet is beslist;
- 4°. Wanneer eene der partijen de vereischten niet bezit om, overeenkomstig de bepalingen van de eerste afdeeling van dezen titel, een huwelijk te kunnen aangaan;
- 5°. Wanneer degene, met wien hun kind in het huwelijk wil treden, uithoofde van misdad vervolgd wordt, of tot eene onteerende straf is veroordeeld;
- 6°. Wanneer de vereischte huwelijksafkondigingen geen plaats hebben gehad;
- 7°. Wanneer eene der partijen, uithoofde van verkwisting, is onder curateele gesteld, en het voorgenomen huwelijk blijkbaar het ongeluk van hun kind zoude teweegbrengen.

115. Bij gebreke van beide ouders, zijn de grootvaders of grootmoeders bevoegd om het huwelijk van hunne kleinkinderen te stuiten, om de redenen, bij n°. 1, 3, 4, 5, 6 en 7 van het vorige artikel uitgedrukt.

De stuiting kan, voor zooveel de reden aangaat, welke bij n°. 1 is vermeld, alleen plaats hebben met inachtneming der volgorde, welke bij de artt. 89 en 90 is vastgesteld.

116. Bij gebreke van grootouders, kunnen de broeders, zusters, ooms en moeijen, mitsgaders de

voogd, toeziende voogd, curator en toeziende curator, een voorgenomen huwelijk stuiten:

- 1°. Wanneer de voorschriften van de artt. 91 en 94, omtrent het bekomen van verlof tot het aangaan van het huwelijk, niet zijn inachtgenomen;
- 2°. Om de redenen bij n°. 3, 4, 5 en 6 van art. 114 uitgedrukt.

117. De echtgenoot, wiens huwelijk door echtscheiding is ontbonden, kan het huwelijk zijner voormalige echtgenootte stuiten, wanneer zij een nieuw huwelijk wil aangaan, vóór het verloopen van driehonderd dagen na het ontbinden van het vroegere.

118. Het openbaar ministerie is verplicht een voorgenomen huwelijk te stuiten, in de gevallen bij de artt. 80 tot 87 vermeld.

119. Van de stuiting des huwelijks wordt kennisgenomen door het hof van justitie.

120. In de akte van stuiting moeten al de middelen worden uitgedrukt, waarop de stuiting gegrond is, en mogen geene nieuwe middelen worden voorgedragen, voor zooverre dezelve niet na de stuiting mogten zijn opgekomen.

121. Bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsverordering is de wijze bepaald, waarop de stuiting des huwelijks zal moeten gedaan en derzelve opheffing gevraagd worden.

122. Wanneer de stuiting is afgewezen, zullen de opposanten, met uitzondering nogtans van bloedverwanten in de opgaande en nederdalende linie, en van het openbaar ministerie, tot vergoeding van kosten, schade en interesten kunnen worden verwezen.

123. Wanneer er stuiting van een huwelijk plaats heeft, zal het aan den ambtenaar van den burgerlijken stand niet geoorloofd zijn hetzelfde te voltrekken, dan nadat aan hem zal zijn terhandgesteld een vonnis in kracht van gewijsde gegaan, of eene authentieke akte, waarbij de stuiting is opgeheven, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten.

Wanneer het huwelijk mogt zijn voltrokken vóór dat de stuiting is opgeheven, zal het geding terzake dier stuiting kunnen worden voortgezet, en het huwelijk worden nietigverklaard, bijaldien de eisch aan den opposant is toegewezen.

VIERDE AFDEELING.

Van de voltrekking des huwelijks.

124. Alvorens tot de voltrekking des huwelijks over te gaan, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand zich doen terhandstellen:

- 1°. De geboorteakte van ieder der aanstaande echtgenooten;
- 2°. Eene authentieke akte, houdende de toestemming van den vader, de moeder, den grootvader of de grootmoeder, den voogd en den toezienden voogd, of wel het bij den regter verkregen verlof, in de gevallen waar hetzelfde vereischt wordt.

De toestemming kan ook bij de huwelijksakte zelve worden gegeven;

- 3°. De akte waaruit blijkt van de tussehenkomst van den kantonregter, in de gevallen waarin die vereischt wordt;
- 4°. Ingeval van tweede of volgend huwelijk, de akte van overlijden van den vorigen echtgenoot, of de akte van echtscheiding, of wel afschrift van het verlof van den regter, bij afwezigheid van den anderen echtgenoot verleend;
- 5°. De akte van overlijden van al de zoodanigen, die hunne toestemming tot het huwelijk zouden hebben moeten geven;
- 6°. Het bewijs dat de huwelijksafkondigingen zonder stuiting zijn afgeloopen, ter plaatse alwaar die afkondigingen, overeenkomstig de artt. 105 en volgende, vereischt worden, of wel dat eene gedane stuiting is opgeheven;
- 7°. De verleende vrijstellingen.

125. Degene der aanstaande echtgenooten, die buiten de mogelijkheid mogt zijn om zijne geboorteakte, bij n°. 1 van het vorige artikel vereischt, te vertoonen, zal zulks kunnen aanvullen door eene akte van bekendheid, afgegeven door een openbaar ambtenaar, op de verklaring van twee getuigen van het mannelijk of vrouwelijk geslacht, bloedverwanten of geene bloedverwanten zijnde.

Deze verklaring zal inhouden de vermelding van de plaats, en, zoo na mogelijk, van het tijdstip der ge-

boorte, mitsgaders de oorzaken die beletten om eene akte daarvan over te leggen.

Het gebrek eener geboorteakte zal ook kunnen worden verholpen, hetzij door eene dergelijke doch beëdigde verklaring, afgelegd door de getuigen, welke bij de voltrekking des huwelijks moeten tegenwoordig zijn, of wel door eene bij den ambtenaar van den burgerlijken stand afgelegde beëdigde verklaring van den aanstaanden echtgenoot, houdende dat hij zich geene geboorteakte of akte van bekendheid kan verschaffen.

In de huwelijksakte zal van de eene of andere dier verklaringen worden melding gemaakt.

126. Indien partijen buiten de mogelijkheid zijn om de akten van overlijden, bij art. 124 n°. 5 vermeld, in te leveren, zal dat gebrek, op dezelfde wijze als in het geval van het voorgaande artikel, kunnen worden verholpen.

127. Indien de ambtenaar van den burgerlijken stand weigert om een huwelijk te voltrekken, op grond van de ongenoegzaamheid der stukken en verklaringen, bij de vorige artikelen gevorderd, zullen partijen de bevoegdheid hebben zich bij verzoekschrift tot het hof van justitie te keeren; welk hof, na verhoor van het openbaar ministerie, mitsgaders, wanneer daartoe gronden zijn, van den ambtenaar van den burgerlijken stand, summier en zonder hooger beroep, over de genoegzaamheid of ongenoegzaamheid der stukken zal uitspraak doen.

128. Het huwelijk zal niet mogen worden voltrokken vóór den derden dag na dien der laatste afkondiging, die dag zelf niet daaronder begrepen.

129. Het huwelijk zal in het openbaar, ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van eene der beide partijen, in het daartoe door dien ambtenaar aangewezen gebouw, worden voltrokken, in tegenwoordigheid van twee getuigen, hetzij nabestaanden of vreemden, manspersonen, meerderjarig zijnde, en binnen de kolonie gevestigd.

130. Indien eene der partijen, uithoofde van een behoorlijk bewezen wettig beletsel, verhinderd wordt zich naar het bedoelde gebouw te begeven, zal het huwelijk kunnen worden voltrokken in een bijzonder

huis, mits geschiedende in tegenwoordigheid van vier getuigen.

Bij de huwelijksakte zal, in dat geval, worden melding gemaakt van de oorzaak, welke daartoe heeft aanleiding gegeven.

131. De aanstaande echtgenooten zijn verplicht, bij de voltrekking van hun huwelijk, in persoon voor den ambtenaar van den burgerlijken stand te verschijnen.

132. Het zal aan den Gouverneur vrijstaan om, uithoofde van gewigtige redenen, aan partijen te vergunnen het huwelijk door eenen bijzonderen bij authentieke akte gevolmagtigde te mogen voltrekken.

Indien de lastgever, voordat het huwelijk voltrokken is, wettiglijk met eenen anderen persoon mogt zijn in den echt getreden, zal het huwelijk, bij eenen gevolmagtigde voltrokken, als niet geschied beschouwd worden.

133. De aanstaande echtgenooten zullen, ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand, en in tegenwoordigheid der getuigen, moeten verklaren, dat zij elkander aannemen tot echtgenooten, en dat zij getrouwelijk al de pligten zullen vervullen, welke door de wet aan den huwelijken staat verbonden zijn.

134. Geene godsdienstige plegtigheden zullen vermogen plaats te hebben, voordat de partijen aan den bedienaar van haren ceredienst zullen hebben doen blijken, dat het huwelijk ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand is voltrokken.

135. Ingeval van overtreding door de ambtenaren van den burgerlijken stand, tegen de bepalingen van dezen titel begaan, kunnen die ambtenaren, voor zover daartegen niet bij het Wetboek van Strafrecht is voorzien, door het hof van justitie worden gestraft met eene geldboete, de som van honderd gulden niet tebovengaan; behoudens de regtsvordering der belanghebbende partijen tot schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn.

VIJFDE AFDEELING.

Van de huwelijken, welke buitenslands zijn voltrokken.

136. De huwelijken, in een vreemd land aangegaan, hetzij tusschen ingezetenen der kolonie, hetzij tusschen

dezen en anderen, zijn van waarde, indien dezelve voltrokken zijn naar den vorm, in dat land gebruikelijk, mits de huwelijksafkondigingen, volgens de tweede afdeeling van dezen titel, binnen de kolonie, zonder stuiting des huwelijks, hebben plaats gehad, en de genoemde ingezetenen niet hebben gehandeld tegen de bepalingen, in de eerste afdeeling van denzelfden titel vervat.

137. Binnen het jaar na de terugkomst der echtgenooten in de kolonie, zal de akte van huwelijksvoltrekking, in een vreemd land aangegaan, in het openbaar huwelijksregister van hunne woonplaats moeten worden overgeschreven.

ZESDE AFDEELING.

Van de nietigheid eens huwelijks.

138. De nietigheid eens huwelijks kan alleen door den regter worden uitgesproken.

139. De nietigverklaring van een huwelijk, in strijd met art. 80 aangegaan, kan worden gevorderd door dengene, die met een der echtgenooten door vroeger huwelijk is verbonden, door de echtgenooten zelve, door de bloedverwanten in de opgaande linie, door al degenen die bij de verklaring der nietigheid belang hebben, en door het openbaar ministerie.

Indien de nietigheid van het vroeger huwelijk wordt staandegehouden, zal de bestaanbaarheid of onbestaanbaarheid van dat huwelijk vooraf moeten beslist worden.

140. De wettigheid eens huwelijks, zonder de vrije toestemming der beide echtgenooten, of ook van een van hen aangegaan, kan alleen worden tegengesproken door de echtgenooten, of door dengene van hen, wiens toestemming niet is vrij geweest.

Wanneer er dwaling heeft plaats gehad in den persoon met wien men gehuwd is, kan de wettigheid alleen worden betwist door dengene der echtgenooten, die in dwaling gebragt is.

In al de gevallen, bij dit artikel voorkomende, is men in den eisch tot nietigverklaring niet ontvankelijk, wanneer er eene aanhoudende samenwoning gedurende den tijd van drie maanden heeft plaats gehad, sedert dat de echtgenoot zijne volkomene vrij-

heid bekomen heeft, of de dwaling door hem ontdekt is.

141. Wanneer een huwelijk is aangegaan door iemand, die, uithoofde van gebrek aan verstandelijke vermogens, is onder curateele gesteld, kan de wettigheid des huwelijks worden betwist door deszelfs vader, moeder en andere bloedverwanten in de opgaande linie, broeders, zusters, ooms en moeijen, mitsgaders door den curator, en eindelijk door het openbaar ministerie.

Na de opheffing der curateele, kan de nietigheid alleen worden ingeroepen door den echtgenoot, die onder curateele was gesteld, en is ook deze daartoe niet ontvankelijk, na eene samenwoning van zes maanden, te rekenen van de intrekking der curateele.

142. Indien een huwelijk is aangegaan door een persoon, welke den bij art. 82 vereischten ouderdom niet bereikt had, zal de nietigverklaring kunnen worden gevraagd, hetzij door dien echtgenoot, hetzij door het openbaar ministerie.

De wettigheid des huwelijks zal nogtans niet kunnen worden betwist:

- 1°. Wanneer, op den dag der regtsvordering tot nietigverklaring, de echtgenoot of echtgenooten den vereischten ouderdom hebben bereikt;
- 2°. Wanneer de vrouw, den vereischten ouderdom niet hebbende bereikt, vóór den dag der regtsvordering zwanger is.

143. De nietigheid van alle huwelijken, aangegaan met overtreding der bepalingen in de artt. 83, 84, 85 en 86 vervat, kan worden ingeroepen, hetzij door de echtgenooten zelve, hetzij door hunne ouders of bloedverwanten in de opgaande linie, hetzij door allen die daarbij belang hebben, hetzij eindelijk door het openbaar ministerie.

144. Wanneer een huwelijk is aangegaan zonder toestemming van den vader, de moeder, de grootouders, den voogd of den toezienden voogd, zal deszelfs nietigverklaring, in de gevallen, waarin de toestemming, of wel het verhoor van den voogd, volgens de artt. 88, 89, 90, 91, 93 en 94 vereischt wordt, alleen kunnen gevorderd worden door degenen, wier toestemming of verhoor, volgens de wet, noodzakelijk is geweest.

De regtsvordering tot nietigverklaring kan door de bloedverwanten, wier toestemming vereischt werd, niet worden aangevangen, wanneer het huwelijk door hen uitdrukkelijk of stilzwijgend is goedgekeurd, of wanneer zes maanden zonder tegenspraak van hunne zijde verlopen zijn, sedert het tijdstip waarop zij van het huwelijk hebben kennis gedragen.

Ten aanzien van huwelijken, in een vreemd land aangegaan, wordt die kennis niet voorondersteld, zoolang de echtgenooten zullen zijn in gebreke gebleven om de akte van huwelijksvoltrekking, overeenkomstig de voorschriften van art. 137, in de openbare registers te doen overschrijven.

145. De nietigheid van een huwelijk, hetwelk niet ten overstaan van den bevoegden ambtenaar van den burgerlijken stand, en in tegenwoordigheid van het vereischte getal getuigen, is voltrokken, kan worden ingeroepen door de echtgenooten, door den vader, de moeder en andere bloedverwanten in de opgaande linie, mitsgaders door den voogd, den toezienden voogd en door allen die daarbij belang hebben, en eindelijk door het openbaar ministerie.

Ingeval van overtreding van art. 129, voor zooveel de hoedanigheid der getuigen betreft, is het huwelijk niet noodwendig nietig, maar zal de regter naar de omstandigheden beslissen.

Wanneer er uiterlijk bezit van den huwelijken staat aanwezig is, en er eene akte van huwelijksvoltrekking, ten overstaan van eenen ambtenaar van den burgerlijken stand verleden, vertoond wordt, zijn de echtgenooten niet ontvankelijk om, tengevolge van dit artikel, de nietigheid des huwelijks te vragen.

146. In al de gevallen waarin, overeenkomstig de artt. 139, 143 en 145, eene regtsvordering tot nietigverklaring kan worden aangevangen, door degenen die daarbij belang hebben, kan zulks niet geschieden door de bloedverwanten in de zijddlinie, door kinderen uit een ander huwelijk geboren, of door vreemden, zoolang de echtgenooten beide in leven zijn; doch alleenlijk wanneer zij daarbij een reeds verkregen en dadelijk belang hebben.

147. Na de ontbinding van het huwelijk, is het openbaar ministerie niet ontvankelijk de nietigheid daarvan te vragen.

148. Een huwelijk, hetwelk nietigverklaard is, heeft niettemin al deszelfs burgerlijke gevolgen, zoo- wel ten opzichte der echtgenooten, als van de kinderen, wanneer hetzelve te goeder trouw door beide de echt- genooten is aangegaan.

149. Wanneer de goede trouw alleenlijk bestaat aan de zijde van een der echtgenooten, heeft het huwelijk geene burgerlijke gevolgen, dan alleen ten voordeele van dien echtgenoot, en van de kinderen uit het huwe- lijk gesproten.

De echtgenoot, die in de kwade trouw heeft verkeerd, kan tot vergoeding van kosten, schade en interesten jegens den anderen verwezen worden.

150. In de gevallen van de twee voorgaande arti- kelen, houdt het huwelijk op burgerlijke gevolgen te hebben, te rekenen van den dag waarop hetzelve bij vonnis is nietigverklaard.

151. De nietigheid eens huwelijks kan aan de regten van derden geen nadeel toebrengen, wanneer deze te goeder trouw met de echtgenooten hebben gehandeld.

152. Geen huwelijk is nietig ingeval van over- treding der bepalingen van de artt. 87, 95, 99, 105 en 128, of indien, buiten hetgeen bij art. 130 is voorge- schreven, het huwelijk niet openlijk in het daartoe aangewezen gebouw is voltrokken geworden.

In die gevallen, is de bepaling van art. 135 op de ambtenaren van den burgerlijken stand toepasselijk.

Z E V E N D E A F D E E L I N G .

Van het bewijs van het bestaan des huwelijks.

153. Het bestaan van een huwelijk kan niet anders worden bewezen dan door de akte van deszelfs vol- trekking, in de registers van den burgerlijken stand ingeschreven, behoudens de gevallen bij de volgende artikelen voorzien.

154. Wanneer het blijkt, dat er geene registers hebben bestaan, of dat dezelve zijn verloren geraakt, of ook dat de huwelijksakte daaraan ontbreekt, wordt de genoegzaamheid der bewijzen van het bestaan des huwelijks ter beoordeeling van den regter overgelaten, mits er een uiterlijk bezit van den huwelijken staat aanwezig zij.

155. De wettigheid van een kind kan, uithoofde

van het gebrek van het vertoonen der trouwakte zijner overledene ouders, niet worden betwist, indien hetzelfde het uiterlijk bezit heeft van zijnen staat, overeenkomstig met zijne geboorteakte, en de ouders openlijk als man en vrouw hebben geleefd.

VIJFDE TITEL.

VAN DE REGTEN EN VERPLIGTINGEN DER ECHTGENOOTEN.

156. De echtgenooten zijn elkander wederkeerig getrouwheid, hulp en bijstand verschuldigd.

157. De echtgenooten verbinden zich over en weder, door de enkele daad des huwelijks, hunne kinderen te onderhouden en op te voeden.

158. De man is het hoofd der echtvereeniging.

Als zoodanig verleent hij aan zijne vrouw bijstand in regten, of verschijnt aldaar voor haar, behoudens de uitzonderingen hierna omschreven.

Hij bestuurt de goederen aan de vrouw persoonlijk toebehoorende, tenzij het tegendeel zij bedongen.

Hij moet die goederen als een goed huisvader beheeren, en is voor alle verzuim in dat beheer verantwoordelijk.

Hij vermag hare onroerende goederen, zonder hare medewerking, niet te vervreemden of te bezwaren.

159. De vrouw is aan haren man gehoorzaamheid verschuldigd.

Zij is verplicht met den man zamen te wonen, en hem overal te volgen waar hij dienstig oordeelt zijn verblijf te houden.

160. De man is verplicht zijne vrouw bij zich te ontvangen in het huis hetwelk hij bewoont.

Hij is gehouden haar te beschermen, en haar al hetgeen noodig is, volgens zijnen staat en zijn vermogen, te verschaffen.

161. De vrouw, al is zij zelfs buiten gemeenschap van goederen getrouwd, of van goederen gescheiden, kan, zonder bijstand van haren man in de akte, of zonder zijne schriftelijke toestemming, niets geven, vervreemden, verpanden, verkrijgen, hetzij voor niet, hetzij onder eenen bezwarenden titel.

Indien de man zijne vrouw heeft gemachtigd om zekere akte of verbindtenis aan te gaan, is de vrouw

daardoor niet gerechtigd om, zonder uitdrukkelijke toestemming van den man, eenige betaling te ontvangen, of daarvoor kwijting te geven.

162. Ten opzichte van handelingen of verbindtenissen, door de vrouw aangegaan, wegens alles wat de gewone en dagelijkse uitgaven der huishouding betreft, vooronderstelt de wet, dat zij de bewilliging van haren man heeft bekomen.

163. De vrouw kan niet in regten verschijnen zonder bijstand van haren man, al is zij buiten gemeenschap van goederen getrouwd, of van goederen gescheiden, of eene openbare koopvrouw.

164. De bijstand van den man is niet noodig:

1°. Wanneer de vrouw in strafzaken vervolgd wordt;

2°. In eene regtsvordering tot echtscheiding, tot scheiding van tafel en bed, of van goederen.

165. Wanneer de man weigert zijne vrouw te magtigen om eene akte aan te gaan, of om in regten te verschijnen, kan zij verzoeken daartoe gemagtigd te worden.

De magtiging om eene akte aan te gaan wordt verleend door het hof van justitie; daarentegen wordt de magtiging om in regten te verschijnen verleend door den regter, voor wien de verschijning moet plaats hebben.

166. Eene vrouw, met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van haren man openbare koopvrouw zijnde, kan zich zonder zijnen bijstand verbinden, in en omtrent alles wat die koopmanschap betreft.

Wanneer zij met haren man in gemeenschap is getrouwd, is ook hij door die handelingen verbonden.

Zij wordt voor eene openbare koopvrouw gehouden, wanneer zij, afzonderlijk van haren man, koopmanschap drijft.

Indien de man zijne toestemming intrekt, is hij verplicht die intrekking openlijk bekend te maken.

167. Wanneer de man uithoofde van afwezigheid of andere redenen wordt verhinderd om zijne vrouw bij te staan of te magtigen, of een tegenstrijdig belang heeft, kan het hof van justitie haar de bevoegdheid verleen en om in regten te verschijnen, verbindtenissen aan te gaan, beheer te voeren, en alle andere akten te verrigten.

168. Eene algemeene magtiging, zelfs bij huwelijksche voorwaarden bedongen, is niet verder geldig dan met betrekking tot het beheer der goederen van de vrouw.

169. De nietigheid der handeling, gegrond op het ontbreken der magtiging, kan alleen door de vrouw, den man of hunne erfgenamen worden ingeroepen.

170. Wanneer eene vrouw, na de ontbinding des huwelijks, eene overeenkomst of akte, in het geheel of ten deele, heeft tenuitvoergelegd, welke zij zonder de vereischte magtiging had aangegaan, is zij onbevoegd om de vernietiging dier overeenkomst of akte te vragen.

171. De vrouw kan zonder bewilliging van haren man uiterste wilsbeschikkingen maken.

ZESDE TITEL.

VAN DE WETTELIJKE GEMEENSCHAP VAN GOEDEREN EN DERZELVER BEHEER.

EERSTE AFDEELING.

Van de wettelijke gemeenschap van goederen.

172. Van het oogenblik der voltrekking des huwelijks bestaat, van regtswege, algeheele gemeenschap van goederen tusschen de echtgenooten, voor zooverre daaromtrent bij huwelijksche voorwaarden geene andere bepalingen gemaakt zijn.

Die gemeenschap kan, staande huwelijk, niet door onderlinge overeenkomst der echtgenooten worden opgeheven of gewijzigd.

173. De gemeenschap omvat, wat hare baten betreft, al de roerende en onroerende goederen der echtgenooten, zoowel tegenwoordige als toekomstende, ook die welke zij om niet verkrijgen, tenzij de erflater of de schenker uitdrukkelijk het tegendeel mogt hebben bepaald.

174. Zij omvat, wat hare lasten betreft, al de schulden, door ieder der echtgenooten, hetzij voor, hetzij staande huwelijk, gemaakt.

175. Alle vruchten en inkomsten, mitsgaders winst en verlies, staande huwelijk, komen mede ten bate en schade der gemeenschap.

176. De doodschulden, na het overlijden vallende, worden door des overledenen erfgenaam alleen gedragen.

TWEDE AFDEELING.

Van het beheer der gemeenschap.

177. De man alleen beheert de goederen van de gemeenschap.

Hij kan dezelve verkoopen, vervreemden en bezwaren, zonder tusschenkomst van de vrouw, behoudens het geval, bij het derde lid van art. 193 voorzien.

Hij kan, bij wege van schenking onder de levenden, niet beschikken, noch over de onroerende goederen der gemeenschap, noch over het geheel, of over een bepaald gedeelte of hoeveelheid der roerende goederen, dan alleen om aan kinderen, uit hun huwelijk gesproten, eenen stand te bezorgen.

Hij mag zelfs niet, bij wege van schenking, over een bijzonder stuk roerend goed beschikken, indien hij zich het vruchtgebruik daarvan voorbehoudt.

178. Wanneer de man afwezig is, of zich in de onmogelijkheid bevindt om zijnen wil te verklaren, en er onverwijlde noodzakelijkheid bestaat, kan de vrouw de goederen van de gemeenschap verbinden of vervreemden, na daartoe door het hof van justitie gemagtigd te zijn.

DERDE AFDEELING.

Van de ontbinding der gemeenschap, en van het regt om daarvan afstand te doen.

179. De gemeenschap wordt van regtswege ontbonden:

- 1°. Door den dood;
- 2°. Door het aangaan van een huwelijk, op verlof van den regter, na afwezigheid van den echtgenoot;
- 3°. Door echtscheiding;
- 4°. Door scheiding van tafel en bed;
- 5°. Door scheiding van goederen.

De bijzondere gevolgen van de ontbinding, in de gevallen bij n°. 2, 3, 4 en 5 van dit artikel voorzien, zijn geregeld in de titels; welke over die onderwerpen handelen.

180. Na het overlijden van een der echtgenooten, is de langstlevende verplicht, indien er minderjarige kinderen overblijven, binnen den tijd van drie maan-

den, eene boedelbeschrijving te doen opmaken van de goederen, welke de gemeenschap uitmaken. Die boedelbeschrijving kan onderhands, doch moet in tegenwoordigheid van den toezienden voogd, worden opgemaakt. Bij gebreke van zoodanige boedelbeschrijving, duurt de gemeenschap voort, ten voordeele van de minderjarigen, doch nimmer ten hunnen nadeele.

181. Na de ontbinding der gemeenschap, wordt de gemeene boedel bij helfte verdeeld tussehen den man en de vrouw, of hunne erfgenamen, zonder aanzien der zijde, waarvan die goederen zijn voortgekomen.

De regelen, welke zijn vastgesteld in den zestiensten titel van het tweede boek, handelende van boedelscheiding, zijn toepasselijk op de verdeeling der wettelijke gemeenschap.

182. De kleedingstukken, de kleinooden en gereedschappen, behorende tot het beroep van een der echtgenooten, mitsgaders de boekerijen en verzamelingen van voorwerpen van kunst en wetenschap, en eindelijk de papieren of gedenkstukken, bijzonder tot het geslacht van een der echtgenooten betrekkelijk, kunnen aan de zijde, waarvan zij oorspronkelijk afkomstig waren, worden teruggevorderd, tegen den prijs, waarop dezelve, in der minne of door deskundigen, geschat worden.

183. De man kan, na de ontbinding der gemeenschap, voor de schulden dier gemeenschap voor het geheel worden aangesproken, behoudens zijn verhaal tegen de vrouw of hare erfgenamen voor de helft.

184. De eene echtgenoot kan, na de scheiding en deeling der algeheele gemeenschap, niet door schuldeischers worden vervolgd voor schulden, welke de andere echtgenoot, vóór het huwelijk, mogt hebben gemaakt; blijvende die schulden ten laste van den gemeene der echtgenooten, die dezelve heeft aangegaan, of van zijne erfgenamen; behoudens het verhaal, voor de wederhelft, tegen den anderen echtgenoot of diens erfgenamen.

185. De vrouw heeft het regt van de gemeenschap afstand te doen; alle overeenkomsten, daartegen strijdende, zijn nietig; afstand gedaan hebbende, kan zij uit de gemeenschap niets terugvorderen dan alleen het lijnengoed en de kleederen tot haar lijf behorende.

Zij wordt door dezen afstand ontheven van de verplichting om bij te dragen tot de schulden der gemeenschap, tenware zij zich als openbare koopvrouw mogt hebben verbonden.

Onverminderd het regt der schuldeischers op de gemeenschap, blijft de vrouw in de verplichting om te voldoen, zoowel de schulden die zij als openbare koopvrouw heeft aangegaan, als degene die zij vóór haar huwelijk heeft gemaakt; behoudens, in het eene of andere geval, haar verhaal voor het geheel op haren man of diens erfgenamen.

186. De vrouw, die van het voorregt, bij het vorige artikel omschreven, wil gebruik maken, is verplicht, binnen den tijd van ééne maand na de ontbinding der gemeenschap, ter griffie van het kanton-geregte der laatste gemeene woonplaats, eene akte van afstand uit te brengen, op verbeurte van dit voorregt.

Een authentiek afschrift dier akte wordt door den kantonregter zoodra mogelijk opgezonden naar de griffie van het hof van justitie.

Indien de gemeenschap door den dood van den man ontbonden wordt, begint de termijn van eene maand te loopen van den dag, waarop de vrouw van dat overlijden heeft kennis gedragen.

187. Indien de vrouw binnen den voorzeiden termijn is overleden, zonder eene akte van afstand te hebben uitgebragt, zijn hare erfgenamen bevoegd, binnen den tijd van ééne maand na haar overlijden, of nadat zij van dat overlijden hebben kennis gedragen, en op de wijze bij het vorige artikel omschreven, van de gemeenschap afstand te doen.

De aanspraak der vrouw tot terugvordering van haar linnengoed en kleederen uit de gemeenschap kan door hare erfgenamen niet worden gemaakt.

188. Indien de erfgenamen van de vrouw niet eenpariglijk hebben gehandeld, zoodat de eene de gemeenschap aanvaard, en de andere daarvan afstand gedaan heeft, kan degene, die dezelve aanvaard heeft, niet meer genieten dan het erfdeel, hetwelk hem voor zijn hoofd toekomt in de goederen, die bij scheiding aan de vrouw zouden zijn te beurt gevallen.

Het overschot blijft aan den man of deszelfs erfgenamen, die daarentegen jegens den erfgenaam, die afstand gedaan heeft, belast zijn met de voldoening van

al hetgeen de vrouw, ingeval van gedanen afstand, zoude hebben kunnen vorderen, doch alleen ten beloope van het erfdeel, hetwelk dengene, die afstand gedaan heeft, voor zijn hoofd toekomt.

189. De vrouw, die zich de goederen der gemeenschap heeft aangetrokken, kan van die gemeenschap geen afstand meer doen.

Daden van eenvoudig beheer, of het behoud der goederen betreffende, brengen dat gevolg niet te weeg.

190. De vrouw, die eenige goederen van de gemeenschap heeft weggemaakt of verduisterd, blijft in gemeenschap, niettegenstaande haren gedanen afstand; hetzelfde geldt ten aanzien van hare erfgenamen.

191. Ingeval de gemeenschap door den dood van de vrouw ontbonden wordt, kunnen hare erfgenamen van de gemeenschap afstand doen, binnen den tijd, en in den vorm, ten aanzien der vrouw zelve voorgescreven.

ZEVENDE TITEL.

VAN HUWELIJSCHÉ VOORWAARDEN.

EERSTE AFDEELING.

Van huwelijksche voorwaarden in het algemeen.

192. De aanstaande echtgenooten kunnen door huwelijksche voorwaarden afwijken van de regelen; opzettelijk de wettelijke gemeenschap vastgesteld, mits dezelve niet met de goede zeden of met de openbare orde strijdig zijn, en bovendien onder de navolgende bepalingen.

193. Zij vermogen niet af te wijken van de regten, welke uit de magt van den man, als zoodanig, en uit de vaderlijke magt voortspruiten, noch van de regten, welke de wet aan de betrekking van langstlevenden echtgenoot heeft verbonden.

Zij kunnen insgelijks niet afwijken van de regten, welke aan den man, als het hoofd der echtverbintenis, toekomen; behoudens echter het vermogen der vrouw om voor zich te bedingen het beheer harer roerende en onroerende goederen, mitsgaders het vrije genot harer inkomsten.

Het staat hun ook vrij te bedingen dat, niettegenstaande de wettelijke gemeenschap, de onroerende

goederen, de inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, en de andere effecten en inschulden, ten name der vrouw staande en door haar aangebragt, of die, staande huwelijk, van hare zijde in de gemeenschap mogten vallen, buiten hare medewerking, niet door haren echtgenoot zullen mogen worden vervreemd of bezwaard.

194. De aanstaande echtgenooten kunnen bij huwelijksche voorwaarden geen afstand doen van hetgeen hun de wet in de nalatenschap hunner afkomelingen toekent, noch de nalatenschap dier afkomelingen regelen.

195. Zij mogen niet bedingen, dat de een tot een grooter aandeel in de schulden zal gehouden zijn dan deszelfs aandeel in de baten der gemeenschap belooft.

196. Zij kunnen niet, in algemeene bewoordingen, bedingen, dat hunne verbindtenis zal geregeld worden door buitenlandsche wetten, of door eenige gewoonten, wetten, wetboeken of plaatselijke keuren, welke tevoren in de onderscheiden gedeelten der kolonie zijn van kracht geweest.

197. De uitsluiting der gemeenschap van goederen brengt geene uitsluiting van winst en verlies mede, tenware ook deze uitdrukkelijk uitgesloten mogt zijn.

De gemeenschap van winst en verlies wordt geregeld door de bepalingen van de tweede afdeeling van dezen titel.

198. Ook kan, ingeval van uitsluiting of beperking van gemeenschap, de som worden bepaald, welke de vrouw jaarlijks tot de huishouding en de opvoeding der kinderen uit hare goederen zal moeten bijdragen.

199. Bij gebreke van bedingen daaromtrent, zijn al de vruchten en inkomsten uit de goederen van de vrouw ter beschikking van den man.

200. De huwelijksche voorwaarden moeten, op straffe van nietigheid, vóór het aangaan des huwelijks, bij notariële akte worden verleden.

Zij beginnen te werken van het oogenblik der voltrekking van het huwelijk; geen ander tijdstip mag daarvoor worden bepaald.

201. De veranderingen, die daarin, vóór het voltrekken des huwelijks, zouden mogen worden gemaakt, kunnen op geene andere wijze worden tot stand ge-

bragt, dan door eene akte, in denzelfden vorm als de huwelijksche voorwaarden verleden.

Geene veranderingen zijn bovendien van waarde, zonder de tegenwoordigheid en de gelijktijdige toestemming van al de personen, die in de huwelijksche voorwaarden partijen geweest zijn.

202. Na de voltrekking des huwelijks, kunnen de huwelijksche voorwaarden op geenerlei wijze worden veranderd.

203. Bij uitsluiting der gemeenschap van goederen, kan de aanbrengrst der roerende goederen, met uitzondering van inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, en andere op naam staande effecten en inschulden, op geene andere wijze worden bewezen, dan door derzelver vermelding bij de huwelijksche voorwaarden, of door eene beschrijving, door den notaris en de partijen onderteekend, en vastgehecht aan de minuut van de huwelijksche voorwaarden, in welke daarvan melding moet worden gemaakt.

204. Minderjarigen, die de vereischten bezitten om een huwelijk aan te gaan, zijn ook bekwaam om toe te stemmen in alle overeenkomsten, welke de huwelijksche voorwaarden bevatten mogen, mits de minderjarigen, bij het maken daarvan, den bijstand hebben gehad van diegenen, wier toestemming tot het aangaan van het huwelijk noodzakelijk was.

Indien het huwelijk plaats heeft uit kracht van het verlof, waarvan bij de artt. 91 en 94 gesproken wordt, moet het ontwerp der huwelijksche voorwaarden bij het verzoek om verlof worden gevoegd, teneinde daaromtrent gelijktijdig worde beschikt.

205. Geene bepalingen, in huwelijksche voorwaarden voorkomende, waarbij van de wettelijke gemeenschap geheel of gedeeltelijk wordt afgeweken, zullen ten aanzien van derden vroeger kunnen werken, dan van den dag der overschrijving dier bepalingen in een openbaar register, hetwelk daarvan zal worden gehouden ter griffie van het kantongereg, binnen welks regtsgebied het huwelijk is voltrokken, of de huwelijksakte is overgeschreven, bijaldien het huwelijk buiten de kolonie is aangegaan.

Het bepaalde bij het tweede lid van art. 186 is ten deze van toepassing.

206. De regelen, welke opzigtelijk de wettelijke ge-

meenschap zijn voorgeschreven, zijn steeds van toepassing, voor zooverre daarvan niet, hetzij uitdrukkelijk, hetzij uit den aard der bedingen, bij huwelijksche voorwaarden gemaakt, is afgeweken.

Hoedanig en op welke wijze gemeenschap van goederen zij bedongen, heeft de vrouw, of hebben hare erfgenamen, de bevoegdheid om daarvan afstand te doen, op de wijze en in de gevallen bij den vorigen titel voorzien.

207. De huwelijksche voorwaarden, mitsgaders schenkingen terzake van huwelijk, vervallen, wanneer dezelve niet door een huwelijk zijn opgevolgd.

TWEEDE AFDEELING.

Van de gemeenschap van winst en verlies, en van die der vruchten en inkomsten.

208. Indien door de aanstaande echtgenooten slechts is bedongen, dat er zal bestaan gemeenschap van winst en verlies, sluit dit beding de wettelijke algeheele gemeenschap van goederen uit, en bepaalt zich daartoe dat, bij de ontbinding dezer gemeenschap, tussehen de echtgenooten de winsten, bij hen, staande huwelijk, verkregen, worden gedeeld, en de verliezen gedragen.

209. Elk der echtgenooten deelt in de winsten, en draagt in de verliezen, voor de helft, indien daaromtrent geene andere bepaling bij de huwelijksche voorwaarden gemaakt is.

210. Voor winst wordt bij deze gemeenschap gehouden de vermeerdering van beider bezittingen, staande huwelijk, opgekomen uit de vruchten en opbrengsten van elks goederen, arbeid en vlijt, en uit den opleg van onverteerde inkomsten; voor verlies, de vermindering dier bezittingen, door uitgaven boven de inkomsten veroorzaakt.

211. Onder winst is niet begrepen al hetgeen een der echtgenooten, staande huwelijk, bij erfenis, making of schenking verkrijgt, onverschillig of dit van nabestaanden, of van vreemden, afkomstig zij; behoudens de bepalingen van art. 220.

212. Onroerende goederen en effecten, staande huwelijk aangekocht, op wiens naam dit ook geschied zij, worden voor winst gehouden, tenzij het tegendeel daarvan blijke.

213. Rijzing of daling van de waarde der goederen, aan een der echtgenooten toekomende, wordt voor geen winst of verlies gerekend.

214. Verbetering van onroerende goederen, door aanwas, aanspoeling, vertimmering of op eenige andere wijze ontstaan, wordt mede niet als winst beschouwd, maar bevoordeelt alleen den eigenaar dier onroerende goederen.

215. Schade of vermindering, door brand, watersnood, afspoeling of anderszins veroorzaakt, behoort niet onder de gemeene verliezen, maar komt tot last van den eigenaar, wiens goederen beschadigd of verminderd zijn.

216. Alle schulden, de echtgenooten tezamen betreffende, en staande huwelijk gemaakt, moeten als verlies tot deze gemeenschap gebragt worden.

Wat een der echtgenooten door misdrijf verbeurt, is niet daaronder begrepen.

217. Het beding, dat tusschen de echtgenooten slechts eene gemeenschap van vruchten en inkomsten zal bestaan, houdt eene stilzwijzende uitsluiting in, zoo van de wettelijke algeheele gemeenschap van goederen, als van die van winst en verlies.

218. Zoowel bij de bedongen gemeenschap van winst en verlies, als bij die van vruchten en inkomsten alleen, in de artt. 208 en 217 omschreven, moeten de roerende goederen, aan ieder der echtgenooten bij het aangaan des huwelijks toebehoorende, uitdrukkelijk worden opgegeven in de huwelijksche voorwaarden zelve; of wel in eene beschrijving, door den notaris en de partijen onderteekend, en vastgehecht aan de minuut van de huwelijksche voorwaarden, in welke daarvan melding moet zijn gemaakt; zonder dit bewijs, worden de roerende goederen voor winst gehouden.

219. Van de roerende goederen, staande huwelijk, bij erfenis, legaat of schenking, aan ieder der echtgenooten opkomende, moet door beschrijving blijken.

Bij gebreke van beschrijving, bevattende de roerende goederen, welke, staande huwelijk, aan den man zijn opgekomen, of bij gebreke van bescheiden, waaruit daarvan kan blijken, is de man onbevoegd om zoodanige goederen als de zijne terug te nemen.

Indien geene beschrijving aanwezig is van de roerende goederen, welke, staande huwelijk, aan de vrouw

zijn opgekomen, of bij gebreke van bescheiden, waaruit kan blijken waarin die goederen hebben bestaan, en welke derzelve waarde is, is deze, of zijn hare erfgenamen, bevoegd om van het bestaan en de waarde dier goederen door getuigen, en des noods door de algemeene bekendheid te doen blijken.

220. Onder vruchten en inkomsten worden mede gerekend jaarlijksche, maandelijksche, wekelijksche en andere dergelijke makingen, schenkingen of uitkeeringen, gelijk ook lijfrenten; en zijn mitsdien in beide de bedingen van gemeenschap begrepen, van welke in deze afdeeling wordt gehandeld.

DERDE AFDEELING.

Van de giften tusschen de aanstaande echtgenooten bedongen.

221. De aanstaande echtgenooten mogen bij huwelijksche voorwaarden aan elkander, wederkeerig, of een van beiden aan den anderen, zoodanige giften doen, als zij voegzaam zullen oordeelen, behoudens inkorting dier giften, voor zooverre daardoor de regten zouden zijn benadeeld van degenen, aan wie een wettelijk aandeel toekomt.

222. Die giften kunnen betrekkelijk zijn, hetzij tot tegenwoordige en bij de akte bepaaldelijk omschreven goederen, hetzij tot de geheele of gedeeltelijke nalatenschap van den schenker.

223. Giften van dien aard zijn van waarde, zonder de uitdrukkelijke aanneming van dengene, aan wien dezelve gemaakt zijn.

224. Die giften kunnen plaats hebben onder voorwaarden, welker uitvoering van den wil des schenkers afhangt.

225. Alle giften van tegenwoordige en bepaalde goederen zijn onherroepelijk, behalve in het geval van niet-voldoening aan de voorwaarden, onder welke zij gemaakt zijn.

226. De giften van de geheele of gedeeltelijke nalatenschap van den schenker zijn onherroepelijk; met dien verstande, dat hij niet meer over de goederen, in die gift begrepen, om niet mag beschikken, behalve over geringe sommen tot belooning, of om andere redenen, door den regter te beoordeelen.

Uithoofde der niet-voldoening aan de voorwaarden kunnen die giften worden herroepen.

227. Geene giften van tegenwoordige en bepaaldelijk omschreven goederen, tusschen de echtgenooten bij huwelijksche voorwaarde gemaakt, worden geacht te zijn onderworpen aan de voorwaarde van overleving van den begiftigde, tenware die voorwaarde uitdrukkelijk mogt zijn gemaakt.

228. Geene gift van de geheele of gedeeltelijke nalatenschap des schenkers bij huwelijksche voorwaarden, hetzij door den eenen echtgenoot aan den anderen, hetzij over en weder, gemaakt, zal aan de kinderen, uit het huwelijk gesproten, overgaan, wanneer de begiftigde echtgenoot vóór den schenker mogt komen te overlijden.

VIERDE AFDEELING.

Van giften, welke aan de aanstaande echtgenooten, of aan kinderen uit hun huwelijk, gedaan zijn.

229. Zoowel bij huwelijksche voorwaarden, als bij afzonderlijke notariële akte, vóór het aangaan des huwelijks, en terzake van hetzelfde verleden, kunnen derden aan de aanstaande echtgenooten, of aan een hunner, zoodanige giften doen als zij voegzaam oordeelen, behoudens de inkorting dier giften, voor zoverre daardoor de regten zijn benadeeld van degenen, aan wie een wettelijk aandeel toekomt.

230. Indien die giften bij huwelijksche voorwaarden zijn gedaan, wordt tot derzelver geldigheid niet gevorderd de uitdrukkelijke aanneming door den begiftigde; wanneer daarentegen de gift bij afzonderlijke akte heeft plaats gehad, heeft dezelve geen gevolg dan na de uitdrukkelijke aanneming.

231. Eene gift van het geheel of van een gedeelte der nalatenschap van den schenker, hoezeer alleen ten behoeve der echtgenooten, of van een hunner, gedaan, wordt echter altijd geacht ten behoeve van de kinderen en afkomelingen, uit het huwelijk geboren, te hebben plaats gehad, in het geval dat de schenker den begiftigde overleeft, en het tegendeel niet uitdrukkelijk bij de akte is bepaald.

Die giften vervallen, indien de schenker den begiftigde, en de kinderen en afkomelingen uit het huwelijk geboren, overleeft.

232. De bepalingen van de artt. 222, 224, 225 en 226 zijn insgelijks toepasselijk op de giften, waarvan in deze afdeeling gesproken wordt.

ACHTSTE TITEL.

VAN GEMEENSCHAP OF HUWELIJSCHEN VOORWAARDEN, BIJ TWEEDE OF VERDER HUWELIJK.

233. Ook in tweede en verder huwelijk bestaat van regtswege algeheele gemeenschap van goederen tusschen de echtgenooten, voor zooverre daaromtrent bij huwelijsche voorwaarden geene andere bepalingen zijn gemaakt.

234. Bij tweede of verder huwelijk kan echter, indien er kinderen of afkomelingen uit het vroeger huwelijk aanwezig zijn, aan den nieuwen echtgenoot, door de vermenging van goederen en schulden bij eenige gemeenschap, geen meerder voordeel opkomen, dan ten beloope van het minste gedeelte, hetwelk een dier kinderen, of bij vooroverlijden deszelfs afkomelingen, bij plaatsvervulling, genieten, en zonder dat dit voordeel immer het een vierde des boedels van den hertrouwdten echtgenoot mag tebovengaan.

De voorkinderen of derzelver afkomelingen hebben, ten tijde van het openvallen der nalatenschap van den hertrouwdten echtgenoot, eene regtsvordering tot inkorting of vermindering; en hetgeen het geoorloofd gedeelte tebovengaat, valt ten voordeele van die nalatenschap.

235. De man of de vrouw, kinderen of afkomelingen hebbende uit het vroeger bed, een tweede of volgend huwelijk aangaande, mag aan den tweeden of verderen echtgenoot, ook bij huwelijsche voorwaarden, geene meerdere voordeelen bespreken, dan hetgeen bij het vorige artikel breder is omschreven.

236. De echtgenooten mogen elkander door zijdelingsche wegen niet meer geven, dan hun bij de hierboven gemaakte bepalingen is toegestaan.

Alle giften onder eenen verdichten titel, of aan tusschen beide komende personen gedaan, zijn nietig.

237. Voor giften, aan tusschen beide komende personen gedaan, zullen gehouden worden de zoodanige, welke door een der echtgenooten aan de kinderen, of aan een der kinderen van den mede-echtgenoot, uit

een vroeger huwelijk gesproken, gedaan worden, alsmede de giften, welke door den schenker zijn gedaan aan bloedverwanten, van wie de andere echtgenoot, ten tijde der gift, de vermoedelijke erfgenaam zal zijn; alware het ook, dat de laatstgemelde den begiftigden bloedverwant niet hadde overleefd.

238. Ook in het geval, waarin kinderen zijn uit een vroeger huwelijk, worden winst en verlies gelijkelijk tusschen de echtgenooten gedeeld, tenzij de gemeenschap daarvan bij huwelijksche voorwaarden zij uitgesloten of gewijzigd.

NEGENDE TITEL.

VAN DE SCHEIDING VAN GOEDEREN.

239. De vrouw kan, staande huwelijk, bij den regter scheiding van goederen vragen, doch alleen in de volgende gevallen;

- 1°. Wanneer de man, door een kennelijk wangedrag, de goederen der gemeenschap verspilt, en het huisgezin aan ondergang blootstelt;
- 2°. Wanneer, door de wanorde en het slecht beheer zijner zaken, de waarborg voor het huwelijksgoed der vrouw, en voor hetgeen haar naar regten toekomt, zoude verloren gaan, of ook, door grof verzuim in het beheer van het huwelijksgoed, hetzelfde zoude worden in gevaar gebracht.

Scheiding van goederen bij onderlinge toestemming is nietig.

240. De eisch tot scheiding van goederen moet openlijk worden bekend gemaakt.

241. De schuldeischers van den man kunnen in het geding tusschen beide komen, om den eisch tot scheiding van goederen te betwisten.

242. De scheiding van goederen moet, vóór het tenuitvoerleggen daarvan, openlijk worden bekend gemaakt, op straffe van nietigheid der tenuitvoerlegging.

Het vonnis, waarbij de scheiding van goederen is toegewezen, heeft, wat deszelfs gevolgen betreft, eene achteruitwerkende kracht, te rekenen van den dag der regtsvordering.

243. De vrouw kan gedurende het geding, met bewilliging van den regter, behoedmiddelen in het

werk stellen, teneinde te voorkomen dat de goederen worden weggemaakt en verspild.

244. Het vonnis, waarbij de scheiding van goederen is toegestaan, vervalt van rechtswege, indien hetzelfde niet, blijkens eene daarvan op te maken authentieke akte, vrijwillig is tenuitvoergelegd door de werkelijke verdeeling der goederen; of wanneer, binnen den tijd van ééne maand nadat het vonnis kracht van gewijsde heeft bekomen, geene regterlijke vervolgingen daartoe door de vrouw zijn begonnen en regelmatig worden voortgezet.

245. De schuldeischers van den man, die niet in het geding zijn tusschen beide gekomen, kunnen zich tegen de scheiding verzetten, alware dezelve reeds tenuitvoergelegd, indien hunne regten daardoor opzettelijk mogten verkort zijn.

246. Niettegenstaande de scheiding van goederen, is de vrouw verplicht om, naar evenredigheid van haar vermogen en dat van haren man, bij te dragen tot de kosten der huishouding, en der opvoeding der kinderen door haren man bij haar verwekt.

Bij onvermogen van den man, komen die kosten ten laste van de vrouw alleen.

247. De vrouw, welke van goederen gescheiden is, bekomt de vrije beheering daarvan terug, en kan, niettegenstaande de bepalingen van art. 161, van den regter eene algemeene bewilliging bekomen, om over hare roerende goederen te beschikken.

248. De man is niet verantwoordelijk aan de vrouw, indien zij, van goederen gescheiden zijnde, nalatig is geweest om den koopprijs van een onroerend goed, hetwelk zij op bekomen bewilliging van den regter vervreemd heeft, te gebruiken of weder te beleggen, tenware hij het contract mede hebbe helpen tot stand brengen, of bewezen zij, dat de penningen door hem ontvangen zijn, of ten zijnen voordeele gestrekt hebben.

249. De gemeenschap, door scheiding van goederen ontbonden zijnde, kan, met toestemming der echtgenooten, worden hersteld.

Zulks kan niet anders geschieden dan bij eene authentieke akte.

250. Wanneer de gemeenschap hersteld is, worden de zaken in denzelfden staat teruggebracht, alsof er geene scheiding had plaats gehad, onverminderd de

nakoming der handelingen, welke, gedurende het tusschenvak sedert de scheiding tot op het herstel der gemeenschap, door de vrouw verrigt zijn.

Alle overeenkomsten, waardoor de echtgenooten de gemeenschap zouden herstellen, op andere voorwaarden dan waarop zij bevorens geregeld was, zijn nietig.

251. De echtgenooten zijn verplicht het herstel der gemeenschap openlijk bekend te maken.

Zoolang die openlijke bekendmaking geen plaats heeft gehad, kunnen de echtgenooten de gevolgen der herstelde gemeenschap niet aan derden tegenwerpen.

TIENDE TITEL.

VAN DE ONTBINDING DES HUWELIJKS.

EERSTE AFDEELING.

Van de ontbinding des huwelijks in het algemeen.

252. Het huwelijk wordt ontbonden:

- 1°. Door den dood;
- 2°. Door afwezigheid van een der echtgenooten, en een daarop gevolgd nieuw huwelijk van den anderen echtgenoot, overeenkomstig de bepalingen van de vijfde afdeeling des achttienden titels;
- 3°. Door regterlijk vonnis, na scheiding van tafel en bed uitgesproken, in de gevallen en overeenkomstig de bepalingen van de tweede afdeeling van dezen titel;
- 4°. Door echtscheiding, overeenkomstig de bepalingen van de derde afdeeling van dezen titel.

TWEDE AFDEELING.

Van de ontbinding des huwelijks, na de scheiding van tafel en bed.

253. Wanneer echtgenooten van tafel en bed zijn gescheiden, hetzij uithoofde van eene der redenen bij art. 286 vermeld, hetzij op beider verzoek, en de scheiding gedurende vijf volle jaren, zonder verzoeking der partijen, heeft standgehouden, zal het aan ieder hunner vrijstaan om den anderen in regten op

te roepen, en te eischen dat het huwelijk worde ontbonden.

254. Die eisch zal dadelijk worden ontzegd, indien de verwerende partij, na drie malen, van maand tot maand, in regten te zijn opgeroepen, niet verschijnt, of, opkomende, zich tegen den eisch verzet, of eindelijk, van hare zijde verklaart bereid te zijn zich met de wederpartij te verzoenen.

255. Indien de gedaagde partij in den eisch toestemt, zal het hof van justitie de echtgenooten bevelen om tezamen, en in persoon, voor een of meer zijner leden te verschijnen, die hen tot eene verzoening zullen trachten over te halen.

Indien de poging daartoe niet mogt gelukken, zal de regter eene nieuwe verschijning bevelen, ten minste drie, en ten hoogste zes maanden na de eerste, en zullen daarbij worden opgeroepen de naaste bloedverwanten in de opgaande linie der beide echtgenooten.

256. Wanneer ook deze verschijning vruchteloos mogt afloopen, hetzij de bloedverwanten, bij het vorige artikel vermeld, al of niet verschenen zijn, zal het hof van justitie, op het rapport van commissarissen, en na verhoor van het openbaar ministerie, uitspraak doen, en zal de eisch worden toegewezen, indien behoorlijk aan al de formaliteiten, hierboven omschreven, is voldaan.

Het staat niettemin aan het hof vrij zijne uitspraak, gedurende den tijd van zes maanden na het voldingen der zaak, aan te houden, indien het mogt zijn gebleken, dat er nog waarschijnlijkheid van verzoening bestaat.

257. Tegen de uitspraak van het hof van justitie wordt, uiterlijk gedurende ééne maand, beroep bij den hooger regter toegelaten.

258. Het vonnis, waarbij de ontbinding is uitgesproken, moet in de registers van den burgerlijken stand worden ingeschreven, op dezelfde wijze en op dezelfde straffen als, ten aanzien der echtscheiding, bij art. 274 is bepaald.

259. Door de ontbinding des huwelijks wordt geen inbreuk gemaakt op de wettelijke gevolgen der scheiding van tafel en bed, bij art. 299 opgegeven, noch op de voorwaarden, welke, ingeval van minnelijke scheiding, naar aanleiding van art. 290, door partijen

zijn geregeld; blijvende deze gevolgen en voorwaarden in hunne volle kracht.

DERDE AFDEELING.

Van echtscheiding.

260. De vordering tot echtscheiding kan alleen in regten worden aangevangen bij het hof van justitie, behoudens het geval bij art. 264 voorzien.

261. Echtscheiding kan nimmer door onderlinge toestemming plaats hebben.

262. De gronden, welke eene echtscheiding kunnen ten gevolge hebben, bestaan alleen in de navolgende:

1°. Overspel;

2°. Kwaadwillige verlating;

3°. Veroordeeling tot eene ontcerende straf, na het huwelijk uitgesproken;

4°. Zware verwondingen, of zoodanige mishandelingen, door den eenen echtgenoot jegens den anderen gepleegd, waardoor diens leven wordt in gevaar gebragt, of waardoor hem gevaarlijke verwondingen zijn toegebragt.

263. Wanneer een der echtgenooten tot eenige straf is verwezen, bij een vonnis, waaruit van een begaan overspel blijkt, zal men tot het bekomen van echtscheiding geene andere formaliteiten behoeven in acht te nemen, dan dat aan het hof van justitie een afschrift van dat vonnis worde aangeboden, met bijvoeging van het bewijsschrift, dat hetzelfde vonnis door geene wettige regtsmiddelen aan eenig beroep onderworpen is.

Deze bepaling is insgelijks toepasselijk, wanneer de echtscheiding gevraagd wordt uithoofde van de veroordeeling van een der echtgenooten tot eene ontcerende straf.

264. De eisch tot echtscheiding, uithoofde van kwaadwillige verlating, zal worden gedaan bij den regter der laatste gemeene woonplaats, welke de echtgenooten ten tijde der verlating hebben gehad, en kan alleen worden toegestaan, wanneer degene der echtgenooten, die de gemeene woonplaats, zonder wettige oorzaak, heeft verlaten, in zijne weigering volhardt om tot zijnen echtgenoot terug te keeren.

De regtsvordering daartoe kan niet vroeger worden

aangevangen, dan na verloop van vijf jaren, te rekenen van het tijdstip, waarop de echtgenoot de gemeene woning verlaten heeft.

Wanneer de verwijdering eene wettige oorzaak heeft tot grond gehad, zal de termijn van vijf jaren beginnen te loopen van het oogenblik, waarop die oorzaak heeft opgehouden.

265. De vrouw, hetzij eischeresse tot echtscheiding, hetzij verweerderesse, kan, met bewilliging van den regter, gedurende den loop van het geding, de woning van den man verlaten.

De regter zal het huis aanwijzen, alwaar de vrouw verplicht zal zijn haar verblijf te houden.

266. De vrouw is bevoegd eene uitkeering tot onderhoud te vorderen, welke door den regter bepaald zijnde, de man verplicht is aan haar, gedurende het regtsgeding, te voldoen.

Wanneer de vrouw, zonder verlof van den regter, het aan haar aangewezen verblijf verlaat, kan zij, naar omstandigheden, worden verstoken van alle aanspraak op die uitkeering, en zelfs, wanneer zij eischeresse is, niet ontvankelijk worden verklaard om hare regtsvordering voort te zetten.

267. Het hof van justitie, aan de vrouw een verblijf aanwijzende, kan tevens, op het daartoe gedaan verzoek, bepalen, aan wien der echtgenooten, hangende het geding, de kinderen zullen worden toevertrouwd.

268. De regten van den man, opzigtelijk het beheer der goederen van de vrouw, worden, gedurende het geding, niet geschorst; behoudens de bevoegdheid der vrouw om, ter bewaring van haar regt, gebruik te maken van de behoedmiddelen, welke bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering op dat stuk zijn aangewezen.

Alle akten van den man, waardoor de regten van de vrouw opzettelijk verkort worden, zijn nietig.

269. Het regt om echtscheiding te vorderen vervalt door de verzoening der echtgenooten, om het even of die verzoening hebbe plaats gehad, nadat de eene echtgenoot had kennis gedragen van de daadzaken, welke grond tot de regtsvordering hadden kunnen opleveren, dan wel, nadat de eisch tot echtscheiding in regten gedaan is.

De wet vooronderstelt die verzoening, wanneer man

en vrouw weder zamen wonen, nadat laatstgemelde de gemeenschappelijke woning, op verlof van den regter, had verlaten.

270. De echtgenoot, welke eene nieuwe regtsvordering aanvangt, op grond van eene nieuwe oorzaak, na de verzoening opgekomen, mag, ter staving van zijnen eisch, van de oude redenen gebruik maken.

271. De regtsvordering tot echtscheiding, uithoofde van kwaadwillige verlating, vervalt, indien de echtgenoot, vóór het uitspreken der echtscheiding, in de gemeene woonplaats terugkeert. Wanneer echter, na de terugkeering, de echtgenoot andermaal, zonder wettige oorzaak, de gemeene woonplaats verlaat, zál de andere echtgenoot eene nieuwe regtsvordering tot echtscheiding kunnen aanvangen, zes maanden na de verlating, en van de oude redenen tot staving van zijnen eisch gebruik maken.

In dat geval zal de regtsvordering tot echtscheiding, door eene opgevolgde terugkeering van den echtgenoot, niet vervallen.

272. Indien in de beide gevallen, bij art. 263 voorzien, de echtgenoot zes maanden heeft laten verloopen, te rekenen van den dag, waarop het vonnis kracht van gewijsde bekomen heeft, is hij niet meer ontvankelijk om eene regtsvordering tot echtscheiding aan te vangen.

Indien de eene echtgenoot zich buiten de kolonie bevindt, op het tijdstip der veroordeeling van den anderen, zal de voorschreven termijn van zes maanden aanvang nemen, te rekenen van den dag der terugkeering.

273. De regtsvordering tot echtscheiding vervalt, indien een der beide echtgenooten vóór de uitspraak is overleden.

274. Het vonnis, waarbij de echtscheiding is uitgesproken, moet, ten verzoeken van beide partijen, of van eene derzelve, in de registers van den burgerlijken stand hunner woonplaats worden ingeschreven, uiterlijk binnen den tijd van zes maanden, te rekenen van den dag, waarop dat vonnis voor geen wettelijk beroep vatbaar is.

Indien de inschrijving binnen dien termijn niet is geschied, vervalt daardoor de kracht van het vonnis, waarbij de echtscheiding is uitgesproken, en kan die om dezelfde redenen niet op nieuw worden geëischt.

275. De echtgenoot, aan wien de eisch tot echtscheiding is toegewezen, behoudt al de voordeelen, hem door den anderen echtgenoot terzake des huwelijks toegezegd, al ware het dat deze voordeelen wederkeerig bedongen mogten zijn.

276. Daarentegen verliest de echtgenoot, tegen wien de echtscheiding uitgesproken is, al de voordeelen, welke de andere echtgenoot terzake des huwelijks aan hem had toegezegd.

277. Door echtscheiding worden niet dadelijk opvorderbaar de bedongen voordeelen, welke eerst na den dood van een der echtgenooten gevolg moesten hebben; maar hij, aan wien de eisch tot echtscheiding is toegewezen, kan zijn regt tot die voordeelen eerst na het overlijden van de wederpartij doen gelden.

278. Indien de echtgenoot, op wiens verzoek de echtscheiding is uitgesproken, geene genoegzame inkomsten heeft tot zijn levensonderhoud, zal het hof van justitie hem uit de goederen van den anderen echtgenoot eene uitkeering tot onderhoud mogen toeleggen.

279. Die uitkeering zal worden bepaald volgens den staat en het fortuin van dengene der echtgenooten, welke dezelve verschuldigd is.

Ingeval van merkelijke vermindering van deszelfs fortuin, zal de uitkeering kunnen worden ingekort, en zij zal zelfs ten eenenmale ophouden, zoodra de andere partij dezelve niet verder behoeft.

280. De verplichting tot het verschaffen van levensonderhoud houdt op door den dood van een der echtgenooten.

281. De uitkeeringen, welke door derden bij een huwelijkscontract zijn besproken, blijven bij voortdurend verschuldigd aan dengene der gescheiden echtgenooten, ten wiens behoefte dezelve beloofd waren.

282. De kinderen zullen verblijven bij dengene der echtgenooten, op wiens verzoek de echtscheiding is uitgesproken.

Niettemin zal het hof van justitie, bij het uitspreken der echtscheiding, hetzij ten verzoeken van bloedverwanten, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie, hetzij ambtshalve, in het belang der kinderen kunnen bevelen, dat alle of eenigen hunner aan den anderen echtgenoot, of aan een derden persoon, zullen worden toevertrouwd.

Ingeval van overlijden van dengene, aan wien de kinderen waren toevertrouwd, zal het hof daartoe, op de wijze hierboven omschreven, eenen anderen persoon kunnen benoemen; onverminderd des regters bevoegdheid om, bij veranderde omstandigheden, die beschikking, op verzoek van den belanghebbenden echtgenoot, in te trekken of te wijzigen.

283. Onverminderd de bepaling van het eerste lid van het vorige artikel, behouden de vader en de moeder de regten, welke uit de ouderlijke magt of de voogdij voortspuiten.

Wie ook de persoon zij aan wien de kinderen zijn toevertrouwd, behouden de beide ouders de bevoegdheid om voor hun onderhoud en hunne opvoeding te waken, en zullen daartoe, naar evenredigheid van hun vermogen, moeten bijdragen.

284. De ontbinding des huwelijks door echtscheiding zal de kinderen, uit dat huwelijk geboren, van geen der voordeelen versteken, die hun door de wetten, of door de huwelijksbedingen van hunne ouders, verzekerd waren.

Echter zullen de kinderen daarop geene aanspraak hebben, dan op dezelfde manier en in dezelfde omstandigheden, alsof er geene echtscheiding had plaats gehad.

285. Indien de gescheiden echtgenooten in gemeenschap van goederen getrouwd waren, zal de verdeeling der goederen plaats hebben, op den voet en de wijze als bij den zesden titel is bepaald.

ELFDE TITEL.

VAN DE SCHEIDING VAN TAFEL EN BED.

286. In de gevallen, welke grond tot echtscheiding opleveren, zal het aan de echtgenooten vrijstaan om de scheiding van tafel en bed in regten te vragen.

Die regtsvordering zal ook kunnen worden aangevangen terzake van buitensporigheden, mishandelingen en grove beledigingen, door den eenen echtgenoot jegens den anderen begaan.

287. Zij wordt op dezelfde wijze als die tot echtscheiding aangelegd, voortgezet en uitgewezen.

288. De echtgenoot, welke eene regtsvordering tot scheiding van tafel en bed heeft aangevangen, is niet

ontvankelijk om uithoofde van dezelfde oorzaak echtscheiding te vragen.

289. Scheiding van tafel en bed kan ook door den regter worden uitgesproken, op het verzoek, door de beide echtgenooten tezamen gedaan, zonder dat deze gehouden zijn eene bepaalde oorzaak op te geven.

Zoodanige scheiding zal niet kunnen worden toegestaan, tenzij de echtgenooten gedurende den tijd van twee jaren zijn getrouwd geweest.

290. Alvorens scheiding van tafel en bed te vragen, zijn de echtgenooten verplicht, bij eene authentieke akte, al de voorwaarden dier scheiding te regelen, zoowel te hunnen opzigte als met betrekking tot hunne kinderen.

De schikkingen tusschen hen beraamd, om plaats te hebben gedurende het regterlijk onderzoek, moeten aan de bekrachtiging van het hof van justitie worden onderworpen, om, des noods, door hetzelfde geregeld te worden.

291. De aanvraag der beide echtgenooten geschiedt bij verzoekschrift aan het hof van justitie; en moet daarbij worden overgelegd, zoowel afschrift der huwelijksakte, als van de overeenkomst waarvan bij het eerste lid van het vorige artikel wordt gesproken.

292. Het hof zal daarop aan de beide echtgenooten bevelen om tezamen en in persoon te verschijnen voor een of meer zijner leden, welke aan hen de noodige vertoogen zullen doen.

Indien de echtgenooten bij hun voornemen volharden, zal de regter eene nieuwe verschijning, na verloop van zes maanden, bevelen.

293. Het hof van justitie zal zes maanden na de tweede verschijning uitspraak doen, na verhoor of behoorlijke oproeping der naaste bloedverwanten van de echtgenooten in de opgaande linie, en op de conclusiën van het openbaar ministerie.

294. Bij weigering van de gedane aanvraag, kunnen de echtgenooten tezamen, uiterlijk binnen zes maanden na de uitspraak, daartegen bij verzoekschrift aan den hooger regter opkomen.

295. Door scheiding van tafel en bed wordt het huwelijk niet ontbonden, maar zijn de echtgenooten daardoor van de verplichting tot zamenwoning ontheven.

296. Scheiding van tafel en bed heeft altijd de scheiding van goederen ten gevolge, en zal grond op-

leveren tot de verdeeling der gemeenschap, evenals of het huwelijk geheel ontbonden ware.

297. Door de scheiding van tafel en bed wordt het beheer van den man over de goederen zijner vrouw opgeschort.

De vrouw bekomt het vrije beheer harer goederen terug, en kan, niettegenstaande de bepalingen van art. 161, van den regter eene algemeene magtiging erlangen om over hare roerende goederen te beschikken.

298. De vonnissen tot scheiding van tafel en bed zullen openlijk worden bekend gemaakt.

Zoolang deze openlijke bekendmaking niet heeft plaats gehad, zal het vonnis tot scheiding van tafel en bed niet tegen derden kunnen werken.

299. De bepalingen van de artt. 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283 en 284 zijn insgelijks toepasselijk op de scheiding van tafel en bed, door den eenen jegens den anderen echtgenoot gevraagd.

Indien de scheiding heeft plaats gehad om eene der redenen, welke grond tot echtscheiding zouden hebben kunnen opleveren, is ook art. 369 ten deze toepasselijk.

300. Wanneer de regter, na de overeenkomst te hebben overwogen, waarvan in het eerste lid van art. 290 gesproken wordt, de scheiding van tafel en bed op verzoek der beide echtgenooten toestaat, zal die scheiding al de gevolgen hebben, welke bij de overeenkomst zijn bedongen.

301. De scheiding van tafel en bed gaat, van regtswege, te niet door de verzoening der echtgenooten; deze doet al de gevolgen van het huwelijk herleven, behoudens nogtans jegens derden de voortdurende kracht van de handelingen, welke gedurende het tijdvak tusschen de scheiding en de verzoening mogten hebben plaats gehad.

Alle hiermede strijdende bedingen tusschen de echtgenooten zijn nietig.

302. Wanneer het vonnis, waarbij de echtgenooten van tafel en bed worden gescheiden, openlijk is bekend gemaakt, zullen de echtgenooten de gevolgen hunner verzoening niet tegen derden kunnen doen werken, wanneer zij niet insgelijks en op dezelfde manier openlijk hebben doen bekend maken, dat de scheiding heeft opgehouden te bestaan.

TWAALFDE TITEL.**VAN HET VADERSCHAP EN DE AFSTAMMING
DER KINDEREN.****EERSTE AFDEELING.***Van wettige kinderen.*

303. Het kind, hetwelk staande huwelijk is geboren of verwekt, heeft den man tot vader.

304. De wettigheid van een kind, hetwelk vóór den honderd tachtigsten dag des huwelijks geboren is, kan door den man worden ontkend. Nogtans zal de ontkenning geen plaats kunnen hebben in de navolgende gevallen:

1°. Wanneer de man, vóór het huwelijk, van de zwangerschap heeft kennis gedragen;

2°. Wanneer hij bij het opmaken van de akte van geboorte is tegenwoordig geweest, en deze akte door hem is onderteekend, of eene door hem gegeven verklaring inhoudt dat hij niet kan teekenen;

3°. Wanneer het kind niet levend is ter wereld gekomen.

305. De man kan de wettigheid des kinds ontkennen, indien hij bewijst, dat hij sedert den driehonderdsten tot den honderd tachtigsten dag vóór de geboorte van het kind, hetzij uithoofde van verwijdering, hetzij door de gevolgen van eenig toeval, in de natuurlijke onmogelijkheid geweest is met zijne vrouw gemeenschap te hebben.

De man kan, door zich op zijne natuurlijke onmagt te beroepen, niet ontkennen, dat het kind het zijne is.

306. De man kan de wettigheid des kinds niet ontkennen op grond van overspel, tenware de geboorte voor hem zij verborgen gehouden; in welk geval hij zal worden toegelaten, om het bewijs, dat hij de vader des kinds niet is, tot volkomenheid te brengen.

307. Hij kan de wettigheid ontkennen van een kind, hetwelk geboren is driehonderd dagen na dien, waarop een vonnis tot scheiding van tafel en bed kracht van gewijsde heeft verkregen, onverminderd het vermogen van de vrouw om alle zoodanige daadzaken aan te voeren, welke geschikt mogten zijn tot bewijs, dat haar man de vader des kinds is.

Wanneer de ontkenning is geldig verklaard, zal door de verzoening der echtgenooten het kind geen wettigen staat kunnen verkrijgen.

308. Het kind, hetwelk driehonderd dagen na de ontbinding des huwelijks wordt geboren, is onwettig.

309. In de gevallen, bij de artt. 304, 305, 306 en 307 voorzien, zal de man de wettigheid des kinds moeten ontkennen, binnen ééne maand, indien hij zich bevindt op de geboorteplaats van het kind, of binnen den omtrek daarvan;

Binnen twee maanden na zijne terugkomst, indien hij afwezig is;

Binnen twee maanden na de ontdekking van het bedrog, indien men de geboorte van het kind voor hem had verborgen gehouden.

Alle buiten regten verleden akten, inhoudende de ontkenning van den man, zijn krachteloos, zoo zij niet binnen twee maanden van eene regtsvordering zijn achtervolgd.

Indien de man, na de ontkenning, bij eene buiten regten verleden akte, te hebben gedaan, komt te overlijden binnen den voorschreven termijn, zal aan zijne erfgenamen een nieuwe termijn van twee maanden geopend zijn, teneinde hunne regtsvordering aan te vangen.

310. De regtsvordering, door den man aangevangen, vervalt, indien de erfgenamen dezelve niet voortzetten binnen twee maanden, te rekenen van het overlijden van den man.

311. Wanneer de man is overleden, voordat hij zijn regt te dezen opzigte heeft doen gelden, maar terwijl de tijd daartoe nog loopende was, zullen de erfgenamen de wettigheid des kinds niet kunnen ontkennen, dan alleen in het geval van art. 305.

De regtsvordering tot het betwisten van de wettigheid van het kind zal moeten worden aangevangen binnen den tijd van twee maanden, te rekenen van het tijdstip waarop het kind zich zal hebben in het bezit gesteld van de goederen van den man, of van het tijdstip waarop de erfgenamen in dat bezit door het kind gestoord zijn.

312. In de gevallen, waarin de erfgenamen, naar aanleiding van de artt. 309, 310 en 311, bevoegd zijn om eene regtsvordering tot het betwisten der wettig-

heid van een kind aan te vangen of te vervolgen, zullen zij een termijn hebben van zes maanden, indien een of meer hunner buiten de kolonie woonachtig zijn.

Indien een of meer hunner buiten Amerika woonachtig zijn, zullen zij een termijn van een jaar hebben.

Ingeval van oorlog ter zee, zullen de termijnen van zes maanden en van een jaar worden verdubbeld.

313. Alle regtsvordering tot het ontkennen van de wettigheid van een kind zal gerigt moeten worden tegen eenen bijzonderen aan het kind toe te voegen voogd, en zal de moeder behoorlijk in het geding moeten worden opgeroepen.

314. De afstamming van wettige kinderen wordt bewezen door de akten van geboorten, in de registers van den burgerlijken stand ingeschreven.

Bij gebreke van zoodanige akten, is het ongestoord bezit van den staat van wettig kind voldoende.

315. Het bezit van dien staat wordt bewezen door daadzaken, welke, hetzij tezamen, hetzij afzonderlijk, de betrekking van afstamming en verwantschap tusschen eenen bepaalden persoon en het geslacht, tot hetwelk hij beweert te behooren, aantonen.

De voornaamste van deze daadzaken zijn, onder anderen;

Dat die persoon altijd den naam heeft gedragen van den vader, van wien hij beweert af te stammen;

Dat de vader hem als zijn kind heeft behandeld, en als zoodanig in zijne opvoeding, zijn onderhoud en zijne kostwinning heeft voorzien;

Dat hij aanhoudend als zoodanig in de maatschappij erkend is;

Dat de nabestaanden hem als zoodanig erkend hebben.

316. Niemand kan zich op eenen staat beroepen, die strijdig is met dien, welken zijne akte van geboorte en het bezit, met die akte overeenstemmende, hem geven; en wederkeerig kan niemand den staat betwisten van dengene, die een bezit heeft, overeenkomstig zijne akte van geboorte.

317. Bij gebreke van zoodanige akte en onafgebroken bezit van staat, of wanneer het kind onder valsche namen, of als geboren uit eenen vader en eene moeder die onbekend zijn, in de registers is ingeschreven, kan de afstamming door getuigen bewezen worden.

Dit bewijs kan nogtans niet worden toegelaten, dan wanneer er een begin is van bewijs door geschrifte, of wanneer de vermoedens of aanwijzingen, voortvloeiende uit daadzaken die reeds onbetwistbaar zijn, als genoegzaam zwaarwigtig kunnen worden beschouwd om zoodanig middel van bewijs toe te laten.

318. Het begin van bewijs bij geschrifte vloeit voort uit familiebescheiden, uit registers en huiselijke papieren van den vader of de moeder, of ook wel uit openbare of onderhandsche akten, voortkomende van iemand, die in het geschil betrokken is, of, nog in leven zijnde, daarbij belang zoude hebben gehad.

319. Het tegenbewijs kan bestaan in alle zoodanige middelen als geschikt zijn om aan te toonen, dat de gene, die zich op zijne afstamming beroept, het kind niet is van de moeder, welke hij voorgeeft te hebben, of ook, het moederschap bewezen zijnde, dat hij het kind niet is van den man van die moeder.

320. De burgerlijke regter alleen is bevoegd om kennis te nemen van regtsvorderingen, waarbij men zich op eenigen staat beroept.

321. De lijfstraffelijke regtsvordering wegens het misdrijf van verduistering van staat kan niet worden aangevangen, voordat het eindvonnis over het geschil van dien staat is uitgesproken.

Het staat evenwel aan het openbaar ministerie vrij om, wanneer de belanghebbende partijen stilzitten, eene lijfstraffelijke regtsvordering uithoofde van verduistering van staat aan te vangen, mits er een begin van bewijs bij geschrifte, overeenkomstig art. 318, aanwezig zij, en over het aanwezen van dat begin van bewijs aanvankelijk zij beslist.

In het laatste geval, zal de voortzetting der openbare regtsvordering door geen burgerlijk geding kunnen worden geschorst.

322. De regtsvordering tot inroeping van den staat is, ten opzichte van het kind, aan geene verjaring onderworpen.

323. Deze regtsvordering kan door de erfgenamen van het kind, hetwelk zijnen staat niet heeft ingeroeven, niet worden aangevangen, tenware het kind minderjarig, of binnen drie jaren na zijne meerderjarigheid mogt overleden zijn.

324. De erfgenamen kunnen echter zoodanige regts-

vordering voortzetten, wanneer zij door het kind is aangelegd, tenzij hetzelve het geding drie jaren na de laatste procesakte hebbe onvervolgd gelaten.

TWEDE AFDEELING.

Van de wettiging van natuurlijke kinderen.

325. Kinderen buiten huwelijk verwekt, met uitzondering van degenen die in overspel of in bloedschande zijn geteeld, worden door het opvolgend huwelijk van hunnen vader en hunne moeder gewettigd, wanneer deze hen, vóór het aangaan des huwelijks, wettiglijk hebben erkend, of wanneer die erkenning plaats heeft bij de akte van voltrekking zelve.

326. Kinderen, uit ouders geboren, tusschen welke, zonder bekomen dispensatie van den Gouverneur, geen huwelijk mogt bestaan, kunnen op geene andere wijze worden gewettigd, dan door derzelver erkenning bij de huwelijksakte.

327. Indien de ouders, vóór of bij het aangaan des huwelijks, mogten hebben verzuimd hunne natuurlijke kinderen te erkennen, kan dit verzuim worden hersteld door brieven van wettiging, bij den Gouverneur, na ingewonnen advies van het hof van justitie, verleend.

328. Op gelijke wijze als bij het vorige artikel is bepaald, kunnen ook worden gewettigd natuurlijke en wettiglijk erkende kinderen, uit ouders geboren, die, uithoofde van het overlijden van een hunner, hun voorgenomen huwelijk niet hebben kunnen totstandbrengen.

329. In de beide gevallen, bij de twee laatstvoorgaande artikelen uitgedrukt, zal het hof van justitie, alvorens zijn advies uit te brengen, de bloedverwanten der verzoekers hooren of doen hooren, en zelfs kunnen bevelen, dat het verzoek ter wettiging, door middel van aan te wijzen openbare nieuwspapieren, worde bekend gemaakt.

330. Wettiging, hetzij door het opvolgend huwelijk der ouders, hetzij, in het geval van art. 327, bij brieven van wettiging verleend, heeft ten gevolge, dat de kinderen dezelfde regten genieten, alsof zij sedert het huwelijk waren geboren.

331. In het geval bij art. 328 voorzien, heeft de wettiging slechts kracht van den dag, waarop de brieven door den Gouverneur zijn verleend; zij kan

alzoó, ten aanzien der erfopvolging, niet strekken ten nadeele van wettige voorkinderen, gelijk zij ook niet werkt in de erfopvolging van andere bloedverwanten, dan voor zooverre dezelve in het verleenen der brieven van wettiging hebben toegestemd.

332. Op gelijke wijze en onder dezelfde bepalingen, als bij de vorige artikelen is vermeld, kunnen ook reeds overleden kinderen, welke nakomelingen hebben nagelaten, gewettigd worden, in welk geval de wettiging ten voordeele van die afkomelingen strekt.

DERDE AFDEELING.

Van de erkenning van natuurlijke kinderen.

333. Door het erkennen van een natuurlijk kind worden burgerlijke betrekkingen geboren tusschen dat kind en zijnen vader of zijne moeder.

334. Het erkennen van een natuurlijk kind kan door alle authentieke akten geschieden, wanneer zulks niet reeds bij de akte van geboorte, of ter gelegenheid van het aangaan des huwelijks, gedaan is.

Zoodanige erkenning kan ook plaats hebben door eene akte, bij den ambtenaar van den burgerlijken stand opgemaakt, en in de registers ingeschreven, op de wijze als bij art. 30 is bepaald.

335. De erkenning van een natuurlijk kind, door eenen minderjarige gedaan, zal niet van waarde zijn, tenzij de minderjarige den vollen ouderdom van negentien jaren hebbe bereikt, en de erkenning niet het gevolg zij van dwang, dwaling, bedrog of verleiding.

Eene minderjarige dochter nogtans zal die erkenning kunnen doen, voordat zij den ouderdom van negentien jaren vervuld heeft.

336. Kinderen in overspel of bloedschande geteeld kunnen niet worden erkend, behoudens, ten opzigte van laatstgemelde, de bepaling van art. 326.

337. Geene erkenning van een natuurlijk kind zal, gedurende het leven van de moeder, worden aangenomen, wanneer zij niet in die erkenning heeft toegestemd.

Wanneer zoodanig kind, na het overlijden der moeder, erkend is, heeft de erkenning geen ander gevolg, dan alleen met opzigt tot den vader.

338. De erkenning, staande huwelijk, door een der

echtgenooten gedaan, ten voordeele van een natuurlijk kind, hetwelk hij, vóór zijn huwelijk, bij eenen anderen persoon dan zijn echtgenoot verwekt heeft, kan noch aan dien echtgenoot, noch ook aan de kinderen uit dat huwelijk geboren, schade toebrengen.

Niettemin zal die erkenning hare gevolgen hebben, na de ontbinding van dat huwelijk, wanneer daaruit geene afkomelingen overblijven.

339. Alle erkenning door den vader of de moeder gedaan, gelijk mede alle inroeping van staat van de zijde van het kind, kan betwist worden door al degenen, die daarbij belang hebben.

340. Het onderzoek naar het vaderschap is verboden.

Ingeval echter van verkrachting of schaking, wanneer het tijdstip, waarop het misdrijf begaan is, met dat der zwangerschap overeenstemt, kan de schuldige, op de daartoe gedane vordering der belanghebbende partijen, verklaard worden vader van het kind te zijn.

341. Het onderzoek, wie moeder van het kind is, wordt toegelaten.

In zoodanig geval is het kind verplicht te bewijzen, dat het is hetzelfde kind, van hetwelk de moeder is bevallen.

Tot geen bewijs door getuigen wordt het kind toegelaten, tenware reeds een begin van bewijs bij geschrifte mogt bestaan.

342. Geen kind zal worden toegelaten om te onderzoeken wie zijn vader of zijne moeder is, in de gevallen, in welke, volgens art. 336, de erkenning niet kan plaats hebben.

DE TIENDE TITEL.

VAN BLOEDVERWANTSCHAP EN ZWAGERSCHAP.

343. Bloedverwantschap bestaat in de betrekking tusschen personen, welke de een van den anderen afstammen, of eenen gemeenen stamvader hebben.

De betrekking van bloedverwantschap wordt berekend door het getal der geboorten; elke geboorte wordt een graad genoemd.

344. De opvolging van graden maakt de linie.

Men noemt eene regte linie de opvolging van graden tusschen personen, die de een van den anderen af-

stammen; zijddinie, de opvolging van graden tusschen personen, die niet van elkander afstammen, maar die eenen gemeenen stamvader hebben.

345. De regte linie wordt onderscheiden in regte nederdalende, en regte opgaande linie.

De eerste maakt het verband tusschen den stamvader, en die van hem afstammen; de laatste verbindt eenen persoon met diengene, van welken hij afstamt.

346. In de regte linie rekent men, dat er tusschen de personen zoovele graden zijn als er geboorten bestaan: zoo staat, in de nederdalende linie, de zoon, met betrekking tot den vader, in den eersten graad; de kleinzoon in den tweeden, en zoo voorts; en wederkeerig staan, in de opgaande linie, de vader en grootvader, met betrekking tot den zoon en kleinzoon, in den eersten of tweeden graad, en zoo vervolgens.

347. In de zijddinie worden de graden berekend door het getal der geboorten, eerst tusschen den eenen bloedverwant en den naasten gemeenen stamvader, en vervolgens tusschen dezen en den anderen bloedverwant: zoo bestaan twee broeders elkander in den tweeden graad, ooms en neven in den derden, volle neven in den vierden, en zoo vervolgens.

348. Zwagerschap bestaat in de betrekking, welke door aanhuwelyking geboren wordt tusschen den eenen der echtgenooten en de bloedverwanten van den anderen.

Er bestaat geene zwagerschap tusschen de wederzijdsche bloedverwanten der echtgenooten.

349. De graden van zwagerschap worden op dezelfde manier als die der bloedverwantschap berekend.

350. Door de ontbinding des huwelijks wordt de zwagerschap tusschen den eenen der echtgenooten en de bloedverwanten van den anderen niet opgeheven.

VEERTIENDE TITEL.

VAN DE VADERLIJKE MAGT.

EERSTE AFDEELING.

Van de gevolgen der vaderlijke magt, ten opzichte van den persoon des kinds.

351. Een kind, van welken ouderdom ook, is eerbied en ontzag aan zijne ouders verschuldigd.

De ouders zijn verplicht hunne minderjarige kinderen te onderhouden en op te voeden; ten aanzien van de meerderjarige gelden de bepalingen, in de derde afdeeling van dezen titel voorkomende.

352. Het kind blijft onder hunne magt tot aan zijne meerderjarigheid.

353. De vader alleen oefent, gedurende het huwelijk, deze magt uit.

Indien de vader daartoe buiten de mogelijkheid is, wordt hij door de moeder vervangen.

354. Een minderjarig kind mag zonder toestemming van zijnen vader het ouderlijk huis niet verlaten.

355. Wanneer de vader gewigtige redenen van misnoegen heeft over het gedrag van zijn kind, kan het hof van justitie, op zijn verzoek en te zijnen koste, dat kind in verzekerde bewaring doen stellen, op zoodanige plaats als het hof, op voordragt des vaders, zal oordeelen te behooren.

Het hof, na verhoor van het openbaar ministerie, zal dat verzoek kunnen toestaan, doch niet langer dan voor den tijd van drie maanden, indien het kind den vollen ouderdom van vijftien jaren niet heeft bereikt, of voor den tijd van één jaar, nadat het kind zijn zestiende jaar is ingetreden, tot op deszelfs meerderjarigheid.

Er zal ten dezen opzichte geene geregtelijke formaliteit worden inachtgenomen, behalve het bevel tot vastzetting, waarin echter de redenen niet zullen worden uitgedrukt.

356. Wanneer de moeder de langstlevende en niet hertrouwd is, en de vastzetting van het kind verzoekt, zal het hof van justitie, na verhoor van twee uit de naaste vaderlijke bloedverwanten, het verlof daartoe kunnen verleen.

357. De vader, en bij gebreke van dien de moeder, blijft altijd meester om den tijd der verzochte vastzetting te verkorten.

358. Al de bepalingen van deze afdeeling, met uitzondering alleen van de bij art. 356 voorgeschreven verplichting tot verhoor van de vaderlijke bloedverwanten, zijn ook toepasselijk op natuurlijke en wettelijk erkende kinderen en hunne ouders.

TWEDE AFDEELING.

Van de gevolgen der vaderlijke magt, ten opzichte van de goederen van het kind.

359. De vader heeft, gedurende het huwelijk, het bewind over de goederen, aan zijne minderjarige kinderen toebehoorende.

Deze bepaling is echter niet toepasselijk op zoodanige goederen, welke, hetzij bij akte onder de levenden, hetzij bij eene uiterste wilsbeschikking, aan de kinderen zijn geschonken of gemaakt, onder bepaling, dat het bewind daarover aan een of meerdere daartoe aangestelde bewindvoerders, buiten den vader, zal worden opgedragen.

Wanneer zoodanig gesteld bewind, om welke redenen ook, mogt vervallen, gaan de bedoelde goederen over onder het beheer van den vader.

Niettegenstaande de aanstelling van bijzondere bewindvoerders, invoege voorschreven, heeft de vader het regt om, gedurende de minderjarigheid van zijn kind, van eerstgemelden rekening en verantwoording te vragen.

360. De vader, als bewindvoerder over de goederen van zijne kinderen, is verantwoordelijk, zoo voor den eigendom, als voor de vruchten van zoodanige goederen, waarvan hij het genot niet heeft.

Wat de goederen betreft, waarvan de wet hem het vruchtgenot toekent, is hij alleen verantwoordelijk voor derzelver eigendom.

361. De vader kan over de goederen zijner minderjarige kinderen niet beschikken, dan met inachtneming der regelen, welke ten opzichte van het vervreemden van goederen, aan minderjarigen toebehoorende, bij den titel van minderjarigheid en voogdij, zijn voorschreven.

362. In alle gevallen, waarin de vader een tegenstrijdig belang met dat zijner minderjarige kinderen mogt hebben, zullen laatstgemelden worden vertegenwoordigd door eenen bijzonderen curator, daartoe door den kantonregter te benoemen.

363. Gedurende het huwelijk heeft de vader, en, na deszelfs ontbinding, heeft de langstlevende, vader of moeder, het vruchtgenot van de goederen, welke aan hunne kinderen toebehooren, totdat deze den

vollen ouderdom van twintig jaren hebben bereikt, of eerder mogten zijn gehuwd.

364. Met dat vruchtgenot zijn de volgende lasten verbonden :

- 1°. De zoodanige, waartoe de vruchtgebruikers verpligt zijn;
- 2°. Het onderhoud en de opvoeding der kinderen, overeenkomstig het vermogen van laatstgemelden;
- 3°. De betaling van renten en van interesten van hoofdsommen;
- 4°. De begrafenis-kosten van het kind.

365. Het vruchtgenot heeft geen plaats:

- 1°. Ten opzigte van zoodanige goederen, welke de kinderen door afzonderlijken arbeid en vlijt mogten hebben verkregen;
- 2°. Ten opzigte van de goederen, welke aan hen bij akte onder de levenden of bij uiterste wilsbeschikking zijn geschonken of gemaakt, onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat de ouders daarvan het vruchtgenot niet zouden bekomen.

366. Het vruchtgenot houdt op door het overlijden der kinderen.

367. De langstlevende der echtgenooten, welke mogt verzuimd hebben om, overeenkomstig art. 180, eenen inventaris te doen opmaken, zal door dat verzuim het vruchtgenot verliezen van al de goederen, welke aan de minderjarige kinderen toebehooren.

368. Insgelijks houdt het vruchtgenot op ten aanzien van de moeder, welke een tweede huwelijk mogt hebben aangegaan.

369. Wanneer een huwelijk door echtscheiding is ontbonden, zal degene der echtgenooten, tegen wien de echtscheiding is uitgesproken, het vruchtgenot verliezen.

Indien de echtscheiding tegen den vader is uitgesproken, treedt de moeder niet vroeger in het vruchtgenot dan na het overlijden van den vader.

370. In al de gevallen, waarin het vruchtgenot ophoudt of verloren wordt, heeft het hof van justitie de bevoegdheid om aan de ouders, uit de inkomsten der kinderen, eene jaarlijksche uitkeering toe te leggen, teneinde, gedurende hunne minderjarigheid, tot bevordering hunner opvoeding te worden besteed.

371. De vader of de moeder van natuurlijke en wettelijk erkende kinderen hebben geen vruchtgenot van de goederen, aan die kinderen toebehoorende.

DERDE AFDEELING.

Van de wederzijdsche verpligtingen tusschen de ouders of voorouders, en de kinderen en verdere afkomelingen.

372. Een kind heeft geene regtsvordering tegen zijne ouders tot het bekomen van eenen gevestigden stand, door huwelijksuitzet of op eene andere wijze.

373. De kinderen zijn verplicht hunne ouders en andere bloedverwanten in de opgaande linie, wanneer zij behoeftig zijn, te onderhouden.

374. Schoonzoons en schoondochters moeten insgelijks, en in dezelfde gevallen, aan hunne schoonouders onderhoud verschaffen; doch deze verpligting houdt op:

1°. Wanneer de schoonmoeder tot een tweede huwelijk is overgegaan;

2°. Wanneer diegene der echtgenooten, door wien de zwagerschap bestond, en de kinderen, uit deszelfs huwelijksvereeniging met den anderen echtgenoot gesproten, overleden zijn.

375. De verpligtingen, welke uit de bepalingen der twee voorgaande artikelen voortvloeijen, zijn wederkeerig.

376. Het onderhoud zal worden geregeld naar evenredigheid der behoeften van dengene, die tot dat onderhoud verplicht is.

377. Wanneer hij, die onderhoud geeft of ontvangt, tot zoodanigen staat geraakt, dat de een hetzelfde niet meer kan geven, of de ander hetzelfde niet meer noodig heeft, hetzij geheel of gedeeltelijk, zal de ontheffing of vermindering daarvan kunnen gevorderd worden.

378. Wanneer degene, die tot het geven van onderhoud verplicht is, bewijst buiten staat te zijn het geld, daartoe vereischt, op te brengen, kan het hof van justitie, na onderzoek van zaken, bevelen, dat hij den gene, aan wien hij onderhoud verschuldigd is, bij zich in huis zal nemen en aldaar van het noodige voorzien.

379. Wanneer de vader of de moeder aanbiedt om het kind, aan hetwelk zij onderhoud verschuldigd zijn, bij zich in huis te voeden en te onderhouden, zijn zij

daardoor vrijgesteld van de gehoudenis om aan die verplichting op eene andere wijze te voldoen.

380. Natuurlijke en wettelijk erkende kinderen zijn onderhoud aan hunne ouders verschuldigd.

Deze verplichting is wederkeerig.

381. Alle overeenkomsten, waarbij zoude worden afgezien van het regt om onderhoud te genieten, zijn nietig en van onwaarde.

VIJFTIENDE TITEL.

VAN MINDERJARIGHEID EN VOOGDIJ.

EERSTE AFDEELING.

Van de minderjarigheid.

382. Minderjarigen zijn de zoodanigen, die den vollen ouderdom van drieëntwintig jaren niet hebben bereikt, en niet vroeger in den echt zijn getreden.

Wanneer het huwelijk vóór hunnen vollen ouderdom van drieëntwintig jaren is ontbonden, keeren zij niet tot den staat van minderjarigheid terug.

Minderjarigen, welker ouders beiden, of een van beiden, zijn overleden, staan onder voogdij, op den voet en de wijze, als bij de derde, vierde en vijfde afdeeling van dezen titel is voorgeschreven.

TWEEDE AFDEELING.

Van de voogdij in het algemeen.

383. In iedere voogdij is slechts één voogd, behoudens de bepalingen van de artt. 398, 403 en 415.

384. Een ieder, die niet, naar aanleiding van de achtste en van de negende afdeeling van dezen titel, van de voogdij is uitgesloten of verschoond, is verplicht dezelve aan te nemen.

Wanneer de benoemde voogd weigerachtig of in gebreke is de voogdij uit te oefenen, zal daarin door den kantonregter worden voorzien door de benoeming van eenen bewindvoerder, in de plaats en ten koste van den voogd.

In dat geval is de voogd verantwoordelijk voor de verrigtingen van den bewindvoerder, behoudens zijn verhaal jegens laatstgemelde.

385. Wanneer, naar aanleiding der bepalingen van

dezen titel, de tusschenkomst van bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige vereischt wordt, zullen deze zoo mogelijk steeds ten getale van vier worden opgeroepen, en uit de naaste, en zooveel doenlijk in de beide liniën, worden gekozen; met dien verstande, dat slechts die bloedverwanten en aangehuwden voor den regter zullen geroepen worden, welke wonen binnen diens ressort, en zullen de elders woonachtige bloedverwanten en aangehuwden, wanneer de regter het dienstig acht hen te raadplegen, tot dat einde worden opgeroepen voor een te delegeren ambtenaar, die het deswege op te maken proces-verbaal aan den regter, die in de zaak uitspraak doen moet, zal doen toekomen.

Geene bloedverwanten of aangehuwden zullen worden opgeroepen, dan manspersonen, meerderjarig en binnen de kolonie woonachtig.

386. Telken reize wanneer de tegenwoordigheid, hetzij van den toezienden voogd, hetzij van bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, gevorderd wordt, zullen zij zich door eenen bijzonderen gevolmagtigde kunnen laten vertegenwoordigen.

De gevolmagtigde zal slechts in den naam van één persoon kunnen optreden.

Zij die, zonder voldoende redenen van verschooning, noch in persoon, noch door tusschenkomst van eenen gevolmagtigde, verschijnen, zullen tot eene geldboete worden verwezen, waarvan het beloop de som van vijftientig gulden niet zal kunnen tebovengaan.

387. Alle voogden zijn verplicht, tot zekerheid van hun beheer, hypotheek te geven tot beloop eener aan het beheer der voogdij geëvenredigde geldsom.

Tot dat einde zal de kantonregter onverwijld, na verhoor of behoorlijke oproeping van den voogd, den toezienden voogd en de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, de hoegrootheid dier som bepalen, en daarbij achtslaan op den aard der goederen, den minderjarige toebehoorende, op derzelver opbrengst, en op de verantwoordelijkheid, welke ten laste van den voogd uit het beheer dier goederen zoude kunnen voortvloeijen.

De kantonregter zal, bij het daarvan op te maken proces-verbaal, summiere opgaven doen van de onder-

scheidene geuite meeningen, en de redenen zijner beslissing vermelden.

De uitspraak van den kantonregter zal, na acht dagen, door de zorg van den toezienden voogd, en op deszelfs verantwoordelijkheid, bij voorraad worden tenuitvoergelegd, niettegenstaande het beroep, waarvan in art. 390 wordt gesproken.

388. De kantonregter zal, hetzij ten verzoeken van den voogd, hetzij ambtshalve, na verhoor of behoorlijke oproeping van de hierboven aangeduide personen, kunnen bevelen, dat de effecten aan toonder, aan den minderjarige toebehoorende, in de consignatiekas in bewaring worden gegeven; in welk geval de waarde dier effecten, bij het bepalen der hoegrootheid van de hypotheek, niet zal in aanmerking worden genomen.

389. Indien de voogd, op het oogenblik waarop hij verplicht is hypotheek te geven, geene of geene genoegzame goederen bezit, welke voor zoodanig verband vatbaar zijn, is hij gehouden aan zijne verplichting, voor het geheel of voor het ontbrekende, te voldoen, zoodra hij goederen van dien aard verkregen heeft.

390. De voogd, de toeziende voogd en de bloedverwanten of aangehuwden, die tot het uiten van hun gevoelen gehoord zijn, kunnen tegen de uitspraak van den kantonregter, bij verzoekschrift, in beroep komen bij het hof van justitie, hetwelk, na verhoor van het openbaar ministerie, en, des noods, van den voogd, den toezienden voogd en de bloedverwanten of aangehuwden, zonder verderen vorm van proces, de som zal bepalen, tot welker beloop de hypotheek zal moeten worden gegeven.

391. Wanneer gedurende de voogdij de gegoedheid van den minderjarige merkelyk toeneemt, zal de kantonregter, na verhoor of behoorlijke oproeping van de personen, bij art. 387 vermeld, bevelen, dat de hypotheek worde vergroot met eene door hem te bepalen som; behoudens het beroep, waarvan in het vorige artikel gesproken wordt.

De voogd zal vermindering van de hypotheek mogen vragen, indien, buiten zijne schuld, gedurende zijn beheer, de gegoedheid van den minderjarige eene aanmerkelyke vermindering heeft ondergaan.

392. Alle geschillen over de waarde der tot hypo-

theek aangeboden goederen zullen door den kanton-regter worden beslist, na verhoor of behoorlijke oproeping der bij art. 387 vermelde personen, en behoudens het beroep aan het hof van justitie, hetwelk zal handelen zooals bij art. 390 is voorgeschreven.

393. De hypotheek zal worden gesteld, hetzij bij de akte der benoeming van den voogd of bij zijne eedsaflegging, hetzij bij elke andere authentieke akte.

394. De voogd zal het vermogen hebben om de hypotheek, waartoe hij verplicht is, of welke hij reeds mogt hebben gesteld, te vervangen, hetzij door het stellen van hypotheek op de goederen van eenen derden daarin toestemmenden persoon, hetzij door eene andere hypotheek op zijne eigene goederen, hetzij door eene storting in de consignatiekas, hetzij door middel van, ten behoeve van den minderjarige, verbonden inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld.

395. De waarborg houdt op, de hypotheccaire inschrijvingen of verbanden op het grootboek zullen, ten koste van den minderjarige, worden doorgehaald of opgeheven, en de gestorte gelden, eveneens te diens koste, uit de consignatiekas worden geligt, zoodra het beheer van den voogd geëindigd, en, door het afleggen der rekening, de overgifte der bescheiden en de betaling der slotsom, de verantwoordelijkheid is opgehouden.

396. De akten, waarbij de zekerheid, voor het beheer van den voogd gevorderd, wordt gesteld, of waarbij de verplichtingen, hieruit voortvloeiende, worden opgeheven, zijn aan geene regten of belasting onderworpen, behoudens het salaris van den ambtenaar, dat ten laste van den minderjarige komt.

DERDE AFDEELING.

Van de voogdij van den vader en de moeder.

397. Na de ontbinding van het huwelijk, door den dood van een der echtgenooten veroorzaakt, behoort de voogdij der minderjarige kinderen, van regtswege, aan den langstlevende der ouders.

398. De vader kan desniettemin aan de langstlevende moeder eenen bijzonderen raadsman toevoegen, zonder wiens toestemming zij geene daad, de voogdij betreffende, zal kunnen verrigten, behoudens haar

beklag aan het hof van justitie, wanneer zij vermeent, dat de weigering van den raadsman de belangen der minderjarigen benadeelt.

Indien de vader bijzonderlijk de handelingen heeft vermeld, waartoe de raadsman benoemd is, zal de voogdesse het vermogen hebben om de verdere handelingen zonder zijnen bijstand te verrigten.

399. De benoeming van den raadsman geschiedt, hetzij bij uiterste wilsbeschikking, hetzij bij alle andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte akten.

400. Indien, na het overlijden van den man, de vrouw verklaart of, daartoe wettig opgeroepen, erkent zwanger te zijn, zal door den kantonregter een curator over de ongebornen vrucht worden benoemd, op de wijze als ten opzichte der benoeming van voogden is voorgeschreven.

Deze curator is verplicht alle noodige en dringende maatregelen in het werk te stellen, welke tot het behoud en beheer der goederen vereischt worden, en zulks zoowel ten bate van het kind, indien hetzelfde levend ter wereld komt, als van alle andere belanghebbende personen.

Wanneer het kind levend ter wereld komt, wordt die curator van regtswege deszelfs toeziende voogd, tenware reeds voor de andere kinderen een zoodanige toeziende voogd mogt bestaan.

401. De moeder is niet verplicht de voogdij aan te nemen; echter moet zij, ingeval van weigering, de pligten van voogdesse waarnemen, en eenen anderen voogd doen benoemen; zij blijft verantwoordelijk tot op het tijdstip, dat laatstgemelde de voogdij zal hebben aanvaard.

402. Indien de moeder, voogdesse zijnde, tot een volgend huwelijk wil overgaan, zal zij, vóór het aangaan van dat huwelijk, zich tot den kantonregter moeten wenden, welke, na de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige te hebben gehoord of behoorlijk opgeroepen, en behoudens beroep aan den hoogerem regter, zal beslissen, of de moeder de voogdij zal kunnen behouden.

Wanneer zij in gebreke blijft aan dit voorschrift te voldoen, verliest zij van regtswege de voogdij, en haar man is hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk wegens

alle gevolgen der voogdij, welke zijne vrouw onbevoegdelyk behouden heeft.

Het verlies der voogdij, invoege voorschreven, belet niet, dat de moeder, zoo daartoe gronden zijn, door den kantonregter als voogdesse kan worden aangesteld, met inachtneming van de voorschriften der vijfde afdeeling van dezen titel.

403. Wanneer de moeder in de voogdij bevestigd, of opnieuw als voogdesse benoemd is, wordt haar man van regtswege medevoogd, en benevens zijne vrouw hoofdelijk voor het geheel aansprakelyk wegens alle handelingen, na het aangaan des huwelijks verrigt; alles behoudens de bepalingen van art. 398.

De medevoogdij van den man vervalt, zoodra de vrouw ophoudt voogdesse te zijn.

De voogdij van de vrouw vervalt, indien de medevoogd tot de voogdij onbevoegd is, of daarvan ontzet wordt, tenware de ontzetting geschiedt zij terzake van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij.

Bij ontbinding van het tweede huwelyk treedt de moeder in de voogdij terug.

404. De vader of de moeder, alvorens een nieuw huwelyk aan te gaan, is verplicht aan den toezienden voogd der minderjarigen aan te bieden eenen behoorlyken staat der goederen, welke het vermogen van den minderjarige uitmaken.

Wanneer de vader of de moeder in gebreke blijft om, vóór het aangaan van het huwelyk, aan dit voorschrift te voldoen, verliest dezelve de voogdij, en zal er een andere voogd benoemd worden.

405. De vader, of bij gebreke van dien de moeder, heeft de voogdij zijner of harer natuurlijke wettelyk erkende kinderen.

Indien echter, hetzij bij akte onder de levenden, hetzij bij uiterste wilsbeschikking, aan minderjarige natuurlijke kinderen goederen zijn geschonken of gemaakt, en de schenker of erflater niet in het beheer dier goederen gedurende de minderjarigheid der kinderen heeft voorzien, hetzij door het uitdrukkelijk op te dragen aan de moeder, hetzij door de benoeming van een bewindvoerder, of wel indien later de benoemde bewindvoerder komt te ontbreken, is de moeder tot het beheer niet bevoegd, en wordt een bewindvoerder door den kantonregter benoemd.

Bij minderjarigheid van den vader of de moeder, wordt inmiddels door den kantonregter in de voogdij voorzien.

VIERDE AFDEELING.

Van de voogdij, door den vader of de moeder opgedragen.

406. De langstlevende der ouders alleen heeft het regt, om eenen voogd over zijne minderjarige kinderen te benoemen.

Hij zal zelfs verscheidene personen kunnen benoemen; teneinde, bij ontstentenis, elkander in de voogdij op te volgen.

407. De benoeming van den voogd geschiedt bij uiterste wilsbeschikking, of bij elke andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte akte.

408. Wanneer de moeder, hertrouwd zijnde, niet in de voogdij is gehandhaafd, of niet opnieuw als voogdesse is benoemd, of wanneer de vader of de moeder, naar aanleiding van art. 404, van de voogdij is uitgesloten, zijn zij onbevoegd om eenen voogd over hunne minderjarige kinderen te benoemen.

409. Wanneer de moeder hertrouwd is, en, in de voogdij gebleven zijnde, eenen voogd over de kinderen van haar eerder huwelijk benoemd heeft, zal die benoeming niet van waarde zijn, voordat die door den kantonregter, na verhoor of behoorlijke oproeping der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, zal zijn bekrachtigd.

VIJFDE AFDEELING.

Van de voogdij, door den kantonregter opgedragen.

410. Indien een minderjarig kind overblijft, zonder vader, moeder, of voogd door den vader of de moeder benoemd, gelijk ook wanneer de voogd, eene der opgenoemde betrekkingen hebbende, zich in het geval van uitsluiting of vrijstelling bevindt, zal in de voogdij door den kantonregter worden voorzien.

411. De kantonregter zal te dien einde doen oproepen de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, teneinde tezamen te worden geraadpleegd over den persoon, wiens benoeming het meest met de belangen van den minderjarige zoude strooken.

Hij zal daarvan een proces-verbaal opmaken, bevattende de verschillende gevoelens der verschijnende personen, en voorts dadelijk den voogd benoemen.

412. Wanneer de kantonregter den persoon benoemt, welke door de meerderheid der leden van de familie is aangeduid, zal de benoeming dadelijk van kracht zijn.

Indien daarentegen de keus op eenen anderen persoon valt dan die door de meerderheid is opgegeven, zal de kantonregter, wanneer de eene of andere der tegenwoordig zijnde bloedverwanten of aangehuwden zulks vordert, verplicht zijn het proces-verbaal onverwijld aan het hof van justitie in te zenden, hetwelk, na verhoor of behoorlijke oproeping van dezelfde nabestaanden, de benoeming zal moeten goedkeuren, of wel zelf eenen voogd aanstellen.

413. Wanneer geene bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige binnen de kolonie aanwezig zijn, of ook wel wanneer geen der nabestaanden, behoorlijk opgeroepen, verschijnt, zal de kantonregter alleen tot de keus van den voogd overgaan.

Indien de opgeroepen nabestaanden slechts gedeeltelijk zijn opgekomen, zal de benoeming plaats hebben na verhoor der tegenwoordig zijnde bloedverwanten of aangehuwden.

414. De benoeming van eenen voogd geschiedt op het verzoek van de bloedverwanten van den minderjarige, van zijne schuldeischers, of andere belanghebbende partijen, op aanvraag van den procureur-generaal, of zelfs ambtshalve door den kantonregter der woonplaats van den minderjarige.

De ambtenaar van den burgerlijken stand zal verplicht zijn den kantonregter kennis te geven van het overlijden van alle personen, welke minderjarigen mogten nalaten, en van alle tweede en volgende huwelijken van ouders, die minderjarige kinderen hebben.

415. Indien de minderjarige goederen bezit, hetzij in Nederland, hetzij in eene andere Nederlandsche kolonie of overzeesche bezitting dan waar hij gevestigd is, zal het beheer over die goederen, op verzoek van den voogd, aan een bewindvoerder kunnen worden toevertrouwd.

In dat geval is de voogd wegens de verrigtingen van dien bewindvoerder niet verantwoordelijk.

De bewindvoerder wordt op dezelfde wijze als de voogd gekozen.

416. De voogd zal de voogdij moeten aanvaarden op den dag zijner benoeming, wanneer die in zijne tegenwoordigheid heeft plaats gehad, of anderszins op den dag, waarop de benoeming aan hem zal zijn betteekend geworden.

Hij is verplicht, vóór het aanvaarden der voogdij, in handen van den kantonregter, of van een daartoe door dien regter te delegeren ambtenaar, den eed af te leggen, dat hij de aan hem toevertrouwde voogdij naar behooren en getrouwelijk zal waarnemen.

417. In de voogdij over natuurlijke kinderen wordt door den kantonregter, zonder eenig voorafgaand verhoor, voorzien.

ZESDE AFDEELING.

Van de voogdij van kinderen, welke in eenig gesticht zijn opgenomen.

418. Minderjarigen, die in eenig gesticht van weldadigheid zijn opgenomen, verblijven, zoolang zij zich daarin bevinden of daartoe behooren, onder de voogdij van de regenten van dat gesticht.

Deze zijn van het stellen van zekerheid vrijgesteld.

ZEVENDE AFDEELING.

Van den toezienden voogd.

419. In elke voogdij, met uitzondering van degene waarover bij het vorige artikel wordt gehandeld, zal een toeziende voogd door den kantonregter worden benoemd, op de wijze als bij de vijfde afdeeling van dezen titel is voorgeschreven.

420. De voogden, welke in de derde en vierde afdeeling van dezen titel zijn aangeduid, zijn verplicht, alvorens de voogdij te aanvaarden, eenen toezienden voogd te doen benoemen; bij gebreke van dien, kunnen zij uit de voogdij worden ontzet, onverminderd de schadevergoedingen aan den minderjarige toekomende.

421. Wanneer de voogdij door den kantonregter is opgedragen, zal de benoeming van den toezienden voogd onmiddellijk na die van den voogd plaats hebben, en bij eene en dezelfde akte geschieden.

422. Indien de toeziende voogd, niet van de voogdij zijnde uitgesloten of wettig verschoond, mogt in gebreke blijven zijne betrekking te aanvaarden, zal hij te zijnen koste, en onverminderd zijne gehoudenis tot vergoeding van kosten, schade en interesten jegens den minderjarige, door eenen anderen persoon, op de wijze bij art. 384 voorgeschreven, worden vervangen; onverlet zijn verhaal op laatstgemelde.

423. De toeziende voogd zal, alvorens zijne werkzaamheden aan te vangen, in handen van den kantonregter of van een daartoe door dien regter te delegeren ambtenaar, den eed moeten afleggen, dat hij zijnen plicht deugdelijk en getrouwelijk zal waarnemen.

424. De verplichtingen van den toezienden voogd bestaan in het waarnemen der belangen van den minderjarige, wanneer dezelve met die van den voogd in tweestrijd zijn.

425. Hij is, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, verplicht toe te zien, dat de voogd aan zijne verplichting voldoe door het stellen van hypotheek, of door dezelve, zoo daartoe termen zijn, aan te vullen overeenkomstig de artt. 387 en volgende, mitsgaders dat de hypotheek behoorlijk worde ingeschreven.

Hij is insgelijks, en op dezelfde straffe, gehouden den voogd te noodzaken tot het maken van inventaris of boedelbeschrijving, in al de nalatenschappen, welke aan den minderjarige zijn opgekomen.

426. Hij zal van den voogd (behalve vader en moeder) jaarlijks eene summiere rekening en verantwoording vorderen, en zich doen vertoonen de effecten en bescheiden aan den minderjarige toebehoorende.

Hij zal deze summiere rekening, die zal worden opgemaakt op ongezegeld papier, en overgegeven zonder eenige kosten en zonder geregtelijken vorm, voor gezien teekenen, met vermelding van de dagteekening.

Tot hetgeen, waartoe de toeziende voogd telken jare verplicht is, is te allen tijde de procureur-generaal ambtshalve bevoegd.

427. Wanneer de voogd weigerachtig is om aan het voorschrift van het vorige artikel te voldoen, of wanneer de toeziende voogd in die summiere rekening sporen van ontrouw of grove nalatigheid ontdekt, zal hij de afzetting van den voogd moeten vorderen.

Hij zal die afzetting insgelijks moeten verzoeken in alle andere gevallen bij de wet bepaald.

De procureur-generaal is ambtshalve tot hetzelfde bevoegd.

428. Wanneer de voogdij opengevallen of door de afwezigheid van den voogd verlaten is, zal de toeziende voogd, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, de benoeming van eenen nieuwen voogd moeten doen bewerkstelligen, en verplicht zijn inmiddels alle zoodanige daden van voogdij te verrigten, welke geen uitstel kunnen lijden.

429. De bediening van toezienden voogd eindigt op hetzelfde tijdstip als de voogdij.

ACHTSTE AFDEELING.

Van de redenen, die van de voogdij en de toeziende voogdij verschoonen.

430. Geen persoon, welke den minderjarige niet als bloedverwant of aangehuwde bestaat, kan genoodzaakt worden de voogdij of toeziende voogdij te aangaarden, wanneer zich binnen het ressort van den kantonregter, alwaar dezelve is opgedragen, bloedverwanten of aangehuwden bevinden, welke in staat zijn de voogdij of toeziende voogdij uit te oefenen.

431. Van de voogdij en de toeziende voogdij kunnen zich verschoonen:

- 1°. Zij, die zich in dienst van den lande buiten de kolonie bevinden;
- 2°. Krijgslieden in werkelijken land- of zeedienst;

De personen, bij de twee vorige nommers vermeld, kunnen zich van de voogdij of toeziende voogdij doen ontslaan, indien de daarbij vermelde redenen van verschooning na hunne benoeming zijn ontstaan;

- 3°. Zij, die den vollen ouderdom van vijfenvijftig jaren hebben bereikt; wanneer zij vroeger benoemd zijn, kunnen zij zich op hun zestigste jaar van de voogdij of toeziende voogdij doen ontslaan;
- 4°. Zij, die door eene zware en behoorlijk bewezen ziekelijkheid of ongemak gekweld zijn.

Dezen kunnen hun ontslag verzoeken, wan-

neer de ziekelijkheid of het ongemak, na hunne benoeming als voogd of toeziende voogd, is ontstaan;

- 5°. Zij, die, kinderloos zijnde, met twee voogdijen of toeziende voogdijen belast zijn;
- 6°. Zij, die, een of meer kinderen hebbende, met ééne voogdij of toeziende voogdij zijn belast;
- 7°. Zij, die, op den dag hunner benoeming, vijf wettige kinderen hebben, daaronder begrepen die, welke in den krijgsveld van het Koninkrijk gestorven zijn.

De vader kan, om geene der redenen hierboven vermeld, zich van de voogdij over zijne eigene kinderen doen ontslaan.

432. Hij, die van eene voogdij of toeziende voogdij wenscht ontslagen te worden, is, op straffe van het verlies zijner bevoegdheid daartoe, verplicht zich bij verzoekschrift, en ten zijnen koste, tot het hof van justitie te wenden, en zulks binnen den tijd van drie weken, te rekenen van den dag zijner benoeming, wanneer hij daarbij is tegenwoordig geweest, of wel van de gedane beteekening; en zal het hof, zonder vorm van proces, en in het hoogste ressort, de voorgedragen redenen van versoening aannemelijk verklaren of wel verwerpen.

Het hof kan echter ook op een, na het verstrijken van bovengemelden termijn, gedaan verzoek tot ontslag acht slaan, wanneer de benoemde aantoon, niet tegenstaande de beteekening, niet intijds van de plaats gehad hebbende benoeming kennis te hebben gedragen.

Niet tegenstaande het aanvoeren van redenen tot versoening, is de voogd of de toeziende voogd verplicht bij voorraad de voogdij of toeziende voogdij waar te nemen, totdat deswege zal zijn beslist.

433. Van de aanneming of van de voortdurende waarneming der voogdij of toeziende voogdij kunnen, met uitzondering van den vader of van de moeder, op hun verzoek ook ontslagen worden zij, die de kolonie met der woon verlaten.

Bij de beoordeeling van het verzoek neemt de regter in aanmerking het belang van de minderjarigen, en de moeilijkheid, welke de aanneming of de voortdurende waarneming der voogdij of toeziende voogdij voor den benoemde zoude opleveren.

NEGENSE AFDEELING.

*Van de beroegdheid tot, en de uitsluiting en afzetting
van de voogdij of toeziende voogdij.*

434. Tot de voogdij of toeziende voogdij zijn onbevoegd:

- 1°. Minderjarigen;
- 2°. Zij, die onder curateele zijn gesteld;
- 3°. Vrouwen, behalve de moeder;
- 4°. Allen, die in persoon, of wier vader, moeder, echtgenoot of kinderen, tegen den minderjarige een regtsgeding voeren, waarin de staat van den minderjarige, zijn fortuin of een aanmerkelijk gedeelte zijner goederen betrokken is.

435. Van de voogdij of toeziende voogdij zijn uitgesloten, en kunnen zelfs worden ontzet, wanneer zij reeds werkzaam zijn:

- 1°. Zij, die tot eene onteerende straf zijn veroordeeld;
- 2°. Zij, die een bekend slecht levensgedrag houden;
- 3°. Zij, die in de waarneming der voogdij of toeziende voogdij onbekwaamheid of ontrouw aan den dag leggen;
- 4°. Zij, die van eene andere voogdij of toeziende voogdij zijn ontzet geworden;
- 5°. Zij, die in staat van faillissement of kennelijk onvermogen verkeerden.

436. De afzetting van eenen voogd geschiedt, in het hoogste ressort, door het hof van justitie, op verzoek van den toezienden voogd, of van een der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige tot den vierden graad ingesloten, en zelfs op aanvraag van het openbaar ministerie.

Het hof, alvorens uitspraak te doen, is in alle gevallen verplicht den voogd, zoomede den toezienden voogd, wanneer laatstgemelde niet zelf de afzetting heeft verzocht, te hooren of behoorlijk op te roepen.

In het vonnis, waarbij de voogd wordt afgezet, zal hij tevens worden veroordeeld om rekening en verantwoording van zijn beheer aan zijnen opvolger te doen.

437. De afzetting van den toezienden voogd geschiedt door denzelfden regter, en eveneens in het hoogste ressort, op verzoek van den voogd, of van

een der bloedverwanten of aangehuwden bij het vorige artikel omschreven, en zelfs op aanvraag van het openbaar ministerie; in allen gevalle, na verhoor of behoorlijke oproeping van den toezienden voogd.

438. Het staat aan het hof van justitie vrij om, wanneer daartoe dringende redenen mogten bestaan, hangende het geding, den voogd, of den toezienden voogd, in de uitoefening zijner werkzaamheden te schorsen, en in het beheer der voogdij of der toeziende voogdij voorloopig te voorzien.

TIENDE AFDEELING.

Van het toezigt van den voogd over den persoon des minderjarigen.

439. De voogd zal voor den persoon van den minderjarige zorg dragen, en denzelfden in alle burgerlijke handelingen vertegenwoordigen.

De minderjarige is aan zijnen voogd eerbied verschuldigd.

440. Wanneer de voogd zwaarwigtige redenen van misnoegen heeft over het gedrag van den minderjarige, zal hij diens opsluiting kunnen verzoeken, met inachtneming van hetgeen te dien opzichte bij den vorigen titel is vastgesteld.

Het hof van justitie kan in de opsluiting niet bewilligen dan na verhoor of behoorlijke oproeping van den toezienden voogd, en de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige.

ELFDE AFDEELING.

Van het bestuur van den voogd.

441. De voogd moet de goederen van den minderjarige als een goed huisvader besturen, en is verantwoordelijk voor de kosten, schade en interessen, die uit zijn slecht beheer zouden kunnen voortvloeijen.

Indien aan den minderjarige, hetzij bij akte onder de levenden, hetzij bij eene uiterste wilsbeschikking, goederen zijn geschonken of gemaakt, en het bewind daarover aan een of meer daartoe aangestelde bewindvoerders is opgedragen, zijn de bepalingen omtrent den vader, in art. 359 voorkomende, op den voogd toepasselijk.

442. De voogd zal, binnen tien dagen nadat hij de voogdij heeft aanvaard, de ontzegeling vorderen, indien de verzegeling heeft plaats gehad; en dadelijk, in tegenwoordigheid van den toezienden voogd, overgaan of doen overgaan tot het inventariseren der goederen van den minderjarige.

De inventaris of boedelbeschrijving zal ook onderhands kunnen worden opgemaakt, en door den voogd en toezienden voogd moeten worden onderteekend; in alle gevallen zal de deugdelijkheid daarvan door den voogd onder eede, ten overstaan van den kantonregter, moeten bevestigd worden; wanneer de inventaris onderhands is opgemaakt, zal dezelve ter griffie van den kantonregter moeten worden overgebracht.

443. Indien de minderjarige iets aan den voogd verschuldigd is, zal deze zulks bij den inventaris moeten opgeven; bij gebreke van die opgave, kan de voogd hetgeen aan hem mogt verschuldigd zijn niet vorderen, voordat de minderjarige meerderjarig geworden zal zijn; hij zal bovendien verliezen de achterstallige renten en interesten der hoofdsom, vervallen sedert het opmaken van den inventaris tot op het tijdstip dat de minderjarige zal zijn meerderjarig geworden; behoudens echter, dat gedurende dat tusschenvak de verjaring tegen den voogd niet zal loopen.

444. Bij het aanvaarden van elke voogdij, met uitzondering van die welke door den vader of de moeder gevoerd wordt, zal de kantonregter, na verhoor van den toezienden voogd, en na oproeping der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, bij raming, en naar gelang der goederen die bestuurd moeten worden, het beloop der som bepalen, welke de minderjarige jaarlijks zal kunnen verteren; alles behoudens het beroep aan het hof van justitie, indien de kantonregter zich niet met de meening van het meerendeel der verschenen nabestaanden vereenigd heeft.

Bij dezelfde akte zal ook worden bepaald, of de voogd gemagtigd is, om zich in zijn beheer te bedienen van eenen of meer bijzondere loontrekkende bewindvoerders, onder zijne verantwoordelijkheid de zaken waarnemende. Het loon van deze bewindvoerders wordt door den kantonregter bepaald.

445. De voogd is verplicht al de meubelen of

huisraad, die den minderjarige bij de opening der voogdij, of gedurende derzelver loop, tebeurtvallen, mitsgaders de roerende goederen, welke geene vruchten, inkomsten of voordeelen opleveren, te doen verkoopen, met uitzondering van de zoodanige, welke, met bewilliging van den kantonregter, en na verhoor of behoorlijke oproeping van den toezienden voogd, mitsgaders van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, *in natura* mogen bewaard blijven.

Die verkoop moet geschieden in het openbaar en door eenen bevoegden ambtenaar, met inachtneming der plaatselijke gebruiken, tenware de kantonregter; na verhoor of oproeping alsvoren, mogt bevelen, dat deze of gene bepaaldelijk aan te wijzen voorwerpen, in het belang van den minderjarige, onder de hand worden verkocht, voor of boven den prijs, waarop dezelve door daartoe, te benoemen deskundigen mogten geschat zijn.

De kantonregter kan ook, na hetzelfde verhoor, den openbaren of onderhandschen verkoop toestaan van roerende goederen, welke, naar aanleiding van het eerste lid van dit artikel, *in natura* bewaard zijn, indien het belang van den minderjarige zulks vordert.

Koopmanschappen kunnen door den voogd onder de hand tegen den koers, stapelproducten bij inschrijving, na voorafgaande aankondiging in een der nieuwsbladen, en alle andere vruchten van plantages of gronden, ter markte of anderszins, tegen den marktprijs worden verkocht.

446. De vader en de moeder, voor zooverre zij het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen aan den minderjarige toebehoorende, zijn vrijgesteld van de verplichting om de meubelen of andere roerende goederen te verkoopen, zoo zij verkiesen dezelve te bewaren, teneinde die naderhand *in natura* terug te geven.

In dat geval zullen zij, ten hunnen koste, die goederen naar derzelver opregte waarde doen schatten door eenen deskundige, die door den toezienden voogd zal worden benoemd, en bij den kantonregter den eed zal afleggen. Zij zullen de begroote waarde van zoodanige goederen moeten opleggen, welke zij niet *in natura* mogten kunnen opleveren.

447. De voogd is verplicht tot de belegging van de kapitalen, en van de inkomsten zoodra van dezen

meer in kas is dan volgens art. 444 voor de behoeften van een jaar wordt vereischt.

Hij mag de penningen van den minderjarige op geene andere wijze beleggen dan:

- 1°. Door den aankoop van inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld;
- 2°. Door den aankoop van onroerende goederen;
- 3°. In rentgevende schuldbrieven, gehypothekeerd op vaste goederen, welker onbezwaardde waarde ten minste de helft boven de te beleggen som bedraagt, en die, voor zoover zij geene plantages of gronden zijn, op soliede wijze tegen brandschade moeten zijn verzekerd.

Wanneer de penningen niet binnen twee maanden, te rekenen van den dag waarop zij in zijn bezit zijn gekomen, overeenkomstig het voorschrift van dit artikel, zijn belegd, is de voogd verplicht die penningen zonder verder verwijl in de consignatiekas te storten, bij nalatigheid waarvan hij, onverminderd zijne aansprakelijkheid voor de wettelijke interessen, van de voogdij zal kunnen worden ontzet.

Indien de belegging niet binnen drie maanden na de storting in de consignatiekas heeft plaats gehad overeenkomstig n°. 2 of 3, moet zij in inschrijving op het grootboek geschieden, tenzij door den kantonregter eene verlenging van den duur der storting worde toegestaan.

448. De voogd zal tot de belegging overeenkomstig n°. 2 of 3 van het voorgaande artikel niet mogen overgaan, dan met toestemming van den kantonregter, die den toezienden voogd, en, des noodig oordeelende, de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige zal hooren of behoorlijk oproepen.

De goedkeuring van den kantonregter ontheft den voogd niet van zijne aansprakelijkheid terzake van valsche voorgevens, verbergings der waarheid of grove nalatigheid bij zijne voordragt tot de belegging.

449. Indien zich onder de goederen van den minderjarige bevinden certificaten van de nationale schuld, zijn de voogden verplicht de overschrijving daarvan op het grootboek, ten name van den minderjarige, te doen bewerkstelligen.

De toeziende voogd zal voor de uitvoering van

dezen maatregel moeten zorg dragen, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten.

450. De voogd zal ten behoeve van den minderjarige geen geld mogen opnemen, noch diens onroerende goederen vervreemden of verpanden, noch deszelfs effecten, schuldvorderingen en actiën verkoopen of overdragen, zonder daartoe door het hof van justitie te zijn gemagtigd. Het hof zal deze magt niet verleenen dan uithoofde eener volstreckte noodzakelijkheid of van een klaarblijkelijk voordeel, en na verhoor of na behoorlijke oproeping van den toezienden voogd en van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, mitsgaders op de conclusiën van het openbaar ministerie.

451. Ingeval van verkoop van onroerende goederen zal de voogd bij zijn verzoekschrift moeten overleggen eenen staat van al de goederen van den minderjarige, met opgave van de zoodanige, welke hij zoude wenschen te vervreemden.

Het hof van justitie is bevoegd om den verkoop toe te staan, hetzij van de aangewezen goederen, hetzij van zoodanige andere, wier vervreemding aan hetzelfde min bezwarend in het belang des minderjarigen mogt toeschijnen.

452. De verkoop moet geschieden in het openbaar, ten overstaan van den toezienden voogd, door middel van eenen bevoegden ambtenaar, en volgens de plaatselijke gebruiken.

453. Het hof van justitie is bevoegd om, in buitengewone gevallen, en wanneer het belang van eenen minderjarige zulks vordert, verlof te verleenen tot den onderhandschen verkoop van een onroerend goed.

Dat verlof zal echter niet worden toegestaan dan op een met redenen bekleed verzoek van den voogd, en met eenparig goedvinden van den toezienden voogd, en van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige.

Indien de opgeroepen bloedverwanten of aangehuwden niet allen verschijnen, zal het eenparig goedvinden van degenen, die opkomen, voldoende zijn.

Het onroerend goed zal voor geen lageren prijs mogen worden verkocht, dan waarop hetzelfde, vóór het verleend verlof, zal zijn geschat geworden door drie deskundigen, door het hof te benoemen.

454. De formaliteiten, bij art. 450 voorgeschreven, zijn niet toepasselijk, wanneer bij een vonnis, op verzoek van een der medeëigenaars van een onverdeeld stuk goed, de verkoop bevolen mogt zijn, behoudens echter dat die verkoop steeds in het openbaar zal moeten geschieden.

455. Indien de regter, naar aanleiding van art. 450, verlof verleent tot den verkoop van effecten, aan den minderjarige toebehoorende, kan hij tevens bepalen, dat die verkoop onder de hand geschiede, mits de effecten van dien aard zijn, dat derzelver waarde, op den dag des verkoops, door gewone prijscouranten kan worden aangetoond.

456. De voogd vermag geen onroerend goed van den minderjarige op eene andere wijze dan in de openbare veiling te koopen.

In dat geval zal de koop echter niet van kracht zijn, dan tengevolge der goedkeuring van het hof van justitie, verleend overeenkomstig de voorschriften en onder de bepalingen van het tweede, derde en vierde lid van art. 453.

457. De voogd vermag de goederen van den minderjarige niet voor zich zelve te huren of in pacht te nemen, tenzij de voorwaarden door den kantonregter, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, mitsgaders van den toezienden voogd, zullen zijn goedgekeurd; in welk geval laatstgemelde bevoegd is, om de overeenkomst met den voogd te sluiten.

Hij vermag, zonder dezelfde goedkeuring, geene opdracht aan te nemen van regten of schuldvorderingen jegens den onder zijne voogdij staanden persoon.

458. De voogd vermag eene erfenis, aan den minderjarige opgekomen, niet anders te aanvaarden dan onder het voorregt van boedelbeschrijving.

Hij vermag geene erfenis te verwerpen, zonder daartoe, op de wijze bij art. 450 vermeld, verlof bekomen te hebben.

459. Hetzelfde verlof wordt vereischt tot het aan nemen eener gift aan eenen minderjarige gedaan; zij zal ten opzichte van den minderjarige dezelfde gevolgen hebben als ten opzichte van een meerderjarig persoon.

460. Alvorens eene regtsvordering voor den minderjarige in te stellen, of zich op eene regtsvordering,

tegen denzelven ingesteld, te verdedigen, kan de voogd, te zijner verantwoording, zich daartoe doen magtigen door den kantonregter, die daarop het gevoelen van den toezienden voogd, en, des noodig oordeelende, dat van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige inneemt.

De voogd, die, niet voorzien van dit verlof, eene regtsvordering heeft ingesteld, of zich daartegen verdedigt, kan door den regter tot de betaling der proceskosten uit eigene beurs worden verwezen, indien wordt bevonden, dat hij zonder redelijken grond het regtsgeeding aangevangen of volgehouden heeft; onverminderd zijne gehoudenheid tot verdere vergoeding van kosten, schade en interesten, zoo daartoe gronden zijn.

Hetzelfde kan plaats hebben, indien mogt blijken, dat de voogd door valsche voorgevens, of verberging der waarheid, zoodanig verlof mogt hebben verkregen.

461. Het staat aan den voogd niet vrij in eene regtsvordering, tegen den minderjarige ingesteld, te berusten, zonder daartoe gemagtigd te zijn door den kantonregter, op de wijze als in den aanvang van het vorige artikel is vermeld.

462. Hetzelfde verlof wordt vereischt, wanneer de voogd eene scheiding of verdeeling wil vragen; doch kan hij, zonder dat verlof, antwoorden op eenen eisch tot scheiding of verdeeling tegen den minderjarige gedaan.

463. De regelen, welke ten opzigte der scheiding en verdeeling van goederen, waarbij minderjarigen belang hebben, zullen moeten worden inachtgenomen, zijn bepaald bij den zestienden titel van het tweede boek, handelende van boedelscheiding.

464. De voogd kan, zonder het verlof waarvan bij art. 450 wordt gesproken, in den naam van den minderjarige geene dading aangaan, noch de beslissing van eene zaak aan scheidsmannen opdragen.

465. Indien de vader of de moeder met den vooroverleden echtgenoot in algeheele of in beperkte gemeenschap is getrouwd geweest, kan dezelve, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, mitsgaders van den toezienden voogd, en op de conclusiën van het openbaar ministerie, door het hof van justitie worden gemagtigd om de goederen, de nering, het bedrijf, den handel, de fabriek of dergelijke, gedurende eenen bepaalden tijd, en

zelfs tot de meerderjarigheid, in gemeenschap met de minderjarigen te mogen aanhouden.

Dit verlof kan niet worden toegestaan, tenzij aan het hof, na inzage van de boedelbeschrijving, zij gebleken van het aanmerkelijk belang der minderjarigen, en van den waarborg, dien de voogd of de voogdesse oplevert. Hetzelve zal, op verzoek van den voogd of van den toezienden voogd, na verhoor alsvoren, kunnen worden ingetrokken.

Het openbaar ministerie kan zelfs ambtshalve de intrekking vorderen.

TWAALFDE AFDEELING.

Van de rekening en verantwoording der voogdij.

466. Elke voogd is, bij het eindigen van zijn beheer, verplicht tot het doen van eene slotrekening en verantwoording.

467. Die rekening en verantwoording zal gedaan worden ten koste van den minderjarige, zoodra deze zijne meerderjarigheid heeft bereikt, of aan zijne erfgenamen, zoodra de minderjarige is overleden.

De voogd zal de kosten daartoe voorschieten.

Men zal daarin aan den voogd goeddoen alle noodzakelijke, betamelijke en behoorlijk geregtvaardigde uitgaven.

468. De voogd is bevoegd als loon te berekenen een en een half ten honderd van het gereede geld, vijf ten honderd van de boekschulden die geïnd worden, drie ten honderd van de ontvangst van alle andere kapitalen, met uitzondering van de zoodanigen die afgelost worden na door den voogd te zijn uitgezet, en vijf ten honderd van alle onzuivere inkomsten; tenware hij verkiezen mogt het loon te genieten, hetwelk hem bij uiterste wilsbeschikking, of bij de in art. 407 vermelde authentieke akte, mogt zijn toegelegd.

Bovenstaande bepalingen zijn mede toepasselijk op bewindvoerders, zoo dikwerf daarvan sprake is in dezen titel, behoudens het bepaalde aan het slot van art. 444.

Wanneer goederen van minderjarigen onder het beheer van bewindvoerders gesteld zijn, berekent de voogd zijn loon alleen over het batige slot der rekening door dezen aan hem uitgekeerd.

Bij opvolging van voogden of bewindvoerders in het

beheer van plantages of gronden, is de bepaling van het derde lid van art. 1814 van toepassing.

469. Elke overeenkomst, rakende de voogdij of de voogdijrekening, welke tusschen den voogd en den minderjarige, meerderjarig geworden zijnde, mogt plaats hebben, is nietig en van onwaarde, wanneer dezelve niet is voorafgegaan van eene behoorlijke rekening en verantwoording, met overlegging der noodige bewijsstukken; van welk alles zal moeten blijken door eene schriftelijke erkenenis van dengene, aan wien de rekening gedaan is, ten minste tien dagen vóór de overeenkomst afgegeven.

470. Het slot van rekening, door den voogd verschuldigd, zal, zonder dat zulks geëischt worde, renten dragen van den dag af dat de rekening gesloten is.

De renten van hetgeen de minderjarige aan den voogd schuldig blijft zullen niet loopen, dan van den dag der aanmaning tot betaling, na het sluiten van de rekening en verantwoording gedaan.

471. Alle regtsvordering van den minderjarige tegen zijnen voogd, betreffende de verrigtingen der voogdij, verjaart met tien jaren, te rekenen van den dag der meerderjarigheid.

ZESTIENDE TITEL.

VAN HANDLIGTING.

472. Door handligting kan de minderjarige meerderjarig worden verklaard, of kunnen aan hem bepaalde regten van meerderjarigheid worden toegekend.

473. De handligting, door welke de minderjarige meerderjarig wordt, wordt verkregen door *venia aetatis* of brieven van meerderjarigverklaring, te verleen door het hof van justitie, die echter niet van kracht zijn, dan nadat dezelve door den Gouverneur zullen zijn goedgekeurd, en te dien einde aan hem door het hof opgezonden.

474. Het verzoek om brieven van meerderjarigverklaring kan aan het hof van justitie worden gedaan door den minderjarige, wanneer deze den vollen ouderdom van twintig jaren heeft bereikt.

Bij het verzoekschrift moet eene akte van geboorte, of, wanneer die niet geleverd kan worden, een ander deugdelijk blijk van den vereischten ouderdom worden overgelegd.

475. Het hof van justitie, alvorens op het verzoek te beslissen, hoort den vader, en, bij gebreke van deze, de moeder van den minderjarige; wanneer de vader en de moeder des minderjarigen overleden zijn, of zich in de onmogelijkheid mogten bevinden om hunnen wil te kennen te geven, moeten de voogd, de toeziende voogd, mitsgaders de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige worden gehoord of behoorlijk opgeroepen.

476. Wanneer de woonplaats der bij het voorgaande artikel vermelde personen is buiten Paramaribo, zal het hof van justitie het hooren van die personen aan zoodanigen ambtenaar kunnen opdragen, als het raadzaam mogt achten.

Het verbaal van dit verhoor zal alsdan aan het hof van justitie worden ingezonden, met bijvoeging van al de inlichtingen en aanmerkingen, welke de ambtenaar, die met het verhoor is belast, zal noodig oordeelen.

477. De meerderjarigverklaarde staat in alles met den meerderjarige gelijk.

Ten opzichte van het aangaan van een huwelijk blijft hij echter in de verplichting om, achtereenvolgens de bepalingen van de artt. 88, 89 en 90, de toestemming zijner ouders of grootouders te verkrijgen, totdat hij den vollen ouderdom van drieëntwintig jaren zal hebben bereikt.

478. Het staat aan het hof van justitie vrij om, in het belang des minderjarigen, in de brieven van meerderjarigverklaring de bepaling te voegen, dat hij, aan wien dezelve verleend worden, desniettegenstaande, totdat hij den vollen ouderdom van drieëntwintig jaren hebbe bereikt, zijne onroerende goederen niet anders zal mogen vervreemden of bezwaren, dan met toestemming van het hof, na verhoor of behoorlijke oproeping van den vader, of, deze ontbrekende, van de bloedverwanten of aangehuwden.

Ingeval van verkoop mag het hof ook toestaan, dat dezelve onderhands geschiede.

479. Handligting, waarbij aan eenen minderjarige bepaalde regten van meerderjarigheid worden toegekend, kan, wanneer de minderjarige den vollen ouderdom van achttien jaren bereikt heeft, op verzoek van den vader, en, bij gebreke van deze, van de moeder,

worden verleend door den kantonregter, na verhoor of behoorlijke oproeping der bloedverwanten of aangehuwden, en bovendien, ingeval een der ouders overleden is, van den toezienden voogd.

De vader of de moeder is bevoegd van de beslissing des kantonregters in hooger beroep te komen.

480. Gelijke handligting kan, na het overlijden van den vader en de moeder, of wanneer dezen zich in de onmogelijkheid mogten bevinden om hunnen wil te kennen te geven, op verzoek van den minderjarige, worden verleend door den kantonregter, na verhoor of behoorlijke oproeping van den voogd en den toezienden voogd, mitsgaders van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige.

De voogd en de toeziende voogd, mitsgaders de bloedverwanten of aangehuwden, welke zijn verschenen, zijn bevoegd tegen de beslissing van den kantonregter bij het hof van justitie op te komen.

Op dit beroep moet het openbaar ministerie worden gehoord.

481. Bij de in de twee vorige artikelen vermelde beschikking moet uitdrukkelijk worden bepaald en omschreven, welke regten van meerderjarigheid aan den minderjarige worden toegekend.

482. De minderjarige, die dusdanige handligting heeft bekomen, wordt als meerderjarig beschouwd, alleen opzigtelijk de daden en verrigtingen, uitdrukkelijk, invoege voormeld, aan hem opgedragen, en kan daartegen, op grond van minderjarigheid, niet in zijn geheel worden hersteld. Voor het overige blijft hij in den volstrekten toestand van minderjarigheid.

483. De bevoegdheid en de regten, uit kracht der artt. 479, 480 en 481 aan den minderjarige toe te kennen, mogen zich niet verder uitstrekken dan tot de gedeeltelijke of de geheele ontvangst, de uitgave van, en de beschikking over zijne inkomsten, het sluiten van verhuringen, het bebouwen zijner landerijen, en het uitoefenen van zoodanige bedrijven als daartoe noodzakelijk zijn, het uitoefenen van eenig handwerk, het oprigten van, of deelnemen in eenige fabriek, en eindelijk tot het drijven van nering en handel.

In de beide laatste gevallen is de minderjarige bevoegd om, evenals een meerderjarige, alle ver-

bindtenissen te sluiten, tot die fabriek, nering en handel betrekkelijk, met uitzondering alleen van de vervreemding en de bezwaring zijner vaste goederen.

484. Indien de minderjarige van de handligting, bij de vijf vorige artikelen omschreven, misbruik maakt, of indien daarvoor billijke vrees mogt bestaan, kan dezelve, op een daartoe ingeleverd verzoekschrift van den vader of de moeder, of, bij ontbreken van dezen, of wel indien zij zich in de onmogelijkheid bevinden om hunnen wil te verklaren, van den voogd, den toezienden voogd, of de bloedverwanten of aangetrouwden, na verhoor van het openbaar ministerie, door het hof van justitie worden ingetrokken. Deze beslissing is aan geen hooger beroep onderworpen.

Door deze intrekking keert de minderjarige weder geheel terug onder de magt van zijnen vader, zijne moeder of zijnen voogd.

485. Alle handligting, in dezen titel vermeld, gelijk ook de intrekking volgens het voorgaande artikel, moet openbaar bekend worden gemaakt, op zoodanige wijze als de regter zal hebben bepaald.

In de bekendmaking der handligting moet nauwkeurig worden vermeld, hoedanig en tot welk einde dezelve is verleend. Vóór deze bekendmaking, werkt zoomin de handligting als de intrekking van dezelve tegen derden.

ZEVENTIENDE TITEL.

VAN CURATEELE.

486. De meerderjarige, die zich in eenen gedurigen staat van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij bevindt, moet onder curateeel worden gesteld, al is het dat hij bij tusschenpozing het gebruik zijner verstandelijke vermogens bezit.

Een meerderjarig persoon kan ook uithoofde van verkwisting onder curateeel worden gesteld.

487. Elk bloedverwant is bevoegd om; uithoofde van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij van zijnen bloedverwant, diens curateeel te verzoeken.

Ter oorzaak van verkwisting, kan de curateeel alleen worden verzoekt door de bloedverwanten in de regte linie, en door die in de zijdlinie tot den vierden graad ingesloten.

In het eene en andere geval kan de eene echtgenoot verzoeken, dat de andere onder curateele worde gesteld.

Hij, die gevoelt door zwakheid van vermogens niet in staat te zijn om zijne eigene belangen behoorlijk waar te nemen, kan zelf vragen om onder curateele te worden gesteld.

488. Indien, ingeval van razernij, de curateele niet is verzocht door de personen, in het vorige artikel omschreven, is het openbaar ministerie daartoe verplicht.

Ingeval van onnoozelheid of krankzinnigheid, kan de curateele insgelijks door het openbaar ministerie worden gevorderd tegen iemand, die noch echtgenoot, noch bekende bloedverwanten binnen de kolonie heeft.

489. Alle verzoeken tot curateele moeten worden ingediend bij het hof van justitie.

490. De daadzaken, waaruit van de onnoozelheid, krankzinnigheid, razernij of verkwisting kan blijken, moeten bij het verzoekschrift bepaaldelijk worden opgegeven, en daarbij worden gevoegd, zoowel de bewijsstukken, als eene opgave der getuigen.

491. Indien het hof van oordeel is, dat die daadzaken genoegzaam gewigtig zijn om tot curateele te kunnen aanleiding geven, zal het de bloedverwanten of aangehuwden moeten hooren.

492. Het hof van justitie zal, na verhoor of behoorlijke oproeping van de personen bij het vorige artikel aangeduid, dengene, wiens curateele verzocht is, moeten ondervragen; wanneer deze buiten staat mogt zijn om zich te kunnen verplaatsen, zal de ondervraging in zijne woning moeten geschieden, door een of meer daartoe benoemde regters, door den griffier vergezeld, en, in alle gevallen, in tegenwoordigheid van het openbaar ministerie.

De ondervraging zal niet vroeger plaats kunnen hebben, dan nadat zoowel het verzoekschrift als het verslag, bevattende de door de bloedverwanten geuite gevoelens, aan dengene, wiens curateele verzocht is, zullen zijn beteekend geworden.

Het hof kan, uithoofde der verwijderde woonplaats van dengene, wiens curateele verzocht is, een ambtenaar aanwijzen tot het doen der ondervraging, in welk geval daarbij de tegenwoordigheid van het openbaar ministerie niet vereischt wordt.

Het bepaalde bij het tweede lid van art. 476 is ook hier van toepassing.

493. Indien het hof van justitie, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, en na verhoor van dengene wiens curateele verzocht is, oordeelt genoegzaam te zijn ingelicht, zal het, zonder eenige verdere formaliteiten, op het verzoekschrift kunnen beschikken; in het tegenovergestelde geval zal het hof het hooren van getuigen bevelen, teneinde de aangevoerde daadzaken tot klaarheid te brengen.

494. Na de ondervraging in art. 492 vermeld zal het hof van justitie, zoo daartoe gronden zijn, eenen provisioneelen bewindvoerder benoemen, om voor den persoon en de goederen van dengene, wiens curateele verzocht is, zorg te dragen.

495. Het vonnis op een verzoek om curateele zal niet anders dan in eene openbare teregtzitting kunnen worden uitgesproken, na verhoor of behoorlijke oproeping der partijen, en op de conclusiën van het openbaar ministerie.

496. Ingeval van beroep kan de hoogere regter, zoo daartoe gronden zijn, dengene, wiens curateele is verzocht, opnieuw ondervragen of doen ondervragen.

497. Alle vonnissen, waarbij curateele verleend wordt, zullen vanwege de verzoekers aan de wederpartij moeten beteekend, en verder openbaar gemaakt worden, binnen den tijd en op de wijze door den regter te bepalen; alles op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, zoo daartoe gronden zijn.

498. Wanneer de curateele gevraagd wordt naar aanleiding van het vierde lid van art. 487, hoort het hof van justitie de bloedverwanten of aangehuwden en den echtgenoot des verzoekers, en zullen gevolgd worden de bepalingen in de artt. 492, 493, 494 en 495 vervat. Het openbaar ministerie zorgt, in dat geval, voor de bekendmaking van de uitspraak, op de wijze in art. 497 voorgeschreven.

499. De curateele zal aanvangen te werken, te rekenen van den dag dat het vonnis zal zijn uitgesproken.

Alle handelingen, die daarna door den onder curateele gestelde zijn verrigt, zijn van regtswege nietig.

Nogtans behoudt degene, die uithoofde van verkwisting is onder curateele gesteld, het vermogen om uiterste wilsbeschikkingen te maken.

500. Alle handelingen, welke mogten hebben plaats gehad vóór het verleenen der curateele, op grond van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij uitgesproken, zullen kunnen worden vernietigd, indien de oorzaak der curateele blijkbaar bestond op het tijdstip, waarop die handelingen verrigt zijn.

501. Na iemands dood kunnen de door hem verrigte handelingen, de uiterste wilsbeschikkingen alleen uitgezonderd, op grond van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij, niet worden bestreden, dan ingeval de curateele vóór zijn overlijden mogt zijn verleend of verzocht geworden, tenware het bewijs der kwaal uit de bestreden handeling zelve voortvloeide.

502. Zoodra de uitspraak tot curateele kracht van gewijsde bekomen heeft, zullen door den kantonregter een curator en een toeziende curator over den onder curateele gestelde worden benoemd, met inachtneming der bepalingen bij de vijfde afdeeling van den vijftienden titel van dit boek voorgeschreven.

In dat geval houden de bemoeijenissen van den provisionceelen bewindvoerder op, en is deze verplicht aan den curator rekening en verantwoording van zijn beheer af te leggen; wanneer hij zelf tot curator benoemd wordt, zal de aflegging dier rekening aan den toezienden curator geschieden.

503. De man wordt van regtswege curator over zijne onder curateele gestelde vrouw.

504. De vrouw kan tot curatrice over haren man worden benoemd. In dat geval zal de kantonregter, na verhoor of oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den onder curateele gestelde, eenen toezienden curator aanstellen, mitsgaders den vorm en de voorwaarden der besturing regelen; behoudens het beroep van de vrouw aan het hof van justitie, zoo zij vermeent door de beschikkingen van den kantonregter bezwaard te zijn.

505. De onder curateele gestelde staat gelijk met eenen minderjarige.

Wanneer hij, die uithoofde van verkwisting onder curateele gesteld is, zich ten huwelijk wil begeven, zijn daarop toepasselijk de bepalingen der artt. 91 en 204.

De wetsbepalingen omtrent de voogdij over minderjarigen, in de artt. 383 tot 396, 421 tot 441, 442, 443, 444, 447 en volgende van de elfde en twaalfde afdeeling van den vijftienden titel voorkomende, gelden insgelijks bij de curatee.

506. Indien de onder curatee gestelde persoon minderjarige kinderen heeft, en de andere echtgenoot overleden is, of zich buiten de mogelijkheid bevindt om de voogdij te kunnen waarnemen, zal de curator van den onder curatee gestelde insgelijks voogd van die minderjarigen zijn, en de toeziende curator tevens hun toeziende voogd.

Indien echter, in het eerste geval van bovenstaande bepaling, reeds in de toeziende voogdij der minderjarigen voorzien is, zal de toeziende voogd tevens toeziende curator over den onder curatee gestelde zijn.

507. De inkomsten van dengene, die, uithoofde van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij, onder curatee is gesteld, moeten bijzonderlijk besteed worden om diens lot te verzachten en zijne genezing te bevorderen.

508. Naar den aard der ziekte en de gegoedheid van den onder curatee gestelden persoon, kan het hof van justitie, op verzoek van den curator, en na verhoor of behoorlijke oproeping van den toezienden curator, en van de bloedverwanten of aangehuwden, bevelen, dat hij zal worden verzorgd in zijne woning, of in een ziekenhuis, of ook wel, indien zijn toestand en de openbare veiligheid zulks vorderen, dat hij voor den tijd van één jaar, of zooveel korter als zijn toestand dit zal toelaten, in een gesticht zal worden geplaatst.

Het staat aan het hof vrij om, zoo het daartoe gronden vindt, in het belang van hem wiens curatee gevraagd wordt, of in dat der openbare veiligheid, reeds dadelijk na de ondervraging in art. 492 vermeld, deze plaatsing in een gesticht voorloopig te bepalen.

Het openbaar ministerie moet op dit verzoek van vastzetting worden gehoord.

509. Het hof van justitie is bevoegd, op verzoek van den curator, en na het openbaar ministerie te hebben gehoord, de plaatsing in een gesticht, bij voortdurende der daartoe geleid hebbende omstandigheden, telkens uiterlijk voor één jaar te verlengen.

510. Het hof van justitie heeft mede het vermogen om den persoon, die, volgens het laatste lid van art. 486, uithoofde van verkwisting onder curateele is gesteld, hetzij te gelijk met deze voorziening, hetzij daarna; uiterlijk voor één jaar, doch, zoo noodig, telkens uiterlijk voor één jaar te verlengen, in een verbeterhuis te doen plaatsen, wanneer blijkt, dat zijne eigene veiligheid of de openbare zedelijkheid dit vordert, en dat hij door een buitensporig en slecht gedrag voor de samenleving gevaarlijk is. Indien er onverwijfde noodzakelijkheid bestaat, en de vertraging tot den afloop van het regterlijk onderzoek zoude kunnen gevaarlijk zijn, is het hof bevoegd om, hangende dat onderzoek, zoodanige voorloopige behoedmiddelen, en desnoods de vastzetting, te bevelen, als de omstandigheden vorderen.

511. Het verzoek tot vastzetting kan aan het hof van justitie worden gedaan door den echtgenoot van den onder curateele te stellen of gestelden persoon; door zijne bloedverwanten in de regte linie, en door die in de zijdlinie tot den derden graad ingesloten, door zijnen curator, en door het openbaar ministerie, dat altijd op zoodanig verzoek zal moeten worden gehoord.

512. Het gedaan verzoek tot zoodanige vastzetting, of tot de verlenging van deze, moet beteekend worden aan hem, tegen wien het is gericht.

Hij is bevoegd om daartegen zijne bezwaren bij het hof van justitie in te brengen, terwijl het echter aan den regter vrijstaat om, daartoe billijke gronden zijnde, zijn bevel bij voorraad uitvoerbaar te verklaren.

De opheffing der vastzetting kan mede door hem gevraagd worden, en het hof moet, alvorens deze te verleenen, daarop hooren allen, die, volgens het vorige artikel, de bevoegdheid zouden hebben om de vastzetting te verzoeken.

513. Een minderjarig kind van eenen onder curateele gestelden persoon kan geen huwelijk aangaan, noch bedingen deswege maken, dan met inachtneming der voorschriften van de artt. 91 en 204.

514. Niemand, uitgezonderd echtgenooten en bloedverwanten in de opgaande of nederdalende linie, is verplicht eene curateele of toeziende curateele langer dan acht jaren te behouden; na verloop van dien tijd kan

de curator of de toeziende curator zijn ontslag verdienen, en moet hem dit worden verleend.

515. De curateele eindigt, wanneer de oorzaken ophouden, die daartoe hebben aanleiding gegeven; nogtans zal de opheffing van dezelve niet worden verleend dan met inachtneming der formaliteiten, bij de wet voorgeschreven om curateele te bekomen, en zal degene, die onder curateele gesteld is, de nitoeffening zijner regten niet kunnen hervatten, voordat het vonnis tot opheffing der curateele kracht van gewijsde zal hebben verkregen.

Bij dit vonnis wordt tevens bepaald, op welke wijze de opheffing der curateele moet worden bekend gemaakt.

Slotbepaling.

516. De minderjarige, die zich in staat van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij bevindt, wordt niet onder curateele gesteld, maar blijft onder het toezigt van deszelfs vader, moeder of voogd.

Niettemin mag hij in geen gesticht worden opgesloten, tenzij het hof van justitie, na onderzoek van den staat des minderjarigen, het daartoe vereischt provisioneel of definitief verlof hebbe verleend, met inachtneming der voorschriften van dezen titel, voor zooverre dezelve op dat geval kunnen worden toegepast.

De beslissingen, krachtens dit artikel en die krachtens de artt. 508 tot 512 te nemen, zijn aan geen hooger beroep onderworpen.

ACHTTIENDE TITEL.

VAN AFWEZIGHEID.

EERSTE AFDEELING.

Van voorloopige voorzieningen.

517. Indien iemand zijne woonplaats verlaten heeft, zonder volmagt tot het waarnemen zijner zaken en belangen, of orde op het beheer derzelve gesteld te hebben, of wel indien de door hem gegeven volmagt is vervallen, en indien er noodzakelijkheid is om in dat beheer geheel of gedeeltelijk te voorzien, of hem te doen vertegenwoordigen, zal, op verzoek van belanghebbenden, of ook van het openbaar ministerie,

door het hof van justitie een bewindvoerder worden benoemd, om zijne goederen en belangen geheel of gedeeltelijk te beheeren en waar te nemen, voor zijne regten op te komen, en hem daarbij te vertegenwoordigen.

Alles onverminderd de bijzondere wetsbepalingen, voor het geval van faillissement of van kennelijk onvermogen.

518. De bewindvoerder is verplicht om, desnoodna verzegeling, te maken behoorlijke beschrijving van de goederen, waarover hem het beheer is toevertrouwd. Hij zal het gereede geld, daarbij gevonden, of hetwelk naderhand door hem mogt worden geïnd, storten in de kas der geregtelijke consignatiën, en verder zich regelen naar de voorschriften omtrent het beheer van goederen aan minderjarigen toebehoorende, voor zooverre die op zijn bewind van toepassing kunnen worden gemaakt, tenware omtrent dit een of ander door het hof anders mogt zijn bepaald.

519. De bewindvoerder is verplicht aan een daartoe aangewezen lid van het hof van justitie jaarlijks, en daarenboven zoo dikwijls dit lid zulks vordert, te doen summiere rekening en verantwoording, en te vertoonen de effecten en bescheiden tot zijn beheer behoorende. Deze rekening zal worden opgemaakt op ongezegeld papier, en overgegeven zonder eenigen geregtelijken vorm. Het aangewezen lid kan daarop zoodanige voordragt aan het hof doen, als het in het belang van den afwezige zal noodig oordeelen.

De goedkeuring dezer rekening brengt geen nadeel toe aan het regt, hetwelk de afwezige, of andere belanghebbenden, tegen dezelve mogten kunnen doen gelden.

520. De bewindvoerder is bevoegd, bij het doen van zijne jaarlijksche rekening, als loon te berekenen hetgeen den voogd bij art. 468 is toegekend.

TWEDE AFDEELING.

Van de verklaring van vermoedelijk overlijden.

521. Indien iemand zijne woonplaats heeft verlaten, zonder volmagt tot het waarnemen van zijne zaken gegeven, of orde op het beheer van dezelve gesteld te hebben, en wanneer vijf jaren zijn verloop na

zijn vertrek, of na de laatste tijding, waaruit kon blijken dat hij in leven was, zonder dat in die vijf jaren bewijs is ingekomen van zijn aanwezen of van zijn overlijden, om het even of er voorloopige voorzieningen zijn bevolen dan niet, zal zoodanige afwezige, ten verzoeken van belanghebbenden, op daartoe bekomen verlof van het hof van justitie, voor dat hof kunnen worden opgeroepen, bij eene openbare dagvaarding, loopende op eenen termijn van drie maanden, of zooveel langer als door het hof mogt worden bevolen.

Wanneer op die dagvaarding noch de afwezige, noch iemand voor hem, opkomt, die van zijn aanwezen doet blijken, zal verlof tot eene tweede dergelijke dagvaarding, en op deze tweede, in het geval alsvoren, verlof tot eene derde dergelijke dagvaarding worden verleend.

Deze dagvaardingen moeten telkens worden geplaatst in zoodanige nieuwspapieren en worden aangeplakt op zoodanige plaatsen, als het hof, bij het verleenen van het eerste verlof, uitdrukkelijk zal hebben aangewezen.

522. Het tijdsverloop van vijf jaren, in het vorige artikel gevorderd, wordt beperkt tot drie jaren, wanneer de afwezige tot de bemanning of passagiers blijkt behoort te hebben van een schip, waarvan gedurende dien tijd geene berigten zijn ingekomen. De termijn van drie jaren vangt aan met de laatste tijding van het schip, en, zoo er van geene tijding blijkt, met den dag van het laatst in zee steken van het schip.

523. Hetzelfde tijdsverloop van vijf jaren wordt tot één jaar ingekort, wanneer de afwezige vermist is ter gelegenheid eener noodlottige gebeurtenis op de kusten der kolonie, of hare binnenlandsche zeeën of wateren, aan eenig vaartuig, aan een deel zijner bemanning of zijner passagiers overkomen.

524. Indien op de derde dagvaarding noch de afwezige, noch iemand voor hem, is opgekomen, die behoorlijk van zijn aanwezen doet blijken, kan door het hof van justitie, op daartoe gedanen eisch, na verhoor van het openbaar ministerie, worden verklaard, dat er regtsvermoeden van overlijden bestaat, sedert den dag nadat de afwezige kan worden gerekend zijne woonplaats te hebben verlaten, of na de laatste tijding van zijn leven, en welke dag bepaaldelijk in het vonnis moet worden uitgedrukt.

525. Het hof van justitie zal, alvorens op den

eisch uitspraak te doen, desnoods na een daartoe bevolen getuigenverhoor, te houden in tegenwoordigheid van het openbaar ministerie, letten op de beweegredenen der afwezigheid, op de oorzaken die het ontvangen van tijdingen van den afwezige hebben kunnen verhinderen, en op alle andere omstandigheden tot het vermoeden van overlijden betrekkelijk.

Het hof kan, naar aanleiding van dit alles, het doen van uitspraak uitstellen tot nog uiterlijk vijf jaren boven den tijd, in de artt. 521, 522 en 523 vermeld, en zoodanige nadere oproepingen en plaatsing daarvan in de nieuwspapieren bevelen, als het in het belang des afwezigen mogt noodig oordeelen.

526. Indien iemand bij het verlaten zijner woonplaats eene volmagt tot het waarnemen van zijne zaken gegeven, of orde op het beheer derzelve heeft gesteld, en er tien jaren zijn verloop na zijn vertrek, of na de laatste tijding van zijn leven, zonder dat in die tien jaren bewijs van zijn aanwezen of van zijn overlijden zal zijn ingekomen, kan zoodanige afwezige, ten verzoeken van belanghebbenden, worden opgeroepen, en kan worden verklaard, dat er regtsvermoeden van overlijden bestaat, op de wijze en volgens de voorschriften in de artt. 521, 524 en 525 vermeld. Dit verloop van tien jaren wordt gevorderd, al ware het ook, dat de gegeven volmagt of gestelde orde van den afwezige vroeger mogt zijn geëindigd.

In het laatste geval echter zal in het beheer worden voorzien op de wijze, als in de eerste afdeeling van dezen titel is vermeld.

De bepalingen der artt. 522 en 523 zijn ook op den in dit artikel genoemden termijn toepasselijk.

527. De verklaring van vermoedelijk overlijden moet algemeen worden bekend gemaakt door middel van dezelfde nieuwspapieren, in welke de openbare oproepingen zijn geplaatst geweest.

DERDE AFDEELING.

Van de regten en verplichtingen van vermoedelijke erfgenamen en andere belanghebbenden, na de verklaring van vermoedelijk overlijden.

528. De vermoedelijke erfgenamen van den afwezi-

zige, welke, hetzij volgens versterfregt, hetzij volgens uiterste wilsbeschikking, tot zijne nalatenschap geregigd zouden zijn geweest op den dag in het vonnis uitgedrukt, zijn bevoegd van den bewindvoerder, indien deze bestaat, rekening, verantwoording en afgifte te vorderen, en om de goederen van den afwezige in bezit te nemen; alles tegen het stellen van persoonlijke of zakelijke, geregteijk goedgekeurde, zekerheid, dat die goederen zullen worden gebruikt zonder dezelve te verslimmeren of te verwaarloozen, mitsgaders voor de teruggave der goederen of van derzelver waarde, indien de aard der goederen dit mogt medebrengen, en zulks ten behoeve van den afwezige, wanneer hij terug mogt komen, of van andere erfgenamen, van wier beter regt daarna mogt blijken.

De vermoedelijke erfgenamen, mitsgaders alle belanghebbenden, zijn diensvolgens bevoegd om de opening der uiterste wilsbeschikkingen, zoo die bestaan, te vorderen.

529. Bij gebreke van het stellen der zekerheid in het voorgaande artikel vermeld, zullen de goederen onder het beheer van eenen derde worden gesteld, en kan ten opzichte van roerende goederen verkoop worden bevolen, met inachtneming der voorschriften in de artt. 813 en 814 voorkomende.

530. De vermoedelijke erfgenamen hebben, ten opzichte van het genot van de goederen van den afwezige, dezelfde regten, en zijn aan dezelfde verplichtingen onderworpen, welke ten aanzien van vruchtgebruikers zijn voorgeschreven, voor zooverre de bepalingen, op dat onderwerp gemaakt, toepasselijk zijn, en daaromtrent hierna niet anders is voorzien.

531. Op denzelfden voet als dit in de drie voorgaande artikelen omtrent de vermoedelijke erfgenamen des afwezigen is bepaald, kunnen de legatarissen, en alle anderen, die op de goederen van den afwezige, na zijn overlijden, eenig regt zouden gehad hebben, hetzelfde bij voorraad uitoefenen.

532. Zij, die eenige goederen van den afwezige onder hun bezit of beheer hebben verkregen, zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, daarvan aan den afwezige, wanneer hij terug mogt komen, of aan andere erfgenamen of regthebbenden, welke mogten opkomen, en van hun

beter regt doen blijken, rekening, verantwoording en afgifte schuldig.

533. De vermoedelijke erfgenamen zijn dadelijk bij het inbezitnemen verplicht tot eene behoorlijke beschrijving van al de goederen, door den afwezige achtergelaten. Aan hen wordt het voorregt van boedelbeschrijving toegekend. Bij gebreke van zoodanige boedelbeschrijving, en in de gevallen bij art. 1058 voorzien, verliezen zij het hierboven toegekend voorregt, onverminderd de verplichtingen in het vorige artikel omschreven.

534. Behoudens de voorgaande bepalingen, en voor zooverre dientengevolge niet anders is bevolen, kunnen de vermoedelijke erfgenamen de goederen van den afwezige, in welker bezit zij zijn getreden, bij voorraad onder elkander verdeelen, met inachtneming der voorschriften omtrent boedelscheiding gemaakt.

De vaste goederen mogen nogtans, om tot de verdeling te geraken, niet worden verkocht, maar zullen, in het geval dat zij niet kunnen worden verdeeld, of in eene of andere kaveling begrepen, onder sequestratie worden gesteld, en de inkomsten daarvan uitgekeerd, zooals bij de verdeling zal worden overeengekomen.

Van alles moet eene akte worden opgemaakt en geteekend, waaruit tevens blijkt, wat aan legatarissen of andere gerechtigden is uitgekeerd.

535. De beschrijving en de akte, in het voorgaande artikel vermeld, mitsgaders de akte waarbij zekerheid is gesteld, moeten worden gebragt en bewaard ter griffie van het hof van justitie.

536. Zij, die, tengevolge van de voorgaande bepalingen, vaste goederen in hun aandeel hebben gekregen, of met het beheer daarvan zijn belast, kunnen tot hunne zekerheid vorderen, dat die goederen worden opgenomen door deskundigen, daartoe te benoemen door het hof van justitie, en zal van derzelver gesteldheid beschrijving worden gemaakt. Nadat de deskundigen verslag aan het hof gedaan, en dit hetzelfde zal hebben goedgekeurd, het openbaar ministerie daarop gehoord zijnde, moet de beschrijving met het verslag op de griffie worden bewaard.

537. De vaste goederen van den afwezige, die aan

iemand der vermoedelijke erfgenamen zijn toebedeeld of onder deszelfs beheer zijn gesteld, mogen vervolgens niet worden vervreemd noch bezwaard, voordat de tijd, in art. 540 bepaald, zal zijn verlopen, tenzij om gewigtige redenen, en met verlof van het hof van justitie.

538. Indien de afwezige, na de verklaring van vermoedelijk overlijden, terugkeert, of er bewijs inkomt dat hij nog in leven is, zijn zij, welke vruchten en inkomsten van zijne goederen hebben getrokken, verplicht dezelve terug te geven, te weten, de helft, wanneer de terugkomst plaats heeft, of het bewijs van leven inkomt, binnen vijftien jaren na den dag van het vermoedelijk overlijden, in het vonnis uitgedrukt, of wel een vierde, wanneer zulks later, doch vóór het verloop van dertig jaren na dat tijdstip, plaats heeft.

Alles echter met die bepaling, dat de regter, die het vonnis van vermoedelijk overlijden heeft uitgesproken, uit aanmerking van de geringheid der achtergelaten goederen, de teruggave van vruchten en inkomsten anders mag regelen, of wel daarvan geheele ontheffing kan verleenen.

539. Indien de afwezige in gemeenschap van goederen, of slechts van winst en verlies, of van vruchten en inkomsten, is getrouwd, en zijn echtgenoot verkiest de bestaande gemeenschap te laten voortduren, kan dezelve de provisioneele inbezitneming der vermoedelijke erfgenamen, en de uitoefening der regten, die eerst door den dood van den afwezige zouden worden geboren, tegenhouden, en, onder de verplichting der beschrijving in art. 533 vermeld, het beheer der goederen, vóór alle anderen, op zich nemen of behouden.

Doch kan de opschorting dier inbezitneming, en de verdere gevolgen daarvan, niet langer plaats grijpen, dan gedurende tien volle jaren, te rekenen van den dag bij het vonnis uitgedrukt, waarbij het vermoedelijk overlijden is verklaard.

Indien echter de echtgenoot zich niet tegen de inbezitneming der vermoedelijke erfgenamen verzet, zal hij zijn aandeel in de gemeenschap, of eigene goederen, en al hetgeen waartoe hij overigens mogt geregtigd zijn, naar zich nemen, mits zekerheid stel-

lende voor zoodanige goederen, die voor teruggave vatbaar zijn.

De vrouw, de voortduring der gemeenschap verkiende, behoudt het regt om, bij vervolg van tijd, van die gemeenschap afstand te doen.

540. Wanneer dertig jaren zijn verloopen na den dag van het vermoedelijk overlijden, in het vonnis uitgedrukt, of ook wanneer vroeger honderd volle jaren zijn verstreken sedert de geboorte van den afwezige, zijn de borgen ontslagen, en blijft de verdeeling der achtergelaten goederen, voor zooverre dezelve bereids heeft plaats gehad, standhouden, of kan anders door de vermoedelijke erfgenamen tot eene definitieve verdeeling worden overgegaan, en kunnen alle andere regten op die nalatenschap definitievelijk worden uitgeoefend. Het voorregt van boedelbeschrijving houdt alsdan op, en kunnen de vermoedelijke erfgenamen tot aanvaarding of tot verwerping worden verplicht, volgens de voorschriften op dat onderwerp bestaande.

541. Indien vóór den tijd, in het voorgaande artikel uitgedrukt, tijding inkomt van het overlijden van den afwezige, kunnen zij, die op het tijdstip van dat overlijden, uit kracht der wet, of uit beschikkingen van den afwezige, regten op zijne nalatenschap hebben verkregen, of in die regten zijn opgevolgd, rekening, verantwoording en afgifte vorderen, op den voet van de artt. 532 en 538.

542. Indien de afwezige mogt terugkomen of van zijn leven doen blijken, nadat dertig jaren zijn verloopen sedert den dag van zijn vermoedelijk overlijden, bij het vonnis uitgedrukt, heeft hij alleen regt om zijne goederen terug te vorderen, in den staat waarin zij zich alsdan bevinden, mitsgaders den prijs van die goederen welke vervreemd zijn, of wel de zoodanige welke uit de opbrengst zijner vervreemde goederen zijn aangekocht, alles echter zonder eenige vruchten of inkomsten.

543. Eveneens zullen de kinderen en verdere afkemmelingen van den afwezige zijne goederen terugontvangen, voor zooverre zij mogten opkomen binnen dertig jaren na het tijdsverloop bij art. 540 vastgesteld.

544. Wanneer bij vonnis regtsvermoeden van overlijden is verklaard, moeten alle regtsvorderingen ten

laste van den afwezige worden ingesteld tegen de vermoedelijke erfgenamen, welke zijne goederen hebben inbezitgenomen; behoudens het vermogen van deze laatsten om het voorregt van boedelbeschrijving te doen gelden.

VIERDE AFDEELING.

Van de regten, opgekomen aan eenen afwezige, wiens bestaan onzeker is.

545. Hij, die aanspraak maakt op een regt, hetwelk van eenen afwezige op hem overgegaan zoude zijn, doch hetwelk eerst aan den afwezige is opgekomen nadat zijn bestaan onzeker is geworden, is verplicht te bewijzen, dat de afwezige heeft geleefd op het tijdstip, dat het regt aan deze is opgekomen; zoolang hij zulks niet bewijst, zal hij verklaard worden in zijnen eisch niet ontvankelijk te zijn.

546. Indien aan eenen afwezige, wiens bestaan onzeker is, eene nalatenschap of een legaat opkomt, waartoe, indien hij niet in leven ware, anderen zouden gerechtigd zijn, of waarin anderen met hem zouden moeten deelen, kan zoodanige nalatenschap of legaat, of het gedeelte daarvan, door die anderen in bezit worden genomen, evenalsof zoodanig iemand overleden ware, zonder dat zij verplicht zijn deszelfs overlijden te bewijzen; zij moeten echter daartoe vooraf vergunning verkrijgen van het hof van justitie, hetwelk desnoods openbare oproepingen kan bevelen, en, in dat geval, ten behoeve der belanghebbenden de noodige behoedmiddelen voorschrijven.

547. De bepalingen van de twee voorgaande artikelen sluiten de bevoegdheid niet uit tot het opvorderen van erfenissen en alle andere regten, die aan den afwezige of aan zijne regthebbenden nader mogten blijken toe te komen. Die bevoegdheid en die regten gaan alleen te niet door het tijdsverloop tot verjaring vereischt.

548. Indien daarna de afwezige terugkomt, of zijn regt op zijnen naam wordt vervolgd, kan de teruggave van vruchten en inkomsten worden gevorderd, te rekenen van den dag dat aan den afwezige het regt is opgekomen, op den voet en onder de bepalingen van art. 538.

VIJFDE AFDEELING.

Van de gevolgen der afwezigheid, met betrekking tot het huwelijk en de kinderen.

549. Indien, buiten het geval van kwaadwillige verlating, een der echtgenooten gedurende tien volle jaren van zijne woonplaats afwezig is, zonder dat eenige tijding van deszelfs leven of dood is ingekomen, is de achtergebleven echtgenoot bevoegd, op daartoe bekomen verlof van het hof van justitie, zoodanigen afwezige bij drie opeenvolgende openbare dagvaardingen op te roepen, op de wijze in de artt. 521 en 524 omschreven.

De bepalingen der artt. 522 en 523 zijn ook op den in dit artikel genoemden termijn toepasselijk.

550. Indien, op de derde dagvaarding, noch de afwezige, noch iemand voor hem is opgekomen, die behoorlijk van zijn aanwezen doet blijken, kan het hof aan den achtergebleven echtgenoot vergunnen een ander huwelijk aan te gaan. De bepalingen van art. 525 zijn ten deze toepasselijk.

551. Indien, na de verleende vergunning, doch vóór het aangaan van een ander huwelijk, de afwezige mogt opkomen, of iemand het behoorlijk bewijs van deszelfs leven inbragt, vervalt de verleende vergunning van regtswege.

Na het aangaan van een ander huwelijk, heeft de afwezige regt om ook van zijne zijde een ander huwelijk aan te gaan.

552. Indien de vader zijne woonplaats verlaat, met achterlating van minderjarige kinderen, zonder orde op zijne zaken gesteld te hebben, zal de moeder alle regten van den man uitoefenen, zoowel met betrekking tot de opvoeding der kinderen, als tot het beheer van hunne goederen. De bloedverwanten of aangehuwden van den afwezigen vader kunnen zich daartegen bij den kantonregter verzetten, die alsdan, behoudens beroep aan het hof van justitie, uitspraak doet.

553. Indien een der echtgenooten, minderjarige kinderen uit een vroeger huwelijk hebbende, of ook vader of moeder, weduwenaar of weduwe zijnde, hunne woonplaats verlaten, zonder voor hunne minderjarige kinderen te hebben gezorgd, voorziet de kantonregter bij voorraad in de voogdij, met inachtneming der voor-

schriften, vervat in de vijfde afdeeling van den vijftienden titel van dit boek.

554. Hetzelfde moet plaats hebben, indien vader en moeder afwezig zijn, of indien een der echtgenooten komt te overlijden, nadat de andere zijne woonplaats heeft verlaten, zonder voor hunne minderjarige kinderen te hebben gezorgd, gelijk mede in het geval, dat minderjarige natuurlijke kinderen onverzorgd zijn achtergebleven.

TWEEDE BOEK.

VAN ZAKEN.

EERSTE TITEL.

VAN DE ZAKEN EN DERZELVER ONDERSCHIEDING.

EERSTE AFDEELING.

Van zaken in het algemeen.

555. De wet verstaat door zaken alle goederen en regten, welke het voorwerp van eigendom kunnen zijn.

556. Al hetgeen door regt van natrekking tot eene zaak behoort, daaronder begrepen de vruchten, zoo- wel natuurlijke als die door nijverheid worden verkregen, zoolang dezelve tak- of wortelvast, of aan den grond gehecht zijn, maakt een gedeelte der zaak uit.

557. De burgerlijke vruchten worden alleen geacht een gedeelte der zaak uit te maken, zoolang dezelve niet opeischbaar zijn; behoudens de bijzondere wetsbepalingen en overeenkomsten.

558. Natuurlijke vruchten zijn:

- 1°. Degene, welke de aarde uit haar zelve voortbrengt;
- 2°. Al hetgeen de beesten opleveren, of uit de beesten geboren wordt.

Vruchten van nijverheid, die uit den grond getrokken worden, zijn al hetgeen door bebouwing verkregen wordt.

Burgerlijke vruchten zijn huur- en pachtpenningen, interesten van geldsommen en verschuldigde renten.

TWEDE AFDEELING.

Van de onderscheiding der zaken.

559. Zaken zijn lichamelijk of onlichamelijk.

560. Zaken zijn roerend of onroerend, volgens de bepalingen der twee volgende afdeelingen.

561. Roerende zaken zijn verbruikbaar of onverbruikbaar; verbruikbaar zijn de zoodanige, die door gebruik verloren gaan.

DERDE AFDEELING.

*Van onroerende zaken.***562.** Onroerende zaken zijn :

- 1°. Gronderven en hetgeen daarop gebouwd is;
- 2°. Molens, met uitzondering van zoodanige waarvan in art. 566 wordt gehandeld;
- 3°. Boomen en veldgewassen, die met hunne wortels in den grond vast zijn, onafgeplukte boomvruchten, mitsgaders delfstoffen, als steenkolen, veen en dergelijke, zoolang deze voorwerpen nog niet van den grond gescheiden en uitgedolven zijn;
- 4°. Schaarhout van kapbosschen en hout van hoogstammige boomen, zoolang hetzelfde niet gekapt is;
- 5°. Buizen of gooten, die tot waterleiding in een huis of op een erf dienen;
En, in het algemeen, alles wat aan een erf of aan een gebouw aard- of nagelvast is.

563. Door bestemming worden onder onroerende zaken begrepen :

- 1°. Bij fabrieken, trafieken, molens, smederijen en dergelijke onroerende zaken, de persen, distilleerketels, ovens, kuipen, vaten en verdere gereedschappen, bepaaldelijk tot derzelver wezen behoorende, al waren die voorwerpen niet aard- of nagelvast. Bij plantages bovendien de vaartuigen die daaraan verbonden zijn, de reservestukken van machineriën en fabrieken, alsmede het werk- en trekvee;
- 2°. Bij woonhuizen, de spiegels, schilderijen en andere sieraden, wanneer het hout of muurwerk, waarop dezelve zijn vastgemaakt, een gedeelte is van het beschot, den muur of het pleisterwerk van het vertrek; al waren die voorwerpen overigens niet nagelvast;
- 3°. De bouwstoffen, welke van de afbraak van een gebouw voortkomen, indien zij bestemd zijn om het gebouw weder op te trekken;
En, in het algemeen, alle zoodanige voorwerpen, welke de eigenaar tot een blijvend gebruik aan zijne onroerende zaak verbonden heeft.

De eigenaar wordt geacht zoodanige voorwerpen

tot een blijvend gebruik aan zijne onroerende zaak verbonden te hebben, wanneer dezelve daaraan zijn vastgehecht door aard-, timmer- of metselwerk, of wanneer zij daarvan niet kunnen worden losgemaakt zonder dezelve te breken of te beschadigen, of zonder het gedeelte van het onroerend voorwerp, waaraan zij zijn vastgehecht, te breken of te beschadigen.

564. Zijn almede onroerende zaken de navolgende regten:

- 1°. Het vruchtgebruik en gebruik van onroerende zaken;
- 2°. De erfdienstbaarheden;
- 3°. Het regt van opstal;
- 4°. Het erfpachtsregt;
- 5°. Grondrenten, hetzij in geld of *in natura* verschuldigd;
- 6°. De regtsvorderingen, dienende om onroerende zaken terug te eischen of te doen leveren.

VIERDE AFDEELING.

Van roerende zaken.

565. Roerende zaken uit haren aard zijn de zoodanige, die zich zelve kunnen verplaatsen, of die verplaatst kunnen worden.

566. Schepen, schuiten, ponten, op vaartuigen geplaatste of andere losse molens en baden, en dergelijke voorwerpen, zijn roerende zaken.

567. Als roerende zaken door wetsbepaling worden beschouwd:

- 1°. Het vruchtgebruik en gebruik van roerende zaken;
- 2°. Gevestigde renten, hetzij altyddurende of lijfrenten;
- 3°. Verbindtenissen en vorderingen, die opeischbare geldsommen of roerende goederen tot onderwerp hebben;
- 4°. Actiën of aandeelen in maatschappijen van geldhandel, koophandel of nijverheid, zelfs wanneer onroerende goederen, tot die ondernemingen betrekkelijk, aan die maatschappijen toebehooren. Deze actiën of aandeelen worden geacht roerende zaken te zijn, doch ten

opzigte van ieder der deelgenooten alleenlijk, zoolang de gemeenschap duurt;

5°. Aandeelen in 's rijks schuld, hetzij dezelve bestaan in inschrijvingen op het grootboek, hetzij in certificaten, schuldbekentenissen, obligatiën of andere effecten, met de daartoe behoorende coupons of rentebewijzen;

6°. Actiën in of coupons van obligatiën van alle andere geldleeningen, daaronder begrepen die welke door vreemde mogendheden zijn aangegaan.

568. Indien bij de wet, of in eenige burgerlijke handeling, de uitdrukking wordt gebezigd van *roerende goederen*, *inboedel*, *meubelen* of *huisraad*, *stoffering*, of *een huis met al hetgeen zich daarin berindt*, zonder eenige bijvoeging, uitlegging, uitbreiding of beperking, worden de voorzeide uitdrukkingen geacht de voorwerpen te bevatten, welke bij de volgende artikelen zijn aangeduid.

569. De uitdrukking *roerende goederen* bevat, zonder uitzondering, alles wat, volgens de hierboven vastgestelde regelen, voor roerend wordt gehouden.

570. De uitdrukking *inboedel* bevat alles wat invoege voorschreven voor roerend wordt gehouden, met uitzondering van het gereed geld, van actiën, schuldvorderingen en andere regten, bij art. 567 vermeld, van koopmanschappen en grondstoffen, van werktuigen tot fabrieken, trafieken of den landbouw behorende, mitsgaders van bouwstoffen tot het opbouwen bestemd, of van afbraak afkomstig.

571. De uitdrukking *meubelen* of *huisraad* bevat al hetgeen, wat volgens het voorzeide artikel tot den inboedel behoort, met uitzondering van paarden en levende have, van rijtuigen met hun toebehooren, van edelgesteenten, boeken en handschriften, teekeningen, prenten, schilderijen, beelden, gedenkpenningen, natuurkundige en wetenschappelijke werktuigen, en andere kostbaarheden en zeldzaamheden, van lijf-linnen, wapens, granen, wijnen en andere levensmiddelen.

572. De uitdrukking *een huis met al hetgeen zich daarin berindt* bevat alles wat, volgens art. 569, voor roerende goederen wordt gehouden, en in het huis gevonden, met uitzondering van het gereed geld en van

de inschulden en andere regten, waarvan de bescheiden zich in het huis mogten bevinden.

573. De uitdrukking *stoffering* bevat alleen die meubelen, welke tot gebruik en versiering der vertrekken dienen, als behangsels en tapijten, bedden, stoelen, spiegels, pendules, tafels, porseleinen en andere voorwerpen van dien aard.

Schilderijen en beelden, welke een gedeelte van de meubelen eens vertreks uitmaken, zijn daaronder insgelijks begrepen, doch geenszins de verzamelingen van schilderijen, prenten en beelden, die op kunstgalerijen en bijzondere vertrekken geplaatst zijn.

Hetzelfde geldt omtrent porseleinen; al de zoodanige, die een gedeelte uitmaken van de sieraden eens vertreks, zijn onder de uitdrukking van *stoffering* begrepen.

574. De uitdrukkingen *een gemeubileerd huis* of *een huis met zijne meubelen* bevat alleen de *stoffering*.

V I J F D E A F D E E L I N G.

Van zaken, met betrekking tot derzelver bezitters.

575. Er zijn zaken, die aan niemand toebehooren; de overige zijn het eigendom of van den lande, of van gemeenschappen, of van bijzondere personen.

576. Gronderven en andere onroerende zaken, die onbeheerd zijn en geen eigenaar hebben, gelijk mede de zaken van dengene, die zonder erfgenaam overleden is, of wiens erfenis is verlaten, behooren aan den lande.

577. Insgelijks behooren aan den lande de wegen en straten, welke te zijnen laste zijn, de stranden der zee, de bevaarbare en vlotbare stroomen en rivieren met hunne oevers, de groote en kleine eilanden en de platen welke in die wateren opkomen, gelijk ook de havens en reeden; onverminderd de door titel of bezit verkregen regten van bijzondere personen of gemeenschappen.

578. Door oevers worden, in het vorige artikel, verstaan de boorden van rivieren, meren of stroomen, welke bij gewone tijden, als het water op het hoogste is, door dat water overdekt worden, en niet hetgeen door watervloeden overstroomd is.

579. Als eigendom van den lande worden insgelijks

aangemerkt alle gronden en getimmerden, welke tot 's lands vestingwerken behooren, en gevolgelyk alle gronden, waarop eenige werken van verdediging zijn aangelegd geworden, als: wallen, borstweringen, grachten, bedekte wegen, glaciën of vooruitspringende werken, pleinen waarop krigsgebouwen gesticht zijn, liniën, posten, verschansingen, redouten, dijken, sluizen, kanalen en hunne boorden; insgelijks onverminderd de door titel of bezit verkregen regten van bijzondere personen of gemeenschappen.

580. In alle vestingen van den lande wordt als militaire landsgrond aangemerkt de geheele oppervlakte, begrepen:

- 1°. In vestingen van bedekte wegen en glacis voorzien, tusschen den voet van de glooijing van den hoofdwal en den teen van den bedekten weg, en, zoo deze van eene voorgracht is voorzien, tot en met den buitenboord van deze gracht. De walgang der bolwerken is hieronder begrepen, volgens eene getrokken lijn door de keelen van de eene gordijn tot de andere;
- 2°. In vestingen zonder bedekte wegen of glacis, van den binnenteen des hoofdwals tot en met den overboord der grachten van de enveloppen of buitenwerken;
- 3°. In vestingen zonder eenige buitenwerken, van den binnenvoet des walgangs tot aan en met den overboord der daarom gelegen grachten;
- 4°. Eindelijk, indien er zich achter den binnenvoet der walgangen scheislooten, bermten enz. mogten bevinden, zullen ook deze strooken gronds, met hunne boomgewassen en andere opstellen, gerekend worden tot de militaire landsgronden te behooren.

581. Alle onbewoonde forten, mitsgaders redouten, vooruitspringende posten, verschansingen, liniën en batterijen, zijn geheel militaire landsgronden, met al de zoo achterwaarts als voorwaarts en ter zijde gelegen gronden, bij derzelve aanleg door het gouvernement aangekocht.

Op al de bewoonde forten zijn de bepalingen toepasselyk in het voorgaande artikel vermeld.

582. Zaken aan eene gemeenschap toebehoorende

zijn de zoodanige, die het gezamenlijk eigendom zijn van een zedelijk ligchaam.

583. Zaken aan bijzondere personen toebehoorende zijn de zoodanige, die het afzonderlijk eigendom zijn van een of meer enkele personen.

584. Men kan op zaken hebben, hetzij een regt van bezit, hetzij een regt van eigendom, hetzij een regt van erfgenaamschap, hetzij een vrachtgenot, hetzij een regt van erfdienstbaarheid, hetzij een regt van pand of hypotheek.

TWEEDE TITEL.

VAN BEZIT, EN DE REGTEN DIE DAARUIT VOORTVLOEIJEN.

EERSTE AFDEELING.

*Van den aard van het bezit, en de voorwerpen die
daarvoor vatbaar zijn.*

585. Door bezit wordt verstaan het houden of genieten eener zaak, welke iemand, of in persoon, of door een ander, in zijne magt heeft, alsof zij hem toebehoorde.

586. Bezit is of te goeder trouw, of te kwader trouw.

587. Het bezit is te goeder trouw, wanneer de bezitter de zaak bezit uit kracht eener wijze van eigendomsverkrijging, waarvan de gebreken aan hem onbekend zijn.

588. Het bezit is te kwader trouw, wanneer de bezitter kennis draagt, dat de zaak, welke hij bezit, aan hem niet in eigendom toebehoort.

De bezitter wordt geacht te kwader trouw te zijn, van het oogenblik dat eene regtsvordering tegen hem te dier zake is ingesteld, indien het geding te zijnen nadeele beslist wordt.

589. De goede trouw van den bezitter wordt steeds voorondersteld; hij, die kwade trouw beweert, moet dezelve bewijzen.

590. Men wordt steeds geacht voor zichzelf te bezitten, zoolang het niet bewezen is, dat men heeft aangevangen voor een ander te bezitten.

591. Wanneer men heeft aangevangen voor een

ander te bezitten, wordt men altijd voorondersteld het bezit onder denzelfden titel voort te zetten, zoo niet het tegendeel bewezen is.

592. Men kan noch uit eigen wille, noch door enkel tijdsverloop, voor zichzelf de oorzaak en het beginsel van zijn bezit veranderen.

593. Zaken, welke niet in den handel zijn, kunnen geen voorwerp van bezit opleveren.

Hetzelfde geldt zoowel ten opzichte van niet voortdurende als van niet zichtbare erfdiensbaarheden, behoudens de bepalingen van art. 609.

TWEEDE AFDEELING.

Van de wijze waarop het bezit wordt verkregen, wordt behouden, en verloren gaat.

594. Bezit wordt verkregen door de daad van eene zaak onder zijne magt te brengen, met het oogmerk om dezelve voor zich te behouden.

595. Zinneloozen kunnen door zichzelf geen bezit verkrijgen.

Minderjarigen en gehuwde vrouwen kunnen, door de daad, het bezit eener zaak verkrijgen.

596. Men kan het bezit eener zaak verkrijgen, of door zichzelf, of door een ander, die in onzen naam heeft aangevangen te bezitten.

In het laatste geval verkrijgt men het bezit, zelfs alvorens men van het inbezitnemen der zaak kennis heeft bekomen.

597. Het bezit van alles, wat een overledene heeft bezeten, gaat, van het oogenblik van zijn overlijden, over tot zijne erfgenamen, met alle hoedanigheden en gebreken van hetzelve.

598. Men behoudt het bezit, zoolang hetzelve niet aan een ander is overgegaan, of kennelijk is verlaten geworden.

599. Men verliest het bezit vrijwillig, zoodra men hetzelve aan een ander overdraagt.

600. Men verliest het bezit, zelfs zonder den wil om de zaak aan een ander over te dragen, wanneer men die kennelijk verlaat.

601. Men verliest, tegen zijnen wil, het bezit van een stuk lands, erf of gebouw:

1°. Wanneer een ander zich daarvan, tegen wil

en dank van den bezitter, in het bezit stelt, en gerustelijk het genot, gedurende den tijd van één jaar, behoudt;

- 2°. Wanneer een erf door een buitengewoon toeval verdrongen is.

Het bezit gaat door eene tijdelijke overstroming niet verloren.

Men verliest het bezit van eene algemeenheid van roerende zaken, op de wijze bij het eerste lid van dit artikel omschreven.

602. Het bezit eener roerende zaak wordt tegen den wil van den bezitter verloren:

- 1°. Wanneer de zaak is weggenomen of gestolen;
- 2°. Wanneer dezelve is verloren, en men niet weet op welke plaats zij zich bevindt.

603. Men verliest het bezit van onligchamelijke zaken, wanneer, gedurende één jaar, een ander daarvan het rustig genot heeft gehad.

DERDE AFDEELING.

Van de regten, die uit het bezit voortvloeijen.

604. Het bezit te goeder trouw geeft, ten opzichte der zaak, aan den bezitter het regt:

- 1°. Dat hij bij voorraad, en tot het tijdstip der geregtelijke terugvordering, als eigenaar wordt aangemerkt;
- 2°. Dat hij den eigendom der zaak, door middel van verjaring, verkrijgt;
- 3°. Dat hij tot op de geregtelijke terugvordering de vruchten geniet, welke de zaak oplevert;
- 4°. Dat hij in het bezit der zaak moet worden gehandhaafd, wanneer hij daarin gestoord wordt; of in het bezit moet worden hersteld, wanneer hij hetzelfde verloren heeft.

605. Het bezit te kwader trouw geeft aan den bezitter, ten opzichte der zaak, het regt.

- 1°. Om bij voorraad, en tot op het tijdstip der geregtelijke terugvordering, als eigenaar te worden aangemerkt;
- 2°. Om de vruchten der zaak te genieten, doch onder gehoudenheid om die aan den regthebbende terug te geven;
- 3°. Om in het bezit te worden gehandhaafd of

hersteld, zooals in n°. 4 van het vorige artikel gezegd is.

606. De regtsvordering tot handhaving in het bezit heeft plaats, indien iemand is gestoord in het bezit van een stuk lands of erf, van een huis of gebouw, van een zakelijk regt of van eene algemeenheid van roerende zaken.

607. Deze regtsvordering wordt ook toegelaten, al ware het bezit bekomen van iemand, die onbekwaam was om te kunnen vervreemden.

608. Zij heeft geen plaats tegen dengene, die het regt tot eene erfdienstbaarheid betwist, tenzij het geschil eene voortdurende en zichtbare erfdienstbaarheid mogt gelden.

609. Indien er geschil ontstaat over de geldigheid van den regtstitel tot eene niet voortdurende, of tot eene niet zichtbare erfdienstbaarheid, kan de regter bevelen, dat de partij, die bij het ontstaan van het geschil het genot daarvan heeft, dat genot gedurende het geding behoude.

610. Er kan geene regtsvordering tot handhaving in het bezit plaats hebben opzigtelijk voorwerpen, welke de bezitter niet wettiglijk kan bezitten.

611. Roerende lichamelijke zaken kunnen geen onderwerp uitmaken van eene regtsvordering tot handhaving in derzelver bezit, behoudens de slotbepaling van art. 606.

612. Huurders, pachters en anderen, die houders van eene zaak voor een ander zijn, kunnen geene regtsvordering tot handhaving in het bezit aanvangen.

613. De regtsvordering om in het bezit te worden gehandhaafd kan worden aangevangen tegen elk en een iegelijk, die den bezitter in zijn bezit stoort, zelfs tegen den eigenaar, behoudens de regtsvordering van deze ten petitoire.

Indien niettemin dat bezit ter bede, heimelijk of door geweld verkregen is, kan de bezitter de regtsvordering om in het bezit te worden gehandhaafd niet aanvangen tegen dengene, van wien het bezit indier-voege is verkregen, of aan wien hetzelfde is ontnomen.

614. De regtsvordering tot handhaving in het bezit moet worden aangevangen binnen het jaar, te rekenen van den dag, waarop de bezitter in zijn bezit gestoord is geworden.

615. Deze regtsvordering strekt om de stoornis te

doen ophouden en den bezitter in zijn bezit te handhaven, met vergoeding van kosten, schade en interesten.

616. Het bezit wordt gerekend steeds bij hem geweest te zijn, die, het regt van bezit niet verloren hebbende, daarin door den regter is gehandhaafd geworden, behoudens hetgeen nader omtrent de vruchten is bepaald.

617. Indien ter gelegenheid eener regtsvordering tot handhaving in een bezit, hetgeen van wederzijde gevorderd wordt, de regter vermeent, dat hetzelfde niet behoorlijk bewezen is, zal hij, zonder over het bezitregt uitspraak te doen, kunnen bevelen, of dat het voorwerp onder geregtelijke bewaring worde gesteld, of dat de partijen ten petitoire zullen procederen, of hij zal aan eene der partijen het bezit bij voorraad toestaan.

Dat bezit geeft alleen het regt om het genot der betwiste zaak te hebben gedurende het geding over den eigendom, en onder gehoudenis om van de genoten vruchten rekening te doen.

618. Indien de bezitter van een erf of van een gebouw daarvan het bezit zonder geweld verloren heeft, kan hij tegen den houder eene regtsvordering aangevangen, strekkende om in het bezit hersteld en gehandhaafd te worden.

619. Ingeval van gewelddadige ontzetting heeft de regtsvordering tot herstelling in het bezit plaats, zoowel tegen degenen, die de gewelddadigheid hebben gepleegd, als die dezelve hebben bevolen.

Zij zijn allen hoofdelijk voor het geheel verantwoordelijk.

Om in die regtsvordering ontvankelijk te zijn, behoeft de aanlegger slechts de daad der gewelddadige ontzetting te bewijzen.

620. Diezelfde regtsvordering kan worden aangevangen tegen al degenen, die zich te kwader trouw van het bezit hebben ontdaan.

621. De regtsvordering tot herstelling en handhaving, waarvan in art. 618 gesproken wordt, moet worden aangevangen binnen het jaar, te rekenen van den dag waarop het bezit is gestoord geworden; en, ingeval van gewelddadige ontzetting, moet de regtsvordering tot herstelling in het bezit worden aangevangen binnen denzelfden termijn, te rekenen van den dag waarop het geweld heeft opgehouden.

Men is in die regtsvordering niet meer ontvankelijk, zoodra men een geding ten petitoire heeft aangevangen.

622. De regtsvordering tot teruggave en herstelling in het bezit strekt altijd om den vorigen bezitter in zijn bezit te handhaven of te herstellen, en hem te doen beschouwen evenalsof hij het bezit nimmer verloren had.

623. Bij deze regtsvorderingen zullen ten aanzien der bezitters, zoo te goeder als te kwader trouw, omtrent hunne regten aangaande het genot der vruchten en de gemaakte kosten gedurende het bezit, de regelen gelden, welke hierna in den derden titel op dat stuk voor de opvordering van eigendom zijn voorgeschreven.

624. Ook na verloop van het jaar, hetwelk de wet toekent om de regtsvordering tot herstelling in het bezit aan te vangen, heeft degene, die op eene gewelddadige wijze van zijn bezit is beroofd, het regt om, bijwege eener gewone regtsvordering, den gene, die het geweld heeft gepleegd, te doen veroordeelen tot de teruggave van alles, wat hem ontnomen is, en tot de vergoeding der kosten, schade en interesten, door die feitelijkheden veroorzaakt.

DERDE TITEL.

VAN EIGENDOM.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

625. Eigendom is het regt om van eene zaak het vrij genot te hebben en daarover op de volstrektste wijze te beschikken, mits men er geen gebruik van make, strijdende tegen de verordeningen, daargesteld door zoodanige magt, die daartoe, volgens het Reglement op het beleid der Regering, de bevoegdheid heeft, en mits men aan de regten van anderen geen hinder toebrengt; alles behoudens de onteigening ten algemeenen nutte tegen voorafgaande schadevergoeding, ingevolge het Reglement op het beleid der Regering.

626. De eigendom van den grond bevat in zich den eigendom van hetgeen op en in den grond is.

De eigenaar kan op den grond alle beplantingen doen en gebouwen stellen, welke hij goedvindt; be-

houdens de uitzonderingen in den vierden en vijfden titel van dit boek gemaakt.

Onder den grond mag hij naar goedvinden bouwen en graven, en uit dat graven alle vruchten trekken, welke hetzelfde kan opleveren; behoudens de wijzigingen, uit de algemeene verordeningen van politie op het stuk der mijnen, uitveening en andere dergelijke voorwerpen voortvloeiende.

627. Ieder eigendom wordt vermoed vrij te zijn.

Hij, die beweert eenig regt op eens anders zaak te hebben, moet dat regt bewijzen.

628. De verdeeling van eene zaak, welke aan meer dan een persoon toebehoort, geschiedt overeenkomstig de regelen, ten opzichte van de scheiding en verdeeling der nalatenschappen voorgeschreven.

629. De eigenaar heeft het regt om de aan hem toebehoorende zaak van iederen houder terug te vorderen, in den staat waarin zij zich bevindt.

630. De bezitter te goeder trouw heeft het regt om al de vruchten, welke hij van de teruggevorderde zaak tot op den dag der regtsvordering genoten heeft, voor zich te behouden. Hij is verplicht tot teruggave van al de vruchten sedert den aanvang dier regtsvordering genoten, onder aftrek van de kosten, tot de verkrijging dier vruchten, voor het bebouwen, bezaaijen en bearbeiten van den grond besteed.

Hij heeft wijders regt tot terugvordering der noodzakelijke uitgaven, tot het behoud en ten nutte der zaak aangewend, gelijk ook om de opgeëischte zaak onder zich te houden, zoolang de kosten en uitgaven, in dit artikel opgenoemd, niet aan hem zijn vergoed.

631. Met hetzelfde regt, en op dezelfde wijze, kan de bezitter te goeder trouw, bij de teruggave van de opgeëischte zaak, terugvorderen de door hem invoege alsvoren bestede kosten tot het verkrijgen dier vruchten, welke, op het oogenblik der teruggave, nog niet van den grond zijn gescheiden.

632. Hij heeft daarentegen geene aanspraak op de teruggave van zoodanige kosten, als door hem gemaakt zijn ter verkrijging van de vruchten, die hij tengevolge van zijn bezit behoudt.

633. Hij heeft evenmin regt om, bij de teruggave der zaak, de kosten en uitgaven in rekening te brengen, door hem gemaakt tot onderhoud der zaak, als

welke onder de uitgaven tot behoud en ten nutte der zaak, in art. 630 vermeld, niet worden verstaan.

Wanneer er geschil ontstaat over hetgeen als kosten tot onderhoud moet worden beschouwd, zullen de voorschriften omtrent het vruchtgebruik te dien aanzien gevolgd worden.

634. De bezitter te kwader trouw is verplicht:

- 1°. Om al de vruchten der opgeëischte zaak met dezelve terug te geven, zelfs de zoodanige die niet genoten zijn, indien de eigenaar die had kunnen genieten; hij kan echter, zooals dit in art. 630 is bepaald, de kosten afrekken of terugvorderen, welke door hem gedurende zijn bezit tot behoud der zaak zijn gemaakt, en ook de zoodanige, die, tot de verkrijging der vruchten, voor het bebouwen, bezaaijen en bearbeiten van den grond zijn besteed;
- 2°. Om alle kosten, schade en interesten te vergoeden;
- 3°. Om, ingeval hij het goed niet mogt kunnen teruggeven, daarvan de waarde te voldoen, zelfs wanneer dat goed buiten zijne schuld, of bij toeval, is verloren gegaan, tenzij hij mogt kunnen bewijzen, dat de zaak evenzeer zoude vergaan zijn, indien de eigenaar die had bezeten.

635. Hij, die zich op eene gewelddadige wijze heeft in het bezit gesteld, kan de door hem gedane uitgaven niet terugvorderen, al waren dezelve ook tot behoud van het goed noodzakelijk geweest.

636. De uitgaven tot nut en verfraaijing blijven ten laste van dengene, die te goeder of te kwader trouw bezeten heeft; doch hij heeft het regt om de door hem aangebragte voorwerpen van nut en verfraaijing tot zich te nemen, indien zulks kan geschieden zonder het goed te beschadigen.

637. Hij, die de teruggave van eene gestolen of verloren zaak vordert, is niet verplicht aan den houder den door dezen besteden koopprijs terug te geven, tenware de houder de zaak op eene jaar- of eene andere markt, op eene openbare veiling, of van eenen koopman gekocht heeft, die bekend staat in dergelijke voorwerpen gewoonlijk handel te drijven.

638. In zee geworpen en door de zee opgeworpen goederen kunnen door den eigenaar worden teruggevorderd, met inachtneming der wettelijke voorschriften op dat stuk bestaande.

TWEEDE AFDEELING.

Van de wijze, waarop eigendom verkregen wordt.

639. Eigendom van zaken kan op geene andere wijze worden verkregen dan door toeëigening, door natrekking, door verjaring door wettelijke of testamentaire erfopvolging, en door opdracht of levering tengevolge van eenen regtstitel van eigendomsovergang, afkomstig van dengene, die gerechtigd was over den eigendom te beschikken.

640. Roerende zaken, welke aan niemand toebehooren, worden het eigendom van dengene, die zich dezelve het eerst toeëigent.

641. Het regt om zich het wild of de visschen toe te eigenen behoort, bij uitsluiting, aan den eigenaar van den grond waarop zich het wild, of van het water waarin zich de visschen bevinden.

642. De eigendom van eenen schat behoort aan dengene, die denzelven op zijn eigen grond gevonden heeft. Indien de schat op den grond van een ander gevonden wordt, behoort de eene helft aan den vinder, en de wederhelft aan den grondeigenaar.

Men verstaat door eenen schat al zoodanige verborgen of begraven zaak, waarop niemand zijn regt van eigendom kan bewijzen, en die door een louter toeval ontdekt is.

643. Al hetgeen met eene zaak vereenigd is, of met dezelve één ligchaam uitmaakt, behoort aan den eigenaar, volgens de regelen bij de volgende artikelen vastgesteld.

644. Groote en kleine eilanden, en door aanslijking droog geworden platen, die zich in onbevaarbare en onvlotbare rivieren nederzetten, behooren aan de eigenaars der oevers aan de zijde, waar zij zich gevormd hebben. Indien het eiland zich niet aan éenen kant heeft opgeworpen, behoort hetzelfde aan de eigenaars der beide oevers, te rekenen van de lijn, die men vooronderstelt in het midden van de rivier getrokken te zijn.

645. Indien een stroom of eene rivier, door eenen nieuwen arm te maken, het aan den oever liggend land van eenen eigenaar doorsnijdt en tot een eiland maakt, behoudt de eigenaar den eigendom van zijn land, zelfs wanneer dat eiland zich in eenen stroom of in eene bevaarbare en vlotbare rivier gevormd had.

646. De eigendom van stroomen en rivieren brengt mede den eigendom van den grond, waarover het water loopt.

647. Indien een stroom of eene rivier eenen nieuwen loop aanneemt en zijne oude beddingen verlaat, nemen de eigenaars van de gronden, welke zij hierdoor verloren hebben, bezit van de verlaten beddingen om zich schadeloos te stellen, een iegelijk naar evenredigheid van den grond, dien hij verloren heeft.

648. De tijdelijke overstrooming van eenen stroom of eene rivier doet den eigendom noch verkrijgen noch verloren gaan.

649. Verdronken landen blijven aan den eigenaar toebehooren.

Niettemin, indien derzelver bepoddering of droogmaking door den Gouverneur, voor het algemeen belang, of tot beveiliging van nabijgelegen eigendommen, noodzakelijk wordt geacht, en door deskundigen bewezen wordt, dat die verdronken landen voor bepoddering of droogmaking vatbaar zijn, zullen derzelver eigenaars aangemaand worden om dezelve te bewerkstelligen of daaraan deel te nemen, en, bij weigering of ontstentenis daarvan, van hun eigendom ten algemeenem nutte kunnen worden onteigend, tegen voorafgaande voldoening van de waarde, waarop die gronden, als verdronken land, zullen worden geschat.

650. De aanslijkingen en aanwassen, welke natuurlijk, langzamerhand en ongemerkt, aan de landen, bij een loopend water gelegen, aangroeijen, worden aanspoelingen genoemd.

De aanspoeling komt ten voordeele van de eigenaars van den oever, zonder onderscheid of in den titel van eigendom al of niet melding worde gemaakt van de hoegrootheid der landen; behoudens de algemeene verordeningen opzigtelijk voet- en jaagpaden.

651. De bij het tweede lid van het vorige artikel

gemaakte bepaling is ook toepasselijk op aanspoelingen, welke aan de oevers van bevaarbare meren plaats hebben.

Dezelfde bepaling is eindelijk ook toepasselijk op aanwassen, gorsingen en schorren, door de zee aan de stranden en aan de oevers der rivieren, alwaar ebbe en vloed gaat, aangespoeld, hetzij de oever aan den lande, of wel aan bijzondere personen of gemeenschappen toebehoort.

652. Aanspoeling heeft geen plaats ten aanzien van vijvers.

De eigenaars derzelve behouden steeds den grond, die door het water bedekt wordt, wanneer het tot die hoogte gekomen is, dat de vijver zich daarvan ontlast, ofschoon ook de hoeveelheid van het water naderhand weder afneme.

Zoo ook, omgekeerd, verkrijgt de eigenaar van den vijver geen regt op de landen aan den oever gelegen, die door zijn water, bij buitengewone hoogte van hetzelfde, overdekt worden.

653. Het wordt als geene aanspoeling aangemerkt, indien een stuk lands door het geweld van den stroom ineens van het eene land afgescheurd en aan het andere aangeworpen wordt, mits de eigenaar zijn regt binnen drie jaren na die gebeurtenis doe gelden. Na dit tijdsverloop, wordt ook dat afgescheurde en niet gevorderde stuk gronds het eigendom van den gene, aan wiens land hetzelfde aangeworpen is.

654. Al hetgeen op een erf geplant of gezaaid is, behoort aan den eigenaar des gronds.

655. Al hetgeen op een erf gebouwd is, behoort aan de grondeigenaars, mits het gebouwde met den grond vereenigd zij; behoudens de wijzigingen in de artt. 657 en 658 voorkomende.

656. De eigenaar van den grond, die met bouwstoffen, welke aan hem niet toebehooren, gebouwd heeft, moet daarvan de waarde voldoen; hij kan tot vergoeding van kosten, schade en interesten worden veroordeeld, indien daartoe gronden zijn, doch heeft de eigenaar der bouwstoffen geen regt om dezelve weg te nemen.

657. Indien iemand met zijne eigene bouwstoffen op den grond van een ander werken heeft aangelegd, kan de grondeigenaar het gebouwde voor zich behou-

den, of den anderen noodzaken om hetzelfde weg te nemen.

Indien de grondeigenaar vordert, dat het gebouwde worde weggenomen, zal het afbreken moeten geschieden ten koste van dengene, die de werken gemaakt heeft, en deze laatste kan zelfs tot vergoeding van kosten, schade en interesten worden veroordeeld.

Indien daarentegen de grondeigenaar het gebouwde wil aan zich behouden, moet hij de waarde van de bouwstoffen, mitsgaders het werkloon betalen, zonder dat echter de meerdere waarde van het erf daarbij in aanschouw zal kunnen worden genomen.

658. Indien het bouwen door eenen bezitter te goeder trouw is verrigt, kan de eigenaar niet vorderen, dat het gebouwde worde weggenomen; maar hij heeft de keus om, of de waarde der bouwstoffen en het werkloon te voldoen, of eene geldsom te betalen evenredig aan de meerdere waarde van het erf.

659. De drie bovenstaande artikelen zijn ook toepasselijk op de beplantingen en bezaaijingen.

660. Hij, die van eene niet aan hem toebehoorende stof een voorwerp van eene nieuwe soort maakt, wordt eigenaar van dat voorwerp, mits hij den prijs der stof betale, en, zoo daartoe gronden zijn, de kosten, schade en interesten vergoede.

661. Wanneer het nieuwe voorwerp zonder toedoen van den mensch, en door de toevallige vereeniging van onderscheidene stoffen, aan verschillende eigenaars toebehoorende, is voortgebragt, alsdan wordt het nieuwe voorwerp eene tusschen al de eigenaars gemeene zaak, naar evenredigheid van de waarde der stoffen, welke oorspronkelijk aan ieder hunner hebben toebehoord.

662. Indien het nieuwe voorwerp is voortgebragt door de vereeniging van onderscheidene stoffen, aan verschillende eigenaars toebehoorende, en door de daad van een dier eigenaars, zoo bekomt laatstgemelde daarvan den eigendom, onder gehoudenis om aan den anderen de waarde der stoffen te voldoen, met verding van kosten, schade en interesten, indien daartoe gronden zijn.

663. Wanneer, in de gevallen bij de twee bovenstaande artikelen voorzien, de stoffen gevoegelijk kunnen worden gescheiden, zal een ieder kunnen terugvorderen hetgeen hem toebehoort.

664. Eigendom wordt verkregen door verjaring, nadat men eene zaak heeft bezeten gedurende den tijd, welken de wet bepaalt, en overeenkomstig de voorwaarden en onderscheidingen, welke bij den zevenden titel van het vierde boek zijn vastgesteld.

665. De wijze, waarop eigendom door middel van wettelijke erfopvolging of testamentaire erfstelling verkregen wordt, is bij den elfden en twaalfden titel van dit boek behandeld.

666. De levering van roerende zaken, onligchamelijke uitgezonderd, geschiedt door de enkele overgave, welke door den eigenaar of in zijnen naam is verrigt, of door de sleutels van het gebouw, waarin zich die zaken bevinden, over te geven.

De levering wordt niet vereischt, indien de verkrijger de zaak reeds, uit kracht van eenen anderen titel, in zijne magt heeft.

667. De levering van schuldvorderingen, die niet aan toonder luiden, en andere onligchamelijke zaken, geschiedt door middel van eene authentieke of onderhandsche akte, waarbij de regten op die voorwerpen aan een ander worden overgedragen.

Die overdragt heeft ten aanzien van den schuldenaar geen gevolg, dan van het oogenblik dat dezelve aan hem is beteekend geworden, of dat hij de overdragt schriftelijk heeft aangenomen of erkend.

Ten opzigte van effecten en schuldvorderingen aan toonder wordt de overgave voor levering gehouden.

668. De levering van inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld geschiedt ingevolge de voorschriften en verordeningen op dat stuk bestaande.

De levering van op naam staande aandeelen in maatschappijen geschiedt overeenkomstig derzelve statuten, en, bij gebreke van bepalingen daaromtrent, op de wijze als bij het Wetboek van Koophandel op dat stuk is voorgeschreven.

669 De bepalingen der twee voorgaande artikelen maken geen inbreuk op de wetten en gebruiken in zaken van koophandel.

670. De levering of opdragt van onroerende zaken geschiedt door de overschrijving van de akte in de daartoe bestemde openbare registers.

De akten, waarbij onroerende zaken worden vreeënd, verdeeld of toegescheiden, zoomede die, waarbij

zakelijke regten op onroerend goed worden gevestigd of overgedragen, moeten, op straffe van nietigheid, in authentieken vorm worden verleden.

Indien de akte onderwerpen of handelingen inhoudt, welke niet tot de zaak betrekkelijk zijn, is het voldoende om bij authentiek uittreksel slechts te doen overschrijven al hetgeen die zaak betreft, mits in dat geval de partijen, hetzij bij het opmaken van het uittreksel voor den notaris en getuigen, hetzij bij eene onderhandsche verklaring, op het uittreksel te stellen, hare toestemming geven, dat de overschrijving der akte overeenkomstig dat uittreksel geschiede.

VIERDE TITEL.

VAN DE REGTEN EN VERPLIGTINGEN TUSSEN EIGENAARS VAN NABURIGE ERVEN.

671. Er bestaan tusschen de eigenaars van naburige erven regten en verpligtingen, welke voortvloeijen, hetzij uit de natuurlijke ligging der erven, hetzij uit de bepalingen der algemeene verordeningen.

672. Erven die lager liggen zijn, ten behoeve van degene die hooger gelegen zijn, verplicht het water te ontvangen, hetwelk daarvan natuurlijk afloopt, zonder dat zulks door menschen toedoen bevorderd worde.

De eigenaar van het erf, dat lager ligt, mag geen dijck of dam opwerpen, waardoor deze uitwatering belet wordt; daarentegen mag de eigenaar van het hooger gelegen erf niets in het werk stellen, waardoor de toestand van hetgene, dat lager ligt, verzwaaard wordt.

673. Die eene waterbron op zijn erf heeft, mag daarvan, naar goeddunken, gebruik maken, behoudens het regt, hetwelk de eigenaars van lager gelegen erven, hetzij door eenigen titel, hetzij door verjaring, overeenkomstig art. 741, mogten verkregen hebben.

674. De eigenaar van de waterbron mag den loop der bron niet veranderen, indien dezelve aan de inwoners van eene stad, een dorp of gehucht het voor hen noodzakelijke water verschaft.

In dat geval heeft de eigenaar aanspraak op eene door deskundigen te regelen schadeloosstelling, tenware het gebruik des waters wettig verkregen of verjaard mogt zijn.

675. Hij, wiens eigendom gelegen is aan den oever

van een stroomend water, hetwelk niet tot het openbaar domein behoort, mag van dat voorbijlopend water tot bespoeling van zijn erf gebruik maken.

Degene, wiens erf door dat water doorsneden wordt, mag daarvan zelfs in de tusschenruimte, welke het water doorloopt, gebruik maken, mits hij, ter plaatse waar zijn erf eindigt, aan het water deszelfs natuurlijke loop wedergeve.

676. Wanneer er tusschen eigenaars, aan welke die wateren eenig nut kunnen verschaffen, geschil ontstaat, moet de regter, bij de beslissing daarvan, het belang van den landbouw met de onschendbaarheid van het regt van eigendom trachten overeen te brengen, en zich, in allen gevalle, gedragen naar de algemeene verordeningen en de gewoonten opzigtelijk den loop, de hoogte en het gebruik der wateren.

677. Ieder eigenaar kan zijnen nabuur noodzaken hunne aan elkander grenzende eigendommen af te scheiden.

De afscheiding moet ten gemeenen koste gedaan worden.

Deze bepalingen zijn niet toepasselijk op plantages en gronden in de buitendistricten gelegen.

678. Ieder eigenaar mag zijn erf afsluiten, behoudens de uitzonderingen bij art. 714 gemaakt.

679. De eigenaar, die zijn erf heeft afgesloten, verliest het regt van klaauwengang en stoppelweide, naar evenredigheid van den grond, welken hij door de afsluiting aan de gemeene weiding onttrekt.

680. Alle muren, dienende tot afscheiding tusschen gebouwen, landerijen, hoven en tuinen, worden gerekend gemeene muren te zijn, tenware er een titel of teeken, het tegendeel aanduidende, mogt bestaan.

Indien de gebouwen niet even hoog zijn, wordt de scheidsmuur slechts voorondersteld gemeen te zijn tot de hoogte van het minst verheven gebouw.

681. Het teeken, dat een scheidsmuur niet gemeen is, bestaat onder anderen daarin:

- 1°. Dat het bovenste van den muur aan eenen kant opstaande en loodregt met deszelfs voetstuk is, en aan den anderen kant schuins afloopt;
- 2°. Dat de muur een gebouw of een terras steunt of schraagt, zonder dat er van den anderen kant een gebouw of ander werk aanwezig zij;

- 3°. Dat bij het bouwen van den muur slechts aan de ééne zijde, hetzij een kap, hetzij steenen lijsten en vooruitstekende steenen, zijn geplaatst geworden.

In die gevallen wordt de muur gerekend bij uitsluiting toe te behooren aan den eigenaar, aan wiens kant het gebouw, het terras, de lijsten en vooruitstekende steenen, of de goot van zoodanige kappen gevonden worden.

682. De reparatiën en wederopbouwning van den gemeenen scheidsmuur komen ten laste van al degenen, die op den muur regt hebben, en zulks naar evenredigheid van ieders regt.

Niettemin kan elke medeëigenaar zich bevrijden om tot de kosten van reparatie en wederopbouwning bij te dragen, door zijn regt van medeëigendom op den weder op te bouwen of te herstellen muur te laten varen, mits de scheidsmuur geen aan hem toebehoorend gebouw schrage of steune, of in de steden en aaneengebouwde voorsteden en dorpen niet tot afscheiding verstrekke van aan elkander grenzende huizen, opene plaatsen en tuinen.

683. Elke medeëigenaar mag tegen den gemeenen muur aanbouwen, en in denzelfden, tot op de helft der dikte, balken, ribben, ankers of andere ijzer- of houtwerken doen plaatsen, mits de muur zelf daardoor geene schade lijde.

684. Ieder medeëigenaar mag den gemeenen scheidsmuur hooger doen optrekken, maar hij moet alleen de kosten van verhooging dragen, mitsgaders de reparatiën tot onderhoud van hetgeen zich boven de hoogte der gemeene scheiding bevindt, en bovendien de vergoeding der schade, die door de zwaarte veroorzaakt wordt, naar evenredigheid van den last, en volgens de waarde.

Indien de gemeene scheidsmuur niet in staat is om de verhooging te dragen, moet degene, die den muur wil optrekken, denzelfden voor zijne kosten geheel opnieuw doen opbouwen, en de meerdere dikte moet van den grond aan zijnen kant afgenomen worden.

685. Ieder medeëigenaar van eenen gemeenen scheidsmuur mag op het gedeelte, hetwelk hem toebehoort, eene goot leggen, en het water doen uitloopen, hetzij op zijn erf, hetzij op den openbaren weg, indien

zulks niet bij de algemeene verordeningen verboden is.

686. De medeëigenaar des muurs, welke niet tot de verhooging heeft bijgedragen, kan den medeëigendom dier verhooging verkrijgen, mits betalende de helft van de gemaakte onkosten, mitsgaders de helft der waarde van den grond, indien daarvan tot verbreding is gebruik gemaakt.

687. Geen muur kan zonder den wil van deszelfs eigenaar worden gemeen gemaakt.

688. Geen der medeëigenaars mag, zonder toestemming van den anderen, in den gemeenen muur eenige diepte of holte maken, noch tegen denzelven eenig werk aanbrengen of doen steunen.

In de gevallen, bij de artt. 683 en 684 voorzien, kan de medeëigenaar vorderen, dat vooraf door deskundigen de noodige middelen worden beraamd, ten einde het nieuwe werk aan zijne regten geen nadeel toebrengende.

Indien het nieuwe werk aan het eigendom van den nabuur nadeel veroorzaakt heeft, moet hij daarvoor schadeloos worden gesteld; zullende echter de schade, toegebracht aan hetgeen tot verfraaijing van den scheidsmuur heeft verstrekt, bij het opmaken der schadeloosstelling niet in aanmerking komen.

689. Een ieder kan in de steden en aaneengebouwde voorsteden en dorpen zijnen nabuur noodzaken om bij te dragen tot het opmaken of het stellen van afsluiting, dienende tot afscheiding van hunne huizen, opene plaatsen en tuinen.

De wijze en de hoogte der afsluiting zullen geregeld worden volgens de algemeene verordeningen en plaatselijke gebruiken.

690. Elk der naburen mag te zijnen koste in de plaats van eene gemeene heining eenen gemeenen muur zetten, maar geenszins eene heining in plaats van eenen muur.

691. Geen der naburen mag, zonder de toestemming van den anderen, in den gemeenen scheidsmuur eenig venster of andere opening maken, op welke wijze het ook zijn moge. Hij mag dit echter doen in dat gedeelte van den muur, hetwelk hij te zijnen koste optrekt, mitszulks dadelijk bij de optrekking geschiede, op de wijze bij de twee volgende artikelen omschreven.

692. De eigenaar van eenen muur, die niet gemeen is, en waartegen het erf van eenen anderen onmiddellijk aanligt, mag in dien muur lichten of vensters maken van digte ijzeren traliën voorzien, en met vaststaande ramen.

De traliën zullen ten hoogste één palm tusschenruimte de eene van de andere mogen hebben.

693. Deze vensters of openingen mogen niet lager gemaakt worden dan vijftwintig palmen boven den vloer of grond der kamer, welke men verlichten wil, indien dezelve met de straat gelijkvloers is, en niet lager dan twintig palmen boven den vloer, voor hogere verdiepingen.

694. Men mag over het afgesloten of onafgesloten erf van zijne naburen geene regtstreeksche uitzigten hebben, noch vensters waardoor men op eens anders erf ziet, noch balkons of andere dergelijke vooruitspringende werken, tenzij er een afstand van twintig palmen worde gelaten tusschen den muur, waarin men zoodanige werken maakt, en het erf.

695. Terzijde of in de schuinte mag men op het erf van zijnen nabuur geene uitzigten hebben, tenzij op eenen afstand van vijf palmen.

696. De afstand, waarvan in de twee voorgaande artikelen gesproken is, wordt gerekend van den buitenkant van den muur, in welken de opening gemaakt wordt, en indien er balkons of soortgelijke uitstekende werken zijn, van derzelver buitensten rand tot aan de scheidslinie der beide erven.

697. De bepalingen, in de artt. 680 tot 696 vervat, zijn toepasselijk op iedere afsluiting van hout, dienende tot scheiding tusschen gebouwen, opene plaatsen en tuinen.

698. Wanneer het tot reparatie van eenig gebouw noodzakelijk is om op den grond van den nabuur eenig steigerwerk te plaatsen, of daarover te gaan om bouwstoffen aan te brengen, is de eigenaar van dien grond verplicht zulks te dulden, behoudens schadeloosstelling, indien daartoe gronden zijn.

699. Elk eigenaar is verplicht zijne daken zoodanig in te rigten, dat het regenwater op zijn erf of op den openbaren weg afloope, indien dit laatste niet bij de algemeene verordeningen is verboden; hij mag het water niet op den grond van zijnen nabuur doen uit-

loopen, alles volgens de op dit stuk bestaande algemeene verordeningen.

700. Niemand vermag water of vuilnis door de goten van eens anders erf te laten loopen, tenware hij daartoe het regt mogt hebben verkregen.

701. Alle gebouwen, muren, heiningen of andere scheidingen, welke, hetzij door ouderdom, hetzij uit anderen hoofde, dreigen in te storten, en die het naburige erf in gevaar brengen, of over hetzelfde heen hangen, moeten afgebroken, opgebouwd of hersteld worden, op de eerste aanmaning van den eigenaar des naburigen erfs.

702. Hij, die, in de nabijheid van eenen gemeenen of niet gemeenen muur, eenen put, een riool of een sekreet laat graven; die aldaar eenen schoorsteen of eene stookplaats, een oven of fornuis wil metselen; er eenen stal of mestbak tegen aan wil bouwen, of tegen dien muur een magazijn of pakhuis van zout, of eene verzamelplaats van bittende stoffen, wil aanleggen, of daartegen andere schadelijke of gevaarlijke werken wil maken, is verplicht de tusschenruimte te laten of te maken, welke bij de algemeene verordeningen of de gebruiken te dien opzichte is voorgeschreven, of al zoodanige werken aan te leggen, als die verordeningen en gebruiken voorschrijven, teneinde alle schaden voor de naburige erven te voorkomen.

703. Regenbakken, putten, sekreten, riolen, goten en dergelijke, tusschen naburige erven gemeen, moeten ten koste der eigenaars onderhouden, geruimd of gereinigd worden.

704. De ruiming van gemeene sekreten moet beurtelings, dan over het eene en dan over het andere erf, geschieden.

705. Alle grachten of slooten tusschen twee erven worden voorondersteld gemeen te zijn, indien er geen titel of teeken van het tegendeel aanwezig is.

Op gelijke wijze worden voorondersteld gemeen te zijn de dammen, welke de landelijke eigendommen van elkander scheiden.

706. Het wordt, onder anderen, als een teeken, dat de gracht of sloot niet gemeen is, beschouwd, wanneer de kade of opgeworpen aarde alleenlijk aan de ééne zijde van de gracht of sloot gevonden wordt.

In dat geval wordt de gracht of sloot gerekend

voor het geheel aan dengene toe te behooren, aan wiens kant de opgeworpen aarde zich bevindt.

707. De gemeene grachten of slooten moeten op gezamenlijke kosten worden onderhouden.

708. Ieder der aangrenzende eigenaars mag in de gemeene gracht of sloot visschen, varen, zijne beesten drenken, en daaruit tot zijn gebruik water scheppen.

709. Iedere hegge, welke twee erven van elkander scheidt, wordt voorondersteld gemeen te zijn, tenware er titel, bezit of teeken van het tegendeel mogt bestaan.

De boomen, die zich in de gemeene hegge bevinden, zijn gemeen, gelijk de hegge zelve, en ieder der eigenaars heeft het regt om te vorderen, dat die boomen omgehakt worden.

710. De eene nabuur kan den anderen noodzaken tot het planten van nieuwe heggen, ten gemeenen koste, indien de vorige, gemeen zijnde geweest, tot aanwijzing der scheidslinie tusschen de beide erven hebben verstrekt.

711. Het wordt, onder anderen, als een teeken, dat de hegge niet gemeen is, aangemerkt, wanneer slechts een der erven afgesloten is.

712. Het is niet geoorloofd hoogopschietende boomen of heggen te planten dan op den afstand, welke bij de algemeene verordeningen, of tengevolge van vaste en erkende gebruiken, bepaald is, en, bij ontstentenis van verordeningen of gebruiken, op den afstand van twintig palmen van de scheidslinie der beide erven, voor zooverre de hoogopschietende boomen betreft, en op den afstand van vijf palmen, ten aanzien der heggen.

713. De nabuur heeft het regt om te vorderen, dat de boomen en heggen, op eenen korteren afstand geplant, worden uitgeroeid.

Hij, op wiens erf de takken der boomen van zijnen nabuur overhangen, kan den laatstgenoemde noodzaken die takken af te snijden.

Indien de wortels der boomen op zijn erf doorschieten, heeft hij het regt om die aldaar zelf weg te hakken; ook de takken mag hij zelf afsnijden, indien de nabuur op zijne eerste aanmaning geweigerd heeft zulks te doen, en mits hij niet op het eigendom van den nabuur trede.

714. De eigenaar van een stuk lands of erf, hetwelk tusschen andere landen zoodanig ligt ingesloten, dat hetzelfde geen toegang heeft tot den gemeenen weg of de gemeene vaart, is bevoegd om van de eigenaars der naastgelegen landen te vorderen, dat zij hem eenen uitweg, ten dienste van zijn land of erf, aanwijzen, onder verpligting eener vergoeding, geëvenredigd aan de schade daardoor te veroorzaken.

715. Deze uitweg moet gemeenlijk genomen worden aan de zijde, waar de toegang van dit stuk lands of erf tot den gemeenen weg of de gemeene vaart de kortste is, zoo echter, dat altijd bij voorkeur die rigting genomen worde, welke de minste schade veroorzaakt aan het land, waarover die uitweg is verleend.

716. Indien het regt tot schadevergoeding, aan het slot van art. 714 vermeld, door verjaring is te niet gegaan, blijft niettemin de uitweg voortduren.

717. De verleende uitweg houdt op van het oogenblik, dat dezelve door het ophouden der omstandigheden, bij art. 714 vermeld, niet meer noodzakelijk is, en men kan zich op geene verjaring beroepen, hoe lang de uitweg ook moge hebben bestaan.

718. Voetpaden, dreven of wegen aan verscheiden geburen gemeen, en welke hun tot eenen uitweg dienen, kunnen niet dan met gemeene toestemming worden verlegd, vernietigd of tot een ander gebruik gebezigd, dan waartoe dezelve zijn bestemd geweest.

719. De regten en verpligtingen ten openbaren nutte daargesteld, ten onderwerp hebbende de voet- en jaagpaden langs bevaarbare of vlotbare rivieren, het maken of het herstellen van wegen, dijken en andere openbare werken, zijn bij algemeene verordeningen geregeld.

VIJFDE TITEL.

VAN ERFDIENSTBAARHEDEN.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard en de onderscheidene soorten van erfdienstbaarheden.

720. Erfdienstbaarheid is een last, waarmede een erf bezwaard is, tot gebruik en ten nutte van een erf, hetwelk aan eenen anderen eigenaar toebehoort.

Dezelve mag, noch ten laste, noch ten behoefte van eenen persoon, daargesteld worden.

721. Alle erfdiensbaaresheden bestaan in de verpligting om iets te dulden, of iets niet te doen.

722. Erfdiensbaaresheden geeft geen en voorrang aan het eene erf boven het andere.

723. De erfdiensbaaresheden zijn voortdurende of niet voortdurende.

Voortdurende erfdiensbaaresheden zijn de zoodanige, welker gebruik voortduurt of kan voortduren, zonder dat daartoe 's menschen toedoen noodig zij; van dien aard zijn de waterloopen, het godtregt, het uitzigt en andere dergelijke.

Niet voortdurende erfdiensbaaresheden zijn dezulke, welke tot derzelver uitoefening 's menschen toedoen noodig hebben, als daar zijn het regt van overgang, van water te halen, beesten te weiden en andere soortgelijke.

724. De erfdiensbaaresheden zijn zichtbaar of onzichtbaar.

Zichtbare erfdiensbaaresheden zijn de zoodanige, waarvan door uitwendige werken blijkt, gelijk eene deur, een venster, eene waterleiding en soortgelijke.

Onzichtbare zijn dezulke, welke geen uitwendig teeken van hun bestaan hebben, gelijk het verbod om op een erf te bouwen, of om niet dan tot op eene bepaalde hoogte te mogen bouwen, het regt om beesten te weiden, en andere waartoe 's menschen toedoen noodig is.

725. Wanneer men eenen muur of een gebouw op nieuw optrekt, blijven de heerschende en lijdende diensbaaresheden ten opzichte van den nieuwen muur of van het nieuwe gebouw voortduren, zonder dat dezelve evenwel kunnen verzuwaard worden, en mits de wederopbouw geschiede, voordat de verjaring der diensbaaresheden plaats hebbe gehad.

726. Hij, die het regt van erfdiensbaaresheden van uitzigt of van licht heeft, mag zoovele vensters of lichten maken, als hij goedvindt; maar hij mag, na te hebben gebouwd of van zijn regt gebruik gemaakt, derzelver getal in het vervolg niet vermeerderen.

Door licht wordt alleen het noodige licht, zonder uitzigt, verstaan.

727. Een ieder is bevoegd om zoo hoog te bouwen

als hem goeddunkt, mits de verhooging van een gebouw niet ten behoeve van een ander erf verboden zij. In dat geval heeft de eigenaar van het heerschende erf het regt om alle timmering of verhooging, bij den titel verboden, te beletten of te doen wegnemen.

728. Onder de erfdienstbaarheid van waterloop en drop verstaat men slechts het regt om schoon water, maar niet om vuilnis te doen uitloopen.

729. De dienstbaarheid van gootregt is het regt om water en vuilnis te kunnen doen uitloopen.

730. De eigenaar van een erf, die het regt heeft van inbalking of inankerling in eens anders muur, is bevoegd om nieuwe balken en ankers in de plaats der vergane te leggen; maar hij mag derzelver getal niet vermeerderen, noch de plaatsing veranderen.

731. Hij, die het regt heeft om op het water van een naburig erf te varen, moet bijdragen tot de onkosten, welke noodzakelijk zijn om het water steeds vaarbaar te houden, tenware hij mogt verkiezen van zijn regt af te zien.

732. De erfdienstbaarheid van voetpad is het regt om te voet over eens anders land te mogen gaan;

Die van rijpad of dreef is het regt om daarover te paard te rijden, of beesten te drijven;

Die van weg is het regt om er met een wagen, een rijtuig enz. over te rijden.

Indien de breedte van het voetpad, van de dreef of van den weg niet bij den titel is bepaald, wordt die breedte geregeld overeenkomstig de algemeene verordeningen of plaatselijke gebruiken.

Onder de erfdienstbaarheid van rijpad of dreef is die van voetpad, onder de erfdienstbaarheid van weg die van rijpad, dreef en voetpad stilzwijgend begrepen.

733. De erfdienstbaarheid van waterleiding is het regt om water uit of over eenig naburig erf naar het zijne heen te leiden.

734. Hij, aan wien eene erfdienstbaarheid verschuldigd is, heeft het regt om al zoodanige werken te maken, welke tot het gebruik en behoud dier erfdienstbaarheid noodzakelijk zijn.

Die werken komen te zijnen koste, en niet ten koste van den eigenaar van het dienstbaar erf.

735. Ingeval de eigenaar van het dienstbaar erf bij den titel belast is om te zijnen koste de tot ge-

bruik en behoud der erfdienstbaarheid noodzakelijke werken te maken, kan hij zich ten allen tijde van dien last bevrijden, door aan den eigenaar van het goed, aan hetwelk de erfdienstbaarheid verschuldigd is, zoodanig gedeelte van het dienstbaar erf af te staan, als tot het genot der erfdienstbaarheid noodzakelijk is.

736. Indien het heerschende erf mogt worden verdeeld, blijft de erfdienstbaarheid voor ieder gedeelte verschuldigd, zonder dat evenwel de toestand van het dienstbaar erf moge verzwaaard worden.

Indien het alzoo een regt van overgang geldt, zijn al de medeëigenaars van het verdeelde erf verplicht, dat regt langs denzelfden weg als vóór de verdeeling uit te oefenen.

737. Hij, die een regt van erfdienstbaarheid heeft, mag daarvan slechts gebruik maken volgens zijnen titel, en, bij gebreke van titel, volgens de algemeene verordeningen of plaatselijke gebruiken, en in allen gevalle op de minst bezwarende wijze.

Hij mag, noch op het dienstbare, noch op het heerschende erf, eenige verandering maken, waardoor de toestand van het eerstgemelde zoude verzwaaard worden.

738. De eigenaar van het dienstbare erf mag niets verrigten, hetgeen strekken mogt om het gebruik der erfdienstbaarheid te verminderen, of hetzelfde ongemakkelijker te maken.

Hij mag noch de gesteldheid der plaats veranderen, noch de uitoefening der erfdienstbaarheid verleggen naar eene plaats, verschillende van die waarop de erfdienstbaarheid oorspronkelijk gevestigd is, tenware de verandering mogt kunnen geschieden zonder den eigenaar van de heerschende erfdienstbaarheid te benadeelen.

739. Die een regt van erfdienstbaarheid heeft, wordt geacht al datgene te hebben, hetgeen noodzakelijk is om daarvan, op de minst bezwarende wijze voor den eigenaar van het dienstbare erf, gebruik te maken. Alzoo omvat het regt om uit eens anders bron water te halen noodzakelijk het regt van toegang tot de bron over het dienstbare erf.

740. Indien het dienstbare erf verdeeld wordt, blijft ieder gedeelte met de erfdienstbaarheid bezwaard, voor zooveel tot derzelver uitoefening noodzakelijk is.

TWEDE AFDEELING.

*Op hoedanige wijze erfdiensbaarheden worden
daargesteld.*

741. Erfdiensbaarheden worden daargesteld, of door eenen titel, of door verjaring.

742. De titel van aankomst van eene erfdiensbaarheid moet in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

743. De voortdurende en zichtbare erfdiensbaarheden kunnen, zoowel door verjaring, als door titel, verkregen worden.

744. Voor den eigenaar van een lager gelegen erf, die van de bron van een hooger liggend erf gebruik maakt, begint de verjaring niet te loopen dan van het oogenblik, waarop hij zoodanige uiterlijke werken heeft gemaakt en voleind, welke tot bevordering van den val, of van den loop des waters op zijn eigendom, bestemd zijn.

745. De voortdurende en tegelijkertijd onzichtbare erfdiensbaarheden, zooals ook de niet voortdurende, hetzij dezelve zichtbaar of onzichtbaar zijn, kunnen slechts bij eenen titel worden daargesteld. Het genot, zelfs sedert onheugelijke jaren, is niet voldoende om dezelve te verkrijgen.

746. Wanneer het bewezen is, dat tegenwoordig van elkander gescheiden erven voorheen aan denzelfden eigenaar hebben toebehoord, en dat deze dezelve in zoodanig eenen toestand gesteld heeft, waaruit eene voortdurende en zichtbare erfdiensbaarheid zoude zijn ontstaan, geldt deze bestemming in plaats van eenen titel van erfdiensbaarheid.

747. Indien de eigenaar van twee erven, tusschen welke, vóór de verkrijging daarvan, een zichtbaar teeken van erfdiensbaarheid bestond, over een dezer erven beschikt, zonder dat de overeenkomst eenige bepaling omtrent deze erfdiensbaarheid behelze, zal dezelve, hetzij heerschende, hetzij lijdende, ten behoeve of ten laste van het vervreemde erf blijven bestaan.

748. Een der medeëigenaars van een erf kan, door zijn toedoen alleen, buiten weten der andere, het regt van erfdiensbaarheid voor hunne gezamenlijke bezittingen verkrijgen.

DERDE AFDEELING.

Op hoedanige wijze erfdiensbaarheden te niet gaan.

749. Erfdiensbaarheden gaan te niet, wanneer de zaken zich in zoodanigen staat bevinden, dat men van dezelve geen gebruik meer kan maken.

750. Indien het dienstbare of het heerschende erf niet geheel en al te niet gegaan of vernield is, blijft de erfdiensbaarheid voortduren, naarmate de gesteldheid der erven zulks toelaat.

751. Erfdiensbaarheden, welke te niet zijn gegaan nithoofde der oorzaak in art. 749 vermeld, herleven, indien de zaken in zoodanigen staat hersteld zijn, dat men daarvan gebruik kan maken, tenware er een voldoende tijd verlopen zij, waardoor, volgens art. 753, de verjaring zoude plaats hebben.

752. Alle erfdiensbaarheden gaan te niet, wanneer het heerschende en het dienstbare erf in dezelfde hand vereenigd zijn; behoudens de bepaling van art. 747.

753. Erfdiensbaarheid gaat ook te niet, wanneer daarvan in dertig achtereenvolgende jaren geen gebruik is gemaakt.

Deze dertig jaren beginnen niet te loopen dan van den dag, waarop men eene blijkbare en met de erfdiensbaarheid strijdige daad heeft verrigt.

754. Indien niettemin het heerschende erf in zoodanig eenen toestand is gesteld geweest, waardoor de uitoefening der erfdiensbaarheid onmogelijk is geworden, heeft de verjaring plaats door het enkele verloop van dertig jaren, te rekenen van het oogenblik, waarop het erf indiervoege heeft kunnen hersteld zijn, dat de uitoefening der erfdiensbaarheid daardoor wederom zoude zijn mogelijk geworden.

755. De wijze, waarop men van eene erfdiensbaarheid kan gebruik maken, verjaart evenals de erfdiensbaarheid zelve, en op gelijke manier.

756. Indien het heerschende erf aan verscheiden eigenaars onverdeeld toebehoort, belet het genot van één dier eigenaars de verjaring ten opzichte van al de overige.

ZESDE TITEL.

VAN HET REGT VAN OPSTAL.

757. Het regt van opstal is een zakelijk regt om

gebouwen, werken of beplantingen op eens anders grond te hebben.

758. Hij, die het regt van opstal heeft, kan hetzelfde vervreemden en met hypotheek belasten.

Hij kan de goederen, aan het regt van opstal onderworpen, met erfdiensbaarheden bezwaren, doch alleen voor het tijdvak, gedurende hetwelk hij het genot van dat regt bezit.

759. De titel van aankomst van het regt van opstal moet in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

760. Zoolang het regt van opstal duurt, kan de grondeigenaar dengene, die dat regt heeft, niet beletten de gebouwen en andere werken te sloopen, of de beplantingen te rooijen, en een en ander weg te nemen, mits laatstgemelde den prijs daarvan, tijdens het verkrijgen van het regt van opstal, hebbe voldaan, of wel de gebouwen, werken en beplantingen door hem zelven gesteld of gemaakt zijn, en voorbehoudens dat de grond zal moeten worden hersteld in den staat, waarin dezelve zich vóór het opbouwen of beplanten bevond.

761. Bij het eindigen van het regt van opstal treedt de grondeigenaar in den eigendom van de gebouwen, werken en beplantingen, onder gehoudenis om de waarde daarvan op dien tijd te betalen aan dengene, die het regt van opstal had, welke laatste regt van terughouding zal hebben, totdat die betaling zal voldaan zijn.

762. Indien het regt van opstal gevestigd is op eenen grond, waarop zich reeds gebouwen, werken en beplantingen bevonden, welker waarde door den verkrijger van dat regt niet voldaan is, zal de grondeigenaar, bij het eindigen van het regt van opstal, al die voorwerpen terugnemen, zonder daarvoor tot eenige schadeloosstelling gehouden te zijn.

763. De verordeningen van dezen titel zullen alleen van kracht zijn, voor zooverre daarvan door de overeenkomsten der partijen niet is afgeweken.

764. Het regt van opstal gaat, onder anderen, verloren:

- 1°. Door vermenging;
- 2°. Door het te niet gaan van den grond;
- 3°. Door de verjaring van dertig jaren;
- 4°. Na verloop van den tijd, welke bij de vestiging van het regt bedongen of bepaald is.

765. Indien geene bijzondere bedingen of bepalingen omtrent het eindigen van het regt van opstal gemaakt zijn, zal de eigenaar van den grond hetzelfde kunnen doen ophouden, doch niet vroeger dan na verloop van dertig jaren, mits ten minste een jaar tevoren aan dengene, die het regt van opstal heeft, bij behoorlijk exploit, aanzegging doende.

Z E V E N D E T I T E L.

VAN HET ERFPACHTSREGT.

766. Erfpachtsregt is een zakelijk regt om het vol genot te hebben van een aan een ander toebehoorend onroerend goed, onder gehoudenis om aan laatstgemelde, als eene erkenning van deszelfs eigendom, eene jaarlijksche pacht te voldoen, hetzij in geld, hetzij in voortbrengselen of vruchten.

De titel van aankomst van het erfpachtsregt moet in de openbare daartoe bestemde registers worden overgeschreven.

767. De erfpachter oefent al de regten uit, welke aan den eigendom van het erf verknocht zijn, doch hij vermag niets te verrigten, waardoor de waarde van den grond zoude worden vermindert.

Hij mag alzoo, onder anderen, geene af- of uitgravingen doen van steen, steenkolen, turf, klei of andere soortgelijke tot het erf behoorende grondspeciën, tenware de ontginning reeds mogt zijn aangevangen, toen zijn regt is geboren.

768. De grondeigenaar is tot geenerlei reparatie gehouden.

Daarentegen is de erfpachter verplicht het in erfpacht uitgegeven goed te onderhouden, en daaraan de gewone reparatiën te doen.

Hij mag door het stellen van gebouwen, of door het ontginnen of beplanten van gronden, het erf verbeteren.

769. Hij is bevoegd om zijn regt te vervreemden, met hypotheek te belasten, en den grond, in erfpacht uitgegeven, met erfdienstbaarheden te bezwaren, voor het tijdvak van zijn genot.

770. Bij het eindigen van zijn regt, kan hij wegnemen alle zoodanige door hem gestelde gebouwen of gemaakte beplantingen, waartoe hij, uit kracht der overeenkomst, niet gehouden was; doch hij is verplicht

de schade te vergoeden, welke door dat wegnemen aan den grond mogt veroorzaakt zijn.

Niettemin heeft de grondeigenaar regt van terughouding op die voorwerpen, totdat de erfpachter hem het verschuldigde volledig voldaan heeft.

771. De erfpachter is onbevoegd om van den grondeigenaar te vorderen, dat hij de waarde betale van de gebouwen, werken, betimmeringen en beplantingen, hoegenaamd, welke eerstgemelde heeft gemaakt, en die zich bij het eindigen der erfpacht op den grond bevinden.

772. Hij draagt alle belastingen, welke op het erf zijn gelegd, hetzij gewone, hetzij buitengewone, hetzij jaarlijksche, hetzij dezulke die slechts eenmaal moeten worden betaald.

773. De verplichting om de erfpacht te voldoen is onsplitsbaar, blijvende ieder gedeelte van den in erfpacht uitgegeven grond voor de geheele pacht aansprakelijk.

774. De erfpachter kan geenerlei vrijstelling van betaling der pacht vorderen, noch uithoofde van vermindering, noch van het geheel ophouden des genots.

Zoo niettemin de erfpachter gedurende vijf achtereenvolgende jaren van het geheel genot is beroofd geweest, zal hem kwijtschelding verschuldigd zijn voor den tijd van zijn gemis.

775. Terzake van elken overgang van het erfpachtsregt of van verdeeling eener gemeenschap, is geene buitengewone uitkeering daarvoor verschuldigd.

776. Bij het eindigen van het erfpachtsregt, heeft de eigenaar tegen den erfpachter eene personeele regtsvordering tot vergoeding der kosten, schade en interesten, veroorzaakt door nalatigheid en gebrek van onderhoud van het erf, en voor de regten, die de erfpachter door zijne schuld mogt hebben laten verjaren.

777. Wanneer het erfpachtsregt door het verloop des tijds is geëindigd, wordt hetzelfde niet stilzwijgend vernieuwd, doch kan hetzelfde bij voortduring blijven bestaan tot wederopzegging toe.

778. De erfpachter kan van zijn regt worden vervallen verklaard, terzake van merkelijke aan het goed toegebragte schade, of van het grovelijk misbruiken daarvan; onverminderd de regtsvordering tot vergoeding van kosten, schade en interesten.

De vervallenverklaring kan ook worden uitgesproken terzake van wanbetaling der erfpacht, gedurende vijf op elkander volgende jaren, en nadat de erfpachter vruchteloos tot de betaling bij behoorlijk exploit zal zijn aangemaand, ten minste zes weken vóór het aanvangen der regtsvordering.

779. De erfpachter zal de vervallenverklaring, uit hoofde van aan het goed toegebragte schade of misbruik van genot, kunnen verhinderen, wanneer hij de zaken in haren vorigen staat herstelt, en voor het vervolg voldoende zekerheid geeft.

780. Al de bij dezen titel vastgestelde verordeningen zullen alleen plaats grijpen, voor zooverre daarvan door de overeenkomsten der partijen niet is afgeweken.

781. Erfpachtsregt gaat op dezelfde wijze te niet, als bij de artt. 764 en 765 opzigtelijk het regt van opstal is bepaald.

ACHTSTE TITEL.

VAN GRONDRENTEN.

782. Door grondrenten wordt verstaan eene schuldpligtigheid, hetzij in geld, hetzij in voortbrengselen of vruchten, welke de eigenaar van een stuk onroerend goed daarop vestigt, of bij de vervreemding of vermaking van hetzelfde, ten zijnen voordeele of ten voordeele van eenen derde, voorbehoudt.

De titel van aankomst zal in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

783. Indien eene grondrente op een stuk goed is gevestigd, heeft de vorige eigenaar, aan wien de rente verschuldigd is, geen regt om dat goed, uit hoofde van wanbetaling der rente, terug te vorderen.

784. De schuldpligtigheid der grondrente rust bij uitsluiting op het goed zelf, en blijft, ingeval van deeling, ieder deel voor de geheele rente verbonden, zonder dat, in eenig geval, de persoon van den bezitter in zijne overige goederen daarvoor aansprakelijk zij.

785. De grondrenten kunnen altijd worden afgekocht, alware het tegendeel uitdrukkelijk bedongen.

Het is echter geoorloofd de voorwaarden van den afkoop te bepalen, en zelfs te bedingen, dat de rente niet kan worden afgekocht dan na een bepaald tijdsverloop, mits den tijd van dertig jaren niet tebovengaande.

786. Indien de afkoopprijs van grondrenten niet

bepaald is bij de vestiging, noch daaromtrent bij den afkoop tusschen partijen wordt overeengekomen, zal dezelve geregeld worden op de navolgende wijze.

Bij eene grondrente in geld, kan de schuldpligtige volstaan met de oplegging van hetgeen verkregen wordt door het bedrag der grondrente met twaalf en een half te vermenigvuldigen.

Indien de grondrente niet in geld, maar in andere voorwerpen, verschuldigd is, bestaat de afkoopprijs evenzeer uit het twaalf en een halfvoud van de jaarlijksche opbrengst, en wordt de waarde daarvan geregeld volgens de landelijke marktprijzen der laatstverloopen tien jaren, door elkander gerekend, en, bij gebreke van dezelve, bepaald bij deskundigen, door partijen of door den regter te benoemen.

787. Het regt van grondrenten gaat verloren:

- 1°. Door vermenging, wanneer de renten en de eigendom van den grond in dezelfde hand komen;
- 2°. Door onderlinge overeenkomst;
- 3°. Door afkoop, op de wijze hierboven omschreven;
- 4°. Door verjaring, wanneer hij, aan wien de grondrente verschuldigd was, dertig jaren heeft laten verloopen, zonder van zijn regt gebruik te maken;
- 5°. Door het te niet gaan van den grond.

Echter gaat door overstroming, vergraving of uitveening het regt niet verloren, wanneer de grond daarna door de natuur of door den arbeid weder droog wordt.

788. De bepalingen, in dezen titel voorkomende, zijn alleen toepasselijk op grondrenten, welke na de invoering van dit Wetboek zullen worden gevestigd of voorbehouden.

NEGENSE TITEL.

VAN HET VRUCHTGEBRUIK.

EERSTE AFDEELING.

*Van den aard des vruchtgebruiks en de wijze om
hetzelve te verkrijgen.*

789. Vruchtgebruik is een zakelijk regt om van eens anders goed de vruchten te trekken, alsof men

zelf eigenaar daarvan was, mits zorgende dat de zaak zelve in stand blijve.

790. Indien echter onder het vruchtgebruik verbruikbare zaken zijn begrepen, kan de vruchtgebruiker volstaan met, bij het eindigen van het vruchtgebruik, eene gelijke hoeveelheid, hoedanigheid en waarde terug te geven, of den prijs te betalen, op welken de zaken bij den aanvang des vruchtgebruiks mogten geschat zijn, of volgens de waarde van dat tijdstip mogten geschat worden.

791. Vruchtgebruik kan gevestigd worden ten behoeve van een of meer bepaalde personen, teneinde daarvan het genot te hebben, hetzij gezamenlijk, hetzij bij opvolging.

Ingeval van genot bij opvolging, zal het vruchtgebruik alleen genoten worden door de personen, welke in leven zijn op het oogenblik dat het regt van den eersten vruchtgebruiker zijnen aanvang neemt.

792. Vruchtgebruik wordt verkregen door de wet, of door den wil des eigenaars.

793. De titel van vruchtgebruik van een onroerend goed moet in de openbare daartoe bestemde registers worden overgeschreven.

Wanneer het een roerend goed geldt, wordt door de levering het zakelijk regt geboren.

TWEDE AFDEELING.

Van de regten van den vruchtgebruiker.

794. De vruchtgebruiker heeft het regt om alle soorten van vruchten te genieten, die van het goed, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, kunnen voortkomen, om het even of de voortbrengselen bestaan in natuurlijke vruchten, in vruchten van nijverheid, of in burgerlijke vruchten.

795. De natuurlijke vruchten en de vruchten van nijverheid, die bij den aanvang van het vruchtgebruik nog aan boomen of wortels vast zijn, behooren aan den vruchtgebruiker.

Degene, die zich in denzelfden staat bevinden op het oogenblik dat het vruchtgebruik eindigt, behooren aan den eigenaar, zonder vergoeding, van de eene of andere zijde, der kosten van bearbeiding en bezaaiing, maar onverminderd dat gedeelte der vruchten, hetwelk

aan eenen deelhebbenden pachter, hetzij bij het begin, hetzij bij het eindigen des vruchtgebruiks, mogt toekomen.

796. De burgerlijke vruchten worden gerekend van dag tot dag verkregen te worden, en behooren aan den vruchtgebruiker naarmate zijn vruchtgebruik duurt, welk ook het tijdstip moge wezen waarop dezelve betaalbaar zijn gesteld.

797. Het vruchtgebruik van eene lijfrente geeft ook aan den vruchtgebruiker, gedurende het vruchtgebruik, het regt om de loopende renten te ontvangen.

Indien de voldoening der lijfrente bij vooruitbetaling moet plaats hebben, is de vruchtgebruiker gerechtigd tot den geheelen termijn, welke gedurende het vruchtgebruik heeft moeten voldaan worden.

Die het vruchtgebruik eener lijfrente heeft, zal nimmer tot eenige teruggave verplicht zijn.

798. Indien het vruchtgebruik zaken bevat, die, zonder dadelijk te niet te gaan, echter langzamerhand door het gebruik verminderen, zooals kleederen, linnen, huisraad en andere soortgelijke, heeft de vruchtgebruiker het regt om zich daarvan te bedienen tot het gebruik, waartoe die zaken bestemd zijn, zonder evenwel verplicht te zijn om, bij het eindigen des vruchtgebruiks, die zaken in eenen anderen staat terug te geven, dan in dien waarin zij zich alsdan bevinden, voor zooverre zij niet door de kwade trouw of schuld van den vruchtgebruiker mogten zijn slechter geworden.

799. De vruchtgebruiker kan in persoon het regt van zijn vruchtgebruik uitoefenen, of het goed verhuren, of verpachten, of zelfs het vruchtgenot verkoopen, bezwaren of om niet afstaan. Hij moet zich echter, hetzij bij eigen genot, hetzij ingeval van verhuring, verpachting of afstand, ten aanzien van dat genot, gedragen naar het plaatselijk gebruik en de gewoonte der eigenaars, zonder de bestemming van het goed ten nadeele des eigenaars te veranderen.

Ten aanzien van den tijd der verhuring of verpachting, moet hij zich, volgens den verschillenden aard en de bestemming der zaken, mede gedragen naar de plaatselijke gebruiken en de gewoonte der eigenaars.

Bij gebreke van zoodanige gebruiken of gewoonte,

mogen huizen voor geenen langeren tijd dan voor twee, en landerijen dan voor drie jaren worden verhuurd.

800. Alle verhuringen of verpachtingen van in vruchtgebruik bezeten onroerende goederen, aangegaan meer dan één jaar vóór het ingaan van de huur of de pacht, zullen ten verzoeke van den eigenaar kunnen worden vernietigd, indien het regt van den vruchtgebruiker binnen dien tijd ophoudt.

801. De vruchtgebruiker heeft het genot van de vermeerdering, welke aan het goed, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, door aanspoeling is aangekomen.

Hij heeft, evenalsof hij zelf eigenaar was, het genot van de erfdienstbaarheden, en in het algemeen van alle andere regten, waarvan de eigenaar het genot kan hebben. Hij heeft alzoo het genot der jagt en visscherij.

802. Hij heeft, op dezelfde wijze als de eigenaars, ook het genot van de mijnen, steen- of kolengroeven en veenderijen, die bij den aanvang van het vruchtgebruik reeds ontgonnen waren.

803. De vruchtgebruiker heeft geen regt, hoe ook genaamd, op mijnen, steen- of kolengroeven en veenderijen, die nog niet ontgonnen zijn, en vermag derhalve geen steenkolen, turf of andere delfstoffen uit te graven, wanneer de ontginning of verveening nog niet begonnen is, tenzij het tegendeel uit zijnen titel blijke.

804. De vruchtgebruiker heeft geen regt op den schat, die, gedurende het vruchtgebruik, op het erf, waarvan hij het genot heeft, door een ander mogt gevonden worden.

Indien hij zelf den schat vindt, vermag hij zijn deel daarvan te vorderen, overeenkomstig art. 642.

805. De eigenaar is gehouden den vruchtgebruiker het vruchtgebruik te laten genieten, zonder hem daarin eenige belemmering toe te brengen.

806. De vruchtgebruiker kan bij het eindigen van het vruchtgebruik geene schadeloosstelling vorderen wegens verbeteringen, die hij mogt beweren gemaakt te hebben, alware het dat de waarde van het goed daardoor mogt zijn vermeerderd.

Desniettegenstaande kunnen die verbeteringen in aanmerking worden genomen bij de waardering der schaden, welke aan het goed mogten zijn aangebragt.

807. De spiegels, schilderijen en andere sieraden,

welke de vruchtgebruiker heeft aangebragt, kunnen door hem of zijne erfgenamen worden teruggenomen, mits de plaatsen in haren vorigen staat worden hersteld.

808. De vruchtgebruiker mag alle zakelijke regtsvorderingen uitoefenen, welke de wet aan den eigenaar toekent.

DERDE AFDEELING.

Van de verplichtingen des vruchtgebruikers.

809. De vruchtgebruiker neemt de zaken over in den staat, waarin zij zich bij den aanvang des vruchtgebruiks bevinden.

Hij moet dezelve bij het einde des vruchtgebruiks teruggeven in den staat, waarin zij zich op dat tijdstip bevinden, behoudens de bepalingen van de artt. 806 en 807, en de schadeloosstellingen, welke aan den eigenaar, wegens aangebragte schade, verschuldigd zijn.

810. De vruchtgebruiker moet te zijnen koste, en in tegenwoordigheid van den eigenaar, of deze ten minste behoorlijk opgeroepen zijnde, eene beschrijving der roerende en eenen staat der onroerende goederen, welke aan het vruchtgebruik onderworpen zijn, laten opmaken.

Niemand kan van deze verplichting, bij de akte waarbij het vruchtgebruik wordt daargesteld, worden ontheven.

De beschrijving en staat kunnen onderhands worden opgemaakt, indien de eigenaar tegenwoordig is.

811. De vruchtgebruiker moet persoonlijke of zakelijke, geregteijk goedgekeurde zekerheid stellen, dat hij van de zaak, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, als een goed huisvader zal gebruik maken, zonder dezelve te verslimmeren of te verwaarloozen, mitsgaders dat de goederen zullen worden teruggegeven, of derzelver waarde, indien het goederen geldt waarvan bij art. 790 wordt gehandeld.

812. De vruchtgebruiker kan, bij de akte waarbij het vruchtgebruik wordt daargesteld, van de verplichting om zekerheid te stellen worden ontheven.

Ouders, die het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen hunner kinderen, zooals ook diegenen, welke hun goed onder voorbehoud van vruchtgebruik

hebben verkocht of ten geschenke gegeven, zijn daartoe niet gehouden.

Hetzelfde geldt ook omtrent den vruchtgebruiker van zaken, die onder het beheer van andere personen gesteld zijn, behoudens, voor zooveel dezen aangaat, de bepaling van art. 816.

813. Zoolang de vruchtgebruiker geene zekerheid stelt, heeft de eigenaar het regt om het aan vruchtgebruik onderworpen goed zelf te besturen, mits van zijne zijde zekerheid stellende. Bij gebreke van dit laatste, zullen de onroerende goederen verhuurd, verpacht, of onder het beheer van eenen derde gesteld worden; de geldsommen, onder het vruchtgebruik begrepen, zullen worden belegd, en de eetwaren en andere zaken, waarvan men geen gebruik kan maken zonder die te verteren, worden verkocht, teneinde de prijs, welken zij opbrengen, insgelijks belegd worde.

De renten dezer geldsommen, mitsgaders de huur- en pachtpenningen, behooren aan den vruchtgebruiker.

814. Indien het vruchtgebruik, voor het geheel of gedeeltelijk, in roerende goederen bestaat, welke door het gebruik verminderen, verliest de vruchtgebruiker, bij gebreke van het stellen van zekerheid, het genot dier goederen niet, mits hij onder eede verklare, dat hij geene zekerheid heeft kunnen vinden, en belove, dat hij de goederen, bij het einde des vruchtgebruiks, zal terugleveren.

Niettemin mag de eigenaar vorderen, dat aan den vruchtgebruiker slechts dat gedeelte der roerende goederen worde overgelaten, hetwelk voor deszelfs gebruik noodzakelijk is, en dat het overschot worde verkocht, en de prijs daarvan belegd, gelijk in het voorgaande artikel gezegd is.

815. Door de vertraging in het stellen van zekerheid wordt de vruchtgebruiker niet verstoken van de vruchten waarop hij aanspraak kan maken, als welke hem verschuldigd zijn van het oogenblik waarop het vruchtgebruik zijnen aanvang heeft genomen.

816. Zij, die benoemd zijn om de aan vruchtgebruik onderworpen goederen te besturen, zijn gehouden, alvorens hun bewind te aanvaarden, persoonlijke of zakelijke, geregteijk goedgekeurde, zekerheid te stellen.

817. De bewindvoerders zijn verpligt de opbrengst

van verkochte goederen te beleggen, op den voet als ten aanzien van voogden is voorgeschreven.

Zij mogen loon voor hunne moeite in rekening brengen, in de gevallen en op de wijze als ten aanzien der uitvoerders van uiterste willen is bepaald.

818. De bewindvoerders zijn verplicht ieder jaar aan den vruchtgebruiker rekening en verantwoording te doen, mitsgaders het slot van rekening uit te keeren.

Bij het eindigen van hun beheer moeten zij zoowel aan den eigenaar, als aan den vruchtgebruiker, rekening en verantwoording afleggen.

De eigenaar, die, naar aanleiding van het eerste lid van art. 813, het bestuur der goederen heeft, is gehouden, op dezelfde wijze, aan den vruchtgebruiker rekening en verantwoording af te leggen.

819. De bewindvoerders kunnen worden afgezet om dezelfde redenen als de voogden, mitsgaders uit hoofde van nalatigheid in de voldoening der verplichting, aan hen bij het eerste lid van het vorige artikel opgelegd.

820. Indien, om welke redenen ook, het bewind ophoudt, treedt de vruchtgebruiker in al zijne regten terug.

821. De vruchtgebruiker is alleen verplicht de reparatiën tot onderhoud te doen.

De grove reparatiën blijven ten laste van den eigenaar, tenware dezelve veroorzaakt mogten zijn door verzuim van gewoon onderhoud, sedert den aanvang van het vruchtgebruik; in welk geval, de vruchtgebruiker ook daartoe gehouden is.

822. Als grove reparatiën worden aangemerkt:

Die van zware muren en gewelven;

De herstelling van balken en geheele daken;

De geheele herstelling van dijken, van kaden, gemetselde waterwerken, mitsgaders die van steun- en scheidsmuren.

Alle andere reparatiën worden als gewoon onderhoud gerekend.

823. Met afwijking van het bij art. 821 bepaalde, is de vruchtgebruiker van eene plantage of grond verplicht, zoowel de grove reparatiën als de reparatiën tot onderhoud te doen.

824. Noch de eigenaar, noch de vruchtgebruiker,

is gehouden te doen opbouwen, hetgeen door ouderdom ingestort, of door toeval vernield is.

825. De vruchtgebruiker is gehouden, gedurende zijn genot, voor zijne rekening te nemen alle jaarlijkse en gewone lasten van het erf, gelijk grondrenten, belastingen, en andere, die gewoonlijk als lasten der vruchten worden beschouwd.

826. Wat de buitengewone lasten betreft, waarmede het goed, gedurende het vruchtgebruik, mogt worden bezwaard, is de eigenaar verplicht dezelve te betalen, doch de vruchtgebruiker is gehouden hem de interesten daarvan, gedurende het vruchtgebruik, te vergoeden.

Indien de vruchtgebruiker die lasten voorgeschoten heeft, vermag hij dezelve, bij het eindigen van het vruchtgebruik, terug te eischen, doch zonder eenige interesten.

827. Die een algemeen vruchtgebruik of een vruchtgebruik onder algemeenen titel heeft, moet met en benevens den eigenaar de schulden betalen, op de wijze als volgt.

Men begroot de waarde van het goed, hetwelk aan het vruchtgebruik is onderworpen; men bepaalt vervolgens, naar evenredigheid van die waarde, hetgeen tot de betaling der schulden door het goed moet worden opgebracht.

Indien de vruchtgebruiker de som, welke van het goed moet worden opgebracht, wil voorschieten, moet de hoofdsom, bij het eindigen des vruchtgebruiks, zonder eenige renten, aan hem worden teruggegeven.

Zoo de vruchtgebruiker dit voorschot niet wil doen, heeft de eigenaar de keus, of om deze som te betalen, in welk geval de vruchtgebruiker de interesten daarvan, gedurende het vruchtgebruik, aan hem schuldig wordt, of om een gedeelte der goederen, aan het vruchtgebruik onderworpen, tot het beloop der som die opgebracht moet worden, te doen bezwaren of verkoopen.

828. Hij, die onder eenen bijzonderen titel een vruchtgebruik heeft, is niet gehouden de schulden te voldoen, waarvoor het aan vruchtgebruik onderworpen erf verhypothekeerd is.

Indien hij dezelve betaalt om de gedwongen ont-eigening van het erf te voorkomen, heeft hij zijn verhaal op den eigenaar.

829. Eene lijfrente of jaarwedde tot onderhoud, welke door eenen erflater is gemaakt, moet door den gene, aan wien het geheele vruchtgebruik is gemaakt, voor het geheel worden voldaan, en door hem, aan wien slechts een gedeelte van het vruchtgebruik is nagelaten, naar evenredigheid van zijn genot, zonder dat door een van beiden eenige terugvordering mag worden gedaan.

830. De vruchtgebruiker is alleen gehouden tot de kosten van regtsgedingen, welke zijn vruchtgebruik betreffen, en tot alle overige veroordeelingen, waartoe die gedingen kunnen aanleiding geven.

Indien het geschil tegelijkertijd den eigenaar en den vruchtgebruiker aangaat, en zij beiden in het geding betrokken zijn, zullen zij tot de kosten bijdragen, in evenredigheid hunner wederzijdsche belangen, door den regter te bepalen.

831. Indien, gedurende het vruchtgebruik, een derde persoon zich eenige onwettige aanmatiging op het erf veroorlooft, of anderszins de regten van den eigenaar tracht te verkorten, is de vruchtgebruiker gehouden daarvan aan den eigenaar kennis te geven; bij gebreke hiervan is hij verantwoordelijk voor alle schaden, welke daardoor voor den laatstgenoemde zouden mogen ontstaan, op dezelfde wijze als hij zoude moeten vergoeden het nadeel, door hem of door degenen, voor wie hij moet instaan, toegebracht.

832. Indien de goederen onder beheer van derden gebragt zijn, zijn de bewindvoerders, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, gehouden voor de regten des eigenaars en voor die van den vruchtgebruiker te waken.

Zij kunnen voor den eigenaar of voor den vruchtgebruiker, noch eischende, noch verwerende, in regten optreden, zonder daartoe door dengene, dien de zaak aangaat, gemagtigd te zijn.

833. Indien eene kudde beesten, waarvan het vruchtgebruik is gegeven, door toeval of door ziekte, en buiten de schuld des vruchtgebruikers, geheel verloren gaat, is deze alleenlijk verplicht aan den eigenaar verantwoording te doen van de huiden, of van derzelver waarde.

Indien de kudde niet geheel is verloren gegaan, is de vruchtgebruiker gehouden het getal der gestorven beesten uit de jongen aan te vullen.

834. Indien het vruchtgebruik niet op eene geheele kudde, maar op een of meer beesten is gelegd, en een of meer derzelve, buiten de schuld des vruchtgebruikers, zijn komen te sterven, is deze niet verplicht dezelve aan te vullen, of de waarde daarvan uit te keeren, maar hij moet alleen de huiden of de waarde daarvan teruggeven.

835. De vruchtgebruiker van een schip is verplicht om hetzelfde, ingeval van eene buitenlandsche reis, te laten verzekeren. Bij gebreke hiervan is hij verantwoordelijk voor alle schade, welke daardoor voor den eigenaar zoude mogen ontstaan.

VIERDE AFDEELING.

Hoe het vruchtgebruik eindigt.

836. Vruchtgebruik eindigt:

- 1°. Door den dood van den vruchtgebruiker;
- 2°. Wanneer de tijd tot welken, of de voorwaarden waaronder hetzelfde is toegestaan, verlopen of vervuld zijn;
- 3°. Door vermenging, wanneer de bloote eigendom en het vruchtgebruik zijn gekomen in dezelfde hand;
- 4°. Door afstand van den vruchtgebruiker ten behoeve van den eigenaar;
- 5°. Door verjaring, wanneer de vruchtgebruiker gedurende dertig jaren van zijn regt geen gebruik heeft gemaakt;
- 6°. Door den geheelen ondergang der zaak, waarop het vruchtgebruik is gevestigd.

837. Vruchtgebruik, ten voordeele van verscheiden personen gezamenlijk gegeven, houdt eerst op door den dood van den laatsten.

Vruchtgebruik ten voordeele van een zedelijk ligchaam houdt op door ontbinding van hetzelfde.

838. Het vruchtgebruik, hetwelk gegeven is totdat een derde persoon eenen zekeren ouderdom zal bereikt hebben, blijft tot dat tijdstip voortduren, alware het dat deze persoon vóór den vastgestelden ouderdom mogt overleden zijn; behoudens hetgeen, bij den veertienden titel van het eerste boek, aangaande het wettelijk genot van de ouders bepaald is.

839. Geen vruchtgebruik kan aan een zedelijk lig-

chaam langer dan voor dertig jaren worden toegestaan..

840. Indien slechts een gedeelte der aan vruchtgebruik onderworpen zaak is te niet gegaan, blijft het vruchtgebruik voor hetgeen overig is bestaan.

Overstroming van den grond doet het vruchtgebruik geenszins te niet gaan, voor zooverre de vruchtgebruiker, naar den aard der zaak, in staat is zijn regt uit te oefenen.

Het vruchtgebruik herleeft in zijn geheel, nadat de grond door de natuur of door den arbeid weder zal zijn droog geworden; behoudens de bepaling van art. 649.

841. Indien het vruchtgebruik alleen op een gebouw gevestigd is, en dit gebouw door brand of een ander toeval vernield, of door ouderdom is ingestort, heeft de vruchtgebruiker geen regt van genot, noch op den grond, noch op de bouwstoffen.

Indien het vruchtgebruik gevestigd is op een stuk goed, waarvan het gebouw een gedeelte uitmaakt, blijft de vruchtgebruiker in het genot van den grond, en mag zich van de bouwstoffen bedienen, hetzij om hetgeen vernield is weder op te bouwen, hetzij om andere gebouwen te herstellen, welke een gedeelte van het goed uitmaken.

842. Het vruchtgebruik van een vaartuig gaat te niet, wanneer dit zich buiten staat bevindt om hersteld te worden.

De vruchtgebruiker heeft geen regt op het wrak of de overblijfselen.

843. Het vruchtgebruik van eene rente, inschuld of verbindtenis houdt niet op door de aflossing der hoofdsom.

De vruchtgebruiker heeft het regt om de wederbelegging daarvan te zijnen voordeele te vorderen.

844. Het vruchtgebruik kan ook eindigen door het misbruik, hetwelk de vruchtgebruiker van zijn genot maakt, hetzij door het goed te beschadigen, hetzij door hetzelfde, bij gebreke van genoegzame herstelling en onderhoud, te laten vervallen.

845. De regter kan, in die gevallen, en naar gelang der omstandigheden, hetzij de geheele vernietiging van het vruchtgebruik uitspreken, hetzij de goederen onder het beheer van eenen derde stellen, of wel dezelve aan den eigenaar doen overgeven, met last om jaarlijks

aan den vruchtgebruiker eene bepaalde som te betalen, tot op het oogenblik toe, waarop het vruchtgebruik zoude hebben moeten ophouden.

Indien evenwel de vruchtgebruiker of deszelfs schuldeischers aanbieden om het gepleegde misbruik dadelijk te herstellen, en voor het vervolg voldoende zekerheid te geven, zal de regter den vruchtgebruiker in het genot van zijne regten kunnen handhaven.

846. Het te niet gaan van het vruchtgebruik doet de huurcontracten, volgens art. 799 aangegaan, niet ophouden.

TIENDE TITEL.

VAN HET GEBRUIK EN DE BEWONING.

847. Het regt van gebruik en dat van bewoning zijn zakelijke regten, welke verkregen worden en te niet gaan op dezelfde wijze als het vruchtgebruik.

848. De verplichting aan den vruchtgebruiker opgelegd om zekerheid te stellen, staat en beschrijving te maken, als een goed huisvader te genieten, en de zaak terug te geven, is ook op hem, die het regt van gebruik of bewoning heeft, toepasselijk.

849. Het regt van gebruik en dat van bewoning worden geregeld naar den titel, waarbij dezelve zijn daargesteld; indien bij den titel geene bepalingen omtrent de uitgestrektheid dier regten gemaakt zijn, worden dezelve overeenkomstig de volgende artikelen geregeld.

850. Hij, die het regt van gebruik op een erf heeft, vermag daarvan slechts zoovele vruchten te trekken, als hij voor zich en zijn huisgezin noodig heeft.

851. Zaken, welke door het gebruik verloren gaan, kunnen geen onderwerp uitmaken van het regt van gebruik; doch indien dat regt op soortgelijke zaken is toegestaan, wordt hetzelfde als vruchtgebruik beschouwd.

852. De gebruiker mag zijn regt aan geen ander afstaan of verhuren.

853. Ten aanzien van beesten heeft de gebruiker het regt om daarmede zijn werk te doen, en de melk, voor zooverre de behoefte van hem en zijn huisgezin vordert, alsmede den mest, te gebruiken; doch hij heeft geenszins het genot van de wol of de jongen der beesten.

854. Het regt van gebruik, op een erf gevestigd,

bevat de jagt en visscherij, alsook het genot der erfdienstbaarheden.

855. Ten opzichte van een huis, bestaat er geen onderscheid tusschen het regt van gebruik en dat van bewoning.

Hij, die het regt van bewoning in een huis heeft, mag daarin met zijn huisgezin wonen, zelfs indien hij op het tijdstip, waarop hem dat regt werd toegestaan, mogt zijn ongehuwd geweest.

Dat regt bepaalt zich tot hetgeen noodzakelijk is ter bewoning van den gebruiker en van deszelfs huisgezin.

856. Het regt van bewoning mag niet worden afgestaan noch verhuurd.

857. Indien de gebruiker al de vruchten van het erf geniet, of het geheele huis bewoont, is hij evenals een vruchtgebruiker verplicht de kosten van bebouwing en de herstellingen tot onderhoud, mitsgaders de belastingen en andere lasten, te dragen.

Indien hij slechts een gedeelte der vruchten geniet, of een deel van het huis bewoont, moet hij tot die kosten en lasten bijdragen, naar evenredigheid van zijn genot.

858. Het gebruik van bosschen en beplantingen, aan eenen bijzonderen persoon toegestaan, geeft aan den gebruiker alleen het regt om zich van het doode hout te bedienen, en om van het hakhout te nemen hetgeen voor hem en zijn huisgezin noodig is.

ELFDE TITEL. .

VAN ERFOPVOLGING BIJ VERSTERF.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

859. Erfopvolging heeft alleen door den dood plaats.

860. Indien verscheiden personen, van welke de een tot des anderen erfenis geroepen is, door een en hetzelfde ongeval, of op denzelfden dag, omkomen, zonder dat men weten kunne wie het eerst overleden zij, worden zij vermoed op hetzelfde oogenblik gestorven te zijn, en er heeft geen overgang van erfenis van den eenen ten behoeve van den anderen plaats.

861. Tot de erfenis worden door de wet geroepen:

- 1°. De wettige en de natuurlijke bloedverwanten, volgens de hierna vastgestelde regelen;
- 2°. Bij gebreke van dezen, de langstlevende echtgenoot.

Bij gebreke van bloedverwanten en van eenen overblijvenden echtgenoot, vervallen de goederen aan den lande, onder den last om de schulden te voldoen, voor zoover de waarde dier goederen toereikend is.

862. De erfgenamen treden van regtswege in het bezit der goederen, regten en regtsvorderingen van den overledene.

Indien er geschil ontstaat wie erfgenaam, en alzoo tot dat bezit bevoegd is, kan de regter bevelen, dat de goederen onder geregtelijke bewaring zullen worden gesteld.

Het land moet zich door den regter doen in het bezit stellen, en is, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, gehouden de nalatenschap te laten verzegelen, en eene boedelbeschrijving te doen opmaken, in den vorm voor de aanvaarding van nalatenschappen onder het voorregt van boedelbeschrijving vastgesteld.

863. De erfgenaam heeft eene regtsvordering tot verkrijging der erfenis tegen al degenen, die, hetzij onder dien titel, of zonder titel, in het bezit zijn van de geheele nalatenschap, of van een gedeelte daarvan, mitsgaders tegen degenen, die met arglist hebben opgehouden te bezitten.

Hij kan deze regtsvordering instellen voor het geheel, indien hij alleen erfgenaam is, en voor zijn aandeel, zoo er meer erfgenamen zijn.

Die regtsvordering strekt tot afgifte van al hetgeen zich, onder welken titel ook, in de nalatenschap bevindt, met de vruchten, inkomsten en schadeloosstelling, volgens de regelen, welke in den derden titel van dit boek ten aanzien van de opvordering van eigendom zijn voorgeschreven.

864. Die regtsvordering verjaart door een tijdsverloop van dertig jaren, te rekenen van den dag waarop de erfenis is opengevallen.

865. Teneinde als erfgenamen te kunnen optreden, moet men bestaan op het oogenblik dat de erfenis is

opengevallen, met inachtneming van den regel bij art. 3 vastgesteld.

866. Als onwaardig om erfgenamen te zijn worden beschouwd, en als zoodanig van de erfenis uitgesloten:

- 1°. Hij, die veroordeeld is, terzake dat hij den overledene heeft omgebracht of getracht heeft om te brengen;
- 2°. Hij, die bij regterlijke uitspraak overtuigd is tegen den erflater lasterlijk te hebben ingebracht eene beschuldiging van een misdrijf, waartegen eene onteerende straf is bedreigd;
- 3°. Hij, die den overledene door geweld of feitelijke belet heeft zijnen uitersten wil te maken of te herroepen;
- 4°. Hij, die den uitersten wil van den overledene heeft verduisterd, vernietigd of vervalscht.

867. De erfgenaam, die uithoofde van onwaardigheid van de erfenis is uitgesloten, is gehouden tot de teruggave van alle vruchten en inkomsten, waarvan hij sedert het openvallen der erfenis genot heeft gehad.

868. Kinderen van eenen onwaardig verklaarden persoon, uit eigen hoofde tot de erfenis komende, zijn niet uitgesloten door de schuld van hunne ouders; doch dezen zijn in geen geval bevoegd om van de goederen dier nalatenschap het vruchtgenot te vorderen, hetwelk de wet aan ouders op de goederen van hunne kinderen toekent.

869. Plaatsvervulling geeft aan den vertegenwoordigenden persoon het regt om te treden in de plaats, in den graad en in de regten van dengene, die vertegenwoordigd wordt.

870. Plaatsvervulling heeft in de regte nedergaande wettige linie in het oneindige plaats.

Dezelve wordt in alle gevallen toegelaten, hetzij de kinderen van den overledene tezamen tot de erfenis komen met de nakomelingen van een vooroverleden kind, hetzij, al de kinderen van den overledene vóór hem gestorven zijnde, de nakomelingen dier vooroverleden kinderen zich onderling in gelijke of ongelijke graden bestaan.

871. Er bestaat geene plaatsvervulling ten opzichte van naastbestaanden in de opgaande linie. De naaste in ieder der beide liniën sluit ten allen tijde dengene uit, die in eenen verderen graad is.

872. In de zijdlinie wordt de plaatsvervulling toegelaten ten voordeele van kinderen en nakomelingen van des overledenen broeders en zusters, hetzij die gezamenlijk met hunne ooms of moeijen tot de nalatenschap komen, hetzij dat, na het vooroverlijden der broeders en zusters van den overledene, de erfenis overga tot derzelver nakomelingen, aan elkander in gelijke of in ongelijke graden bestaande.

873. Plaatsvervulling wordt ook toegelaten in iedere erfopvolging van zijdmagen, wanneer, nevens den-gene die den erflater het naast in den bloede bestaat, er nog kinderen of afkomelingen aanwezig zijn van vooroverleden broeders of zusters van eerstgemelde; in welk geval dezen bij plaatsvervulling met hunne ooms of moeijen, oudooms of oudmoeijen, tot de erfenis geregtigd zijn.

874. In al de gevallen, waarin plaatsvervulling wordt toegelaten, heeft de verdeeling bij staken plaats; indien dezelfde staak verscheidene takken heeft voortgebracht, geschiedt de onderverdeeling in iederen tak wederom bij staken, en onder de personen in denzelfden tak geschiedt de verdeeling bij hoofden.

875. Niemand kan voor eenen levenden persoon bij plaatsvervulling optreden.

876. Een kind ontleent niet van zijne ouders het regt om hen te vertegenwoordigen, en men kan zelfs dengene vertegenwoordigen, wiens boedel men niet heeft willen aanvaarden.

877. De wet slaat geen acht, noch op den aard, noch op den oorsprong der goederen, om de erfopvolging in dezelve te regelen.

878. Alle erfenissen, welke, hetzij geheel, hetzij voor een gedeelte, aan bloedverwanten in de opgaande of zijdlinie tebeurtvallen, worden in twee gelijke deelen gekloofd, waarvan het eene aan de nabestaanden in de vaderlijke, en het andere aan die in de moederlijke linie tebeurtvalt, behoudens de bepalingen in de artt. 882, 883 en 887 voorkomende.

De erfenis kan nimmer van de eene linie tot de andere overgaan, dan wanneer er in eene der beide liniën, noch bloedverwant in de opgaande linie, noch zijdmaag gevonden wordt.

879. Deze eerste verdeeling tusschen de vaderlijke en de moederlijke liniën daargesteld zijnde, heeft er

geene verdere kloving tusschen de onderscheidene takken plaats; maar de helft, aan iedere linie tebeurtgevallen, behoort aan den erfgenaam, of de erfgenamen, welke den overledene het naast in graad bestaan. behoudens het geval van plaatsvervulling.

T W E E D E A F D E E L I N G .

*Van de erfopvolging in de wettige nederdalende ,
opgaande en zijdlinie.*

880. De kinderen of hunne afstammelingen erven van hunne ouders, grootouders, of verdere bloedverwanten in de opgaande linie, zonder onderscheid van kunne of eerstgeboorte, en zelfs wanneer zij uit verschillende huwelijken verwekt zijn.

Zij erven voor gelijke deelen bij hoofden, wanneer zij allen in den eersten graad zijn, en uit eigen hoofdē groepen worden; zij erven bij staken, wanneer zij allen, of een gedeelte hunner, bij plaatsvervulling opkomen.

881. Indien de overledene noch nakomelingen, noch broeders of zusters achtergelaten heeft, wordt de nalatenschap in twee gelijke deelen tusschen de bloedverwanten in de vaderlijke, en die in de moederlijke opgaande linie verdeeld, behoudens de bepaling van art. 887.

De naaste in graad in de opgaande linie bekomt de helft aan zijne linie behoorende, met uitsluiting van alle anderen.

Bloedverwanten in de opgaande linie, van denzelfden graad, erven bij hoofde.

882. Wanneer de vader en de moeder van eenen persoon, welke zonder nakomelingen overleden is, hem overleven, bekomt ieder hunner een derde gedeelte der nalatenschap, indien de verstorvene slechts éénen broeder of éénē zuster heeft achtergelaten, welke het overige derde gedeelte bekomt.

De vader en de moeder erven ieder voor een vierde gedeelte, indien de overledene meerdere broeders of zusters heeft achtergelaten, en in dat geval vallen aan deze laatstgemelden de twee overige vierde gedeelten tebeurt.

883. Wanneer de vader of de moeder van iemand,

zonder nakomelingen overleden, vóór hem gestorven is, zal de langstlevende de helft der nalatenschap bekomen, indien de overledene slechts éenen broeder of ééne zuster achterlaat; een derde, indien hij er twee achtergelaten heeft; en een vierde gedeelte, indien er meerdere broeders of zusters achtergebleven zijn. De overige deelen vallen aan de broeders en zusters te beurt.

884. Indien vader en moeder van eenen persoon, welke zonder nakomelingschap gestorven is, vooroverleden zijn, worden de broeders en zusters tot de geheele erfenis geroepen, met uitsluiting der bloedverwanten in de opgaande linie, en der overige zijdmagen.

885. De verdeeling van al hetgeen, volgens de bepalingen der hierbovenstaande artikelen, aan de broeders en de zusters toekomt, geschiedt onder hen in gelijke deelen, indien zij allen van hetzelfde bed zijn; doch indien zij uit verschillende huwelijken zijn voortgesproten, wordt hetgeen zij erven in twee gelijke deelen tussehen de vaderlijke en de moederlijke liniën des overledenen verdeeld; de volle broeders en zusters bekomen hun deel in beide de liniën, en die van halven bedde slechts in de linie, tot welke zij behooren. Indien er niet dan halve broeders of zusters, van éenen kant slechts, zijn achtergebleven, bekomen zij de geheele nalatenschap, met uitsluiting van alle andere bloedverwanten in de andere linie.

886. Bij gebreke van broeders en zusters, en tevens van nabestaanden in eene der beide opgaande liniën, komt de nalatenschap voor de eene helft aan de in leven zijnde bloedverwanten in de opgaande linie, en voor de wederhelft aan de zijdmagen in de andere linie, met uitzondering van het geval bij het volgende artikel vermeld.

Bij gebreke van broeders en zusters en van nabestaanden in de beide opgaande liniën, worden in iedere zijddinie de naaste bloedverwanten, ieder voor de helft, tot de erfenis geroepen.

Indien er in dezelfde zijddinie bloedverwanten van denzelfden graad gevonden worden, deelen zij onder elkander bij hoofden, behoudens de bepaling van art. 873.

887. De langstlevende vader of moeder erft alleen de geheele nalatenschap van zijn kind, hetwelk zonder

afkomelingen en zonder broeders of zusters na te laten overleden is.

888. Onder de benaming van broeders en zusters, in deze afdeeling voorkomende, worden steeds de wettige afstammelingen van ieder hunner begrepen.

889. Bloedverwanten, welke den overledene verder dan in den twaalfden graad bestaan, erven niet.

Indien in de eene linie geene bloedverwanten van den graad, waarin men erven kan, gevonden worden, bekomen de bloedverwanten in de andere linie de geheele erfenis.

DERDE AFDEELING.

Van erfopvolging, wanneer er natuurlijke kinderen aanwezig zijn.

890. Indien de overledene wettelijk erkende natuurlijke kinderen heeft achtergelaten, wordt de nalatenschap gebeurd op de wijze als bij de drie volgende artikelen bepaald is.

891. Indien de overledene wettige afstammelingen heeft achtergelaten, erven de natuurlijke kinderen een derde van het aandeel, hetwelk zij zouden gehad hebben, indien zij wettig waren geweest; zij erven de helft der nalatenschap, indien de overledene geene afstammelingen, maar wel bloedverwanten in de opgaande linie, of broeders en zusters of derzelver afstammelingen heeft achtergelaten; en drie vierden, indien er slechts nabestaanden in eenen verderen graad zijn overgebleven.

Indien de wettige erfgenamen den overledene in ongelijke graden bestaan, bepaalt de naaste in de eene linie, zelfs ten aanzien dergenen welke zich in de andere linie bevinden, de hoegrootheid van het aandeel, hetwelk aan het natuurlijk kind verschuldigd is.

892. In al de gevallen, bij het vorige artikel voorzien, wordt het overschot der nalatenschap, op de wijze als bij de tweede afdeeling van dezen titel bepaald is, onder de wettelijke erfgenamen verdeeld.

893. Indien de overledene geen en bloedverwant in den graad, waarin men erven mag, achtergelaten heeft, bekomen de natuurlijke kinderen de geheele nalatenschap.

894. Ingeval een natuurlijk kind vooroverleden

is, zijn deszelfs wettige kinderen en afstammelingen bevoegd de bij de artt. 891 en 893 aan hen toegekende voordeelen te vorderen.

895. De hierbovenstaande bepalingen zijn niet op in overspel of in bloedschande verwekte kinderen toepasselijk.

De wet verleent hun alleenlijk het noodige levensonderhoud.

896. Dat onderhoud wordt geregeld overeenkomstig de goe'dheid des vaders of der moeder, en naar het getal en de hoedanigheid der wettelijke erfgenamen.

897. Indien de vader of de moeder, bij hun leven, aan een in overspel of bloedschande verwekt kind het noodige levensonderhoud heeft verzekerd, kan dat kind geene verdere aanspraak hoegenaamd op de nalatenschap van deszelfs vader of moeder maken.

898. De nalatenschap van een natuurlijk kind, zonder nakomelingschap overleden, vervalt aan den vader of aan de moeder, die hetzelfde erkend heeft, of aan ieder hunner voor de helft, indien het door beiden is erkend geweest.

899. Ingeval van vooroverlijden der ouders van een natuurlijk kind, hetwelk geene nakomelingschap heeft nagelaten, keeren de goederen, welke hetzelfde uit de nalatenschap der ouders verkregen heeft, indien die goederen nog *in natura* in den boedel aanwezig zijn, tot de wettige afstammelingen van zijnen vader of zijne moeder terug; hetzelfde geldt ten aanzien van actiën tot terugvordering, indien er zoodanige bestaan, en van den koopprijs der goederen, zoo dezelve vreemd zijn, en die koopprijs nog verschuldigd is.

Al de overige goederen gaan over tot de natuurlijke broeders en zusters, of tot hunne wettige nakomelingen.

900. De wet kent aan een natuurlijk kind geen regt hoegenaamd toe op de goederen der bloedverwanten van zijne ouders, behalve in het geval bij het volgende artikel vermeld.

901. Indien een dier bloedverwanten kwam te overlijden, zonder nabestaanden in den erfelijken graad, noch langstlevenden echtgenoot achter te laten, is het natuurlijk erkend kind gerechtigd om de nalatenschap te vorderen, met uitsluiting van den lande.

En indien het natuurlijk kind sterft, zonder afstammelingen, noch ouders, noch natuurlijke broeders of zusters of nakomelingen van dezen, noch langstlevenden echtgenoot achter te laten, behoort deszelfs nalatenschap insgelijks, en met uitsluiting van den lande, aan de naaste bloedverwanten van zijnen vader of van zijne moeder, welke hem erkend heeft; en, indien hij door beiden erkend is, behoort de eene helft zijner nalatenschap aan de naaste bloedverwanten van vaders kant, en de wederhelft aan die van moeders zijde.

De verdeeling in beide liniën geschiedt volgens de regelen, omtrent gewone erfopvolging voorgeschreven.

TWAALFDE TITEL.

VAN UITERSTE WILLEN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

902. De goederen, welke iemand bij zijn overlijden nalaat, behooren aan zijne wettelijke erfgenamen, voor zooverre hij daarover niet bij uitersten wil wettiglijk mogt hebben beschikt.

903. Een testament of uiterste wil is eene akte, houdende de verklaring van hetgeen iemand wil dat na zijnen dood zal geschieden, en welke akte door hem kan worden herroepen.

904. Uiterste wilsbeschikkingen ten aanzien van goederen zijn, of algemeen, of onder eenen algemeenen titel, of onder eenen bijzonderen titel.

Elke dezer beschikkingen, hetzij dezelve gedaan zij onder de benaming van erfstelling, hetzij onder de benaming van legaat, of onder elke andere benaming, zal kracht hebben, volgens de regelen bij dezen titel voorgeschreven.

905. Eene uiterste wilsbeschikking ten voordeele van de naaste bloedverwanten, of het naaste bloed van den erflater, zonder verdere aanduiding, wordt geacht te zijn gemaakt ten voordeele van zijne door de wet geroepen erfgenamen.

906. De uiterste wilsbeschikking ten voordeele van

de armen, zonder andere aanduiding, wordt geacht gemaakt te zijn ten behoeve van al de noodlijdenden, zonder onderscheid van godsdienst, welke in de plaats, alwaar de erfenis is opengevallen, door armeninrigtingen bedeed worden.

907. De erfstellingen over de hand of fidei-commis-saire substitutiën zijn verboden.

Dienvolgens is, zelfs ten aanzien van den benoemden erfgenaam of legataris, nietig en van onwaarde elke beschikking, waarbij dezelve belast wordt de erfenis of het legaat te bewaren, en aan eenen derde, voor het geheel of voor een gedeelte, uit te keeren.

908. Van de bij het vorige artikel verboden erfstellingen over de hand zijn uitgezonderd die, welke bij de zevende en achtste afdeeling van dezen titel zijn toegelaten.

909. De bepaling, waarbij een derde, of, bij diens vooroverlijden, alle deszelfs wettige kinderen, reeds geboren of die nog zullen worden geboren, zijn geroepen tot het geheel of tot een gedeelte van hetgeen de erfgenaam of legataris, bij zijn overlijden, van de erfenis of van het legaat onvervreemd of onverteerd zal overlaten, is geene verboden erfstelling over de hand.

Door zoodanige erfstelling of legaat mag de erfflater zijne erfgenamen, aan welke een wettelijk erfdeel toekomt, niet benadeelen.

910. De beschikking, waardoor een derde tot eene erfenis of een legaat geroepen wordt, in het geval dat de geroepen erfgenaam of legataris dezelve niet geniet, is van waarde.

911. Hetzelfde heeft plaats omtrent eene uiterste wilsbeschikking, waarbij het vruchtgebruik aan den eenen, en de bloote eigendom aan den anderen gegeven wordt.

912. De bepaling, waarbij de nalatenschap of het legaat, of wel een gedeelte van dezelve, onvervreemdbaar is verklaard, wordt voor niet geschreven gehouden.

913. Indien de bewoordingen eener uiterste wilsbeschikking duidelijk zijn, mag men daarvan door uitlegging niet afwijken.

914. Indien daarentegen de bewoordingen eener uiterste wilsbeschikking voor onderscheidene opvat-

tingen vatbaar zijn, moet men veeleer nagaan, welke de bedoeling des erflaters geweest zij, dan zich, tegen die bedoeling, aan den letterlijken zin der woorden houden.

915. In zoodanig geval moeten ook de bewoordingen worden opgevat in den zin, die met den aard der beschikking en derzelver onderwerp het meest overeenkomt, en bij voorkeur indiervoege, dat de beschikking eenige uitwerking of gevolg hebbe.

916. In alle uiterste wilsbeschikkingen worden de voorwaarden, die onverstaanbaar of onmogelijk zijn, of die met de wetten en goede zeden strijden, voor niet geschreven gehouden.

917. De voorwaarde wordt gehouden voor vervuld, wanneer hij, die bij de niet-vervulling daarvan belang mogt hebben, de vervulling heeft belet.

918. De vermelding van een valsche beweegreden wordt voor niet geschreven gehouden, tenzij uit den uitersten wil blijken mogt, dat de erflater de beschikking niet zoude hebben gemaakt, indien hij van de valschheid der beweegreden kennis had gedragen.

919. De vermelding van eene, hetzij ware, hetzij valsche, beweegreden, die echter met de wetten of de goede zeden strijdt, maakt de erfstelling of het legaat nietig.

920. Indien een ondeelbare last aan verscheidene erfgenamen of legatarissen is opgelegd geworden, en een of meer hunner van de erfenis of het legaat afzien, of wel onbekwaam zijn om het gemaakte te beuren, zal hij, die zich voor het geheel van den last wil kwijten, het hem nagelaten gedeelte kunnen vorderen, en zijn verhaal hebben op de nalatenschap, voor hetgeen hij voor de andere mogt hebben betaald.

921. Uiterste willen, gemaakt tengevolge van dwang, bedrog of arglist, zijn nietig.

922. Indien door een en hetzelfde ongeval, of op denzelfden dag, mogten omkomen de erflater en de erfgenaam of de legataris, of degene, die bij eene geoorloofde ondererfstelling in plaats van dezen laatste zoude zijn opgetreden, zonder dat men weten kunne, wie van de alzoo omgekomenen het eerst overleden zij, worden zij vermoed op hetzelfde oogenblik gestorven te zijn, en er heeft geen overgang van regten tengevolge van den uitersten wil plaats.

TWEEDE AFDEELING.

*Van de bekwaamheid om bij uitersten wil te beschikken,
of daarvan voordeel te genieten.*

923. Tot het maken of herroepen van eenen uitersten wil moet men zijne verstandelijke vermogens bezitten.

924. Alle personen kunnen bij uitersten wil beschikken, en daaruit voordeel genieten, uitgezonderd de zoodanigen, die daartoe, volgens de bepalingen van deze afdeeling, zijn onbekwaam verklaard.

925. Minderjarigen, die den vollen ouderdom van achttien jaren niet hebben bereikt, mogen geen uitersten wil maken.

926. De bekwaamheid van den erflater wordt beoordeeld naar den staat, waarin hij zich bevond op het oogenblik dat de uiterste wil gemaakt is.

927. Om uit kracht van eenen uitersten wil iets te kunnen genieten, moet men bestaan op het oogenblik van den dood des erflaters, met inachtneming van den regel bij art. 3 vastgesteld.

Deze bepaling is niet toepasselijk op personen, die geroepen zijn om uit stichtingen genot te trekken.

928. Makingen bij uiterste wilsbeschikking ten behoeve van openbare instellingen, godsdienstige gestichten, kerken of armeninrigtingen, hebben geen gevolg, dan voor zoover de Gouverneur aan de bewindvoerders dier gestichten de magt zal hebben verleend om die aan te nemen.

929. Een echtgenoot kan geen voordeel genieten door de uiterste wilsbeschikkingen van zijnen mede-echtgenoot, indien het huwelijk zonder behoorlijke toestemming mogt zijn aangegaan, en de erflater gestorven is op een tijdstip, waarop de wettigheid van dit huwelijk te dier oorzake nog in regten kon worden betwist.

930. De man of de vrouw, die, kinderen uit een vroeger bed hebbende, een tweede of volgend huwelijk aangaat, zal bij uitersten wil aan zijnen lateren echtgenoot niet meer mogen geven, dan het minste gedeelte hetwelk één der wettige kinderen geniet, en zonder dat, in eenig geval, de beschikking het vierde deel van zijne goederen mag tehovengaan.

931. Echtgenooten kunnen, ten opzigte van de goederen welke in gemeenschap zijn, niet verder beschikken dan over het aandeel, dat ieder hunner in de gemeenschap heeft. Indien echter eenig goed uit de gemeenschap is gemaakt, kan de legataris hetzelfde niet *in natura* vorderen, indien dat goed niet aan de erfgenamen van den erfflater is aanbedeeld. In dat geval wordt de legataris schadeloosgesteld uit het aandeel in de gemeenschap, aan de erfgenamen van den erfflater aangekomen, en, bij ongenoegzaamheid, uit de goederen aan die erfgenamen persoonlijk toebehoorende.

932. Een minderjarige, ofschoon den ouderdom van achttien jaren bereikt hebbende, kan bij uitersten wil ten voordeele van zijnen voogd geene beschikking maken.

Meerderjarig geworden zijnde, kan hij zijnen gewezen voogd niet bij uitersten wil bevoordeelen, dan na het afleggen en sluiten der voogdijrekening.

Van de twee hierboven gemelde gevallen zijn uitgezonderd bloedverwanten van den minderjarige in de opgaande linie, die zijne voogden zijn of geweest zijn.

933. Minderjarigen kunnen niet bij uitersten wil beschikken ten voordeele van hunne leermeesters, gouverneurs of gouvernanten, welke met hen tezamen wonen, noch ten voordeele van hunne onderwijzers of onderwijzeressen, bij welke de minderjarigen in den kost besteed zijn.

Hiervan zijn uitgezonderd de beschikkingen tot vergelding van gedane diensten, bij wijze van legaat gemaakt, met inachtneming echter zoowel van de gegoedheid van den maker, als van de diensten die aan denzelven zijn bewezen.

934. De geneesheeren, heelmeeesters, apothekers en andere personen de geneeskunde uitoefenende, welke iemand, gedurende de ziekte waaraan hij overleden is, bediend hebben, alsmede de bedienaars van den godsdienst, welke hem gedurende die ziekte hebben bijgestaan, kunnen geen voordeel trekken uit de uiterste wilsbeschikkingen, welke zoodanig persoon, gedurende den loop dier ziekte, te hunnen behoefte mogt hebben gemaakt.

Hiervan zijn uitgezonderd:

1°. De beschikkingen tot vergelding van gedane

diensten, bij wijze van legaat gemaakt, evenals bij het vorige artikel is vastgesteld;

2°. De beschikkingen ten voordeele van den echtgenoot van den erflater;

3°. De beschikkingen, zelfs algemeene, gemaakt ten voordeele van bloedverwanten tot den vierden graad ingesloten, indien de overledene geene erfgenamen in de regte linie mogt hebben nagelaten; tenware degene, te wiens voordeele de beschikking gemaakt is, zelf onder het getal dier erfgenamen mogt behooren.

935. De notaris, die eenen uitersten wil bij openbare akte heeft verleden, en de getuigen, die daarbij zijn tegenwoordig geweest, kunnen niets genieten van hetgeen aan hen bij dien uitersten wil mogt zijn gemaakt.

936. Indien anders wettige en ook natuurlijke, doch wettiglijk erkende, kinderen nalaten, zullen deze laatsten uit de uiterste wilsbeschikkingen hunner ouders niet meer mogen genieten, dan hetgeen aan hen bij den elfden titel van dit boek is toegekend.

937. Overspelers of overspeelsters en hunne medeplichtigen kunnen uit elkanders uitersten wil geen voordeel genieten, mits van het overspel, voor het overlijden van den erflater, door een regterlijk gewijsde gebleken zij.

938. Eene uiterste wilsbeschikking, gemaakt ten voordeele van iemand, die onbekwaam is om te erven, is nietig, zelfs wanneer de beschikking mogt zijn gemaakt op den naam van eenen tusschen beiden komenden persoon.

Voor tusschen beiden komende personen worden gehouden de vader en de moeder, de kinderen en afstammelingen, en de echtgenoot van dengene, die onbekwaam is om te erven.

939. Hij, die veroordeeld is omdat hij den erflater heeft omgebracht, hij, die den uitersten wil des erfaters heeft verdonkerd, vernietigd of vervalscht, of die den erflater door geweld of dadelijkheden heeft belet zijnen uitersten wil te herroepen of te veranderen, zal, evenmin als zijn mede-echtgenoot en zijne kinderen, uit den uitersten wil eenig voordeel kunnen genieten.

DERDE AFDEELING.

Van de legitieme portie of het wettelijk erfdeel, en van de inkorting der giften, welke die portie zouden verminderen.

940. De legitieme portie of het wettelijk erfdeel is een gedeelte der goederen, hetwelk aan de bij de wet geroepen erfgenamen in de regte linie wordt toegekend, en waarover de overledene, noch bij gifte onder de levenden, noch bij uitersten wil, heeft mogen beschikken.

941. In de nederdalende linie, indien de erfflater slechts één wettig kind nalaat, bestaat dat wettelijk erfdeel in de helft van de goederen, welke het kind bij versterf zoude hebben geërfd.

Indien er twee kinderen overblijven, is het wettelijk erfdeel voor ieder kind twee derde gedeelten van hetgeen hetzelfde bij versterf zoude erven.

Ingeval de overledene drie of meer kinderen nalaat, zal het wettelijk erfdeel drie vierde gedeelten bedragen van hetgeen elk kind bij versterf zoude gehad hebben.

Onder den naam van kinderen worden begrepen de afstammelingen, in welken graad zij ook zijn; echter worden dezen alleen gerekend in plaats van het kind, hetwelk zij in de nalatenschap van den erfflater vertegenwoordigen.

942. In de opgaande linie bedraagt het wettelijk erfdeel altijd de helft van hetgeen, volgens de wet, aan elken bloedverwant in die linie bij versterf toekomt.

943. Het wettelijk erfdeel van een natuurlijk, doch wettiglijk erkend, kind bestaat uit de helft van dat gedeelte, hetwelk de wet aan hetzelfde in de nalatenschap bij versterf toekent.

944. Bij gebreke van bloedverwanten in de opgaande en de nederdalende linie, en van natuurlijke wettiglijk erkende kinderen, mogen de giften, bij akte onder de levenden of bij uitersten wil gedaan, het geheele beloop der goederen van de nalatenschap bevatten.

945. Wanneer de beschikking, bij akte onder de levenden of bij uitersten wil gedaan, bestaat in een vruchtgebruik of in eene lijfrente, waarvan het beloop het wettelijk erfdeel benadeelt, hebben de erfgenamen, aan welke dat erfdeel is toegekend, de keus, of om deze beschikking uit te voeren, of wel om aan de

begiftigden of legatarissen den eigendom van het beschikbaar gedeelte af te staan.

946. Het aandeel, waarover men beschikken mag, kan, hetzij in het geheel of gedeeltelijk, bij akte onder de levenden of bij uitersten wil, aan vreemden, of wel aan kinderen of andere personen, die tot eene erfenis gerechtigd zijn, worden weggeschonken, behoudens de gevallen, waarin deze laatsten, naar aanleiding van den zestienden titel van dit boek, tot inbreng gehouden zijn.

947. De giften of schenkingen, hetzij onder de levenden, hetzij bij uitersten wil, gemaakt, welke aan het wettelijk erfdeel mogten te kort doen, zullen bij het openvallen der nalatenschap kunnen worden verminderd, doch alleen op de vordering van de legitimarissen, en van derzelver erfgenamen of regthebbenden.

Desniettegenstaande zullen de legitimarissen van die vermindering niets kunnen genieten ten nadeele van de schuldeischers van den overledene.

948. Om de hoegrootheid van het wettelijk erfdeel te bepalen, maakt men eene opsomming van al de goederen, die op het tijdstip van het overlijden van den gever of erfflater aanwezig waren; men voegt daarbij het beloop der goederen, waarover bij giften onder de levenden beschikt is, berekend naar den staat, waarin zij zich op het tijdstip der gift bevonden hebben, en hunne waarde op het oogenblik van het overlijden van den gever; men berekent over al die goederen, na de schulden daarvan te hebben afgetrokken, hoeveel, naarmate van de betrekking der legitimarissen, het erfdeel is, hetwelk zij kunnen vorderen, en men trekt daarvan af hetgeen dezen, zelfs met vrijstelling van inbreng, van den overledene hebben ontvangen.

949. Alle vervreemding van eenig goed, hetzij onder den last eener lijfrente, hetzij met voorbehoud van vruchtgebruik, aan een der erfgenamen in de regte linie gedaan, wordt beschouwd als eene gift.

950. Indien de gegeven zaak vóór het overlijden van den schenker, buiten schuld van den begiftigde, is verloren gegaan, zal zij niet worden begrepen onder de massa der goederen, over welke het wettelijk erfdeel moet worden berekend.

De gegeven zaak zal onder de massa worden begrepen, indien zij ter oorzaak van het onvermogen van den begiftigde niet kan worden terugverkregen.

951. De giften onder de levenden zullen nimmer mogen worden verminderd, dan nadat al de goederen, welke bij uitersten wil zijn weggemaakt, zullen bevonden worden niet genoegzaam te zijn om het wettelijk aandeel te verzekeren. Wanneer alsdan eene vermindering van de giften onder de levenden moet plaats hebben, zal men dezelve aanvangen met de gift, welke het laatst gedaan is, en alzoo verder van deze tot de vroegere opklimmen.

952. De teruggave van de onroerende goederen, welke naar aanleiding van het voorgaande artikel moet plaats hebben, geschiedt *in natura*, niettegenstaande alle tegenstrijdige bepalingen.

Indien echter de vermindering moet worden toegepast op een erf, hetwelk niet gevoegelijk kan worden verdeeld, zal de begiftigde, zelfs wanneer het een vreemde is, de bevoegdheid hebben om in gereed geld op te leggen, hetgeen den legitimaris toekomt.

953. De vermindering der bij uitersten wil gedane makingen zal geschieden zonder onderscheid te maken tusschen de erfstellingen en legaten, tenzij de erfflater uitdrukkelijk mogt hebben bevolen, dat deze of gene erfstelling of legaat bij voorkeur moest worden voldaan; in welk geval zoodanige erfstelling of legaat niet zal worden verminderd, dan ingeval de waarde van de andere makingen niet mogt toereikend zijn om het wettelijk erfdeel op te leveren.

954. De begiftigde zal de vruchten van hetgeen de gift meer bedraagt dan het gedeelte, waarover beschikt kan worden, teruggeven, te rekenen van den dag dat de gever overleden is, indien de eisch tot vermindering is gedaan binnen het jaar, en anderszins van den dag dat die eisch gedaan is.

955. De onroerende goederen, die uit kracht van vermindering in den boedel moeten terugkeeren, worden daardoor vrij van de schulden of hypotheeken, door den begiftigde daarop gelegd.

956. De regtsvordering tot vermindering of teruggave kan door de erfgenamen vervolgd worden tegen derde bezitters van de onroerende goederen, welke een gedeelte van het gegevene uitmaken, en door de

begiftigden vervreemd zijn, op dezelfde wijze en in dezelfde rangschikking als tegen de begiftigden zelve.

Deze regtsvordering moet aangelegd worden volgens de orde van de dagteekeningen dier vervreemdingen, te beginnen met die vervreemding welke het laatst gedaan is.

Desniettemin zal de regtsvordering tot vermindering of teruggave tegen derde verkrijgers geen plaats hebben, dan voor zooverre de begiftigde geene andere goederen mogt hebben overgehouden, welke in de gift begrepen waren, en deze niet genoegzaam zijn om het wettelijk erfdeel in zijn geheel te voldoen, en indien de waarde der vervreemde goederen niet op zijne persoonlijke goederen mogt kunnen worden verhaald.

Die regtsvordering zal, in allen gevalle, verloren gaan door het tijdsverloop van drie jaren, te rekenen van den dag waarop de legitimaris de erfenis heeft aanvaard.

VIERDE AFDEELING.

Van den vorm der uiterste willen.

957. Geen uiterste wil kan bij dezelfde akte door twee of meer personen gemaakt worden, hetzij ten voordeele van eenen derde, hetzij onder den titel van eene wederkeerige of onderlinge beschikking.

958. Een uiterste wil kan alleen worden gemaakt, of bij eene olographiesche of eigenhandig geschreven akte, of bij eene openbare akte, of bij eene geheime of gesloten beschikking.

959. Een olographiesche uiterste wil moet met de hand des erflaters geheel geschreven en geteekend zijn.

Dezelve moet door den erflater bij eenen notaris in bewaring worden gesteld.

De notaris, bijgestaan door twee getuigen, zal daarvan onmiddellijk eene door hem met den erflater en de getuigen geteekende akte van bewaargeving opmaken, hetzij aan den voet van den uitersten wil, indien dezelve open aan hem is terhandgesteld, hetzij afzonderlijk, indien het stuk verzegeld aan hem mogt zijn aangeboden; in welk laatste geval de erflater, in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen, op den omslag moet aanteekenen, en door zijne onderteekening bekrachtigen, dat hetzelfde zijnen uitersten wil bevat.

Ingeval de erflater door eenige verhindering, die na de onderteekening van den uitersten wil of van den omslag is opgekomen, den omslag of de akte van bewaargeving, of wel beiden, niet kan teekenen, moet de notaris daarvan, evenals van de oorzaak des beletsels, melding maken.

960. Zoodanige olographiesche uiterste wil, overeenkomstig het voorgaande artikel, door den notaris zijnde in bewaring genomen, heeft dezelfde kracht als een bij openbare akte gemaakte uiterste wil, en wordt gerekend gemaakt te zijn op den dag der akte van bewaargeving, zonder aanzien der dagteekening, welke zich in den uitersten wil zelven mogt bevinden.

961. De erflater kan ten allen tijde zijn olographiesch testament terugvorderen, mits hij, ter verantwoording van den notaris, van de teruggave bij eene authentieke akte doe blijken.

Door de teruggave wordt het olographiesch testament als herroepen beschouwd.

962. Bij een enkel onderhandsch, door den erflater geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend stuk, kunnen, zonder verdere formaliteiten, beschikkingen na doode worden gemaakt, doch alleen en bij uitsluiting ter aanstelling van executeuren, ter bestelling van begrafenis, tot het maken van legaten van klederen, van lijfstoebehooren, van bepaalde lijfsieraden en van bijzondere meubelen.

De herroeping van zoodanig stuk kan op dezelfde wijze onder de hand geschieden.

963. Indien zoodanig stuk, als waarvan in het vorige artikel is gesproken, na het overlijden van den erflater gevonden wordt, moet hetzelfde worden aangeboden aan den regter van het kanton, alwaar de erfenis is opengevallen; deze zal, indien het stuk verzegeld is, hetzelfde openen, en in allen gevalle een proces-verbaal van de aanbieding, alsmede van den staat waarin hetzelfde zich bevindt, opmaken; hij zal eindelijk dat stuk aan eenen notaris terhandstellen, teneinde hetzelfde onder zijne minuten te bewaren.

964. Een olographiesche uiterste wil, welke gesloten aan den notaris is terhandgesteld, zal, na den dood des erflaters, aan den kantonregter worden aangeboden, welke zal handelen zooals bij art. 969, ten

aanzien van besloten uiterste willen is voorgescreven.

965. Een uiterste wil bij openbare akte moet ten overstaan van eenen notaris, en in tegenwoordigheid van twee getuigen, worden verleden.

966. De notaris moet den wil des erflaters, zooals die zakelijk aan hem door den erflater is opgegeven, in duidelijke bewoordingen schrijven of doen schrijven.

Indien de opgave buiten de tegenwoordigheid der getuigen is gedaan, en het opstel door den notaris is gereed gemaakt, moet de erflater, alvorens de voorlezing daarvan geschiede, zijnen wil nader zakelijk, in tegenwoordigheid der getuigen, opgeven.

Daarna zal, in tegenwoordigheid der getuigen, de uiterste wil door den notaris worden voorgelezen, en na die voorlezing door hem aan den erflater worden afgevraagd, of het voorgelezene zijnen uitersten wil bevat.

Indien de uiterste wil in tegenwoordigheid der getuigen is opgegeven, en terstond is in geschrift gebracht, zal gelijke voorlezing en afvraging in tegenwoordigheid der getuigen geschieden.

De akte moet vervolgens door den erflater, den notaris en de getuigen worden onderteekend.

Indien de erflater verklaart, dat hij niet kan onderteekenen, of indien hij daarin verhinderd wordt, moet ook die verklaring en de oorzaak der verhindering in de akte worden vermeld.

Van de nakoming van al deze formaliteiten moet nitdrukkelijk worden melding gemaakt in de akte van uitersten wil.

967. Wanneer de erflater een besloten of geheim testament wil maken, zal hij verplicht zijn zijne beschikkingen te onderteekenen, hetzij hij die zelf geschreven hebbe, hetzij hij die door een ander hebbe laten schrijven; het papier hetwelk zijne beschikkingen bevat, of het papier hetwelk tot een omslag dient, indien er een omslag gebruikt wordt, zal gesloten en verzegeld worden.

De erflater zal hetzelfde alzoo gesloten en verzegeld aan den notaris, in tegenwoordigheid van vier getuigen, aanbieden, of hij zal het in hunne tegenwoordigheid moeten doen sluiten en verzegelen, en moeten verklaren, dat in het gemelde papier zijn uiterste wil

begrepen is, en dat die uiterste wil, hetzij door hem zelve geschreven en door hem geteekend is, of door een ander geschreven en door hem geteekend is. De notaris zal daarvan eene akte van superscriptie opmaken, die op dat papier, of op het papier tot omslag dienende, zal geschreven worden; deze akte zal zowel door den erflater, als door den notaris, benevens de getuigen, onderteekend worden, en, ingeval de erflater door eenige verhindering, die na de onderteekening van den uitersten wil is opgekomen, de akte van superscriptie niet kan onderteekenen, zal van de oorzaak van het beletsel melding gemaakt worden.

Al de in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen in acht te nemen formaliteiten moeten worden vervuld, zonder intusschen tot eenige andere akte over te gaan.

De besloten of geheime uiterste wil moet onder de minuten van den notaris blijven berusten, die dat stuk ontvangen heeft.

968. Ingeval de erflater niet kan spreken, maar wel schrijven, zal hij een besloten uitersten wil kunnen maken, mits dezelve met zijne hand geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend worde, hij denzelven aan den notaris en de getuigen aanbiede, en boven de akte van superscriptie in hunne tegenwoordigheid schrijve en onderteekene, dat het papier hetwelk hij hun aanbiedt zijn uiterste wil is; waarna de notaris de akte van superscriptie zal schrijven, en daarin melding maken, dat de erflater die verklaring, in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen, geschreven heeft, en zal bovendien worden inachtgenomen al hetgeen bij het voorgaande artikel is bepaald.

969. Na den dood van den erflater moet de besloten of geheime uiterste wil worden aangeboden aan den regter van het kanton, alwaar de erfenis is opengevallen; deze regter zal dien uitersten wil openen, en proces-verbaal opmaken van de aanbieding en de opening van den uitersten wil, alsmede van den staat waarin zich dezelve bevindt, en dit stuk daarna aan den notaris, die de aanbieding heeft gedaan, teruggeven.

970. De notaris, die onder zijne minuten eenen uitersten wil, van welken aard ook, heeft, moet

daarvan, na den dood van den erflater, aan de belanghebbende personen kennisgeven.

971. De getuigen, die bij het maken van uiterste willen tegenwoordig zijn, moeten zijn van het mannelijk geslacht, meerderjarig, en ingezetenen van de kolonie. Zij moeten de taal verstaan waarin de uiterste wil is opgesteld, of die waarin de akte van superscriptie of bewaargeving is geschreven.

Tot getuigen van eenen uitersten wil, bij openbare akte op te maken, kunnen niet genomen worden de erfgenamen of de legatarissen, noch derzelve bloedverwanten of aangehuwden, tot in den vierden graad ingesloten, noch de zoons of kleinzons, of bloedverwanten in denzelfden graad, noch de huisbedienden der notarissen, voor welke de uiterste wil verleden wordt, noch eindelijk de zoodanigen, die tot eene lijf- of onteerende straf zijn veroordeeld.

972. Een ingezetene der kolonie, die zich in een vreemd land bevindt, zal geenen anderen uitersten wil kunnen maken dan bij authentieke akte, en met inachtneming van de formaliteiten, welke in het land, alwaar de akte verleden wordt, gebruikelijk zijn.

Hij is echter bevoegd om bij een onderhandsch stuk te beschikken, op den voet en de wijze als bij art. 962 is omschreven.

973. In tijd van oorlog kunnen de krijgslieden en andere personen tot de legers behoorende, en zich in het veld of wel in eene belegerde plaats bevindende, hunnen uitersten wil maken ten overstaan van eenen officier, of, zoo er geen officier aanwezig is, van den persoon, die op de plaats het hoogste militaire gezag uitoefent, en in tegenwoordigheid van twee getuigen.

974. De uiterste wil van personen, die zich, gedurende den loop eener reis, op zee bevinden, kan verleden worden ten overstaan van den kapitein of den stuurman van het vaartuig, of, bij gebreke van dezelve, voor dengene, die hunne plaats vervult, in tegenwoordigheid van twee getuigen.

975. In plaatsen, met welke alle gemeenschap, uit hoofde van de pest of andere besmettelijke ziekte, verboden is, of waar geene mogelijkheid bestaat om zich van het ministerie van eenen notaris te bedienen, kunnen de uiterste willen gemaakt worden voor elk openbaar ambtenaar, in tegenwoordigheid van twee getuigen.

976. De uiterste willen, in de drie voorgaande artikelen vermeld, zullen door de erfaters, alsmede door degenen voor wie zij verleden zijn, en ten minste door een der getuigen, onderteekend moeten worden.

Indien de erfater of een der getuigen verklaart, dat hij niet schrijven kan of belet wordt te teekenen, zal van die verklaring, alsmede van de oorzaak van het beletsel, in de akte uitdrukkelijk worden melding gemaakt.

977. Deze uiterste willen zullen krachteloos zijn, indien de erfater komt te sterven zes maanden nadat de oorzaak, waarom dezelve in dien vorm zijn gemaakt, heeft opgehouden.

978. In de gevallen, bij de artt. 973, 974 en 975 voorzien, kunnen de daarbij vermelde personen beschikken bij een onderhandsch stuk, mits hetzelfde geheel door de hand des erfaters zij geschreven, gedagteekend en onderteekend.

979. Zoodanige uiterste wil zal krachteloos zijn, indien de erfater is overleden drie maanden nadat de oorzaak, in voorzeide drie artikelen vermeld, heeft opgehouden, tenware dat stuk bij eenen notaris mogt zijn in bewaring gegeven, op de wijze als bij art. 959 is voorgeschreven.

980. De formaliteiten, waaraan de onderscheidene uiterste willen, volgens de bepalingen van deze afdeeling, onderworpen zijn, moeten worden inachtgenomen, op straffe van nietigheid.

V I J F D E A F D E E L I N G .

Van de erfstellingen.

981. Erfstelling is eene uiterste wilsbeschikking, waarbij de erfater aan een of meer personen de goederen geeft, welke hij bij zijn overlijden zal nalaten, hetzij in het geheel, hetzij voor een gedeelte, zooals de helft, een derde.

982. Bij het overlijden van den erfater, treden van regtswege in het bezit van de nagelaten goederen, zoowel de bij uitersten wil benoemde erfgenamen, als degenen aan wie de wet een gedeelte in de nalatenschap toekent.

De artt. 863 en 864 zijn op hen toepasselijk.

983. Indien er geschil ontstaat, wie erfgenaam en alzoo tot het bezit bevoegd is, kan de regter bevelen, dat de goederen onder geregtelijke bewaring zullen worden gesteld.

ZESDE AFDEELING.

Van legaten.

984. Een legaat is eene bijzondere beschikking, waarbij de erflater aan een of meer personen zekere bepaalde goederen geeft, of wel alle zijne goederen van eene zekere soort, als, bij voorbeeld, alle zijne roerende of onroerende goederen, of het vruchtgebruik van alle of van een gedeelte zijner goederen.

985. Alle zuivere en onvoorwaardelijke legaten geven, van den dag van het overlijden van den erflater af, aan den legataris het regt om de gelegateerde zaak te vorderen, welk regt op zijne erfgenamen of regt-verkrijgenden overgaat.

986. De legataris zal de afgifte van de gelegateerde zaak aan de erfgenamen of legatarissen, die daarmede belast zijn, moeten vragen.

Hij heeft regt op de vruchten of interesten, van den dag van het overlijden van den erflater af, indien de eisch tot afgifte binnen het jaar is gedaan, of indien die afgifte binnen hetzelfde tijdvak vrijwillig heeft plaats gehad. Indien die eisch later geschiedt, heeft hij slechts regt op de vruchten en de interesten, te rekenen van den dag dat de eisch gedaan is.

987. De interesten of vruchten van de gelegateerde zaak loopten ten voordeele van den legataris van den dag van het overlijden, welk ook het tijdstip zij waarop hij de afgifte heeft geëischt:

- 1°. Wanneer de erflater zijne begeerte daaromtrent in den uitersten wil verklaard heeft;
- 2°. Wanneer eene lijfrente of een jaar-, maand- of weekgeld, onder den titel van levensonderhoud, is gelegateerd.

988. De belastingen, welke, onder welke benaming ook, op legaten ten behoeve van den lande gelegd zijn, komen ten laste van den legataris, tenzij de erflater het tegendeel hebbe bevolen.

989. Indien de erflater aan onderscheidene legatarissen de voldoening van eenen last heeft opgelegd, zijn zij daartoe gehouden, elk in evenredigheid van

de hoegroothheid van zijn legaat, tenzij de erflater daaromtrent anders mogt hebben beschikt.

990. De gelegateerde zaak zal worden uitgekeerd met al hetgeen daartoe behoort, en in den staat, waarin zij zich op den dag van het overlijden van den erflater bevindt.

991. Hetgeen echter de erflater, na het legateren van eenig onroerend goed, tot vergrooting van hetzelfde aangekocht of verkregen heeft, is, alware het ook daaraan grenzende, niet in het legaat begrepen, tenzij de erflater anders hadde bevolen.

De verbeteringen, verfraaijingen of nieuwe opbouwingen, op den gelegateerden grond door den erflater gemaakt, of de vergrooting van den omtrek van eenen ingesloten grond, zullen zonder nieuwe beschikking gerekend worden een gedeelte van het legaat uit te maken.

992. Indien, vóór of na het maken van den uitersten wil, de gelegateerde zaak voor eene schuld van de nalatenschap, of ook voor de schuld van eenen derde, bij hypotheek verbonden of met een vruchtgebruik belast is, is degene, die het legaat moet uitkeeren, niet gehouden om het goed van dat verband te ontheffen, tenware hij bij eene uitdrukkelijke beschikking van den erflater belast zij zulks te doen.

Indien echter de legataris de gehypothekeerde schuld mogt hebben voldaan, zal hij deswege een verhaal hebben op de erfgenamen, overeenkomstig art. 1133.

993. Wanneer de erflater eenig bepaald goed van een ander gelegateerd heeft, zal dit legaat nietig zijn, hetzij de erflater al dan niet geweten hebbe, dat dit goed hem niet toebehoorde.

994. De bepaling van het vorige artikel belet echter niet, dat aan den erfgenaam of legataris, als voorwaarde, de verpligting kan worden opgelegd, om aan derden zekere uitkeeringen uit zijne eigene goederen te doen, of schulden kwijt te schelden.

995. Legaten van onbepaalde zaken, doch van een zeker geslacht, zijn bestaanbaar, hetzij de erflater zoodanige zaken hebbe nagelaten of niet.

996. Wanneer het legaat in eene onbepaalde zaak bestaat, is de erfgenaam niet verplicht de beste soort te geven, maar hij kan ook met het afgeven der slechtste niet volstaan.

997. Indien blootelijk de vruchten of inkomsten zijn gelegateerd, zonder dat de erflater het woord *vruchtgebruik* of *gebruik* heeft gebezigd, blijft het goed onder het beheer van den erfgenaam, die verplicht is de vruchten en inkomsten aan den legataris uit te keeren.

998. Een legaat, aan eenen schuldeischer gemaakt wordt niet gerekend tot afdoening der schuld te zijn nagelaten, zoomin als een legaat, aan dienstboden gemaakt, kan geacht worden tot betaling van verdiend loon gegeven te zijn.

999. Wanneer de nalatenschap niet voor het geheel of een gedeelte is aanvaard, of wanneer dezelve is aanvaard onder het voorregt van boedelbeschrijving, en de nagelaten goederen niet voldoende zijn om de legaten in hun geheel te voldoen, zullen al de legaten, in evenredigheid van hunne hoegroothed, worden verminderd, tenware de erflater daaromtrent anders mogt hebben beschikt.

ZEVENDE AFDEELING.

Van de geoorloofde erfstellingen over de hand, ten behoeve van kleinkinderen en afstammelingen van broeders en zusters.

1000. De goederen, waarover ouders het regt van beschikking hebben, kunnen door hen, bij uitersten wil, geheel of gedeeltelijk, worden gegeven aan een of meer hunner kinderen, met last om die goederen uit te keeren, zoowel aan derzelver kinderen die reeds geboren zijn, als aan die welke nog geboren zullen worden.

Ingeval van vooroverlijden van een kind, zal dezelfde beschikking kunnen worden gemaakt ten voordeele van een of meer kleinkinderen, met last om de goederen aan hunne kinderen, welke reeds geboren zijn en nog geboren zullen worden, uit te keeren.

1001. Insgelijks zal de uiterste wilsbeschikking bestaanbaar zijn ten voordeele van een of meer broeders of zusters van den erflater, voor het geheel of een gedeelte der goederen, die bij de wet niet buiten beschikking gehouden zijn, onder den last om de goederen uit te keeren, zoowel aan de kinderen van zijne voorzeide broeders en zusters welke reeds geboren zijn, als aan die welke nog geboren zullen worden.

Dezelfde beschikking kan worden gemaakt ten voordeele van een of meer kinderen van vooroverleden broeders of zusters, onder den last om de goederen uit te keeren, zoowel aan derzelver kinderen die reeds geboren zijn, als aan die welke nog geboren zullen worden.

1002. Indien de bezwaarde erfgenaam sterft, met achterlating van kinderen in den eersten graad, en afkomelingen van een vooroverleden kind, zullen deze laatsten, bij plaatsvervulling, het aandeel van het vooroverleden kind genieten.

Hetzelfde zal plaats hebben, indien, al de kinderen in den eersten graad vooroverleden zijnde, degene, die met de overgave belast is, niet dan kleinkinderen nalaat.

1003. De beschikkingen, bij de artt. 1000 en 1001 toegelaten, zullen niet anders gelden dan voor zooverre de erfstelling over de hand slechts zal zijn gemaakt voor éénen graad, en ten voordeele van al de kinderen van den bezwaarden persoon die reeds geboren zijn, en nog geboren zullen worden, zonder uitzondering of voorrang van ouderdom of kunne.

1004. De regten van de bij erfstelling over de hand geroepen erfgenamen nemen aanvang op het tijdstip dat het genot van den bezwaarde ophoudt.

De vrijwillige afstand van het genot, ten voordeele van de verwachters gedaan, zal geen nadeel kunnen toebrengen aan de schuldeischers van den bezwaarden persoon, wiens schuldvorderingen ouder dan deze afstand zijn, noch aan de kinderen, die na dien afstand mogten geboren worden.

1005. Hij, die de, volgens de voorgaande artikelen, geoorloofde beschikkingen maakt, mag bij uitersten wil, of bij eene latere notariële akte, het goed zelf, gedurende den tijd van het bezwaar, onder het beheer stellen van een of meer bewindvoerders.

In dat geval zijn de bepalingen van de artt. 816 en 817, van het eerste en tweede lid van art. 818, en van art. 819 op de bewindvoerders toepasselijk.

1006. Bij overlijden of bij gebreke van den gestelden bewindvoerder, benoemt het hof van justitie, op verzoek van de bezwaarden of van andere belanghebbenden, of ook op vordering van het openbaar ministerie, eenen anderen in de plaats van den ontbrekenden.

1007. Binnen eene maand na het overlijden van

dengene, die, onder den last van uitkeering, over de goederen beschikt heeft, zal, op verzoek van den gestelden bewindvoerder, van den belanghebbende, of van het openbaar ministerie, eene boedelbeschrijving worden gemaakt van al de goederen, die de nalatenschap nitmaken.

Indien het gemaakte slechts in een legaat bestaat, zal er eene bijzondere lijst worden gemaakt van al de daaronder begrepen voorwerpen.

Deze boedelbeschrijving of lijst zal de begrooting der roerende goederen bevatten.

1008. De boedelbeschrijving of lijst zal gemaakt worden in tegenwoordigheid van den benoemden bewindvoerder en andere belanghebbenden, of dezen behoorlijk zijnde opgeroepen.

Indien dezen bij den boedelbeschrijving tegenwoordig zijn, kan dezelve onder de hand geschieden; in welk geval dat stuk, binnen den tijd van veertien dagen na het volcindigen van de boedelbeschrijving, ter griffie van het kantongeregt moet worden overgebracht.

De kosten, daarop vallende, komen ten laste der goederen, in de beschikking over de hand begrepen.

1009. Indien de erflater geenen bewindvoerder heeft benoemd, worden de goederen door den bezwaarden erfgenaam beheerd, en is deze verplicht zekerheid te stellen voor de bewaring, het behoorlijk gebruik en de wederoplevering der goederen, tenware de erflater hem uitdrukkelijk van alle verplichting tot het stellen van zekerheid hadde vrijgesteld.

1010. De bezwaarde erfgenaam, die, in het geval van het vorige artikel, geene zekerheid kan stellen, moet gedoogen, dat de goederen, op verzoek van belanghebbenden, of op de vordering van het openbaar ministerie, worden gesteld onder het beheer van eenen bewindvoerder, door het hof van justitie te benoemen, te wiens aanzien zullen gelden al de regten en verplichtingen, ten opzichte van voogden over minderjarigen vastgesteld. De slotbepaling van art. 1005 is ook op deze bewindvoerders toepasselijk.

1011. De bezwaarde erfgenaam, die zelf het beheer heeft, moet het bezwaarde goed als een goed huisvader gebruiken, en staat daaromtrent, alsmede ten aanzien van het dragen van kosten en lasten, en het doen van reparatiën, gelijk met eenen vruchtgebruiker.

1012. De onroerende goederen, alsmede de renten en schuldvorderingen, mogen niet worden vervreemd of bezwaard dan op verlot van het hof van justitie, na verhoor van den verwachter en van het openbaar ministerie.

Dat verlot kan alleen verleend worden ingeval van volstrekte noodzakelijkheid, of van blijkbaar voordeel, zoowel van den verwachter als van de bezwaarde erfgenamen, en, ingeval van vervreemding, tegen zekerheid van wederbelegging onder het fidei-commissair verband, indien de bezwaarde het goed zelf beheert.

1013. De erfstellingen over de hand, welke bij deze afdeeling zijn geoorloofd, kunnen zelfs door geene minderjarigen aan derden worden tegengeworpen, indien zij niet zijn openbaar gemaakt, te weten: wat de onroerende goederen betreft, door overschrijving in de daartoe bestemde registers; en, voor zooveel gehypotheceerde schuldvorderingen aangaat, door eene inschrijving op de goederen, welke voor die schuldvorderingen verbonden zijn, of door eene te doene vermelding terzijde der reeds bestaande inschrijvingen.

1014. De wettelijke of bij uitersten wil geroepen erfgenamen van dengene, die de erfstelling over de hand heeft gemaakt, zullen, in geen geval, aan de verwachters het gebrek van overschrijving, inschrijving of vermelding, bij het vorige artikel bevolen, kunnen tegenwerpen.

1015. De bewindvoerders zijn verplicht voor de overschrijving, inschrijving of vermelding, bij art. 1013 bevolen, te waken, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten.

Alle belanghebbenden hebben het regt te vorderen, dat aan de gezegde voorschriften worde voldaan.

ACHTSTE AFDEELING.

Van de erfstellingen over de hand in hetgeen de erfgenaam of legataris onvervreemd en onverteerd zal nalaten.

1016. Ingéval van erfstelling of van legaat, op den voet als bij art. 909 is vermeld, is de bezwaarde erfgenaam of legataris bevoegd om het aan hem gemaakte te vervreemden en te verteren, en zelfs bij schenking onder de levenden daarover te beschikken, tenzij dit

laatste door den erflater, voor het geheel of ten deele, mogt zijn verboden.

1017. De verpligting tot het maken eener boedelbeschrijving of lijst, na het overlijden van den erflater, en tot het overbrengen van die stukken ter griffie van het kantongeregte, bij de artt. 1007 en 1008 voorgeschreven, is ook toepasselijk op den bezwaarden erfgenaam of legataris, van welken bij deze afdeeling wordt gehandeld; doch hij is niet gehouden om eenige zekerheid te stellen.

1018. Na het overlijden van den bezwaarden erfgenaam of legataris heeft de verwachter het regt, om de dadelijke afgifte te vorderen van hetgeen van de erfenis of van het legaat *in natura* mogt zijn overgebleven.

Ten aanzien van de gereede penningen of van de opbrengst der vervreemde voorwerpen, kan uit aantekeningen van den bezwaarden erfgenaam of legataris, uit huiselijke papieren, of door alle andere bewijsmiddelen worden opgemaakt, of, en in hoeverre, er iets van de erfenis of van het legaat is overgebleven.

NEGENDE AFDEELING.

*Van het herroepen van uiterste wilsbeschikkingen,
en het vervallen van dezelve.*

1019. Een uiterste wil kan, noch in zijn geheel, noch ten deele, herroepen worden dan bij eene latere uiterste wilsbeschikking, of bij eene bijzondere notariële akte, waarbij de erflater de geheele of gedeeltelijke intrekking van zijnen vroegeren uitersten wil te kennen geeft, onverminderd de bepaling van art. 961.

1020. Indien een latere uiterste wil, welke de uitdrukkelijke herroeping van den vorigen bevat, niet is voorzien van de formaliteiten, welke tot de deugdelijkheid van eenen uitersten wil worden vereischt, maar wel van die, welke gevorderd worden tot de deugdelijkheid van eene notariële akte, zullen de vroegere beschikkingen, welke in de latere akte mogten zijn herhaald, niet als herroepen worden beschouwd.

1021. Een latere uiterste wil, waarbij de voorgaande niet op eene uitdrukkelijke wijze herroepen wordt, vernietigt alleen de beschikkingen, in dien vroegeren

uitersten wil vervat, welke met de nieuwe beschikkingen niet zijn overeen te brengen, of daarmede strijden.

De bepaling van dit artikel is niet toepasselijk, wanneer de latere uiterste wil nietig is uithoofde van gebrek in den vorm, alware dezelve ook geldig als notariëele akte.

1022. De herroeping, hetzij uitdrukkelijk, hetzij stilzwijgend, bij eenen lateren uitersten wil gedaan, zal volkomen van kracht zijn, ofschoon die nieuwe akte buiten gevolg blijve door de onbevoegdheid van den gestelden erfgenaam of legataris, of door hunne weigering om de erfenis te aanvaarden.

1023. Alle vervreemding, zelfs bij verkoop met vermogen van wederinkoop, of bij verruiling, welke de erfater van het gelegateerde goed, geheel of gedeeltelijk, doet, zal de herroeping van het legaat, ten aanzien van al wat vervreemd of verruild is, met zich brengen, tenware het vervreemde goed in des erfaters boedel mogt zijn teruggekeerd.

1024. Alle beschikking bij uitersten wil gedaan, onder eene voorwaarde, van eene onzekere gebeurtenis afhangende, en van zoodanigen aard, dat de erfater gerekend moet worden aan het al of niet voorvallen dier gebeurtenis de uitvoering zijner beschikking verbonden te hebben, zal vervallen, indien de gestelde erfgenaam of legataris vóór de vervulling der voorwaarde komt te overlijden.

1025. Wanneer de voorwaarde, volgens de bedoeling van den erfater, alleen de uitvoering der beschikking opschort, belet zulks niet, dat de gestelde erfgenaam of legataris een verkregen regt hebbe, hetwelk hij aan zijne erfgenamen overdraagt.

1026. Een legaat vervalt, wanneer het gelegateerde goed, bij het leven van den erfater, geheel is te niet gegaan.

Hetzelfde heeft ook plaats, indien het goed, na zijnen dood, zonder toedoen of schuld van den erfgenaam of van andere personen, door welke het legaat verschuldigd is, te niet is gegaan, ofschoon dezen mogten hebben verzuimd dat goed op zijn tijd uit te keeren, wanneer het, in handen van den legataris geweest zijnde, eveneens zoude zijn te niet gegaan.

1027. Een legaat van eene rente, inschuld of

andere schuldvordering op eenen derde, vervalt ten aanzien van hetgeen gedurende het leven van den erfflater daarop mogt zijn betaald.

1028. Eene beschikking, bij uitersten wil gedaan, vervalt, wanneer de gestelde erfgenaam of legataris de erfenis of het legaat verwerpt, of onbekwaam bevonden wordt om dezelve te genieten.

Indien bij de beschikking voordeelen aan derden waren gemaakt, zullen dezelve, in dat geval, niet vervallen, maar zal degene, aan wien de erfenis of het legaat opkomt, daarmede belast blijven, behoudens echter de bevoegdheid van deze, om van de erfenis of van het legaat gaaf en onvoorwaardelijk afstand te doen ten behoeve van dengene, aan wien de voordeelen waren besproken.

1029. Er zal aanwas plaats hebben ten voordeele van de gestelde erfgenamen of legatarissen, ingeval de erfstelling of het legaat aan verscheidene personen gezamenlijk gemaakt is, en de beschikking ten opzichte van eenigen der mede-erfgenamen of mede-legatarissen geen gevolg kan hebben.

De erfstelling of het legaat zal geacht worden gezamenlijk gemaakt te zijn, wanneer het gemaakt is bij eene en dezelfde beschikking, en de erfflater niet aan elk der mede-erfgenamen of mede-legatarissen zijn bepaald aandeel in het goed heeft aangewezen, zooals de helft, een derde deel, enz.

De uitdrukking *voor gelijke aandeeleu of gedeelteu* wordt niet geacht eene aanwijzing te zijn van een zoodanig bepaald aandeel, als waarvan in dit artikel gesproken wordt.

1030. Voorts zal de erfflater mede geacht worden gezamenlijk gelegateerd te hebben, wanneer eene zaak, die zonder schade te lijden niet voor verdeling vatbaar is, bij dezelfde akte aan onderscheidene personen, alware het ook afzonderlijk, is gemaakt geworden.

1031. De vervallenverklaring van uiterste wilsbeschikkingen kan, na den dood des erflaters, worden gevraagd, terzake van het niet tenuitvoerbrengen der voorwaarden.

In dit geval zullen zij, te wier behoeve de vervallenverklaring zal zijn gedaan, de goederen terugnemen, vrij van alle lasten en hypotheken, welke de vervallenverklaarde erfgenaam of legataris daarop mogt hebben gelegd.

Zij zullen zelfs tegen derde houders der onroerende goederen dezelfde regten als tegen den benoemden erfgenaam of legataris kunnen uitoefenen.

DE TIENDE TITEL.

Van uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen, en van bewindvoerders.

1032. Een erflater mag, hetzij bij uitersten wil, hetzij bij zoodanige onderhandsche akte als bij art. 962 vermeld is, hetzij bij eene bijzondere notariële akte, een of meer uitvoerders van zijne uiterste wilsbeschikkingen aanstellen.

Hij kan ook verscheidene personen benoemen, ten einde bij ontstentenis elkander als uitvoerders op te volgen.

1033. Getrouwde vrouwen, minderjarigen, zelfs wanneer deze handligting hebben bekomen, onder curateele gestelde personen, en al degenen die onbevoegd zijn om verbindtenissen aan te gaan, mogen geene uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen zijn.

1034. Aan de uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen kan door den erflater de bezitneming van al de goederen der nalatenschap, of van een bepaald gedeelte daarvan, worden gegeven.

In het eerste geval strekt zich die bezitneming uit zoowel tot de onroerende als tot de roerende zaken.

Het bezit zal van regtswege niet langer duren dan één jaar, te rekenen van den dag waarop de uitvoerders zich in het bezit hebben kunnen stellen.

1035. Indien al de erfgenamen het daaromtrent eens zijn, kunnen zij het bezit doen ophouden, mits zij de uitvoerders der uiterste wilsbeschikking in staat stellen tot de betaling of afgifte der zuivere en onvoorwaardelijke legaten, of doen blijken dat die legaten reeds zijn voldaan.

1036. De uitvoerders eener uiterste wilsbeschikking moeten de nalatenschap doen verzegelen, indien er minderjarige of onder curateele gestelde erfgenamen zijn, welke op het overlijden van den erflater van geene voogden of curators zijn voorzien, of zoodanige erfgenamen, welke noch in persoon noch bij gemagtigden tegenwoordig zijn.

1037. Zij moeten eene boedelbeschrijving doen op-

maken van de goederen der nalatenschap, in tegenwoordigheid, of na bij behoorlijk exploit gedane oproeping der erfgenamen, welke zich binnen de kolonie bevinden.

1038. Zij dragen zorg dat des overledenen uiterste wil worde tenuitvoergelegd, en zij kunnen, ingeval van geschil, in regten optreden om de geldigheid van den uitersten wil staande te houden.

1039. Indien de vereischte penningen niet voorhanden zijn tot het uitkeeren der legaten, hebben de uitvoerders de bevoegdheid om de roerende goederen des boedels, en, des noods, ook een of meer der vaste goederen, doch de laatstgemelde niet anders dan met toestemming der erfgenamen, of, bij gebreke daarvan, met verlof van het hof van justitie, in het openbaar, en volgens de gebruiken der plaats, te doen verkoopen; alles tenware de erfgenamen mogten goedvinden om het noodige voorschot van penningen te doen.

Die verkoop zal ook onder de hand kunnen geschieden, indien al de erfgenamen het daaromtrent zijn eens geworden, behoudens de bepalingen ten opzigte van minderjarigen en onder curateele gestelde personen.

1040. De uitvoerders zijn bevoegd, in het openbaar en met inachtneming der plaatselijke gebruiken, zoodanige roerende goederen te verkoopen, die aan bederf onderhevig zijn, of uit anderen hoofde niet zonder schade voor den boedel kunnen worden aangehouden.

De onderhandsche verkoop dier goederen kan alleen geschieden in het geval bij het tweede lid van het vorige artikel omschreven.

1041. De uitvoerders, die het bezit van de nalatenschap hebben, zijn bevoegd om, zelfs in regten, de schulden in te vorderen, welke, gedurende dat bezit, vervallen en opeischbaar zijn.

1042. Zij hebben geene bevoegdheid om de goederen der nalatenschap te verkoopen, teneinde dezelve in staat van scheiding en deeling te brengen, maar zijn verplicht om, bij het eindigen van hun beheer, aan de belanghebbenden rekening en verantwoording te doen, met uitkeering van al de goederen en effecten des boedels, benevens het slot der rekening, teneinde tusschen de erfgenamen gescheiden en gedeeld te

worden. In het maken der scheiding moeten zij de erfgenamen behulpzaam zijn, indien dezen zulks vorderen.

1043. De magt van den uitvoerder eens uitersten wils gaat niet tot zijne erfgenamen over.

1044. Indien er verscheidene uitvoerders van eene uiterste wilsbeschikking zijn, die dezen last aangenomen hebben, kan één hunner, bij gebreke van de andere, alleen werkzaam zijn, en zij zijn ieder voor het geheel terzake van hun beheer aansprakelijk, tenware de erflater hunne werkzaamheden mogt verdeeld hebben, en dat ieder hunner zich binnen den kring der hem opgedragen bemoeijenissen hebbe gehouden.

1045. De onkosten, door den uitvoerder eener uiterste wilsbeschikking gemaakt, voor de verzegeling, de boedelbeschrijving, de rekening en verantwoording, en de overige tot zijne werkzaamheden betrekkelijke zaken, komen ten laste der nalatenschap.

1046. Elke bepaling, waarbij de erflater bevolen heeft, dat de uitvoerder zijns uitersten wils van het opmaken eener boedelbeschrijving, of van het afleggen van rekening en verantwoording zal zijn ontheven, is van regtswege nietig.

1047. Onverminderd het reeds bepaalde voor het geval van vruchtgebruik, van erfstellingen over de hand, en van minderjarigen en onder curateele gestelden, mag de erflater bij uitersten wil, of bij eene bijzondere notariële akte, een of meer bewindvoerders aanstellen, teneinde de goederen, aan zijne erfgenamen of legatarissen nagelaten, gedurende derzelver leven, of gedurende eenen bepaalden tijd, te beheeren, mits hierdoor geene inbreuk worde gemaakt op de vrije uitkeering van het wettelijk aandeel der erfgenamen.

De bepalingen van art. 1044 zijn op dit geval toepasselijk.

1048. Indien de erflater geene personen heeft aangewezen, welke in de plaats van de ontbrekende bewindvoerders zullen optreden, wordt daarin door het hof van justitie, op verhoor van het openbaar ministerie, voorzien.

1049. Niemand is gehouden den last van uitvoerder eener uiterste wilsbeschikking, of van bewindvoerder eener erfenis of eens legats, aan te nemen, doch hij,

die zoodanigen last heeft aanvaard, is verplicht denzelven te voleindigen.

Indien de erfater aan den uitvoerder voor de waarneming zijner werkzaamheden geene bepaalde belooning heeft toegekend, of geen bijzonder legaat daarvoor aan denzelven gemaakt heeft, is laatstgemelde voor zich, of, meer dan één uitvoerder benoemd zijnde, zijn zij bevoegd voor hen tezamen het loon in rekening te brengen, hetwelk bij art. 468 aan voogden is toegestaan.

1050. De uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen, mitsgaders de bewindvoerders bij art. 1047 vermeld, kunnen om dezelfde redenen als de voogden worden afgezet.

VEERTIENDE TITEL.

VAN HET REGT VAN BERAAD EN HET VOORREGT VAN BOEDELBSCHRIJVING.

1051. Alle personen, aan welke eene erfenis is opgekomen, en die verkiezen mogten om de gesteldheid der nalatenschap te onderzoeken, teneinde te kunnen beoordeelen, of het van hun belang is dezelve, hetzij zuiver, hetzij onder het voorregt van boedelbeschrijving, te aanvaarden, of wel te verwerpen, zullen het regt hebben om zich te beraden, en daarvan eene verklaring moeten afleggen ter griffie van het kantonregert, binnen welks rechtsgebied de erfenis is opengevallen; zullende die verklaring in het daartoe bestemde register worden ingeschreven.

Een authentiek afschrift der opgemaakte akte wordt door den kantonregter, zoodra mogelijk, opgezonden naar de griffie van het hof van justitie.

1052. Aan den erfgenaam wordt, te rekenen van den dag der afgelegde verklaring, een tijdvak van twee maanden vergund, teneinde den boedel te doen beschrijven en zich te beraden.

Niettemin is het hof van justitie bevoegd om, wanneer de erfgenaam in regten vervolgd wordt, uit hoofde van dringende redenen, den hierboven bepaalde termijn te verlengen.

1053. Gedurende den voorschreven termijn kan de erfgenaam, die zich beraadt, niet worden genoodzaakt de hoedanigheid van erfgenaam aan te nemen.

Geene regterlijke veroordeeling kan tegen hem worden verkregen, en de uitvoering van de vonnissen, die ten laste van den overledene zijn uitgesproken, blijft opgeschort.

Hij is verplicht, evenals een goed huisvader, voor het behoud der goederen van de nalatenschap zorg te dragen.

1054. De erfgenaam, die zich beraadt, is bevoegd om aan het hof van justitie verlof te vragen, teneinde al zoodanige voorwerpen te verkoopen, welke niet behoeven of niet kunnen worden bewaard, mitsgaders om al zulke daden te verrigten, die geen uitstel dulden.

De wijze van verkoop zal bij het regterlijk verlof worden bepaald.

1055. Het hof van justitie kan, op verzoek der belanghebbende partijen, al zoodanige maatregelen voorschrijven, welke het mogt noodig achten, zoowel tot behoud van de goederen der nalatenschap, als van de belangen van derden.

1056. Na verloop van den termijn bij art. 1052 bepaald, kan de erfgenaam worden genoodzaakt de nalatenschap te verwerpen of dezelve te aanvaarden, hetzij zuiver, hetzij onder het voorregt van boedelbeschrijving. In het laatste geval moet daarvan eene verklaring worden afgelegd, op dezelfde wijze als bij art. 1051 is vastgesteld.

Het bepaalde bij het tweede lid van art. 1051 is in dit geval mede van toepassing.

1057. Zelfs na verloop van den termijn, behoudt de erfgenaam het vermogen om den boedel te doen beschrijven, en denzelven onder het voorregt van boedelbeschrijving te aanvaarden, tenzij hij zich als zuiver erfgenaam hebbe gedragen.

1058. De erfgenaam verliest het voorregt van boedelbeschrijving, en wordt als zuiver erfgenaam beschouwd:

- 1°. Indien hij willens en wetens, en te kwader trouw, eenige goederen, tot de nalatenschap behorende, niet op de boedelbeschrijving heeft gebragt;
- 2°. Indien hij zich aan verduistering van goederen, tot de erfenis behorende, heeft schuldig gemaakt.

1059. Het voorregt van boedelbeschrijving heeft ten gevolge:

- 1°. Dat de erfgenaam niet verder tot de betaling der schulden en lasten der nalatenschap gehouden is, dan ten beloope der waarde van de goederen, welke dezelve bevat, en zelfs, dat hij zich van die betaling kan ontslaan, door al de goederen, tot de nalatenschap behoorende, aan de beschikking der schuldeischers en legatarissen over te laten;
- 2°. Dat de eigene goederen van den erfgenaam niet met die der nalatenschap worden vermengd, en dat hij het regt behoudt om zijne eigene inschulden tegen de nalatenschap te toen gelden.

1060. De erfgenaam, die de nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving heeft aanvaard, is verplicht de daartoe behoorende goederen als een goed huisvader te besturen, en de nalatenschap, zoodra mogelijk, tot effenheid te brengen; hij is aan de schuldeischers en legatarissen verantwoording verschuldigd.

1061. Hij vermag de roerende en onroerende goederen der nalatenschap op geene andere wijze te verkoopen dan in het openbaar, en volgens de gebruiken der plaats.

Hij is gehouden om, ingeval van verkoop van onroerende goederen, welke met hypotheek belast zijn, de opgekomen hypotheekaire schuldeischers te voldoen, door middel van eene overwijzing op den koper van het onroerend goed, ten bedrage van hetgeen die schuldeischers te vorderen hebben.

1062. Hij is verplicht, indien de schuldeischers of andere belanghebbenden zulks vorderen, voldoende zekerheid te stellen voor de waarde der roerende goederen in de boedelbeschrijving begrepen, en voor dat gedeelte van de waarde der onroerende goederen, hetwelk niet aan de hypotheekaire schuldeischers is overgegeven.

Indien hij in gebreke blijft deze zekerheid te stellen, zullen de roerende goederen worden te gelde gemaakt, en zoowel de opbrengst daarvan, als het niet overgegeven gedeelte der onroerende goederen, in handen van eenen daartoe door het hof van justitie te benoe-

men persoon worden gesteld, om daaruit de schulden en lasten der nalatenschap te voldoen, voor zooverre het bedrag derzelve nalatenschap toereikend zal zijn.

1063. Binnen den tijd van drie maanden, te rekenen van het verloop des termijns bij art. 1052 bepaald, zal de erfgenaam verplicht zijn om, door middel van eene aankondiging in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen, alsmede door aanplakking aan het gebouw van het kantongeregte, de onbekende schuldeischers op te roepen, teneinde zoowel aan deze, als aan degene die bekend zijn, en aan de legatarissen, dadelijk rekening en verantwoording van zijn beheer af te leggen, en hunne schuldvorderingen en legaten te voldoen, voor zooverre het bedrag der nalatenschap toereikend zal zijn.

1064. Na het aanzuiveren der rekening en verantwoording, zal de erfgenaam aan de schuldeischers, welke op dat tijdstip mogten bekend zijn, hunne vorderingen, hetzij in het geheel, hetzij in evenredigheid van het beloop der nalatenschap, moeten voldoen.

De schuldeischers, die na de uitdeeling opkomen, zullen, naarmate dat zij zich aanmelden, alleen uit de onverkochte goederen en het overschot worden betaald.

1065. Indien er eenig verzet plaats heeft, kunnen de schuldeischers niet worden voldaan, dan tengevolge eener rangschikking door den regter te regelen.

1066. De legatarissen kunnen de voldoening van hunne legaten niet eischen, dan na verloop van den bij art. 1063 bepaalden termijn, en na de uitbetaling waarvan bij art. 1064 gesproken wordt.

De schuldeischers, die na de voldoening der legaten opkomen, hebben alleen hun verhaal tegen de legatarissen.

Dat verhaal verjaart door een verloop van drie jaren na den dag, op welken de uitbetaling aan den legataris heeft plaats gehad.

1067. De erfgenaam, die de nalatenschap onder het voorrecht van boedelbeschrijving heeft aanvaard, kan niet vroeger in zijne eigene goederen worden aangesproken, dan nadat hij, tot het afleggen zijner rekening zijnde aangemaand, mogt zijn in gebreke gebleven aan die verplichting te voldoen.

Na het aanzuiveren der rekening zijn zijne eigene goederen alleen aansprakelijk voor de voldoening der

geldsommen, welke, van de nalatenschap afkomstig, in zijne handen zijn gekomen.

1068. De kosten van verzegeling, van boedelbeschrijving, van het opmaken der rekening, mitsgaders alle andere, die op eene wettige wijze gemaakt zijn, komen ten laste der nalatenschap.

1069. De bepalingen van de artt. 1052, 1058 en volgende zijn insgelijks toepasselijk op erfgenamen, die, zonder zich van het regt van beraad bediend te hebben, eene erfenis onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard hebben, door de verklaring af te leggen bij het slot van art. 1056 vermeld.

1070. Eene bepaling, waarbij de erfflater zoude hebben verboden om van het regt van beraad en van het voorregt van boedelbeschrijving gebruik te maken, is nietig en van onwaarde.

VIJFTIENDE TITEL.

VAN HET AANVAARDEN EN VERWERPEN VAN ERFENISSEN.

EERSTE AFDEELING.

Van het aanvaarden van erfenissen.

1071. Eene erfenis kan, of zuiver, of onder het voorregt van boedelbeschrijving, worden aanvaard.

1072. Niemand is gehouden eene hem opgekomen erfenis te aanvaarden.

1073. Erfenissen, aan getrouwde vrouwen, minderjarige en onder curateele gestelde personen opgekomen, kunnen niet wettiglijk worden aanvaard, dan met inachtneming der wetsbepalingen, welke die personen betreffen.

Erfstellingen, bij art. 928 vermeld, en door den Gouverneur goedgekeurd, kunnen alleen worden aangenomen onder het voorregt van boedelbeschrijving.

1074. Het aanvaarden eener erfenis heeft eene terugwerkende kracht tot op den dag, waarop dezelve is opgevallen.

1075. De aanvaarding eener erfenis geschiedt uitdrukkelijk of stilzwijgend; dezelve geschiedt uitdrukkelijk, wanneer men in een authentiek of onderhandsch geschrift den titel of de hoedanigheid van erfgenaam

aanneemt; de aanvaarding geschiedt stilzwijgend, wanneer de erfgenaam eene daad verrigt, welke zijne meening om de erfenis te aanvaarden noodzakelijk aan den dag legt, en waartoe hij slechts in zijne hoedanigheid als erfgenaam zoude zijn bevoegd geweest.

1076. Al hetgeen tot de begrafenis betrekking heeft, de daden dienende alleen tot bewaring, alsook die, welke strekken om op de nalatenschap toezigt te hebben, of dezelve bij voorraad te beheeren, worden niet gerekend daden te zijn, welke de stilzwijgende aanvaarding eener erfenis kenschetsen.

1077. Indien erfgenamen verschillen omtrent het al of niet aanvaarden eener erfenis, kan de eene dezelve aanvaarden, en de andere die verwerpen.

Indien erfgenamen verschillen omtrent de wijze van aanvaarding eener erfenis, wordt dezelve onder voorregt van boedelbeschrijving aanvaard.

1078. Wanneer iemand, aan wien eene erfenis is opgekomen, overleden is zonder die verworpen of aanvaard te hebben, zijn deszelfs erfgenamen bevoegd de erfenis in zijne plaats te aanvaarden of te verwerpen, en de bepaling van het voorgaande artikel is op hen toepasselijk.

1079. Hij, die voor zijn erfdeel eene erfenis heeft aanvaard, vermag het aandeel niet te verwerpen, hetwelk hem door regt van aanwas is opgekomen, behalve in het geval bij art. 1081 voorzien.

1080. Een meerderjarige kan tegen eene door hem gedane aanvaarding eener erfenis niet in zijn geheel worden hersteld, dan alleen in het geval dat die aanvaarding mogt geschied zijn tengevolge van dwang of van een te zijnen opzigte gepleegd bedrog.

Hij kan niet tegen zijne aanvaarding opkomen, onder voorgeven van daardoor benadeeld te zijn, dan alleen ingeval de erfenis meer dan de helft is verminderd, tengevolge der ontdekking van eene op het oogenblik der aanvaarding onbekende niterste wilsbeschikking.

1081. Het aandeel eens erfgenaams, die tegen zijne aanvaarding is in zijn geheel hersteld, behoort niet door aanwas aan zijne mede-erfgenamen, dan voor zoverre zij hetzelfde aanvaarden.

1082. De bevoegdheid om eene erfenis te aanvaarden verjaart door het verloop van dertig jaren, te rekenen van den dag waarop dezelve is opengevallen, mits

vóór of na het verloop van dat tijdvak de nalatenschap aanvaard zij door een van degenen, die door de wet, of door eenen uitersten wil, daartoe geroepen zijn, onverminderd echter de regten van derden op de nalatenschap, door eenigen wettigen titel verkregen.

1083. De erfgenaam, die de erfenis verworpen heeft, kan dezelve nog aanvaarden, zoolang zij nog niet door degenen, welke door de wet of door eenen uitersten wil geroepen worden, aanvaard is, behoudens de regten van derden, zooals bij het voorgaande artikel gezegd is.

TWEDE AFDEELING.

Van het verwerpen van erfenissen.

1084. Het verwerpen eener erfenis moet uitdrukkelijk geschieden, en moet plaats hebben door middel eener verklaring, afgelegd ter griffie van het kanton-geregte, onder welks ressort de erfenis opengevallen is.

Het bepaalde bij het tweede lid van art. 1051 is hier van toepassing.

1085. De erfgenaam, die de nalatenschap verwerpt, wordt geacht nooit erfgenaam geweest te zijn.

1086. Het erfdeel van dengene, die de erfenis verworpen heeft, wordt door regt van aanwas door zijne mede-erfgenamen verkregen. Indien hij alleen erfgenaam is, vervalt hetzelfde aan de nabestaanden in den volgenden graad, of, indien er geene bloedverwanten in den graad, waarin men erven kan, aanwezig zijn, aan den overgebleven echtgenoot.

Indien deze allen de nalatenschap verwerpen, kan het land dezelve vorderen.

1087. Hij, die eene erfenis verworpen heeft, kan nimmer bij plaatsvervulling vertegenwoordigd worden; indien hij de eenige erfgenaam in zijnen graad is, of indien al de erfgenamen de erfenis verwerpen, komen de kinderen uit eigen hoofde, en erven bij gelijke deelen.

1088. De schuldeischers van dengene, die ten nadeele hunner regten eene erfenis heeft verworpen, kunnen zich door het hof van justitie doen magtigen om de nalatenschap in naam van hunnen schuldenaar, in zijne plaats en voor hem te aanvaarden.

In dat geval wordt de verwerping der erfenis niet verder dan ten voordeele der schuldeischers, en ten

beloofte van hunne schuldvorderingen, vernietigd; dezelve is geenszins nietig ten voordeele van den erfgenaam, die de erfenis heeft verworpen.

1089. De bevoegdheid om eene erfenis te verwerpen kan door geene verjaring verloren gaan.

1090. Men kan, zelfs bij huwelijksche voorwaarden, geen afstand doen van de erfenis van iemand, die nog in leven is, noch de regten vervreemden, welke men bij vervolg van tijd op zoodanige erfenis mogt kunnen verkrijgen.

1091. Erfgenamen, welke goederen, tot eene nalatenschap behoorende, hebben te zoek gemaakt of verborgen gehouden, verliezen de bevoegdheid om de erfenis te verwerpen; zij blijven zuivere erfgenamen, niettegenstaande hunne verwerping, zonder dat zij eenig deel in het te zoek gemaakte of verborgene mogen vorderen.

1092. Niemand kan tegen de verwerping eener nalatenschap worden in zijn geheel hersteld, dan ingeval die verwerping heeft plaats gehad tengevolge van bedrog of dwang.

ZESTIENDE TITEL.

VAN BOEDELSCHEIDING.

EERSTE AFDEELING.

Van boedelscheiding en hare gevolgen.

1093. Niemand is genoodzaakt in eenen onverdeelden boedel te blijven.

De boedelscheiding kan, niettegenstaande eenig daarmede strijdig verbod, ten allen tijde worden gevorderd.

Er mag echter overeengekomen worden, om de boedelscheiding gedurende eenen bepaalden tijd niet te doen plaats grijpen.

Zoodanige overeenkomst is slechts voor vijf jaren verbindend, maar kan telkens na afloop van den termijn vernieuwd worden.

1094. De schuldeischers van den erflater, mitsgaders de legatarissen, zijn bevoegd om zich tegen de boedelscheiding te verzetten.

De akte van boedelscheiding, verleden na zoodanig verzet, en voordat voldaan is hetgeen tijdens het ver-

zet ten behoeve van den schuldeischer of legataris verschenen en opvorderbaar was, is nietig ten opzichte van zoodanigen schuldeischer of legataris.

1095. Tegen de regtsvordering tot de boedelscheiding kan de verjaring alleen worden ingeroepen door den erfgenaam of den mede-erfgenaam, die afzonderlijk, gedurende den tijd tot de verjaring gevorderd, het bezit heeft gehad van goederen tot den boedel behoorende, edoch niet verder dan ten aanzien van die goederen.

1096. Indien al de erfgenamen het vrije beheer over hunne goederen hebben, en tegenwoordig zijn, kan de boedelscheiding plaats hebben op de wijze en door middel van zoodanige akte als zij goedvinden, behoudens het bepaalde in het tweede lid van art. 670.

1097. Namens hen, die het vrije beheer over hunne goederen niet bezitten, kan de boedelscheiding niet gevorderd worden, dan met inachtneming der omtrent zoodanige personen bij de wet vastgestelde voorschriften.

De man kan, zonder medewerking zijner vrouw, de boedelscheiding vorderen, of mede totstandbrengen, van al de goederen, welke in de gemeenschap vallen.

Ten aanzien van goederen, welke aan de vrouw zijn opgekomen, en niet tot de gemeenschap behooren, gelijk mede indien er tusschen de echtgenooten scheiding van goederen plaats heeft, is de vrouw bevoegd de boedelscheiding te vorderen of mede tot stand te brengen, mits zij daartoe door den man bijgestaan of gemagtigd, of door den regter gemagtigd zij.

1098. Indien een of meer der belanghebbenden weigeren of nalatig blijven tot de boedelscheiding mede te werken, nadat die bij regterlijk vonnis bevolen is geworden, benoemt het hof van justitie, indien deze benoeming niet reeds bij het vonnis heeft plaats gehad, op het verzoekschrift der meest gereede belanghebbenden, voor de weigerachtigen of nalatigen, of, voor zooverre zij tegenstrijdige belangen hebben, voor ieder hunner, een onzijdig persoon, teneinde als bewindvoerder, op den voet van de artt. 517 tot 520, zoodanige erfgenamen bij de boedelscheiding te vertegenwoordigen, en hetgeen zij ontvangen te beheeren.

In dat geval, gelijk mede indien zich onder de erfgenamen personen bevinden, welke het vrije beheer over

hunne goederen niet bezitten, kan de boedelscheiding niet plaats hebben, dan met inachtneming der bepalingen, vervat in de volgende artikelen, en zulks op straffe van nietigheid ingeval van overtreding van eenige der voorschriften, vervat in de artt. 1099, eerste lid, en 1101.

1099. Bij de boedelscheiding moeten de toeziende voogden en toeziende curators tegenwoordig zijn.

Indien de kantonregter van oordeel is, dat de voogd en de toeziende voogd beiden, of de curator en de toeziende curator beiden, of de bewindvoerder, een met de door hen vertegenwoordigde erfgenamen tegenstrijdig belang hebben, worden door hem ambtshalve een of meer deelvoogden benoemd, om bij de scheiding te waken voor het belang van die erfgenamen.

1100. Indien er nog geene boedelbeschrijving bestaat, zal die, hetzij vooraf bij eene afzonderlijke, hetzij tegelijk met de boedelscheiding, en bij eene en dezelfde akte, worden opgemaakt, overeenkomstig de voorschriften van de wet.

Indien echter al de erfgenamen, tijdens het overlijden van den erflater tegenwoordig zijnde, en het vrije beheer over hunne goederen hebbende, geene boedelbeschrijving hebben opgemaakt, en later voorgevallen veranderingen in den staat des boedels de naleving der wetsbepalingen omtrent de boedelbeschrijving onmogelijk maken, vangt de boedelscheiding aan met eene zoo naauwkeurig mogelijke opgave van den boedel, zoodanig als die door den erflater is nagelaten, van de daarin sedert voorgevallen veranderingen, en van deszelfs tegenwoordigen staat. De deugdelijkheid van die opgave wordt daarbij beëdigd door den gene of door diegenen, die in het bezit der onverdeelde nalatenschap is of zijn gebleven.

1101. De boedelscheiding wordt verleden bij akte, ten overstaan van eenen door partijen verkozen, of, ingeval van verschil, door het hof van justitie, op het verzoekschrift van de meest gereede belanghebbenden, benoemden notaris, in tegenwoordigheid en onder goedkeuring van den kantonregter, die, tot bewijs daarvan, de akte mede onderteekeend, zonder daarvan echter een proces-verbaal op te maken.

1102. Indien de kantonregter zijne goedkeuring aan de ontworpen boedelscheiding weigert, en de gezamenlijke erfgenamen en hunne vertegenwoordigers

mogten vermeenēn, dat die weigering niet gegrond is, geeft de kantonregter de redenen zijner weigering op, en worden dezelve opgenomen in een door den notaris op te maken proces-verbaal.

De ontworpen boedelscheiding, door den kantonregter en den notaris gewaarmerkt, wordt, met een afschrift van dit proces-verbaal, door den notaris ter griffie gebragt.

Het proces-verbaal van den notaris en de ontworpen boedelscheiding zijn vrij van zegel.

De erfgenamen, of de meest gereeden hunner, kunnen hunne bezwaren, bij een met redenen bekleed verzoekschrift, inbrengen bij het hof van justitie. Het hof doet daarop, desnoods na verhoor van den kantonregter en van partijen, en in allen gevalle van het openbaar ministerie, uitspraak in het hoogste ressort.

Ingeval van goedkeuring wordt daarna de boedelscheiding, ten overstaan van den notaris, in tegenwoordigheid van den kantonregter verleden, overeenkomstig het ontwerp, hetwelk, na door den president en griffier gewaarmerkt te zijn, wordt teruggegeven aan den notaris, en door deze aan de minute vastgehecht.

1103. Indien de erfgenamen, of een of meer hunner, van oordeel zijn, dat de onroerende goederen des boedels, of sommige daarvan, hetzij in het belang van den boedel, tot betaling van schulden als anderszins, hetzij om eene behoorlijke verdeeling te kunnen daarstellen, verkocht behooren te worden, kan het hof van justitie, na verhoor der andere belanghebbenden, of dezen behoorlijk opgeroepen zijnde, den verkoop bevelen, overeenkomstig de voorschriften van de artt. 637 tot 641 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, des echter, dat, indien de verkoop in het openbaar geschiedt, de tegenwoordigheid, immers de behoorlijke oproeping, van toeziende voogden en toeziende curators wordt gevorderd.

Indien een der mede-erfgenamen een stuk onroerend goed koopt, heeft zulks ten zijnen opzigte hetzelfde gevolg, alsof hij het bij scheiding verkregen had.

1104. De waardering der op het tijdstip der boedelscheiding in den boedel aanwezige goederen geschiedt als volgt:

Schuldvorderingen en aandeelen in maatschappijen,

welke in prijscouranten, op openbaar gezag daargesteld en uitgegeven, vermeld zijn, worden volgens die prijscouranten gewaardeerd;

Andere roerende goederen, tegen de waarden, op welke zij bij de boedelbeschrijving geschat zijn, tenware een of meer erfgenamen eene nadere schatting door eenen deskundige mogten verlangen;

Onroerende goederen, tegen den prijs door drie deskundigen te bepalen.

1105. De deskundigen worden benoemd door de belanghebbenden, of, ingeval van verschil, door den kantonregter, binnen wiens kanton de erfenis is opengevallen, of, voor zoover het de waardering van onroerende goederen betreft, door den kantonregter, binnen wiens kanton die goederen gelegen zijn.

De deskundigen worden vóór de waardering beëdigd door den kantonregter, binnen wiens kanton de erfenis is opengevallen, of, voor zooverre het de waardering van onroerende goederen betreft, door den kantonregter, binnen wiens kanton die goederen gelegen zijn.

Indien partijen, ten aanzien van onroerende goederen, buiten de kolonie gelegen, omtrent de deskundigen niet kunnen overeenkomen, bepaalt de kantonregter van het kanton, waar de erfenis is opengevallen, hoe die deskundigen benoemd en beëdigd worden, en is ook zelf tot die benoeming en beëdiging bevoegd.

1106. Na de regeling van den inbreng en van hetgeen door den boedel aan een of meer erfgenamen, uit welken hoofde ook, verschuldigd is, wordt het overschot van den boedel en het aandeel van iederen erfgenaam of staak bepaald.

Vervolgens wordt, met onderling goedvinden der belanghebbenden, bij toescheiding aangewezen, welke goederen in ieders aandeel vallen, en, zoo daartoe gronden zijn, welke geldsom wegens een of meer aandeelen ter gelijkmaking moet uitbetaald worden. Zoo de belanghebbenden zich wegens zoodanige toescheiding niet kunnen verstaan, worden er zoovele kavelingen gemaakt als er erfgenamen of staken zijn, en bepaalt het lot de toedeeling der kavelingen.

De onderverdeeling van de aan eenen staak toebeelde goederen geschiedt op gelijke wijze.

1107. Na de loting zijn de erfgenamen bevoegd tot

de ruiling van de hun bij het lot toebedeelde kavelingen, mits zulks geschiede vóór het sluiten der akte van scheiding, en daarin worde opgenomen.

Deze ruiling heeft hetzelfde gevolg, alsof de over en weder geruilde goederen waren toegescheiden.

Eene dergelijke ruiling kan, op dezelfde wijze en met hetzelfde gevolg, ook omtrent een gedeelte der toegescheiden goederen plaats hebben tusschen erfgenamen, welke het vrije beheer over hunne goederen bezitten.

1108. De papieren en bewijzen van eigendom, tot de toebedeelde goederen behoorende, worden overgegeven aan hem, aan wien de goederen zijn toebedeeld.

Indien die stukken betrekking hebben op een aan meer dan één erfgenaam toebedeeld goed, verblijven zij bij dengene, aan wien het voornaamste gedeelte van zoodanig goed is toegescheiden, onder verplichting om daarvan aan de mede-erfgenamen inzage, en, zoo iemand hunner zulks begeert, afschriften of uittreksels ten diens koste te geven.

1109. De algemeene boedelpapieren blijven in bewaring van hem, dien de meerderheid der erfgenamen, of, ingeval van verschil, de kantonregter daartoe benoemd heeft, onder gelijke verplichting om inzage en uittreksels of afschriften te geven, als bij het vorige artikel is bepaald.

1110. Ieder erfgenaam wordt geacht onmiddellijk te zijn opgevolgd in de hem toebedeelde, of in de door hem bij aankoop krachtens art. 1103 verkregen goederen.

Geen der erfgenamen wordt alzoo gerekend immer den eigendom van de andere goederen der nalatenschap gehad te hebben.

1111. De mede-erfgenamen zijn verplicht, ieder in evenredigheid van zijn aandeel, elkander over en weder te vrijwaren tegen alle stoornis en uitwinning, welke uit eene oorzaak, vóór de verdeeling ontstaan, voortkomen, mitsgaders voor de gegoedheid van schuldenaren van renten of andere schuldvorderingen.

De vrijwaring heeft geen plaats, wanneer die bepaaldelijk bij een bijzonder en uitdrukkelijk beding in de akte van boedelscheiding is uitgesloten. Zij houdt op, wanneer de mede-erfgenaam door zijne schuld de uitwinning ondergaat.

De vrijwaring voor gegoedheid van schuldenaren van eene rente of andere schuldvordering des boedels is

alleen dan verschuldigd, wanneer de schuldvordering aan een der erfgenamen voor het volle bedrag is toebedeeld, en indien door zoodanigen erfgenaam wordt bewezen, dat de schuldenaar reeds tijdens het verlijden der akte van boedelscheiding onvermogen was.

De vordering tot vrijwaring in het voorgaande lid bedoeld kan niet worden ingesteld na verloop van drie jaren sedert de boedelscheiding.

1112. Indien een of meer der erfgenamen zich buiten staat bevinden om hun aandeel in de, terzake van eenige vrijwaring, aan hunnen mede-erfgenaam verschuldigde schadeloosstelling te voldoen, wordt het door hem of hen verschuldigde aandeel, naar evenredigheid van ieders erfdeel, omgeslagen over den gewaarborgde en de mede-erfgenamen, die in staat zijn te betalen.

T W E E D E A F D E E L I N G .

Van inbreng.

1113. Onverminderd de verplichting van alle erfgenamen tot voldoening aan, of verrekening met hunne mede-erfgenamen, van alles wat zij aan de nalatenschap schuldig zijn, moeten alle schenkingen onder de levenden, welke zij van den erflater hebben genoten, worden ingebracht:

- 1°. Door de erfgenamen in de nederdalende linie, wettige of natuurlijke, hetzij dezelve de nalatenschap zuiver, of onder het voorregt van boedelbeschrijving hebben aanvaard, en hetzij dezelve slechts tot het wettelijk erfdeel of tot meer zijn geroepen; tenware de giften met uitdrukkelijke vrijstelling van inbreng zijn gedaan, of de begiftigden bij eene authentieke akte, of bij uitersten wil, van de verplichting tot inbreng zijn ontheven;
- 2°. Door alle andere erfgenamen, hetzij bij versterf, hetzij bij uitersten wil, doch alleen in het geval dat de erflater of schenker den inbreng uitdrukkelijk heeft bevolen of bedongen.

1114. De erfgenaam, die de erfenis verwerpt, is niet gehouden in te brengen hetgeen aan hem geschonken is, dan ter aanvulling van zoodanig gedeelte als waar door het wettelijk erfdeel zijner mede-erfgenamen mogt verkort zijn.

1115. Indien de inbreng meer bedraagt dan het

erfdeel, behoeft dat meerdere niet te worden ingebracht, onverminderd het bepaalde bij het vorige artikel.

1116. De ouders behoeven de giften niet in te brengen, die aan hun kind door deszelfs grootouders gedaan zijn.

Op gelijke wijze behoeft een kind, dat uit eigen hoofde de erfenis zijner grootouders beurt, niet in te brengen de door dezen aan zijne ouders gedane gift.

Daarentegen moet het kind, dat slechts bij plaatsvervulling die erfenis beurt, de giften inbrengen, welke aan zijne ouders gedaan zijn, zelfs indien het kind de nalatenschap zijner ouders mogt hebben verworpen.

Het kind is echter, ingeval van zoodanige verwerping, niet jegens zijne mede-erfgenamen in de grootouderlijke nalatenschap aansprakelijk voor de schulden zijner ouders.

1117. Giften, welke aan den eenen echtgenoot door een der ouders van den anderen echtgenoot gedaan zijn, zijn zelfs voor de helft niet aan inbreng onderworpen, alware het ook, dat de geschonken voorwerpen in de gemeenschap vielen.

Indien de giften gezamenlijk aan de beide echtgenooten door den vader of de moeder van een hunner gedaan zijn, moet de inbreng voor de helft plaats hebben.

Wanneer de giften aan den echtgenoot door zijnen eigenen vader of zijne eigene moeder gedaan zijn, moet hij dezelve voor het geheel inbrengen.

1118. De inbreng geschiedt alleen in de nalatenschap des schenkers; dezelve is slechts door den eenen erfgenaam ten behoeve van den anderen verschuldigd.

Ten behoeve van legatarissen of van schuldeischers van den boedel heeft geen inbreng plaats.

1119. Inbreng geschiedt, hetzij door het genotene *in natura* in den boedel terug te brengen, hetzij door zooveel minder dan de andere deelgenooten te ontvangen.

1120. De inbreng van onroerende goederen kan geschieden ter keuze des inbrengers, hetzij door dezelve *in natura* terug te geven, zooals zij zich op het oogenblik van den inbreng bevonden, hetzij door het inbrengen der waarde, welke zij ten tijde der gift hadden.

In het eerste geval is de inbrenger verantwoordelijk voor de vermindering, welke de goederen door zijne schuld hebben ondergaan, en verplicht om dezelve te

zuiveren van de lasten en de hypothecken, daarop door hem gelegd.

Alle noodzakelijke uitgaven, tot behoud van het goed gedaan, en de kosten van onderhoud moeten, in hetzelfde geval, aan den inbrenger worden vergoed, met inachtneming der regelen, bij den titel van vruchtgebruik voorgeschreven.

1121. De inbreng van gereed geld geschiedt ter keuze des inbrengers door de betaling van deszelfs bedrag, of door zich dat bedrag in mindering van zijn erfdeel te doen aanbedeelen.

1122. De inbreng van roerende goederen geschiedt ter keuze des inbrengers door de teruggave der waarde, zooals die ten tijde der schenking geweest is, of door de goederen *in natura* terug te geven.

1123. Behalve de schenkingen, in art. 1113 aan inbreng onderworpen, moet ook worden ingebracht al hetgeen is verstrekt om aan den erfgenaam eenen stand, een beroep of bedrijf te verschaffen, of ter betaling van deszelfs schulden, en al hetgeen ten huwelijk is gegeven.

1124. Aan inbreng zijn niet onderworpen:

De kosten van onderhoud en opvoeding;

De uitkeeringen tot noodzakelijk levensonderhoud;

De uitgaven tot het aanleeren van eenigen tak van koophandel, kunst, handwerk of bedrijf;

De kosten van studie;

De kosten tot plaatsvervanging of nummerverwisseling in 'slands gewapenden dienst;

De bruiloftskosten, kleederen en kleenooden tot huwelijksuitzet gegeven.

1125. De interesten en vruchten van hetgeen aan inbreng is onderworpen worden eerst verschuldigd van den dag, dat eene erfenis is opengevallen.

1126. Al hetgeen door toeval en zonder schuld van den begiftigde is verloren gegaan, behoeft niet te worden ingebracht.

DERDE AFDEELING.

Van de betaling der schulden.

1127. De erfgenamen, die eene erfenis hebben aanvaard, moeten in de betaling der schulden, legaten en andere lasten zooveel dragen, als in evenredigheid

staat met hetgeen ieder uit de nalatenschap ontvangt.

1128. Zij zijn tot die betaling persoonlijk, en ieder naarmate van de hoegrootheid van zijn erfdeel, gehouden, onverminderd de regten der schuldeischers op de geheele nalatenschap, zoolang die nog is onverdeeld, mitsgaders die der hypothekaire schuldeischers.

1129. Indien onroerende en tot de nalatenschap behorende goederen met hypotheken bezwaard zijn, heeft ieder der mede-erfgenamen het regt om te vorderen, dat die lasten uit den boedel worden gekweten, en de goederen van het verband bevrijd, alvorens er tot het vormen der kavelingen worde overgegaan.

Wanneer de erfgenamen de nalatenschap verdeelen in den staat waarin zij zich bevindt, moet het bezwaarde onroerende goed worden geschat op denzelfden voet als de overige onroerende goederen; alsdan wordt de hoofdsom der lasten van den geheelen prijs des goeds afgetrokken, en de erfgenaam, aan wien het onroerend goed te beurt is gevallen, blijft alsdan alleen ten aanzien zijner mede-erfgenamen met de voldoening der schuld belast, en moet hen daarvoor vrijwaren.

Indien de lasten alleen op het onroerende goed gevestigd zijn, zonder dat daarbij een personeel verband bestaat, kan geen der mede-erfgenamen vorderen, dat de last worde afbetaald, en alsdan wordt het onroerende goed onder de verdeeling begrepen, onder aftrek van de hoofdsom dier lasten.

1130. Een erfgenaam, die, tengevolge van eene hypotheek, meer dan zijn aandeel in de gemeene schuld betaald heeft, kan van zijne mede-erfgenamen terugvorderen, hetgeen ieder hunner persoonlijk in de schuld had moeten bijdragen.

1131. Indien een der mede-erfgenamen in verval van zaken geraakt, wordt zijn aandeel in de hypothekaire schuld over de overige omgeslagen, naar evenredigheid van eens ieders erfdeel.

1132. Een legataris is niet voor de schulden en lasten der nalatenschap verbonden, onverminderd het verhaal van den hypothekairen schuldeischer op het gelegateerde onroerende goed.

1133. Indien de legataris de schuld heeft gekweten, waarmede het gelegateerde onroerende goed bezwaard was, treedt hij daardoor van regtswege in de regten van den schuldeischer ten laste der erfgenamen.

1134. De schuldeischers en de legatarissen van den overledene mogen van de schuldeischers van den erfgenaam vorderen, dat de boedel van den overledene worde afgescheiden van dien des erfgenaams.

1135. Indien de schuldeischers of legatarissen hunne regtsvordering tot afscheiding hebben aangevangen binnen den tijd van zes maanden nadat de nalatenschap is opengevallen, hebben zij de bevoegdheid om hunnen eisch in de daartoe bestemde openbare registers, terzijde van ieder stuk onroerend goed, tot de nalatenschap behoorende, te doen aanteekenen, met dat gevolg, dat de erfgenaam, na die aanteekening, het goed niet mag vervreemden of bezwaren, ten nadeele van de regten dier eischers ten laste der nalatenschap.

1136. Dat regt kan echter niet meer worden uitgeoefend, zoodra er schuldvernieuwing in de schuldvordering tegen den overledene plaats heeft, door den erfgenaam als schuldenaar aan te nemen.

1137. Hetzelve regt verjaart door het tijdsverloop van drie jaren.

1138. De schuldeischers van den erfgenaam hebben geene bevoegdheid, om die afscheiding des boedels tegen de schuldeischers der nalatenschap te vorderen.

VIERDE AFDEELING.

Van de vernietiging van aangegane boedelscheiding.

1139. Boedelscheidingen kunnen worden te niet gedaan:

- 1°. Terzake van dwang;
- 2°. Terzake van bedrog, door een of meer deelgenooten gepleegd;
- 3°. Terzake van benadeeling, meer dan een vierde gedeelte bedragende.

Het enkel overslaan van een of meer voorwerpen, tot den boedel behoorende, geeft alleen regt om deswege eene nadere scheiding te vorderen.

1140. Om te beoordeelen of er benadeeling plaats heeft, moeten de goederen naar derzelver waarde op het tijdstip der scheiding worden geschat.

1141. Degene, tegen wien, terzake van benadeeling, eisch tot vernietiging gedaan is, kan de herscheiding beletten, door aan den eischer, hetzij in

gereed geld, hetzij *in natura*, op te leggen hetgeen aan diens erfdeel ontbreekt.

1142. De mede-erfgenaar, die het aan hem toebeedeelde geheel of gedeeltelijk heeft vervreemd, kan geene vernietiging der boedelscheiding, terzake van dwang of bedrog, vragen, indien de vervreemding heeft plaats gehad na het ophouden van den dwang of het ontdekken des bedrogs.

1143. De regtsvordering tot vernietiging verjaart door het tijdsverloop van drie jaren, te rekenen van den dag der boedelscheiding.

1144. De regtsvordering tot vernietiging heeft plaats opzigtelijk elke akte, welke ten oogmerk heeft om den onverdeelden staat tusschen mede-erfgenamen te doen ophouden, om het even of de akte onder den naam van koop en verkoop, ruiling, dading, of anderszins, mogt verleden zijn.

Doch wanneer de boedelscheiding, of eene daarmede gelijkstaande akte, is voltrokken, kan er geene vernietiging worden gevraagd van eene dading, welke mogt gemaakt zijn om de wezenlijke zwarigheden, in de eerste akte voorkomende, uit den weg te ruimen.

1145. De regtsvordering tot vernietiging der boedelscheiding wordt niet toegelaten tegen den verkoop van erfregt, zonder bedrog aan een of meer mede-erfgenamen te hunnen bate of schade door de mede-erfgenamen, of door een hunner, gedaan.

1146. Geene herscheiding, na de vernietiging der boedelscheiding gedaan, kan nadeel toebrengen aan de regten bevorens wettelijk door derden verkregen.

1147. Alle afstand van het regt om vernietiging eener scheiding te vragen is van onwaarde.

VIJFDE AFDEELING.

Van boedelverdeeling door den vader, de moeder of andere bloedverwanten in de opgaande linie, tusschen hunne afkomelingen gemaakt.

1148. De vader, de moeder en andere bloedverwanten in de opgaande linie mogen bij uiterste wilsbeschikking, of bij notariële akte, tusschen hunne kinderen en afkomelingen de verdeeling en scheiding hunner goederen maken.

1149. Indien al de goederen, welke de bloedverwant in de opgaande linie op den dag van zijn overlijden nalaat, niet in de verdeeling begrepen zijn geweest, zullen die niet verdeelde goederen volgens de wet worden verdeeld.

1150. Indien de verdeeling niet gemaakt is tusschen al de kinderen, die ten tijde van het overlijden in leven zijn, en de afkomelingen der vooroverledene, zal de verdeeling geheel en al nietig zijn. Er kan eene nieuwe verdeeling in den wettelijken vorm worden gevorderd, hetzij door de kinderen of afkomelingen, die daarbij geen aandeel gekregen hebben, hetzij zelfs door degenen, tusschen welke de verdeeling gemaakt is.

1151. De verdeeling, door eenen bloedverwant in de opgaande linie gedaan, kan worden betwist uit hoofde van benadeeling, meer dan een vierde bedragende. Zij kan almede worden betwist, indien de verdeeling, en hetgeen met vrijstelling van inbreng is vooruit gemaakt, het wettelijk erfdeel van den een of ander der afkomelingen mogt hebben verkort.

De regtsvordering, bij dit artikel toegelaten, verjaart door een tijdsverloop van drie jaren, te rekenen van den dag waarop de erflater is overleden.

1152. De afkomelingen, welke, om eene derredenen in het voorgaande artikel uitgedrukt, de verdeeling betwisten, zullen de kosten, tot de schatting der goederen vereischt, moeten voorschieten, en die kosten zullen ten hunnen laste blijven, indien hunne vordering ongegrond bevonden wordt.

ZEVENTIENDE TITEL.

VAN ONBEHEERDE NALATENSCHAPPEN.

1153. Wanneer, bij het openvallen eener nalatenschap, zich niemand opdoet, die daarop aanspraak maakt, of wanneer de bekende erfgenamen dezelve verwerpen, wordt de nalatenschap als onbeheerd beschouwd.

1154. Het hof van justitie moet, op verzoek der belanghebbende personen, of op de voordragt van het openbaar ministerie, eenen curator benoemen.

Indien de curateele verleend wordt terzake dat zich niemand opdoet, die als erfgenaam aanspraak op de nalatenschap maakt, benoemt het hof bij voorkeur tot curator den gestelden uitvoerder van den uitersten wil,

tenware deze mogt verlangen door een ander vervangen te worden.

Van de benoeming van den curator wordt, vanwege het hof van justitie, aankondiging gedaan in een openbaar nieuwsblad.

1155. De curator is gehouden de nalatenschap te doen verzegelen, en door eenen notaris eene boedelbeschrijving te doen opmaken, mitsgaders de nalatenschap, onder toezigt van een lid van het hof van justitie, te beheeren en tot effenheid te brengen.

Hij is verplicht, door oproepingen in de openbare nieuwspapieren of andere doelmatige middelen, de erfenamen op te sporen.

Hij is bevoegd, na daartoe door den regter-commissaris gemagtigd te zijn, in regten op te treden ten aanzien der regtsvorderingen, die tegen de nalatenschap zijn aangevangen, en moet alle regten, die den overledene toebehoorden, uitoefenen en voortzetten. Hij is verplicht het gereede geld, hetwelk zich in de nalatenschap bevindt, de opbrengst der verkochte roerende en onroerende goederen, alsook het bedrag der schuldvorderingen, die door hem worden geïnd, in de kas der geregtelijke consignatiën te storten, teneinde te strekken tot behoud der regten van de belanghebbende partijen, en daarvan, aan wien zulks zal behooren, rekening te doen.

1156. Van de in het vorige artikel vermelde geldsommen zal, onder goedkeuring van den regter-commissaris, eene matige som in handen van den curator mogen blijven, tot bestrijding van de noodige kosten ter beredding der nalatenschap.

Tot het bedoelde einde mogen ook geldsommen, tot de nalatenschap behorende, uit de consignatiekas geligt worden, mits onder goedkeuring als boven.

1157. De curator is verplicht aan den regter-commissaris jaarlijks, en daarenboven zoo dikwijls deze zulks vordert, summiere rekening en verantwoording te doen van zijn gehouden beheer, met vertooning van alle voorwerpen en bescheiden, die tot de nalatenschap behooren of daartoe betrekkelijk zijn.

De regter-commissaris teekent deze rekening en verantwoording, na de bladzijden te hebben gewaarmerkt, telkenmale voor gezien, en doet daarvan verslag aan het hof van justitie.

Het tweede lid van art. 519 is ten deze toepasselijk.

1158. Bij verschil tusschen den curator en den regter-commissaris beslist, op het rapport van laatstgenoemde, het hof van justitie, na eerstgenoemde te hebben gehoord.

De regter, die den curator heeft aangesteld, is ten allen tijde bevoegd, na verhoor van het openbaar ministerie, hem weder te ontslaan, en een ander in zijne plaats te benoemen.

De bepaling van het derde lid van art. 1154 is ten deze van toepassing.

1159. Indien zich, na verloop van drie jaren, te rekenen van het openvallen der nalatenschap, geen erfgenaam opdoet, zal de slotrekening moeten worden gedaan aan het land, hetwelk bevoegd zal zijn om zich bij voorraad in het bezit der nagelaten goederen te doen stellen.

1160. De bepalingen voorkomende in art. 468, mitsgaders in de artt. 1063, 1064, 1065, 1066 en 1068, zijn ook op de curators van onbeheerde nalatenschappen toepasselijk.

ACHTTIENDE TITEL.

VAN BEVOORREGTE SCHULDEN.

EERSTE AFDEELING.

Van bevoorregte schulden in het algemeen.

1161. Al de roerende en onroerende goederen van den schuldenaar, zoowel tegenwoordige als toekomstige, zijn voor deszelfs persoonlijke verbindtenissen aansprakelijk.

1162. Die goederen strekken tot gemeenschappelijken waarborg voor zijne schuldeischers; derzelver opbrengst wordt onder hen ponds-ponds-gelijke, naar evenredigheid van eens ieders inschuld, verdeeld, tenware er tusschen de schuldeischers wettige redenen van voorrang mogten bestaan.

1163. De voorrang tusschen schuldeischers spruit voort uit privilegie, uit pand, en uit onderzetting of hypotheek.

Van pand en onderzetting wordt bij den negentienden en twintigsten titel van dit boek gehandeld.

1164. Privilegie is een regt door de wet toegekend

aan den eenen schuldeischer boven den anderen, alleen uithoofde van den aard der schuld.

Pand en hypotheek gaan boven privilegie behalve in de gevallen, waarin de wet uitdrukkelijk het tegendeel bepaalt.

1165. Tusschen bevoorregte schuldeischers wordt de rang geregeld naar den verschillende aard der voorregten.

H66. Bevoorregte schuldeischers, die in denzelfden rang zijn, worden pons-pons-gelijke betaald.

1167. De voorrang van de openbare schatkist, de orde waarin dezelve wordt uitgeoefend, en de tijd van deszelfs duur, worden geregeld door de algemeene verordeningen daartoe betrekkelijk.

Die van gemeenschappen of zedelijke lichamen, welke tot het heffen van lasten geregtigd zijn, worden almede geregeld door de daartoe betrekkelijke verordeningen.

1168. De privilegiën hebben tot onderwerp, of zekere bepaalde goederen, of al de roerende en onroerende goederen in het algemeen. De eerste hebben den voorrang boven laatstgemelde.

TWEDE AFDEELING.

Van de voorregten gevestigd op zekere bepaalde goederen.

1169. De bevoorregte schulden op zekere bepaalde goederen zijn:

- 1°. De geregtskosten uitsluitend veroorzaakt door de uitwinning van eene roerende of onroerende zaak. Deze worden uit de opbrengst van het uitgewonnen goed boven alle andere bevoorregte schulden, en zelfs boven pand en hypotheek, gekweten;
- 2°. De huurpenningen van onroerende goederen, de kosten van reparatie waartoe de huurder verplicht is, mitsgaders alles wat tot de nakoming van de huurovereenkomst betrekking heeft;
- 3°. De nog onbetaalde koopprijs van roerende goederen;
- 4°. De kosten tot behoud eener zaak gemaakt;
- 5°. De kosten tot bearbeiding eener zaak aan den werkman verschuldigd;

- 6°. Hetgeen door eenen herbergier, als zoodanig, aan eenen reiziger is geleverd;
- 7°. De vrachtlouen en bijkomende onkosten;
- 8°. Hetgeen aan metselaars, timmerlieden en andere werkbazen is verschuldigd wegens den opbouw, aanbouw en de reparatiën van onroerende goederen, mits de schuldvordering niet ouder zij dan drie jaren, en de eigendom van het perceel aan den schuldenaar zij verbleven;
- 9°. De vergoedingen en betalingen, waartoe openbare ambtenaren, uithoofde van verzuim, misslagen en misdrijven, in de uitoefening hunner bediening gepleegd, gehouden zijn.

1170. De verhuurder kan zijn voorregt doen gelden op de vruchten, welke door takken aan de boomen, of door wortels aan den grond, nog zijn vastgehecht; voorts op de ingeogste en nog niet ingeogste vruchten, die zich op den bodem bevinden, en op al hetgeen op den bodem is, zoo tot stoffering van het gehuurde huis of der landhoeve, als tot bebouwing of gebruik van het land, zooals het vee, de bouwgereedschappen en dergelijken; onverschillig of de hierboven gemelde voorwerpen al dan niet aan den huurder toebehooren.

Indien de huurder een gedeelte van het verhuurde goed aan een ander wettig in huur heeft afgestaan, kan de verhuurder zijn voorregt op de voorwerpen, die zich in of op dat gedeelte bevinden, niet verder doen gelden, dan alleen in evenredigheid van het door den tweeden huurder overgenomen gedeelte, en voor zooverre de laatstgemelde niet mogt kunnen aantoonen zijne huurpenningen, volgens de overeenkomst, te hebben voldaan.

1171. Niettemin worden de nog verschuldigde koopprijs van gekochte zaden, en de nog verschuldigde kosten van den oogst van het loopende jaar, bij voorrang boven den verhuurder, betaald uit de opbrengst van den oogst, en de nog niet betaalde koopprijs van gereedschappen uit de opbrengst van die gereedschappen.

1172. De verhuurder kan de roerende goederen, waarop hem bij art. 1170 voorregt is toegestaan, inbeslagnemen, indien dezelve buiten zijne toestemming vervoerd zijn; en hij behoudt daarop zijn voorregt,

al waren dezelve ook aan eenen derde, door inpandgeving of op eene andere wijze, verbonden, mits hij die voorwerpen geregteijk hebbe opgeëischt, binnen den tijd van veertig dagen, na het vervoeren der roerende goederen tot eene landhoeve behoorende, en binnen den tijd van veertien dagen, indien het zaken betreft, welke tot stoffering van een huis hebben verstrekt.

1173. Het voorregt van den verhuurder strekt zich uit tot de vervallen huur- en pachtpenningen, gedurende de laatste drie jaren en het loopende jaar.

1174. De verkooper van roerende en nog onbetaalde goederen kan zijn voorregt doen gelden op den koopprijs van die goederen, indien zij zich nog in handen van den schuldenaar bevinden, zonder onderscheid of hij die goederen op tijd of zonder tijdsbepaling verkocht heeft.

1175. Indien de verkoop zonder tijdsbepaling gedaan is, heeft de verkooper zelfs de bevoegdheid om de goederen terug te eischen, zoolang deze zich in handen van den kooper bevinden, en het wederverkoopen daarvan te beletten, mits de terugeisning geschiede binnen dertig dagen na de aflevering, en de goederen zich nog bevinden in denzelfden staat, waarin zij zijn geleverd geworden.

1176. De verkooper kan evenwel zijn regt niet uitoefenen dan na den verhuurder van het huis of van de landhoeve, tenware bewezen zij, dat de verhuurder kennis droeg, dat de meubelen en verdere goederen, voor het huis of de landhoeve dienende, door den huurder niet waren betaald.

1177. De voorregten vermeld bij art. 1169 n°. 4, 5, 6, 7, 8 en 9 worden uitgeoefend als volgt:

Die van n°. 4, op de zaak tot welker behoud de kosten zijn gemaakt;

Die van n°. 5, op de zaak die bearheid is;

Die van n°. 6, op de goedreen die door den reiziger in de herberg zijn gebragt;

Die van n°. 7, op het vervoerde goed;

Die van n°. 8, op de opbrengst van het opgebouwde, aangebouwde of herstelde perceel;

Die van n°. 9, op het bedrag van de door de ambtenaren gestelde zekerheid, en de daarop verschuldigde renten.

1178. Indien onderscheidene bevoorregte schuldeischers, van welke in deze afdeeling wordt melding gemaakt, mogten tezamen loopen, hebben de onkosten, die gemaakt zijn tot behoud van het goed, den voorrang, indien dezelve gemaakt zijn na het tijdstip, waarop de overige bevoorregte schulden zijn geboren.

DERDE AFDEELING.

Van de voorregten op al de roerende en onroerende goederen in het algemeen.

1179. De bevoorregte inschulden op al de roerende en onroerende goederen in het algemeen zijn de hierna vermelde, en worden in de volgende orde verhaald:

- 1°. De geregtskosten uitsluitend veroorzaakt door uitwinning en boedelredding; deze hebben voorrang boven pand en hypotheek;
- 2°. De begrafeniskosten, behoudens de bevoegdheid des regters om dezelve te verminderen, indien zij bovenmatig zijn;
- 3°. Alle kosten van de laatste ziekte;
- 4°. Het loon van dienst- en werkboden over het verschenen jaar, en hetgeen over het loopende jaar verschuldigd is;
- 5°. De schuldvordering wegens levering van levensmiddelen, gedaan aan den schuldenaar en deszelfs huisgezin, gedurende de laatste zes maanden;
- 6°. De schuldvorderingen van kostschoolhouders voor het laatste jaar;
- 7°. De schuldvorderingen van minderjarigen of onder curateele gestelden ten laste van hunne voogden en curators, terzake van derzelver beheer, voor zooverre dezelve niet kunnen worden verhaald uit de hypotheeken, of andere zekerheid, welke, naar aanleiding van den vijftienden titel van het eerste boek, mogt gesteld zijn.

NEGENTIENDE TITEL.

Van pand.

1180. Pand is een regt, hetwelk de schuldeischer verkrijgt op eene roerende zaak, die hem door den

schuldenaar, of door een ander in deszelfs naam, tot zekerheid der schuld is terhandgesteld, en aan den schuldeischer de bevoegdheid geeft om zich bij voorkeur boven de andere schuldeischers uit die zaak te doen betalen, met uitzondering van de kosten van uitwinning, en van de onkosten, die, na de inpandgeving, tot behoud van de zaak gemaakt zijn, en welke den voorrang zullen hebben.

1181. Ten opzigte van schulden, meer dan honderd gulden bedragende, heeft geen pandregt plaats, tenzij daarvan zij opgemaakt eene schriftelijke akte, van eene zekere dagteekening voorzien, en bevattende de opgave der verschuldigde som, alsmede die der in pand gegeven voorwerpen.

1182. Pandregt op inschulden, welke op naam zijn gesteld, kan niet bestaan dan tengevolge eener akte, van eene zekere dagteekening voorzien, en aan den schuldenaar der in pand gegeven inschulden beteekend.

1183. In alle gevallen kan het pandregt slechts stand grijpen voor zooverre het verpande goed gesteld en gebleven is in het bezit van den schuldeischer, of van eenen derde, omtrent wien partijen zijn overeengekomen.

1184. De schuldeischer mag, bij niet-voldoening des schuldenaars aan zijne verplichtingen, zich het pand niet toeëigenen; alle hiermede strijdige bepalingen zijn nietig. Hij heeft het vermogen om in regten te vorderen, dat het pand hem in betaling zal verblijven tot het beloop der schuld, volgens eene door deskundigen te doene begrooting, of dat hetzelfde bij openbare veiling zal worden verkocht.

1185. Het staat aan de partijen vrij om, bij een uitdrukkelijk beding, overeen te komen, dat, bij gebreke van voldoening der schuld, de pandhouder onherroepelijk zal zijn gemagtigd om, na eene aan den schuldenaar gedane sommatie tot voldoening, het pand, in het openbaar, naar plaatselijke gewoonten en op de gebruikelijke voorwaarden, te doen verkoopen, teneinde uit de opbrengst te verhalen het beloop der op het pand geschoten penningen, met de renten en de kosten.

1186. Bij beleening of inpandgeving van effecten of obligatiën kunnen de partijen, insgelijks bij uitdrukkelijk beding, overeenkomen, dat, bij nalatigheid des

schuldenaars om aan al zijne verplichtingen, uit de akte van beleening of verpanding voortvloeiende, te voldoen, de beleener of pandhouder onherroepelijk zal zijn gemagtigd om, na voorafgaande sommatie, de beleende of verpande voorwerpen te doen verkoopen, en uit derzelve opbrengst alles te verhalen, waartoe de beleener of pandgever zich heeft verbonden.

De verkoop zal in het openbaar moeten geschieden, met inachtneming der plaatselijke gebruiken.

1187. De schuldeischer is verantwoordelijk voor het verlies of de vermindering van het pand, voor zooverre zulks door zijne nalatigheid mogt hebben plaats gehad.

De schuldenaar is van zijne zijde verplicht aan den schuldeischer te vergoeden de nuttige en noodzakelijke onkosten, die de laatstgenoemde tot het behoud van het pand gemaakt heeft.

1188. Indien eene inschuld in pand gegeven is, en deze inschuld interesten opbrengt, verrekenet de schuldeischer die interesten met degene, welke hem mogten verschuldigd zijn.

Indien de schuld, tot welker zekerheid eene inschuld in pand gegeven is, geene interesten opbrengt, worden de interesten, die de pandhouder ontvangt, op de hoofdsom gekort.

1189. Zoolang de houder het in pand gegeven goed niet misbruikt, is de schuldenaar onbevoegd om daarvan de teruggave te vorderen, voordat hij ten volle betaald hebbe, zoowel de hoofdsom, als de interesten en onkosten der schuld, voor welker zekerheid het pand gegeven is, alsmede de onkosten, die tot behoud van het pand gedaan zijn.

Indien er tusschen denzelfden schuldenaar en denzelfden schuldeischer eene tweede schuld mogt bestaan, tusschen hen zelve aangegaan na het tijdstip der pandgeving, en opeischbaar vóór de betaling, of op den dag zelve van de betaling der eerste schuld, is de schuldeischer niet gehouden zich van het pand te ontdoen, voordat hem beide schulden ten volle zijn voldaan, al mogt er zelfs geen beding gemaakt zijn om het pand voor de betaling der tweede schuld te verbinden.

1190. Het pand is ondeelbaar, niettegenstaande de schuld onder de erfgenamen van den schuldenaar, of onder die van den schuldeischer mogt deelbaar zijn.

De erfgenaam van den schuldenaar, die zijn gedeelte in de schuld betaald heeft, kan de teruggave van zijn aandeel in het pand niet vorderen, zoolang de schuld niet ten volle is gekweten.

Wederkeerig mag de erfgenaam van den schuld-eischer, die zijn aandeel in de schuld ontvangen heeft, het pand niet teruggeven ten nadeele van diegenen zijner mede-erfgenamen, die niet betaald zijn.

1191. De hierboven gemaakte bepalingen zijn niet toepasselijk op zaken van koophandel, of op banken van leening welke bij openbaar gezag zijn gevestigd, voor zooverre bij het Wetboek van Koophandel, of bij de verordeningen omtrent die instellingen, bijzondere bepalingen zijn gemaakt.

TWINTIGSTE TITEL.

VAN ONDERZETTING OF HYPOTHEEK.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1192. Onderzetting of hypotheek is een zakelijk regt op onroerende goederen, strekkende om daaraan de voldoening eener verbindtenis te verhalen.

1193. Dat regt is uit deszelfs aard ondeelbaar, en gevestigd op al de verbonden onroerende goederen in hun geheel, op elk van die goederen, en op ieder gedeelte van dezelve.

De goederen blijven daarmede belast, in welke handlen dezelve ook overgaan.

1194. Voor hypotheek zijn alleen vatbaar:

- 1°. Onroerende goederen, welke in den handel zijn, met derzelver toebehooren, voor zooverre dat laatste als onroerend goed beschouwd wordt.
- 2°. Het vruchtgebruik derzelve goederen en hun toebehooren;
- 3°. De regten van opstal en erfpacht;
- 4°. De grondrenten, hetzij in geld, hetzij *in natura*, verschuldigd.

1195. De hypotheeken strekken zich uit tot al de latere verbeteringen van het bezwaarde goed, ook tot hetgeen, door aanwas of opbouw, met hetzelfde vereenigd is.

1196. Het onverdeeld aandeel in een gemeen onroerend goed kan met hypotheek worden bezwaard. Na de verdeeling van hetzelfde, blijft de hypotheek alleen gevestigd op het deel, dat aan den schuldenaar, die de onderzetting heeft verleend, is toebedeeld, behoudens de bepaling van art. 1362.

1197. Roerende goederen zijn voor geene hypotheek vatbaar.

1198. Hypotheek kan niet worden gevestigd dan door hem, die de bevoegdheid heeft het bezwaarde goed te vervreemden.

1199. Zij, die op een onroerend goed slechts een zoodanig regt hebben, hetwelk door eene voorwaarde is opgeschort, of in zekere gevallen kan worden ontbonden of tenietgedaan, kunnen geene hypotheek toestaan, dan die aan dezelfde voorwaarden, ontbinding of tenietdoening onderworpen is.

1200. Goederen van minderjarigen, van degenen die onder curateele staan, en van afwezigen, zoolang derzelver bezit slechts bij voorraad verleend is, kunnen niet anders met hypotheek worden bezwaard, dan om de redenen, en overeenkomstig de formaliteiten, welke bij de wet zijn vastgesteld.

1201. Hypotheek kan alleen bij notariële akte worden verleend, uitgezonderd in de gevallen bij de wet uitdrukkelijk aangewezen.

De volmagt tot het verleenen van hypotheek moet bij authentieke akte worden verleden.

De voogd, de curator, de getrouwde man, of elk ander, die, uit kracht der wet of eener overeenkomst, verplicht is hypotheek te geven, kan daartoe bij vormis worden genoodzaakt, hetwelk dezelfde kracht zal hebben alsof hij in de hypotheek hadde toegestemd, en bepaaldelijk zal aanduiden de goederen, op welke de inschrijving zal geschieden.

De getrouwde vrouw, welke bij huwelijksche voorwaarden hypotheek heeft bedongen, kan zonder den bijstand van haren man, of de magtiging van den regter, de hypothekaire inschrijvingen bewerkstelligen, en de vereischte regtsvorderingen daartoe aanleggen.

1202. Uit kracht van eene overeenkomst, in een vreemd land verleden, kan geene hypotheek worden ingeschreven op goederen binnen de kolonie gelegen, tenware het tegendeel bij traktaten mogt zijn bepaald.

1203. De akte, waarbij hypotheek wordt gevestigd, moet bevatten eene bijzondere opgave van het bezwaarde goed, en van deszelfs aard en ligging.

Ten aanzien van grondrenten, waaromtrent niet bepaaldelijk kan worden opgegeven welke bijzondere perceelen daarmede belast zijn, zal men met de juiste omschrijving en aanwijzing der schuldpligtige streek in de akte kunnen volstaan.

1204. Hypotheek kan alleen op tegenwoordige goederen worden gevestigd. Eene hypotheek op toekomstige goederen is nietig.

Indien echter de vrouw bij huwelijksche voorwaarden het vestigen van hypotheek heeft bedongen, of, in het algemeen, een schuldenaar zich heeft verplicht aan den schuldeischer hypotheek te geven, kan de man of de schuldenaar worden genoodzaakt aan zijne verplichting te voldoen door aanwijzing ook van goederen, welke hij, na het ontstaan der verbindtenis, mogt hebben verkregen.

1205. Eene hypotheek is slechts van waarde, in zoverre de som, waarvoor dezelve is toegestaan, zeker en bij de akte bepaald is.

Indien de schuld voorwaardelijk of derzelver hooggroothed onbepaald is, zal de vestiging der hypotheek slechts kracht hebben tot het beloop der geschatte waarde, welke partijen gehouden zijn in de akte op te geven.

1206. De schuldeischer kan, in geen geval, eene vermeerdering van hypotheek vorderen, tenware het tegendeel bedongen of bij de wet bepaald zij.

1207. Alle bedingen, bij welke de schuldeischer gemagtigd zoude worden om zich het gehypothekeerde goed toe te eigenen, zijn nietig.

Het staat echter den eersten hypothekairen schuldeischer vrij om, bij het vestigen der hypotheek, uitdrukkelijk te bedingen, dat, bij gebreke van behoorlijke voldoening der hoofdsom, of van de betaling der verschuldigde renten, hij onherroepelijk zal zijn gemagtigd het verbonden perceel in het openbaar te doen verkoopen, teneinde uit de opbrengst te verhalen zoolwel de hoofdsom als de renten en de kosten. Dat beding zal op de openbare registers moeten worden aangeteekend, en zal de veiling moeten plaats hebben op de wijze als bij art. 1239 is voorgeschreven, met

uitzondering alleen dat de tegenwoordigheid van den kantonregter niet vereischt wordt.

T W E E D E A F D E E L I N G .

Van de inschrijving der hypotheeken , en van den vorm der inschrijving.

1208. De inschrijving der hypotheekaire verbanden moet geschieden in de daartoe bestemde openbare registers.

Bij gebreke van die inschrijving heeft de hypotheek geene kracht hoegenaamd , zelfs niet ten opzichte van schuldeischers , die geen hypotheekair verband hebben.

1209. De inschrijving van eene hypotheek is van onwaarde , indien dezelve gedaan is op eenen tijd , waarop de eigendom van het goed aan eenen derde zijnde overgegaan , de schuldenaar daarop zijn eigendomsregt reeds verloren had.

1210. De rang der hypotheekaire schuldeischers wordt bepaald naar de dagteekening hunner inschrijving , behoudens de uitzonderingen bij de twee volgende artikelen vermeld.

Zij , die op denzelfden dag zijn ingeschreven , hebben gezamenlijk eene hypotheek van dezelfde dagteekening , zonder onderscheid op welk uur de inschrijving gedaan is , alware het ook dat het uur door den bewaarder mogt zijn aangeteekend.

1211. Indien bij de koopakte , tot waarborg van onbetaalde kooppenningen , hypotheek op het verkochte goed is bedongen , en de inschrijving is geschied binnen acht vrije dagen na de overschrijving dier koopakte op de daartoe bestemde openbare registers , zal deze hypotheek den voorrang hebben boven de hypotheeken , welke de koper , binnen dat tijdsverloop , op het goed mogt hebben toegestaan.

1212. Dezelfde bepaling is toepasselijk , indien bij akte van scheiding hypotheek is bedongen tot waarborg van hetgeen de eene deelgenoot aan den anderen , tengevolge eener scheiding , schuldig blijft , of tot vrijwaring van het aanbedeelde goed. Ook in dat geval geven de inschrijvingen , binnen acht vrije dagen na de overschrijving der akte van scheiding , voor zoo veel dit beding betreft , door den deelgenoot bewerkstelligd , den voorrang boven de hypotheeken , welke de

verkrijger, binnen dat tijdsverloop, op het goed mogt hebben toegestaan.

1213. De schuldeischer, die ingeschreven is voor eene hoofdsom, welke interesten of renten voortbrengt, is gerechtigd om, uiterlijk voor twee jaren en voor het loopende jaar, wegens interesten of renten in denzelfden rang van hypotheek geplaatst te worden als voor zijne hoofdsom; onverminderd zijn regt om, ten aanzien van andere renten dan bij de eerste inschrijving verzekerd waren, bijzondere inschrijvingen te nemen, welke sedert derzelver dagteekening hypotheek zullen teweegbrengen.

1214. Indien de akte, waarbij de hypotheek is gevestigd, een uitdrukkelijk beding bevat, waarbij de schuldenaar in zijne bevoegdheid is beperkt, hetzij om het bezwaarde goed buiten toestemming des schuldeischers te mogen verhuren, hetzij ten aanzien van de wijze waarop, of van den tijd gedurende welken hetzelfde zal kunnen worden verhuurd, hetzij ten aanzien van de vooruitbetaling der huurpenningen, zal zoodanig beding niet alleen verbindend zijn tusschen de partijen, maar ook tegen den huurder kunnen worden ingeroepen door den schuldeischer, die zoodanig beding op de openbare registers zal hebben doen aanteekenen.

Alles onverminderd de bepalingen van art. 1362, welke, zoo daartoe gronden zijn, door al de schuldeischers zullen kunnen worden ingeroepen, om het even of er al dan niet eenig beperkend beding op het stuk der verhuring of vooruitbetaling gemaakt zij.

1215. Om de inschrijving te bewerkstelligen stelt de schuldeischer, hetzij in persoon, hetzij door eenen derde, aan den bewaarder der hypotheken van den kring, waarin de goederen gelegen zijn, ter hand twee, door den schuldeischer of den derde onderteekende, borderellen, waarvan het eene op het uitgegeven afschrift van den titel kan gesteld worden.

Die borderellen bevatten:

- 1°. Eene bepaalde aanduiding van den schuldeischer en van den schuldenaar, en de opgave der woonplaats, door eerstgemelde gekozen binnen den kring van het kantoor des bewaarders.

De inschrijving op de goederen van eenen overledene kan gedaan worden ten name van den overledene;

- 2°. De dagteekening en den aard van den regts-titel, met opgave van den ambtenaar, door of ten overstaan van welken de akte is verleden, of van den regter, die de te bezwaren goederen, naar aanleiding van het voorlaatste lid van art. 1201, heeft aangeduid;
- 3°. Het beloop der inschuld, of de begrooting der voorwaardelijke en onbepaalde regten, welke verzekerd moeten worden, mitsgaders den tijd waarop de schuld opeischbaar is;
- 4°. De aanduiding van den aard en de ligging der goederen waarop de hypotheek is gevestigd, onverminderd het bepaalde bij het tweede lid van art. 1203 ten aanzien van grondrenten;
- 5°. De bedingen, welke, naar aanleiding van het vorige artikel, mitsgaders van het tweede lid van art. 1207 en van het tweede lid van art. 1238, tusschen den schuldeischer en den schuldenaar mogten gemaakt zijn.

1216. De bewaarder behoudt een der borderellen, teneinde hetzelfde in zijn register in te schrijven onder de dagteekening van de overgave. Hij geeft onmiddellijk aan dengene, die de inschrijving verzocht heeft, het andere borderel terug, aan den voet van hetwelk hij den dag der overgave vermeldt. Hij is eindelijk verplicht, indien zulks gevorderd wordt, uiterlijk binnen vierentwintig uren, op dat borderel naderhand bij te voegen het nummer, waaronder de inschrijving in zijne registers heeft plaats gehad. Beide deze verklaringen zullen door hem worden onderteekend.

1217. Bij het vorderen der aanteekening, waarvan in art. 1135 gesproken wordt, zijn de schuldeischers of de legatarissen verplicht aan den bewaarder der hypotheeken ter hand te stellen:

- 1°. Een authentiek afschrift van den eisch tot afscheiding der goederen;
- 2°. De doodakte van den overledene, of een ander deugdelijk bewijs, dat de regtsvordering is aangevangen binnen de zes maanden na het openvallen der nalatenschap;
- 3°. Twee borderellen houdende, naar het voorschrift van art. 1215 n°. 4, de aanduiding van den aard en de ligging der goederen, terzijde van welke de aanteekening wordt ge-

vorderd; en zijn de bepalingen van art. 1216 op deze borderellen toepasselijk.

1218. Het is aan dengene, die eene inschrijving heeft laten doen, alsmede aan zijne vertegenwoordigers, of die uit kracht eener authentieke akte deszelfs regt verkregen hebben, geoorloofd om in het register der hypotheeken de door hem gekozen woonplaats te veranderen, mits hij eene andere in denzelfden kring kieze en aanwijze.

1219. De inschrijving kan, terzake van verzuim der hierboven voorgeschreven formaliteiten, niet worden vernietigd, dan alleenlijk ingeval zij den schuldeischer, den schuldenaar, de schuld, of het bezwaarde goed, niet op eene voldoende wijze kenbaar maken.

1220. De inschrijving doet de hypotheek standhouden gedurende vijftien jaren na hare dagteekening. Zij houdt op van kracht te wezen, zoo zij niet vóór het verstrijken van dien termijn is vernieuwd.

De bovenstaande bepalingen zijn mede van toepassing op de vernieuwing van inschrijvingen.

1221. De kosten der inschrijving zijn voor rekening van den schuldenaar, indien het tegendeel niet bedongen is.

1222. De regtsvorderingen tegen de schuldeischers, waartoe de inschrijvingen kunnen aanleiding geven, moeten aangelegd worden voor den bevoegden regter, door middel van dagvaarding, gedaan aan hunnen persoon, of aan de laatste woonplaats, die blijkens het register gekozen is; en zulks niettegenstaande het overlijden, hetzij van de schuldeischers, hetzij van degenen bij wie zij domicilie hebben gekozen.

DERDE AFDEELING.

Van de doorhaling der inschrijvingen.

1223. De inschrijvingen worden ten koste van den schuldenaar doorgehaald, of met toestemming der daartoe bevoegde belanghebbende partijen, of tengevolge van een vonnis, hetzij in het hoogste ressort gewezen, hetzij in kracht van gewijsde gegaan.

1224. In beide gevallen leggen degenen, die de doorhaling verzoeken, ten kantore van den bewaarder over eene authentieke akte, waarbij tot de doorhaling wordt gemagtigd, of een authentiek afschrift

van zoodanige akte, of van het vonnis daartoe strekkende.

De last om in de doorhaling eener hypothekaire inschrijving toe te stemmen kan alleen bij authentieke akte worden gegeven.

Ingeval van geschil over de bevoegdheid van hen, die in de doorhaling hebben toegestemd, of over de geldigheid der aangeboden bewijsstukken, zal het hof van justitie daarover uitspraak doen op een eenvoudig, onder overlegging dier stukken, ingediend verzoekschrift.

1225. Indien in eene doorhaling niet wordt toegestemd, moet dezelve gevraagd worden voor het hof van justitie.

VIERDE AFDEELING.

Van de gevolgen der hypotheeken tegen derde bezitters.

1226. De schuldeischer, die eene ingeschreven hypotheek heeft, vervolgt zijn regt op het verbonden onroerend goed, in welke handen zich dat ook bevinde, om gerangschikt en betaald te worden volgens de orde van inschrijving.

1227. De schuldeischer heeft het regt om, na gedaan bevel aan den schuldenaar, het verbonden onroerend goed onder den derden bezitter in beslag te nemen en te doen verkoopen. Hierbij, en bij de rangschikking op de opbrengst daarvan tusschen de onderscheidene schuldeischers, moeten de formaliteiten worden inachtgenomen, ten opzichte van geregtelijke uitwinningen en rangschikking in het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voorgeschreven.

1228. De derde bezitter kan zich tegen den verkoop verzetten, indien hij kan aanwijzen, dat zich alsnog in het bezit van den oorspronkelijken schuldenaar bevinden een of meer onroerende goederen, mede hypothekair voor dezelfde schuld verbonden, en klaarblijkelijk voldoende om daaraan die schuld te verhalen. In zoodanig geval kan hij, met schorsing der uitwinning van zijn eigendom, de voorafgaande uitwinning van het medeverbonden goed onder den oorspronkelijken schuldenaar vorderen.

1229. Ingeval een hypotheek is gevestigd op één onroerend goed, en een of meer gedeelten daarvan

tot derde bezitters mogten zijn overgegaan, behoudt de schuldeischer de bevoegdheid om zijn regt op het verbonden goed, of op zoodanig gedeelte daarvan als hij raadzaam of voldoende acht, voor het geheel te doen gelden, evenalsof het verbondene zich nog onverdeeld in het bezit van den schuldenaar bevond.

1230. De derde bezitter, die, hetzij bij uitwinning, hetzij vrijwillig, de schuld heeft gekweten, is bevoegd, als daardoor, uit kracht der wet, in de regten des schuldeischers zijnde getreden, om, na aftrek van zijn aandeel in evenredigheid tot de gezamenlijke waarde van de verbonden goederen, de verdere hypothekaire regten voor deze inschuld op de medeverbonden goederen, of gedeelten van dezelve, te doen gelden.

1231. In de gevallen, bij de twee vorige artikelen vermeld, zal de inschrijving van de hypotheek alleen op dat goed of gedeelte van hetzelfde worden doorgehaald, waarop de schuldvordering is verhaald, of waarvan de derde bezitter de schuld heeft gekweten, en op het verder verbondene niet eer dan nadat de betaald hebbende of uitgewonnen derde bezitter zijn regt, volgens het laatstvoorgaande artikel, zal hebben doen gelden, of in de doorhaling zal hebben toegestemd. Tot verzekering van zijn regt, is de gesubrogeerde schuldeischer verplicht daarvan aanteekening te laten doen op de gewone registers.

1232. De derde bezitter heeft altijd het regt, tot op het tijdstip der toewijzing toe, om de uitwinning van het bij hem bezeten verbonden goed te doen ophouden, door de kwijting van de ingeschreven schuld met de renten overeenkomstig art. 1213, mitsgaders de kosten.

1233. Hetgeen het verbonden goed bij uitwinning meer opbrengt, dan de hypothekaire lasten en kosten bedragen, wordt uitgekeerd aan den derden bezitter.

1234. De erfdiensbaarheden en andere zakelijke regten, zoowel ten laste als ten bate van het uitgewonnen goed, die door den overgang aan den derden bezitter waren te niet gegaan, herleven, nadat hetzelfde aan een ander is toegewezen.

1235. De verminderingen, welke, door schuld of onachtzaamheid van den derden bezitter, ten nadeele der hypothekaire schuldeischers, aan het goed zijn

veroorzaakt, leveren tegen denzelven eene regtsvordering tot schadeloosstelling op; hij kan de door hem gemaakte onkosten en verbeteringen niet terugvorderen, dan ten beloope van hetgeen het goed, door de verbeteringen, in waarde vermeerderd is.

1236. De derde bezitter, die de hypotheekaire schuld betaald, of de geregtelijke uitwinning daarvoor heeft ondergaan, heeft zijn verhaal tot vrijwaring tegen den schuldenaar.

VIJFDE AFDEELING.

Van het te niet gaan der hypotheken.

1237. De hypotheken gaan te niet:

- 1°. Door het te niet gaan der hoofdverbindtenis;
- 2°. Door des schuldeischers afstand van de hypotheek;
- 3°. Door geregtelijke rangschikking.

1238. Degene, die het bezwaarde goed heeft gekocht, hetzij bij geregtelijke uitwinning, hetzij tengevolge eener willige verkooping voor eenen in geld bepaalden prijs, kan vorderen, dat het gekochte perceel worde ontlast van alle hypotheekaire lasten, die den koop prijs tebovengaan, met inachtneming der voorschriften bij de volgende artikelen gegeven.

De zuivering zal echter bij willige verkooping geen plaats hebben, indien de partij en bij het vestigen der hypotheek zulks uitdrukkelijk zijn overeengekomen, en dat beding op de openbare registers is aange teekend.

Zoodanig beding kan slechts door den eersten hypotheekairen schuldeischer gemaakt worden.

1239. Ingeval van willige verkooping zal de vordering tot ontlasting niet kunnen worden gedaan, tenzij de verkooping hebbe plaats gehad in het openbaar, volgens plaatselijke gebruiken, ten overstaan van eenen openbaren ambtenaar, en in tegenwoordigheid van den regter van het kanton, alwaar alle of het meerendeel der goederen gelegen zijn; en voorts de ingeschreven schuldeischers daarvan zijn verwittigd geworden, ten minste dertig dagen vóór de toewijzing, bij een exploit, hetwelk zal moeten worden beteekend aan de woonsteden, die de schuldeischers bij de inschrijving hebben gekozen.

1240. De kooper, die het genot wil hebben van het

voorregt bij art. 1238 vermeld, is gehouden om, binnen eene maand na de toewijzing, eene geregtelijke rangschikking tot verdeeling van den koopprijs te doen openen, overeenkomstig de regelen bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voorgeschreven.

1241. Bij de rangschikking zal de doorhaling worden bevolen van de inschrijvingen, die niet batig zijn gerangschikt.

Zoodanige inschrijvingen, die slechts voor een gedeelte batig in aanmerking komen, zullen slechts voor dat gedeelte instandblijven, tot op de betaling toe, welke de schuldeischer dadelijk zal kunnen vorderen, zonder aanzien of de inschulden opeischbaar of niet opeischbaar zijn.

Ten opzichte van inschulden, welker geheel bedrag batig is gerangschikt, zullen de inschrijvingen gehandhaafd blijven, en de kooper tot dezelfde verplichtingen zijn verbonden, en dezelfde tijdsbepalingen en uitstellen genieten, als de oorspronkelijke schuldenaar.

1242. Bij het opmaken der hoegrootheid van hypothekaire inschrijvingen, zal de altyddurende rente worden berekend tegen de hoofdsom, in de akte vermeld, en, bij gebreke daarvan, tegen hetgeen verkregen wordt door het bedrag der rente met twaalf en een half te vermenigvuldigen; en zullen lijfrenten of levenslange pensioenen worden berekend en tot hoofdsom gebragt, naar gelang van den ouderdom des genietters, of van dengene op wiens lijf de lijfrente is gevestigd, of naar den tijd gedurende welken het genot moet duren; alles overeenkomstig de gewone waarde der lijfrenten, naar begrooting van deskundigen.

1243. Inschrijvingen op goederen van voogden, curators en mans, ten behoeve van minderjarigen, onder curateele gestelden of getrouwde vrouwen, en, in het algemeen, alle inschrijvingen voor schulden voortspruitende uit verbindtenissen, die voorwaardelijk zijn, of welker hoegrootheid onbepaald is, blijven, in zoverre zij voor het geheel, of voor een gedeelte, batig zijn gerangschikt, ten laste van het verkochte perceel gehandhaafd, tot op het tijdstip waarop, na het vervallen der voogdij of der curateele, de ontbinding des huwelijks, of de uitkomst van de voorwaardelijke of onbepaalde verbindtenis, zal blijken of, en tot welk

beloop, de hypotheekaire schuldeischers op de kooppenningen gerechtigd zijn.

1244. De koper houdt de kooppenningen onder zich tot het beloop der som, waarmede het perceel, naar aanleiding van het vorig artikel, belast blijft; indien daaromtrent bij de veilconditiën niets anders is bepaald, is hij verplicht aan den verkooper of andere gerechtigden de wettelijke rente dier som uit te keeren, tot op het tijdstip der eindelijke uitbetaling van den koopschat.

1245. Indien echter de koper, of zijne opvolgers, het perceel zoodanig verslimmeren of verwaarloozen, dat daardoor de zekerheid der gerechtigden zoude kunnen verminderen of verloren gaan, hebben dezen de bevoegdheid om in regten te eischen, dat de onbetaalde kooppenningen dadelijk zullen worden afgelost, en belegd, hetzij in hypotheekaire inschrijvingen op andere onroerende goederen, hetzij in inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld; in beide gevallen onder hetzelfde verband, en onder dezelfde bepalingen, alsof de kooppenningen onder den koper, of diens opvolgers, waren verbleven; alles onverminderd de vergoeding van kosten, schade en interesten, zoo daartoe gronden zijn.

Ingeval de eisch tot dadelijke aflossing, bij het vorige lid bedoeld, wordt toegewezen, zal de regter tevens eenen bekwamen persoon benoemen, die met de ontvangst der kooppenningen en de belegging zal belast zijn.

1246. Indien, in het geval van art. 1243, bij uitkomst blijkt, dat degene, te wiens behoeve de inschrijving is geschied, niets te vorderen heeft, of minder dan de oorspronkelijk ingeschreven som, wordt het verband opgeheven, en worden de onvoldane kooppenningen uitgekeerd, hetzij ten behoeve van de hypotheekaire schuldeischers, wier inschrijvingen geheel of gedeeltelijk niet batig waren gerangschikt, en zulks met inachtneming van den rang waarin zij waren geplaatst, hetzij ten behoeve van den oorspronkelijken eigenaar des perceels, of andere regthebbenden.

1247. Indien terzake van inschrijvingen, bij hetzelfde art. 1243 vermeld, latere geheel of gedeeltelijk niet batig zijn gerangschikt, en alzoo moeten worden doorgehaald, zal de regter bij het vonnis van rangschikking bevelen, dat door den hypotheekbewaarder,

ambtshalve, nevens de doorhaling, op de registers worde aangeteekend, dat de schuldeischers hun regt behouden op hetgeen bij uitkomst van de onbetaalde koopenningen mogt overschieten.

1248. Ingeval, bij regterlijke uitwinning, één perceel, bevattende onderscheidene onroerende goederen, waarvan een of meer onbelast, en andere met hypotheek bezwaard zijn, in zijn geheel voor éenen prijs is verkocht, zal de prijs van elk onroerend goed, naar evenredigheid van den geheelen koop prijs, ten behoeve van de op elk stuk goed ingeschreven schuldeischers, door den regter, na verhoor van deskundigen, worden bepaald.

ZESDE AFDEELING.

Van de openbare bekendheid der registers, en van de verantwoordelijkheid van de bewaarders der hypothecken.

1249. De bewaarders der hypothecken zijn gehouden om aan al degenen, die zulks verlangen, inzage te geven van hunne registers, en een afschrift uit te leveren van de akten, welke op hunne registers zijn overgeschreven, en van de bestaande inschrijvingen en aantekeningen, of wel een getuigenschrift dat er geene bestaan.

In allen gevalle zijn zij verplicht, bijaldien bevorens inschrijvingen op het goed hebben bestaan, die naderhand zijn doorgehaald, van die daadzaak, zonder verdere bijzondere aanduiding, melding te maken op het door'hen te geven afschrift of getuigenschrift.

1250. Zij zijn verantwoordelijk voor de nadeelen spruitende:

- 1°. Uit hunne nalatigheid in het doen van tijdige en naauwkeurige overschrijvingen, inschrijvingen, melding van beperkende bedingen, en van aantekeningen, welke ten hunnen kantore gevorderd zijn;
- 2°. Uit het verzuim om in hunne getuigenschriften melding te maken van eene of meer bestaande inschrijvingen, tenware, in het laatste geval, de misslag voortkwame uit onvoldoende opgave, die hun niet zoude kunnen worden ten laste gelegd;
- 3°. Uit doorhalingen gedaan zonder dat de stuk-

ken, bij art. 1224 vermeld, aan hen zijn overgelegd;

4°. Uit het verzuim der opgave, bij het tweede lid van het vorige artikel vermeld.

1251. De duur der verantwoordelijkheid, aan de bewaarders der hypotheken opgelegd, wordt bepaald op tien jaren, te rekenen voor de verzuimen, bedoeld bij n°. 1 en 3 van het vorige artikel, van den dag waarop de wettelijke formaliteiten door de belanghebbers zijn aangevraagd, en voor die, bedoeld bij n°. 2 en 4 van hetzelfde artikel, van den dag der afgifte van de getuigschriften.

1252. Het onroerend goed, te welks aanzien de bewaarder, in zijn getuigschrift, een of meer ingeschreven lasten mogt verzuimd hebben op te geven, is van die lasten niet ontheven; behoudens de verantwoordelijkheid van den bewaarder jegens den gene, die het getuigschrift, waarin de misslag heeft plaats gehad, verlangd heeft, en onverminderd het verhaal van den bewaarder op de schuldeischers, die onverschuldigde betaling hebben genoten.

1253. In geen geval mogen de bewaarders der hypotheken weigeren of vertragen om akten, waarbij de eigendom wordt overgedragen, over te schrijven, hypotheekaire regten in te schrijven, inzage van hunne registers te geven, of verzochte getuigschriften af te geven, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten jegens de partijen; te welken einde, op verzoek van hen die zulks begeeren, door eenen notaris of deurwaarder, met twee getuigen, een verslag van des bewaarders weigering of vertraging zal worden opgemaakt.

DERDE BOEK.

VAN VERBINDTENISSEN.

EERSTE TITEL.

VAN VERBINDTENISSEN IN HET ALGEMEEN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1254. Alle verbindtenissen ontstaan , of uit overeenkomst, of uit de wet.

1255. Zij strekken om iets te geven, te doen, of niet te doen.

TWEDE AFDEELING.

Van verbindtenissen om iets te geven.

1256. In de verbindtenis om iets te geven is begrepen de verplichting om de zaak te leveren, en voor derzelver behoud, tot op het tijdstip der levering, als een goed huisvader te zorgen.

Deze laatste verplichting is meer of minder uitgestrekt ten aanzien van zekere overeenkomsten, waarvan de gevolgen te dezen opzichte in de titels daartoe betrekkelijk aangewezen worden.

1257. De schuldenaar is jegens den schuldeischer tot vergoeding van kosten, schade en interesten gehouden, indien hij zich in de onmogelijkheid heeft gesteld om de zaak te leveren, of voor derzelver behoud niet behoorlijk heeft gewaakt.

1258. Bij eene verbindtenis om eene bepaalde zaak te geven, is deze voor rekening van den schuldeischer, van het oogenblik der verbindtenis. Bij nalatigheid van den schuldenaar om de zaak te leveren, is dezelve, van het oogenblik dier nalatigheid, voor zijne rekening.

1259. De schuldenaar wordt in gebreke gesteld, hetzij door een bevel of andere soortgelijke akte, hetzij uit kracht der verbindtenis zelve, wanneer deze medebrengt, dat de schuldenaar in gebreke zal zijn, door het enkel verloop van den bepaalden termijn.

DERDE AFDEELING.

Van verbindtenissen om iets te doen, of niet te doen.

1260. Alle verbindtenissen om iets te doen, of niet te doen, worden opgelost in vergoeding van kosten, schade en interesten, ingeval de schuldenaar niet aan zijne verpligting voldoet.

1261. Niettemin heeft de schuldeischer het regt om de vernietiging te vorderen van hetgeen strijdig met de verbindtenis verrigt is, en hij kan zich door den regter doen magtigen om, ten koste van den schuldenaar, het gedane te doen vernietigen; onverminderd de vergoeding van kosten, schade en interesten, indien daartoe gronden bestaan.

1262. De schuldeischer kan ook, ingeval de verbindtenis niet ten uitvoer wordt gebracht, gemagtigd worden om zelf die verbindtenis te doen uitvoeren ten koste van den schuldenaar.

1263. Indien de verbindtenis bestaat in iets niet te doen, is degene, die daartegen handelt, uithoofde van die overtreding alleen, gehouden tot vergoeding van kosten, schade en interesten.

VIERDE AFDEELING.

Van de vergoeding van kosten, schade en interesten, voortspuitende uit het niet nakomen eener verbindtenis.

1264. Vergoeding van kosten, schade en interesten, voortspruitende uit het niet nakomen eener verbindtenis, is dan eerst verschuldigd, wanneer de schuldenaar, na in gebreke te zijn gesteld, nalatig blijft om die verbindtenis te vervullen, of indien hetgeen de schuldenaar verpligt was te geven of te doen, slechts kon gegeven of gedaan worden binnen zekeren tijd, welken hij heeft laten voorbijgaan.

1265. De schuldenaar moet, indien daartoe gronden bestaan, veroordeeld worden tot vergoeding van kosten, schade en interesten, zoo dikwijls hij niet bewijzen kan, dat het niet uitvoeren of het niet tijdig uitvoeren der verbindtenis voortkomt uit eene vreemde oorzaak, die hem niet kan worden toegerekend, al heeft er ook geene kwade trouw van zijne zijde plaats gehad.

1266. Geene vergoeding van kosten, schade en interesten heeft plaats, indien de schuldenaar door overmagt of door toeval verhinderd is geworden, om iets te geven of te doen, waartoe hij verplicht was, of iets gedaan heeft, hetwelk hem verboden was.

1267. De vergoeding van kosten, schade en interesten, welke de schuldeischer regt heeft te vorderen, bestaat, in het algemeen, in het verlies hetwelk hij heeft geleden, en in de winst welke hij heeft moeten derven, behoudens de hierna vermelde uitzonderingen en wijzigingen.

1268. De schuldenaar is slechts gehouden tot vergoeding der kosten, schade en interesten, welke men voorzien heeft of heeft kunnen voorzien, ten tijde van het aangaan der verbindtenis, tenware het aan zijne arglist te wijten zij, dat de verbindtenis niet is nagekomen.

1269. Zelfs indien het niet nakomen der verbindtenis te wijten is aan de arglist van den schuldenaar, moet de vergoeding van kosten, schade en interesten, ten opzichte van de door den schuldeischer geleden schade en de winstderving, alleenlijk datgene bevatten, hetwelk een onmiddellijk en dadelijk gevolg is van het niet nakomen der verbindtenis.

1270. Indien bij de verbindtenis bepaald is, dat degene, die in gebreke blijft om dezelve na te komen, bijwege van schadevergoeding, eene zekere som zal betalen, kan aan de andere partij geene meerdere noch mindere som worden toegewezen.

1271. In verbindtenissen, die alleen betrekkelijk zijn tot de betaling van eene zekere geldsom, bestaat de vergoeding van kosten, schade en interesten, uit vertraging in de uitvoering voortkomende, alleenlijk in de bij de wet bepaalde interesten, behoudens de bijzondere regelen op den koophandel en op borgtogten betrekkelijk.

Die vergoeding van kosten, schade en interesten is verschuldigd, zonder dat de schuldeischer eenig verlies behoeve te bewijzen.

Zij is alleenlijk verschuldigd van den dag, dat dezelve in regten gevorderd is, uitgezonderd de gevallen, waarin de wet die van regtswege doet loopen.

1272. Vervallen interesten van hoofdsommen kunnen wederom interesten opbrengen, hetzij tengevolge

eener geregteijke aanvraag, hetzij krachtens eene bijzondere overeenkomst, mits de aanvraag of de overeenkomst loope over interessen, ten minste voor een geheel jaar verschuldigd.

1273. Niettemin brengen vervallen inkomsten, als pacht en huurpenningen, altyddurende of lijfrenten, interessen voort van den dag, dat de eisch gedaan of de overeenkomst gesloten is.

Dezelfde regel is toepasselijk op teruggaven van vruchten en op interessen, die door eenen derde aan den schuldeischer tot ontlasting van den schuldenaar betaald zijn.

VIJFDE AFDEELING.

Van voorwaardelijke verbindtenissen.

1274. Eene verbindtenis is voorwaardelijk, wanneer men dezelve doet afhangen van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, hetzij door de verbindtenis op te schorten, tot zoodanige gebeurtenis plaats hebbe, hetzij door de verbindtenis te doen vervallen, naarmate de gebeurtenis al of niet voorvalt.

1275. Alle voorwaarden om iets te doen, dat onmogelijk, met de goede zeden strijdig, of bij de wet verboden is, zijn nietig, en maken de overeenkomst, die men daarvan heeft doen afhangen, van onwaarde.

1276. De voorwaarde om iets niet te doen, hetwelk onmogelijk is, maakt de verbindtenis, onder die voorwaarde aangegaan, niet van onwaarde.

1277. Alle verbindtenissen zijn nietig, indien derzelve vervulling alleenlijk afhangt van den wil van dengene, die verbonden is. Indien echter de verbindtenis afhangt van eene daad, waarvan de vervulling in zijne magt staat, en die daad heeft plaats gehad, is de verbindtenis van kracht.

1278. Alle voorwaarden moeten vervuld worden op zoodanige wijze, als partijen waarschijnlijk gewild en verstaan hebben.

1279. Indien eene verbindtenis afhangt van de voorwaarde, dat zekere gebeurtenis binnen eenen bepaalden tijd zal plaats hebben, wordt de voorwaarde gehouden te ontbreken, indien de tijd verlopen is, zonder dat de gebeurtenis hebbe plaats gehad.

Bijaldien de tijd niet bepaald is, kan de voorwaarde

altijd vervuld worden, en wordt dezelve niet gehouden te ontbreken, voordat het zeker is, dat de gebeurtenis geen plaats zal hebben.

1280. Indien eene verbindtenis afhangt van de voorwaarde, dat zekere zaak binnen eenen bepaalden tijd niet zal gebeuren, is die voorwaarde vervuld, indien de tijd verlopen is, zonder dat de bedoelde zaak gebeurd zij. De voorwaarde is insgelijks vervuld, indien het, vóór het verloop van dien tijd, zeker is, dat de gebeurtenis geen plaats zal hebben; doch wanneer er geen tijd is bepaald, is de voorwaarde niet vervuld voordat het zeker is, dat de bedoelde zaak niet zal gebeuren.

1281. De voorwaarde wordt gehouden voor vervuld, indien de schuldenaar, die zich onder dezelve verbonden heeft, de vervulling der voorwaarde heeft verhinderd.

1282. Indien de voorwaarde vervuld is, werkt zij achteruit tot den tijd, waarop de verbindtenis is geboren.

Bij overlijden van den schuldeischer, vóór de vervulling van de voorwaarde, gaan mitsdien deszelfs regten over op zijne erfgenamen.

1283. De schuldeischer kan, vóór de vervulling der voorwaarde, alle middelen in het werk stellen, welke tot bewaring van zijn regt noodzakelijk zijn.

1284. Eene verbindtenis onder eene opschortende voorwaarde is de zoodanige, welke afhangt, of van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, of van eene reeds gebeurde, doch aan partijen noch onbekende zaak.

In het eerste geval kan de verbindtenis niet worden tenuitvoergebragt, dan nadat de gebeurtenis heeft plaats gehad; in het tweede geval is de verbindtenis van kracht, van den dag af dat dezelve is ontstaan.

1285. Indien de verbindtenis van eene opschortende voorwaarde afhangt, blijft de zaak, die het onderwerp der verbindtenis uitmaakt, voor rekening van den schuldenaar, die slechts verbonden is om dezelve te leveren, wanneer de voorwaarde vervuld is.

Indien de zaak geheel en al is verloren gegaan buiten toedoen van den schuldenaar, blijft er, noch van de eene noch van de andere zijde, eenige verbindtenis bestaan.

Indien de zaak buiten toedoen van den schuldenaar in waarde is verminderd, heeft de schuldeischer de

keus om, of de verbindtenis te verbreken, of de zaak te eischen in den staat waarin dezelve zich bevindt, zonder eenige vermindering van den uitgeloofden prijs.

Indien de zaak door toedoen van den schuldenaar in waarde is verminderd, is de schuldeischer gerechtigd om, of de verbindtenis te verbreken, of de zaak te eischen in den staat waarin dezelve zich bevindt, met vergoeding van kosten, schade en interesten.

1286. Eene ontbindende voorwaarde is de zoodanige, welke, na hare vervulling, de verbindtenis doet ophouden, en de zaken weder tot den vorigen stand doet terugkeeren, evenalsof er geene verbindtenis bestaan had.

Deze voorwaarde schort de nakoming der verbindtenis niet op; alleenlijk verplicht zij den schuldeischer, om hetgeen hij ontvangen heeft terug te geven, ingeval de bij de voorwaarde bedoelde gebeurtenis standgrijpt.

1287. De ontbindende voorwaarde wordt altijd voorondersteld in wederkeerige overeenkomsten plaats te grijpen, ingeval eene der partijen aan hare verplichting niet voldoet.

In dat geval is de overeenkomst niet van regtswege ontbonden, maar moet de ontbinding in regten gevraagd worden.

Deze aanvraag moet ook plaats hebben, zelfs indien de ontbindende voorwaarde wegens het niet nakomen der verplichting in de overeenkomst mogt zijn uitgedrukt.

Indien de ontbindende voorwaarde niet in de overeenkomst is uitgedrukt, staat het den regter vrij om, naar gelang der omstandigheden, aan den verweerder, op deszelfs verzoek, eenen termijn te gunnen om alsnog aan zijne verplichting te voldoen, welke termijn echter den tijd van ééne maand niet mag tebovengaan.

1288. Degene, te wiens opzigte de verbindtenis niet is nagekomen, heeft de keus om, of de andere partij, indien zulks mogelijk is, tot de nakoming der overeenkomst te noodzaken, of derzelver ontbinding te vorderen met vergoeding van kosten, schade en interesten.

ZESDE AFDEELING.

Van verbindtenissen met tijdsbepaling.

1289. Eene tijdsbepaling schort de verbindtenis niet op, maar slechts hare uitvoering.

1290. Hetgeen slechts op tijd verschuldigd is, kan niet geëischt worden, voordat de vervaltijd verschenen is; maar hetgeen vooraf betaald is, kan niet worden teruggevorderd.

1291. Eene tijdsbepaling wordt altijd voorondersteld bepaald te zijn ten voordeele van den schuldenaar, tenware uit den aard van de verbindtenis zelve, of uit de omstandigheden mogt blijken, dat de tijdsbepaling ten voordeele van den schuldeischer is geschied.

1292. De schuldenaar kan het voorregt eener bijgevoegde tijdsbepaling niet meer inroepen, wanneer hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen verklaard is, of door zijn toedoen de door hem ten behoeve van den schuldeischer gestelde zekerheid is verminderd.

ZEVENDE AFDEELING.

Van alternatieve verbindtenissen, of van verbindtenissen die ter keuze van eene der partijen staan.

1293. In alternatieve verbindtenissen wordt de schuldenaar bevrijd door de levering van ééne der beide zaken, welke in de verbindtenis vervat zijn; maar hij kan den schuldeischer niet noodzaken om een gedeelte van de eene, en een gedeelte van de andere te ontvangen.

1294. De keus behoort aan den schuldenaar, indien dezelve niet uitdrukkelijk aan den schuldeischer is toegestaan.

1295. Eene verbindtenis is zuiver en eenvoudig, schoon dezelve ter keuze of op eene alternatieve wijze is aangegaan, indien eene der beide beloofde zaken geen onderwerp van verbindtenis kon uitnaken.

1296. Eene alternatieve verbindtenis is zuiver en eenvoudig, indien eene der beloofde zaken verloren gaat, of zelfs door toedoen van den schuldenaar niet meer kan geleverd worden. De waarde dier zaak kan niet in derzelver plaats worden aangeboden. Indien beide zaken zijn verloren gegaan, en de schuldenaar oorzaak is van het vergaan van eene van beide, moet hij de waarde betalen van die zaak, welke het laatst is te niet gegaan.

1297. Indien in de gevallen, bij het voorgaande artikel vermeld, de keus aan den schuldeischer is gelaten, en eene der zaken slechts verloren is gegaan, moet de schuldeischer, indien zulks buiten toedoen van den schuldenaar geschied is, de zaak hebben, die overgebleven is; indien het door toedoen van den schuldenaar geschied is, kan de schuldeischer, of de overgebleven zaak vorderen, of de waarde van die welke verloren is gegaan.

Ingeval beide zaken zijn vergaan, kan de schuldeischer, indien zulks ten aanzien van beide, of zelfs van eene derzelve, aan de schuld van den schuldenaar is toe te schrijven, de waarde van de eene of van de andere vorderen, naar zijne keus.

1298. Dezelfde beginselen gelden, zoowel in het geval dat meer dan twee zaken in de verbindtenis zijn begrepen, als dat de verbindtenis bestaat in iets te doen of niet te doen.

ACHTSTE AFDEELING.

Van solidaire of hoofdelijke verbindtenissen.

1299. Eene hoofdelijke of solidaire verbindtenis heeft tusschen verscheidene schuldeischers plaats, wanneer de titel uitdrukkelijk aan ieder van hen het regt geeft om de voldoening der geheele schuld te eischen, indiervoege dat de betaling, aan een hunner gedaan, den schuldenaar bevrijdt, ofschoon ook de verbindtenis uit haren aard tusschen de onderscheidene schuldeischers splitsbaar en deelbaar mogt zijn.

1300. Het staat aan de keus van den schuldenaar om den eenen of anderen der schuldeischers te voldoen, zoolang hij niet door een van hen in regten is aangesproken.

Niettemin bevrijdt de kwijtschelding, door een der hoofdelijke schuldeischers gedaan, den schuldenaar niet verder dan voor het aandeel van dien schuldeischer.

1301. Er heeft hoofdelijke verbindtenis van de zijde der schuldenaren plaats, wanneer zij allen verplicht zijn tot eene en dezelfde zaak, zoodat elk hunner voor het geheel kan worden aangesproken, en de voldoening, door een van hen geschied, de overige schuldenaars ten aanzien van den schuldeischer bevrijdt.

1302. Eene verbindtenis kan hoofdelijk zijn, alhoewel een der schuldenaren op eene andere wijze, dan de overige, tot voldoening derzelfde zaak mogt verplicht zijn, bij voorbeeld, indien de eene slechts voorwaardelijk verbonden is, terwijl de verbindtenis van den anderen zuiver en eenvoudig is, of indien de eene eene tijdsbepaling heeft bedongen, welke aan den anderen niet is toegestaan.

1303. Geene verbindtenis wordt voorondersteld hoofdelijk te zijn, tenzij zulks uitdrukkelijk bepaald zij.

Deze regel lijdt alleenlijk uitzondering in de gevallen, waarin eene verbindtenis uit kracht eener wetsbepaling voor hoofdelijk gehouden wordt.

1304. De schuldeischer eener hoofdelijke verbindtenis kan diengene der schuldenaren aanspreken, welken hij verkiest, zonder dat deze hem het voorregt van schuldsplitsing kunne tegenwerpen.

1305. De vervolgingen, tegen eenen der schuldenaren gerigt, beletten den schuldeischer niet om ook tegen de overige zijn regt te doen gelden.

1306. Indien de verschuldigde zaak mogt vergaan door toedoen van een of meer der hoofdelijke schuldenaren, of nadat dezen in gebreke waren gesteld, zijn de overige medeschuldenaren niet ontheven van de verplichting om de waarde der zaak te betalen; doch zijn dezelve niet gehouden tot vergoeding van kosten, schade en interesten.

De schuldeischer kan alleenlijk de vergoeding van kosten, schade en interesten verhalen, zoowel op de schuldenaren, door wier toedoen de zaak is verloren gegaan, als op degenen, die in de voldoening nalatig zijn geweest.

1307. De eisch tot betaling van interesten, tegen een der hoofdelijke schuldenaren gedaan, maakt dat de interesten ook loopen ten aanzien van al de overige.

1308. Een hoofdelijke medeschuldenaar, in regten door den schuldeischer aangesproken zijnde, kan zich bedienen van alle exceptiën, die uit den aard der verbindtenis voortvloeijen, en van alle, die hem persoonlijk eigen zijn, mitsgaders van al de zoodanige, welke aan al de medeschuldenaren gemeen zijn.

Hij kan zich niet bedienen van zoodanige exceptiën, die enkel aan de personen van sommige der overige medeschuldenaren eigen zijn.

1309. Indien een der schuldenaren de eenige erfgenaam wordt van den schuldeischer, of indien de schuldeischer de eenige erfgenaam wordt van een der schuldenaren, doet deze schuldvermenging de hoofdelijke schuld niet vervallen, dan alleenlijk voor zoo veel het aandeel van dien schuldenaar of schuldeischer betreft.

1310. De schuldeischer, in de verdeeling der schuld ten aanzien van een der medeschuldenaren toegestemd hebbende, behoudt zijne hoofdelijke vordering tegen de overige, doch onder aftrek van het aandeel van den schuldenaar, welken hij van de hoofdelijke verbindtenis ontslagen heeft.

1311. Een schuldeischer, die het aandeel van een der schuldenaren afzonderlijk ontvangt, zonder bij de kwijting zijn hoofdelijk regt, of zijne regten in het algemeen, voor te behouden, doet geen afstand van zijn hoofdelijk regt, dan alleen met betrekking tot dezen schuldenaar.

Een schuldeischer wordt niet geacht den schuldenaar van zijne hoofdelijke verbindtenis te hebben ontslagen, indien hij van denzelfven eene gelijke som ontvangt, als zijn aandeel in de schuld bedraagt, indien de kwijting niet met zoovele woorden inhoudt, dat het ontvangene *voor zijn aandeel* strekken zal.

Hetzelfde geldt ook omtrent den eisch tegen een der medeschuldenaren enkel voor zijn aandeel gedaan, zoolang deze schuldenaar in den eisch niet heeft toegestemd, of daarop geene regterlijke veroordeeling gevolgd is.

1312. Een schuldeischer, die afzonderlijk en zonder voorbehouding het aandeel van een der medeschuldenaren in achterstallige renten of interesten eener schuld ontvangt, verliest zijn hoofdelijk regt slechts ten aanzien der vervallen renten of interesten, en niet ten opzichte van degene, welke nog vervallen moeten, of van de hoofdsom, tenware de afzonderlijke betaling gedurende tien achtereenvolgende jaren mogt hebben plaats gehad.

1313. Eene verbindtenis, schoon hoofdelijk zijnde ten aanzien van den schuldeischer, is nogtans van regtswege deelbaar tusschen de schuldenaren, welke onder elkander niet verder dan ieder voor zijn aandeel verbonden zijn.

1314. De medeschuldenaar eener hoofdelijke verbindtenis, die de geheele schuld voldaan heeft, kan van de overige niet meer terugvorderen, dan het aandeel van ieder hunner bedraagt.

Indien een van hen onvermogen is om te betalen, wordt het verlies, door zijn onvermogen veroorzaakt, ponds-ponds-gelijke verdeeld tusschen de overige schuldenaren, die betalen kunnen, en dengene, die de schuld voldaan heeft.

1315. Ingeval de schuldeischer een der schuldenaren van deszelfs hoofdelijke verbindtenis heeft ontslagen, en een of meer der overige schuldenaren onvermogen zijn geworden, wordt het aandeel der onvermogenende ponds-ponds-gelijke omgeslagen over al de schuldenaren, zelfs over degenen, die bevorens van de hoofdelijke verbindtenis zijn ontslagen.

1316. Indien de zaak, waarvoor verscheidene personen zich als hoofdelijke medeschuldenaren hebben verbonden, slechts een van hen aangaat, zijn zij wel ieder voor het geheel aan den schuldeischer verbonden, maar onder elkander worden zij beschouwd als borgen voor dengene, wien de zaak betreft, en moeten dienvolgens door denzelfden worden schadeloosgesteld.

NEGEND E AFDEELING.

Van deelbare en ondeelbare verbindtenissen.

1317. Eene verbindtenis is deelbaar of ondeelbaar, naarmate dezelve tot onderwerp heeft, of eene zaak die in de levering, of eene daad die in de uitvoering al of niet vatbaar is, hetzij voor lichamelijke, hetzij voor onlichamelijke verdeeling.

1318. Eene verbindtenis is ondeelbaar, ofschoon de zaak of daad, welke zij tot onderwerp heeft, uit haren aard deelbaar zij, indien de strekking der verbindtenis dezelve niet vatbaar maakt voor eene gedeeltelijke uitvoering.

1319. Het hoofdelijke eener verbindtenis geeft aan dezelve geenszins het kenmerk van ondeelbaarheid.

1320. De verbindtenis, die voor verdeling vatbaar is, moet tusschen den schuldenaar en den schuldeischer worden tenuitvoergebracht, evenalsof dezelve ondeelbaar was; de deelbaarheid is slechts van toepas-

sing ten opzichte van hunne erfgenamen, die de schuld niet kunnen vorderen, of die niet verplicht zijn dezelve te voldoen, dan alleenlijk voor het aandeel, waarvan zij erfgenamen zijn, of waartoe zij gehouden zijn, als vertegenwoordigende den schuldeischer of den schuldenaar.

1321. Het beginsel, in het vorige artikel vastgesteld, lijdt uitzondering opzigtelijk de erfgenamen van den schuldenaar:

- 1°. Ingeval het eene hypotheekaire schuld betreft;
- 2°. Wanneer de schuld in eene bepaalde zaak bestaat;
- 3°. Ten opzichte van eene alternatieve schuld van zaken, ter keuze van den schuldeischer, indien eene der zaken ondeelbaar is;
- 4°. Indien bij den titel een der erfgenamen alleen met de uitvoering der verbindtenis belast is;
- 5°. Indien, hetzij uit den aard der verbindtenis, hetzij van de zaak die daarvan het onderwerp uitmaakt, hetzij uit het oogmerk hetwelk men zich in de overeenkomst heeft voorgesteld, blijkbaar is, dat het de bedoeling der handelende partijen geweest is, dat de schuld niet bij gedeelten zoude kunnen voldaan worden.

In de drie eerste gevallen kan de erfgenaam, die in het bezit is van de verschuldigde zaak, of van het goed dat voor de schuld met hypotheek belast is, voor het geheel vervolgd worden op de verschuldigde zaak, of op het met hypotheek bezwaarde goed, behoudens zijn verhaal op zijne medeërfgenamen.

In het vierde geval kan de erfgenaam, die alleen met de schuld belast is, en in het vijfde geval kan ook ieder erfgenaam voor het geheel worden vervolgd, behoudens het verhaal van laatstgemelde op zijne medeërfgenamen.

1322. Een iegelijk dergenen, die gezamenlijk tot eene ondeelbare schuld verplicht zijn, is voor het geheel derzelve aansprakelijk, alware het ook dat de verbindtenis niet hoofdelijk mogt zijn aangegaan.

1323. Hetzelfde geldt ook omtrent de erfgenamen van dengene, die tot eene zoodanige verbindtenis gehouden is.

1324. Ieder erfgenaam van den schuldeischer kan

de uitvoering eener ondeelbare verbindtenis in derzelve geheel vorderen.

Geen hunner alleen mag de geheele schuld kwijtschelden, noch de waarde ontvangen in plaats van de zaak.

Indien slechts een der erfgenamen de schuld heeft kwijtgescholden, of de waarde der zaak ontvangen, mag zijn medeërfgenaar de ondeelbare zaak niet vorderen, tenzij in rekening brengende het aandeel van den medeërfgenaar, die de schuld kwijtgescholden of de waarde ontvangen heeft.

TIENDE AFDEELING.

Van verbindtenissen onder beding van straf of poenaliteit.

1325. Het beding van straf is zoodanige bepaling, waarbij iemand tot zekerheid van de uitvoering eener verbindtenis tot iets bepaalds verplicht is, ingeval dezelve niet nagekomen wordt.

1326. De nietigheid der hoofdverbindtenis maakt ook het beding van straf nietig.

De nietigheid van het beding van straf heeft geenszins die der hoofdverbindtenis ten gevolge.

1327. De schuldeischer kan, in plaats van de straf te vorderen tegen den schuldenaar, die in gebreke is, de nakoming der hoofdverbindtenis eischen.

1328. De bepaling van straf strekt in plaats van vergoeding van kosten, schade en interesten, welke de schuldeischer lijdt uithoofde van het niet nakomen der hoofdverbindtenis.

Hij kan niet tegelijk de hoofdschuld en de straf vorderen, tenware de laatstgenoemde enkel op de eenvoudige vertraging mogt gesteld zijn.

1329. Hetzij de oorspronkelijke verbindtenis al of niet eene tijdsbepaling bevatte, binnen welke dezelve moest uitgevoerd zijn, is de straf niet verbeurd dan wanneer degene, die verbonden is om iets te geven, of om iets te ontvangen, of wel om iets te doen, daarin nalatig gebleven is.

1330. De straf kan door den regter gewijzigd worden, indien de hoofdverbindtenis voor een gedeelte is vervuld.

1331. Indien de oorspronkelijke verbindtenis, met bepaling van straf, eene ondeelbare zaak betreft, is

de straf verschuldigd door de overtreding van een enkelen der erfgenamen van den schuldenaar, en dezelve kan gevorderd worden, hetzij voor het geheel van dengene, die tegen de verbindtenis gehandeld heeft, hetzij van ieder der medeërfgenen voor zijn aandeel, behoudens derzelver verhaal op dengene, die veroorzaakt heeft dat de straf verbeurd is; alles onverminderd de regten der hypothekaire schuldeischers.

1332. Indien de oorspronkelijke verbindtenis, onder bepaling van straf, deelbaar is, wordt de straf slechts verbeurd door dengene der erfgenamen van den schuldenaar, die tegen dezelve verbindtenis handelt, en alleen voor zooverre zijn aandeel in de hoofdverbindtenis betreft, zonder dat er eenige regtsvordering kunne bestaan tegen degenen, die de verbindtenis hebben nagekomen.

Deze regel lijdt uitzondering, wanneer het beding van straf bijgevoegd is met het oogmerk, dat de voldoening niet bij gedeelten zoude kunnen geschieden, en een der medeërfgenen de nakoming der verbindtenis in derzelver geheel verhinderd heeft; in dit geval kan de straf van dezen laatstgemelde voor het geheel geëischt worden, en van de overige medeërfgenen slechts voor hun aandeel, behoudens hun regt van verhaal.

1333. Indien eene deelbare hoofdverbindtenis, onder bepaling eener ondeelbare straf, slechts ten deele is nagekomen, wordt de straf, ten aanzien der erfgenamen van den schuldenaar, vervangen door eene vergoeding van kosten, schade en interesten.

TWEEDE TITEL.

VAN VERBINDTENISSEN, DIE UIT CONTRACT OF
OVEREENKOMST ZIJN GEBOREN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1334. Eene overeenkomst is eene handeling, waarbij een of meer personen zich jegens een of meer andere verbinden.

1335. Eene overeenkomst wordt aangegaan om niet, of onder eenen bezwarenden titel.

De overeenkomst om niet is de zoodanige, waarbij

de eene partij aan de andere, zonder eenige baat, een voordeel toekent.

Eene overeenkomst onder eenen bezwarenden titel is zoodanig eene, welke ieder der partijen in de verplichting brengt om iets te geven, te doen of niet te doen.

1336. In het algemeen kan niemand zich op zijnen eigen naam verbinden, of iets bedingen, dan voor zich zelven.

1337. Niettemin kan men zich voor eenen derde sterk maken of instaan, door te beloven dat dezelve iets doen zal, behoudens de vordering tot schadevergoeding tegen dengene, die voor eenen derde ingestaan, of beloofd heeft denzelven iets te doen bekrachtigen, indien deze derde weigert om de verbindtenis na te komen.

1338. Men kan ook ten behoeve van eenen derde iets bedingen, wanneer een beding, hetwelk men voor zichzelven maakt, of eene gift, die men aan een ander doet, zulk eene voorwaarde bevat.

Die zoodanig een beding gemaakt heeft, kan hetzelfde niet meer herroepen, indien die derde verklaard heeft daarvan te willen gebruik maken.

1339. Men wordt voorondersteld bedongen te hebben voor zich zelven, en voor zijne erfgenamen en regt-verkrijgenden, tenware het tegendeel uitdrukkelijk bepaald zij, of uit den aard der overeenkomst mogt voortvloeijen.

1340. Alle overeenkomsten, hetzij dezelve eene eigene benaming hebben, hetzij dezelve onder geene bijzondere benaming bekend zijn, zijn onderworpen aan algemeene regelen, welke het onderwerp van dezen en van den vorigen titel uitmaken.

De bijzondere regelen ten aanzien van bepaalde overeenkomsten worden opgegeven in de titels, welke over ieder dezer overeenkomsten handelen, en de bijzondere regelen omtrent handelszaken zijn vastgesteld bij de wetten tot den koophandel betrekkelijk.

T W E E D R A F D E E L I N G .

Van de voorwaarden, welke vereischt worden tot de bestaanbaarheid der overeenkomsten.

1341. Tot de bestaanbaarheid der overeenkomsten worden vier voorwaarden vereischt:

- 1°. De toestemming van degenen, die zich verbinden;
- 2°. De bekwaamheid om eene verbindtenis aan te gaan;
- 3°. Een bepaald onderwerp;
- 4°. Eene geoorloofde oorzaak.

1342. Geene toestemming is van waarde, indien dezelve door dwaling is gegeven, door geweld afgeperst, of door bedrog verkregen.

1343. Dwaling maakt geene overeenkomst nietig, dan wanneer dezelve plaats heeft omtrent de zelfstandigheid der zaak, welke het onderwerp der overeenkomst uitmaakt.

Dwaling is geene oorzaak van nietigheid, indien zij alleenlijk plaats heeft omtrent den persoon, met wien men voornemens is te handelen, tenzij de overeenkomst voornamelijk uit aanmerking van dezen persoon zij aangegaan.

1344. Geweld gepleegd tegen dengene, die eene verbindtenis heeft aangegaan, levert grond op tot nietigheid der overeenkomst, ook dan wanneer hetzelfde gepleegd is door eenen derde, ten wiens behoeve de overeenkomst niet gemaakt is.

1345. Geweld heeft plaats, wanneer hetzelfde van zoodanigen aard is om op een redelijk mensch indruk te maken, en wanneer het hem de vrees kan inboezemen, dat hij zijnen persoon of zijn vermogen aan een aanmerkelijk en dadelijk aanwezig nadeel zoude blootstellen.

In het beoordeelen daarvan moet men achtslaan op den ouderdom, de kunne en den stand der personen.

1346. Geweld maakt eene overeenkomst nietig, niet alleen wanneer hetzelfde gepleegd is jegens eene der handelende partijen, maar ook jegens derzelver echtgenoot, of bloedverwanten in de opgaande of de nederdalende linie.

1347. De vrees alleen uit eerbied jegens vader, moeder of andere bloedverwanten in de opgaande linie voortkomende, zonder bijkomend geweld, is onvoldoende tot vernietiging der overeenkomst.

1348. Men kan niet meer tegen eene overeenkomst, uithoofde van geweld, opkomen, indien na het ophouden van het geweld die overeenkomst is

goedgekeurd, hetzij uitdrukkelijk, hetzij stilzwijgend, hetzij dat men den tijd, bij de wet bepaald om in zijn geheel hersteld te worden, hebbe laten voorbijgaan.

1349. Bedrog levert eenen grond op tot vernietiging der overeenkomst, wanneer de kunstgrepen, door eene der partijen gebezigd, van dien aard zijn, dat het klaarblijkelijk is, dat de andere partij zonder die kunstgrepen de verbindtenis niet zoude hebben aangegaan.

Bedrog wordt niet voorondersteld, maar moet bewezen worden.

1350. Een ieder is bevoegd om verbindtenissen aan te gaan, indien hij daartoe door de wet niet onbekwaam is verklaard.

1351. Onbekwaam om overeenkomsten te treffen zijn:

- 1°. Minderjarigen;
- 2°. Die onder curatee gesteld zijn;
- 3°. Getrouwde vrouwen, in de gevallen bij de wet voorzien; en, in het algemeen, al degenen, aan wie de wet het aangaan van zekere overeenkomsten verboden heeft.

1352. De bij het vorige artikel onbekwaam verklaarde personen kunnen mitsdien tegen hunne verbindtenissen opkomen in alle gevallen, waarin dat vermogen niet bij de wet is uitgesloten.

De personen, die bekwaam zijn om zich te verbinden, kunnen zich geenszins beroepen op de onbekwaamheid der minderjarigen, onder curatee gestelden en getrouwde vrouwen, met welke zij gehandeld hebben.

1353. De zaken, welke in den handel zijn, kunnen, alleenlijk het onderwerp van overeenkomsten uitmaken.

1354. Eene overeenkomst moet tot onderwerp hebben eene zaak, welke ten minste ten aanzien van hare soort bepaald is.

De hoeveelheid der zaak kan onzeker zijn, mits die hoeveelheid naderhand kunne worden bepaald of uitgemaakt.

1355. Toekomstige zaken kunnen het onderwerp eener overeenkomst uitmaken.

Men kan echter geen afstand doen van eene erfenis, die nog niet opengevallen is, noch over zoodanig eene nalatenschap eenig beding aangaan, zelfs niet met toestemming van dengene, over wiens nala-

tenschap gehandeld wordt; behoudens de bepalingen van de artt. 222, 229 en 231.

1356. Eene overeenkomst, zonder oorzaak of uit eene valsche of ongeoorloofde oorzaak aangegaan, is krachteloos.

1357. Indien er geene oorzaak is uitgedrukt, en er echter eene geoorloofde aanwezig, of ook indien er eene andere geoorloofde oorzaak dan de uitgedrukte bestaat, is niettemin de overeenkomst van kracht.

1358. Eene oorzaak is ongeoorloofd, wanneer dezelve bij de wet verboden is, of wanneer dezelve strijdig is met de goede zeden of met de openbare orde.

DERDE AFDEELING.

Van het gevolg der overeenkomsten.

1359. Alle wettiglijk gemaakte overeenkomsten strekken dengenen, die dezelve hebben aangegaan, tot wet.

Zij kunnen niet herroepen worden, dan met wederzijdsche toestemming, of uithoofde der redenen, welke de wet daartoe voldoende verklaart.

Zij moeten te goeder trouw worden tenuitvoer-gebragt.

1360. Overeenkomsten verbinden niet alleen tot datgene, hetwelk uitdrukkelijk bij dezelve bepaald is, maar ook tot al hetgeen, dat, naar den aard van dezelve overeenkomsten, door de billijkheid, het gebruik of de wet wordt gevorderd.

1361. Overeenkomsten zijn alleen van kracht tusschen de handelende partijen.

Dezelve kunnen aan derden niet ten nadeele verstreken; zij kunnen aan derden geen voordeel aanbrengen, dan alleen in het geval voorzien bij art. 1338.

1362. Niettemin kunnen de schuldeischers in hun eigen naam opkomen tegen de handelingen, welke door den schuldenaar ter bedriegelijke verkorting hunner regten gedaan zijn, mits zij zich overigens gedragen naar de voorschriften der wet, overeenkomstig den aard der handelingen, waartegen zij willen opkomen.

Indien de handeling onder eenen bezwarenden titel is aangegaan, moeten de schuldeischers bewijzen, dat er, van den kant der beide partijen, bedrog heeft plaats gehad.

Indien de handeling om niet heeft plaats gehad, is het voldoende, dat er bedrog aanwezig zij van den kant van den schuldenaar alleen.

VIERDE AFDEELING.

Van de uitlegging der overeenkomsten.

1363. Indien de bewoordingen eener overeenkomst duidelijk zijn, mag men daarvan door uitlegging niet afwijken.

1364. Indien de bewoordingen eener overeenkomst voor onderscheidene uitleggingen vatbaar zijn, moet men veeleer nagaan, welke de bedoeling der handelende partijen geweest zij, dan zich aan den letterlijken zin der woorden binden.

1365. Indien een beding voor tweeërlei zin vatbaar is, moet men het veeleer opvatten in den zin, waarin hetzelfde van eenige uitwerking kan zijn, dan in dien, waarin het geen het minste gevolg zoude kunnen hebben.

1366. De bewoordingen voor tweeërlei zin vatbaar moeten opgevat worden in den zin, die met den aard van de overeenkomst het meest overeenstemt.

1367. Hetgeen dubbelzinnig is, moet uitgelegd worden naar hetgeen gebruikelijk is in het land of op de plaats, alwaar de overeenkomst is aangegaan.

1368. Bestendig gebruikelijke bedingen worden geacht stilzwijgend in de overeenkomst te zijn begrepen, schoon dezelve daarbij niet zijn uitgedrukt.

1369. Alle bedingen, in eene overeenkomst gemaakt, moeten in derzelver verband genomen, en het eene door het andere uitgelegd worden; ieder derzelve moet in den zin worden opgevat, welken het geheel beloop der overeenkomst medebrengt.

1370. Ingeval van twijfel wordt eene overeenkomst uitgelegd ten nadeele van dengene, die iets bedongen, en ten voordeele van hem, die zich verbonden heeft.

1371. Hoe algemeen ook de bewoordingen zijn, waarin een overeenkomst aangegaan is, omvat dezelve echter alleen die zaken, waaromtrent blijkt, dat partijen voornemens waren te handelen.

1372. Indien men in eene overeenkomst een geval heeft uitgedrukt, om de verbindtenis duidelijk te maken, wordt men niet geacht daardoor te hebben willen in-

korten en beperken de naar regten verbindende kracht, welke de overeenkomst in de niet uitgedrukte gevallen heeft.

DERDE TITEL.

VAN VERBINDTENISSEN, DIE UIT KRACHT DER WET GEBOREN WORDEN.

1373. De verbindtenissen, die uit kracht der wet geboren worden, spruiten voort, of uit de wet alleen, of uit de wet tengevolge van 's menschen toedoen.

1374. De verbindtenissen, welke uit kracht der wet geboren worden tengevolge van 's menschen toedoen, vloeijen voort, of uit eene regtmatige, of uit eene onregtmatige daad.

1375. Wanneer iemand vrijwillig, zonder daartoe last te hebben bekomen, eens anders zaak met of zonder deszelfs weten waarneemt, verbindt hij zich daardoor stilzwijgend om de waarneming voort te zetten en te voltooijen, tot dat degene, wiens belangen hij waarneemt, in staat zij om in die zaak zelf te voorzien.

Hij moet zich insgelijks belasten met al hetgeen tot die zaak behoort.

Hij onderwerpt zich aan al de verplichtingen, welke hij zoude hebben moeten nakomen, ingeval hij bij eene uitdrukkelijke lastgeving was gemachtigd geworden.

1376. Hij is verplicht met zijn beheer voort te gaan, alware het ook dat degene, wiens belangen hij waarneemt, mogt komen te overlijden voordat de zaak is teneindegebragt, tot tijd en wijle de erfgenaam dit beheer op zich kan nemen.

1377. Hij is gehouden opzigtelijk dat beheer de pligten van een goed huisvader te vervullen.

Niettemin is de regter bevoegd om de vergoeding der kosten, schade en interesten, welke door schuld of nalatigheid des waarnemers mogten veroorzaakt zijn, te matigen, naar gelang der omstandigheden, die hem tot de waarneming der zaak bewogen hebben.

1378. Degene, wiens belangen door een ander beoorloofd zijn waargenomen, is gehouden de verbindtenissen, door den waarnemer in zijnen naam aangegaan, na te komen, denzelfden schadeloos te stellen wegens alle persoonlijke door hem aangegane verbindtenissen,

en aan hem alle nuttige of noodzakelijke gedane uitgaven te vergoeden.

1379. Hij, die eens anders zaak zonder lastgeving heeft waargenomen, is tot geen loon gerechtigd.

1380. Iedere betaling doet eene schuld vooronderstellen; hetgeen zonder verschuldigd te zijn betaald is, kan teruggevorderd worden.

Ten opzigte van natuurlijke verbindtenissen, waaraan men vrijwillig voldaan heeft, kan geene terugvordering vallen.

1381. Die bij vergissing, of met zijn weten, iets ontvangen heeft, dat hem niet verschuldigd was, is verplicht het niet verschuldigde terug te geven aan dengene, van wien hij hetzelfde ontvangen heeft.

1382. Wanneer iemand, die bij vergissing meent schuldenaar te zijn, eene schuld betaald heeft, is hij gerechtigd om het betaalde van den schuldeischer terug te vorderen.

Niettemin houdt dit regt op ingeval de schuldeischer, tengevolge van die betaling, de schuldbekentenis vernietigd heeft, behoudens het verhaal van dengene, die betaald heeft, op den wezenlijken schuldenaar.

1383. Degene, die te kwader trouw iets ontvangen heeft, hetgeen hem niet verschuldigd was, moet hetzelfde teruggeven met de interesten en vruchten, te rekenen van den dag der betaling, en zulks onverminderd de vergoeding van kosten, schade en interesten, indien de zaak eenige vermindering heeft ondergaan.

Indien de zaak vergaan is, al had zulks ook door toeval plaats gehad, is hij verplicht de waarde te betalen, met vergoeding van kosten, schade en interesten, tenware hij konde bewijzen, dat de zaak insgelijks zoude vergaan zijn, indien zij verbleven was onder dengene, aan wien dezelve had moeten teruggegeven worden.

1384. Die iets, hetwelk onverschuldigd te goeder trouw door hem ontvangen was, verkocht heeft, kan volstaan met den koopprijs terug te geven.

Indien hij de zaak te goeder trouw om niet heeft vervreemd, behoeft hij niets uit te keeren.

1385. Hij, aan wien de zaak is teruggegeven, is gehouden zelfs aan dengene, die dezelve te kwader trouw bezeten heeft, alle noodzakelijke uitgaven te

vergoeden, welke tot behoud der zaak zijn aangewend.

De bezitter is gerechtigd om de zaak zoolang in zijn bezit te houden, totdat die uitgaven vergoed zijn.

1386. Elke onregtmatische daad, waardoor aan een ander schade wordt toegebracht, stelt dengene, door wiens schuld die schade veroorzaakt is, in de verplichting om dezelve te vergoeden.

1387. Een ieder is verantwoordelijk niet alleen voor de schade, welke hij door zijne daad, maar ook voor die, welke hij door zijne nalatigheid of onvoorzigtigheid veroorzaakt heeft.

1388. Men is niet alleen verantwoordelijk voor de schade, welke men door zijne eigene daad veroorzaakt, maar ook voor die, welke veroorzaakt is door de daad van personen, voor welke men aansprakelijk is, of door zaken, welke men onder zijn opzicht heeft.

De vader, en bij gebreke van dien de moeder, zijn verantwoordelijk voor de schade, veroorzaakt door hunne minderjarige kinderen, die bij hen inwonen.

De meesters, en degenen, die anderen aanstellen tot de waarneming hunner zaken, zijn verantwoordelijk voor de schade, door hunne dienstboden en ondergeschikten veroorzaakt in de werkzaamheden, waartoe zij dezelve gebruikt hebben.

De schoolonderwijzers en werkmeesters zijn verantwoordelijk voor de schade, door hunne leerlingen en knechts veroorzaakt gedurende den tijd, dat dezelve onder hun toezigt staan.

De hierboven vermelde verantwoordelijkheid houdt op, indien de vader en de moeder, de schoolonderwijzers en werkmeesters bewijzen, dat zij de daad, voor welke zij aansprakelijk zouden zijn, niet hebben kunnen beletten.

1389. De eigenaar van een dier, of degene die zich van hetzelfde bedient, is, zoolang hetzelfde tot zijn gebruik verstrekt, aansprakelijk wegens de schade, welke het dier heeft veroorzaakt, hetzij hetzelfde onder zijn toezigt en bewaring, dan wel verdwaald of ontsnapt zij.

1390. De eigenaar van een gebouw is verantwoordelijk voor de schade door deszelfs geheele of gedeeltelijke instorting veroorzaakt, indien deze door verzuim

van onderhoud, of door een gebrek in de bouwning of inrigting, is teweegebragt.

1391. Ingeval van moedwilligen of onvoorzigtigen doodslag, hebben de overblijvende echtgenoot, de kinderen of de ouders van den nedergeslagene, die door zijnen arbeid plegen te worden onderhouden, eene regtsvordering tot schadevergoeding, te waarden naar gelang van den wederzijdschen stand en de fortuin der personen, en naar de omstandigheden.

1392. Moedwillige of onvoorzigtige kwetsing of verminking van eenig deel des ligchaams geeft aan den gewonde het regt om, behalve de vergoeding der kosten van herstel, ook die der schade, door de kwetsing of de verminking veroorzaakt, te vorderen. -

Ook deze worden gewaardeerd naar gelang van den wederzijdschen stand en de fortuin der personen, en naar de omstandigheden.

Deze laatste bepaling is in het algemeen toepasselijk bij de waardering der schade, ontstaan uit elk misdrijf tegen den persoon gepleegd.

1393. De burgerlijke regtsvordering terzake van laster, hoon of belediging strekt tot vergoeding der schade, en tot betering van het nadeel in eer en goeden naam geleden.

De regter zal, bij de waardering daarvan, letten op het min of meer grove van den laster, den hoon of de belediging, benevens op de hoedanigheid, den stand en de fortuin der wederzijdsche partijen, en op de omstandigheden.

1394. De beledigde kan bovendien eischen, dat bij hetzelfde vonnis worde verklaard, dat de gepleegde daad is lasterlijk, honend of beledigend.

Het vonnis zal, indien de beledigde zulks vordert, ten koste des veroordeelden, openbaar worden aangeplakt, bij zoovele exemplaren als, en daar waar de regter zulks zal bevelen.

1395. Onverminderd hare gehoudenheid tot schadevergoeding, kan de verwerende partij de toewijzing van de vordering, bij het voorgaande artikel vermeld, voorkomen, door het aanbod en de werkelijke aflegging van eene openbare verklaring voor den regter, houdende dat haar de gepleegde daad leed doet, dat zij deswege verschooning vraagt, en den beledigde houdt voor een persoon van eer.

1396. De regtsvorderingen in de drie voorgaande artikelen vermeld komen ook toe aan echtgenooten, ouders, grootouders, kinderen en kleinkinderen, wegens laster, hoon of belediging, hunnen echtgenooten, kinderen, kleinkinderen, ouders en grootouders, na derzelver overlijden, aangedaan.

1397. De burgerlijke regtsvordering terzake van laster, hoon of belediging kan niet worden toegewezen, indien niet blijkt van het oogmerk om te beledigen, maar integendeel noodzakelijke verdediging, regtmatige aanklagte, verplichting om getuigenis der waarheid te geven, pligten van ambt, post, bediening of eenige wettige betrekking, of ook andere regtmatige of geoorloofde inzigten, tot de daad, welke anders hoonend of beledigend zoude zijn, billijken grond en aanleiding hebben gegeven.

1398. Ook kan de burgerlijke regtsvordering niet worden toegewezen, indien door regterlijk gewijsde, of uit eene authentieke akte, blijkt van de waarheid der gedane aantijging.

Hij echter, die kennelijk met het eenige doel van belediging, ook dan wanneer de waarheid der aantijging uit een gewijsde of eene authentieke akte blijkt, iemand deswege met beledigingen vervolgt, is verplicht aan denzelfden de schade te vergoeden, welke deze daardoor lijdt.

1399. Alle regtsvorderingen, waaromtrent bij de voorgaande zes artikelen is gehandeld, vervallen door uitdrukkelijke kwijtschelding, of door stilzwijgende, indien, na de gedane en aan den beleedigde bekend gewordene belediging, door hem zoodanige blijken van verzoening of van vergiffenis zijn gegeven, die met het voornemen om schadevergoeding of betering van eer te vorderen niet kunnen worden overeengebracht.

1400. De regtsvordering tot schadevergoeding, bij art. 1393 vermeld, gaat niet verloren, noch door den dood van den beleediger, noch door dien van den beleedigde.

1401. De burgerlijke regtsvordering terzake van laster, hoon of belediging vervalt door verloop van een jaar, te rekenen van den dag dat de daad gepleegd en aan den aanlegger bekend was.

Alle overige burgerlijke regtsvorderingen tot scha-

devergoeding wegens daden, welke tot strafvordering kunnen aanleiding geven, gaan te niet door de verjaring, die ten opzichte dezer strafvordering is vastgesteld.

VIERDE TITEL.

VAN HET TE NIET GAAN DER VERBINDTENISSEN.

1402. Verbindtenissen gaan te niet:

Door betaling;

Door aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie of bewaargeving;

Door schuldvernieuwing;

Door vergelijking of compensatie;

Door schuldvermenging;

Door kwijtschelding der schuld;

Door het vergaan der verschuldigde zaak;

Door de nietigheid of de tenietdoening;

Door de werking eener ontbindende voorwaarde, waarvan in den eersten titel van dit boek gehandeld is; en

Door verjaring, welke het onderwerp van eenen afzonderlijken titel uitmaakt.

EERSTE AFDEELING.

Van betaling.

1403. Eene verbindtenis kan gekweten worden door een ieder, die daarbij belang heeft, gelijk een medeschuldenaar of een borg.

Eene verbindtenis kan zelfs gekweten worden door eenen derde, die daarbij geen belang heeft, mits die derde handele in naam en tot kwijting van den schuldenaar, of, indien hij in zijn eigen naam handelt, hij niet in de regten van den schuldeischer gesteld worde.

1404. Eene verbindtenis om iets te doen kan door eenen derde niet gekweten worden in weerwil van den schuldeischer, indien deze belang heeft, dat de daad door den schuldenaar zelven verrigt worde.

1405. Men moet eigenaar zijn van de zaak, die in betaling gegeven wordt, en bevoegd zijn om die te vervreemden, zal de betaling geldig wezen.

Niettemin kan de voldoening van eene geldsom, of

van eenige andere verbruikbare zaak, niet teruggevorderd worden van dengene, die dat in betaling gegevene te goeder trouw verbruikt heeft, alhoewel die voldoening geschied zij door iemand, die daarvan geen eigenaar, of onbekwaam was om de zaak te vervreemden.

1406. De betaling moet gedaan worden aan den schuldeischer, of aan iemand die volmagt van hem heeft, of die door den regter of door de wet gemagtigd is om voor denzelfven te ontvangen.

De betaling gedaan aan iemand, die geene magt had om voor den schuldeischer te ontvangen, is van waarde, voor zooverre de schuldeischer dezelve goedkeurt, of daardoor werkelijk is gebaat geworden.

1407. De betaling te goeder trouw gedaan aan iemand, die in het bezit is der inschuld, is van waarde, ook dan wanneer die bezitter naderhand bij uitwinning uit dat bezit gestooten is.

1408. De betaling, aan den schuldeischer gedaan, is niet van waarde, indien hij niet bekwaam was om dezelve te ontvangen, dan voor zooverre de schuldenaar mogt bewijzen, dat de schuldeischer door de betaling werkelijk is gebaat geworden.

1409. De betaling gedaan door eenen schuldenaar aan zijnen schuldeischer, in weerwil van eene inbeslagneming of oppositie, is niet van waarde ten aanzien der schuldeischers, die de inbeslagneming of oppositie gedaan hebben; dezelve kunnen, naar aanleiding van hun regt, den schuldenaar noodzaken om op nieuw te betalen, behoudens, in dat geval, deszelfs verhaal op den schuldeischer.

1410. Geen schuldeischer kan genoodzaakt worden eene andere zaak in betaling te nemen, dan die hem verschuldigd is, ofschoon ook de aangeboden zaak van gelijke of zelfs van meerdere waarde zij.

1411. Geen schuldenaar kan zijnen schuldeischer verplichten om betaling van eene schuld bij gedeelten te ontvangen, al mogt die schuld ook deelbaar zijn.

1412. De schuldenaar van eene zekere en bepaalde zaak is bevrijd door de afgifte der zaak in den staat, waarin dezelve zich ten tijde der levering bevond, mits de verminderingen, welke die zaak mogt ondergaan hebben, niet door zijn toedoen of verzuim veroorzaakt zijn, noch ook door de schuld of het verzuim

van zoodanige personen , voor welke hij verantwoorde-
lijk is, noch ook door dat hij, vóór het opkomen
dier vernederingen, in de levering achterlijk geble-
ven is.

1413. Indien de zaak , welke verschuldigd is, alleen-
lijk is bepaald ten aanzien van hare soort, is de
schuldenaar, om zich van de schuld te ontheffen, niet
verplicht om van de beste soort, maar hij kan ook
niet volstaan met van de slechtste te geven.

1414. De betaling moet gedaan worden ter plaatse ,
welke bij de overeenkomst bepaald is; indien geene
plaats daarbij vastgesteld is, moet de betaling, ten
aanzien van eene zekere bepaalde zaak, geschieden
ter plaatse, alwaar, tijdens het aangaan der verbind-
tenis, de zaak, die daarvan het onderwerp uitmaakt,
zich bevond.

Buiten deze twee gevallen moet de betaling ge-
schieden ter woonplaats van den schuldeischer, zoo-
lang deze bij voortdoring blijft wonen in het district,
alwaar hij, ten tijde van het aangaan der verbindte-
nis, woonachtig was, en anderszins ter woonplaats
van den schuldenaar.

1415. Ten opzichte van huren, pachten, jaarwedden
tot onderhoud, altyddurende renten of lijfrenten, inte-
resten van geleende geldsommen, en, in het alge-
meen, van al wat bij het jaar of bij kortere geregelde
termijnen betaalbaar is, wordt door drie kwijtingen,
waaruit van de betaling van drie achtereenvolgende
termijnen blijkt, het vermoeden geboren, dat ook de
vroegere termijnen voldaan zijn, tenware het tegen-
deel mogt bewezen worden.

1416. De kosten, op de betaling vallende, komen
ten laste van den schuldenaar.

1417. De schuldenaar van verscheidene schulden
heeft het regt, bij het doen der betaling, te verklaren
tot voldoening van welke dier schulden hij de betaalde
som wil doen verstrekken.

1418. De schuldenaar van eene schuld , die op inte-
resten loopt, kan, buiten de toestemming van den schuld-
eischer, de betaling, welke hij doet, niet doen ver-
strekken tot aflossing van de hoofdsom, bij voorkeur
van voldoening der interesten.

De betaling, die gedaan is op de hoofdsom en op de
interesten, maar waarmee de geheele schuld niet is

afgedaan, strekt in de eerste plaats tot voldoening der interessen.

1419. Wanneer hij, die verscheidene sommen schuldig is, eene kwijting heeft aangenomen, waarbij de schuldeischer verklaard heeft, dat hetgeen hij ontvangen heeft in het bijzonder tot voldoening van eene dezer schulden verstrekt, kan die schuldenaar niet meer vorderen, dat de betaling gerekend worde tot kwijting van eene andere schuld gedaan te zijn, tenzij er van de zijde van den schuldeischer bedrog of verrassing hebbe plaats gehad.

1420. Indien de kwijting niet inhoudt, voor welke schuld de betaling gedaan is, moet de betaling gerekend worden gedaan te zijn in voldoening van die schuld, welke de schuldenaar, onder de tegelijk vervallen schulden, destijds het meeste belang had te voldoen; doch indien al de schulden niet mogten vervallen zijn, wordt de betaling geacht gedaan te zijn in voldoening der schuld, die vervallen was, boven de nog niet vervallene, ofschoon deze eerste minder bezwaardend zijn mogt dan de andere.

Indien de schulden van gelijken aard zijn, moet de toerekening op de oudste gedaan worden; doch alles gelijk staande, geschiedt de toerekening op elke schuld naar evenredigheid.

Indien geene der schulden vervallen is, wordt de toerekening gedaan evenals omtrent de vervallen schulden.

1421. De subrogatie, of indeplaatsstelling in de regten van den schuldeischer ten behoeve van eenen derden persoon, die denzelven betaalt, geschiedt, of bij overeenkomst, of uit kracht der wet.

1422. Deze indeplaatsstelling geschiedt bij overeenkomst:

- 1°. Wanneer de schuldeischer, de betaling van eenen derden persoon ontvangende, denzelven doet treden in de regten, regtsvorderingen, voorregten en hypotheken, welke hij ten laste van den schuldenaar heeft.

Deze subrogatie moet uitdrukkelijk, en gelijktijdig met de betaling, geschieden;

- 2°. Wanneer de schuldenaar eene som gelds ter leen opneemt, teneinde zijne schuld te betalen, en den geldschieter in de regten van

den schuldeischer te doen treden, moeten, om deze subrogatie van waarde te doen zijn, zoo- wel de akte van geldopneming als de kwijting bij authentieke akte verleden worden, en moet in de akte van geldopneming verklaard worden, dat de som geleend is om daarmede de betaling te doen; terwijl voorts de kwijting moet inhouden, dat de betaling gedaan is uit penningen, die tot dat einde door den nieuwen schuldeischer zijn voorgesloten.

Deze subrogatie wordt zonder de medewerking van den schuldeischer bewerkstelligd.

1423. Subrogatie heeft plaats uit kracht der wet:

- 1°. Ten behoeve van dengene, die, zelf schuldeischer zijnde, eenen anderen schuldeischer, die, uithoofde van deszelfs bevoorregte schuld of hypotheek, een beter regt heeft, voldoet;
- 2°. Ten behoeve van den kooper van eenig onroerend goed, die den koopprijs daarvan betaalt tot betaling der schuldeischers, aan welke dat goed door hypotheek verbonden was;
- 3°. Ten behoeve van dengene, die, met anderen of voor anderen gehouden zijnde tot voldoening van eene schuld, belang had om dezelve te voldoen;
- 4°. Ten behoeve van den erfgenaam, die, eenen boedel onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard hebbende, de schulden der nalatenschap met zijne eigene penningen betaald heeft.

1424. De subrogatie, bij de voorgaande artikelen bepaald, heeft plaats zoowel tegen de borgen als tegen de schuldenaren; dezelve kan den schuldeischer in zijne regten niet verkorten, indien hij slechts gedeeltelijk betaald is; in dit geval kan hij zijne regten, ten aanzien van hetgeen hem nog verschuldigd blijft, uitoefenen, bij voorkeur boven dengene, van wien hij slechts eene gedeeltelijke voldoening bekomen heeft.

TWEDE AFDEELING.

Van aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie of bewaargeving.

1425. Indien de schuldeischer weigert zijne beta-

ling te ontvangen, kan de schuldenaar hem aanbod van gereede betaling van het verschuldigde doen, en, bij weigering van den schuldeischer om hetzelfde aan te nemen, de geldsom of zaak in geregtelijke bewaring stellen.

Zoodanig aanbod, gevolgd van bewaargeving, bevrijdt den schuldenaar, en strekt te zijnen opzichte tot betaling, mits hetzelfde op eene wettige wijze gedaan zij; blijvende het alzoo in bewaring gebragte voor rekening van den schuldeischer.

1426. Om zoodanig aanbod van waarde te doen zijn, is het noodig:

- 1°. Dat hetzelfde gedaan worde aan eenen schuldeischer, die bevoegd is om te ontvangen, of aan dengene, die de magt heeft om voor hem te ontvangen;
- 2°. Dat het gedaan worde door iemand, die bevoegd is om te betalen;
- 3°. Dat het loope over de geheele opeisbare som en de interesten, mitsgaders over de kosten die vereffend zijn, en over eene som gelds voor de kosten die nog niet vereffend zijn, onder voorbehoud van nadere vereffening;
- 4°. Dat de tijdsbepaling verschenen zij, indien dezelve ten behoeve van den schuldeischer bedongen is;
- 5°. Dat de voorwaarde, waaronder de schuld is aangegaan, vervuld zij;
- 6°. Dat het aanbod gedaan worde op de plaats, alwaar de betaling, volgens de overeenkomst, zoude moeten geschieden, en indien er geene bijzondere overeenkomst deswege bestaat, hetzij aan den persoon van den schuldeischer, hetzij te zijner werkelijke of gekozen woonplaats;
- 7°. Dat het aanbod gedaan worde door eenen notaris of door eenen deurwaarder, beiden met twee getuigen.

1427. Om eene consignatie van waarde te doen zijn, wordt geene magtiging van den regter vereischt; het is genoegzaam:

- 1°. Dat dezelve zij voorafgegaan van eene aan den schuldeischer beteevende kennisgeving,

houdende aanwijzing van den dag, het uur en de plaats, waarop de aangeboden zaak in bewaring zal gesteld worden;

- 2°. Dat de schuldenaar zich van de aangeboden zaak ontdaan hebbe, door dezelve in bewaring te stellen ter plaatse door de wet tot het ontvangen van consignatiën aangewezen, met de interesten tot den dag der bewaarestelling toe;
- 3°. Dat er door den notaris of door den deurwaarder, beiden met twee getuigen, een proces-verbaal worde opgemaakt, behelzende den aard der aangeboden muntspeciën, de weigering van den schuldeischer om dezelve te ontvangen, of dat hij tot die ontvangst niet verschenen is, en eindelijk het doen van de consignatie zelve;
- 4°. Dat, bijaldien de schuldeischer tot de ontvangst niet verschenen is, het proces-verbaal der consignatie hem beteekend zij, met aanmaning om het in bewaring gebragte te ligten.

1428. De onkosten, gevallen op het aanbod van gereede betaling en op de consignatie, zijn voor rekening van den schuldeischer, indien dezelve wettiglijk zijn geschied.

1429. Zoolang het in bewaring gebragte niet door den schuldeischer is aangenomen, kan de schuldenaar hetzelfde terugnemen; in dat geval zijn deszelfs medeschuldenaren en borgen niet bevrijd.

1430. Wanneer de schuldenaar zelf een vonnis verkregen heeft, hetwelk in kracht van gewijsde gegaan is, en waarbij zijn gedaan aanbod goed en vanwaardeverklaard is, kan hij, zelfs met toestemming van den schuldeischer, het in bewaring gebragte niet meer terugnemen ten nadeele zijner medeschuldenaren en borgen.

1431. De medeschuldenaren en borgen zijn insgelijks bevrijd, indien de schuldeischer, na den dag van de beteekening der consignatie, een jaar heeft laten voorbijgaan, zonder derzelver bestaanbaarheid te betwisten.

1432. De schuldeischer, die zijne toestemming gegeven heeft, dat de schuldenaar het in bewaring gebragte terugneme, nadat de consignatie bij een regterlijk vonnis, dat kracht van gewijsde bekomen had, was verklaard van waarde te zijn, kan niet meer, om

betaling van zijne schuld te bekomen, gebruik maken van de voorregten of hypothecken, welke daaraan verknocht waren.

1433. Ingeval het verschuldigde bestaat in eene zekere zaak, welke geleverd moet worden op de plaats alwaar dezelve zich bevindt, moet de schuldenaar den schuldeischer geregteijk doen aanmanen om dezelve naar zich te nemen bij eene akte, welke, hetzij aan zijn persoon, hetzij aan zijne werkelijke of gekozen woonplaats, moet beteekend worden. Indien deze aanmaning gedaan is, en de schuldeischer de zaak niet tot zich neemt, kan de schuldenaar van den regter verlof bekomen om dezelve op eene andere plaats in bewaring te stellen.

DERDE AFDEELING.

Van schuldvernieuwing.

1434. Schuldvernieuwing wordt op drieërlei wijze teweeggebracht:

- 1°. Wanneer een schuldenaar ten behoeve van zijnen schuldeischer eene nieuwe schuldverbindtenis aangaat, welke in de plaats gesteld wordt van de oude, die daardoor vernietigd wordt;
- 2°. Wanneer een nieuwe schuldenaar wordt gesteld in de plaats van den vorigen, die door den schuldeischer van zijne verbindtenis ontslagen wordt;
- 3°. Wanneer, tengevolge eener nieuwe overeenkomst, een nieuwe schuldeischer gesteld wordt in de plaats van den vorigen, te wiens opzigte de schuldenaar van zijne verbindtenis ontslagen wordt.

1435. Schuldvernieuwing kan slechts plaats hebben tusschen personen, die bekwaam zijn om verbindtenissen aan te gaan.

1436. Schuldvernieuwing wordt niet voorondersteld; de wil om dezelve daar te stellen moet duidelijk uit de akte blijken.

1437. Schuldvernieuwing, door het in de plaats stellen van eenen nieuwen schuldenaar, kan geschieden zonder medewerking van den eersten schuldenaar.

1438. Delegatie of overzetting, waarbij een schul-

denaar aan zijnen schuldeischer eenen anderen schuldenaar geeft, die zich ten behoeve van den schuldeischer verbindt, brengt geene schuldvernieuwing te weeg, indien de schuldeischer niet uitdrukkelijk verklaard heeft, dat hij van meening was om zijnen schuldenaar, die de overzetting gedaan heeft, van deszelfs verbinding te ontslaan.

1439. De schuldeischer, zijnen schuldenaar, door wien de overzetting geschied is, van zijne verplichting ontslagen hebbende, heeft op denzelven geen verhaal, indien de in de plaats gestelde in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is geraakt, tenware zulks bij de overeenkomst uitdrukkelijk mogt zijn voorbehouden, of de in de plaats gestelde schuldenaar reeds op het oogenblik der overzetting openlijk bankbreukig mogt wezen, of in verval van zaken mogt zijn geraakt.

1440. De schuldenaar, die zich bij overzetting aan eenen nieuwen schuldeischer verbonden heeft, en daardoor ten aanzien van zijnen vorigen schuldeischer ontslagen is, kan aan den nieuwen schuldeischer niet tegenwerpen de exceptiën, welke hij tegen den eersten zoude hebben kunnen doen gelden, alware het dat dezelve hem bij het aangaan der nieuwe verbinding niet bekend zijn geweest; behoudens echter, in het laatste geval, deszelfs verhaal op den oorspronkelijken schuldeischer.

1441. Enkele aanwijzing, door den schuldenaar gedaan, van iemand, die voor hem betalen moet, brengt geene schuldvernieuwing te weeg.

Hetzelfde geldt ook omtrent eene enkele aanwijzing, door den schuldeischer gedaan, van iemand, die voor hem moet ontvangen.

1442. De voorregten en hypothecken, aan de oude schuldvordering verbonden, gaan niet over tot die, welke in derzelver plaats is gesteld, tenware de schuldeischer zich zulks uitdrukkelijk hebbe voorbehouden.

1443. Wanneer de schuldvernieuwing wordt teweeggebracht door eenen nieuwen schuldenaar in de plaats van den vorigen te stellen, gaan de voorregten en hypothecken, die oorspronkelijk aan de schuldvordering verbonden waren, niet over op de goederen van den nieuwen schuldenaar.

1444. Wanneer de schuldvernieuwing plaats vindt

tusschen den schuldeischer en een der hoofdelijke schuldenaren, kunnen de voorregten en hypotheken niet voorbehouden worden, dan alleenlijk op de goederen van dengene, die de nieuwe schuldverbindtenis aangaat.

1445. Door de schuldvernieuwing, tusschen den schuldeischer en een der hoofdelijke schuldenaren gemaakt, worden de overige medeschuldenaren van hunne verbindtenis ontslagen.

Schuldvernieuwing, ten aanzien van den hoofdschuldenaar teweegebragt, ontslaat de borgen.

Indien evenwel de schuldeischer, in het eerste geval, de toetreding der medeschuldenaren, en, in het tweede, die der borgen gevorderd heeft, en de medeschuldenaren of borgen weigeren om tot de nieuwe schikking toe te treden, blijft de oude schuldverbindtenis voortduren.

VIERDE AFDEELING.

Van compensatie of vergelijking van schuld.

1446. Twee personen wederkeerig elkanders schuldenaren zijnde, heeft tusschen dezelve vergelijking plaats, door welke de wederzijdsche schulden worden vernietigd, op de wijze en in de gevallen hierna vermeld.

1447. Vergelijking heeft van regtswege plaats, zelfs buiten weten der schuldenaren, en de beide schulden vernietigen elkander over en weder, op het oogenblik dat zij tegelijk bestaan, ten beloope van derzelver wederkeerig bedrag.

1448. Vergelijking heeft alleen plaats tusschen twee schulden, die beide tot onderwerp hebben eene geldsom, of eene zekere hoeveelheid van zaken, die door het gebruik te niet gaan, van dezelfde soort, en die wederzijds voor eene dadelijke vereffening en opeisching vatbaar zijn.

Leveringen van levensmiddelen, granen en andere voortbrengselen van den landbouw, welke niet betwist worden, kunnen in vergelijking gebragt worden tegen vereffende en opeisgbare geldsommen.

De prijs wordt bij verschil door deskundigen bepaald.

1449. Bekomen uitstel van betaling verhindert geene vergelijking.

1450. De vergelijking heeft plaats uit welke oor-

zaak ook de wederzijdsche schulden voortspruiten, uitgezonderd:

- 1°. Wanneer de teruggave geëischt wordt van eene zaak, waarvan de eigenaar wederregtelijk ontzet is;
- 2°. Wanneer geëischt wordt de teruggave van iets, hetwelk in bewaring of ter bruikleen gegeven is;
- 3°. Ten aanzien eener schuld spruitende uithoofde van levensonderhoud, hetwelk verklaard is niet in beslag te kunnen worden genomen.

1451. Een borg kan in vergelijking brengen hetgeen de schuldeischer aan den hoofdschuldenaar verschuldigd is, maar de hoofdschuldenaar kan niet in vergelijking brengen hetgeen de schuldeischer aan den borg verschuldigd is.

De hoofdelijke schuldenaar mag insgelijks niet in vergelijking brengen hetgeen door den schuldeischer aan zijnen medeschuldenaar verschuldigd is.

1452. Een schuldenaar, die zuiver en eenvoudig heeft toegestemd in de overdracht van regten, door den schuldeischer aan eenen derde gedaan, kan zich niet meer tegen dengene, te wiens behoefte die overdracht gedaan is, bedienen van de vergelijking, welke hij, vóór dezelve, aan zijnen schuldeischer had kunnen tegenwerpen.

De overdracht van regten, waarin de schuldenaar niet heeft toegestemd, maar die aan denzelfden is beteeuend geworden, verhindert slechts de vergelijking der schulden, welke na de gedane beteeuening zijn aangegaan.

1453. Indien de wederzijdsche schulden niet ter zelfde plaats betaalbaar zijn, kunnen dezelve niet in vergelijking gebragt worden, dan met vergoeding van de kosten der overmaking.

1454. Indien er verscheidene voor vergelijking vatbare en van denzelfden persoon vorderbare schulden bestaan, moet men, ten aanzien der vergelijking, de regelen volgen, welke bij art. 1420 zijn voorgeschreven.

1455. Vergelijking heeft geene plaats ten nadeele der verkregen regten van eenen derde.

Aldus kan hij, die, schuldenaar zijnde, schuldeischer geworden is, nadat op het door hem verschuldigde door eenen derde is beslag gelegd, zich niet, ten

nadeele van den inbeslagnemer, van de schuldvergelijking bedienen.

1456. Hij, die eene schuld betaald heeft, welke van regtswege door vergelijking vernietigd was, kan zich, bij het invorderen der inschuld, welke hij niet in vergelijking gebragt heeft, niet meer, ten nadeele van derden, bedienen van de voorregten en hypotheken, welke aan die inschuld verbonden waren, tenware hij eene wettige reden van onkunde mogt gehad hebben omtrent het bestaan der inschuld, met welke zijne schuld had moeten worden in vergelijking gebragt.

VIJFDE AFDEELING.

Van schuldvermenging.

1457. Wanneer de hoedanigheden van schuldeischer en schuldenaar zich in denzelfden persoon vereenigen, heeft van regtswege eene schuldvermenging plaats, waardoor de schuldvordering vernietigd wordt.

1458. Schuldvermenging, welke in den persoon van den hoofdschuldenaar plaats vindt, strekt ook ten voordeele van deszelfs borgen.

Die, welke in den persoon van den borg plaats vindt, heeft geenszins de vernietiging der hoofdverbindtenis ten gevolge.

Die, welke in den persoon van een der hoofdelijke schuldenaren plaats heeft, strekt niet verder tot voordeel zijner hoofdelijke medeschuldenaren, dan voor het aandeel in de schuld, waarvoor hij zelf schuldenaar was.

ZESDE AFDEELING.

Van kwijtschelding van schuld.

1459. De kwijtschelding eener schuld wordt niet voorondersteld, maar moet bewezen worden.

1460. De vrijwillige teruggave van een oorspronkelijk onderhandsch schuldbewijs, door den schuldeischer aan den schuldenaar gedaan, bewijst de kwijtschelding der schuld, zelfs ten aanzien der hoofdelijke medeschuldenaren.

1461. De kwijtschelding eener schuld, of het ontslag bij overeenkomst, ten behoeve van eenen der hoofdelijke medeschuldenaren gegeven, bevrijdt al de

overige, tenware zich de schuldeischer uitdrukkelijk zijne regten tegen de laatstgemelden mogt hebben voorbehouden.

In dit laatste geval kan hij de schuld niet verder invorderen, dan na aftrek van het aandeel van dengene, aan wien hij de schuld heeft kwijtgescholden.

1462. De teruggave van eene inpandgegeven zaak is niet voldoende om de vrijstelling der schuld te doen vermoeden.

1463. De kwijtschelding eener schuld of het ontslag bij overeenkomst, aan den hoofdschuldenaar toegestaan, bevrijdt de borgen.

De kwijtschelding, aan den borg toegestaan, bevrijdt den hoofdschuldenaar niet.

De kwijtschelding, aan eenen der borgen toegestaan, ontslaat de overige niet.

1464. Hetgeen de schuldeischer van eenen borg heeft ontvangen tot afdoening van deszelfs borgtogt, moet gerekend worden in mindering der schuld betaald te zijn, en moet verstrekken tot ontlasting van den hoofdschuldenaar en van de overige borgen.

Z E V E N D E A F D E E L I N G .

Van het vergaan der verschuldigde zaak.

1465. Ingeval de zekere en bepaalde zaak, welke het onderwerp der overeenkomst uitnaakte, vergaat, buiten den handel der menschen geraakt, of verloren gaat, zoodanig dat men van derzelfver bestaan te eenenmale onkundig is, vervalt de verbindtenis, mits de zaak vergaan of verloren zij buiten de schuld van den schuldenaar, en voordat hij in de levering daarvan nalatig gebleven was.

Zelfs dan wanneer de schuldenaar in gebreke is om eene zaak te leveren, en hij voor geene onvoorziene toevallen heeft ingestaan, is de verbindtenis vernietigd, indien de zaak op gelijke wijze bij den schuldeischer zoude vergaan zijn, ingeval dezelve aan hem ware geleverd geweest.

De schuldenaar is gehouden het onvoorziene toeval, waarop hij zich beroept, te bewijzen.

Op welke wijze ook eene gestolen zaak vergaan of verloren zij, ontslaat dit verlies dengene, die deze

zaak ontvreemd heeft, geenszins van de verplichting om de waarde te vergoeden.

1466. Indien de verschuldigde zaak zonder toedoen van den schuldenaar vergaan, buiten den handel der menschen geraakt of verloren is, is de schuldenaar gehouden, ingeval hij eenige regten of vorderingen tot schadevergoeding betrekkelijk deze zaak heeft, die aan zijnen schuldeischer af te staan.

ACHTSTE AFDEELING.

Van de nietigheid en van de vernietiging der verbindtenissen.

1467. Alle verbindtenissen, door minderjarige of onder curateele gestelde personen aangegaan, zijn van regtswege nietig, en moeten, op eene door hen of van hunnentwege daartoe gedane vordering, worden nietig verklaard, op den enkelen grond der minderjarigheid of der curateele.

De verbindtenissen, aangegaan door getrouwde vrouwen, en door minderjarigen die handligting hebben bekomen, zijn slechts van regtswege nietig, voor zoo verre die verbindtenissen hunne bevoegdheid tebovengaan.

1468. De bepaling van het vorige artikel is niet toepasselijk op verbindtenissen, voortvloeiende uit een begaan misdrijf, of uit eene daad, welke aan een ander schade heeft veroorzaakt.

Ook kan de minderjarigheid niet worden ingeroepen tegen verbindtenissen, door minderjarigen, bij huwelijksche voorwaarden, met inachtneming van art. 204, aangegaan.

1469. Indien de formaliteiten ten voordeele der minderjarigen en onder curateele gestelden, tot de bestaanbaarheid van zekere akten voorgescreven, zijn vervuld, of de vader, de voogd, of de curator handelingen heeft verrigt, die de grenzen van zijne bevoegdheid niet te buiten gaan, worden de minderjarigen en onder curateele gestelden, met opzigt tot die handelingen, beschouwd alsof zij dezelve na hunne meerderjarigheid, of buiten curateele hadden verrigt, onverminderd hun verhaal op den vader, den voogd, of den curator, zoo daartoe gronden zijn.

1470. Verbindtenissen door geweld, dwaling of

bedrog aangegaan leveren eene regtsvordering op tot derzelver vernietiging.

1471. Uithoofde van benadeeling kunnen meerderjarigen, en ook minderjarigen, wanneer zij als meerderjarig worden aangemerkt, alleen de vernietiging der verbindtenissen vorderen, in de bijzondere gevallen bij de wet voorzien.

1472. De nietigverklaring van verbindtenissen, op grond der onbekwaamheid van de personen bij art. 1351 vermeld, heeft tengevolge, dat de zaak en de partijen worden hersteld in den staat, waarin zij zich vóór het aangaan der verbindtenis bevonden, met dien verstande dat al hetgeen aan de onbevoegden, tengevolge der verbindtenis, is uitgekeerd of betaald, slechts kan worden teruggevorderd, voor zooverre hetzelfde nog onder den onbevoegde berust, of voor zooverre mogt blijken, dat deze door het uitgekeerde of betaalde werkelijk is gebaat, of dat het genotene te zijnen nutte is aangewend of gestrekt heeft.

1473. De nietigverklaring, op grond van geweld, dwaling of bedrog, heeft insgelijks ten gevolge, dat de zaak en de partijen worden hersteld in den staat, waarin zij zich vóór het aangaan der verbindtenis bevonden.

1474. In de gevallen, bij de artt. 1467 en 1470 voorzien, is degene, tegen wien de regtsvordering tot nietigverklaring is toegewezen, daarenboven tot vergoeding van kosten, schade en interesten verbonden, indien daartoe gronden zijn.

1475. In alle gevallen, waarin eene regtsvordering tot nietigverklaring eener verbindtenis (daaronder begrepen die, waarvan bij art. 1362 wordt gehandeld) niet bij eene bijzondere wetsbepaling tot eenen korteren tijd is beperkt, duurt dezelve vijf jaren.

Die tijd begint te loopen:

Ingeval van minderjarigheid, van den dag der meerderjarigheid;

Ingeval van curateele, van den dag van derzelver opheffing;

Ingeval van geweld, van den dag waarop hetzelfde heeft opgehouden;

Ingeval van dwaling of bedrog, van den dag der ontdekking;

Ingeval van handelingen eener getrouwde vrouw,

zonder magtiging van den man aangegaan, van den dag der ontbinding des huwelijks.

De hierboven vermelde tijd voor het aanleggen der regtsvordering is niet toepasselijk op de nietigheid, bijwege van verdediging of exceptie voorgedragen, welke men steeds zal kunnen doen gelden.

1476. Hij, die vermeent de nietigverklaring eener verbindtenis op onderscheidene gronden te kunnen vorderen, is verplicht al die gronden tegelijk aan te voeren, op straffe van verstek der zoodanige, die later mogten zijn aangevoerd, tenware de laatstgemelde door het toedoen der wederpartij niet vroeger hadden kunnen bekend worden.

1477. De regtsvordering tot nietigverklaring vervalt, indien de minderjarige, de onder curateele gestelde, de getrouwde vrouw die zonder bijstand van haren man heeft gehandeld, of hij die zich op geweld, dwaling of bedrog kan beroepen, de verbindtenis uitdrukkelijk of stilzwijgend heeft bekrachtigd, na den dag van de meerderjarigheid, de opheffing der curateele, de ontbinding des huwelijks, het ophouden van het geweld, of de ontdekking van de dwaling of des bedrogs.

VIJFDE TITEL.

VAN KOOP EN VERKOOP.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1478. Koop en verkoop is eene overeenkomst, waarbij de een zich verbindt om eene zaak te leveren, en de ander om daarvoor den bedongen prijs te betalen.

1479. Zij wordt gehouden tusschen de partijen voltrokken te zijn, zoodra deze het eens zijn geworden over de zaak en den prijs, hoewel ook de zaak nog niet mogt geleverd, noch de prijs betaald zijn.

1480. De eigendom van het verkochte goed gaat niet eer tot den koper over, dan nadat de levering daarvan geschied is overeenkomstig de artt. 666, 667 en 670.

1481. Indien de verkochte zaak in een zeker en

bepaald voorwerp bestaat, is dezelve, van het oogenblik van den koop af, voor rekening van den kooper, hoewel de levering nog niet hebbe plaats gehad; en heeft de verkooper het regt om den prijs te vorderen.

1482. Ingeval goederen niet bij den hoop, maar bij het gewigt, het getal of de maat verkocht zijn, blijven dezelve voor rekening van den verkooper, tot dat dezelve gewogen, geteld of gemeten zijn.

1483. Indien daarentegen de goederen bij den hoop verkocht zijn, zijn dezelve voor rekening van den kooper, alhoewel dezelve nog niet gewogen, geteld of gemeten mogten zijn.

1484. Koop en verkoop op de proef aangegaan, of van goederen die men gewoon is vooraf te proeven, wordt altijd voorondersteld onder eene opschortende voorwaarde te hebben plaats gehad.

1485. Indien de koop met het geven aan eene handgift of eenen godspenning is gesloten, kan geene der partijen van dien koop afzien, hetzij door het laten behouden, hetzij door het teruggeven van de handgift of den godspenning.

1486. De koop prijs moet door de partijen bepaald worden.

Dezelve kan echter aan de begrooting van eenen derde worden overgelaten.

Indien die derde de begrooting niet wil of niet kan doen, heeft er geen koop plaats.

1487. De kosten der akten van koop en verkoop, en andere bijkomende onkosten, komen ten laste van den kooper, indien het tegendeel niet bedongen is.

1488. Tusschen echtgenooten kan geen koop of verkoop plaats hebben, dan in de drie volgende gevallen:

- 1°. Wanneer een der echtgenooten aan den anderen, van wien hij geregteijk gescheiden is, goederen overdraagt, tot voldoening van hetgeen aan denzelfven naar regten toekomt;
- 2°. Wanneer de overdragt, die de man doet aan zijne vrouw, zelfs van welke hij niet gescheiden is, eenige wettige oorzaak heeft, als daar is tot wederbelegging van hare vervreemde goederen, of van penningen die haar toebehooren, indien namelijk die goederen of die penningen van de gemeenschap zijn uitgesloten;

- 3°. Ingeval de vrouw aan haren man goederen overdraagt tot betaling eener som, welke zij hem als huwelijksgoed heeft beloofd, voor zoover die goederen van de gemeenschap zijn uitgesloten;

Behoudens echter, in deze drie gevallen, de regten der erfgenamen van de handelende partijen, wanneer eene van laatstgemelde alzoo eenig zijdelingsch voordeel mogt hebben bekomen.

1489. Regters, leden van het openbaar ministerie, griffiers, praktijzens, deurwaarders en notarissen mogen door overdracht geene eigenaars worden van regten en regtsvorderingen, waarover gedingen aanhangig zijn voor den regter, onder wiens regtsgebied zij hunne bedieningen uitoefenen, op straffe van nietigheid, en vergoeding van kosten, schade en interesten.

1490. Openbare ambtenaren mogen, op dezelfde straf, door henzelfen of door tusschenkomende personen, geene zaken koopen, die door hen of te hunnen overstaan verkocht worden.

1491. Insgelijks mogen, op dezelfde straffen, door henzelfen of door tusschenkomende personen, bij onderhandschen verkoop geene koopers worden:

Lasthebbers, van zaken met welker verkoop zij belast waren;

Bewindvoerders, van zaken, aan het rijk, aan de kolonie, of aan andere openbare instellingen, toebehoorende, welke aan hunne zorg en beheer zijn toevertrouwd.

Het blijft echter aan den Gouverneur voorbehouden, om aan openbare bewindvoerders vrijstelling van dit verbod te verleen.

De voogden kunnen de onroerende goederen, aan hunne pupillen toebehoorende, koopen, op de wijze bij art. 456 bepaald.

1492. Koop en verkoop van eens anders goed is nietig, en kan tegen den verkoper grond opleveren tot vergoeding van kosten, schade en interesten, indien de koper niet geweten heeft, dat de zaak aan een ander toebehoorde.

1493. Indien, op het oogenblik der verkooping, het verkochte goed geheel mogt vergaan zijn, is de koop nietig.

Bijaldien slechts een gedeelte daarvan vergaan is,

staat het aan den kooper vrij om, of den koop te laten varen, of het behouden gebleven gedeelte te vorderen, en den koopprijs daarvoor bij vergelijkende waardering te doen bepalen.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verplichtingen des verkoopers.

1494. De verkooper is gehouden om duidelijk uit te drukken waartoe hij zich verbindt; alle duistere en dubbelzinnige bedingen worden te zijnen nadeele uitgelegd.

1495. Hij heeft twee hoofdverplichtingen, namelijk om de verkochte zaak te leveren, en dezelve te vrijwaren.

1496. De levering is eene overdracht van het verkochte goed in de magt en het bezit van den kooper.

1497. De kosten der levering zijn ten laste van den verkooper, en die der weghaling ten laste van den kooper, zoo niet het tegendeel bedongen is.

1498. De levering moet geschieden ter plaatse, waar het verkochte goed zich op het tijdstip der verkooping bevond, indien daaromtrent geene andere overeenkomst getroffen is.

1499. De verkooper is niet verplicht het goed te leveren, indien de kooper den koopprijs niet betaalt, en de verkooper hem geen uitstel van betaling heeft toegestaan.

1500. Insgelijks is hij niet tot de levering gehouden, al ware het ook dat hij een uitstel van betaling had toegestaan, indien de kooper, na den koop, in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is geraakt, tenware hij een borg stelde om op den bepaalden tijd te betalen.

1501. Indien de levering door de nalatigheid des verkoopers achterwege blijft, kan de kooper vernietiging van den koop vorderen, overeenkomstig de bepalingen van de artt. 1287 en 1288.

1502. Het goed moet geleverd worden in den staat, waarin hetzelfde zich op het oogenblik van den verkoop bevindt.

Van dien dag af aan behooren alle vruchten aan den kooper.

1503. De verplichting om eene zaak te leveren bevat

al wat daartoe behoort, en tot derzelver bestendig gebruik bestemd is, mitsgaders de bewijzen van eigendom, indien die aanwezig zijn.

1504. De verkooper is verplicht het gekochte te leveren in deszelfs geheelen omvang, zooals het in de overeenkomst uitgedrukt wordt, onder de navolgende wijzigingen.

1505. Indien de verkoop van een onroerend goed geschied is met vermelding van deszelfs uitgestrektheid of inhoud, tegen bepaling van eenen zekeren prijs voor de maat, is de verkooper gehouden om de hoeveelheid, bij de overeenkomst uitgedrukt, te leveren; en indien hem dit onmogelijk is, of de koper zulks niet vordert, is de verkooper verplicht zich met eene evenredige vermindering van prijs te vergenoegen.

1506. Indien daarentegen, in het geval bij het vorige artikel vermeld, het onroerend goed eenen grooteren omvang bevat, dan in de overeenkomst uitgedrukt is, heeft de koper de keus om, of den prijs in evenredigheid te verhoogen, of van den koop af te zien, indien namelijk het meerdere een twintigste gedeelte beloopt boven den omvang bij de overeenkomst uitgedrukt.

1507. In alle andere gevallen, hetzij een zeker bepaald voorwerp verkocht zij, hetzij de verkoop afgescheidene en afzonderlijke erven tot onderwerp hebbe, hetzij dezelve beginne met de opgave der maat, of met de aanduiding van het verkochte goed, gevolgd van de opgave der maat, levert de vermelding dezer maat ten behoeve van den verkooper geen grond op tot eenige vermeerdering van prijs voor het meerdere der maat, noch ten behoeve van den koper tot eenige vermindering van prijs voor het mindere der maat, dan voor zooverre het onderscheid tusschen de werkelijke maat, en die, welke in de overeenkomst is uitgedrukt, een twintigste meer of minder bedraagt, berekend naar de waarde van het geheel der verkochte voorwerpen, tenzij het tegendeel mogt bedongen zijn.

1508. Indien er, volgens het voorgaande artikel, grond bestaat tot verhooging van den koop prijs voor het meerdere der maat, heeft de koper de keus om, of van den koop af te zien, of den verhoogden koop prijs te betalen, en zulks met de interesten, ingeval hij het onroerend goed gehouden heeft.

1509. In alle gevallen, waarin de kooper het regt heeft om van den koop af te zien, is de verkooper gehouden hem, behalve den koopprijs, indien hij denzelfden ontvangen heeft, de kosten, op den koop en de levering gevallen, terug te geven, voor zooverre hij die volgens overeenkomst mogt hebben betaald.

1510. De regtsvordering tot aanvulling van den koopprijs, van de zijde des verkoopers, en die tot vermindering van den prijs, of tot vernietiging van den koop, van den kant des koopers, moeten aangelegd worden binnen den tijd van een jaar, te rekenen van den dag, waarop de levering is geschied; zullende, bij gebreke van dien, deze regtsvorderingen vervallen zijn.

1511. Indien twee erven bij dezelfde overeenkomst en gezamenlijk voor éenen prijs verkocht zijn, met opgave van de hoegroothed van ieder, en er bevonden wordt, dat het eene meer en het andere minder omvang heeft, wordt dit verschil tot het vereischte beloop bijwege van vergelijking vereffend, en heeft de vordering, hetzij tot aanvulling, hetzij tot vermindering van den koopprijs, niet verder plaats dan overeenkomstig de hierboven vastgestelde regelen.

1512. De vrijwaring, waartoe de verkooper jegens den kooper gehouden is, heeft twee strekkingen, namelijk, vooreerst, het rustig en vreedzaam bezit van de verkochte zaak, ten tweede, de verborgen gebreken dier zaak, of de zoodanige, die aanleiding geven tot vernietiging van den koop.

1513. Hoezeer bij den verkoop geen beding omtrent de vrijwaring gemaakt zij, is de verkooper van regtswege verplicht den kooper te waarborgen voor de uitwinning, welke deze op het geheele verkochte goed, of op een gedeelte daarvan, komt te lijden, of wegens de lasten, welke men beweert op dat goed te hebben, en die bij het aangaan van den koop niet opgegeven zijn.

1514. Partijen kunnen, bij bijzondere overeenkomsten, deze door de wet opgelegde verplichting uitbreiden of inkorten; zij kunnen zelfs overeenkomen, dat de verkooper tot geene vrijwaring hoegenaamd zal gehouden zijn.

1515. Alhoewel bedongen moge zijn, dat de verkooper tot geene vrijwaring zal gehouden zijn, blijft hij nogtans aansprakelijk voor de zoodanige, welke uit eene daad, door hem zelve verrigt, voortspruit; alle hiermede strijdende overeenkomsten zijn nietig.

1516. De verkooper is, bij hetzelfde beding, in geval van uitwinning, gehouden den koopprijs terug te geven, tenware de koper, ten tijde van den koop, het gevaar van uitwinningen mogt gekend hebben, of de zaak op eigen bate en schade mogt hebben gekocht.

1517. Indien vrijwaring beloofd, of dienaangaande niets is bedongen geworden, heeft de koper, in geval van uitwinning, het regt om van den verkooper te vorderen:

- 1°. De teruggave van den koopprijs;
- 2°. De teruggave der vruchten, in geval hij verplicht is die aan den uitwinnenden eigenaar uit te keeren;
- 3°. De kosten op den eisch van den koper tot vrijwaring gevallen, alsmede de kosten door den oorspronkelijken eischer gemaakt;
- 4°. De vergoeding van kosten, schade en interesten, mitsgaders de geregtelijke kosten op den koop en de levering gevallen, voor zoverre de koper die mogt hebben betaald.

1518. Indien, op het oogenblik der uitwinning, het verkochte goed bevonden wordt in waarde verminderd of aanmerkelijk vervallen te zijn, hetzij door de nalatigheid van den koper, hetzij door overmagt, is de verkooper niettemin gehouden den geheelen koopprijs terug te geven.

Doch indien de koper voordeel heeft genoten van de door hem toegebrachte schaden, heeft de verkooper de bevoegdheid om eene met dat voordeel gelijkstaande som van den koopprijs af te trekken.

1519. Indien het verkochte goed bevonden wordt, op het tijdstip der uitwinning, in waarde te zijn vermeerderd, zelfs zonder toedoen van den koper, is de verkooper verplicht aan deze te betalen, hetgeen het verkochte goed boven den koopprijs waardig is.

1520. De verkooper is verplicht aan den koper terug te geven, of door dengene, die de uitwinning gedaan heeft, te doen teruggeven, al hetgeen hij

wegens reparatiën en nuttige verbeteringen aan het goed heeft uitgeschoten.

Indien de verkooper te kwader trouw eens anders goed verkocht heeft, is hij gehouden aan den kooper alle gemaakte onkosten terug te geven, zelfs de zoodanige, welke alleen tot sieraad of vermaak aan het goed besteed zijn.

1521. Indien slechts een gedeelte van het goed uitgewonnen is, en dat gedeelte, met betrekking tot het geheel, zoo aanmerkelijk is, dat de kooper zonder het uitgewonnen gedeelte den koop niet zoude hebben aangegaan, kan hij den koop doen vernietigen, mits hij de regtsvordering daartoe aanlegge binnen een jaar na den dag, waarop het vonnis van uitwinning in kracht van gewijsde is gegaan.

1522. Wanneer, ingeval van uitwinning van een gedeelte van het verkochte goed, de koop niet vernietigd is, moet de kooper voor het uitgewonnen gedeelte worden schadeloosgesteld, volgens de geschatte waarde, welke het goed ten tijde der uitwinning gehad heeft, doch niet naar evenredigheid van den geheelen koopprijs, hetzij het verkochte goed in waarde moge zijn vermeerderd of verminderd.

1523. Indien het verkochte goed bevonden wordt bezwaard te zijn met erfdienstbaarheden, zonder dat die aan den kooper zijn bekend gemaakt, of dat deze daarvan kennis kon dragen, en die erfdienstbaarheden van zoo groot belang zijn, dat men reden heeft om te vermoeden, dat de kooper den koop niet zoude hebben gesloten, indien hij daarvan ware onderrigt geweest, kan hij de vernietiging van den koop vorderen, tenware hij liever verkoos zich met eene schadeloosstelling te vergenoegen.

1524. De vrijwaring terzake van uitwinning houdt op, indien de kooper zich bij een vonnis, hetwelk in kracht van gewijsde is gegaan, heeft laten veroordeelen, zonder den verkooper te roepen, en deze bewijst, dat er genoegzame gronden aanwezig waren om den eisch te doen ontzeggen.

1525. De verkooper is gehouden tot vrijwaring wegens verborgen gebreken van het verkochte goed, die hetzelfde ongeschikt maken tot het gebruik, waartoe het bestemd is, of die dat gebruik indervoeye verminderen, dat, bijaldien de kooper de gebreken ge-

kend had, hij het goed, of in het geheel niet, of niet dan voor eenen minderen prijs, zoude gekocht hebben.

1526. De verkooper is niet gehouden in te staan voor zichtbare gebreken, welke de kooper zelf had kunnen ontdekken.

1527. Hij moet voor de verborgen gebreken instaan, alware hij daarvan ook zelf onkundig geweest, tenzij hij, in dat geval, bedongen had, dat hij tot geene vrijwaring hoegenaamd zoude gehouden zijn.

1528. In de gevallen, bij de artt. 1525 en 1527 vermeld, heeft de kooper de keus om het goed terug te geven, en den koopprijs terug te vorderen, of het goed te behouden, en zich zoodanig gedeelte van den koopprijs te doen teruggeven, als de regter, na deskundigen hierop te hebben gehoord, zal bepalen.

1529. Indien de verkooper de gebreken van het goed gekend heeft, is hij, behalve tot teruggave van den daarvoor ontvangen koopprijs, nog jegens den kooper tot vergoeding van alle kosten, schade en interessen gehouden.

1530. Indien de verkooper de gebreken van het goed niet gekend heeft, is hij slechts gehouden tot de teruggave van den koopprijs, alsmede om aan den kooper de kosten op den koop en de levering gevallen te vergoeden, voor zooverre hij die mogt hebben betaald.

1531. Indien de verkochte zaak, die verborgen gebreken had, tengevolge van dezelve vergaan is, valt het verlies voor rekening van den verkooper, die jegens den kooper gehouden zal zijn tot teruggave van den koopprijs, en tot de overige schadevergoedingen, waarvan in de twee voorgaande artikelen is melding gemaakt.

Doch het verlies, door toeval veroorzaakt, is voor rekening van den kooper.

1532. De regtsvordering voortspruitende uit gebreken, die de vernietiging van den koop ten gevolge hebben, moet door den kooper aangelegd worden binnen eenen korten tijd, overeenkomstig den aard der gebreken, en met inachtneming der gebruiken van de plaats, alwaar de koop gesloten is.

1533. Deze regtsvordering heeft geene plaats bij verkooping, die op regterlijk gezag geschieden.

DERDE AFDEELING.

Van de verplichtingen van den kooper.

1534. De hoofdverplichting van den kooper bestaat in het betalen van den koopprijs, ten tijde en ter plaatse bij de overeenkomst bepaald.

1535. Indien er bij het aangaan van den koop niets daaromtrent bepaald is, moet de kooper betalen ter plaatse alwaar, en op den tijd waarop de levering geschieden moet.

1536. De kooper is, zelfs zonder uitdrukkelijk beding, tot het betalen van interesten van den koopprijs verplicht, indien de verkochte en geleverde zaak vruchten of andere inkomsten oplevert.

1537. Indien de kooper door eene hypothekaire regtsvordering, of door eene regtsvordering tot reclame, in zijn bezit gestoord is, of gegronde reden heeft om te vreezen, dat hij daarin zal gestoord worden, kan hij de betaling van den koopprijs opschorten, totdat de verkooper de stoornis heeft doen ophouden, tenware deze liever verkoos zekerheid te stellen, of er bedongen mogt zijn, dat de kooper, niettegenstaande alle stoornis, tot de betaling verplicht is.

1538. Indien de kooper den koopprijs niet betaalt, kan de verkooper de vernietiging van den koop vorderen, overeenkomstig de bepalingen van de artt. 1287 en 1288.

1539. Niettemin zal, ingeval van verkoop van waren en meubelen, de vernietiging van den koop, ten behoeve van den verkooper, van regtswege en zonder aanmaning plaats hebben, na het verlopen van den tijd tot afhaling van het verkochte bepaald.

VIERDE AFDEELING.

Van het regt van wederinkoop.

1540. Het vermogen om het verkochte weder in te koopen spruit voort uit een beding, waarbij de verkooper zich het regt voorbehoudt om het verkochte terug te nemen, tegen teruggave van den oorspronkelijken koopprijs, en de vergoeding waarvan in art. 1553 gesproken wordt.

1541. Het regt van wederinkoop mag voor geenem langeren tijd dan voor vijf jaren worden bedongen.

Indien hetzelfde voor een langer tijdvak bedongen is, wordt die tijd tot de gemelde vijf jaren ingekort.

1542. Het bepaalde tijdvak moet naar scherpheid van regten worden opgevat; hetzelfde mag door den regter niet verlengd worden, en wanneer de verkooper verzuimt om zijne regtsvordering tot wederinkoop binnen den voorschreven termijn te doen gelden, blijft de kooper onherroepelijk eigenaar van het gekochte.

1543. Dit tijdvak loopt ten nadeele van een ieder, zelfs van minderjarigen, behoudens hun verhaal op die het aangaat, indien daartoe gronden bestaan.

1544. De verkooper van een onroerend goed, die zich het vermogen om het verkochte weder in te koopen heeft voorbehouden, kan tegen eenen tweeden kooper zijn regt doen gelden, al ware ook bij de tweede overeenkomst van dat beding geene melding gemaakt.

1545. Hij, die gekocht heeft onder beding van wederinkoop, treedt in al de regten van zijnen verkooper; hij kan zich van de verjaring bedienen, zoo wel tegen den waren eigenaar, als tegen dengene, die eenige hypothekaire of andere regten op de verkochte zaak mogt vermeenen te hebben.

1546. Hij kan tegen de schuldeischers van den verkooper het voorregt van uitwinning doen gelden.

1547. Indien hij, die onder beding van wederinkoop een onverdeeld aandeel in een onroerend goed gekocht heeft, na eene tegen hem gerigte regtsvordering tot scheiding en deeling, kooper van het geheel is geworden, kan hij den verkooper verplichten het geheel over te nemen, ingeval deze van het gemelde beding wil gebruik maken.

1548. Indien verscheidene personen eenig goed, tusschen hen gemeen, gezamenlijk en bij eene en dezelfde overeenkomst verkocht hebben, kan ieder hunner het regt van wederinkoop slechts doen gelden voor zooverre zijn aandeel bedroeg.

1549. Hetzelfde heeft ook plaats, wanneer iemand, die alleen eenig goed heeft verkocht, verscheidene erfgenamen nalaat.

Ieder van deze mede-erfgenamen kan slechts van

het vermogen van wederinkoop gebruik maken, voor zooveel zijn aandeel in de nalatenschap bedraagt.

1530. Doch, in de gevallen der twee voorgaande artikelen, kan de kooper vorderen, dat al de medeverkoopters of mede-erfgenamen worden opgeroepen, teneinde zich onderling nopens den wederinkoop van het geheele goed te verstaan; en indien zij het niet eens worden, zal de eisch tot wederinkoop worden ontzegd.

1531. Indien de verkoop eener zaak, aan verscheidene personen toebehoorende, niet door alle gezamenlijk en voor het geheel geschied is, maar ieder van dezelve afzonderlijk dat gedeelte verkocht heeft, hetwelk hem daarin toebehoorde, kan ieder hunner het regt van wederinkoop afzonderlijk, ten aanzien van het deel dat hem daarin toekwam, uitoefenen; en de kooper kan dengene, die op deze wijze van zijn regt gebruik maakt, niet dwingen om het geheel over te nemen.

1532. Indien de kooper verscheidene erfgenamen heeft nagelaten, kan van het regt van wederinkoop tegen ieder van dezelve niet verder worden gebruik gemaakt, dan voor zooveel zijn aandeel betreft, zoolwel in het geval dat de boedel nog niet gescheiden is, als in het geval dat het verkochte goed onder de erfgenamen is verdeeld.

Maar indien de boedel gescheiden is, en het verkochte goed aan een der erfgenamen is tebeurtgevallen, kan de regtsvordering tot wederinkoop voor het geheel tegen dezen worden aangelegd.

1533. De verkoopt, die van het beding van wederinkoop gebruik maakt, is niet alleen verplicht den geheelen oorspronkelijken koopprijs terug te geven, maar ook te vergoeden alle regtmatige kosten, op en terzake van den koop en de levering gevallen, mitsgaders de noodzakelijke kosten van reparatiën, en die, waardoor het verkochte goed in waarde vermeerderd is, ten beloope van deze vermeerdering.

Hij kan niet in het bezit van het wederingekochte treden, dan na aan al deze verplichtingen te hebben voldaan.

Wanneer de verkoopt, tengevolge van het beding van wederinkoop, zijn goed terugbekomt, moet hetzelfde vrij van alle lasten en hypothecken, door den kooper daarop gelegd, tot hem overgaan; hij is echter verplicht de huurovereenkomsten, welke de kooper

te goeder trouw mogt hebben aangegaan, gestand te doen.

V I J F D E A F D E E L I N G .

Bijzondere bepalingen betreffende den koop en verkoop van inschulden, en andere onligchamelijke regten.

1554. De verkoop van eene inschuld bevat al wat daartoe behoort, als borgtogten, voorregten en hypotheken.

1555. Hij, die eene inschuld of een ander onligchamelijk regt verkoopt, moet instaan voor het aanwezen daarvan ten tijde van de levering, hoewel ook de verkoop zonder belofte van vrijwaring geschied zij.

1556. Hij is voor de genoegzame gegoedheid van den schuldenaar niet verantwoordelijk, tenzij hij zich daartoe verbonden hebbe, en slechts ten beloope van den koopprijs, welken hij voor de inschuld ontvangen heeft.

1557. Indien hij beloofd heeft te zullen instaan voor genoegzame gegoedheid van den schuldenaar, moet deze belofte verstaan worden van deszelfs tegenwoordige gegoedheid, en strekt zich niet uit tot het toekomstige, tenware het tegendeel uitdrukkelijk bedongen zij.

1558. Die eene erfenis verkoopt, zonder dat hij stuk voor stuk opgeeft, waarin dezelve bestaat, is niet verder gehouden dan tot vrijwaring van zijne hoedanigheid van erfgenaam.

1559. Indien hij reeds de vruchten van eenig stuk goed genoten, of het beloop van eenige inschuld tot die erfenis behorende ontvangen, of eenige goederen uit die nalatenschap verkocht mogt hebben, is hij verplicht dezelve aan den kooper te vergoeden, indien niet uitdrukkelijk anders is bedongen.

1560. De kooper is van zijnen kant verplicht aan den verkoper te vergoeden, al hetgeen deze wegens de schulden en lasten der nalatenschap mogt hebben betaald, en datgene te voldoen, hetwelk de verkoper, als schuldeischer van de erfenis, te vorderen had, tenware het tegendeel mogt bedongen zijn.

1561. Indien vóór de levering van eene verkochte inschuld, of van eenig ander onligchamelijk regt, de

schuldenaar aan den verkooper de schuld voldaan heeft, is hij op eene voldoende wijze bevrijd.

ZESDE TITEL.

VAN RUILING.

1562. Ruiling is eene overeenkomst, waarbij partijen zich verbinden om aan elkander wederkeerig eene zaak in de plaats van eene andere te geven.

1563. Al hetgeen voor verkoop vatbaar is, kan ook het onderwerp van ruiling uitmaken.

1564. Indien de eene partij de zaak, welke haar in ruiling gegeven wordt, reeds ontvangen heeft, en naderhand bewijst, dat de andere daarvan geen eigenaar was, kan zij niet genoodzaakt worden tot levering van de zaak, welke zij van haren kant heeft beloofd, doch alleenlijk om die, welke zij ontvangen heeft, terug te geven.

1565. Hij, die door uitwinning gesteld is uit het bezit der zaak, welke hij in ruiling heeft ontvangen, heeft de keus om van de wederpartij vergoeding van kosten, schade en interesten, of de teruggave der door hem gegeven zaak te vorderen.

1566. Indien eene zekere en bepaalde zaak, welke men beloofd had in ruiling te geven, buiten schuld van den eigenaar is verloren gegaan, wordt de overeenkomst voor vervallen gehouden, en kan degene, die van zijne zijde aan de overeenkomst voldaan heeft, de teruggave van het in ruiling gegeven goed vorderen.

1567. Voor het overige zijn de regelen van de overeenkomst van koop en verkoop op die van ruiling toepasselijk.

ZEVENDE TITEL.

VAN HUUR EN VERHUUR.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1568. Er bestaan tweeërlei soorten van overeenkomsten van huur en verhuur: huur van goederen, en huur van diensten, werk en nijverheid.

1569. Huur van goederen is eene overeenkomst, waarbij de eene partij zich verbindt om der andere het

genot eener zaak te doen hebben, gedurende eenen bepaalden tijd, en tegen eenen bepaalden prijs, welken de laatstgemelde aanneemt te betalen.

Men kan allerlei soort van goederen, hetzij onroerende, hetzij roerende, verhuren.

1570. Huur van diensten, van werk en van nijverheid is eene overeenkomst, waarbij de eene partij zich verbindt om iets voor de andere, tegen betaling van eenen tusschen haar bepaalden prijs of loon, te verrigten.

TWEDE AFDEELING.

Van de regelen, welke gemeen zijn aan verhuringen van huizen en van landen.

1571. De verhuurder is door den aard van de overeenkomst, en zonder dat daartoe eenig bijzonder beding vereischt wordt, verplicht:

- 1°. Om het verhuurde aan den huurder te leveren;
- 2°. Om hetzelfde te onderhouden in zoodanigen staat, dat het tot het gebruik, waartoe het verhuurd is, dienen kan;
- 3°. Om den huurder het rustig genot daarvan te doen hebben, zoolang de huur duurt.

1572. De verhuurder is gehouden het verhuurde goed in alle opzigten in goeden staat van onderhoud te leveren.

Hij moet daaraan, gedurende den huurtijd, alle reparatiën laten doen, welke noodzakelijk mogten worden, met uitzondering van degene, tot welke de huurder verplicht is.

1573. De verhuurder moet den huurder instaan voor alle gebreken van het verhuurde goed, welke het gebruik daarvan verhinderen, al mogt ook de verhuurder dezelve tijdens het doen der verhuring niet gekend hebben.

Indien door die gebreken eenig nadeel voor den huurder ontstaat, is de verhuurder gehouden hem deswege schadeloos te stellen.

1574. Indien, gedurende den huurtijd, het verhuurde goed door eenig toeval geheel en al vergaan is, vervalt de huurovereenkomst van regtswege. Indien het goed slechts ten deele vergaan is, heeft de huurder de keus om, naar gelang der omstandigheden, of eene

vermindering van den huurprijs, of zelfs de vernietiging van de huurovereenkomst, te vorderen; doch hij kan, in geen dier beide gevallen, aanspraak op schadevergoeding maken.

1575. De verhuurder mag, gedurende den huurtijd, de gedaante of inrigting van het verhuurde goed niet veranderen.

1576. Indien, gedurende den huurtijd, het verhuurde goed dringende reparatiën noodig heeft, welke niet tot na het eindigen der huur kunnen worden uitgesteld, moet de huurder dezelve gedoogen, welke ongemakken hem ook hierdoor worden veroorzaakt, en hoewel hij ook, gedurende het doen dier reparatiën, van een gedeelte van het verhuurde goed verstoken zij.

Doch indien deze reparatiën langer dan veertig dagen duren, zal de huurprijs verminderd worden naar evenredigheid van den tijd, en van het gedeelte van het verhuurde goed, waarvan de huurder zal zijn verstoken geweest.

Indien de reparatiën van dien aard zijn, dat daardoor het gehuurde, hetgeen den huurder en zijn huisgezin ter bewoning noodzakelijk is, onbewoonbaar wordt, kan dezelve de huur doen verbreken.

1577. De verhuurder is niet verplicht den huurder te waarborgen tegen de belemmeringen, welke hem derden, door feitelikheden, in zijn genot toebrengen, zonder overigens eenig regt op het gehuurde te beweren; behoudens het regt van den huurder om dezelve uit eigen hoofde te vervolgen.

1578. Indien daarentegen de huurder in deszelfs genot is gestoord geworden tengevolge eener regtsvordering, welke tot den eigendom van het goed betrekking heeft, heeft hij het regt om eene geëvenredigde vermindering van den huurprijs te vorderen, mits van die stoornis of belemmering aan den eigenaar behoorlijk kennis gegeven zij.

1579. Indien degenen, die de feitelikheden gepleegd hebben, eenig regt op het verhuurde goed beweren te hebben, of indien de huurder zelf in regten gedagvaard is om tot ontruiming van het geheel of van een gedeelte van het goed verwezen te worden, of om de uitoefening van eenige erfdienstbaarheid te gedoogen, moet hij den verhuurder daarvan beteekening doen, en hij kan denzelven tot vrijwaring oproepen.

Hij kan zelfs vorderen buiten het geding te worden gesteld, mits hij dengene opgeve, voor wien hij in het bezit is.

1580. De huurder mag, indien hem dit vermogen niet is toegestaan, het goed niet weder verhuren, noch zijne huur aan een ander afstaan, op straf van vernietiging der huurovereenkomst, en vergoeding van kosten, schade en interessen, zonder dat de verhuurder, na die vernietiging, verplicht zij de onderhuur gestand te doen.

Indien het gehuurde in een huis of in eene woning bestaat, welke de huurder zelf bewoont, kan hij een geleele daarvan, onder zijne verantwoordelijkheid, aan een ander verhuren, indien hem dat vermogen niet bij de overeenkomst is ontzegd geworden.

1581. De huurder is tot twee hoofdverplichtingen gehouden:

- 1°. Om het gehuurde als een goed huisvader te gebruiken, en overeenkomstig de bestemming, welke daaraan bij de huurovereenkomst gegeven is, of volgens die, welke, bij gebreke van overeenkomst daaromtrent, naar gelang der omstandigheden voorondersteld wordt;
- 2°. Om den huurprijs op de bepaalde termijnen te voldoen.

1582. Indien de huurder het gehuurde tot een ander gebruik bezigt dan waartoe het bestemd is, of tot een zoodanig gebruik waardoor aan den verhuurder eenig nadeel kan veroorzaakt worden, kan deze, naar gelang der omstandigheden, de huur doen vernietigen.

1583. Indien tusschen den verhuurder en den huurder eene beschrijving van het verhuurde is opgemaakt, is laatstgemelde gehouden het goed in dien staat weder op te leveren, waarin hij hetzelfde, volgens die beschrijving, heeft aanvaard; met uitzondering van hetgeen door ouderdom of door onvermijdelijke toevallen vergaan of van waarde verminderd is.

1584. Indien geene beschrijving is opgemaakt, wordt de huurder, ten aanzien van het onderhoud, hetwelk ten laste van huurders komt, behoudens tegenbewijs, voorondersteld het gehuurde in goeden staat te hebben aanvaard, en moet hij hetzelfde in dien staat teruggeven.

1585. De huurder is aansprakelijk voor alle schaden,

gedurende den huurtijd aan het verhuurde toegebracht, tenware hij bewees, dat dezelve buiten zijne schuld hebben plaats gehad.

1586. Hij is echter niet verantwoordelijk voor brand, tenzij de verhuurder mogt bewijzen, dat de brand door de schuld van den huurder is veroorzaakt.

1587. De huurder is verantwoordelijk voor alle schaden of verliezen door zijne huisgenooten, of door degenen aan wie hij de huur mogt hebben overgedaan, aan het gehuurde toegebracht.

1588. De huurder mag, bij ontruiming van het gehuurde goed, afbreken en naar zich nemen al hetgeen hij daaraan, op zijne kosten, heeft doen maken, mits zulks gedaan worde zonder beschadiging van het goed.

1589. Indien de huur, zonder geschrift aangegaan, nog op geenerlei wijze is tenuitvoergebracht, en eene der partijen dezelve ontkent, kan geen bewijs door getuigen worden aangenomen, hoe gering de huurprijs ook zij, en ofschoon men zich ook op het geven van eenen godspenning mogt beroepen; alleenlijk kan de beslissende eed worden gevorderd van dengene, die het aangaan der huur ontkent.

1590. Wanneer er geschil ontstaat over den prijs eener verhuring, bij monde aangegaan, waarvan de uitvoering begonnen is, en er geene kwijting aanwezig is, moet de verhuurder op zijnen eed geloofd worden, tenware de huurder mogt verkiezen den huurprijs door deskundigen te doen begrooten.

1591. Indien de huur bij geschrift is aangegaan, houdt dezelve van regtswege op, wanneer de bepaalde tijd verstreken is, zonder dat daartoe eene opzegging vereischt worde.

1592. Indien de huur zonder geschrift is aangegaan, houdt dezelve op den bepaalden tijd niet op, dan voor zooverre de eene partij aan de andere de huur tijdig heeft opgezegd.

1593. Wanneer de eene partij aan de andere eene opzegging van huur heeft beteekend, kan de huurder, hoewel in het genot blijvende, zich niet beroepen op eene stilzwijgende wederinhuring.

1594. Indien, na het eindigen van eene verhuring bij geschrift aangegaan, de huurder in het bezit is gebleven en gelaten, ontstaat daardoor eene nieuwe

huur, waarvan de gevolgen geregeld worden bij de artikelen tot mondelinge verhuringen betrekkelijk.

1595. In het geval der twee voorgaande artikelen strekt zich de borgtogt, voor de huur gesteld, niet uit tot de verplichtingen, die uit de verlenging der huur ontstaan.

1596. De huurovereenkomst gaat geenszins te niet door den dood van den verhuurder, noch door dien van den huurder.

1597. Door verkoop van het verhuurde wordt eene tevoren aangegane huur niet verbroken, tenware dit bij de verhuring mogt voorbehouden zijn.

Bij zoodanig voorbehoud kan de huurder, zonder uitdrukkelijk beding, geene aanspraak op vergoeding maken, maar met dat laatste beding is hij niet tot ontruiming van het gehuurde verplicht, zoolang de verschuldigde vergoeding niet is gekweten.

1598. De kooper, met beding van wederinkoop, kan geen gebruik maken van de bevoegdheid om den huurder tot ontruiming van het gehuurde te noodzaken, voordat hij, door het verstrijken van den termijn, voor den wederinkoop bepaald, onherroepelijk eigenaar is geworden.

1599. Een kooper, die gebruik wil maken van de bevoegdheid, bij de huurovereenkomst voorbehouden, om, ingeval van verkoop, den huurder tot de ontruiming van het gehuurde te noodzaken, is verplicht den huurder tijdig te waarschuwen.

Bij huur van landerijen moet de waarschuwing ten minste een jaar aan de ontruiming voorafgaan.

1600. De verhuurder kan de huur niet doen ophouden door te verklaren, dat hij het gehuurde goed zelf wil betrekken, tenware het tegendeel mogt bedongen zijn.

1601. Indien men bij de huurovereenkomst is overeengekomen, dat de verhuurder de bevoegdheid zoude hebben om het verhuurde huis of land zelf te betrekken, is hij verplicht vooraf eene opzegging te doen beteekenen, zooveel tijd tevoren als bij art. 1599 is vastgesteld.

DERDE AFDEELING.

Van de regelen, welke bijzonder betrekkelijk zijn tot huur van huizen en huisraad.

1602. De huurder, die een verhuurd huis niet van genoegzaam huisraad voorziet, kan tot de ontruiming

daarvan worden genoodzaakt, tenzij hij voldoende zekerheid geve voor de betaling der huurpenningen.

1603. Een tweede huurder is, ten aanzien van den eigenaar, niet verder gehouden dan tot het beloop van den huurprijs der tweede huur, welken hij, op het oogenblik van een gedaan beslag, aan den eersten huurder zoude mogen schuldig zijn, en zonder dat hij zich op betalingen, bij voorraad gedaan, beroepen kan, tenware die betalingen mogten zijn geschied uit kracht van een beding, bij zijne huurovereenkomst uitgedrukt.

1604. Geringe en dagelijksche reparatiën zijn voor rekening van den huurder.

Bij gebreke van overeenkomst worden als zoodanig aangemerkt reparatiën aan winkelkasten, de sluiting der luiken of blinden, de binnensloten, de venster-glazen zoo binnen als buiten 's huis, en al hetgeen verder door het plaatselijk gebruik daaronder begrepen wordt.

Niettemin komen die reparatiën ten laste van den verhuurder, indien zij door den vervallen toestand van het verhuurde of door overmagt zijn noodzakelijk geworden.

1605. Het schoonhouden van putten, regenbakken en sekreten komt ten laste van den verhuurder, indien het tegendeel niet bedongen is.

Het schoonhouden der schoorsteenen komt, bij gebreke van beding, ten laste van den huurder.

1606. De huur van gestoffeerde kamers wordt gehouden bij het jaar te zijn aangegaan, wanneer dezelve is aangegaan voor eene zekere som in het jaar;

Bij de maand, wanneer dezelve is aangegaan tegen eene bepaalde som in de maand;

Bij den dag, wanneer dezelve is aangegaan tegen eene bepaalde som voor iederen dag.

Indien niet blijkt, dat de huur voor eene zekere som bij het jaar, bij de maand of voor iederen dag is aangegaan, wordt de verhuurder te dezen opzigte op zijnen eed geloofd.

VIERDE AFDEELING.

Van de regelen, welke bijzonder betrekkelijk zijn tot huur van landerijen.

1607. Indien bij eene huurovereenkomst van lan-

derijen eene kleinere of grootere uitgestrektheid wordt opgegeven, dan dezelve werkelijk hebben, geeft zulks geen grond tot vermeerdering of vermindering van den huurprijs, dan alleen in de gevallen en volgens de bepalingen bij den vijfden titel van dit boek vastgesteld.

1608. Indien de huurder van landerijen dezelve niet van de tot beweiding of bebouwing noodzakelijke beesten en bouwgereedschappen voorziet; indien hij met de beweiding of bebouwing ophoudt, of te dien opzigte niet als een goed huisvader handelt; indien hij het gehuurde goed tot een ander einde gebruikt, dan waartoe hetzelfde bestemd is; of indien hij, in het algemeen, de bedingen, bij de huurovereenkomst gemaakt, niet nakomt, en daardoor eenig nadeel voor den verhuurder ontstaat, is deze bevoegd om, naar gelang der omstandigheden, de vernietiging van de huur, met vergoeding van kosten, schade en interesten, te vorderen.

1609. Alle huurders van landerijen zijn gehouden de vruchten in de daartoe bestemde bergplaatsen te bergen.

1610. De huurder van landerijen is, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, gehouden den eigenaar van alle feitelijkheden te doen kennis dragen, welke op de gehuurde erven mogten gepleegd worden.

Deze kennisgeving moet gedaan worden binnen denzelfden termijn, welke tusschen den tijd der dagvaarding en den dag der verschijning, naarmate van den afstand der plaatsen, bepaald is.

1611. De huur van landen, zonder geschrift aangegaan, wordt gerekend aangegaan te zijn voor één jaar.

1612. De huurder wiens huur eindigt, en hij welke hem in de huur opvolgt, zijn verplicht elkander over en weder met al datgene te gerieven, dat vereischt wordt om het verlaten en het betrekken van het goed gemakkelijk te maken.

VIJFDE AFDEELING.

Van huur van dienstboden en werklieden.

1613. Men kan zijne diensten slechts voor eenen tijd, of voor eene bepaalde onderneming, verbinden.

1614. De meester wordt op zijn woord, des gevoerd met eede gesterkt, geloofd:

Ten aanzien van de hoegrootheid van het bedongen loon;

Ten aanzien van de betaling van het loon over het verschenen jaar;

Ten opzigte van hetgeen op rekening gegeven is van het loon over het loopende jaar; en

Ten opzigte der tijdsbepaling, voor welken de huur is aangegaan.

1615. Dienst- en werkboden mogen, indien zij voor eenen bepaalden tijd gehuurd zijn, zonder wettige redenen hunnen dienst niet verlaten, noch uit denzelven worden weggezonden, voordat de tijd verstreken zij.

Indien zij binnen den bepaalden of gewonen huurtijd den dienst, zonder wettige redenen, verlaten, verbeuren zij het verdiende loon.

De meester is echter bevoegd om hen ten allen tijde, zonder het aanvoeren van redenen, weg te zenden, doch hij is, in dat geval, verplicht aan hen, behalve het verschenen loon, tot schadeloosstelling te betalen zes weken, te rekenen van den dag, waarop zij uit den dienst zijn weggezonden.

Indien de huur voor eenen korteren tijd dan zes weken is aangegaan, of minder dan zes weken te loopen heeft, hebben zij, in dat geval, regt op het volle loon.

ZESDE AFDEELING.

Van aanneming van werk.

1616. Bij het laten maken van werk kan men overeenkomen, dat de werkmán alleen zijnen arbeid of zijne nijverheid, of wel, dat hij ook de stof leveren zal.

1617. Ingeval de werkmán de stof moet leveren, en het werk, op welke wijze ook, vergaat, alvorens het geleverd is, komt het verlies voor zijne rekening, tenware hij, die het werk besteld heeft, nalatig zij geweest om hetzelfde te ontvangen.

1618. Indien de werkmán alleen zijnen arbeid of zijne nijverheid moet leveren, en het werk vergaat, is hij slechts voor zijne schuld aansprakelijk.

1619. Indien het werk, in het geval bij het voorgaande artikel vermeld, buiten eenig pligtverzuim van den werkmán is verloren gegaan, voordat de levering geschied is, en zonder dat hij, die het werk besteld heeft, nalatig is geweest om hetzelfde op te nemen en goed te keuren, heeft de werkmán geene aanspraak op zijn loon, tenware de zaak door een gebrek in de stof zelve verloren ware gegaan.

1620. Indien een werk bij het stuk of bij de maat bearbeid wordt, kan hetzelfde bij gedeelten worden opgenomen; die opneming wordt geacht geschied te zijn voor al de betaalde gedeelten, wanneer de aanbesteder den werkmán telkens betaalt naar evenredigheid van hetgeen afgewerkt is.

1621. Indien een gebouw, voor eenen bepaalden prijs aangenomen en afgemaakt, geheel of gedeeltelijk vergaat door een gebrek in de zamenstelling, of zelfs uithoofde van de ongeschiktheid van den grond, zijn de bouwmeesters en aannemers daarvoor, gedurende tien jaren, aansprakelijk.

1622. Indien een bouwmeester of aannemer op zich genomen heeft om een gebouw bij aanneming te maken, volgens een bestek, met den eigenaar van den grond beraamd en vastgesteld, kan hij geene vermeerdering van den prijs vorderen, noch onder voorwendsel van vermeerdering der dagloonen of bouwstoffen, noch onder dat van gemaakte veranderingen of bijvoegselen, die niet in het bestek begrepen zijn, indien die veranderingen of vergrootingen niet schriftelijk zijn ingewilligd, en over derzelver prijs met den eigenaar geene overeenkomst is getroffen.

1623. De aanbesteder kan, des goedvindende, de aanneming opzeggen, ofschoon het werk reeds begonnen zij, mits hij den aannemer, wegens al deszelfs gemaakte kosten, arbeid en winstderving, volkomen schadeloosstelt.

1624. Huur van werk houdt op door den dood van den werkmán, bouwmeester of aannemer.

Maar de eigenaar is gehouden aan de erfgenamen, naar evenredigheid van den bij de overeenkomst bedongen prijs, te betalen de waarde van het gedane werk en die der in gereedheid gebragte bouwstoffen, mits dat werk of die bouwstoffen hem tot eenig nut kunnen verstrekken.

1625. De aannemer is verantwoordelijk voor de daden van degenen, die hij in het werk stelt.

1626. Metselaars, timmerlieden, smeden en andere ambachtslieden, welke tot het zetten van een gebouw of het maken van eenig ander aangenomen werk gebezigd zijn, hebben geene regtsvordering tegen dengene, te wiens behoefte de werken gemaakt zijn, dan ten beloope van hetgeen deze aan den aannemer schuldig is, op het oogenblik waarop zij hunne regtsvordering aanleggen.

1627. Metselaars, timmerlieden, smeden en andere ambachtslieden, die zelven onmiddellijk en voor eenen bepaalden prijs een werk op zich nemen, zijn gehouden aan de regelen in deze afdeeling voorgeschreven.

Zij zijn aannemers in het vak, waarin zij werkzaam zijn.

1628. Arbeidslieden, die eenig goed van een ander onder zich hebben, om daaraan eenig werk te verrigten, zijn gerechtigd om dat goed onder zich te houden, tot de volle voldoening van de kosten en arbeidsloonen daaraan besteed, tenzij de eigenaar voor die kosten en arbeidsloonen genoegzame zekerheid hebbe gesteld.

1629. De regten en verplichtingen van voerlieden en schippers zijn in het Wetboek van Koophandel vastgesteld.

ACHTSTE TITEL.

VAN MAATSCHAP OF VENNOOTSCHAP.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1630. Maatschap is eene overeenkomst, waarbij twee of meer personen zich verbinden om iets in gemeenschap te brengen, met het oogmerk om het daaruit ontstaande voordeel met elkander te deelen.

1631. Alle maatschap moet een geoorloofd onderwerp hebben, en tot het gemeenschappelijk belang der partijen aangegaan worden.

Ieder der vennoten moet, of geld, of andere goederen, of zijne nijverheid, in de maatschap inbrengen.

1632. Maatschappen zijn, of algeheel, of bijzonder.

1633. De wet kent slechts de algeheele maatschap van winst. Zij verbiedt alle maatschappen, hetzij van al de goederen, hetzij van een bepaald gedeelte van dezelve onder eenen algemeenen titel; onverminderd de bepalingen, vastgesteld in den zesden en zevenden titel van het eerste boek.

1634. De algeheele maatschap van winst bevat slechts hetgeen partijen, onder welke benaming ook, gedurende den loop der maatschap door hare vlijt zullen verkrijgen.

1635. De bijzondere maatschap is de zoodanige, welke slechts betrekking heeft tot zekere bepaalde zaken, of tot derzelver gebruik, of tot de vruchten die daarvan zullen getrokken worden, of tot eene bepaalde onderneming, of tot de uitoefening van eenig bedrijf of beroep.

T W E E D E A F D E E L I N G .

Van de verbindtenissen der vennooten onderling.

1636. De maatschap begint van het oogenblik der overeenkomst, indien daarbij geen ander tijdstip bepaald is.

1637. Ieder vennoot is aan de maatschap verschuldigd al hetgeen hij beloofd heeft daarin te zullen brengen, en, indien deze inbrengst in een bepaald voorwerp bestaat, is hij tot vrijwaring gehouden, op gelijke wijze als bij koop en verkoop plaats vindt.

1638. De vennoot, die eene som gelds in de maatschap moest inbrengen, en zulks niet gedaan heeft, wordt van regtswege, en zonder daartoe aangesproken te worden, schuldenaar der interesten van deze som, te rekenen van den dag, waarop dezelve had behooren ingebracht te worden.

Hetzelfde geldt omtrent de geldsommen, welke hij uit de gemeene kas genomen heeft, te rekenen van den dag, waarop hij dezelve tot zijn bijzonder voordeel daaruit getrokken heeft.

Alles onverminderd de vergoeding van meerdere kosten, schade en interesten, indien daartoe gronden zijn.

1639. De vennooten, die zich verbonden hebben om hunnen arbeid en hunne vlijt in de maatschap aan te brengen, zijn aan dezelve rekenschap verschuldigd van

alle winsten, welke zij, door zoodanige soort van nijverheid als welke het onderwerp der maatschap uitmaakt, verkregen hebben.

1640. Wanneer een der vennoten, voor zijne eigene rekening, eene opeischbare som te vorderen heeft van iemand, die mede eene insgelijks opeischbare som verschuldigd is aan de maatschap, moet de betaling, welke hij ontvangt, op de inschuld der maatschap en op die van hemzelve, naar evenredigheid van beide die vorderingen, toegerekend worden, al ware het ook dat hij, bij de kwijting, alles in mindering of voldoening van zijne eigene inschuld mogt gebragt hebben; maar indien hij bij de kwijting bepaald heeft, dat de geheele betaling zoude strekken voor de inschuld der maatschap, zal deze bepaling worden nagekomen.

1641. Indien een der vennoten zijn geheel aandeel in eene gemeene inschuld der maatschap ontvangen heeft, en de schuldenaar naderhand onvermogen is geworden, is die vennoot gehouden het ontvangene in de gemeene kas in te brengen, al had hij ook voor zijn aandeel kwijting gegeven.

1642. Ieder vennoot is jegens de maatschap gehouden tot vergoeding der schaden, welke hij aan dezelve door zijne schuld heeft veroorzaakt, zonder dat hij die schaden kan in vergelijking brengen met de voordeelen, welke hij door zijnen arbeid en zijne vlijt in andere zaken aan de maatschap mogt hebben aangebragt.

1643. Indien de zaken, waarvan slechts het genot in de maatschap is gebragt, in zekere en bepaalde voorwerpen bestaan, welke niet door het gebruik te niet gaan, zijn dezelve voor rekening van den vennoot, aan wien zij in eigendom toebehooren.

Indien die zaken door het gebruik vergaan, indien zij in waarde verminderen door dezelve te behouden, indien zij bestemd geweest zijn om verkocht te worden, of indien zij in de maatschap zijn aangebragt volgens eene begrooting, bij eene beschrijving of inventaris bepaald, zijn zij voor rekening der maatschap.

Indien het goed geschat is, kan de vennoot niets meer vorderen dan het beloop van die schatting.

1644. Een vennoot heeft aanspraak op de maatschap, niet alleen wegens de gelden, welke hij voor dezelve heeft uitgeschoten, maar ook wegens de ver-

bindtenissen, welke hij, te goeder trouw, ten behoeve der maatschap heeft aangegaan, en wegens de schaden, welke onafscheidbaar zijn van zijn beheer.

1645. Indien bij de overeenkomst van maatschap het aandeel van iederen vennoot in de winsten en de verliezen niet is bepaald, is elks aandeel geëvenredigd aan hetgeen hij in de maatschap heeft ingebracht.

Ten aanzien van dengene, die slechts zijne nijverheid heeft ingebracht, wordt het aandeel in de winsten en de verliezen berekend gelijk te staan met het aandeel van dengene der vennoten, die het minst heeft ingebracht.

1646. De vennoten kunnen niet bedingen, dat zij de regeling der begroting van hun aandeel aan een hunner of aan eenen derde zullen overlaten.

Een zoodanig beding wordt voorondersteld niet geschreven te zijn, en zullen alzoo de verordeningen van het voorgaande artikel worden inachtgenomen.

1647. Het beding, waarbij aan een der vennoten al de voordeelen mogten toegezegd zijn, is nietig.

Maar het is geoorloofd te bedingen, dat al de verliezen bij uitsluiting door een of meer der vennoten zullen gedragen worden.

1648. De vennoot, die bij een bijzonder beding van de overeenkomst van maatschap met het beheer belast is, kan, zelfs in weerwil der overige vennoten, alle daden verrigten, welke tot zijn beheer betrekkelijk zijn, mits hierin te goeder trouw te werk gaande.

Deze magt kan, zoolang de maatschap duurt, niet zonder wettige redenen herroepen worden; maar indien dezelve niet bij de overeenkomst der maatschap, maar bij eene latere akte, is gegeven, is zij, evenals eene eenvoudige lastgeving, herroepelijk.

1649. Indien verscheidene vennoten met het beheer belast zijn, zonder dat hunne bijzondere werkzaamheden bepaald zijn, of zonder beding dat de een buiten den ander niets zoude mogen verrigten, is ieder van hen afzonderlijk tot alle handelingen, dat beheer betreffende, bevoegd.

1650. Indien er bedongen is, dat een der beheerders niets buiten den anderen zoude mogen verrigten, vermag de eene, zonder eene nieuwe overeenkomst, niet te handelen zonder medewerking van den anderen, al mogt deze zich ook voor het oogenblik in de

onmogelijkheid bevinden om aan de daden van het beheer deel te nemen.

1651. Bij gebreke van bijzondere bedingen omtrent de wijze van beheer, moeten de volgende regelen worden inachtgenomen:

1°. De vennooten worden geacht zich over en weder de magt te hebben verleend om de een voor den ander te beheeren;

Hetgeen ieder van hen verrigt, is ook verbindend voor het aandeel der overige vennooten, zonder dat hij hunne toestemming hebbe bekomen; onverminderd het regt van deze laatstgemelden, of van een hunner, om zich tegen de handeling, zoolang die nog niet gesloten is, te verzetten;

2°. Ieder der vennooten mag gebruik maken van de zaken aan de maatschap toebehoorende, mits hij dezelve tot zoodanige einden gebruike, als waartoe zij gewoonlijk bestemd zijn, en mits hij zich van dezelve niet bediene tegen het belang der maatschap, of op zoodanige wijze, dat de overige vennooten daardoor verhinderd worden om van die zaken, volgens hun regt, mede gebruik te maken;

3°. Ieder vennoot heeft de bevoegdheid om de overige vennooten te verplichten in de onkosten te dragen, welke tot behoud der aan de maatschap behoorende zaken noodzakelijk zijn;

4°. Geen der vennooten kan, zonder toestemming der overige, eenige nieuwigheden daarstellen ten aanzien der onroerende goederen, welke tot de maatschap behooren, al beweerde hij ook, dat dezelve voor de maatschap voordelig waren.

1652. De vennooten, die geen beheer hebben, mogen zelfs de roerende goederen, tot de maatschap behoorende, noch vervreemden, noch verpanden, noch bezwaren.

1653. Elk der vennooten mag, zelfs zonder toestemming der overige, eenen derden persoon aannemen als deelgenoot in het aandeel, hetwelk hij in de maatschap heeft; doch hij kan denzelven, zonder zoodanige toestemming, niet als medelid der maatschap

toelaten, al mogt hij ook met het beheer der zaken van de maatschap belast zijn.

DERDE AFDEELING.

Van de verbindtenissen der vennooten ten aanzien van derden.

1654. De vennooten zijn niet ieder voor het geheel voor de schulden der maatschap verbonden, en een der vennooten kan de overige niet verbinden, indien deze hem daartoe geene volmagt gegeven hebben.

1655. De vennooten kunnen door den schuldeischer, met wien zij gehandeld hebben, aangesproken worden, ieder voor gelijke som en gelijk aandeel, al ware het dat het aandeel in de maatschap van den eenen minder dan dat van den anderen bedroeg, tenzij, bij het aangaan der schuld, derzelver verpligting, om in evenredigheid van het aandeel in de maatschap van elk vennoot te dragen, uitdrukkelijk zij bepaald.

1656. Het beding, dat eene handeling voor rekening der maatschap is aangegaan, verbindt slechts den vennoot, die dezelve aangegaan heeft, maar niet de overige, tenzij de laatstgenoemden hem daartoe volmagt hadden gegeven, of de zaak ten voordeele der maatschap gestrekt hebbe.

1657. Indien een der vennooten in naam der maatschap eene overeenkomst heeft aangegaan, kan de maatschap de uitvoering daarvan vorderen.

VIERDE AFDEELING.

Van de verschillende wijzen, waarop de maatschap eindigt.

1658. Maatschap eindigt:

- 1°. Door verloop van den tijd, voor welken dezelve is aangegaan;
- 2°, Door de vernietiging der zaak of de volbrenging der handeling, die het onderwerp der maatschap uitmaakt;
- 3°. Door den enkelen wil van eenige of van slechts eenen der vennooten;
- 4°. Door den dood of de curateele van een hunner, of indien hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is verklaard.

1659. De ontbinding van maatschappen, voor eenen

bepaalden tijd aangegaan, kan door eenen der vennoten, vóór den afloop van dien tijd, niet anders gevorderd worden dan om wettige redenen, zooals, indien een ander vennoot niet aan zijne verplichtingen voldoet, of eene aanhoudende ongesteldheid hem onbekwaam maakt om de zaken der maatschap waar te nemen, of andere soortgelijke gevallen, waarvan de wettigheid en het gewigt aan de beoordeeling des regters worden overgelaten.

1660. Indien een der vennoten beloofd heeft den eigendom eener zaak in gemeenschap te zullen brengen, en deze zaak, voordat zulks geschied is, vergaat, wordt de maatschap daardoor, ten opzichte van al de vennoten, ontbonden.

De maatschap is insgelijks, in alle gevallen, ontbonden door het vergaan der zaak, wanneer alleen derzelver genot in gemeenschap is gesteld, en de eigendom aan den vennoot is verbleven.

Maar de maatschap wordt niet verbroken door het vergaan der zaak, waarvan de eigendom reeds in de maatschap is ingebracht.

1661. Maatschap kan slechts door den wil van eenige of van slechts eenen der vennoten worden ontbonden, ingeval dezelve voor geen en bepaalden tijd is aangegaan.

De ontbinding geschiedt, in dat geval, door eene opzegging aan al de overige vennoten gedaan, mits die opzegging te goeder trouw en niet ontijdig plaats hebbe.

1662. De opzegging wordt geacht niet te goeder trouw te zijn geschied, wanneer een vennoot de maatschap opzegt met oogmerk om zich alleen een voordeel toe te eigenen, hetwelk de vennoten zich hadden voorgesteld gemeenschappelijk te zullen genieten.

De opzegging geschiedt ontijdig, wanneer de zaken niet meer in haar geheel zijn, en het belang der maatschap vordert, dat derzelver ontbinding uitgesteld worde.

1663. Indien bedongen is, dat, ingeval van overlijden van een der vennoten, de maatschap met deszelfs erfgenaam, of alleen tusschen de overblijvende vennoten, zoude voortduren, moet dat beding worden nagekomen.

In het tweede geval heeft de erfgenaam des overledenen geen verder regt dan op de verdeeling der

maatschap, overeenkomstig de gesteldheid, waarin dezelve zich ten tijde van dat overlijden bevond; doch hij deelt in de voordeelen en draagt in de verliezen, die de noodzakelijke gevolgen zijn van verrigtingen, welke vóór het overlijden van den vennoot, wiens erfgenaam hij is, hebben plaats gehad.

1664. De regelen omtrent de verdeeling der nalatenschappen, de wijze dier verdeeling, en de verplichtingen die daaruit tusschen de mede-erfgenamen voortspruiten, zijn ook toepasselijk op de verdeeling tusschen vennoten.

N E G E N D E T I T E L.

VAN ZEDELIJKE LIGCHAMEN.

1665. Behalve de eigenlijke maatschap erkent de wet ook vereenigingen van personen als zedelijke lichamen, hetzij dezelve op openbaar gezag als zoodanig zijn ingesteld, hetzij dezelve als zedelijke lichamen zijn erkend.

1666. Eene vereeniging, die niet op openbaar gezag is ingesteld, moet, om als regtspersoon te kunnen optreden, bij besluit van den Gouverneur als zedelijk ligchaam erkend worden.

1667. De erkenning, in het voorgaande artikel bedoeld, geschiedt door goedkeuring van de statuten of reglementen der vereeniging.

Die statuten of reglementen bevatten het doel, de grondslagen, den werkkring en de overige regelen der vereeniging.

Wijziging of verandering der goedgekeurde statuten vereischt nadere goedkeuring.

De goedgekeurde statuten, wijzigingen of veranderingen worden in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen openbaar gemaakt.

1668. De erkenning wordt door den Gouverneur alleen geweigerd op gronden ontleend aan het algemeen belang.

Het besluit van weigering is met redenen omkleed.

1669. Alle als regtspersonen bestaande zedelijke lichamen zijn, evenals particuliere personen, bevoegd tot het aangaan van burgerlijke handelingen, behoudens de openbare verordeningen, waarbij die bevoegdheid

mogt zijn gewijzigd, beperkt of aan zekere formaliteiten onderworpen.

1670. De bestuurders van zoodanig zedelijk ligchaam zijn, voor zooverre daaromtrent niet anders bij de statuten en de reglementen is bepaald, gerechtigd om in naam van het ligchaam te handelen, hetzelve aan derden en derden aan hetzelve te verbinden, mitsgaders zoo eischende als verwerende in regten op te treden.

1671. Alle handelingen, waartoe de bestuurders onbevoegd waren, verbinden het zedelijk ligchaam slechts in zooverre hetzelve daardoor werkelijk is gebaat, of de handelingen naderhand behoorlijk zijn goedgekeurd geworden.

1672. Indien de statuten en de reglementen niets bepalen nopens het bestuur van het zedelijk ligchaam, is niemand der leden bevoegd in naam van hetzelve te handelen, of het ligchaam op eene andere wijze te verbinden, dan bij het slot des vorigen artikels is bepaald.

1673. Voor zooverre daaromtrent niet bij de statuten en de reglementen op eene andere wijze is voorzien, zijn de bestuurders verplicht om aan de gezamenlijke leden van het zedelijk ligchaam rekening en verantwoording af te leggen, waartoe elk lid bevoegd is hen in regten op te roepen.

1674. Indien bij de statuten en de reglementen geene bepalingen opzigtelijk het stemregt zijn gemaakt, heeft ieder lid van een zedelijk ligchaam gelijk regt zijne stem uit te brengen, en wordt het besluit bij meerderheid van stemmen opgemaakt.

1675. De regten en verplichtingen der leden van zoodanige vereeniging worden geregeld naar de verordeningen, waarop zij door het openbaar gezag zijn ingesteld, of naar haar eigene statuten en reglementen, en, voor zooverre die ontbreken, naar de bepalingen van dezen titel.

1676. De leden van een zedelijk ligchaam zijn niet persoonlijk aansprakelijk voor de verbindtenissen van hetzelve.

De schulden kunnen alleen verhaald worden op de goederen van dat ligchaam.

1677. Het zedelijk ligchaam op openbaar gezag ingesteld wordt niet vernietigd door den dood of den

afstand van het lidmaatschap van al de leden, maar blijft als zoodanig bestaan, tot zoolang hetzelfde wettiglijk is ontbonden.

Indien al de leden invoege voorschreven ontbreken, is het hof van justitie bevoegd om, op verzoek van den belanghebbende, en na verhoor en zelfs op requisitoir van het openbaar ministerie, de maatregelen voor te schrijven, welke tusschentijds in het belang van het zedelijk ligchaam mogten worden vereischt.

1678. Alle andere zedelijke lichamen blijven bestaan, totdat zij uitdrukkelijk zijn ontbonden, volgens hunne statuten of reglementen, of totdat het doel of het voorwerp der vereeniging ophoudt.

1679. Indien de verordeningen van het zedelijk ligchaam, of deszelfs statuten en reglementen, deswege geene andere bepalingen inhouden, is het regt der leden van hetzelfde persoonlijk, en gaat niet over op hunne erfgenamen.

1680. Bij de ontbinding van zoodanig zedelijk ligchaam zijn de overblijvende leden, of wel het laatst overblijvend lid, verplicht de schulden van het ligchaam te voldoen ten bedrage der baten, en kunnen zij alleen het voordeelig slot onderling verdeelen, of zich persoonlijk toeëigenen, en alzoo op hunne erfgenamen overdragen.

Zij zijn ten opzichte van de oproeping der schuldeischers, het aanzuiveren der rekening en verantwoording, en het uitbetalen der schulden, aan dezelfde verplichtingen onderworpen als erfgenamen, die eene erfenis onder het voorregt van boedelbeschrijving hebben aanvaard.

Bij gebreke van voldoening aan die verplichtingen, zijn zij persoonlijk, elk voor het geheel, aansprakelijk voor de schulden, en dragen zij den last daarvan op hunne erfgenamen over.

1681. Afwijking van de statuten, waarop eene vereeniging als zedelijk ligchaam is erkend, geeft aan het openbaar ministerie de bevoegdheid om bij den burgerlijken regter de vervallenverklaring der vereeniging van hare hoedanigheid van regtspersoon te vorderen.

De regter, de vervallenverklaring uitsprekende, kan aan de vereeniging de bevoegdheid tot het plegen van burgerlijke handelingen bij voorraad ontzeggen.

De verevening der zaken eener van hare regtspersoonlijkheid vervallen verklaarde vereeniging geschiedt onder toezigt des regters, die de vervallenverklaring uitsprak, op de wijze en met inachtneming der vormen omtrent onbeheerde nalatenschappen vastgesteld.

1682. Nadat door den benoemden curator de roerende en onroerende goederen der vereeniging verkocht en de schulden betaald zijn, wordt het batig slot, zoo er een is, aan hen, welke op het oogenblik der vervallenverklaring leden der vereeniging zijn, of aan hunne regthebbenden, elk voor het aandeel dat zij in de vereeniging hebben, uitgekeerd.

1683. Vereenigingen, niet als regtspersonen ingesteld of erkend, kunnen als zoodanig geene burgerlijke handelingen aangaan.

De overeenkomsten namens haar gesloten, en de goederen namens haar verkregen, worden ten opzichte van het rijk, van de kolonie en van derden beschouwd als volgende de personen, welke de overeenkomsten gesloten en de goederen aanvaard hebben, al is het ook dat in de overeenkomsten en titels de handelende personen slechts als gemachtigden of beheerders der vereeniging zijn aangewezen.

1684. De onderlinge verhouding der leden van vereenigingen, welke niet als regtspersonen kunnen optreden, regelt zich naar de door hen vastgestelde reglementen en de algemeene regelen van het burgerlijk regt.

De bepalingen van de artt. 1678 en 1679 blijven op deze vereenigingen, ofschoon niet als regtspersonen beschouwd, van toepassing.

TIENDE TITEL.

VAN SCHENKINGEN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1685. Schenking is eene overeenkomst, waarbij de schenker, bij zijn leven, om niet en onherroepelijk eenig goed afstaat ten behoeve van den begiftigde, die hetzelfde aanneemt.

De wet erkent geene andere schenkingen dan schenkingen onder de levenden.

1686. Schenking vermag alleen de tegenwoordige goederen van den schenker te bevatten.

Indien dezelve toekomstige goederen bevat, is zij te dien opzichte nietig.

1687. De schenker mag zich niet voorbehouden de bevoegdheid om over een voorwerp, in de schenking begrepen, te beschikken; zoodanige schenking wordt, voor zooveel dat voorwerp aangaat, als nietig beschouwd.

1688. Het is aan den schenker geoorloofd zich het genot of vruchtgebruik van geschonken roerende of onroerende goederen te zijnen eigen voordeele voor te behouden, of daarover ten behoeve van een ander te beschikken; in welke gevallen de bepalingen van den negenden titel van het tweede boek zullen moeten worden inachtgenomen.

1689. Eene schenking is nietig, indien zij gemaakt is onder voorwaarde om andere schulden of lasten te voldoen dan die, welke uitgedrukt staan in de akte van schenking zelve, of in eenen staat, welke daaraan zal moeten zijn vastgehecht.

1690. De schenker mag zich voorbehouden om over eene bepaalde geldsom uit de geschonken goederen te beschikken.

Indien hij overlijdt zonder over die geldsom beschikt te hebben, blijft het geschonkene in het geheel aan den begiftigde.

1691. De schenker vermag zich het regt voor te behouden om de gegeven goederen tot zich te doen terugkeeren, hetzij ingeval de begiftigde alleen, of deze en zijne afkomelingen vóór den schenker kwamen te overlijden, maar dit kan niet anders bedongen worden dan ten behoeve van den schenker alleen.

1692. Het gevolg van het regt van terugkeering zal daarin bestaan, dat alle vervreemdingen der geschonken goederen worden vernietigd, en die goederen tot den schenker terugkeeren vrij en ontheven van alle lasten en hypothecken, welke daarop sedert het tijdstip der schenking mogten gelegd zijn.

1693. De schenker is ingeval van uitwinning tot geene vrijwaring gehouden.

1694. De bepalingen van de artt. 907, 908, 909, 910 en 912, die van art. 922, en eindelijk de zevende en achtste afdeeling van den twaalfden titel van het tweede boek, zijn op schenkingen toepasselijk.

T W E E D E A F D E E L I N G.

Van de bekwaamheid om bij wege van schenking te beschikken, en voordeel te genieten.

1695. Alle personen mogen bij wege van schenking beschikken en genieten, uitgezonderd de zoodanige, welke de wet daartoe onbekwaam verklaart.

1696. Minderjarigen mogen niet bij wege van schenking beschikken, behoudens hetgeen bij den zevenden titel van het eerste boek is vastgesteld.

1697. Schenkingen tusschen echtgenooten, staande huwelijk gedaan, zijn verboden.

Deze bepaling is echter niet toepasselijk op geschenken of handgiften van roerende, lichamelijke voorwerpen, waarvan de waarde niet bovenmatig is in aanmerking van de gegoedheid des schenkers.

1698. Teneinde bekwaam te zijn om bij wege van schenking voordeel te genieten, moet de begiftigde, op het tijdstip waarop de schenking heeft plaats gehad, bestaan, met inachtneming van den regel bij art. 3 vastgesteld.

1699. Schenkingen aan openbare of godsdienstige gestichten gedaan hebben geen gevolg, dan voor zoverre de Gouverneur aan de bewindvoerders dier gestichten de magt zal hebben verleend om die giften aan te nemen.

1700. De bepalingen van het tweede en van het laatste lid van art. 932, mitsgaders de artt. 934, 935, 936, 937 en 938, zijn op schenkingen toepasselijk.

D E R D E A F D E E L I N G.

Van den vorm der schenkingen.

1701. Geene schenking, uitgezonderd degene waarvan bij art. 1706 wordt gehandeld, kan op straffe van nietigheid anders gedaan worden dan bij eene notariële akte, waarvan de minuut onder den notaris is verbleven.

1702. Geene schenking is voor den schenker verbindend, of brengt eenig gevolg hogenaamd teweeg, dan van den dag, waarop dezelve in uitdrukkelijke bevoordingen zal zijn aangenomen, hetzij door den begiftigde zelve, hetzij door eenen persoon, aan wien

door deze, bij eene authentieke akte, de volmagt is verleend om schenkingen aan te nemen, welke aan den begiftigde gedaan zijn, of in het vervolg mogten gedaan worden.

Indien de aanneming niet bij de akte van schenking zelve gedaan is, zal zulks kunnen geschieden bij eene latere authentieke akte, waarvan eene minuut zal worden gehouden, mits dit plaats hebbe gedurende het leven van den schenker; in welk geval de schenking, ten opzichte van dezen laatstgenoemde, slechts van kracht zal zijn van den dag, waarop de aanneming aan deze zal zijn beteekend geworden.

1703. Schenkingen aan eene getrouwde vrouw gedaan kunnen niet anders worden aangenomen dan overeenkomstig de bepalingen van den vijfden titel van het eerste boek.

1704. Schenking aan minderjarigen gedaan kan, gedurende het leven der beide ouders, door den vader worden aangenomen.

Schenking aan onder voogdij staande minderjarigen, of onder curateele gestelden, gedaan wordt door den voogd of den curator, daartoe door het hof van justitie gemagtigd, aangenomen.

Indien het hof de magtiging verleent, blijft de schenking van kracht, al mogt de schenker vóór het verleenen der magtiging zijn overleden.

1705. De eigendom der in de schenking begrepen goederen wordt, zelfs wanneer die schenking behoorlijk is aangenomen, niet door den begiftigde verkregen, dan door middel van de overdragt gedaan overeenkomstig de artt. 666, 667 en 670.

1706. De giften van hand tot hand van onroerende, lichamelijke voorwerpen, of van schuldvorderingen aan toonder, vereischten geene akte, en zijn van kracht door de enkele overlevering aan den begiftigde, of aan eenen derde, die het gegevene voor hem aanneemt.

VIERDE AFDEELING.

Van het herroepen en te niet doen van schenkingen.

1707. Eene schenking kan niet worden herroepen, noch dientengevolge te niet gedaan, tenzij in de volgende gevallen:

- 1°. Uithoofde der niet-ervulling der voorwaarden, waaronder zij gedaan is;
- 2°. Indien de begiftigde zich schuldig of medeplichtig heeft gemaakt aan eenen aanslag op het leven van den schenker, of aan een ander misdrijf jegens denzelven;
- 3°. Indien hij weigert aan den schenker, nadat deze in armoede is vervallen, levensonderhoud te verschaffen.

1708. In het eerste geval blijft het geschonkene aan den schenker, of hij kan hetzelfde terugvorderen vrij van alle lasten en hypotheken, welke daarop door den begiftigde mogten gelegd zijn, met de vruchten en inkomsten bij denzelven sedert zijne nalatigheid genoten.

De schenker kan, in dat geval, tegen den derden houder van eene geschonken onroerende zaak dezelfde regten uitoefenen als tegen den begiftigde zelve.

1709. In de twee laatste gevallen, bij art. 1707 uitgedrukt, wordt geen hinder toegebracht aan de vervreemding van de geschonken zaak, of aan de hypotheken of andere zakelijke lasten, welke de begiftigde op dezelve mogt gelegd hebben, voordat de eisch tot tenietdoening der gift was ingeschreven naast de bij art. 670 vermelde overschrijving. Alle vervreemdingen, hypotheken, of andere zakelijke lasten, welke later dan de voorzegde inschrijving door den begiftigde mogten zijn gedaan, zijn nietig, indien de eisch tengevolge der herroeping wordt toegewezen.

1710. De begiftigde moet, in het geval van het vorige artikel, de geschonken zaak teruggeven, met de vruchten en inkomsten, te rekenen van den dag der regtsvordering, of, ingeval de zaak vervreemd mogt zijn, de waarde van dezelve, op het tijdstip der regtsvordering, mede met de vruchten en inkomsten sedert dat tijdstip.

Hij is daarenboven verplicht den schenker schadeloos te stellen voor de hypotheken en andere lasten, waarmede onroerende zaken, ook vóór de regtsvordering, door hem mogten zijn bezwaard.

1711. De regtsvordering, in het vorige artikel uitgedrukt, vervalt na verloop van een jaar, te rekenen van den dag, waarop de daadzaak, die grond tot dezelve geeft, heeft plaats gehad, en aan den schenker heeft kunnen bekend zijn.

Die regtsvordering kan niet worden aangelegd door den schenker tegen de erfgenamen van den begiftigde, noch door de erfgenamen van den schenker tegen den begiftigde, tenware, in dat laatste geval, de regtsvordering reeds door den schenker ware aangevangen, of deze binnen het jaar van de ten laste gelegde daad mogt zijn overleden.

1712. Door de bepalingen van dezen titel wordt geen hinder toegebracht aan hetgeen bij den zevenden titel van het eerste boek is vastgesteld.

ELFDE TITEL.

VAN BEWAARGEVING.

EERSTE AFDEELING.

Van bewaargeving in het algemeen, en van derzelver verschillende soorten.

1713. Bewaargeving heeft plaats, wanneer men het goed van een ander aanneemt, onder de voorwaarde van hetzelfde te bewaren en *in natura* terug te geven.

1714. Er zijn twee soorten van bewaargeving, de eigenlijk gezegde en de sequestratie.

TWEDE AFDEELING.

Van eigenlijk gezegde bewaargeving.

1715. Eigenlijk gezegde bewaargeving wordt geacht om niet te zijn aangegaan, zoo niet het tegendeel is bedongen.

Dezelve kan slechts roerende goederen tot onderwerp hebben.

1716. Deze overeenkomst is niet voltrokken dan door de wezenlijke of vooronderstelde overgave der zaak.

1717. Bewaargeving geschiedt, of vrijwillig, of uit noodzaak.

1718. Vrijwillige bewaargeving heeft plaats tengevolge van de wederkeerige toestemming van den bewaargever en den bewaarnemer.

1719. Indien men zich zonder schriftelijk bewijs, of zonder begin van schriftelijk bewijs, mogt beroepen op eene vrijwillige bewaargeving, welker bestaan niet voor bewijs bij getuigen vatbaar is, wordt degene, die als

bewaarnemer aangesproken wordt, geloofd, hetzij omtrent de daadzaak zelve der bewaargeving, hetzij omtrent de zaak die het onderwerp der bewaring uitmaakt, hetzij omtrent de teruggave daarvan; alles onverminderd hetgeen, in het vierde boek, opzigtelijk den beslissenden eed bepaald is.

1720. Vrijwillige bewaargeving kan slechts plaats hebben tusschen personen, die de bekwaamheid hebben om verbindtenissen aan te gaan.

Indien evenwel iemand, die bekwaam is om verbindtenissen aan te gaan, iets in bewaring aanneemt van eenen daartoe onbekwamen persoon, is hij aan al de verplichtingen van eenen wezenlijken bewaarnemer onderworpen.

1721. Indien de bewaargeving door eenen bevoegden persoon gedaan is aan iemand, die niet bekwaam is om verbindtenissen aan te gaan, heeft de bewaargever tegen den bewaarnemer slechts eene regtsvordering tot teruggave der in bewaring gegeven zaak, zoolang de laatstgemelde nog in het bezit van dezelve is, of, indien de zaak niet meer bij den bewaarnemer berust, eene regtsvordering tot vergoeding, voor zooverre deze daardoor gebaat is.

1722. Bewaargeving uit noodzaak is de zoodanige, welke men door eenig toeval gedwongen wordt te doen, zooals door brand, instorting van gebouwen, plundering, schipbreuk, overstroming, of andere onvoorziene toevallen.

1723. Het bewijs door getuigen wordt omtrent de bewaargeving uit noodzaak toegelaten, al mogt de waarde van hetgeen in bewaring gegeven is ook de som tebovengaan, welke, naar den regel, niet voor bewijs bij getuigen vatbaar is.

1724. Voor het overige wordt de bewaargeving uit noodzaak geregeld overeenkomstig de bepalingen op vrijwillige bewaargeving toepasselijk.

1725. De bewaarnemer moet omtrent de bewaring der aan hem toevertrouwde zaak dezelfde zorg aanwenden, welke hij omtrent de bewaring zijner eigene zaken aanwendt.

1726. De bepaling van het voorgaande artikel moet met meerdere strengheid worden toegepast:

1°. Indien de bewaarnemer zich zelven tot de bewaring heeft aangeboden;

- 2°. Indien hij eenig loon voor de bewaring bedongen heeft;
- 3°. Indien de bewaargeving eeniglijk in het belang van den bewaarnemer geschied is;
- 4°. Indien nitdrukkelijk bedongen is, dat de bewaarnemer voor alle soort van verzuim zoude aansprakelijk zijn.

1727. In geen geval is de bewaarnemer aansprakelijk wegens onvermijdelijke toevallen, tenware hij in de teruggave der in bewaring gegeven zaak mogt zijn nalatig geweest.

Zelfs in dat laatste geval is hij niet aansprakelijk, indien het goed bij den bewaargever insgelijks zoude vergaan zijn.

1728. Herbergiers en logementhouders zijn als bewaarnemers verantwoordelijk voor de goederen, welke de reizigers, die bij dezelve hunnen intrek nemen, medebrengen. De bewaargeving van zoodanige soort van goederen wordt als eene bewaargeving uit noodzaak aangemerkt.

1729. Zij zijn verantwoordelijk wegens diefstal of beschadiging van de goederen der reizigers, hetzij de diefstal begaan, of de schade veroorzaakt zij door de dienstboden of andere bedienden der herberg, hetzij door ieder ander persoon.

1730. Zij zijn niet verantwoordelijk voor geweldadige diefstallen, of die begaan zijn door personen, welke de reiziger zelf bij zich toegelaten heeft.

1731. De bewaarnemer mag zich van het in bewaring gegeven goed niet bedienen, zonder het uitdrukkelijk of voorondersteld verlof van den bewaargever, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, indien daartoe gronden zijn.

1732. Hij mag niet onderzoeken, waarin de zaken bestaan, die hem in bewaring zijn gegeven, indien hem dezelve in eene gesloten kist, of onder eenen verzegelden omslag zijn toevertrouwd geworden.

1733. De bewaarnemer moet dezelfde zaak, welke hij ontvangen heeft, teruggeven.

Aldus moeten geldsommen in dezelfde stukken geld worden teruggegeven, welke in bewaring zijn gegeven, hetzij die muntspeciën in waarde vermeerderd of verminderd zijn.

1734. De bewaarnemer behoeft de in bewaring ge-

geven zaak slechts terug te geven in den staat, waarin dezelve zich bevindt op het tijdstip der teruggave.

De verminderingsen, die dezelve buiten zijne schuld heeft ondergaan, komen voor rekening van den bewaargever.

1735. De bewaarnemer, aan wien het goed door eene overmagt ontnomen is, en die de waarde daarvan of iets anders in de plaats ontvangen heeft, moet dit ontvangene aan den bewaargever teruggeven.

1736. De erfgenamen van den bewaarnemer, die, niet wetende dat eene zaak in bewaring ontvangen was, dezelve te goeder trouw verkocht heeft, is alleenlijk gehouden den door hem ontvangen koopprijs terug te geven, of, indien hij denzelven nog niet ontvangen heeft, zijne regtsvordering tegen den kooper af te staan.

1737. Indien het in bewaring gegeven goed vruchten heeft opgeleverd, die door den bewaarnemer geïnd of ontvangen zijn, is hij verplicht dezelve terug te geven.

Hij is geene interesten van de aan hem toevertrouwde geldsommen verschuldigd, dan van den dag dat hij, daartoe aangemaand, in de teruggave daarvan nalatig is geweest.

1738. De bewaarnemer mag het bewaarde goed niet teruggeven dan aan dengene, die hem hetzelfde heeft toevertrouwd, of aan hem, in wiens naam de bewaring gedaan is, of die aangewezen is om hetzelfde terug te ontvangen.

1739. Hij kan van dengene, die de zaak in bewaring gegeven heeft, geen bewijs vorderen, dat deze de eigenaar van dezelve was.

Indien hij niettemin ontdekt, dat het goed is gestolen, en wie daarvan de wezenlijke eigenaar is, moet hij dezen kennisgeven, dat hetzelfde goed bij hem in bewaring gesteld is, met aanzegging om hetzelfde binnen eenen bepaalden en genoegzamen tijd op te eischen. Indien degene, aan wien de aanzegging gedaan is, verzuimt het in bewaring gestelde goed terug te eischen, is de bewaarnemer wettiglijk ontslagen door de overgave van hetzelfde goed aan dengene, van wien hij zulks ontvangen heeft.

1740. Ingeval van overlijden van den bewaargever kan het goed alleenlijk aan deszelfs erfgenaam worden teruggegeven.

Indien er meerdere erfgenamen zijn, moet hetzelfde

teruggegeven worden aan alle gezamenlijk, of aan elk van hen voor zijn aandeel.

Indien de in bewaring gestelde zaak ondeelbaar is, moeten de erfgenamen zich onderling omtrent de overneming van dezelve verstaan.

1741. Indien degene, die de zaak in bewaring gegeven heeft, van staat veranderd is, bij voorbeeld: indien eene op het tijdstip der bewaargeving niet gehuwde vrouw naderhand getrouwd is, en zich alzoo onder de magt van haren man bevindt; indien een meerderjarige bewaargever onder curateele is gesteld; in alle deze en soortgelijke gevallen, mag het in bewaring gegeven goed niet teruggegeven worden, dan aan dengene, die het beheer heeft over de regten en goederen van den bewaargever, tenware de bewaarnemer wettige gronden mogt hebben om de verandering van staat niet te weten.

1742. Indien de bewaargeving door eenen voogd, curator, echtgenoot of bewindvoerder gedaan is, en hun beheer geëindigd is, kan het goed alleenlijk teruggegeven worden aan den persoon, die door dezen voogd, curator, echtgenoot of bewindvoerder vertegenwoordigd werd.

1743. De teruggave der in bewaring gegeven zaak moet geschieden ter plaatse, bij de overeenkomst aangewezen.

Indien de overeenkomst de plaats tot de teruggave niet aanwijst, moet dezelve gedaan worden op de plaats zelve, waar de bewaargeving geschied is.

De kosten, deswege te vallen, zijn voor rekening van den bewaargever.

1744. De in bewaring gegeven zaak moet aan den bewaargever teruggegeven worden, zoodra hij zulks vordert, al ware het ook, dat bij de overeenkomst een bepaalde tijd voor de teruggave mogt zijn vastgesteld, tenzij onder de handen van den bewaarnemer beslag mogt gelegd zijn.

1745. De bewaarnemer, die wettige redenen mogt hebben om zich van het in bewaring gegeven goed te ontlasten, kan hetzelfde ook, vóór het tijdstip bij de overeenkomst bepaald, aan den bewaargever teruggeven, of, bij deszelfs weigering, van den regter verlof bekomen om hetzelfde op eene andere plaats in bewaring te stellen.

1746. Alle verplichtingen van den bewaarnemer houden op, indien hij mogt ontdekken en bewijzen, dat hij zelf eigenaar is van het in bewaring gestelde goed.

1747. De bewaargever is verplicht aan den bewaarnemer te vergoeden alle onkosten, welke hij mogt gemaakt hebben tot behoud van het in bewaring gestelde goed, en hem schadeloos te stellen wegens al de schaden, welke hem door de bewaring mogten zijn veroorzaakt.

1748. De bewaarnemer is gerechtigd om het goed onder zich te houden tot de volle voldoening van hetgeen hem, terzake der bewaring, verschuldigd is.

DERDE AFDEELING.

Van sequestratie en derzelver verschillende soorten.

1749. Sequestratie is de bewaargeving van eene zaak, waarover geschil is, in de handen van eenen derde, die zich verbindt om dezelve, nadat het geschil zal zijn uitgemaakt, met de vruchten terug te geven aan dengene, die daartoe zal worden gerechtigd verklaard.

Deze bewaargeving heeft plaats, of door overeenkomst, of op regterlijk bevel.

1750. De sequestratie heeft bij overeenkomst plaats, wanneer het betwiste goed door een of meer personen vrijwillig in handen van eenen derde is gesteld.

1751. Het is geen noodzakelijk vereischte, dat sequestratie om niet geschiede.

1752. Sequestratie is aan dezelfde regelen onderworpen als de eigenlijk gezegde bewaargeving, behoudens de hierna volgende uitzonderingen.

1753. Zij kan roerende en onroerende zaken tot onderwerp hebben.

1754. De bewaarnemer, die met de sequestratie belast is, kan niet van de bewaring der zaak worden ontslagen, voordat het geschil uitgemaakt is, tenware al de belanghebbende partijen daarin mogten toestemmen, of er eene andere wettige reden mogt bestaan.

1755. Sequestratie op regterlijk bevel heeft plaats, wanneer de regter gelast, dat eene zaak, waarover geschil is, in bewaring gesteld worde.

1756. Geregte sequestratie wordt opgedragen, hetzij aan iemand, omtrent wien de belanghebbende partijen onderling zijn overeengekomen, hetzij aan iemand, die door den regter van ambtswege daartoe benoemd is.

In beide gevallen is degene, aan wien de zaak is toevertrouwd, aan al de verplichtingen onderworpen, welke de sequestratie bij overeenkomst medebrengt, en buitendien gehouden om jaarlijks aan het hof van justitie, en daarenboven zoo dikwijls het hof zulks vordert, eene summierere rekening van zijn beheer af te leggen, met vertooning of aanwijzing der aan hem toevertrouwde goederen, zonder dat echter de goedkeuring der rekening aan de belanghebbende partijen zal kunnen worden tegengeworpen.

1757. De regter kan sequestratie bevelen:

- 1°. Van roerende of onroerende zaken, welke onder eenen schuldenaar zijn inbeslaggenomen;
- 2°. Van eene roerende of onroerende zaak, waarvan de eigendom of het bezit tusschen twee of meer personen in geschil is;
- 3°. Van zaken, welke een schuldenaar tot kwijting zijner schuld aanbiedt.

1758. De aanstelling van eenen geregtelijken bewaarder brengt tusschen den inbeslagnemer en den bewaarder wederkeerige verplichtingen voort.

De bewaarder moet voor het behoud der inbeslaggenomen zaken de zorg dragen van een goed huisvader.

Hij moet dezelve overgeven, hetzij ten verkoop, om daaruit den inbeslagnemer te voldoen, hetzij aan de partij, tegen welke de inbeslagneming heeft plaats gehad, indien deze inbeslagneming is opgeheven.

De verplichting van den inbeslagnemer bestaat in het betalen van het bij besluit van den Gouverneur bepaalde loon aan den bewaarder.

Het loon van den bewaarder, bedoeld bij het laatste lid van art. 454 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, wordt echter, wanneer eene plantage of grond in beslag is genomen, geregeld naar het bepaalde bij het tweede en derde lid van art. 1814 van dit Wetboek.

TWAALFDE TITEL.

VAN BRUIKLEENING.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1759. Bruikleenning is eene overeenkomst, waarbij de eene partij aan de andere eene zaak om niet ten gebruike geeft, onder voorwaarde dat degene, die deze zaak ontvangt, dezelve, na daarvan gebruik te hebben gemaakt, of na eenen bepaalden tijd, zal teruggeven.

1760. De uitleener blijft eigenaar van de geleende zaak.

1761. Al hetgeen tot den handel der menschen behoort, en niet door het gebruik verloren gaat, kan het onderwerp dezer overeenkomst zijn.

1762. De verbindtenissen, welke uit de bruikleenning voortspruiten, gaan over tot de erfgenamen van dengene, die ter leen geeft, en van hem, die ter leen ontvangt.

Maar indien men de uitleening gedaan heeft alleen uit aanmerking van dengene, die ter leen ontvangt, en aan deszelfs persoon in het bijzonder, kunnen deszelfs erfgenamen het verder genot van het geleende goed niet blijven behouden.

TWEDE AFDEELING.

Van de verplichtingen van dengene, die iets ter bruikleenning ontvangt.

1763. Die iets ter leen ontvangt, is gehouden, als een goed huisvader, voor de bewaring en het behoud van het geleende goed te zorgen.

Hij mag daarvan geen ander gebruik maken dan hetwelk de aard der zaak medebrengt, of bij de overeenkomst bepaald is; alles op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, indien daartoe gronden zijn.

Indien hij het geleende goed gebruikt tot een ander einde, of gedurende eenen langeren tijd, dan hij zulks behoorde te doen, is hij daarenboven aansprakelijk voor het verlies van dat goed, al had dit verlies ook door een bloot toeval plaats.

1764. Indien de geleende zaak verloren gaat door een toeval, hetwelk degene, die dezelve ter leen ontvangen heeft, door zijne eigene zaak te gebruiken, had kunnen voorkomen, of indien hij, slechts een van beide kunnende behouden, aan de zijne eenen voorrang heeft gegeven, is hij voor het verlies der andere zaak aansprakelijk.

1765. Indien de zaak bij het ter leen geven geschat is, komt het verlies van dezelve, al ontstond dat ook door toeval, ten laste van dengene, die de zaak ter leen ontvangen heeft, tenware het tegendeel mogt bedongen zijn.

1766. Indien de zaak alleen tengevolge van het gebruik, waartoe dezelve geleend is, en buiten schuld van den gebruiker, in waarde vermindert, is deze wegens die vermindering niet aansprakelijk.

1767. Indien de gebruiker, om van de geleende zaak gebruik te kunnen maken, eenige onkosten maakt heeft, kan hij dezelve niet terugvorderen.

1768. Indien verscheidene personen gezamenlijk dezelfde zaak ter leen hebben ontvangen, zijn zij, ieder voor het geheel, jegens den uitleener daarvoor aansprakelijk.

DERDE AFDEELING.

Van de verplichtingen van den uitleener.

1769. De uitleener kan de geleende zaak niet terugvorderen dan na verloop van den bepaalden tijd, of, bij gebreke eener dusdanige bepaling, nadat dezelve tot het gebruik, waartoe zij was uitgeleend, gediend heeft, of heeft kunnen dienen.

1770. Indien evenwel de leener, gedurende dat tijdsverloop, of voordat de behoefte van den gebruiker opgehouden heeft, de geleende zaak, om dringende en onverwachts opkomende redenen, zelf benodigd heeft, kan de regter, naar gelang der omstandigheden, den gebruiker noodzaken het geleende aan den uitleener terug te geven.

1771. Indien de gebruiker, gedurende de bruikleenning, tot behoud der zaak eenige buitengewone noodzakelijke onkosten heeft moeten maken, welke zoo dringend waren, dat hij daarvan tevoren aan den

uitleener geene kennis heeft kunnen geven, is deze verplicht hem dezelve te vergoeden.

1772. Indien de ter leen gegeven zaak zoodanige gebreken heeft, dat daardoor aan dengene, die zich van dezelve bedient, nadeel zoude kunnen worden toegebracht, is de uitleener, zoo hij die gebreken gekend, en daarvan aan den gebruiker geene kennis gegeven heeft, voor de gevolgen verantwoordelijk.

DEBTIENDE TITEL.

VAN VERBRUIKLEENING.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

1773. Verbruikleening is eene overeenkomst, waarbij de eene partij aan de andere eene zekere hoeveelheid van verbruikbare zaken afgeeft, onder voorwaarde dat de laatstgemelde haar even zooveel, van gelijke soort en hoedanigheid, teruggeve.

1774. Uit kracht dezer verbruikleening wordt degene, die ter leen ontvangt, eigenaar van het geleende goed, en indien hetzelfde, op welke wijze ook, vergaat, komt dat verlies voor zijne rekening.

1775. De schuld, uit leening van geld voortspuitende, bestaat alleen in de geldsom, die bij de overeenkomst is uitgedrukt.

Indien er, vóór het tijdstip der voldoening, vermeerdering of vermindering van de waarde der geldspecie, of verandering in de gangbaarheid, plaats heeft, geschiedt de teruggave der geleende som in zoodanige specie als ten tijde der voldoening gangbaar is, berekend naar derzelver gangbare waarde op dat tijdstip.

1776. De regel, bij het vorige artikel vastgesteld, is van geene toepassing, indien, ten opzichte der leening van een zeker getal stukken van eene bepaalde munt, de partijen uitdrukkelijk zijn overeengekomen, dat hetzelfde getal en dezelfde soort van stukken zullen worden teruggegeven. In dit geval moet degene, die ter leen ontvangen heeft, het juiste getal stukken van denzelfden aard, en niet meer noch minder, teruggeven.

Indien dezelfde soort van stukken niet meer in vol-

doende hoeveelheid bestaat, moet het ontbrekende worden vergoed met munt van hetzelfde metaal, zoo na mogelijk van hetzelfde gehalte, en tezamen inhoudende evenveel metaal fijn, als de ontbrekende hoeveelheid der verschuldigde stukken metaal fijn inhielden.

1777. Indien staven goud of zilver, of wel andere waren, zijn ter leen gegeven, moet de schuldenaar, hoezeer derzelve waarde ook moge vermeerderd of verminderd zijn, altijd eene gelijke hoeveelheid en hoedanigheid teruggeven, en is tot niets meerder gehouden.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verplichtingen der uitleeners.

1778. De uitleener kan het ter leen gegevene niet teruggeischen, voordat de tijd, bij de overeenkomst bepaald, verstreken is.

1779. Geene tijdsbepaling gemaakt zijnde, kan de regter, wanneer de uitleener de teruggave vordert, naar gelang der omstandigheden, aan dengene, die de zaak ter leen ontvangen heeft, eenig uitstel toestaan.

1780. Indien men is overeengekomen, dat hij, die eene zaak of geldsom ter leen heeft ontvangen, dezelve zal teruggeven, wanneer hij daartoe in staat zal zijn, zal de regter, naar gelang der omstandigheden, den tijd der teruggave bepalen.

1781. De bepaling van art. 1772 is op verbruik-leening toepasselijk.

DERDE AFDEELING.

Van de verplichtingen des leeners.

1782. Die iets ter leen ontvangt, is verplicht hetzelfde, in gelijke hoeveelheid en hoedanigheid, en op den bepaalden tijd, terug te geven.

1783. Indien hij zich in de onmogelijkheid bevindt om hieraan te voldoen, is hij gehouden de waarde van het geleende te betalen, waarbij zullen moeten in aanmerking genomen worden de tijd en de plaats, waarop het goed, tengevolge der overeenkomst, had moeten worden teruggegeven.

Indien deze tijd en plaats niet bepaald zijn, moet de voldoening geschieden overeenkomstig de waarde,

welke de geleende zaak, ten tijde waarop en ter plaatse alwaar de leening geschied is, gehad heeft.

VIERDE AFDEELING.

Van het ter leen geven op interesten.

1784. Het is geoorloofd voor leening van geld of andere verbruikbare zaken interesten te bedingen.

1785. Hij, die ter leen ontvangen, en interesten betaald heeft, die niet bedongen waren, kan dezelve niet terugeischen, noch in mindering der hoofdsom doen verstrekken, tenware dezelve de wettelijke interesten tebovengingen, in welk geval het te veel betaalde kan worden teruggeëischt, of in mindering van de hoofdsom verstrekken.

De betaling van onbedongen interesten verplicht den schuldenaar niet dezelve in het vervolg te betalen; maar bedongen interesten zijn verschuldigd tot de teruggave of consignatie der hoofdsom toe, zelfs indien de eene of andere na den vervaltijd mogt hebben plaats gehad.

1786. Interesten zijn, of wettelijk, of bij overeenkomst bedongen. De wettelijke interesten zijn acht ten honderd. De bij overeenkomst bedongen interesten mogen de wettelijke tebovengaan.

De hoegrootheid der bij overeenkomst bedongen interesten moet in geschrift worden bepaald.

1787. Indien de uitleener interesten bedongen heeft, zonder dat het beloop daarvan bepaald zij, is degene, die ter leen ontvangen heeft, gehouden het beloop der wettelijke interesten te voldoen.

1788. Het bewijs van de betaling der hoofdsom, zonder voorbehoud van interesten gegeven zijnde, doet de voldoening der interesten vooronderstellen, en de schuldenaar wordt daarvan bevrijd.

VEERTIENDE TITEL.

VAN GEVESTIGDE OF ALTIJDDURENDE RENTEN.

1789. Het vestigen eener altijsdurende rente is eene overeenkomst, waarbij de uitleener interesten bedingt, tegen betaling eener hoofdsom, welke hij aanneemt niet terug te zullen vorderen.

1790. Deze rente is uit haren aard aflosbaar.

Partijen kunnen alleenlijk overeenkomen, dat de af-

lossing niet geschieden zal dan na verloop van eenen zekeren tijd, welke niet langer dan voor tien jaren mag gesteld worden, of zonder dat zij den schuld-eischer vooraf verwittigd hebben op eenen zekeren door hen bevorens vastgestelden termijn, welke echter den tijd van een jaar niet zal mogen teboven-gaan.

1791. De schuldenaar eener altijddurende rente kan tot de aflossing genoodzaakt worden:

- 1°. Indien hij niets betaald heeft op de gedurende twee achtereenvolgende jaren verschuldigde renten;
- 2°. Indien hij verzuimt aan den geldschieder de bij de overeenkomst beloofde zekerheid te bezorgen;
- 3°. Indien hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is verklaard.

1792. In de twee eerste gevallen, bij het vorige artikel vermeld, kan de schuldenaar zich van de verplichting tot aflossing ontheffen, indien hij binnen de twintig dagen, te rekenen van de geregtelijke aanmaning, al de verschenen termijnen betaalt of de beloofde zekerheid stelt.

VIJFTIENDE TITEL.

VAN KANSOVEREENKOMSTEN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepaling.

1793. Eene kansovereenkomst is eene handeling, waarvan de uitkomsten, met betrekking tot voordeel en nadeel, hetzij voor al de partijen, hetzij voor eenige derzelve, van eene onzekere gebeurtenis afhangen.

Van dien aard zijn:

De overeenkomst van verzekering;

Bodemerij;

Lijffrenten;

Spel en weddenschap.

De beide eerste worden bij het Wetboek van Koophandel geregeld.

TWEED E A F D E E L I N G .

Van de overeenkomst van lijfrenten en derzelver gevolgen.

1794. Lijfrente kan bij eenen bezwarenden titel, of bij akte van schenking, worden gevestigd.

Zij kan ook worden verkregen bij uiterste wilsbeschikking.

1795. Lijfrente kan worden gevestigd, hetzij op het lijf des geldschieters, of van hem wien men daarvan het genot geeft, hetzij op dat van eenen derde, ofschoon deze daarvan geen genot hebbe.

1796. Dezelve kan gevestigd worden op het lijf van een of meer personen.

1797. Zij kan gevestigd worden ten behoeve van een derde, hoewel het geld door eenen anderen persoon geschoten zij.

In dat geval is zij echter niet onderworpen aan de formaliteiten, welke tot schenkingen vereischt worden.

1798. Alle lijfrente, gevestigd op het lijf van iemand, die overleden was op den dag, waarop de overeenkomst is aangegaan, is krachteloos.

1799. Lijfrente kan tot zoodanig beloop van renten gesteld worden, als partijen goedvinden te bepalen.

1800. Degene, te wiens behoefte eene lijfrente bij bezwarenden titel is gevestigd, kan de vernietiging van de overeenkomst vorderen, indien de schuldenaar hem de bedongen zekerheid voor derzelver nakoming niet bezorgt.

Ingeval van vernietiging is de schuldenaar gehouden de achterstallige bedongen renten te betalen, tot den dag toe, waarop de hoofdsom zal zijn afgelost.

1801. Wanbetaling der verschenen lijfrente geeft den rentheffer geen regt om aflossing van de hoofdsom, of teruggave van het door hem daarvoor afgestane goed, te vorderen; hij heeft alleen het regt om zijnen schuldenaar voor de verschuldigde renten aan te spreken en uit te winnen, en om zekerheid te vragen voor de te vervallen renten.

1802. Ingeval de schuldenaar in staat van faillissement of kennelijk onvermogen is verklaard, zal de lijfrente verminderd worden naar evenredigheid der overige schulden, en is de boedel verplicht aan den rentheffer het genot der alzoo verminderde lijfrente te verzekeren.

1803. De schuldenaar kan zich niet van de betaling der lijfrente ontheffen door de teruggave der hoofdsom aan te bieden, en door af te zien van de terugvoering der betaalde renten; hij is gehouden met de betaling der lijfrente voort te gaan, gedurende het geheele leven van den persoon of der personen, op wier lijf de rente gevestigd is, hoe bezwarend ook de betaling dier rente voor hem worden moge.

1804. De eigenaar eener lijfrente heeft slechts een verkregen regt op de lijfrente, naar evenredigheid van het getal der dagen, welke degene geleefd heeft op wiens lijf de rente is gevestigd.

Indien echter de overeenkomst medebrengt, dat de rente vooruit moet worden betaald, is het regt op den termijn, die betaald had behooren te zijn, verkregen van den dag, waarop de betaling had moeten geschieden.

1805. Men kan niet bedingen, dat eene lijfrente aan geene inbeslagneming zal onderworpen zijn, tenware dezelve om niet gevestigd zij.

1806. De rentheffer kan de verschenen rente niet vorderen dan door te doen blijken van het leven van hem, op wien de lijfrente gevestigd is.

DERDE AFDEELING.

Van spel en weddingschap.

1807. De wet staat geene regtsvordering toe terzake van eene schuld uit spel of uit weddingschap voortgesproten.

1808. Onder de hierboven staande bepaling zijn echter niet begrepen die spelen, welke geschikt zijn tot ligchaamsoefening, als het schermen, wedloopen en dergelijke.

Niettemin kan de regter den eisch ontzeggen of verminderen, wanneer hem de som overmatig toeschijnt.

1809. Men mag de bepalingen der twee voorgaande artikelen door geene schuldvernieuwing ontwijken.

1810. In geen geval kan hij, die het verlorene vrijwillig betaald heeft, hetzelfde teruggeischen, tenware van den kant van dengene, die gewonnen heeft, bedrog, list of oplichting hebbe plaats gehad.

ZESTIENDE TITEL.

VAN LASTGEVING.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard der lastgeving.

1811. Lastgeving is eene overeenkomst, waarbij iemand aan eenen anderen de magt geeft, en deze aanneemt, om eene zaak voor den lastgever, in deszelfs naam, te verrigten.

1812. Last kan worden gegeven en aangenomen bij authentieke akte, bij onderhandsch geschrift, zelfs bij eenen brief, en ook bij monde.

De aanneming van eenen last kan ook stilzwijgend geschieden, en afgeleid worden uit de volvoering van den last door den lasthebber.

1813. De volmagt, waarbij iemand, die uit de kolonie afwezig of daarbuiten woonachtig is, den last opdraagt tot het beheeren van in de kolonie gelegen onroerende goederen, kan alleen bij authentieke akte worden verleden.

Zij moet daarenboven, om tegenover derden te kunnen werken, overeenkomstig het bepaalde in art. 77 zijn geboekt.

1814. Lastgeving geschiedt om niet, tenware het tegendeel bedongen zij. In het laatste geval zal de lasthebber, indien het loon niet uitdrukkelijk bepaald is, mogen in rekening brengen hetgeen is vastgesteld in art. 468.

Wanneer echter de lastgeving betreft het beheer van plantages of gronden, zal de lasthebber, of zullen de lasthebbers gezamenlijk, indien er meer zijn, ook dan wanneer de volmagt geen loon toezegt, in rekening mogen brengen een twintigste gedeelte van de onzuivere vruchten.

Ingeval vruchten nog niet zijn afgeleverd, of de koopprijs nog niet is geëind, wordt het loon tusschen den lasthebber en zijn opvolger door ieder voor de helft genoten.

1815. Lastgeving is, of bijzonder, en slechts tot eene of meer bepaalde zaken, of algemeen, en tot al de zaken van den lastgever betrekkelijk.

1816. Lastgeving, in algemeene bewoordingen vervat, strekt zich alleen uit tot daden van beheer.

Om goederen te vervreemden of met hypotheek te bezwaren, om eene dading aan te gaan, of om eenige andere daad van eigendom te verrigten, wordt eene uitdrukkelijke lastgeving vereischt.

1817. De lasthebber mag niets doen, hetwelk zijnen last tebuitengaat; de magt om eene zaak bij wege van dading af te doen bevat geenszins de bevoegdheid om dezelve aan de beslissing van scheidsmannen te onderwerpen.

1818. Vrouwen en minderjarigen kunnen tot zaakgelastigden gekozen worden; maar de lastgever heeft geene andere regtsvordering tegen minderjarigen, dan overeenkomstig de algemeene bepalingen, die tot de verbindtenissen der minderjarigen betrekkelijk zijn, en tegen getrouwde vrouwen, die zonder magtiging harer mans den last hebben op zich genomen, dan volgens de regelen bij den vijfden en zevenden titel van het eerste boek voorgeschreven.

1819. De lastgever kan dengene, met wien de zaakgelastigde in die hoedanigheid gehandeld heeft, onmiddellijk in regten betrekken, en de voldoening der overeenkomst vorderen.

TWEDE AFDEELING.

Van de verplichtingen van den lasthebber.

1820. De lasthebber is gehouden den last, zoolang hij daarvan niet ontheven is, te volvoeren, en is verantwoordelijk voor de kosten, schade en interesten, die door het niet tenuitvoerbrenge van dien last zouden kunnen ontstaan.

Insgelijks is hij gehouden de zaak, waarmede hij ten tijde van het overlijden van den lastgever eenen aanvang heeft gemaakt, ten einde te brengen, indien er, door het niet onmiddellijk afdoen van de zaak, eenig nadeel zoude kunnen ontstaan.

1821. De lasthebber is niet alleen aansprakelijk wegens kwaad opzet, maar ook wegens verzuimen, welke hij bij het volvoeren van zijnen last mogt hebben gepleegd.

Niettemin wordt de verantwoordelijkheid wegens verzuimen minder streng toegepast ten aanzien van dengene, die eenen last om niet op zich neemt, dan van hem, die daarvoor eenige belooning ontvangt.

1822. De lasthebber is verplicht rekenschap te geven van hetgeen hij verrigt heeft, en aan den lastgever verantwoording te doen van al hetgeen hij uit kracht van zijne volmagt ontvangen heeft, al ware het ook dat het ontvangene niet aan den lastgever mogt zijn verschuldigd geweest.

1823. De lasthebber is verantwoordelijk voor den-
gene, die hij tot de uitvoering van dien last in zijne
plaats gesteld heeft:

- 1°. Indien hij geene magt heeft bekomen om een ander in zijne plaats te stellen;
- 2°. Indien hem die magt verleend is zonder aanduiding van eenen bepaalden persoon, en degene, dien hij daartoe gekozen heeft, blijkbaar onbekwaam of onvermogen is.

De lastgever wordt steeds voorondersteld aan den lasthebber het vermogen te hebben gegeven om een ander in zijne plaats te stellen tot het beheer van goederen, welke buiten het grondgebied der kolonie gelegen zijn.

In allen gevalle kan de lastgever den persoon, welken de lasthebber in zijne plaats heeft gesteld, onmiddellijk aanspreken.

1824. Indien, bij dezelfde akte, verscheidene gevolmagtigden of zaakgelastigden zijn aangesteld, heeft te hunnen aanzien geene hoofdelijke verbindtenis plaats, dan voor zooverre zulks uitdrukkelijk bepaald is.

1825. De lasthebber is de interessen der hoofdsommen, welke hij tot zijn eigen gebruik besteed heeft, verschuldigd, te rekenen van het tijdstip, waarop hij daarvan gebruik heeft gemaakt, en van de sommen, die hij bij slot van rekening moet uitkeeren, van den dag af, waarop hij in verzuim gesteld is.

1826. De lasthebber, die aan dengene, met wien hij in die hoedanigheid handelt, behoorlijk kennisgegeven heeft van zijne volmagt, is niet aansprakelijk ten aanzien van hetgeen boven zijnen last geschied is, tenware hij zich daartoe persoonlijk had verbonden.

DERDE AFDEELING.

Van de verplichtingen van den lastgever.

1827. De lastgever is verplicht na te komen de ver-

bindtenissen, door den lasthebber, overeenkomstig de magt welke hij hem heeft verleend, aangegaan.

Hij is niet gehouden tot hetgeen bovendien mogt geschied zijn, dan voor zooverre hij zulks uitdrukkelijk of stilzwijgend bekrachtigd heeft.

1828. De lastgever is verplicht aan den lasthebber terug te geven de voorschotten en onkosten, welke deze tot uitvoering van den last gedaan heeft; en hem zijn loon te betalen, indien zulks bedongen is.

Indien aan den lasthebber geen verzuim te wijten is, kan de lastgever zich aan deze teruggave en betaling niet onttrekken, al mogt de zaak ook mislukt zijn.

1829. Ook moet de lastgever den lasthebber schadeloosstellen wegens de verliezen, welke deze, ter gelegenheid der uitvoering van zijnen last, mogt geleden hebben, mits hem te dien opzichte geene onvoorzigtigheid te wijten zij.

1830. De lastgever is aan den lasthebber interesten voor gedane voorschotten verschuldigd, te rekenen van den dag, waarop de voorschotten gedaan zijn.

1831. Indien een lasthebber door verscheidene personen is aangesteld tot het waarnemen eener zaak, die aan hen allen gemeen is, is elk hunner jegens hem, voor het geheel, aansprakelijk voor al de gevolgen van de lastgeving.

1832. De lasthebber heeft het regt om hetgeen hij van den lastgever onder zich heeft zoolang terug te houden, totdat hem alles betaald is, hetwelk hij ten gevolge der lastgeving te vorderen heeft.

Wanneer echter de last heeft bestaan in het beheer van eene plantage of grond, is de lasthebber, op de eerste aanvraag van den eigenaar of diens gemagtigde, verplicht tot de overgave, al mogt hij ook beweren terzake van zijn gehouden beheer vorderingen ten laste van den eigenaar te hebben, mits door of van wege dezen laatste ten behoeve van den voormaligen lasthebber zekerheid gesteld worde, desnoods geregteijk goed te keuren, hetzij door middel van eenen borgtogt ten beloope van eene som, mede desnoods door den regter te bepalen, hetzij door het storten van gelijke som in de consignatiekas, hetzij eindelijk door middel van eene hypotheekaire inschrijving op het goed; alles onverminderd het regt van den eigenaar om de geldig-

digheid of de hoegrootheid der vorderingen in regten te betwisten.

VIERDE AFDEELING.

Over de verschillende wijzen, waarop de lastgeving eindigt.

1833. Lastgeving eindigt:

Door herroeping der volmagt van den lasthebber;

Door de opzegging van den last door den lasthebber;

Door den dood, de curatee, den staat van faillissement of van kennelijk onvermogen, hetzij van den lastgever, hetzij van den lasthebber;

Door het huwelijk der vrouw, die den last gegeven of ontvangen heeft.

1834. De lastgever kan den last herroepen, wanneer hem zulks goeddunkt, en, indien daartoe gronden bestaan, den lasthebber noodzaken hem de volmagt, welke hij in handen heeft, terug te geven.

1835. De herroeping, alleen aan den lasthebber kenbaar gemaakt zijnde, kan aan derden, die, daarvan onkundig, met hem gehandeld hebben, niet worden tegengeworpen, behoudens het verhaal van den lastgever op den lasthebber.

1836. De aanstelling van eenen nieuwen lasthebber, tot het verrigten van dezelfde zaak, brengt de herroeping van den eersten mede, te rekenen van den dag, waarop die aanstelling aan den laatstgemelde is kenbaar gemaakt.

1837. De lasthebber kan zich van den last ontslaan door opzegging aan den lastgever.

Indien evenwel deze opzegging door hare ontijdigheid, of uit eenigen anderen hoofde, door de schuld van den lasthebber aan den lastgever tot nadeel verstrekt, moet hij deswege door den lasthebber schadeloos worden gesteld; tenware de laatstgemelde zich in de onmogelijkheid bevond om den last verder te volbrengen, zonder daardoor zelf eene aanmerkelijke schade te lijden.

1838. Indien de lasthebber onbewust is van den dood des lastgevers, of van het bestaan van eenige andere oorzaak die den last doet eindigen, is hetgeen hij in die onwetendheid verrigt heeft van waarde.

In dat geval moeten de verbindtenissen, door den

lasthebber aangegaan, nagekomen worden ten aanzien van derden, die in de goede trouw zijn.

1839. Ingeval de lasthebber overlijdt, moeten deszelfs erfgenamen daarvan aan den lastgever kennisgeven, indien hun de lastgeving bekend is, en inmid- dels zorg dragen voor hetgeen de omstandigheden in het belang van den lastgever mogten vereischen; op straffe van vergoeding van kosten, schade en interes- ten, indien daartoe gronden zijn.

1840. Wanneer door overlijden, vertrek uit de kolonie, of ontstentenis, uit welken hoofde ook, van den lasthebber, onroerende goederen in de kolonie gelegen onbeheerd zijn, benoemt het hof van justitie, op verzoek van belanghebbenden of van het openbaar ministerie, een bewindvoerder als bedoeld in de eerste afdeeling van den achttienden titel van het eerste boek.

In het geval van het voorgaande artikel houden de bemoeijingen der erfgenamen op, zoodra, door de be- noeming van den bewindvoerder, in het beheer der goederen is voorzien.

ZEVENTIENDE TITEL.

VAN BORGTOGT.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard van den borgtogt.

1841. Borgtogt is eene overeenkomst, waarbij een derde zich, ten behoeve van den schuldeischer, verbindt om aan de verbindtenis van den schuldenaar te voldoen, indien deze niet zelf daaraan voldoet.

1842. Geen borgtogt kan bestaan, of er moet eene wettige hoofdverbindtenis zijn.

Men kan zich niettemin borgstellen voor eene verbindtenis, al mogt die ook kunnen vernietigd worden door eene exceptie, welke alleen den verbondene in persoon betreft, bij voorbeeld, ingeval van minderjarigheid.

1843. Een borg kan zich tot niets meerder, noch onder meer bezwarende voorwaarden, verbinden, dan waartoe de hoofdschuldenaar verbonden is.

Borgtogt kan ook worden aangegaan voor slechts een gedeelte der schuld, of onder minder bezwarende voorwaarden. Indien de borgtogt voor meerder dan

de schuld, of onder meer bezwarende voorwaarden, is aangegaan, is hij niet geheel van onwaarde, maar bepaalt zich slechts tot datgene, hetwelk in de hoofdverbindtenis is begrepen.

1844. Men kan zich borg stellen zonder daartoe aangezocht te zijn door dengene, voor wien men zich verbindt, en zelf buiten zijn weten.

Men kan zich ook borg stellen, niet alleen voor den hoofdschuldenaar, maar ook voor deszelfs reeds gestelden borg.

1845. Borgtogt wordt niet voorondersteld, maar moet uitdrukkelijk worden aangegaan; men kan dien niet verder uitstrekken dan de bepalingen, onder welke dezelve is aangegaan.

1846. Onbepaalde borgtogt voor eene hoofdverbindtenis strekt zich uit tot al de gevolgen der schuld, zelfs tot de kosten der tegen den hoofdschuldenaar gedane regtsvordering, en tot alle zoodanige, welke gemaakt zijn nadat de borg deswege is aangemaand.

1847. De verbindtenissen der borgen gaan over op hunne erfgenamen.

1848. De schuldenaar, die verplicht is borg te stellen, moet daartoe zoodanigen persoon aanbieden, die de bekwaamheid heeft om zich te verbinden, die genoegzaam gegoed is om aan de verbindtenis te kunnen voldoen, en binnen de kolonie woonachtig is.

1849. De gegoedheid van eenen borg wordt alleen beoordeeld naar deszelfs vaste goederen, hypothecken of inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, uitgezonderd in zaken van koophandel, en wanneer de schuld eene geringe som bedraagt. Men kan geen achtslaan op onroerende goederen, waarover geschil in regten bestaat, of waarvan de uitwinning, wegens derzelver verren afstand, te moeilijk zoude zijn.

1850. Wanneer de borg, die door den schuldeischer vrijwillig, of op regterlijke uitspraak, is aangenomen, naderhand onvermogen is geworden, moet er een nieuwe borg gesteld worden.

Deze regel lijdt alleenlijk uitzondering, ingeval de borg gesteld is tengevolge eener overeenkomst, waarbij de schuldeischer eenen bepaalden persoon tot borg gevorderd heeft.

1851. Hij, die door de wet, of fengevolge van een regterlijk gewijsde, verplicht is eenen borg te stellen,

en dien niet mogt kunnen vinden, kan volstaan met, in deszelfs plaats, een pand of hypotheek te geven.

TWEDE AFDEELING.

Van de gevolgen van borgtocht tusschen den schuldeischer en den borg.

1852. De borg is jegens den schuldeischer niet tot betaling gehouden dan bij gebreke van den schuldenaar, wiens goederen vooraf moeten uitgewonnen worden.

1853. De borg kan niet vorderen, dat des schuldenaars goederen vooraf uitgewonnen worden:

- 1°. Wanneer hij van het voorregt van uitwinning heeft afstand gedaan;
- 2°. Wanneer hij zich hoofdelijk met den hoofdschuldenaar verbonden heeft; in welk geval de gevolgen van deszelfs verbindtenis geregeld worden naar de beginselen, welke ten opzichte van hoofdelijke schulden zijn vastgesteld;
- 3°. Indien de schuldenaar eene exceptie kan in het midden brengen, welke hem alleen en persoonlijk betreft;
- 4°. Indien de schuldenaar zich in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen bevindt;
- 5°. Ingeval van geregtelijken borgtocht.

1854. De schuldeischer is niet verplicht den hoofdschuldenaar eerst uit te winnen, dan wanneer de borg, op de eerste geregtelijke tegen hem gerigte aanspraak, zulks vordert.

1855. De borg, die de uitwinning van den hoofdschuldenaar vordert, moet aan den schuldeischer de goederen van denzelfden aanwijzen, en de noodige penningen voorschieten om de uitwinning te bewerkstelligen.

Hij kan geene aanwijzing doen van goederen, waarover geschil in regten bestaat, noch van de zoodanige, welke voor de schuld zijn gehypothekeerd, en waarvan de schuldenaar niet meer in het bezit is, noch eindelijk van goederen buiten de kolonie gelegen.

1856. Wanneer de borg, overeenkomstig het voorgaande artikel, eene aanwijzing van goederen gedaan, en de noodige penningen tot de uitwinning geschoten heeft, is de schuldeischer, ten beloope der aangewe-

zen goederen, met opzigt tot den borg, verantwoordelijk voor het onvermogen van den hoofdschuldenaar, hetwelk bij gebreke van vervolgingen daarna ontstaan is.

1857. Wanneer verscheidene personen zich tot borgen hebben gesteld voor denzelfden schuldenaar en voor dezelfde schuld, is ieder van hen voor de geheele schuld verbonden.

1858. Niettemin kan elk hunner, zoo hij geen afstand heeft gedaan van het voorregt van schuldsplitsing, op de eerste geregtelijke aanspraak vorderen, dat de schuldeischer zijne schuldvordering alvorens verdeele, en dezelve vermindere tot het aandeel van elken deugdelijk verbonden borg.

Indien, ten tijde dat een der borgen de schuldsplitsing heeft doen uitspreken, een of meer medeborgen onvermogend zijn, is die borg, naar evenredigheid van zijn aandeel, gehouden voor de onvermogenden te voldoen; maar hij is niet aansprakelijk, indien derzelver onvermogen na de schuldsplitsing is opgekomen.

1859. Indien de schuldeischer zelf, en vrijwillig, zijne regtsvordering verdeeld heeft, kan hij tegen die schuldsplitsing niet weder opkomen, al waren zelfs eenige der borgen onvermogend, vóór den tijd dat hij de schuld verdeeld heeft.

DERDE AFDEELING.

Van de gevolgen van borgtocht tusschen den schuldenaar en den borg, en tusschen de borgen onderling.

1860. De borg, die betaald heeft, heeft zijn verhaal op den hoofdschuldenaar, hetzij de borgtocht met of zonder deszelfs medeweten gesteld zij. Dit verhaal heeft plaats, zoowel ten aanzien van de hoofdsom, als van de interesten en de kosten.

Ten aanzien dier kosten heeft de borg slechts zijn verhaal, voor zooverre hij tijdig aan den hoofdschuldenaar heeft kennisgegeven van de tegen hem gerigte vervolgingen.

De borg heeft ook verhaal tot vergoeding van kosten, schade en interesten, indien daartoe gronden zijn.

1861. De borg, die de schuld betaald heeft, treedt van regtswege in al de regten, welke de schuldeischer tegen den schuldenaar gehad heeft.

1862. Indien verscheidene hoofdschuldenaars van de-

zelfde schuld ieder voor het geheel verbonden waren, heeft degene, die zich voor allen tot borg gesteld heeft, op een ieder hunner zijn verhaal tot terugvordering van al hetgeen hij betaald heeft.

1863. De borg, die eenmaal de schuld betaald heeft, heeft geen verhaal op den hoofdschuldenaar, die voor de tweede maal betaald heeft, indien hij denzelven van de door hem gedane betaling geene kennis heeft gegeven; behoudens zijne actie tot terugvordering tegen den schuldeischer.

Indien de borg betaald heeft, zonder daartoe in regten te zijn aangesproken, en zonder den hoofdschuldenaar daarvan te hebben verwittigd, heeft hij op deze geen verhaal, ingeval die schuldenaar, op het oogenblik der betaling, gronden mogt hebben gehad om de schuld te doen vervallen verklaren; onverminderd de regtsvordering van den borg tot terugvordering tegen den schuldeischer.

1864. De borg kan, zelfs voordat hij betaald heeft, den schuldenaar aanspreken om door denzelven schade-loosgesteld, of van zijne verbindtenissen ontheven te worden:

- 1°. Indien hij tot betaling in regten vervolgd wordt;
- 2°. Indien de schuldenaar is verklaard in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen;
- 3°. Indien de schuldenaar zich verbonden heeft om hem binnen zekeren tijd het ontslag van zijnen borgtogt te bezorgen;
- 4°. Indien de schuld opeischbaar is geworden door het verschijnen van den termijn, op welken zij betaalbaar was gesteld;
- 5°. Na verloop van tien jaren, indien de hoofdverbindtenis geenen bepaalden vervaltijd heeft; tenware de hoofdverbindtenis van dien aard zij, dat zij niet vóór eenen bepaalden tijd kan vervallen, zooals eene voogdij.

1865. Indien verscheidene personen zich tot borgen hebben gesteld voor denzelfden schuldenaar, en terzake van dezelfde schuld, heeft de borg, die de schuld vol-daan heeft, in de gevallen bij n°. 1 en 2 van het vorige artikel voorzien, zijn verhaal op de overige borgen, ieder voor zijn aandeel.

De bepaling van het tweede lid van art. 1314 is ten deze toepasselijk.

VIERDE AFDEELING.

Van het te niet gaan van borgtogt.

1866. De verbindtenis, uit borgtogt voortspuitende, gaat te niet door dezelfde oorzaken, waardoor de overige verbindtenissen eindigen.

1867. De schuldvermenging, welke plaats heeft tusschen den persoon van den hoofdschuldenaar en dien van den borg, wanneer de een erfgenaam wordt van den ander, vernietigt geenszins de regtsverordering van den schuldeischer tegen dengene, die zich tot borg gesteld heeft van den borg.

1868. De borg kan zich tegen den schuldeischer van alle exceptiën bedienen, die aan den hoofdschuldenaar toekomen, en tot de schuld zelve behooren.

Maar hij kan geene exceptiën in het midden brengen, welke alleen den persoon van den schuldenaar betreffen.

1869. De borg is ontslagen, wanneer hij, door toedoen van den schuldeischer, niet meer treden kan in de regten, hypothecken en voorregten van dien schuldeischer.

1870. De vrijwillige aanneming van eenig onroerend of ander goed, door den schuldeischer in betaling der hoofdschuld gedaan, ontslaat den borg, al ware het ook, dat hetzelfde goed naderhand van den schuldeischer wierd uitgewonnen.

1871. Een eenvoudig uitstel van betaling, door den schuldeischer aan den hoofdschuldenaar toegestaan, ontslaat den borg niet; doch deze kan, in dat geval, den schuldenaar vervolgen, om hem tot betaling te noodzaken, of om hem het ontslag van zijnen borgtogt te bezorgen.

ACHTTIENDE TITEL.

VAN DADING.

1872. Dading is eene overeenkomst, waarbij partijen, tegen overgave, belofte of terughouding eener zaak, een aanhangig geding ten einde brengen, of een te voeren geding voorkomen.

Deze overeenkomst is slechts van waarde, indien zij schriftelijk is aangegaan, al mogt zij ook eene zaak betreffen, waaromtrent het bewijs door getuigen zoude kunnen worden toegelaten.

1873. Om eene dading te treffen moet men de bevoegdheid hebben om over de onderwerpen, in de dading begrepen, te kunnen beschikken.

Voogden en curators kunnen geene dading treffen, dan zich gedragende overeenkomstig de bepalingen van den vijftienden en zeventienden titel des eersten books.

Openbare instellingen kunnen geene dading treffen, dan met inachtneming der formaliteiten voorgeschreven bij de verordeningen, die haar betreffen.

1874. Men kan over de burgerlijke belangen, die uit een misdrijf ontstaan, dading treffen.

De dading belet geenszins de vervolging van het openbaar ministerie.

1875. Dadingen bepalen zich tot derzelver onderwerp; de daarbij gedane afstand van alle regten, actiën en vorderingen moet slechts verstaan worden, voor zooverre die betrekking hebben tot het verschil, hetwelk tot de dading heeft aanleiding gegeven.

1876. Dadingen maken slechts een einde aan die verschillen, welke daarin begrepen zijn, hetzij partijen derzelver bedoeling in bijzondere of algemeene bevoordingen bevat hebben, hetzij men die bedoeling afleide als een noodzakelijk gevolg van hetgeen uitgedrukt is.

1877. Indien degene, die eene dading getroffen heeft over een regt, hetwelk hem uit eigen hoofde toekwam, vervolgens een dergelijk regt van een ander verkrijgt, is hij, met betrekking tot het nieuw bekomen regt, aan de bevorens aangegane dading niet gebonden.

1878. Dadingen, door een der belanghebbenden aangegaan, verbinden de overige belanghebbenden niet, en kunnen door hen niet worden ingeroepen.

1879. Dadingen hebben tusschen de partijen kracht van gewijsde in het hoogste ressort.

Men kan tegen dezelve niet opkomen, hetzij uithoofde van dwaling in het regt, hetzij uithoofde van benadeeling.

1880. Niettemin kan eene dading vernietigd worden, wanneer er dwaling heeft plaats gehad omtrent den persoon, of omtrent het onderwerp van het geschil.

Zij kan vernietigd worden in al de gevallen, waarin bedrog of geweld heeft plaats gehad.

1881. Insgelijks kan men de vernietiging eener dading vragen, wanneer dezelve, tengevolge eener dwaling in feiten, is aangegaan ten aanzien van eenen titel, die nietig was, behalve in het geval dat partijen nitdrukkelijk over die nietigheid eene dading gesloten hebben.

1882. Eene dading aangegaan op grond van stukken, die naderhand zijn bevonden valsch te zijn, is ten eenenmale nietig.

1883. Eene dading over een geschil, waaraan reeds een einde is gemaakt door een vonnis, hetwelk in kracht van gewijsde is gegaan, doch waarvan partijen of eene derzelve geene kennis droegen, is nietig.

Indien het vonnis, waarvan partijen geene kennis droegen, aan eenig beroep onderhevig was, is de dading van waarde.

1884. Indien partijen, in het algemeen, eene dading hebben aangegaan over alle zaken, welke zij met elkander uitstaande hebben, leveren de bescheiden, die hun toen onbekend waren, doch naderhand ontdekt zijn, geenen grond op tot vernietiging der dading, tenware dezelve door toedoen van eene der partijen mochten zijn achtergehouden.

Maar de dading is nietig, indien dezelve slechts eene enkele zaak tot onderwerp had, waarop door de naderhand ontdekte bescheiden gebleken mogt zijn, dat eene der partijen geen het minste regt had.

1885. Een misslag van berekening, bij eene dading begaan, moet hersteld worden.

VIERDE BOEK.**VAN BEWIJS EN VERJARING.**

EERSTE TITEL.**VAN BEWIJS IN HET ALGEMEEN.**

1886. Een iegelijk, die beweert eenig regt te hebben, of zich op eenig feit tot staving van zijn regt, of tot tegenspraak van eens anders regt, beroept, moet het bestaan van dat regt, of van dat feit, bewijzen.

1887. De bewijsmiddelen bestaan in:

Het schriftelijk bewijs;

Het bewijs door getuigen;

De vermoedens;

De bekentenis;

Den eed;

Alles met inachtneming der regelen bij de volgende titels voorgeschreven.

TWEEDE TITEL.**VAN SCHRIFTELIJK BEWIJS.**

1888. Schriftelijk bewijs geschiedt door authentieke of door onderhandsche geschriften.

1889. Eene authentieke akte is de zoodanige, welke in den wettelijken vorm is verleden, door of ten overstaan van openbare ambtenaren, die daartoe bevoegd zijn ter plaatse, alwaar zulks is geschied.

1890. Eene akte, welke, uithoofde van onbevoegdheid of onbekwaamheid van den ambtenaar, uithoofde van een gebrek in den vorm, niet voor authentiek kan gehouden worden, heeft echter kracht van een onderhandsch geschrift, indien dezelve door partijen onteekend is.

1891. Eene authentieke akte levert tusschen partijen en derzelver erfgenamen of regtverkrijgenden een volledig bewijs op van hetgeen daarin vermeld staat.

1892. Eene authentieke akte levert echter geen volledig bewijs op omtrent hetgeen daarin als een bloot te kennen geven voorkomt, dan voor zooverre het te kennen gegevene in een dadelijk verband staat met het onderwerp der akte.

Indien hetgeen daarbij als een bloot te kennen geven voorkomt niet in een dadelijk verband staat met het onderwerp der akte, kan hetzelfde alleen dienen tot begin van schriftelijk bewijs.

1893. Indien eene authentieke akte, van welken aard ook, van valsheid beticht wordt, kan derzelver uitvoering worden geschorst, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

1894. Nadere overeenkomsten, aangegaan bij eene afzonderlijke akte, in strijd met de oorspronkelijke, leveren alleen bewijs op tusschen de partijen, die tot zoodanige akte zijn toegetreden, en hare erfgenamen of regthebbenden, doch zij kunnen niet tegen derden werken.

1895. Als onderhandsche geschriften worden aangemerkt onderhands geteekende akten, brieven, registers, huiselijke papieren en andere schriften, welke zonder tusschenkomst van eenen openbaren ambtenaar zijn opgemaakt, of welke partijen, nadat haar daarvan voorlezing is gedaan, onderteekend hebben met een kruismerk, waarvan de echtheid door eenen openbaren ambtenaar is erkend.

1896. Een onderhandsch geschrift, hetwelk erkend is door dengene, tegen wien men zich daarop beroept, of hetwelk op eene wettige wijze voor erkend wordt gehouden, levert, ten aanzien van de onderteekenaars, en derzelver erfgenamen en regtverkrijgenden, hetzelfde volledig bewijs op als eene authentieke akte, en de bepaling van art. 1892 is op gelijke wijze daarop toepasselijk.

1897. Hij, tegen wien men zich op een onderhandsch geschrift beroept, is verplicht zijn schrift of zijne handteekening stellig te erkennen of te ontkennen; doch zijne erfgenamen of regtverkrijgenden kunnen volstaan met te verklaren, dat zij hetzelfde niet erkennen als het schrift of de handteekening van dengene, wien zij vertegenwoordigen.

1898. Ingeval iemand zijn schrift of zijne handteekening ontkent, of indien deszelfs erfgenamen of regtverkrijgenden verklaren dezelve niet te erkennen, moet de regter bevelen, dat de echtheid daarvan geregteijk onderzocht worde.

1899. Onderhandsche eenzijdige schuldverbindtenis-

sen tot voldoening van gereed geld, of van eene zaak welke op eene bepaalde waarde kan worden gesteld, moeten geheel geschreven worden met de hand van dengene, die dezelve onderteekend heeft, of ten minste moet daaronder, behalve de handteekening, met de hand des onderteekenaars geschreven worden eene goedkeuring, houdende in voluitgeschreven letters de som of de hoegrootheid, of de hoeveelheid der verschuldigde zaak.

Bij gebreke hiervan kan de geteekende akte, indien de verbindtenis wordt ontkend, slechts als een begin van schriftelijk bewijs worden aangenomen.

De bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk op zaken van koophandel.

1900. Indien de som, welke bij de akte zelve vermeld is, verschilt van die, welke bij de goedkeuring uitgedrukt staat, wordt de verbindtenis gerekend voor de minste som te zijn aangegaan, zelfs dan ook wanneer de akte, mitsgaders de goedkeuring, geheel en al door de hand van dengene, die zich verbonden heeft, geschreven zijn; tenware men kunne bewijzen, in welk van beide gedeelten van het stuk de misslag heeft plaats gehad.

1901. Onderhandsche akten hebben, ten aanzien harer dagteekening, tegen derden geene kracht, dan van den dag dat zij, op de wijze bij besluit van den Gouverneur te bepalen, door een daarbij aan te wijzen openbaren ambtenaar, zijn geboekt; of van den dag waarop degenen, of een van degenen, die dezelve onderteekend hebben, overleden zijn; of van dien waarop derzelver bestaan bewezen wordt bij akten, door openbare ambtenaren opgemaakt; of wel van den dag waarop de derde, tegen wien men zich van de akte bedient, derzelver bestaan schriftelijk heeft erkend.

1902. Registers en huiselijke papieren leveren geen bewijs op ten voordeele van dengene, die dezelve geschreven heeft; zij strekken tot bewijs tegen hem:

- 1°. In al de gevallen, waarin die stukken stellig melding maken van eene ontvangen betaling;
- 2°. Wanneer zij uitdrukkelijke melding maken, dat de aantekening geschied is om een gebrek in den titel aan te vullen ten behoeve van dengene, te wiens voordeele zij eene verbindtenis aanduiden.

In alle andere gevallen zal de regter daarop zoodanig achtslaan, als hij zal vermeenen te behooren.

1903. Koopmansboeken leveren een bewijs op tegen personen, die geen handel drijven, ten aanzien der hoedanigheid en der hoeveelheid van de leverantiën, welke daarop gebragt zijn, mits het van elders bewezen zij, dat de koopman gewoon was aan de tegenpartij dergelijke leveringen op krediet te doen, mitsgaders dat de boeken overeenkomstig de bij het Wetboek van Koophandel voorgeschreven formaliteiten gehouden zijn, en eindelijk dat de koopman de echtheid zijner vordering onder eede bevestige.

Indien de koopman overleden is, moeten zijne erfgenamen onder eede verklaren, dat zij te goeder trouw gelooven, dat de schuld bestaat en onvoldaan is.

Koopmansboeken, niet rigtig gehouden, kunnen echter tot bewijs strekken tegen den koopman.

1904. Aanteekeningen door eenen schuldeischer gesteld op eenen titel, die altijd in deszelfs bezit is gebleven, verdienen geloof, alhoewel dezelve door hem noch onderteekend noch gedagteekend zijn, wanneer het geschrevene strekt tot bevrijding van den schuldenaar.

Hetzelfde geldt omtrent aanteekeningen, welke de schuldeischer op het dubbel van eenen titel of op eene kwijting gesteld heeft, mits dit dubbel of deze kwijting in het bezit van den schuldenaar zij.

1905. De eigenaar van eenen titel kan daarvan te zijnen koste de vernieuwing vorderen, indien het schrift wegens ouderdom of eenige andere reden onleesbaar wordt.

1906. Indien een titel gemeen is tusschen verscheidene personen, is ieder derzelve bevoegd te vorderen, dat die op eene derde plaats in bewaring worde gebragt, mitsgaders om daarvan te zijnen koste een afschrift of uittreksel te laten maken.

1907. In elken stand van een regtsgeding kan eene partij van den regter verzoeken, dat hare wederpartij bevolen worde om de stukken over te leggen, die aan beide partijen gemeen zijn, de zaak in geschil betreffen, en zich onder hare berusting bevinden.

1908. Kerfstokken, met hun dubbel overeenkomende, verdienen geloof tusschen degenen, die gewoon

zijn om de leverantiën, welke zij in het klein doen of ontvangen, op dusdanige manier te bewijzen.

1909. De kracht van een schriftelijk bewijs is in de oorspronkelijke akte gelegen.

Wanneer de oorspronkelijke akte bestaat, verdienen de afschriften en de uittreksels slechts geloof, voor zooverre die overeenstemmen met het oorspronkelijke stuk, welks vertooning steeds kan gevorderd worden.

1910. Wanneer de oorspronkelijke titel niet meer aanwezig is, leveren de afschriften bewijs op, met inachtneming der navolgende bepalingen:

- 1°. De grossen of eerst uitgegeven afschriften leveren hetzelfde bewijs op als de oorspronkelijke akte; hetzelfde geldt omtrent afschriften, welke op regterlijk gezag, in tegenwoordigheid van partijen, of deze partijen behoorlijk opgeroepen zijnde, zijn opgemaakt, gelijk mede omtrent de zoodanige, welke opgemaakt zijn in tegenwoordigheid der partijen, en met derzelve wederzijdsche goedkeuring;
- 2°. De afschriften, welke zonder tusschenkomst van den regter, of buiten toestemming van partijen, en na de uitgifte der grossen of eerste afschriften, volgens de minuut van de akte gemaakt zijn door den notaris, voor wien die akte is verleden, of door een van zijne opvolgers, of door ambtenaren, welke, in deze hunne betrekking, de minuten in bewaring hebben, en tot de uitgifte van afschriften bevoegd zijn, kunnen, ingeval de oorspronkelijke akte verloren is geraakt, door den regter als volledig bewijs worden aangenomen;
- 3°. Wanneer de afschriften, die naar de minuut eener akte gemaakt zijn, niet vervaardigd zijn door den notaris, voor wien die akte verleden is, of door een zijner opvolgers, of door openbare ambtenaren, die als zoodanig de minuten onder hunne berusting hebben, kunnen dezelve nimmer anders dan tot een begin van bewijs door geschrift verstrekken;
- 4°. Authentieke afschriften van authentieke afschriften, of van onderhandsche akten, kun-

nen, naar omstandigheden, een begin van schriftelijk bewijs opleveren.

1911. De overschrijving van eene akte in de openbare registers kan alleenlijk tot een begin van bewijs door geschrift verstrekken.

1912. Akten van erkenntenis ontslaan van de verplichting om den oorspronkelijken titel te berde te brengen, mits daaruit genoegzaam van den inhoud des titels blijke.

1913. Eene akte, waarbij eene verbindtenis, tegen welke de wet eene vordering tot nietigverklaring of tenietdoening toelaat, bevestigd of bekrachtigd wordt, is slechts van waarde, indien zij melding maakt van den hoofdinhoud dezer verbindtenis, alsmede van de redenen waarom de tenietdoening zoude kunnen gevraagd worden, en van het oogmerk om het gebrek, waarop die vordering zoude berusten, te verbeteren.

Bij gebrek van eene akte van bevestiging of bekrachtiging is het voldoende, dat de verbindtenis vrijwillig is tenuitvoergebragt na het tijdstip, waarop dezelve, op eene bestaanbare wijze, had kunnen bevestigd of bekrachtigd worden.

De bevestiging, bekrachtiging of vrijwillige nakoming eener verbindtenis, in den vorm en op het tijdstip, door de wet vereischt, gedaan, wordt gerekend voor eenen afstand der middelen en exceptiën, welke men anders tegen die akte zoude hebben kunnen in het midden brengen; onverminderd nogtans het regt van derden.

1914. Een schenker kan door geene akte van bevestiging de gebreken verhelpen eener schenking, die nietig in den vorm is; dezelve schenking moet, om geldig te zijn, op nieuw in den wettigen vorm worden gebragt.

1915. De bevestiging, bekrachtiging of vrijwillige nakoming eener schenking, door de erfgenamen of regtverkrijgenden van den schenker, na deszelfs overlijden, gedaan, versteekt dezelve van de bevoegdheid om zich op eenig gebrek in den vorm te beroepen.

DERDE TITEL.

VAN BEWIJS DOOR GETUIGEN.

1916. Het bewijs door getuigen wordt toegelaten

in al de gevallen, waarin hetzelfde niet door de wet wordt uitgesloten.

1917. Dit bewijs wordt niet toegelaten om het aanwezen aan te toonen van eenige akte of overeenkomst, welke, hetzij eene verbindtenis, hetzij eene ontheffing van schuld, bevat, wanneer het onderwerp de som of de waarde van driehonderd gulden tebovengaat.

1918. Geen bewijs door getuigen wordt toegelaten nopens hetgeen tegen of boven den inhoud der schriftelijke akte gevorderd wordt, noch ook omtrent hetgeen men mogt beweren, dat vóór, ten tijde of na het opmaken van zoodanige akte zoude zijn gezegd, al mogt ook de som of waarde, waarover het geschil is, minder dan driehonderd gulden bedragen.

1919. De bepalingen der twee bovenstaande artikelen zijn geenszins op zaken van koophandel toepasselijk.

1920. De bepaling van art. 1917 is van toepassing, wanneer bij de regtsvordering, buiten en behalve de hoofdsom, ook interesten gevorderd worden, welke, met de hoofdsom vereenigd, de som van driehonderd gulden tebovengaan.

1921. Die eenen eisch gedaan heeft, driehonderd gulden tebovengaan, kan niet meer tot het bewijs door getuigen worden toegelaten, al mogt hij ook zijne oorspronkelijke vordering tot die som verminderen.

1922. Het bewijs door getuigen wordt niet toegelaten in een geding, waarin minder dan driehonderd gulden geëischt wordt, wanneer de gevorderde som het overschot of een gedeelte uitmaakt van eene grootere inschuld, welke niet bij geschrift bewezen is.

1923. De hierboven gestelde regelen lijden uitzondering, wanneer er een begin van bewijs door geschrift aanwezig is.

Men noemt aldus alle geschreven akten, welke voortgekomen zijn van dengene, tegen wien de vordering gedaan wordt, of van dengene, dien hij vertegenwoordigt, en welke de daadzaak, waarop men zich beroept, waarschiijnlijk maken.

1924. Dezelfde regelen lijden insgelijks uitzondering in al de gevallen, waarin het uit den aard der zaak niet mogelijk is geweest zich een schriftelijk bewijs te verschaffen.

Deze uitzondering is onder anderen toepasselijk:

- 1°. Op verbindtenissen, die uit kracht der wet, tengevolge van 's menschen toedoen, geboren worden;
- 2°. Op bewaargevingen uit noodzaak, en op de zoodanige, welke gedaan zijn door reizigers in de herberg, waar zij hunnen intrek hebben genomen; alles naarmate van de hoedanigheid der personen, en naar gelang van de omstandigheden der zaak;
- 3°. Op verbindtenissen, welke bij onvoorziene toevallen, waarbij men geene schriftelijke akte heeft kunnen opmaken, aangegaan zijn;
- 4°. Ingeval de titel, welke tot schriftelijk bewijs dienen moest, door eene toevallige, onvoorziene en door overmagt teweeggebragte gebeurtenis, is verloren geraakt.

1925. In de gevallen, waarin bewijs door getuigen wordt toegelaten, moeten de volgende bepalingen worden inachtgenomen.

1926. De verklaring van eenen enkelen getuige, zonder eenig ander middel van bewijs, verdient in regten geen geloof.

1927. Indien de afzonderlijke en op zich zelve staande getuigenissen van verscheidene personen, omtrent verschillende feiten, door haren zamenloop en verband strekken tot staving eener bepaalde daadzaak, wordt het aan het oordeel des regters overgelaten om aan die afzonderlijke getuigenissen zoodanige kracht toe te kennen, als de omstandigheden dit mogten versischen.

1928. Iedere getuigenis moet met reden van wetenschap bekleed zijn.

Bijzondere meeningen of gissingen, bij redenering opgemaakt, zijn geene getuigenissen.

1929. In de beoordeeling der waarde van de getuigenis moet de regter bijzonder achtgeven op de onderlinge overeenkomst der getuigen, op de overeenstemming der getuigenissen met hetgeen van elders aangaande de zaak in het geding bekend is, op de beweegredenen, welke de getuigen kunnen hebben gehad om de zaak op deze of gene wijze voor te dragen, op de levenswijze, de zeden en den stand der getuigen, en, in het algemeen, op alles wat op derzelver meerdere

of mindere geloofwaardigheid invloed zoude kunnen hebben.

1930. Alle personen, bekwaam om getuigen te zijn, zijn verplicht getuigenis in regten af te leggen.

Niettemin kunnen zich van het afleggen van getuigenis verschoonen:

- 1°. Die aan eene der partijen in de zijddlinie bestaan in den tweeden graad van bloedverwantschap of zwagerschap;
- 2°. Die den echtgenoot van eene der partijen bestaan in de regte linie onbeperkt, en in de zijddlinie in den tweeden graad;
- 3°. Al degenen, die, uithoofde van hunnen stand, beroep of wettige betrekking, tot geheimhouding verplicht zijn, doch alleen en bij uitsluiting nopens hetgeen, waarvan de wetenschap aan hen als zoodanig is toevertrouwd.

1931. Als onbekwaam om getuigen te zijn worden beschouwd, en mogen niet worden gehoord, de bloed- en aanverwanten van eene der partijen in de regte linie, en de echtgenoot, zelfs na eene plaats gehad hebbende echtscheiding.

1932. De getuigen moeten, volgens de wijze hunner godsdienstige gezindheid, zweren of beloven, dat zij de waarheid zullen zeggen.

Die tot geene erkende godsdienstige gezindheid behooren, leggen eene belofte af, op de wijze bij het tweede lid van art. 109 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering bepaald.

1933. Zij, die den vollen ouderdom van vijftien jaren niet hebben bereikt, mitsgaders zij, die terzake van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij zijn onder curateele gesteld, of hangende het geding, op bevel des regters, zich bij voorraad in verzekerde bewaring bevinden, kunnen niet als getuigen worden toegelaten.

Het staat echter aan den regter vrij om zoodanige minderjarigen, of ook onder curateele gestelden, die bij tusschenpoozen het genot hunner verstandelijke vermogens bezitten, zonder eedsaflegging te hooren, doch derzelve verklaringen zullen slechts als toelichting mogen worden aangemerkt.

De regter zal alzoo geen geloof mogen slaan op hetgeen die onbevoegde personen verklaren te hebben gehoord, gezien, bijgewoond en ondervonden, al ware

zulks met redenen van wetenschap bekleed, maar hunne verklaringen alleen doen strekken om bekend te worden met en op het spoor te geraken van daadzaken, welke door de gewone middelen nader kunnen worden bewezen.

1934. Als getuigen kunnen gewraakt worden:

- 1°. Die in de zijdlinie bloed- of aanverwant is van eene der partijen, tot den vierden graad ingesloten;
- 2°. De aanverwant van den echtgenoot van eene der partijen, in de regte linie onbeperkt, en in de zijdlinie tot in den vierden graad ingesloten;
- 3°. De vermoedelijke erfgenaam, de begiftigde, de dienstboden of bedienden van eene der partijen, of hij die een dadelijk of zijdelingsch belang bij het geding heeft;
- 4°. Die tot eene lijf- of onteerende straf, of zelfs terzake van diefstal, oplichting, valscheid, of misbruik van vertrouwen, tot eene niet onteerende straf is veroordeeld;
- 5°. Die van het regt om beëdigd getuige te zijn in burgerlijke zaken bij regterlijk vonnis is ontzet.

1935. Nogtans zullen bloed- en aanverwanten, mitsgaders dienstboden of bedienden, in twistgedingen betrekkelijk tot den burgerlijken staat der partijen, als zoodanig noch onbekwaam zijn, noch kunnen gewraakt worden.

VIERDE TITEL.

VAN VERMOEDENS.

1936. Vermoedens zijn gevolgtrekkingen, welke de wet of de regter uit eene bekende tot eene onbekende daadzaak afleidt.

Zij zijn van tweeërlei aard:

Wettelijke;

En de zoodanige, welke niet op de wet zelve zijn gegrond.

1937. Wettelijke vermoedens zijn de zoodanige, welke, uit kracht eener bijzondere wetsbepaling, met zekere handelingen of met zekere daadzaken verbonden zijn.

Van dien aard zijn onder anderen:

- 1°. De handelingen, welke de wet nietig verklaart, omdat zij, door haren aard en hare hoedanigheid alleen, vermoed worden gepleegd te zijn om eene wetsbepaling te ontduiken;
- 2°. De gevallen, waarin de wet verklaart, dat de eigendom, of de bevrijding van schuld, uit zekere bepaalde omstandigheden wordt afgeleid;
- 3°. Het gezag, hetwelk de wet aan een regterlijk gewijsde toekent;
- 4°. De kracht, welke de wet aan de bekentenis van eene der partijen, of aan derzelver eed, toekent.

1938. Het gezag van een geregteijk gewijsde strekt zich niet verder uit dan tot het onderwerp van het vonnis.

Om dat gezag te kunnen inroepen wordt vereischt, dat de zaak welke gevorderd wordt dezelfde zij, dat de eisch op dezelfde oorzaak beruste, en door en tegen dezelfde partijen in dezelfde betrekking gedaan zij.

1939. Een vonnis in kracht van gewijsde gegaan, waarbij iemand uithoofde van misdrijf tot straf is verwezen, zal in een burgerlijk geschil als een bewijs der gepleegde daad worden aangenomen, behoudens tegenbewijs.

1940. Indien iemand van een aan hem ten laste gelegd misdrijf is vrijgesproken, kan die vrijspraak bij den burgerlijken regter niet worden ingeroepen om eenen eisch tot schadevergoeding af te weren.

1941. Vonnissen betrekkelijk den staat van personen gewezen tegen dengene, die wettiglijk bevoegd was om den eisch tegen te spreken, zijn van kracht tegen elk en een iegelijk.

1942. Een wettelijk vermoeden ontslaat dengene, in wiens voordeel hetzelfde bestaat, van alle verdere bewijzen.

Geen bewijs wordt tegen een wettelijk vermoeden toegelaten, ingeval de wet, op grond van dit vermoeden, zekere bepaalde handelingen nietig verklaart, of den regtsingang weigert; tenzij de wet zelve het tegenbewijs mogt hebben vrijgelaten, en onverminderd hetgeen omtrent den geregtelijken eed en de geregtelijke bekentenis vastgesteld is.

1943. Vermoedens, welke niet op de wet zelve gegrond zijn, worden overgelaten aan het oordeel en aan de voorzigtigheid van den regter, die echter op geene andere letten mag dan op die, welke gewichtig, naauwkeurig, bepaald en met elkander in overeenstemming zijn. Zoodanige vermoedens kunnen alleenlijk in aanmerking komen in de gevallen, waarin de wet het bewijs door getuigen toelaat, en ook bijaldien, uithoofde van kwade trouw of bedrog, tegen eene handeling of akte wordt opgekomen.

VIJFDE TITEL.

VAN BEKENTENIS.

1944. De bekentenis, welke aan eene partij wordt tegengeworpen, is of geregteijk, of buiten regten afgelegd.

1945. Eene bekentenis mag niet gesplitst worden ten nadeele van dengene, die dezelve heeft afgelegd.

Het staat echter aan den regter vrij om de bekentenis te splitsen, indien de schuldenaar daarbij, tot zijne bevrijding, daadzaken heeft aangevoerd, welker valscheheid wordt bewezen.

1946. De geregtelijke bekentenis levert een volledig bewijs op tegen dengene, die dezelve, hetzij in persoon, hetzij bij eenen bijzonderen daartoe gevolmagtigde, heeft afgelegd.

1947. De geregtelijke bekentenis kan niet herroepen worden, tenware bewezen wierd, dat dezelve een gevolg is geweest van eene dwaling omtrent daadzaken.

Onder voorwendsel van eene dwaling omtrent het regt, kan dezelve niet herroepen worden.

1948. Eene mondelinge bekentenis, buiten regten gedaan, kan niet worden ingeroepen dan in de gevallen, waarin het bewijs door getuigen is toegelaten.

1949. In het geval bij het slot van het vorige artikel voorzien, blijft het aan des regters oordeel overgelaten, welke kracht aan eene mondelinge bekentenis, buiten regten gedaan, moet worden toegekend.

ZESDE TITEL.**VAN DEN GEREGETELIJKEN EED.**

1950. De geregetelijke eed is van tweeërlei aard:

- 1°. Die, welke door de eene partij aan de andere wordt opgedragen om de beslissing der zaak daarvan te doen afhangen; deze wordt genaamd beslissende eed;
- 2°. Die, welke door den regter, ambtshalve, aan eene der beide partijen wordt opgelegd.

1951. De beslissende eed kan worden opgedragen omtrent alle geschillen, van welken aard ook, behalve degene, waarover partijen geene dading zouden mogen treffen, of waarin hare bekentenis niet zoude kunnen worden in aanmerking genomen.

Dezelve kan in elken stand van het regtsgeding worden opgedragen, zelfs dan wanneer geen ander middel hoegenaamd aanwezig is om de vordering of de exceptie, ten aanzien van welke de eed gevorderd wordt, te bewijzen.

1952. Die eed kan alleen worden opgedragen omtrent eene daadzaak, welke persoonlijk zoude zijn verrigt door dengene, aan wiens eed de beslissing wordt overgelaten.

1953. Hij, aan wien de eed is opgedragen, en die weigert denzelfden af te leggen of terug te wijzen, of ook hij, die den eed heeft opgedragen, doch aan wien dezelve is teruggewezen, en die weigert den eed af te leggen, moet in zijne vordering of exceptie in het ongelijk worden gesteld.

1954. Indien de daad, omtrent welke de eed wordt opgedragen, niet is de daad van beide partijen, maar alleen van degene, aan welker eed de beslissing wordt overgelaten, mag de eed niet worden teruggewezen.

1955. Geen eed kan opgedragen, teruggewezen of aangenomen worden dan door de partij zelve, of door eenen daartoe bijzonder gevolmagtigden persoon.

1956. Die den eed heeft opgedragen of teruggewezen, kan die daad niet weder intrekken, indien de wederpartij zich bereid heeft verklaard dien eed af te leggen.

1957. Wanneer hij, aan wien de beslissende eed is opgedragen, of hij, aan wiens eed de beslissing is teruggewezen, den eed heeft afgelegd, is de tegenpartij

niet ontvankelijk om de valscheid daarvan te beweren.

1958. De afgelegde eed levert geen bewijs op dan alleen ten voordeele of ten nadeele van dengene, die denzelven opgedragen of teruggewezen heeft, en van zijne erfgenamen of regthebbenden.

1959. Niettemin wordt een schuldenaar, aan wien de eed door eenen der hoofdelijke schuldeischers is opgedragen, en die denzelven heeft afgelegd, daardoor niet verder bevrijd dan voor het aandeel van dien schuldeischer.

De eed, door den hoofdschuldenaar afgelegd, bevrijdt de borgen.

1960. De eed, door een der hoofdschuldenaren afgelegd, strekt ten voordeele der medeschuldenaren, en die, welke door den borg is afgelegd, strekt ten voordeele van den hoofdschuldenaar, indien namelijk, in deze beide gevallen, de eed is opgedragen of teruggewezen geworden omtrent de schuld zelve, en niet omtrent het hoofdelijke der verbindtenis, of van den borgtogt.

1961. De regter kan ambtshalve aan eene der partijen den eed opleggen, hetzij om daarvan de beslissing der zaak te doen afhangen, hetzij om daardoor een toe te wijzen bedrag te bepalen.

1962. Hij kan dat slechts doen in de twee volgende gevallen:

- 1°. Indien de vordering of exceptie niet volledig bewezen is;
- 2°. Indien dezelve ook niet geheel van bewijs ontbloot is.

1963. De eed omtrent de waarde der gevorderde zaak kan door den regter aan den eischer niet worden opgelegd, dan wanneer het onmogelijk is om die waarde op eene andere wijze te bepalen.

Zelfs moet de regter, in dat geval, de som bepalen, tot welker beloop de eischer op zijnen eed zal geloofd worden.

1964. De eed, door den regter aan eene der partijen opgelegd, kan door deze niet aan de wederpartij worden teruggewezen.

1965. De eed moet worden afgelegd voor het hof van justitie.

Indien een wettig beletsel dit onuitvoerlijk maakt,

kan het hof van justitie tot het afnemen van den eed een zijner leden magtigen, die zich alsdan naar de woning of het verblijf zal begeven van hem, die den eed afleggen moet.

Indien, in dat geval, die woning of dat verblijf te ver mogt zijn verwijderd, kan het hof het afnemen van den eed opdragen aan den regter der woonplaats of des verblijfs van dengene, die tot de eedsaflegging verplicht is, of, bij ontstentenis van zoodanigen regter, aan eenen aldaar gevestigden ambtenaar.

1966. De eed moet persoonlijk worden afgelegd.

Om gewichtige redenen is het den regter geoorloofd aan eene partij toe te staan, om den eed door een bijzonderen bij authentieke akte daartoe gemagtigde te doen afleggen.

De volmagt moet, in zoodanig geval, den af te leggen eed omstandig en naauwkeurig inhouden.

Geen eed mag worden afgenomen dan in tegenwoordigheid der wederpartij, of deze daartoe behoorlijk zijnde opgeroepen.

ZEVENDE TITEL.

VAN VERJARING.

EERSTE AFDEELING.

Van verjaring in het algemeen.

1967. Verjaring is een middel om, door het verloop van eenen zekeren bepaalden tijd, en onder de voorwaarden bij de wet bepaald, iets te verkrijgen, of van eene verbindtenis bevrijd te worden.

1968. Men kan vooraf geen afstand doen van de verjaring, maar men kan wel afstand doen van eene verjaring, welke reeds verkregen is.

1969. De afstand van verjaring geschiedt uitdrukkelijk of stilzwijgend. De stilzwijgende afstand wordt afgeleid uit eene daad, welke doet vooronderstellen, dat men zijn verkregen regt heeft laten varen.

1970. Hij, die niet mag vervreemden, mag geen afstand doen van eene verkregen verjaring.

1971. De regter mag ambtshalve het middel van verjaring niet toepassen.

1972. In elken staat van het geding kan men zich op verjaring beroepen, zelfs in hooger beroep.

1973. Schuldeischers of andere belanghebbenden kunnen opkomen tegen den afstand van verjaring door den schuldenaar, ter bedriegelijke verkorting hunner regten, gedaan.

1974. Men kan door verjaring den eigendom niet verkrijgen van zaken, die buiten den handel zijn.

1975. De staat, de kolonie en de openbare gestichten zijn aan dezelfde verjaringen onderworpen als bijzondere personen, en kunnen daarvan op gelijke wijze gebruik maken.

1976. Om door middel van verjaring den eigendom eener zaak te verkrijgen, wordt vereischt een voortdurend en onafgebroken, ongestoord, openbaar en niet dubbelzinnig bezit, als eigenaar.

1977. Daden van geweld, van zuivere willekeur, of van eenvoudig gedoogen, kunnen geen bezit teweegbrengen, dat de kracht heeft om eene verjaring te doen geboren worden.

1978. De tegenwoordige bezitter, die bewijst van ouds bezeten te hebben, wordt voorondersteld mede het bezit te hebben gehad gedurende den tijd, die tusschen beide verlopen is; onverminderd het tegenbewijs.

1979. Om den tot verjaring vereischten tijd te vervullen, kan men bij zijn eigen bezit dat van den vorigen bezitter, van wien men de zaak verkregen heeft, voegen, op welke wijze men dezen ook zij opgevolgd, hetzij onder eenen algemeenen of bijzonderen titel, hetzij om niet, hetzij onder eenen bezwarenden titel.

1980. Zij, die voor een ander bezitten, mitsgaders hunne erfgenamen, kunnen nimmer iets door verjaring verkrijgen, door welk tijdsverloop zulks ook zoude mogen wezen.

Alzoo kan een huurder, bewaarder, vruchtgebruiker, en alle anderen, die het goed van den eigenaar ter bede onder zich hebben, hetzelfde niet door verjaring verkrijgen.

1981. De personen, bij het voorgaande artikel vermeld, kunnen den eigendom door verjaring verkrijgen, indien de titel van hun bezit veranderd is, hetzij uit eene oorzaak die van eenen derde afkomt, hetzij door hunne tegenspraak tegen het regt van den eigenaar.

1982. Zij, aan wien de huurders, bewaarders en

andere bezitters ter bede het goed hebben overgedragen, bij eenen titel tot overgang van eigendom geschikt, kunnen dat goed door verjaring verkrijgen.

1983. De verjaring wordt gerekend bij dagen, en niet bij uren.

Zij is verkregen, wanneer de laatste dag van den vereischten tijd verloopen is.

TWEDE AFDEELING.

Van de verjaring, beschouwd als een middel om iets te verkrijgen.

1984. Die te goeder trouw, en uit kracht van eenen wettigen titel, een onroerend goed, eene rente of eenige andere, aan toonder niet betaalbare, inschuld verkrijgt, bekomt daarvan den eigendom, bij wege van verjaring, door een bezit van twintig jaren.

Die te goeder trouw het bezit heeft gedurende dertig jaren, verkrijgt den eigendom, zonder dat hij kan worden genoodzaakt zijnen titel te toonen.

1985. Een regtstitel, die nietig is uithoofde van een gebrek in den vorm, kan niet tot grondslag eener twintigjarige verjaring verstrekken.

1986. De goede trouw wordt steeds voorondersteld, en degene, die zich op kwade trouw beroept, moet dezelve bewijzen.

1987. Het is voldoende, dat op het oogenblik der verkrijging de goede trouw bestond.

DERDE AFDEELING.

Van de verjaring, beschouwd als een middel om van eene verplichting bevrijd te worden.

1988. Alle regtsvorderingen, zoowel zakelijke als persoonlijke, verjaren door dertig jaren, zonder dat hij, die zich op de verjaring beroept, verplicht zij eenigen titel aan te toonen, of dat men hem eenige exceptie, uit zijne kwade trouw ontleend, kunne tegenwerpen.

1989. De regtsvordering van meesters en onderwijzers in kunsten en wetenschappen, wegens de lessen, welke zij bij de maand, of voor korter tijd, geven;

Die van herbergiers en tafelhouders, wegens het verschaffen van woning en kost;

Die van arbeiders en handwerkslieden, wegens hun loon;

Verjaren door verloop van een jaar.

1990. De regtsvordering der artsen, heelmeeesters en apothekers, wegens hunne bezoeken, heilkundige diensten en geneesmiddelen;

Die van deurwaarders, wegens hun loon voor het beteekenen van akten, en het tenuitvoerbrenge van de hun opgedragen werkzaamheden;

Die der kostschoolhouders, wegens het kost- en schoolgeld voor derzelver leerlingen, en van andere meesters, voor het loon van hun onderwijs;

Die der dienstboden en plantage-bedienden, wegens de betaling van hun loon;

Verjaren door verloop van twee jaren.

1991. De regtsvordering der praktizijns tot de betaling hunner verdiensten en voorschotten verjaren door verloop van twee jaren, te rekenen van den dag dat het geding is uitgewezen, of dat de partijen eene schikking hebben getroffen, of de volnagt op die praktizijns is ingetrokken.

Ten aanzien van onafgedane zaken kunnen zij geene voldoening vorderen van voorschotten en verdiensten, die meer dan tien jaren mogten ten achteren zijn.

De regtsvordering der notarissen tot betaling hunner voorschotten en loon verjaart insgelijks door verloop van twee jaren, te rekenen van den dag waarop de akten zijn verleden.

1992. De regtsvorderingen:

Van timmerlieden, metselaars en andere werkbazen, tot betaling hunner leverantiën en loonen;

Van kooplieden, voor de koopwaren, aan bijzondere, geene handeldrijvende personen, of aan kooplieden, die denzelfden handel niet drijven, geleverd;

Verjaren door verloop van vijf jaren.

1993. De verjaring, in de vier voorgaande artikelen vermeld, heeft plaats, ofschoon men met het doen van leverantiën, diensten en arbeid zij voortgegaan.

Dezelve houdt slechts dan op te loopen, wanneer eene schriftelijke schuldbekentenis opgemaakt, of de verjaring, volgens de artt. 2000 en 2001, gestuit is.

1994. Niettemin kunnen degenen, aan wie de verjaring, bij de artt. 1989, 1990, 1991 en 1992 vermeld, wordt tegengeworpen, van hen, die zich daarvan be-

dienen, den eed vorderen, dat de schuld werkelijk is betaald geworden.

De eed kan opgelegd worden aan de weduwen en de erfgenamen, of aan de voogden van laatstgemelden, indien zij minderjarig zijn, teneinde te verklaren, dat zij niet weten, dat de zaak verschuldigd is.

1995. De registers en praktizijs zijn niet meer aansprakelijk wegens de afgifte der stukken, na verloop van vijf jaren na de uitwijzing der gedingen.

Insgelijks zijn de deurwaarders ontheven van alle aansprakelijkheid dienaangaande, na verloop van twee jaren, te rekenen sedert het uitvoeren van den last, of het beteekenen der akten, waarmede zij belast waren.

1996. De interesten van altyddurende renten of van lijfrenten;

Die van jaarwedden, tot onderhoud verstrekkende;

De huurprijzen van huizen en van landgoederen;

De interesten van geleende geldsommen, en, in het algemeen, al hetgeen betaalbaar is bij het jaar, of bij kortere vastgestelde termijnen;

Verjaren na verloop van vijf jaren.

1997. De verjaringen, waarvan in de artt. 1989 en volgende gehandeld wordt, loopen tegen de minderjarigen, en tegen degenen die onder curateele staan; onverminderd hun verhaal op hunne voogden of curators.

1998. Met betrekking tot roerende goederen, die noch in renten bestaan, noch in inschulden welke niet aan toonder betaalbaar zijn, geldt het bezit als volkomen titel.

Niettemin kan degene, die iets verloren heeft, of aan wien iets ontstolen is, gedurende drie jaren, te rekenen van den dag waarop het verlies of de diefstal heeft plaats gehad, het verlorene of gestolene als zijn eigendom terugvorderen van dengene, in wiens handen hij hetzelfde vindt, behoudens het verhaal van den laatstgemelde op dengene, van wien hij het bezit bekomen heeft, en onverminderd de bepaling van art. 637.

VIERDE AFDEELING.

Van de oorzaken, die de verjaring stuiten.

1999. De verjaring is gestuit, wanneer de bezitter

gedurende meer dan een jaar van het genot der zaak beroofd is, hetzij door den vorigen eigenaar, hetzij zelfs door eenen derde.

2000. Zij wordt mede gestuit door aanmaning, dagvaarding en elke daad van rechtsvervolging, alle in den vereischten vorm beteekend door eenen daartoe bevoegden ambtenaar, uit naam van den regthebbende aadengene, dien men beletten wil de verjaring te verkrijgen.

2001. Ook de dagvaarding voor eenen onbevoegden regter stuit de verjaring.

2002. Verjaring is echter niet gestuit, indien, hetzij de aanmaning of dagvaarding wordt ingetrokken of nietig verklaard, hetzij de aanlegger van zijnen eisch afstand doet, of dezelve wordt ontzegd, hetzij de aanleg, uithoofde van het tijdsverloop, is vervallen verklaard.

2003. De erkenntenis, door woorden of door daden, van het regt van dengene, tegen wien de verjaring loopt, door den bezitter of den schuldenaar gedaan, stuit almede de verjaring.

2004. De beteekening, overeenkomstig art. 2000, aan een der hoofdelijke schuldenaars gedaan, of diens erkenntenis, stuit de verjaring tegen al de overige, zelfs tegen hunne erfgenamen.

De beteekening aan een der erfgenamen van eenen hoofdelijken schuldenaar gedaan, of de erkenntenis van dien erfgenaam, stuit de verjaring niet ten aanzien van de overige mede-erfgenamen, zelfs niet in het geval van eene hypotheekaire schuld; tenware de verbindtenis ondeelbaar mogt zijn.

Door deze beteekening of erkenntenis wordt de verjaring ten aanzien van de andere medeschuldenaren niet verder gestuit, dan voor zooveel het aandeel van dien erfgenaam betreft.

Om de verjaring der geheele schuld ten aanzien van de andere medeschuldenaren te stuiten, wordt vereischt eene beteekening aan al de erfgenamen van den overleden schuldenaar, of eene erkenntenis door al die erfgenamen gedaan.

2005. De beteekening aan den hoofdschuldenaar gedaan, of deszelfs erkenntenis, stuit de verjaring tegen den borg.

2006. De stuiting der verjaring door een der hoof-

delijke schuldeischers geldt voor alle hoofdelijke mede-schuldeischers.

V I J F D E A F D E E L I N G .

Van de oorzaken , die den loop der verjaring schorsen.

2007. De verjaring loopt tegen alle personen , behalve diegenen , te wier behoefte de wet eene uitzondering maakt.

2008. Verjaring kan niet beginnen noch voortgaan tegen minderjarigen , en tegen degenen die onder curateele gesteld zijn , uitgezonderd in de gevallen bij de wet bepaald.

2009. Verjaring heeft geen plaats tusschen echtgenooten.

2010. Verjaring loopt niet tegen eene vrouw gedurende haar huwelijk :

1°. Ingeval de regtsvordering der vrouw niet zoude kunnen vervolgd worden , dan na het doen eener keus omtrent de aanvaarding of den afstand der gemeenschap ;

2°. Ingeval de man , het eigen goed der vrouw zonder hare toestemming verkocht hebbende , den verkoop moet vrijwaren , en in alle andere gevallen , waarin de actie van de vrouw op den man zoude terugkomen.

2011. Verjaring loopt niet :

Met betrekking tot eene inschuld , welke van eene voorwaarde afhangt , zoolang die voorwaarde niet vervuld is ;

Met betrekking tot een regtsgeding tot vrijwaring , zoolang de uitwinning geen plaats heeft gehad ;

Met betrekking tot eene inschuld , welke op eenen bepaalden dag vervalt , zoolang die dag niet verschenen is.

2012. Verjaring loopt niet tegen eenen erfgenaam , die eene nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard heeft , ten opzichte zijner inschulden ten laste dier nalatenschap.

Verjaring loopt tegen eenie onbeheerde nalatenschap , ofschoon dezelve van geen en curator voorzien zij.

2013. Zij loopt insgelijks gedurende den tijd , dat de erfgenaam zich beraadt.

Algemeene bepaling.

2014. De verjaringen, welke reeds vóór de afkondiging van dit Wetboek eenen aanvang genomen hebben, zullen overeenkomstig de vroegere verordeningen worden geregeld.

Niettemin zullen de verjaringen, welke op het voornoemde tijdstip begonnen waren, doch tot welker vervulling, volgens de vroegere verordeningen, nog meer dan dertig jaren, te rekenen van de gemelde afkondiging, gevorderd werden, door den nu ingevoerden termijn van dertig jaren afloopen.

WETBOEK VAN KOOPHANDEL

VOOR DE KOLONIE

SURINAME.

WETBOEK VAN KOOPHANDEL.

ALGEMEENE BEPALING.

Art. 1. Het Burgerlijk Wetboek is, voor zooverre daarvan bij dit Wetboek niet bijzonderlijk is afgeweken, ook op zaken van koophandel toepasselijk.

Behalve de bewijsmiddelen, bij dit en bij het Burgerlijk Wetboek aangewezen, zal, in zaken van koophandel, het bewijs door getuigen, in alle gevallen, en zonder aanzien van den aard of het bedrag des onderwerps, worden toegelaten, tenware, bij dit Wetboek, een bepaald middel van bewijs bij uitsluiting is voorgeschreven.

EERSTE BOEK.

VAN DEN KOOPHANDEL IN HET ALGEMEEN.

EERSTE TITEL.

Van kooplieden en van daden van koophandel.

2. Kooplieden zijn diegenen, welke daden van koophandel uitoefenen, en daarvan hun gewoon beroep maken.

3. Door daden van koophandel verstaat de wet, in het algemeen, het koopen van waren, om dezelve weder te verkoopen, in het groot of in het klein, hetzij ruw, hetzij bewerkt, of om alleen het gebruik daarvan te verhuren.

4. Onder daden van koophandel begrijpt de wet insgelijks:

1°. Den commissiehandel;

2°. Alles wat tot den wisselhandel betrekking heeft, zonder onderscheid welke personen zulks ook moge aangaan, en hetgeen order-briefjes betreft, alleenlijk ten opzichte van kooplieden;

3°. De handelingen van kooplieden, bankiers, kassiers, houders van administratie-kantoren van publieke fondsen, zoo ten laste van het Koninkrijk en zijne koloniën of overzeesche bezittingen als van vreemde mogendheden, allen in hunne betrekking als zoodanig;

- 4°. Alles wat betrekking heeft tot aannemingen tot het bouwen, herstellen en uitrusten van schepen, alsmede het koopen en verkoopen van schepen voor de vaart, zoo binnen als buiten de kolonie;
 - 5°. Alle expeditiën en vervoer van koopmanschappen;
 - 6°. Het koopen en verkoopen van scheepstuigage en scheeps-mondbehoeften;
 - 7°. Alle reederijen, verhuringen of bevrachtingen van schepen, mitsgaders bodemerijen en andere overeenkomsten betreffende den zeehandel;
 - 8°. Het aangaan van huur van schippers, stuurlieden en scheepsgezellen en derzelver verbindtenissen, ten dienste van koopvaardij-schepen;
 - 9°. De handelingen van factoors, cargadoors, convooilopers, boekhouders en andere bedienden van kooplieden, terzake van den handel van den koopman, in wiens dienst zij werkzaam zijn;
 - 10°. Alle assurantien.
5. De verplichtingen ontstaande uit het aanzeilen, overzeilen, aanvaren of aandrijven; uit hulp of redding en berging bij schipbreuk, stranding of zeevonden; uit werping en uit avarij, zijn zaken van koophandel.

T W E E D E T I T E L.

V A N K O O P M A N S B O E K E N .

6. Elk koopman is verplicht dagboek te houden, waarin, van dag tot dag, naar orde des tijds, zonder witte vakken, tussehenregels of kantteekeningen, moeten worden aangeteekend zijne inschulden en schulden, de ondernemingen in zijnen handel, de trekkingen, acceptatiën of endossementen van wissels en andere handelspapieren, zijne verbindtenissen, en, in het algemeen, alles wat hij ontvangt en uitgeeft, van welken aard het ook zij; alles onverminderd zoodanige verdere boeken als in den koophandel gebruikelijk zijn, doch waarvan het houden door de wet niet geboden wordt.

7. Hij is verplicht de brieven, welke hij ontvangt, te bewaren, en van diegene, welke hij afzendt, een kopieboek te houden.

8. Hij is verplicht alle jaren, binnen de zes eerste maanden van elk jaar, eenen staat en balans op te maken, in een afzonderlijk daartoe bestemd register in te schrijven, en eigenhandig te onderteekenen.

9. De kooplieden zijn gehouden hunne boeken dertig jaren lang te bewaren.

10. Indien de handeling niet geheel ontkend, of het bestaan derzelve in het algemeen bewezen wordt, leveren rigtig gehouden koopmansboeken, desgevorderd met eede gesterkt of door den dood bevestigd, het bewijs op tusschen kooplieden wegens zaken hunnen handel betreffende, ten aanzien van den tijd der handeling en der levering, de hoedanigheid, de hoeveelheid en den prijs der goederen, behoudens tegenbewijs; ook de kopieboeken van brieven, rigtig gehouden, kunnen door den regter als middel van bewijs worden aangenomen.

11. Men kan niemand noodzaken om zijne boeken, balansen, en verdere daartoe betrekkelijke papieren, open te leggen, dan alleen ten behoeve van hem, die als erfgenaam, als belanghebbende in eene gemeenschap, als vennoot, als aansteller van facteurs of bewindvoerders, daarbij een regelrecht belang heeft, en eindelijk ingeval van faillissement.

12. In den loop van een regtsgeding kan de regter, op verzoek van eene der partijen, of zelfs van ambtswege, de openlegging der boeken bevelen, ten einde daarvan inzage of een uittreksel te doen nemen, voor zooveel het punt in geschil betreft.

Ingeval die boeken zich bevinden op eene andere plaats dan die, waar de regter, voor welken de zaak hangt, gevestigd is, staat het hem vrij den plaatselijken regter op te dragen om van dezelve boeken inzage te nemen, en van zijne bevinding een verbaal op te maken en over te zenden.

13. Hij, die nalaat aan het regterlijk bevel te voldoen tot het openleggen zijner boeken, of wel, die weigert dezelve open te leggen, indien de tegenpartij zich aan dezelve wil gedragen, doet daardoor een vermoeden in zijn nadeel ontstaan.

In beide gevallen kan de regter aan de tegenpartij

den eed opleggen, al ware er geen ander bewijs aanwezig.

DERDE TITEL.

VAN VENNOOTSCHAP VAN KOOPHANDEL.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

14. De wet erkent drie soorten van vennootschappen van koophandel;

De vennootschap onder eene firma;

De vennootschap bij wijze van geldschieting, anders compagnieschap en *commandite* genaamd;

De naamlooze vennootschap.

15. De verbindtenissen van vennootschappen van koophandel worden geregeerd door de overeenkomsten der partijen, door de bijzondere wetten van den koophandel, en door het burgerlijk regt.

TWEDE AFDEELING.

Van de vennootschap onder eene firma, en van die bij wijze van geldschieting of en commandite genaamd.

16. De vennootschap onder eene firma is diegene, welke twee of meer personen aangaan, teneinde onder eenen gemeenschappelijken naam koophandel te drijven.

17. Elk der vennoten, die daarvan niet is uitgesloten, is bevoegd ten name der vennootschap te handelen, gelden uit te geven en te ontvangen, en de vennootschap aan derden, en derden aan de vennootschap te verbinden.

Handelingen, welke niet tot de vennootschap betrekkelijk zijn, of tot welke de vennoten volgens de overeenkomst onbevoegd zijn, worden onder deze bepaling niet begrepen.

18. In vennootschappen onder eene firma is elk der vennoten, wegens de verbindtenissen der vennootschap, hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk.

19. De vennootschap bij wijze van geldschieting, anders en *commandite* genaamd, wordt aangegaan tusschen eenen persoon, of tusschen meerdere hoofdelijk voor het geheel aansprakelijke vennoten, en een of meer andere personen als geldschieters.

Eene vennootschap kan alzoo te gelijker tijd zijn eene vennootschap onder eene firma, ten aanzien van de vennoten onder de firma, en eene vennootschap bij wijze van geldschieting, ten aanzien van den geldschietter.

20. Behoudens de uitzondering, in het tweede lid van art. 30 voorkomende, mag de naam van den vennoot bij wijze van geldschieting in de firma niet worden gebezigd.

Deze vennoot mag geene daad van beheer verrigten of in de zaken van de vennootschap werkzaam zijn, zelfs niet uit kracht eener volmagt.

Hij draagt niet verder in de schade dan ten beloope der gelden, welke hij in de vennootschap heeft ingebracht of heeft moeten inbrengen, zonder dat hij immer tot teruggave van genoten winsten verplicht zij.

21. De vennoot bij wijze van geldschieting, die de bepalingen van het eerste of van het tweede lid van het vorige artikel overtreedt, is wegens al de schulden en verbindtenissen van de vennootschap hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk.

22. De vennootschappen onder eene firma moeten worden aangegaan bij authentieke of bij onderhandsche akte, zonder dat het gemis eener akte aan derden kan worden tegengeworpen.

23. De vennoten onder eene firma zijn verplicht de akte, in de daartoe bestemde registers, te doen inschrijven, ter griffie van het kantongeregte, in de plaats of plaatsen waar de vennootschap is gevestigd.

24. Het staat echter aan de vennoten onder eene firma vrij, om de akte slechts bij uittreksel te doen inschrijven, mits dat uittreksel in authentieken vorm vervat of door al de vennoten onderteekend zij.

25. Een iegelijk kan de ingeschreven akte of derzelver uittreksels inzien, en daarvan, te zijnen koste, afschrift bekomen.

26. Het uittreksel, bij art. 24 vermeld, moet inhouden:

- 1°. Den naam, voornaam, het beroep en de woonplaats der vennoten onder de firma;
- 2°. De opgave der firma, met aanduiding of de vennootschap is algemeen, dan wel of zij zich tot eenigen bijzonderen tak van koophandel bepaalt, en, in het laatste geval, met aanduiding van dien bijzonderen tak;

- 3°. De aanwijzing der vennooten, die van de teekening der firma zijn uitgesloten;
- 4°. Het tijdstip, waarop de vennootschap begint en zal eindigen;
- 5°. En voorts, in het algemeen, zoodanige gedeelten der overeenkomst, welke ter bepaling van de regten van derden omtrent de vennooten moeten dienen.

27. De inschrijving zal moeten worden gedagteekend op den dag, op welchen de akte of het uittreksel ter griffie gebragt is.

28. De vennooten zijn daarenboven verplicht om een uittreksel der akte, overeenkomstig het voorschrift van art. 26, te doen bekend maken in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen, alsmede door aanplakking aan het gebouw, waar de regter, bij art. 23 aangewezen, zijne zittingen houdt.

29. Zoolang die inschrijving en de bekendmaking niet zijn geschied, zal de vennootschap onder eene firma, ten aanzien van derden, worden aangemerkt als algemeen voor alle handelszaken, als aangegaan voor eenen onbepaalden tijd, en als geen der vennooten uitsluitende van het regt om voor de firma te handelen en te teekenen.

Ingeval van verschil tusschen het ingeschrevene en het bekend gemaakte, werken alleen tegen derden zoodanige bepalingen, welke, naar aanleiding van het vorige artikel, zijn bekend gemaakt.

30. De firma van eene ontbonden vennootschap kan, hetzij uit kracht der overeenkomst, hetzij indien de gewezen vennoot, wiens naam in de firma voorkwam, daarin uitdrukkelijk toestemt, of, bij overlijden, deszelfs erfgenamen zich niet daartegen verzetten, door een of meer personen worden aangehouden, welke, ten blijke daarvan, eene akte moeten uitbrengen, en dezelve doen inschrijven en bekend maken, op den voet en wijze als bij de artt. 23 en volgende is bepaald, en op de straffe bij art. 29 vermeld.

De bepaling van het eerste lid van art. 20 is niet toepasselijk, indien de afgetredene, van vennoot onder eene firma, vennoot bij wijze van geldschieting is geworden.

31. De ontbinding eener vennootschap onder eene firma vóór den tijd bij de overeenkomst bepaald, of

door afstand of opzegging tot stand gebragt, derzelver verlenging na verloop van het bepaalde tijdstip, mitsgaders alle veranderingen in de oorspronkelijke overeenkomst gemaakt, welke derden aangaan, zijn aan de voormelde inschrijving en bekendmaking onderworpen.

Het nalaten daarvan heeft ten gevolge, dat de ontbinding, afstand, opzegging of verandering niet tegen derden werken.

Bij verzuim van inschrijving en bekendmaking, in geval van verlenging der vennootschap, zijn de bepalingen van art. 29 toepasselijk.

32. Bij de ontbinding der vennootschap zullen de vennoten, die het regt van beheer hebben gehad, de zaken der gewezen vennootschap moeten vereffenen in naam van dezelfde firma, tenzij bij de overeenkomst anders ware bepaald, of de gezamenlijke vennoten (die bij wijze van geldschieting niet daaronder begrepen), hoofdelijk en bij meerderheid van stemmen, eenen anderen vereffenaar hadden benoemd.

Indien de stemmen staken, beschikt het hof van justitie zoodanig, als het in het belang der ontbonden vennootschap meest geraden zal achten.

33. Indien de staat der kas van de ontbonden vennootschap niet toereikt om de opeisbare schulden te betalen, zullen zij, die met de vereffening belast zijn, de benoodigde penningen kunnen vorderen, welko door elk der vennoten, voor zijn aandeel in de vennootschap, zullen moeten worden ingebragt.

34. De gelden, die gedurende de vereffening uit de kas der vennootschap kunnen gemist worden, zullen voorloopig worden verdeeld.

35. Na de vereffening en scheiding zullen, indien daaromtrent niets is overeengekomen, de boeken en papieren, tot de gescheiden vennootschap behoord hebbende, blijven berusten onder dien vennoot, welke daartoe bij meerderheid van stemmen, of, bij staking, door het hof van justitie, verkozen wordt; behoudens aan de vennoten of hunne regtverkrijgenden den vrijen toegang tot dezelve.

DERDE AFDEELING.

Van de naamlooze vennootschap van koophandel.

36. De naamlooze vennootschap heeft geene firma,

noch draagt den naam van een of meer der vennooten, maar zij ontleent hare benaming alleen van het voorwerp harer handelsonderneming.

Alvorens dezelve tot stand kan worden gebragt, moet de akte harer oprigting, of een ontwerp daarvan, aan den Gouverneur worden ingezonden, teneinde daarop zijne bewilliging te erlangen.

Bij elke verandering in de voorwaarden en de verlenging der vennootschap wordt gelijke bewilliging vereischt.

37. Indien de vennootschap niet strijdt met de goede zeden of de openbare orde, en de akte geene bepalingen bevat tegen al hetgeen bij de artt. 38 tot 55 is voorgeschreven, wordt de bewilliging verleend.

Bij weigering der bewilliging wordt de reden daarvan aan de verzoekers, tot hun narigt, medegedeeld.

Geene door den Gouverneur bewilligde naamlooze vennootschap wordt door hem ontbonden, terzake dat de bestuurders aan de bepalingen en voorwaarden der akte niet hebben voldaan.

38. De akte van vennootschap moet notariëel worden verleden, op straffe van nietigheid.

De vennooten zijn verplicht de akte in haar geheel, mitsgaders de bewilliging, te doen inschrijven op de daartoe bestemde openbare registers, en dezelve openbaar te maken door middel van een der binnen de kolonie uitkomende nieuwsbladen.

Daarenboven moet door hen, op de wijze in het slot van art. 28 vermeld, eene bekendmaking worden gedaan, houdende berigt van het bestaan der naamlooze vennootschap, met aanduiding van de dagteekening en het nummer van het nieuwsblad, in hetwelk de akte is geplaatst.

Al het bovenstaande geldt ten aanzien van veranderingen in de voorwaarden, of bij verlenging der vennootschap.

De bepaling van art. 25 is ook ten deze toepasselijk.

39. Zoolang de bij het vorige artikel vermelde inschrijving en bekendmaking niet hebben plaats gehad, zijn de bestuurders voor hunne handelingen, persoonlijk en elk voor het geheel, aan derden verbonden.

40. Het kapitaal der vennootschap wordt verdeeld in actiën of aandeeleu op naam of *in blanco*.

De vennooten of houders dier actiën of aandeelen zijn niet verder aansprakelijk dan voor het volle beloop derzelve.

41. Geene actiën of aandeelen kunnen *in blanco* worden uitgegeven, zoolang derzelve volle bedrag niet in de kas der vennootschap is gestort.

42. Bij de akte wordt bepaald, op welke wijze de overdragt geschiedt van actiën of aandeelen, op naam staande; zij kan plaats hebben door eene verklaring van den vennoot en den verkrijger aan de bestuurders beteekend, of door eene gelijke verklaring in de boeken der vennootschap ingeschreven, en door of vanwege beiden geteekend.

43. Indien het volle bedrag van zoodanige actie of aandeel niet is gestort, blijft de oorspronkelijke vennoot, of diens erven of regthebbenden, tot de storting van het verschuldigde aan de vennootschap verbonden, tenware de bestuurders, en de commissarissen, zoo die bestaan, zich uitdrukkelijk met den nieuwen verkrijger hadden tevreden gesteld, en eerstgemelde van alle verantwoordelijkheid ontslagen.

44. De vennootschap wordt beheerd door daartoe door de vennooten aangestelde bestuurders, deelgenooten of anderen, al dan niet loontrekkende, met of zonder toezigt van commissarissen.

De bestuurders mogen niet onherroepelijk worden aangesteld.

45. De bestuurders zijn niet verder verantwoordelijk, dan terzake van de behoorlijke uitvoering van den aan hen opgedragen last; zij zijn, uit kracht der verbindtenissen van de vennootschap, aan derden niet persoonlijk verbonden.

Indien zij echter eene of andere der bepalingen van de akte of van de nadere veranderingen in de voorwaarden overtreden, zijn zij jegens derden ieder hoofdelijk en voor het geheel aansprakelijk voor de schade, welke die derden daardoor hebben geleden.

46. De naamlooze vennootschap moet voor eenen bepaalden tijd worden aangegaan, behoudens derzelve verlenging, telken reize, na het verloop van dien tijd.

47. Zoodra het aan de bestuurders is gebleken, dat het maatschappelijk kapitaal een verlies van vijftig ten honderd heeft ondergaan, zijn dezelve verplicht daarvan aankondiging te doen in een daartoe ter griffie

van het hof van justitie aan te leggen register, mitsgaders bekendmaking op de wijzen bij art. 28 vermeld.

Indien het verlies vijfenzeventig ten honderd beloopt, is de vennootschap van regtswege ontbonden, en zijn de bestuurders persoonlijk en hoofdelijk voor het geheel jegens derden verantwoordelijk voor alle verbindtenissen, welke zij, nadat het bestaan van die vermindering aan hen bekend was of moest bekend zijn, hebben aangegaan.

48. Teneinde de ontbinding, invoege voorschreven, te voorkomen, zal de akte bepalingen kunnen bevatten tot het oprigten eener reserve-kas, waaruit de ontbrekende penningen geheel of gedeeltelijk kunnen worden aangevuld.

49. Bij de akte mogen geene vaste renten worden bedongen. De uitdeelingen geschieden uit de inkomsten, na aftrek van al de uitgaven.

Er kan echter worden overeengekomen, dat die uitdeelingen niet meer dan zekere hoeveelheid zullen bedragen.

50. De bewilliging des Gouverneurs zal niet worden verleend, tenzij blijke, dat de eerste oprigters tezamen ten minste een vijfde van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen; er zal voorts een termijn worden bepaald, binnen welken het overige gedeelte der actiën of aandeelen zal moeten geplaatst zijn. Die termijn kan steeds door den Gouverneur, op verzoek der oprigters, worden verlengd.

51. De vennootschap zal haren aanvang niet kunnen nemen, tenware ten minste tien ten honderd van het gemeenschappelijk kapitaal gestort zij.

52. Indien de werkzaamheden der commissarissen zich blootelijk tot een toezigt over de bestuurders bepalen, en zij alzoo, in geen geval, deelnemen aan eenig beheer, kunnen zij bij de akte worden gemagtigd om de rekening en verantwoording der bestuurders, namens de vennootschap, op te nemen en goed te keuren.

In het tegenovergestelde geval moeten die opneming en goedkeuring door de vennooten, of daartoe bij de akte aangewezen personen, geschieden.

53. Bij vennootschappen van verzekering op bepaalde voorwerpen, zal bij de akte een *maximum* worden bepaald, boven hetwelk, op een en hetzelfde

voorwerp, niet zal mogen worden verzekerd; tenware de vennooten, bij een uitdrukkelijk beding, zulks aan de beschikking der bestuurders, met of zonder de commissarissen, hadden overgelaten.

54. Bij de akte zal worden bepaald, op welke wijze het stemrecht door de vennooten zal worden uitgeoefend. Echter zal dezelfde persoon niet meer dan zes stemmen voor zich zelven kunnen uitbrengen, indien de vennootschap uit honderd of meer actiën of aandelen bestaat; en niet meer dan drie stemmen, indien dezelve minder belooft.

Geen bestuurder noch commissaris zal als gemagtigde bij de stemming optreden.

55. De bestuurders zijn verplicht eenmaal 'sjaars aan de vennooten opgave te doen van de winsten en verliezen, door de vennootschap in het afgelopen jaar gehad of geleden.

Die opgave kan geschieden, hetzij in eene algemeene vergadering, hetzij door de toezending van eenen staat aan iederen vennoot, hetzij door eene aan de vennooten aangekondigde ter-visie-ligging der rekening, gedurende zekeren bij de akte bepaalden tijd.

56. Eene ontbonden vennootschap wordt door de bestuurders vereffend, tenware deswege bij de akte eene andere manier ware voorgeschreven.

De bepaling van art. 35 is ten deze toepasselijk.

VIERDE AFDEELING.

Van handelingen voor gemeene rekening.

57. Behalve de drie soorten van vennootschap hierboven gemeld, erkent de wet ook handelingen voor gemeene rekening.

58. Deze handelingen zijn betrekkelijk tot eene of meer bijzondere of bepaalde handelsondernemingen; zij hebben plaats omtrent zulke voorwerpen en onder zoodanige voorwaarden, als tusschen de deelgenooten is overeengekomen.

Zij vereischen geene schriftelijke akte, en zijn niet onderworpen aan de verdere formaliteiten en bepalingen ten aanzien van vennootschap voorgeschreven.

Zij geven aan derden geene regtsvordering dan tegen dengene der deelgenooten, met wien die derden gehandeld hebben.

VIERDE TITEL.

VAN KASSIERS.

59. Kassiers zijn personen, aan wie, tegen genot van zeker loon of provisie, gelden ter bewaring en uitbetaling worden toevertrouwd.

60. Een kassier, zijne betaling opschortende of faillerende, wordt vermoed het verval zijner zaken door eigen schuld te hebben veroorzaakt.

VIJFDE TITEL.VAN COMMISSIONNAIRS, EXPEDITEURS, VOERLIEDEN,
EN VAN SCHIPPERS DE KUSTEN, RIVIEREN EN
BINNENWATEREN BEVARENDE.

EERSTE AFDEELING.

Van commissionnaires.

61. Een commissionnaire is iemand, die op zijnen eigen naam of firma, en tegen het genot van zeker loon of provisie, op order en voor rekening van een ander, zaken van koophandel verrigt.

62. De commissionnaire is jegens dengene, met wien hij handelt, niet gehouden den persoon op te geven, voor wiens rekening hij de handeling verrigt heeft.

Hij is, evenals ware het zijne eigene zaak, regtstreeks jegens zijnen medecontractant verbonden.

63. De commissiegever heeft geen regt van vordering tegen hem, met wien de commissionnaire gehandeld heeft, evenmin als hij, die met den commissionnaire heeft gehandeld, den commissiegever kan aanspreken.

64. Indien echter een commissionnaire in den naam van zijnen lastgever heeft gehandeld, worden zijne regten en verplichtingen, ook ten aanzien van derden, geregeld door de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, onder den titel van lastgeving.

65. Een commissionnaire is voor de vorderingen, welke hij als zoodanig ten laste van den commissiegever heeft, zoo terzake zijner voorgeschoten gelden, interesten en kosten, als van de nog loopende verbindtenissen, welke hij voor denzelfden heeft aangegaan, bevoorregt op de waarde der goederen of effecten, die de commissiegever hem, van buiten de kolonie,

heeft toegezonden om voor deszelfs rekening te worden verkocht, indien zij in zijne pakhuizen, of in eene openbare bewaarplaats, te zijner beschikking liggen, of zich op eenige andere wijze in zijn bezit bevinden, of indien hij, vóór derzelver aankomst, door een cognoscement of vrachtbrief de aan hem gedane afzending kan bewijzen.

66. Een gelijk voorregt komt den commissionnair toe, aan wien goederen of effecten tot hetzelfde einde uit een ander, binnen de kolonie gelegen, district zijn toegezonden, doch alleen en bij uitsluiting voor de penningen die hij heeft voorgesloten, de interesten en kosten die verschuldigd zijn, of de verbindtenissen die hij heeft aangegaan, ten aanzien der goederen of effecten, waarop hij zijn voorregt wil uitoefenen.

67. Indien de goederen of effecten voor rekening van den commissiegever verkocht en geleverd zijn, betaalt de commissionnair aan zich zelven, uit de opbrengst van den verkoop, het beloop zijner voorgesloten gelden, interesten en kosten, en zulks bij voorrang boven de andere schuldeischers van den commissiegever.

68. Indien de commissiegever aan den commissionnair van buiten de kolonie goederen of effecten heeft toegezonden, met last om die tot nadere beschikking onder zich te houden, of hem heeft beperkt in het vermogen om dezelve te verkoopen, en eerstgemelde in gebreke is gebleven om te voldoen aan de vorderingen, welke de commissionnair ten laste van denzelven heeft, en waarvoor bij art. 65 voorregt is toegekend, kan de commissionnair, met overlegging van de noodige bewijsstukken, en op een eenvoudig verzoekschrift bij het hof van justitie, verlof bekomen om de goederen of effecten, waarop hij, uit voormelden hoofde, bevoorregt is, in het openbaar te doen verkoopen, en wel, hetzij al de goederen of effecten, hetzij zoodanig gedeelte als de regter, naar gelang van het verschuldigde, zal bepalen.

69. Een commissionnair, die voor rekening van eenen buiten de kolonie wonenden commissiegever goederen of effecten heeft gekocht, en zich in het bezit van dezelve bevindt, kan, behalve het regt van terughouding hem bij art. 1832 van het Burgerlijk Wetboek toegekend, indien de commissiegever in ge-

breke blijft aan hem te voldoen de terzake van dien inkoop voorgeschoten penningen, met de interesten en kosten, door het hof van justitie, op gelijke wijze en ten zelfden einde tot verkoop dezer goederen of effecten worden gemagtigd, als in het vorige artikel is bepaald.

70. Terleeningeving, voorschot of betaling, door eenen commissionnair of geconsigneerde gedaan op goederen of effecten, aan hem in bewaring of in consignatie gegeven, door iemand die met hem in hetzelfde district woonachtig is, geven aan den commissionnair of geconsigneerde geen en voorrang boven andere schuldeischers, tenware hem die goederen of effecten bij behoorlijke akte in onderpand waren gegeven, overeenkomstig de beschikkingen van het Burgerlijk Wetboek.

TWEEDE AFDEELING.

Van expediteurs.

71. De expediteur is iemand, die zich met het doen vervoeren van koopmanschappen en goederen te land of te water bezig houdt.

Hij is verplicht in een dagregister onderscheidenlijk aan te teekenen den aard en de hoeveelheid der te vervoeren goederen of koopmanschappen, alsmede, zulks gevorderd wordende, derzelver waarde.

72. Hij moet instaan voor de behoorlijke zoo spoedig mogelijke verzending van de bij hem tot dat einde ontvangen koopmanschappen en goederen, met inachtneming van al die middelen van zekerheid, welke hij tot eene goede bezorging kan bij de hand nemen.

73. Hij moet ook na de verzending instaan voor de beschadiging of voor het verlies van koopmanschappen en goederen, welke aan zijne schuld of onvoorzigtigheid kunnen worden toegeschreven.

74. Hij staat ook in voor de tusschen-expediteurs door hem gebruikt.

75. De vrachtbrief maakt de overeenkomst uit tusschen den afzender of den expediteur, en den voerman of den schipper, en behelst, behalve hetgeen tusschen partijen mogt zijn overeengekomen, zoo omtrent den tijd binnen welken de vervoering moet volbragt

zijn, en de schadeloosstelling ingeval van vertraging, als anderszins:

- 1°. De benaming en het gewigt of de maat der te vervoeren goederen, benevens derzelver merken en getallen;
- 2°. Den naam van dengene, aan wien het goed gezonden wordt;
- 3°. Den naam en de woonplaats van den voerman of den schipper;
- 4°. Het bedrag van het vrachtlloon;
- 5°. De dagteekening;
- 6°. De onderteekening van den afzender of van den expeditieur.

De vrachtbrief moet door den expeditieur in zijn dagregister worden ingeschreven.

DERDE AFDEELING.

Van voerlieden, en van schippers de kusten, rivieren en binnenwateren be varende.

76. De voerlieden en schippers moeten instaan voor alle schaden aan de ter vervoering overgenomen koopmanschappen of goederen overgekomen, uitgezonderd dezulke, die uit een gebrek van het goed zelf, door overmagt, of door schuld of nalatigheid van den afzender of expeditieur, veroorzaakt zijn.

77. De voerman of de schipper is niet terzake van vertraging aansprakelijk, indien dezelve door overmagt is veroorzaakt.

78. De vervoerde koopmanschappen of goederen besteld en aangenomen, en het vrachtlloon betaald zijnde, is daardoor alle regtsvordering terzake van beschadiging of vermindering tegen den voerman of den schipper vernietigd, indien het gebrek uiterlijk zichtbaar was.

De beschadiging of vermindering niet uiterlijk zichtbaar zijnde, kan de geregtelijke bezigtiging gedaan worden nadat de goedéren zijn aangenomen, om het even of de vracht al dan niet voldaan zij, mits die bezigtiging gevraagd worde binnen tweemaal vierentwintig uren na de ontvangst, en van de eenzelvigheid der goederen blijke.

79. Indien de aanneming der koopmanschappen of goederen wordt geweigerd, of daarover geschil valt, doet de president van het hof van justitie, of, ter

plaatse waar het hof niet gevestigd is, de kantonregter, op een eenvoudig verzoekschrift, waarop de wederpartij, zoo zij zich daar ter plaatse bevindt, zal worden gehoord, de noodige voorziening tot het opnemen van het goed door deskundigen, en zal hij insgelijks kunnen bevelen, dat de goederen in eene behoorlijke bewaarplaats worden opgeslagen, om daaruit aan den voerman of den schipper het beloop van zijn vrachtlon en onkosten te voldoen.

De regter hiervoren aangewezen is bevoegd om, op gelijke wijze als hierboven is bepaald, magtiging te verleenen tot den openbaren verkoop van bederfelijke waren, of van zoodanig gedeelte der goederen, als tot voldoening van vrachtlon en kosten zal vereischt worden.

80. Alle regtsvordering tegen den expeditieur, voerman of schipper, uithoofde van een geheel verlies, vertraging der bezorging, of geleden schade aan koopmanschappen of goederen, verjaart met den tijd van zes maanden, ten aanzien van verzendingen binnen de kolonie gedaan, en met het verloop van een jaar, ten aanzien van verzendingen uit de kolonie naar elders gedaan, te rekenen, in het geval van verlies, van den dag dat de vervoering der koopmanschappen of goederen had moeten volbragt zijn, en, in het geval van beschadiging of te late bezorging, van den dag dat het goed ter plaatse van deszelfs bestemming zal zijn aangekomen.

Deze verjaring is niet toepasselijk ingeval van bedrog of ontrouw.

81. De regten en verplichtingen omtrent de scheepvaart, bij het tweede boek voorgeschreven, zijn ook toepasselijk op de vaart langs de kusten, en op de rivieren, stroomen en kanalen, voor zooverre dit uitdrukkelijk bij den laatsten titel van dat boek is bepaald.

82. De bepalingen van dezen titel zijn niet toepasselijk op de regten en verplichtingen tusschen den kooper en verkooper.

ZESDE TITEL.

VAN WISSELBRIEVEN.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard en den vorm van wisselbrieven.

83. Een wisselbrief is een geschrift, uit eene plaats

gedagteekend, waarbij de ondertekenaar iemand last geeft om eene daarin uitgedrukte geldsom, in eene andere plaats, op of na zigt, of op eenen bepaalden tijd, aan eenen aangewezen persoon of aan deszelfs order te betalen, met erkenning van ontvangen waarde of van waarde in rekening.

Als verschillende plaatsen binnen de kolonie worden aangemerkt het oude gedeelte der kolonie, het district Nickerie en het district Coronie.

84. Een wisselbrief kan ook worden getrokken:

- a. Aan de order van den trekker;
- b. Op zekeren persoon, en betaalbaar aan de woonplaats van eenen derde;
- c. Voor rekening van eenen derde.

85. Wisselbrieven behelzende verdichte opgave van naam of van woonplaats, of van de plaats der trekking of der betaling, hebben enkel kracht van gewone schuldbekentenis, indien daartoe overigens de vereischten aanwezig zijn.

De verdichting kan echter door hen, die daarvan kennis hebben gedragen, niet worden tegengeworpen aan derden, die daarvan zijn onbewust geweest.

86. Een wisselbrief kan bij prima, secunda, tertia, enz. getrokken worden.

TWEDE AFDEELING.

Van de verbindtenis tusschen den trekker en den nemer van eenen wisselbrief.

87. Indien niet anders is bedongen, is de trekker verplicht aan den nemer, die dit vordert, den wisselbrief te leveren in prima, secunda en tertia, waarvan in ieder der wisselbrieven melding moet gemaakt worden, en welke allen voor een, en een voor allen gelden.

88. De trekker is verplicht, ter keuze van den nemer, den wisselbrief te stellen betaalbaar aan den nemer zelven, of aan eenigen anderen persoon, in beide gevallen aan order of zonder bijvoeging van order.

89. De trekker, of degene voor wiens rekening de wisselbrief is getrokken, is verplicht zorg te dragen, dat de betrokkene, ten vervalldage, in handen hebbe het noodig fonds tot betaling, zelfs indien de wisselbrief bij eenen derde is betaalbaar gesteld, met dien verstande echter, dat de trekker zelf, in alle gevallen,

aan den houder en de vroegere endossanten persoonlijk verantwoordelijk blijft.

90. De betrokkene wordt geacht het noodig fonds in handen te hebben, indien hij, bij het vervallen des wisselbriefs, of op het tijdstip waarop dezelve, naar aanleiding van art. 137, voor vervallen wordt gehouden, aan den trekker, of aan dengene voor wiens rekening is getrokken, eene opeischbare som schuldig is, ten minste gelijk staande met het beloop van den wisselbrief.

91. De wisselbrief van non-acceptatie of van non-betaling zijnde geprotesteerd, is de trekker tot vrijwaring gehouden, al ware het protest niet intijds gedaan. Indien hij echter, in het laatste geval, bewees, dat de betrokkene op den vervaldag het noodig fonds tot betaling des wisselbriefs in handen had, is hij daarvan bevrijd.

Indien, in dat geval, het vereischte fonds slechts gedeeltelijk aanwezig was, is de trekker voor het ontbrekende gehouden.

92. Indien de betrokkene den wisselbrief niet heeft geaccepteerd, en de houder verzuimd heeft denzelven tijdig te laten protesteren, is de trekker niettemin verplicht aan laatstgemelde af te staan en over te dragen de vordering op het fonds, dat de betrokkene van hem ten vervaldage heeft in handen gehad, en zulks tot het beloop van den wisselbrief; en hij moet aan den houder, te diens koste, de noodige bewijzen verschaffen om die vordering te doen gelden. Indien de trekker in staat van faillissement is verklaard, zijn de curators in zijnen boedel tot dezelfde verplichtingen gehouden, tenware dezen mogten verkiezen den houder als schuldeischer, voor het beloop van den wisselbrief, toe te laten.

93. De houder van eenen geprotesteerden wisselbrief heeft in geen geval eenig regt op het fonds, dat de betrokkene van den trekker in handen heeft.

Indien de wisselbrief niet is geaccepteerd, behooren die penningen, bij faillissement van den trekker, aan diens boedel.

Ingeval van acceptatie blijft het fonds, tot het beloop van den wisselbrief, aan den betrokkene, behoudens de verplichting van deze om jegens den houder aan zijne acceptatie te voldoen.

94. De wisselbrief getrokken zijnde aan de order van eenen derde, alleen teneinde daarvan de betaling te vorderen, zoo is zulks, tusschen den trekker, of dengene voor wiens rekening is getrokken, en den nemer, eene enkele lastgeving, waarin echter de bevoegdheid ligt opgesloten om den eigendom des wisselbriefs door endossement over te dragen.

DERDE AFDEELING.

*Van het accepteren van wisselbrieven, en van den borgtocht
aval genaamd.*

95. Een wisselbrief moet bij de vertooning, immers uiterlijk binnen vierentwintig uren daarna, zonder onderscheid van Zon- of andere dagen, worden geaccepteerd.

Indien de wisselbrief na dien termijn niet, met of zonder acceptatie, is teruggegeven, is degene, die denzelven heeft teruggehouden, jegens den houder verplicht tot vergoeding van kosten, schade en interesten.

96. Hij, die het noodig fonds in handen heeft, bijzonderlijk bestemd tot de betaling van eenen getrokken wisselbrief, is, op straf van vergoeding van kosten, schade en interesten jegens den trekker, tot de acceptatie verplicht.

97. Belofte om eenen wisselbrief te zullen accepteren geldt niet als acceptatie, maar geeft aan den trekker eene regtsvordering tot schadevergoeding tegen den belover, die weigert zijne belofte gestand te doen.

Deze schade bestaat in de kosten van protest en herwissel, wanneer de wisselbrief voor des trekkers eigene rekening was getrokken.

Wanneer de trekking voor rekening van eenen derde was gedaan, bestaan de schade en interesten in de kosten van protest en herwissel, en in het beloop van hetgeen de trekker, uithoofde van de bekomen toezegging van den belover, aan dien derde, op het crediet van den wisselbrief, heeft voorgeschoten.

98. De acceptatie moet door den betrokkene duidelijk op den vertoonden wisselbrief gesteld, en door hem onderteekend worden.

De acceptatie moet gedagteekend zijn, indien de wisselbrief op eenigen tijd na zigt is getrokken.

Bij gebreke van dagteekening, kan de houder de

betaling vorderen op den termijn daarbij uitgedrukt, te rekenen van den dag der trekking.

99. De houder van eenen wisselbrief, getrokken op plaatsen binnen de kolonie, hetzij op zigt, of op eenigen tijd na zigt, moet daarvan de acceptatie of de betaling vorderen binnen de na te melden termijnen na de dagteekening van den wisselbrief, en zulks op straf van zijn verhaal te verliezen op de endossanten, en op den trekker, indien deze fondsen tot de betaling bezorgd had.

Die termijnen worden bepaald als volgt:

Voor wisselbrieven getrokken uit Fransch en Britsch Guyana, van een der West-Indische eilanden, en van plaatsen behorende tot de staten van Amerika aan den Atlantischen Oceaan tusschen Britsch Guyana en Noord-Amerika, op zes maanden;

Voor wisselbrieven getrokken van andere dan de hierboven opgenoemde gedeelten van het vaste land en de eilanden van Amerika, van het vaste land en de eilanden van Europa, uit de Levant, van de noordelijke en westelijke kusten van Afrika tot aan de Kaap de Goede Hoop en deze daaronder begrepen, en van de eilanden van Afrika bewesten dat werelddeel gelegen, op een jaar;

Voor wisselbrieven getrokken van alle andere gedeelten der wereld, buiten de kolonie, op twee jaren.

De termijnen worden in tijden van oorlog ter zee verdubbeld.

Al de bepalingen hierboven gemeld zijn wederkeeriglijk van toepassing op wisselbrieven op zigt, of op eenigen tijd na zigt, getrokken uit de kolonie op de plaatsen hierboven aangeduid.

De termijn is van drie maanden voor wisselbrieven binnen de kolonie getrokken.

100. De acceptatie van eenen wisselbrief, betaalbaar op eene andere plaats dan die, waar de acceptant zich ophoudt, moet de woonplaats aanwijzen, waar de betaling ontvangen, of het protest gedaan moet worden.

Indien de betrokkene woonachtig is in een der buiten-districten van de oude kolonie, moet de acceptatie de woonplaats te Paramaribo aanwijzen, waar de betaling moet geschieden, of het protest worden gedaan. Bij gebreke daarvan zal ten vervalldage wor-

den gehandeld, als is voorgeschreven in het derde lid van art. 162.

101. Indien de gedomiciliëerde, na verloop van den vervaldag, failleert, en de houder verzuimd heeft het protest tijdig te laten opmaken, is de acceptant ontslagen, indien, en voor zooverre, hij bewijst fonds aan de aangewezen woonplaats te hebben bezorgd; behoudens de verpligting vermeld bij art. 92.

102. Hij, die eenen wisselbrief heeft geaccepteerd, is tot deszelfs betaling verplicht.

Hij mag de eens op den wisselbrief gestelde acceptatie, ook vóór deszelfs teruggave, niet herroepen, vernietigen, doorhalen of onleesbaar maken, en blijft desniettegenstaande tot de voldoening verplicht.

Hij is onbevoegd om, door beslag op den wisselbrief onder den houder te leggen, deszelfs verderen loop te beletten.

Hij kan tegen zijne acceptatie niet in zijn geheel worden hersteld, al hadde de trekker geen fonds bezorgd, of al ware deze, buiten zijn weten, vóór de acceptatie gefailleerd, tenzij de houder bedriegelijke middelen hadde in het werk gesteld om de acceptatie te verkrijgen.

103. De acceptatie mag niet onder eene voorwaarde gedaan worden, maar wel met eenige bepaling ten aanzien van de som. In het eerste geval moet de wisselbrief van non-acceptatie worden geprotesteerd; in het laatste geval is de houder verplicht de gedeeltelijke acceptatie aan te nemen, en voor het meerdere te laten protesteren.

104. Indien een wisselbrief van non-acceptatie geprotesteerd wordt, kan dezelve geaccepteerd worden door een ander, ter eere van den trekker, of van eenen der endossanten, hetzij dezelve hem daartoe gelast hebben dan niet.

105. Indien zich onderscheidene personen tot deze acceptatie ter eere opdoen, zijn daartoe, bij voorkeur, in de volgende orde gerechtigd:

- 1°. Zij, die den wissel accepteren ter eere van den trekker, of van dengene voor wiens rekening dezelve getrokken is;
- 2°. Zij, die zulks willen doen ter eere van den nemer;
- 3°. Zij, die zulks willen doen ter eere van vroegere endossanten.

106. Indien verscheidene personen, allen van last voorzien, zich aanbieden om den wisselbrief ter eere van denzelfden persoon te accepteren, verblijft de keuze aan den houder.

Hetzelfde geldt, indien meer dan één persoon zich, zonder last, tot acceptatie ter eere van denzelfden persoon aanbiedt.

107. Die tot het doen van zoodanige acceptatie ter eere met last zijn voorzien van dengene, voor wiens rekening zij dezelve aanbieden, hebben altijd den voorrang boven anderen, die zonder last zoodanige acceptatie ter eere van denzelfden persoon aanbieden.

108. De houder zelf, tot zoodanige vereering gelast of bereidvaardig zijnde, heeft daarop eene even gelijke aanspraak als elk ander, en vermag dus, in gelijke omstandigheden, zich zelve de voorkeur te geven.

109. De acceptatie ter eere moet op den wisselbrief gesteld worden; in de akte van protest, of achter dezelve, wordt van die acceptatie melding gemaakt.

110. Die eenen wisselbrief ter eere accepteert, is gehouden daarvan onverwijld kennis te geven aan dengene, ter wiens eere hij geaccepteerd heeft, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, zoo daartoe termen zijn.

111. Niettegenstaande alle acceptatiën door een ander ter eere gedaan, behoudt de houder van den wisselbrief al zijn regt tegen den trekker en de endossanten, uithoofde der non-acceptatie van dengene, op wien de wisselbrief getrokken was.

112. Zoodanig een ter eere geaccepteerde wisselbrief moet, bij gebreke van betaling ten vervaltijde, tegen den betrokkene geprotesteerd worden.

Bij gebreke van zoodanig protest tegen den betrokkene, is de acceptant ter eere tot de voldoening des wissels ongehouden; en wanneer hij zonder dit protest den wissel betaald heeft, verliest hij zijn verhaal tegen diegenen, die er belang bij zouden mogen hebben, dat de wissel behoorlijk tegen den oorspronkelijk betrokkene geprotesteerd was.

113. De betaling van eenen wisselbrief kan, onverminderd de acceptatie van den betrokkene, bovendien verzekerd worden door eenen borgtogt *aval* genaamd.

114. Deze borgtogt wordt gesteld op den wisselbrief zelven, of bij een afzonderlijk geschrift, zelfs bij eenen brief.

115. Dusdanige borg is (zoo geene andere overeenkomsten tusschen partijen gemaakt zijn) voor het geheel verbonden op dezelfde wijze, en kan tot de betaling genoodzaakt worden door dezelfde middelen, als de trekker en de endossanten.

VIERDE AFDEELING.

Van het endosseren van wisselbrieven.

116. De eigendom van wisselbrieven, betaalbaar aan order, kan, zoolang dezelve niet vervallen zijn, aan anderen door middel van endossement worden overgedragen.

117. Het endossement wordt op den wisselbrief, of deszelfs secunda, tertia, enz., gesteld, en moet zijn gedagteekend en onderteekend. Hetzelve behelst den naam van den persoon, aan wien, of aan wiens order, de betaling moet geschieden, met bijvoeging van „genoten waarde” of van „waarde in rekening.”

Indien de waarde van eenen derde afkomstig was, wordt daarvan, met aanduiding van dien derde, melding gemaakt.

118. Het endossement de vereischten missende, bij het vorige artikel voorgeschreven, wordt tusschen den endossant en dengene, aan wien hij den wisselbrief heeft geëndosseerd, voor eene volmagt gehouden, strekkende om den inhoud des wisselbriefs, zelfs in regten, in te vorderen.

Indien het endossement aan de order van den geëndosseerde is gesteld, heeft deze de bevoegdheid om den eigendom des wisselbriefs bij endossement over te dragen, behoudens zijne verantwoordelijkheid jegens zijnen lastgever.

119. Het endossement kan ook *in blanco* geschieden, door de bloote naamteekening van den endossant op den wisselbrief gesteld. Zoodanig endossement wordt gerekend de erkenning van genoten waarde te bevatten, en draagt den eigendom des wisselbriefs aan den houder over.

120. Een valsch endossement doet den eigendom van den wisselbrief niet overgaan, maar alle latere

endossementen vervallen, onverminderd de regtsvordering van den houder tegen al de teekenaars dier endossementen.

De endossementen, ouder dan het valsche, behouden derzelver kracht en waarde.

121. Het is verboden bij de endossementen eene vroegere dagteekening dan die, waarop men dezelve werkelijk onderteekent, uit te drukken, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, en onverminderd de openbare actie, indien daartoe gronden zijn.

122. Wisselbrieven, waarvan de vervalldag is verstreken, of die niet betaalbaar zijn gesteld aan order, zijn niet vatbaar voor endossement, maar de eigendom moet bij eene afzonderlijke akte van cessie, overeenkomstig de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek, worden overgedragen.

VIJFDE AFDEELING.

Van de verbindtenis tusschen den trekker en den acceptant, tusschen den houder en den acceptant, en tusschen den houder en de endossanten.

123. Tusschen den trekker en den acceptant ontstaat uit den wisselbrief eene handeling van lastgeving, waarbij laatstgemelde zich verbindt denzelven op den vervaltijd aan den houder te voldoen.

124. Indien de wisselbrief voor rekening van eenen derde is getrokken, is deze alleen daarvoor aan den acceptant verbonden.

125. De trekker is verplicht aan den betrokkene tijdig kennis of advies te geven van den door hem getrokken wisselbrief, en, bij nalatigheid daarvan, gehouden tot vergoeding van de kosten, door weigering van acceptatie of betaling uit dien hoofde gevallen.

126. De trekker wordt geacht voor zijne eigene rekening te hebben getrokken, indien uit den wisselbrief, of uit den adviesbrief, niet blijkt, voor wiens rekening zulks is geschied.

127. De acceptatie geeft aan den houder het regt om de betaling des wisselbriefs van den acceptant te vorderen.

128. De acceptatie valsch zijnde, heeft elke houder verhaal op den trekker en de endossanten.

129. Allen, die eenen wisselbrief geteekend, geaccepteerd of geëndosseerd hebben, zijn ieder voor het geheel verplicht den houder te waarborgen.

130. De bepalingen omtrent de gehoudenheid van den acceptant zijn ook toepasselijk op dengene, die den wissel ter eere, voor rekening van den trekker, nemer of endossant, heeft geaccepteerd; behoudens hetgeen bij art. 112 is bepaald.

131. Indien, na de acceptatie van eenen wisselbrief, de trekker, uithoofde van de wanbetaling des acceptants, verplicht was denzelven in te trekken, heeft hij tegen deze eene regtsvordering, zoowel tot de verantwoording van het aan hem tot die betaling verstrekte fonds, als tot vergoeding der schade uit het niet volvoeren van den aangenomen last ontstaan.

ZESDE AFDEELING.

Van den vervaltijd en de betaling van wisselbrieven.

132. De wisselbrief, op tijd getrokken, is betaalbaar op den vervaldag.

133. De wisselbrief, op zicht getrokken, is betaalbaar op deszelfs vertooning.

134. De termijn in eenen wisselbrief uitgedrukt, welke op een of meer dagen, maanden of uso's na zicht getrokken is, begint te loopen op den eersten dag na dien, waarop de acceptatie of het protest van non-acceptatie gedaan is.

135. Door maanden verstaat men, zoowel bij wisselbrieven op zicht als op tijd getrokken, die der Gregoriaansche tijdrekening.

Door uso's worden, ten aanzien van alle binnen de kolonie betaalbare wisselbrieven, verstaan dertig dagen, welke, ten aanzien van wisselbrieven niet op zicht getrokken, beginnen te loopen daags na derzelver dagteekening.

136. Indien de betaaldag van eenen op tijd getrokken wisselbrief op eenen Zondag invalt, is dezelve des anderen daags betaalbaar.

137. Wisselbrieven worden gehouden voor vervallen, zoodra de betrokkene is gefailleerd, en kunnen door den houder, des verkiezende, dadelijk van non-betaling worden geprotesteerd.

In dat geval kunnen de trekker of endossanten,

aangesproken wordende, de betaling uitstellen tot den vervaldag in den wissel uitgedrukt, mits inmiddels borg stellende volgens het bepaalde in art. 159.

138. Een wisselbrief moet betaald worden in het geld daarbij uitgedrukt.

Indien nogtans dat geld geen wettelijken koers in de kolonie had, zal, wanneer de koers niet bij den wisselbrief is geregeld, de betaling geschieden in geld wettigen koers in de kolonie hebbende, volgens den wisselkoers van den vervaltijd en van de plaats der betaling, en zoo daar geen wisselkoers bestaat, alsdan volgens dien van de handelplaats het naast gelegen bij die, waar de wisselbrief moet worden betaald.

139. Wanneer gedurende den looptijd des wisselbriefs de daarin uitgedrukte geldmunt, op hoog gezag, ter plaatse van de betaling, in waarde was vermeerderd of verminderd, zal de betaling, of zullen, ingeval van wanbetaling, de respectieve terugverderingen tegen trekker en endossanten geregeld worden naar de bepalingen van de artt. 1775 en 1776 van het Burgerlijk Wetboek.

Dezelfde verordeningen gelden, wanneer de waarde der geldmunt vermeerderd of verminderd mogt zijn vóór de trekking, zonder dat de trekker had kunnen kennis dragen van de verandering der waarde.

140. De betrokkene, den wisselbrief vóór den vervaltijd betalende of in disconto nemende, is verantwoordelijk voor de geldigheid der betaling.

141. De houder van eenen wisselbrief kan niet genoodzaakt worden de betaling vóór den vervaltijd te ontvangen.

142. De betaling van eenen wisselbrief op eenen secunda, tertia, quarta, enz. gedaan is bestaanbaar, wanneer de tweede, derde, vierde, enz. inhoudt, dat deze betaling de kracht der overige te niet doet.

143. Die op eenen secunda, tertia, quarta wisselbrief, enz. betaalt, zonder tevens in te trekken den wisselbrief, waarop zijne acceptatie staat, wordt daardoor niet ontslagen met opzigt tot een ander, die houder van zijne acceptatie is; behoudens zijn verhaal op dengene, aan wien hij onverschuldigd heeft betaald.

144. Van eenen en denzelfden wisselbrief een prima, secunda, tertia, enz. gemaakt zijnde, en de betrokkene op meer dan eenen derzelve eene acceptatie ge-

steld hebbende, is deze verplicht al de geaccepteerde wisselbrieven te betalen, wanneer onderscheidene houders daarmede ten vervaltijde opkomen; behoudens zijn verhaal op dengene, die meer dan eenmaal gebruik van den wisselbrief gemaakt heeft.

145. De acceptant is niet anders verplicht eenen vermisten wisselbrief te betalen dan op voldoende bewijs van het regt van dengene, die de betaling vraagt, mitsgaders tegen diens verbindtenis tot vrijwaring voor alle namaning, en onder bijgevoegden borgtogt.

146. Die eenen vervallen wisselbrief op den vervaltijd betaalt, zonder dat er verzet tegen zij gedaan, wordt vermoed deugdelijk gekweten te zijn.

147. De vertooner van eenen wisselbrief, welke aan hem niet is geëndosseerd, doch die schriftelijk kan bewijzen, dat dezelve hem door den regthebbende ter invordering is toegezonden, kan de betaling onder borgtogt vorderen, en, bij gebreke van betaling, denzelven laten protesteren.

148. De houder van eenen wisselbrief, die de betaling ontvangt, en al de vroegere endossanten, zijn aan dengene, die den wisselbrief betaald heeft, verantwoordelijk voor de wettigheid van alle vroegere endossementen.

149. Buiten het geval, in art. 145 gemeld, is de acceptant ongehouden tot betaling van den wisselbrief, tenzij hem de geaccepteerde wisselbrief, met behoorlijke quitantie van den houder voorzien, worde uitgeleverd.

150. De betrokkene bereid zijnde tot eene gedeeltelijke betaling van den inhoud van den wisselbrief, is de houder verplicht die gedeeltelijke betaling, waardoor de trekker en de endossanten in zooverre ontlast worden, aan te nemen, en wegens het overige protest te laten doen.

151. In het geval van het vorige artikel kan de betaler echter de uitlevering van zoodanigen wisselbrief niet vorderen, maar moet zich vergenoegen met eene afschrijving van de gedane gedeeltelijke betaling op den wisselbrief zelven, en met eene door den houder onderteekende quitantie.

152. Een geprotesteerde wisselbrief kan betaald worden door een ieder ter eere van den trekker, of van eenen der endossanten.

Van die betaling, ter eere gedaan, wordt het bewijs ingelascht in de akte van protest, of achter dezelve gesteld.

153. Die eenen wisselbrief ter eere van een ander betaalt, treedt door die betaling zelve in de regten van den houder, en is aan dezelfde verplichtingen onderworpen.

Hij is daarenboven gehouden van de gedane betaling onverwijld kennis te geven aan dengene, ter wiens eere hij betaald heeft, op straf van vergoeding van kosten, schade en interesten, zoo daartoe gronden zijn.

154. Indien de betaling ter eere gedaan is voor rekening van den trekker, zijn al de endossanten bevrijd.

Indien zij gedaan is ter eere van eenen der endossanten, zijn al de op hem volgende endossanten bevrijd.

155. Indien verscheidene personen zich tot de betaling van eenen wisselbrief ter eere aanbieden, worden de regelen gevolgd ten aanzien van acceptatiën ter eere voorgeschreven.

156. Indien degene, op wien de wisselbrief oorspronkelijk getrokken was, en tegen wien dezelve van non-acceptatie was geprotesteerd, willig is de betaling te doen, wordt aan hem boven allen de voorrang gegeven.

ZEVENDE AFDEELING.

Van de regten en verplichtingen van den houder, bij non-acceptatie of non-betaling van den wisselbrief.

157. De houder van eenen wisselbrief, de acceptatie van denzelfden van den betrokkene hebbende afgevraagd, en die niet bekomende, is verplicht een protest te laten opmaken.

158. De acceptatie van wisselbrieven moet gevraagd worden aan den betrokkene, te zijner werkelijke woonplaats of aan zijn persoon, en niet ter plaatse alwaar de wisselbrief betaalbaar is gesteld.

159. Op vertooning van het protest van non-acceptatie zijn de endossanten en de trekker respectievelijk verplicht borg te stellen, dat de wisselbrief ten verval-dage zal worden voldaan, of denzelfden dadelijk, met de protestkosten en herwissel, in te trekken.

De borg, hetzij van den trekker, hetzij van den endossant, is alleen hoofdelijk met dengene verbonden, ten wiens behoefte hij zich als borg heeft gesteld.

160. Ingeval de acceptant vóór den vervaldag is gefailleerd, kan de houder protest doen opmaken, en als hierboven borgtocht of voldoening vorderen.

161. Bij gebreke van betaling op den vervaldag is de houder, zonder aanzien of de wisselbrief al dan niet geaccepteerd zij, verplicht denzelven op den volgenden dag te laten protesteren.

Indien die dag op eenen Zondag invalt, moet het protest op den volgenden dag geschieden.

162. De betaling van eenen wisselbrief moet gevraagd, en het daarop volgend protest gedaan worden, ter woonplaats van den betrokkene.

Indien de wisselbrief getrokken is om in eene andere aangewezen woonplaats, of door eenen anderen aangewezen persoon, hetzij op dezelfde plaats, hetzij elders, te worden betaald, moet de betaling gevraagd, en het protest opgemaakt worden, ter aangewezen woonplaats of aan den aangewezen persoon.

Wanneer degene, die den wisselbrief moet betalen, geheel onbekend of niet te vinden is, moet het protest gedaan worden aan het parket van den procureur-generaal, voor zooveel betreft het oude gedeelte der kolonie, en aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, voor zooveel de districten Nickerie en Coronie betreft. Hetzelfde moet plaats hebben, indien een wisselbrief is getrokken om op eene andere plaats te worden betaald dan die, waar de betrokkene woont, en de woonplaats, waar de betaling moet geschieden, niet is aangewezen.

163. De houder is, bij weigering van den betrokkene, verplicht de betaling af te vragen aan dengene, die den wisselbrief ter eere heeft geaccepteerd, of aan wien dezelve, volgens het daarin vermelde, ingeval van nood, ter acceptatie of ter betaling is aanbevolen.

Tegen ieder hunner, die de betaling weigert, zal protest worden opgemaakt, hetgeen zal kunnen geschieden bij eene en dezelfde akte.

164. Alle protesten van non-betaling en alle betekeningen, betreffende wisselbrieven die getrokken zijn op het oude gedeelte der kolonie, worden gedaan te

Paramaribo, met inachtneming der bepalingen van de artt. 76 en 77 van het Burgerlijk Wetboek aangaande het geregtelijk domicilie, en van art. 2 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering; behoudens het geval waarin zoodanige wisselbrief op zicht is getrokken, en dat voorzien in art. 185 van dit Wetboek, als wanneer het protest wordt gedaan ter werkelijke woonplaats van den betrokkene, of aan zijn persoon.

165. De protesten, zoo van non-acceptatie als van non-betaling, worden gedaan door eenen notaris, of den griffier van den kantonregter, of door eenen deurwaarder. Zij moeten vergezeld zijn van twee getuigen.

De protesten behelzen:

- 1°. Een letterlijk afschrift van den wisselbrief, van de acceptatie, van de endossementen, van den borgtogt genaamd *aval*, en van de adressen daarop gesteld;
- 2°. De vermelding, dat zij de acceptatie of betaling aan de personen, of ter plaatse in de twee voorgaande artikelen gemeld, afgevraagd en niet bekomen hebben;
- 3°. De vermelding van de opgegeven reden van non-acceptatie of non-betaling;
- 4°. De aanmaning om het protest te teekenen, en de redenen van weigering;
- 5°. De vermelding, dat hij notaris, griffier of deurwaarder, wegens die non-acceptatie of non-betaling, heeft geprotesteerd.

166. De notarissen, griffiers of deurwaarders zijn verplicht, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, afschrift van het protest te laten, en hiervan melding in het afschrift te maken, en hetzelfde, naar orde des tijds, in te schrijven in een bijzonder register, genummerd en gewaarmerkt door den kantonregter van hunne woonplaats, en om wijders, zulks begeerd wordende, een of meer afschriften van het protest aan de belanghebbenden te leveren.

167. De houder van eenen wisselbrief, van non-acceptatie of van non-betaling geprotesteerd, is verplicht, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, uiterlijk binnen vijf dagen na het gedaan protest, hetzelfde te doen beteekenen aan dengene,

van wien hij den wisselbrief heeft bekomen, indien beiden in dezelfde plaats woonachtig zijn.

Indien beiden niet in dezelfde plaats woonachtig zijn, zal de houder, op gelijke straf, verplicht zijn een afschrift van het protest, voor waar geteekend door dengene, die hetzelfde heeft opgemaakt, toe te zenden aan hem, van wien hij den wisselbrief heeft bekomen, en zulks uiterlijk op den eersten gewonen postdag na bovengemelde vijf dagen, of, zoo er geen regelmatige post bestaat, met de eerste openlijk bekende gelegenheid ter verzending na gezegde vijf dagen.

168. Ieder endossant is, onder gelijke verantwoordelijkheid, verplicht, uiterlijk binnen denzelfden termijn, te rekenen van den dag van het ontvangen protest, hetzelfde te doen beteekenen of toe te zenden aan dengene, van wien hij den wisselbrief bekomen heeft, en zulks op gelijke wijze als bij het vorige artikel is bepaald.

169. De houder van eenen wisselbrief, die van non-betaling is geprotesteerd, is gerechtigd de vergoeding van denzelfden te vorderen van den acceptant, van den trekker en van al de endossanten, als ieder voor het geheel verbonden zijnde.

Hij heeft de keus hen gezamenlijk of afzonderlijk in rechten aan te spreken.

Indien hij den trekker alleen aanspreekt, zijn al de endossanten bevrijd.

Indien hij eenen der endossanten aanspreekt, zijn de latere endossanten bevrijd.

170. De houder van eenen wisselbrief, wegens non-betaling geprotesteerd, kan insgelijks zich de vergoeding bezorgen door middel van herwissel.

Herwissel is eene hertrekking van den houder eens wisselbriefs op den trekker, of op eenen der endossanten, wegens de hoofdsom van den geprotesteerden wisselbrief en de kosten, volgens den wisselkoers ten tijde der hertrekking.

Deze hertrekking doet, ingeval van niet-voldoening, het regt ter vervolging tegen geen der medeschuldenaren verloren gaan.

171. De herwissel wordt, ten aanzien van den trekker, geregeld naar den wisselkoers van de plaats, waar de wisselbrief had moeten worden betaald, op de plaats, waaruit dezelve getrokken is.

In geen geval is hij tot eenen hooger en wisselkoers gehouden.

172. Ten aanzien van de endossanten wordt de herwissel geregeld naar den wisselkoers der plaats, werwaarts de wisselbrief door hen verzonden of verhandeld is geworden, op de plaats, waar de terugbetaling gedaan wordt.

173. Wanneer tusschen de onderscheidene plaatsen geen onmiddellijke wisselkoers bestaat, wordt de herwissel geregeld naar den wisselkoers der twee meest nabij gelegen plaatsen.

174. De hertrekking gaat vergezeld met de retourrekening.

175. De retourrekening bevat de hoofdsom van den geprotesteerden wisselbrief, de protestkosten en alle andere wettige onkosten, als de provisie van den bankier, de zegels en briefporten.

Zij maakt melding van den naam van dengene, op wien de hertrekking gedaan is, en van den wisselkoers, voor welken dezelve vernegotiëerd is.

Derzelver juistheid wordt door eene verklaring van twee kooplieden bevestigd.

Zij gaat vergezeld van den geprotesteerden wisselbrief en van het protest, of een voor waar geteekend afschrift van hetzelfde.

Ingeval de hertrekking op eenen der endossanten gedaan is, gaat zij bovendien vergezeld van eene verklaring tot bewijs van den wisselkoers der plaats, waar de wisselbrief betaalbaar gesteld was, op de plaats, van waar de wisselbrief getrokken is geweest, of waar de terugbetaling gedaan wordt.

176. Over eenen en denzelfden wisselbrief kan men niet meer dan ééne retourrekening maken.

Deze retourrekening wordt betaald door den eenen endossant aan den anderen respectievelijk, en eindelijk door den trekker.

177. Men kan geene herwissels op elkander stapelen; ieder endossant draagt er slechts één, gelijk ook de trekker.

178. De interesten van de hoofdsom van den van non-betaling geprotesteerden wisselbrief zijn verschuldigd van den dag van het protest af.

179. De interesten van de protestkosten, van den herwissel en andere wettige onkosten, zijn verschul-

digd van den dag af, dat de geregtelijke dagvaarding is gedaan.

180. Er is geen herwissel verschuldigd, indien bij de retourrekening niet gevoegd zijn de verklaringen, volgens het voorschrift van art. 175.

181. De houder van eenen geprotesteerden wisselbrief is, bij faillissement dergenen, welke volgens de wisselverbindtenis aansprakelijk zijn, bevoegd om in alle derzelver boedels op te komen, met het volle beloop der vergoeding door ieder van hen onderscheidenlijk en voor het geheel aan hem verschuldigd.

Wanneer hij uit eenen der boedels eenige uitdeeling ontvangen heeft, zijn de andere boedels, zoowel als de niet gefailleerde medeverbondenen, niet verder ontlast dan voor het beloop van die uitdeeling.

182. Wanneer echter de houder, hetzij met den trekker, hetzij met den acceptant, een vrijwillig accoord aangaat, verliest hij zijn verhaal tegen al de endossanten.

Indien dat accoord is aangegaan met eenen der endossanten, verliest hij zijn verhaal tegen al de volgende, maar geenszins tegen vorige endossanten, noch tegen den trekker, noch tegen den acceptant.

Wanneer hetzelve is aangegaan met den trekker, wordt de acceptant, welke geen fonds ontvangen heeft, van alle verdere aanspraak bevrijd; in het tegenovergestelde geval blijft hij verantwoordelijk.

Eindelijk, wanneer het accoord vrijwillig is aangegaan met eenen acceptant, welke fonds in handen heeft, wordt daardoor alle verder verhaal tegen den trekker verloren.

183. De houder van eenen geprotesteerden wisselbrief heeft mede eene regtsvordering tot vergoeding tegen derden, voor wier rekening de wisselbrief getrokken is, indien dezelve de waarde daarvoor genoten hebben.

184. De houder van eenen wisselbrief, die denzelfden te laat heeft doen protesteren, heeft geen regt van vergoeding tegen de endossanten, en moet zich met zijne aanspraak tegen den acceptant tevreden stellen; behoudens de verpligting van den trekker, in de artt. 91 en 92 bepaald.

185. Indien een wisselbrief zoo tijdig is verzonden, dat hij wel vóór den vervaldag had kunnen aankomen

in handen van dengene, aan wien dezelve luidt, en door deze ter betaling had kunnen worden aangeboden, doch niettemin, door onvoorzien toeval of door overmagt, eerst na den vervaldag aankomt, moet dezelve daags na de ontvangst worden aangeboden en bij niet-voldoening geprotesteerd, indien de betrokkene in dezelfde plaats als de houder woonachtig is.

Indien hij elders woont, of de wisselbrief op eene andere plaats is gedomiciliëerd of betaalbaar gesteld, moet de wisselbrief worden verzonden met de eerste openlijk bekende gelegenheid, en de houder behoudt zijn regt, indien de wisselbrief, daags na de aankomst, ter betaling is aangeboden, en bij non-betaling geprotesteerd.

186. De houder van eenen geprotesteerden en vermisten wisselbrief heeft regt van den trekker de vergoeding te vorderen, tegen bewijs van zijn regt en het stellen van borgtogt.

ACHTSTE AFDEELING.

Van het te niet gaan van wisselschuld.

187. Behoudens de bepalingen der drie volgende artikelen, gaat wisselschuld te niet door alle middelen van schuldbevrijding, bij het Burgerlijk Wetboek aangewezen, en daarenboven door het vrijwillig accoord, bij art. 182 van dit Wetboek vermeld.

188. De schuldenaar eens gefailleerden boedels, die eenen vervallen wisselbrief met eene andere schuld wil vergelijken, is gehouden te bewijzen, dat hij vóór het faillissement te goeder trouw eigenaar van den wisselbrief is geworden.

189. Met uitzondering van hetgeen bij het volgend artikel is bepaald, verjaart wisselschuld door een tijdsverloop van tien jaren, te rekenen van den vervaldag des wisselbriefs.

Niettemin zullen zij, die deze verjaring inroepen, gehouden zijn desgevorderd onder eede te verklaren, dat zij terzake van den wisselbrief niets meer schuldig zijn, en derzelve erfgenamen of regtverkrijgenden, dat zij te goeder trouw vermeenen, dat er uit dien hoofde niets meer verschuldigd is.

190. De regtsvordering tegen de endossanten en

tegen den trekker van eenen van non-betaling geprotesteerden wisselbrief, de laatstgemelde wanneer, en voor zooverre, hij bewijst fonds te hebben bezorgd, verjaart door na te melden tijdsverloop:

Ten aanzien van wisselbrieven getrokken uit de kolonie en betaalbaar:

Op plaatsen in Nederlandsch, Fransch en Britsch Guyana, op een der West-Indische eilanden, en op plaatsen behoorende tot de staten van Amerika aan den Atlantischen Oceaen tusschen Britsch Guyana en Noord-Amerika, met twaalf maanden;

Op andere dan de hierboven opgenoemde gedeelten van het vaste land en de eilanden van Amerika, op het vaste land en de eilanden van Europa, op de Levant, op de noordelijke en westelijke kusten van Afrika tot aan de Kaap de Goede Hoop en deze daaronder begrepen, en op de eilanden van Afrika bewesten dat werelddeel gelegen, met achttien maanden;

Op alle andere gedeelten der wereld, met twee jaren.

De hierboven gemelde tijdsbepalingen worden in tijd van oorlog ter zee verdubbeld.

De verjaring begint te loopen tegen den houder des wisselbriefs te rekenen van deszelfs vervalldag, en tegen ieder der endossanten van den dag dat hij tot betaling in regten is aangesproken, of, indien er geene regtsvordering heeft plaats gehad, van den dag dat hij vrijwillig heeft betaald.

Z E V E N D E T I T E L .

VAN ORDERBRIEFJES OF PROMESSEN AAN ORDER;
VAN ASSIGNATIEN, EN VAN KASSIERS- EN
ANDER PAPIER AAN TOONDER.

E E R S T E A F D E E L I N G .

Van orderbriefjes of promessen aan order.

191. Een orderbriefje of promesse aan order is een gedagteekend en onderteekend geschrift, bij hetwelk iemand zich verbindt om, ter zijner woonplaats, of ter woonplaats van een ander op dezelfde plaats of elders, en met of zonder tijdsbepaling, de daarbij uit-

gedrukte geldsom aan de order van den nemer te voldoen, met erkenning van genoten waarde of van waarde in rekening.

192. Alle wetsbepalingen omtrent wisselbrieven, bij den vorigen titel vastgesteld, en betreffende:

Den vervalldag;

Het endossement;

De hoofdelijke verplichting voor het geheel;

Den borgtogt, genaamd *aval*;

Het protest;

De regten en verplichtingen van den houder;

Den herwissel, en de interesten en kosten;

De betaling, en die ter eere;

De verjaring, en andere wijze van schuldvernietiging;

Zijn op orderbriefjes of promessen aan order toepasselijk.

TWEEDE AFDEELING.

Van assignatiën.

193. Eene assignatie is een gedagteekend en onder-teekend geschrift, waarbij door den uitgever een bepaald persoon wordt aangewezen om de daarbij uitgedrukte geldsom aan eenen anderen bepaalden persoon, of deszelfs order, te voldoen terzelfder plaatse, waar het geschrift is uitgegeven; zonder onderscheid of daarbij al dan niet de erkenning van genoten waarde, of van waarde in rekening is uitgedrukt.

194. Ingeval het geschrift betaalbaar is gesteld op eene andere plaats dan waar het is uitgegeven, wordt het insgelijks voor eene assignatie gehouden, bijaldien daarbij geene erkenning van genoten waarde, of van waarde in rekening, is uitgedrukt.

195. Assignatiën aan order kunnen op dezelfde wijze als wisselbrieven worden geëndosseerd.

196. De betaling eener assignatie, zonder tijdsbepaling, moet gevraagd, en, bij ontstentenis, het protest van non-betaling opgemaakt worden, uiterlijk binnen den tijd van eene maand na de dagteekening, indien de tot voldoening aangewezen persoon terzelfder plaatse woont waar de assignatie is uitgegeven, en uiterlijk binnen den tijd van drie maanden, indien dezelve elders woonachtig is.

197. De assignatie betaalbaar op eenigen tijd na

zigt moet, met inachtneming der onderscheiding bij art. 196 omtrent de woonplaats, uiterlijk binnen den tijd van eene maand, of van drie maanden, aan den aangewezen persoon worden aangeboden, teneinde door deze, met bijvoeging der dagteekening, voor gezien te worden geteekend.

Zoodanige aanteekening op haar zelve, zonder uitdrukkelijk bijgevoegde acceptatie, wordt voor geene acceptatie gehouden.

Bij weigering om die aanteekening te doen, wordt de assignatie geprotesteerd, alsof de betaling ware geweigerd, zonder dat er verder protest van non-betaling behoeft gedaan te worden.

198. De assignatie, die, tengevolge der aanteekening bij het vorige artikel vermeld, of, volgens haren inhoud, op eenen bepaalden tijd vervalt, is betaalbaar op dezelfde wijze als wisselbrieven van dien aard, en moet bij wanbetaling het protest op gelijke wijze worden opgemaakt.

199. De houder eener geprotesteerde assignatie moet daarvan, uiterlijk binnen vijf dagen na dien van het protest, kennisgeven aan dengene, van wien hij dezelve heeft in betaling genomen.

Indien beide personen niet op dezelfde plaats woonachtig zijn, geschiedt de kennisgeving met de eerste openlijk bekende gelegenheid.

200. Hij is insgelijks, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, verplicht, voor zoover de assignatie aan order luidt, en geëndosseerd is, van het protest aan den oorspronkelijken uitgever kennis te geven.

Indien uitgever en houder niet op dezelfde plaats woonachtig zijn, is de slotbepaling van het vorige artikel toepasselijk.

201. De houder, die verzuimd heeft de voorschriften van de artt. 196, 197, 198 en 199 na te komen, verliest, indien hij de waarde heeft voldaan, zijn verhaal op dengene, van wien hij de assignatie heeft ontvangen, en, zoo die voldoening geene plaats heeft gehad, is hij tot de betaling van den inhoud der assignatie verplicht.

In het een en ander geval moet de uitgever aan den houder afstaan en overdragen de vordering, welke hij ten laste van den ter betaling aangewezen persoon heeft, tot het beloop der assignatie toe, en tevens aan

denzelven, te diens koste, de noodige bewijsstukken verschaffen om die vordering te doen gelden.

Indien de' persoon, die tot betaling is aangewezen, aan den uitgever niets, of niet zooveel, verschuldigd was als de assignatie bedraagt, is de uitgever jegens den houder tot schadevergoeding verplicht.

202. Behalve het verhaal op den uitgever der assignatie, heeft ieder houder slechts zijn verhaal op den onmiddellijk voorafgaanden endossant, zonder den vroegeren te mogen aanspreken.

203. De bepalingen van het tweede lid van art. 83, van het tweede lid van art. 100, van het derde lid van art. 162, en van art. 164 zijn mede toepasselijk op assignatiën.

204. De regtsvordering uithoofde eener assignatie verjaart op dezelfde wijze, als ten aanzien van wisselbrieven is bepaald.

DERDE AFDEELING.

Van kassierspapier en ander papier aan toonder.

205. Het kassierspapier en ander papier aan toonder moet de juiste dagteekening der oorspronkelijke uitgifte bevatten.

206. De oorspronkelijke uitgever van kassierspapier of ander papier aan toonder, door eenen derde betaalbaar, hetzij hetzelfde in den vorm van assignatie of van quitantie is vervat, is jegens iederen houder voor de voldoening aansprakelijk, gedurende twintig dagen na de dagteekening, die dag niet daaronder begrepen.

207. De verantwoordelijkheid van den oorspronkelijken uitgever blijft echter voortduren, indien hij niet bewijst, dat hij, gedurende den bij het vorige artikel bepaalden tijd, gereede penningen, ten beloope van het uitgegeven papier, bij den persoon op wien hetzelfde is afgegeven, heeft gehad, en dat hij die penningen sedert bij denzelven heeft gelaten.

208. De oorspronkelijke uitgever, die, tengevolge van de vorenstaande bepalingen, van alle verantwoordelijkheid is bevrijd, is niettemin verplicht aan den houder, te diens koste, de noodige bewijsstukken te verschaffen, teneinde zijn regt te doen gelden tegen dengene, op wien het papier is afgegeven.

209. Buiten den oorspronkelijken uitgever blijft een ieder, die het voormeld papier in betaling heeft gegeven, gedurende den tijd van zes dagen daarna, de dag der uitgifte niet daaronder begrepen, aansprakelijk jegens dengene, die het van hem heeft ontvangen.

210. Indien hij, die een of meer briefjes of quitantiën op zijnen kassier heeft afgegeven, later in staat van faillissement is verklaard, is de kassier desniettemin bevoegd, uit de daartoe voorhanden zijnde gelden, met de betaling van zoodanige briefjes of quitantiën voort te gaan tot op het tijdstip dat daartegen, hetzij door een of meer houders van andere briefjes of quitantiën, hetzij door de curators in den boedel, of eenig ander belanghebbende, zal zijn verzet gedaan.

Ingeval van verzet, of indien de kassier niet met de betaling is voortgegaan, moeten de penningen, welke de kassier van den failliet in handen heeft, afgezonderd blijven, teneinde daaruit de houders van vóór het faillissement deugdelijk afgegeven briefjes of quitantiën bij voorrang boven andere schuldeischers worden voldaan, hetzij in het geheel of ponds-pondsgelijke, zonder onderscheid van de dagteekening der quitantiën.

211. De houder eener promesse aan toonder is verplicht voldoening te vorderen binnen den tijd van zes dagen na den dag, op welken hij dat papier heeft in betaling genomen, die dag niet daaronder gerekend, en hij moet, bij wanbetaling, binnen eenen gelijken termijn daarna, de promesse ter intrekking aanbieden aan dengene, die hem dezelve heeft in betaling gegeven, alles op verbeurte van zijn verhaal tegen denzelfden, doch onverminderd zijn regt tegen dengene, die de promesse heeft geteekend.

Indien bij de promesse de dag is uitgedrukt, op welken dezelve betaalbaar is, begint de termijn van zes dagen eerst te loopen daags na den uitgedrukten betaaldag.

212. Indien de laatste dag van eenigen termijn, waaromtrent in dezen titel eenige bepaling voorkomt, op eenen Zondag invalt, blijven de verplichting en verantwoordelijkheid voortduren tot en met den volgenden dag.

213. Alle regtsvordering tegen de uitgevers van

papier, in deze afdeeling vermeld, verjaart door tijdsverloop van tien jaren, te rekenen van den dag der oorspronkelijke uitgifte.

Niettemin zullen zij, die deze verjaring inroepen, gehouden zijn desgevorderd onder eede te verklaren, dat zij, terzake van gemeld papier, niets meer schuldig zijn, en derzelver erfgenamen of regtverkrijgenden, dat zij te goeder trouw vermeenen, dat er uit dien hoofde niets meer verschuldigd is.

De oorspronkelijke uitgever van het bij art. 206 vermeld papier is desgevorderd verplicht onder eede te verklaren, dat hij gedurende den bij het voorschreven artikel bepaalden termijn gereede penningen, ten beloope van het uitgegeven papier, bij den persoon op wien hetzelfde is uitgegeven, heeft gehad, en dat hij die penningen sedert bij denzelfden heeft gelaten, en zijne erfgenamen of regtverkrijgenden, dat zij zulks te goeder trouw vermeenen.

ACHTSTE TITEL.

VAN RECLAME OF TERUGVORDERING IN ZAKEN VAN KOOPHANDEL.

214. Ingeval koopmanschappen zijn verkocht en geleverd, en de koopprijs niet ten volle is gekweten, is de verkoper, bij faillissement van den koper, gerechtigd om de koopmanschappen terug te vorderen, onder de volgende bepalingen.

215. Tot de uitoefening van het regt van terugvordering wordt vereischt, dat de koopmanschappen, zonder vermenging met andere, dezelfde zijn, welke zijn verkocht en geleverd.

Het bewijs daarvan wordt toegelaten, al waren zij ook uitgepakt, verpakt of verminderd.

216. Koopmanschappen, hetzij op tijd, hetzij zonder tijdsbepaling, verkocht, kunnen worden teruggevorderd, indien dezelve nog onder weg zijn, hetzij te land, hetzij te water, of indien dezelve zich nog *in natura* bevinden onder den failliet, of onder eenen derde, die de koopmanschappen voor hem bezit of bewaart.

In beide gevallen kan deze terugvordering slechts worden gedaan binnen den tijd van dertig dagen, te rekenen van den dag, waarop de koopmanschappen

onder den failliet of onder den derde zijn opgeslagen.

217. Indien de kooper de kooppenningen gedeeltelijk heeft voldaan, is de verkooper, bij de terugvordering van het geheel, verplicht om de reeds ontvangen penningen aan den boedel terug te geven.

218. Ingeval de verkochte koopmanschappen slechts gedeeltelijk in den boedel worden gevonden, geschiedt de teruggave naar evenredigheid en in verhouding met den koopprijs van het geheel.

219. De verkooper, die zijne koopmanschappen terugontvangt, is verplicht den boedel des gefailleerden schadeloos te houden voor al het reeds betaalde of nog verschuldigde wegens regten, vracht, commissie, verzekering, avarij-grosse, en al hetgeen verder tot behoud der koopmanschappen is aangewend.

220. Indien de kooper bij eenen wisselbrief of ander handelspapier heeft geaccepteerd voor het volle bedrag der verkochte en geleverde koopmanschappen, heeft er geene terugvordering plaats.

Bijaldien de acceptatie slechts voor een gedeelte van de verschuldigde kooppenningen is geschied, kan de terugvordering plaats hebben, mits ten behoeve van den boedel des failliets worde zekerheid gesteld voor hetgeen van denzelfden, tengevolge der acceptatie, mogt kunnen gevorderd worden.

221. Indien de teruggevorderde koopmanschappen door eenen derde, te goeder trouw, zijn in beleening genomen, behoudt de verkooper zijn regt van terugvordering, maar is daarentegen verplicht aan den geldschietter te voldoen het bedrag van het daarop geschoten geld, met de verschuldigde interesten en kosten.

222. De terugvordering der koopmanschappen vervalt, indien dezelve, gedurende de reis, op facturen en op cognoscementen of vrachtbrieven, te goeder trouw door eenen derde zijn gekocht.

Niettemin is de oorspronkelijke verkooper, in dat geval, bevoegd den koopprijs, zoolang dezelve nog niet is gekweten, tot het beloop zijner inschuld, bij den kooper in te vorderen, en hij is bevoorregt op die penningen, zonder dat dezelve met den boedel van den failliet mogen worden vermengd.

De bepalingen van het vorige lid zijn ook toepasselijk op het geval dat de koopmanschappen, na zich in het bezit van den failliet, of van iemand van zijnent-

wege, te hebben bevonden, door koop en levering, te goeder trouw, het eigendom van eenen derde zijn geworden.

223. De bewindvoerders in eenen gefailleerden boedel hebben het vermogen om de teruggevorderde koopmanschappen voor den boedel te behouden, mits aan den verkooper voldoende den koopprijs, welken deze van den failliet had bedongen.

224. Zoolang in commissie gegeven koopmanschappen zich nog *in natura* bevinden onder den gefailleerden commissionnair, of onder eenen derde, die dezelve voor laatstgenoemde bezit of bewaart, kunnen dezelve door den commissiegever worden teruggevorderd, onder gehoudenheid als bij art. 219 is uitgedrukt.

Hetzelfde regt van terugvordering heeft plaats ten aanzien van den koopprijs van in commissie gegeven en door den commissionnair verkochte en geleverde goederen, voor zoover de koopprijs niet vóór diens faillissement mogt zijn gekweten, al ware het dat de commissionnair eenig voordeel had berekend als waarborg voor den kooper, of voor het zoogenaamd *del credere*.

225. Ingeval de in commissie gegeven koopmanschappen door eenen derde te goeder trouw zijn in beleening genomen, gelden de voorschriften van art. 221.

226. Indien in eenen gefailleerden boedel worden gevonden nog niet vervallen, of vervallen en nog niet betaalde wisselbrieven, handels- en ander papier, aan den failliet ter hand gesteld alleenlijk met last om dezelve in te vorderen en het beloop daarvan ter beschikking van den zender te houden, of om daaruit bepaaldelijk aangewezen betalingen te doen; of indien zij bijzonderlijk bestemd waren om daarmede te dekken wisselbrieven, op den failliet getrokken en door deze geaccepteerd, of biljetten aan zijne woonplaats betaalbaar, kunnen die wisselbrieven, dat handels- en ander papier, worden teruggevorderd, zoolang dezelve zich *in natura* bevinden onder den failliet, of onder eenen derde, die dezelve voor deze bezit of bewaart; alles echter behoudens het regt van den boedel om daartegen zekerheid te vragen voor hetgeen van denzelve, tengevolge der acceptatiën van den failliet, mogt kunnen gevorderd worden.

227. Ook buiten het geval van bestemming of acceptatie, bij het vorige artikel vermeld, kunnen de

aan den failliet overgemaakte wisselbrieven, of het handels- of ander papier, worden teruggevorderd, al ware een of ander op eene rekening-courant gebragt, mits de zender, ten tijde der overmaking, of daarna, voor geenerlei som hoegenaamd schuldenaar van den failliet zij geweest, daaronder niet begrepen de onkosten, welke op de overmaking gevallen zijn.

228. Buiten het geval van faillissement, kunnen zonder tijdsbepaling verkochte en onbetaalde koopmanschappen worden teruggevorderd, overeenkomstig de voorschriften van art. 1175 van het Burgerlijk Wetboek, en met inachtneming der bepalingen van de artt. 215, 217, 218, 220 en 221 van dit Wetboek.

229. De terugvordering van die koopmanschappen vervalt, indien dezelve, na zich in het bezit van den oorspronkelijken kooper, of van iemand van zijnentwege, te hebben bevonden, door eenen derde te goeder trouw zijn gekocht, en aan denzelven afgeleverd.

Ingeval echter de koopprijs nog niet door dien derde betaald is, kan de oorspronkelijke verkooper de gelden, tot aan het beloop zijner rekening, voor zich vorderen, mits de vordering geschiede binnen den tijd van dertig dagen na de oorspronkelijke levering.

NEGEND E TITEL.

VAN ASSURANTIE OF VERZEKERING IN HET ALGEMEEN.

230. Assurantie of verzekering is eene overeenkomst, bij welke de verzekeraar zich aan den verzekerde, tegen genot eener premie, verbindt om denzelven schadeloos te stellen wegens een verlies, schade, of gemis van verwacht voordeel, welke dezelve, door een onzeker voorval, zoude kunnen lijden.

231. De verzekeringen kunnen, onder anderen, ten onderwerp hebben :

De gevaren van brand;

De gevaren, waaraan de voortbrengselen van den landbouw te velde onderhevig zijn;

Het leven van een of meer personen;

De gevaren der zee, en die der slavernij;

De gevaren van vervoer te lande, langs de kusten, en op de rivieren en binnenwateren.

Van de twee laatste wordt in het volgende boek gehandeld.

232. Op alle verzekeringen, waarover zoo in dit als in het tweede boek wordt gehandeld, zijn toepasselijk de bepalingen bij de volgende artikelen vervat.

233. Voor schade of verlies uit eenig gebrek, eigen bederf, of uit den aard en de natuur van de verzekerde zaak zelve onmiddellijk voortspruitende, is de verzekeraar nimmer gehouden, tenware ook daarvoor uitdrukkelijk zij verzekerd.

234. Indien hij, die voor zich zelve heeft laten verzekeren, of hij, voor wiens rekening door een ander is verzekerd, ten tijde der verzekering geen belang in het verzekerd voorwerp heeft, is de verzekeraar niet tot schadeloosstelling gehouden.

235. Alle verkeerde of onwaarachtige opgave, of alle verzwijging van aan den verzekerde bekende omstandigheden, hoezeer te goeder trouw aan diens zijde hebbende plaats gehad, welke van dien aard zijn, dat de overeenkomst niet, of niet onder dezelfde voorwaarden, zoude zijn gesloten, indien de verzekeraar van den waren staat der zaak had kennis gedragen, maakt de verzekering nietig.

236. Uitgezonderd de gevallen bij de wet bepaald, mag geene tweede verzekering gedaan worden, voor denzelfden tijd en voor hetzelfde gevaar, op voorwerpen, welke reeds voor derzelver volle waarde verzekerd zijn, en zulks op straffe van nietigheid der tweede verzekering.

237. Verzekering, welke het beloop van de waarde of het wezenlijk belang tebovengaat, is alleen geldig tot het beloop van hetzelfde.

Indien de volle waarde van het voorwerp niet is verzekerd, is de verzekeraar, ingeval van schade, slechts verbonden in evenredigheid van het verzekerd tot het niet verzekerd gedeelte.

Het staat echter aan partijen vrij uitdrukkelijk te bedingen, dat, onaan gezien de meerdere waarde van het verzekerd voorwerp, de aan hetzelfde overgekomen schade, tot het vol beloop der verzekerde som, zal worden vergoed.

238. Afstand, bij het aangaan der verzekering, of gedurende derzelver loop, gedaan van hetgeen bij de wet tot het wezen der overeenkomst wordt

vereischt, of van hetgeen uitdrukkelijk is verboden, is nietig.

239. De verzekering moet schriftelijk worden aangegaan bij eene akte, welke den naam van *polis* draagt.

240. Alle polissen, met uitzondering van die der levensverzekeringen, moeten uitdrukken:

- 1°. Den dag, waarop de verzekering is gesloten;
- 2°. Den naam van dengene, die de verzekering voor eigen rekening, of voor die van eenen derde, sluit;
- 3°. Eene genoegzaam duidelijke omschrijving van het verzekerde voorwerp;
- 4°. Het bedrag der som, waarvoor verzekerd wordt;
- 5°. De gevaren, welke de verzekeraar voor zijne rekening neemt;
- 6°. Den tijd, op welken het gevaar voor rekening van den verzekeraar begint te loopen en eindigt;
- 7°. De premie van verzekering, en
- 8°. In het algemeen, alle omstandigheden, welke kennis van wezenlijk belang voor den verzekeraar kan zijn, en alle andere tusschen de partijen gemaakte bedingen.

De polis moet door elken verzekeraar worden onderteekend.

241. De overeenkomst van verzekering bestaat, zoodra dezelve is gesloten; de wederzijdsche regten en verplichtingen van den verzekeraar en van den verzekerde nemen van dat oogenblik hunnen aanvang, zelfs vóór dat de polis is onderteekend.

Het sluiten der overeenkomst brengt de verplichting van den verzekeraar mede, om de polis binnen den bepaalden tijd te teekenen en aan den verzekerde uit te leveren.

242. Om van het sluiten dier overeenkomst te doen blijken, wordt bewijs bij geschrifte vereischt; echter zullen ook alle andere bewijsmiddelen worden toegelaten, indien er een begin van schriftelijk bewijs aanwezig is.

Niettemin kunnen de bijzondere bedingen en voorwaarden, indien over dezelve geschil ontstaat, in den tusschentijd van het sluiten van de overeenkomst en

de uitlevering van de polis, bewezen worden door alle bewijsmiddelen in zaken van koophandel toegelaten; met dien verstande echter, dat van de vereischen, welker uitdrukkelijke vermelding bij de polis, op straffe van nietigheid, in sommige verzekeringen door de wet gevorderd wordt, schriftelijk moet blijken.

243. Wanneer de verzekering is gesloten, moet de polis, binnen vierentwintig uren na de aanbieding, door den verzekeraar worden ondertekend en uitgeleverd, tenware bij de wet, in eenig bijzonder geval, een langere termijn bepaald zij.

Bij nalatigheid hiervan is de verzekeraar ten behoeve van den verzekerde gehouden tot vergoeding van de schade, welke uit dat verzuim zoude kunnen ontstaan.

244. Hij, die, van een ander order ontvangende tot het laten doen van verzekering, dezelve voor zijne eigene rekening houdt, wordt verstaan verzekeraar te zijn op de aan hem opgegeven voorwaarden, en, bij gebreke van die opgave, op zoodanige voorwaarden als waarop de verzekering had kunnen worden gesloten ter plaatse, alwaar hij den last had moeten uitvoeren, en, indien deze plaats niet is aangeduid, te zijner woonplaats.

245. Bij verkoop en allen eigendomsovergang van verzekerde voorwerpen, loopt de verzekering ten voordeele van den koper of nieuwen eigenaar, zelfs zonder overdragt, voor zooverre schaden betreft opgekomen, nadat het voorwerp ten bate of schade des koopers of nieuwen verkrijgers is gekomen; alles tenzij het tegendeel tusschen den verzekeraar en den oorspronkelijken verzekerde waren bedongen.

Indien, ten tijde van den verkoop of van den eigendomsovergang, de koper of nieuwe eigenaar weigert de verzekering over te nemen, en de oorspronkelijk verzekerde nog belang in het verzekerd voorwerp behoudt, blijft de verzekering, in zooverre, in zijn voordeel loopen.

246. Verzekering kan niet alleen voor eigen rekening, maar ook voor die van eenen derde worden gesloten, hetzij uit kracht van eenen algemeenen of van eenen bijzonderen last, hetzij zelfs buiten weten van den belanghebbende, en zulks met inachtneming der volgende bepalingen.

247. Bij verzekering ten behoeve van eenen derde, moet uitdrukkelijk in de polis worden melding gemaakt, of zulks uit kracht eener lastgeving, of buiten weten van den belanghebbende plaats heeft.

248. De verzekering zonder lastgeving, en buiten weten van den belanghebbende gedaan, is nietig, indien en voor zooverre hetzelfde voorwerp door den belanghebbende, of door eenen derde, op zijnen last, was verzekerd vóór het tijdstip, waarop hij kennis droeg der, buiten zijn weten, gesloten verzekering.

249. Indien bij de polis geene melding is gemaakt, dat de verzekering voor rekening van eenen derde is geschied, wordt de verzekerde geacht die voor zich zelve te hebben gesloten.

250. De verzekering kan tot voorwerp hebben alle belang, hetwelk op geld waardeerbaar, aan gevaar onderhevig, en bij de wet niet is uitgezonderd.

251. Alle verzekering gedaan op eenig belang hoegenaamd, waarvan de schade, tegen welke verzekerd is, reeds op het tijdstip van het sluiten der overeenkomst bestond, is nietig, indien de verzekerde, of hij die met of zonder last heeft doen verzekeren, van het aanwezen der schade heeft kennis gedragen.

252. Er bestaat vermoeden, dat men van het aanwezen dier schade heeft kennis gedragen, indien de regter, met inachtneming der omstandigheden, oordeelt, dat er sedert het aanwezen der schade zooveel tijds is verlopen, dat de verzekerde daarvan had kunnen kennis dragen.

Ingeval van twijfel staat het den regter vrij, om aan verzekerden en derzelver lasthebbers den eed op leggen, dat zij, ten tijde van het sluiten der overeenkomst, van het aanwezen der schade geene kennis hebben gedragen.

Indien die eed door de partij aan hare wederpartij wordt opgedragen, moet dezelve in allen gevalle door den regter worden opgelegd.

253. De verzekeraar kan altijd hetgeen hij verzekerd heeft wederom laten verzekeren.

254. Indien de verzekerde den verzekeraar, bij eene geregtelijke opzegging, van zijne verplichtingen voor het toekomende ontslaat, kan hij zijn belang

voor denzelfden tijd en hetzelfde gevaar andermaal doen verzekeren.

In dat geval moet, op straffe van nietigheid, in de nieuwe polis worden melding gemaakt, zoowel van de vroegere verzekering, als van de geregtelijke opzegging.

255. Indien de waarde der verzekerde voorwerpen niet door partijen in de polis is uitgedrukt, kan dezelve door alle bewijsmiddelen worden gestaafd.

256. Indien die waarde in de polis is uitgedrukt, heeft de regter niettemin de bevoegdheid, om aan den verzekerde de nadere regtvaardiging der uitgedrukte waarde op te leggen, voor zooverre door den verzekeraar redenen worden aangevoerd, waaruit gegrond vermoeden wegens het bovenmatige dier opgave geboren wordt.

De verzekeraar heeft in allen gevalle het vermogen, om de bovenmatigheid der uitgedrukte waarde in regten te bewijzen.

257. Indien echter het verzekerd voorwerp vooraf is gewaardeerd door deskundigen, bij partijen daartoe benoemd, en desgevorderd door den regter beëdigd, kan de verzekeraar niet daartegen opkomen, tenzij ingeval van bedrog; alles behoudens de bijzondere uitzonderingen bij de wet gemaakt.

258. Geene verliezen of schaden, door eigen schuld van eenen verzekerde veroorzaakt, komen ten laste van den verzekeraar. Hij vermag zelfs de premie te behouden of te vorderen, indien hij reeds begonnen had eenig gevaar te loopen.

259. Indien verscheidene verzekeringen, te goeder trouw, ten aanzien van hetzelfde voorwerp zijn aangegaan, en bij de eerste de volle waarde is verzekerd, houdt dezelve alléén stand, en de volgende verzekeraars zijn ontslagen.

Indien bij de eerste verzekering de volle waarde niet is verzekerd, zijn de volgende verzekeraars aansprakelijk voor de meerdere waarde, volgens de orde des tijds, waarop de volgende verzekeringen zijn gesloten.

260. Bijaldien op eene en dezelfde polis, door onderscheidene verzekeraars, al ware het op onderscheidene dagen, meer dan de waarde verzekerd is, dragen zij allen tezamen naar evenredigheid van de som, voor welke zij geteekend hebben, alleen de juiste verzekerde waarde.

Dezelfde bepaling geldt, wanneer ten zelfden dage, ten opzichte van hetzelfde voorwerp, onderscheidene verzekeringen gesloten zijn.

261. De verzekerde mag, in de gevallen bij de twee voorgaande artikelen vermeld, de oudste verzekeringen niet vernietigen om daardoor de latere verzekeraars te verbinden.

Indien de verzekerde de eerste verzekeraars ontslaat, wordt hij geacht zich, voor dezelfde som en in dezelfde orde, in hunne plaats als verzekeraar gesteld te hebben.

Indien hij zich laat herverzekeren, treden de herverzekeraars in dezelfde orde in zijne plaats op.

262. Het wordt als geene ongeoorloofde overeenkomst beschouwd, indien, na de verzekering van een voorwerp voor deszelfs volle waarde, de belanghebbende hetzelfde vervolgens geheel of gedeeltelijk laat verzekeren, onder de uitdrukkelijke bepaling, dat hij zijn regt tegen de verzekeraars alleen zal kunnen doen gelden, indien en voor zooverre hij de schade op de vroegere niet zal kunnen verhalen.

In het geval van zoodanige overeenkomst moeten, op straffe van nietigheid, de vroeger gesloten overeenkomsten duidelijk worden omschreven, en zullen de bepalingen van de artt. 259 en 260 insgelijks daarop toepasselijk zijn.

263. In alle gevallen, in welke de overeenkomst van verzekering voor het geheel of ten deele vervalt, of nietig wordt, en mits de verzekerde te goeder trouw hebbe gehandeld, moet de verzekeraar de premie teruggeven, hetzij voor het geheel, hetzij voor zoodanig gedeelte waarvoor hij geen gevaar heeft geloopt.

264. Bijaldien de nietigheid van de overeenkomst uithoofde van list, bedrog of schelmerij van den verzekerde ontstaat, geniet de verzekeraar de premie, onverminderd de openbare regtsvordering, zoo daartoe gronden zijn.

265. Behoudens de bijzondere bepalingen ten aanzien van deze of gene soort van verzekering gemaakt, is de verzekerde verplicht om alle vlijt en naarstigheid in het werk te stellen, teneinde de schade te voorkomen of te verminderen, en hij moet, dadelijk na derzelver ontstaan, daarvan aan den verzeke-

raar kennis geven; alles op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, zoo daartoe gronden zijn.

De onkosten door den verzekerde gemaakt, ten einde de schade te voorkomen of te verminderen, zijn ten laste van den verzekeraar, al ware het dat dezelve, gevoegd bij de geleden schade, het beloop der verzekerde som tebovengingen, of de aangewende pogingen vruchteloos zijn geweest.

266. De verzekeraar, die de schade van een verzekerd voorwerp betaald heeft, treedt in al de regten, welke de verzekerde, terzake van die schade, tegen derden mogt hebben; en de verzekerde is verantwoordelijk voor elke daad, welke het regt van den verzekeraar tegen die derden mogt benadeelen.

267. Indien, gedurende den loop eener verzekering, de verzekeraar in staat van faillissement is verklaard, heeft de verzekerde de bevoegdheid om, hetzij de vernietiging der overeenkomst, hetzij voldoende zekerheid te vorderen, dat door den boedel aan al de verplichtingen van den verzekeraar ten volle zal worden voldaan.

268. De wederkeerige verzekerings- of waarborgmaatschappijen worden door hare overeenkomsten en reglementen geregeerd, en bij onvolledigheid naar de beginselen van het regt. Het verbod, in het laatste lid van art. 271 vervat, is in het bijzonder ook op deze maatschappijen toepasselijk.

TIENDE TITEL.

VAN VERZEKERING TEGEN DE GEVAREN VAN BRAND,
TEGEN DIE WAARAAN DE VOORTBRENGSELEN
VAN DEN LANDBOUW TE VELDE ONDERHEVIG
ZIJN, EN VAN LEVENSVZERZEKERING.

EERSTE AFDEELING.

Van verzekering tegen gevaren van brand.

269. De brandpolis moet, behalve de vereischten bij art. 240 vermeld, uitdrukken:

- 1°. De ligging en belending der verzekerde vaste goederen;
- 2°. Derzelver gebruik;

- 3°. Den aard en het gebruik der belendende gebouwen, voor zooverre zulks invloed op de verzekering kan hebben;
- 4°. De waarde der verzekerde goederen;
- 5°. De ligging en belending der gebouwen en plaatsen, waar verzekerde roerende goederen zich bevinden, zijn geborgen of opgeslagen.

270. Bij verzekering van gebouwde eigendommen wordt bedongen, of dat de schade aan het perceel overgekomen zal worden vergoed, of dat hetzelfde, uiterlijk ten beloope der verzekerde som, zal worden wederopgebouwd of hersteld.

In het eerste geval wordt de schade opgemaakt door de vergelijking der waarde van het perceel vóór de ramp, met hetgeen het overblijvende, dadelijk na den brand, waard is; en de schade wordt alsdan in gereed geld voldaan.

In het tweede geval is de verzekerde tot de wederopbouw of het herstel verplicht. De verzekeraar heeft het regt om toe te zien, dat de door hem te betalen penningen, binnen eenen, desnoods door den regter, te bepalen tijd, werkelijk tot dat einde worden besteed, en kan de regter zelfs aan den verzekerde, op de vordering van den verzekeraar, opleggen om, zoo daartoe gronden zijn, daarvoor voldoende zekerheid te stellen.

271. De verzekering kan gedaan worden voor de volle waarde der verzekerde goederen.

Ingeval van beding van wederopbouw wordt door den verzekerde bedongen, dat de kosten, tot den wederopbouw vereischt, door den verzekeraar zullen worden vergoed.

Bij dat beding zal echter de verzekering nimmer drie vierden dier kosten mogen tebovengaan.

272. Voor rekening van den verzekeraar zijn alle verliezen en schaden, die aan de verzekerde voorwerpen overkomen door brand, veroorzaakt door onweder of eenig ander toeval, eigen vuur, onachtzaamheid, schuld of schelmerij van eigene bedienden, bureu, vijanden, roovers, en alle anderen hoe ook genaamd, op welke wijze de brand ook zoude mogen ontstaan, bedacht of onbedacht, gewoon of ongewoon, geene uitgezonderd.

273. Met schade, door brand veroorzaakt, wordt

gelijk gesteld die, welke als een gevolg van ontstanen brand wordt aangemerkt, ook wanneer die voortkomt uit brand in de naburige gebouwen, als daar zijn, bederf of vermindering van het verzekerde voorwerp door het water, en andere middelen tot stuiting of tot blussching van den brand gebruikt, of het vermisen van iets van hetzelfde door dieverij of op eenige andere wijze gedurende de brandblussching of beredding, alsmede de schade, welke veroorzaakt wordt door de geheele of gedeeltelijke vernieling van het verzekerde, op last van hooger hand geschied, teneinde den voortgang van den ontstanen brand te stuiten.

274. Met schade door brand veroorzaakt zal insgelijks worden gelijk gesteld die, welke ontstaat door ontploffing van buskruid, door het springen van eenen stoomketel, door het inslaan van den bliksem, of dergelijke, al had dan ook die ontploffing, dat springen, of dat inslaan, geen brand ten gevolge gehad.

275. Indien een verzekerd gebouw eene andere bestemming verkrijgt, en daardoor aan meerder brandgevaar wordt blootgesteld, zoodat de verzekeraar, indien zulks vóór de verzekering had bestaan, hetzelfde of in het geheel niet, of niet op dezelfde voorwaarden, zoude hebben verzekerd, houdt deszelfs verplichting op.

276. De verzekeraar is ontslagen van de verplichting tot voldoening der schade, indien hij bewijst, dat de brand door merkelijke schuld of nalatigheid van den verzekerde zelven veroorzaakt is.

277. Bij verzekering op roerende goederen en koopmanschappen in een huis, pakhuis of andere bergplaats, kan de regter, bij gebreke of onvolledigheid van de bewijsmiddelen bij de artt. 255, 256 en 257 uitgedrukt, den eed aan den verzekerde opleggen.

De schade wordt berekend naar de waarde, welke de goederen, ten tijde van den brand, hebben gehad.

278. Indien bij de polis deswege geene bijzondere bedingen zijn gemaakt, worden de uitdrukkingen van *roerende goederen*, *inboedel*, *meubelen* of *huisraad*, en *stoffering* verstaan, zoodanig als dezelve bij de vierde afdeeling van den eersten titel des tweeden boeks van het Burgerlijk Wetboek zijn omschreven.

279. Indien bij eene onderzetting tusschen den

schuldenaar en zijnen schuldeischer is bedongen, dat, ingeval van schade aan het verzekerd of te verzekeren bezwaard perceel overgekomen, de assurantiepenningen, tot het beloop der inschuld en der verschuldigde renten, in de plaats van de onderzetting zullen treden, is de verzekeraar, aan wien dat beding is beteekend, verplicht de verschuldigde schadevergoeding met den hypothekairen schuldeischer te verrekenen.

280. Het beding, bij het vorige artikel vermeld, heeft geen gevolg, dan indien en voor zooverre de hypothekaire schuldeischer batig zoude zijn gerangschikt geweest, indien de schade niet was voorgevallen.

TWEEDE AFDEELING,

Van verzekering tegen de gevaren, waaraan de voortbrengselen van den landbouw te velde onderhevig zijn.

281. Behalve de vereischen bij art. 240 vermeld, moet de polis uitdrukken:

1°. De ligging en belending der landerijen, welker voortbrengselen zijn verzekerd;

2°. Derzelver gebruik.

282. De verzekering kan voor een of meer jaren worden gesloten.

Bij gebreke van tijdsbepaling wordt de verzekering voorondersteld voor één jaar te zijn gesloten.

283. Bij het opmaken der schade wordt berekend, hoeveel de vruchten, zonder het ontstaan van de ramp, ten tijde van derzelver inoogsting of genot, zouden zijn waard geweest, en derzelver waarde na de ramp. De verzekeraar betaalt als schadevergoeding het verschil.

DERDE AFDEELING,

Van levensverzekering.

284. Het leven van iemand kan ten behoeve van eenen daarbij belanghebbende verzekerd worden, gedurende den tijd bij de overeenkomst, op straffe van nietigheid, te bepalen.

285. De belanghebbende kan de verzekering sluiten, zelfs buiten kennis of toestemming van dengene, wiens leven wordt verzekerd.

286. De polis bevat:

- 1°. Den dag, waarop de verzekering is gesloten;
- 2°. Den naam van den verzekerde;
- 3°. Den naam van den persoon, wiens leven is verzekerd;
- 4°. Den tijd, waarop het gevaar voor den verzekeraar begint te loopen en eindigt;
- 5°. De som, waarvoor is verzekerd;
- 6°. De premie der verzekering.

287. De begrooting van de som en de bepaling der voorwaarden van de verzekering staan geheel aan het goedvinden der partijen.

288. Indien de persoon, wiens leven verzekerd is, op het oogenblik van het sluiten der verzekering, reeds was overleden, vervalt de overeenkomst, al had de verzekerde van het overlijden geene kennis kunnen dragen, tenzij anders ware bedongen.

289. Indien hij, die zijn leven heeft laten verzekeren, zich van het leven berooft, of met den dood wordt gestraft, vervalt de verzekering.

290. Onder deze afdeeling zijn niet begrepen weduwenfondsen, tontines, maatschappijen van onderlinge levensverzekering en andere dergelijke overeenkomsten op levens- en sterftekansen gegrond, waartoe eene inlage of eene bepaalde bijdrage, of beide, gevorderd wordt.

TWEDE BOEK.

VAN DE REGTEN EN VERPLIGTINGEN UIT
SCHEEPVAART VOORTSPRUITENDE.

EERSTE TITEL.

VAN ZEESCHEPEN.

291. Schepen zijn roerende goederen.

Echter kan de levering van zeeschepen, hetzij geheel of bij gedeelten, niet anders geschieden dan bij akte overgeschreven in de daartoe bestemde openbare registers.

Onder zeeschepen worden niet verstaan de vaartuigen, die bij uitsluiting de kusten van Nederlandsch, Britsch en Fransch Guyana bevaren.

292. Indien schepen aan ingezetenen der kolonie toebehoorende zich buiten de kolonie bevinden, en aldaar aan vreemdelingen worden geleverd, geschiedt de levering volgens de wetten en gebruiken der plaats, alwaar dezelve gedaan wordt.

293. Bij geregtelijken verkoop van schepen moeten de regelen gevolgd worden, bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voorgeschreven.

294. De eigendom van zeeschepen gaat bij verkoop, hetzij binnen, hetzij buiten de kolonie gesloten, niet over dan onder de lasten en behoudens de voorregten en regten, welke bij de artt. 295, 296 en 297 zijn vermeld.

295. De bevoorregte schulden, welke, in het geval des vorigen artikels, op de opbrengst der zeeschepen kunnen worden verhaald, zijn de na te meldene. Zij zijn in de navolgende orde bevoorregt:

- 1°. De berg-, hulp- en loodsloonen;
- 2°. De tonnen-, baken-, vuur-, quarantaine- en andere havengelden;
- 3°. De legger-, bewaarder- en sjouwerloonen;
- 4°. De huur van pakhuizen of van bergplaatsen, om het scheepstoebehooren en de gereedschappen te plaatsen;

- 5°. De gages van den schipper en het scheepsvolk;
- 6°. De levering van zeilen, touwen en andere scheepsbenoodigdheden, en de kosten van onderhoud of van reparatiën van het schip en deszelfs toebehooren;

De penningen aan den schipper voorgesloten, geleend of voor hem betaald, ten nutte en dienste van het schip; gelijk mede de penningen verschuldigd ter vergoeding van goederen, welke, om de voormelde schulden te voldoen, door den schipper hebben moeten worden verkocht, en indien, voor het geheel of een gedeelte dier schulden, een bodemerijbrief is verleden, alsdan het beloop van denzelven, de bodemerijpremie daarbij gerekend.

De schulden, onder n°. 1, 2, 5 en 6 vermeld, genieten het voorregt, indien zij terzake van de laatste reis zijn gemaakt, en zulks:

Die, welke voorkomen in n°. 1 en 2, benevens in het laatste lid van n°. 6, voor zooverre zij gemaakt zijn gedurende de reis;

Die, welke voorkomen in n°. 5, en in het eerste lid van n°. 6, voor zooverre zij gemaakt zijn, van den tijd af dat het schip tot het doen der reis in gereedheid is gebragt, tot op dien dat de reis wordt gehouden te zijn geëindigd.

De reis wordt geacht te zijn geëindigd eenentwintig dagen nadat het schip ter bestemder plaats is aangekomen of zooveel korter als de laatste koopmanschappen of goederen gelost zijn.

De schulden, welke voorkomen in n°. 3 en 4, genieten het voorregt, voor zooverre zij gemaakt zijn, van den dag dat het schip in de haven is binnengeloopen, tot op dien van den verkoop van hetzelfde;

7°. De noodige levering en reparatie aan het schip en deszelfs gereedschappen gedaan, niet behoorende tot die in n°. 6 gemeld, gedurende de drie laatste jaren, te rekenen van den dag dat de reparatie is volbragt;

8°. De schuldvordering wegens den aanbouw van het schip, benevens de renten van de drie laatste jaren;

9°. Bodemerij op het schip, deszelfs staand en loopend want en verder toebehooren, tot het victualiëren en in orde brengen van het schip, geteekend of verleden vóór deszelfs vertrek; de bodemerijpremie niet daaronder begrepen;

10°. De schade en interesten van inladers wegens het niet of niet behoorlijk uitleveren van de door hen ingeladen koopmanschappen, en die welke door ontrouw of schuld van den schipper en het scheepsvolk aan de goederen veroorzaakt zijn.

296. De schulden, in het voorgaande artikel vermeld, en welke onder een en hetzelfde nommer behooren, en in eene en dezelfde haven gemaakt zijn, hebben onderling een gelijk regt; doch wanneer gelijke schulden, bij het vervolgen der reis, in andere havens, of ook wel in dezelfde haven, wanneer het schip die eens verlaten had, en dezelve naderhand op nieuw had moeten aandoen, wederom uit nood gemaakt worden, zijn de latere schulden boven de eerste bevoorregt.

297. Na de schulden in art. 295 vermeld, zijn nog, op de daarbij bedoelde schepen, bevoorregt:

1°. Het bedrag van de nog onbetaalde kooppeningen, benevens de renten over de laatste twee jaren;

2°. De inhoud van pand- of verbandbrieven op het schip voor gewone schulden met gelijke renten, en zulks om het even of het schip al dan niet in het bezit van den schuldeischer of van eenen derde gesteld zij.

De schulden in dit artikel vermeld zullen niet bevoorregt zijn, dan voor zooverre dezelve zijn bedongen bij akte eene zekere dagteekening hebbende, en ingeschreven in het register in art. 291 vermeld.

De rang van deze bevoorregte schulden wordt geregeld door den dag der inschrijving.

298. Het voorregt bij de voorgaande artikelen toegekend gaat verloren, indien het schip, aan een ander zijnde overgegaan, zonder protest van bevoorregte schuldeischers, ten name en voor rekening van den nieuwen eigenaar heeft gevaren gedurende zestig dagen nadat het schip is in zee uitgelopen.

Zoodanig protest baat alleen den schuldeischer, uit wiens naam hetzelfde is gedaan.

De vorenstaande bepalingen zijn niet toepasselijk op den buitenlandschen verkoop bij art. 292 vermeld, in welk geval de lasten, voorregten en regten blijven bestaan.

299. Bij geregtelijken verkoop zijn de geregtskosten boven alle andere schulden bevoorregt.

300. Ingeval van faillissement of van kennelijk, onvermogen van den eigenaar van een schip, zijn alle vorderingen en schulden, ten laste van het schip loopende, bevoorregt op de opbrengst van het schip boven de overige schuldeischers van den boedel, zonder dat de voorrang zich uitstrekt tot de assurantiepenningen.

301. De verkooper van een schip is gehouden, bij eene door hem geteekende lijst, aan den kooper opgave te doen van alle bevoorregte schulden.

TWEDE TITEL.

VAN EIGENAARS, MEDEREEDERS, EN VAN BOEK- HOUDERS VAN SCHEPEN.

302. Wanneer twee of meer personen een schip, onder hen gemeen zijnde, tot gemeene baat gebruiken, ontstaat daaruit eene rederij, welker belangen tusschen de gezamenlijke reeders worden geregeld bij meerderheid van stemmen, naar evenredigheid van ieders aandeel.

Het kleinste aandeel wordt voor eene stem gerekend, en zoo vervolgens het aantal van ieders stemmen naar de vermenigvuldiging van het kleinste aandeel bepaald.

303. De eigenaar van een schip of de medereeders, elk naar evenredigheid van zijn aandeel, zijn voor de handelingen en verbindtenissen van den schipper aansprakelijk, in alles wat tot het schip en de onderneming betrekking heeft.

Deze aansprakelijkheid houdt op door den afstand van het schip en van de met hetzelfde verdiende en nog te verdienen vrachtpenningen voor de onderneming, waartoe de handelingen en verbindtenissen betrekkelijk zijn.

Die afstand geschiedt door eene verklaring bij notariële akte.

Elk medereeder wordt van de aansprakelijkheid ontslagen door gelijken afstand van zijn aandeel in den bovengemelden vorm vervat.

Indien de eigenaar of de medereeders hun belang in het schip of in de vrachtpenningen hebben doen verzekeren, is hunne aanspraak op den verzekeraar onder dezen afstand niet begrepen.

304. De eigenaar van een schip of elk medereeder, in evenredigheid van zijn aandeel, is niettemin persoonlijk verbonden voor alle reparatiën en andere uitgaven, welke ten behoeve van het schip op zijnen bijzonderen last, of op die van de reederij, gemaakt zijn.

305. Elk medereeder is verplicht naar evenredigheid van zijn aandeel, hetwelk daarvoor verbonden en aansprakelijk is, bij te dragen tot de uitrusting van het schip.

306. Wanneer een schip in eene noodhaven ligt om gerepareerd te worden, en de meerderheid der medereeders voor de reparatie is, is de minderheid gehouden daarin toe te stemmen, of hare aandeelen aan de meerderheid af te staan, en deze gehouden die aandeelen aan te nemen tegen zoodanigen prijs, als deskundigen dezelve zullen waardig achten.

307. Indien de meerderheid der reederij tot hare ontbinding en den verkoop van het schip besluit, is de minderheid daardoor verbonden. De verkoop moet in het openbaar geschieden, tenzij eenpariglijk door de reeders anders is bepaald.

Geene reederij kan echter worden ontbonden gedurende eene ondernomen reis.

308. Niemand dan een medereeder kan tot boekhouder der reederij worden benoemd, tenzij met gemeene toestemming van al de reeders.

De boekhouder kan naar welgevallen ontslagen worden.

309. De boekhouder vertegenwoordigt de geheele reederij, en kan voor dezelve handelen, zoo in als buiten regten, voor zooverre die magt bij dit Wetboek, of bij bijzondere en uitdrukkelijke voorwaarden in het contract van reederij of zoogenaamde reedercedel, onder geene bepaling is gebragt.

310. Hij stelt den schipper aan, en ontslaat denzelven naar welgevallen.

Indien de schipper om wettige redenen is ontslagen, heeft deze geen regt tot schadevergoeding.

Indien het ontslag zonder wettige redenen heeft plaats gehad vóór het begin der reis, heeft de schipper aanspraak op daggelden gedurende den tijd van zijnen dienst, doch het ontslag gedurende de reis voorvalende, is het volle loon verschuldigd met de kosten der terugreis; alles tenzij bij schriftelijke overeenkomst anders ware bedongen.

Dezelfde bepalingen zijn toepasselijk op den eigenaar en de reederij van het schip.

311. De ontslagen schipper, die medereeder van het schip is, heeft het regt om aan de reederij afstand te doen van zijn aandeel in het schip, tegen betaling der waarde door deskundigen te bepalen.

312. De boekhouder heeft het volkomen bestuur over alles wat tot onderhoud van het schip, de uitrusting en het victualiëren of bevrachten van hetzelfde vereischt wordt.

313. Bij elke nieuwe reis of nieuwe bevrachting, heeft de boekhouder de goedkeuring der medereeders, of van de meerderheid derzelve, noodig, tenware hem uitdrukkelijk bij de reedercedel eene uitgebreidere magt te dezen opzigte verleend zij.

314. Hij is aan de medereeders verantwoordelijk voor alle kosten, schade en interesten, die dezelve door zijne schuld of ontrouw zouden mogen lijden. Voor de vergoeding daarvan is zijn aandeel in het schip bij voorregt verbonden.

315. Zonder uitdrukkelijken last van al de medereeders, is hij onbevoegd om het schip te doen verzekeren.

316. Hij is verplicht zoodanige reparatiekosten, als gedurende de reis mogten gemaakt zijn, te doen verzekeren, voor zooverre de schipper voor het beloop dier reparatiekosten geen geld op bodemerij mogt hebben opgenomen.

317. Hij verbindt door zijne handelingen en verbindtenissen alle medereeders, naar evenredigheid hunner aandelen; doch dezen zijn bevoegd hun aandeel in het schip en in de verdiende en nog te verdienen vrachtpenningen voor de onderneming, waartoe de handelingen en verbindtenissen betrekkelijk zijn, in voege als bij art. 303 vermeld is, af te staan, zonder tot iets verder gehouden te zijn.

318. Indien de boekhouder, op bijzonderen last, of met voorkennis der reederij, eenige reparatiën laat doen, of eenige handelingen verrigt, zijn al de reeders daarvoor persoonlijk verbonden, naar evenredigheid hunner aandeelen.

Algemeene bewoordingen in de reedercedel vervat worden niet als een bijzondere last of als voorkennis aangemerkt.

319. Hij is verplicht aan elk der medereeders, op deszelfs vordering, kennis en opening te geven van alle zaken en omstandigheden, het schip, de reis en de uitrusting betreffende, mitsgaders inzage van alle boeken, brieven en papieren, en al hetgeen tot zijn beheer behoort.

320. Hij is verplicht, na het eindigen van elke reis, aan al de medereeders, ook op vordering van ieder van dezelve, te doen behoorlijke rekening en verantwoording van zijn gehouden bewind, zoo omtrent den geheelen staat van het schip en de reederij, als omtrent de geëindigde reis, met overlegging van alle bewijsstukken tot dit alles betrekking hebbende, en dadelijk uitkeering en betaling te doen van hetgeen dezelve toekomt.

321. Elk medereeder is daarentegen verplicht deze rekening te helpen opnemen en sluiten, en deszelfs aandeel in hetgeen bevonden wordt aan den boekhouder verschuldigd te zijn te betalen.

322. De goedkeuring van deze rekening en verantwoording door de meerderheid belet de minderheid niet hare regten te doen gelden.

DERDE TITEL.

VAN DEN SCHIPPER.

323. De schipper is belast met het voeren van het schip, hetzij tegen een bedongen loon, hetzij voor een aandeel in de winst of in de vracht.

324. Indien een of meer van de medereeders in gebreke blijven, na behoorlijk te zijn aangemaand, hun aandeel aan de noodige kosten ter uitrusting bij te dragen, is de schipper bevoegd om, vierentwintig uren na gedane aanmaning, mitsgaders na bekomen autorisatie van het hof van justitie, voor hunne reke-

ning, geld op te nemen op derzelver aandeel in het schip, zelfs bij wege van bodemerij.

325. De schipper stelt de equipage tezamen en verkiest de scheepsofficieren en scheepsgezellen, met overleg van den eigenaar of van den boekhouder der reederij, wanneer hij zich op hunne woonplaats bevindt.

326. Zonder wettige oorzaken vermag de schipper, gedurende de reis, geene officieren of scheepsgezellen uit den dienst te ontslaan.

327. Hij is verplicht alle mogelijke naarstigheid, toezigt en zeemanschap te gebruiken, en aan den eigenaar of de reederij te vergoeden alle kosten, schade en interesten, in de uitoefening van zijn beroep door ontrouw of schuld veroorzaakt.

Hij moet instaan voor alle schaden, die aan de te vervoeren goederen overkomen, uitgezonderd dezulke, die uit een gebrek aan het goed zelf, door overmagt, of door de schuld of nalatigheid van den afzender, veroorzaakt zijn.

328. Hij is verantwoordelijk voor al de gevolgen van verkeerde of onbehoorlijke stuwage en plaatsing van de goederen in het schip.

329. De schipper, alvorens tot eene reis lading in te nemen, is, ten verzoeken van ieder belanghebbende, gehouden, op diens kosten, zijn schip door deskundige beëdigde personen, daartoe aangesteld, of door het hof van justitie, en zoo dit ter plaatse van de ligging des schips niet is gevestigd, door den kanton-regter te benoemen, te laten nazien, of hetzelve van al het noodige is voorzien, en in staat geoordeeld wordt de reis te kunnen ondernemen.

330. De schipper is verantwoordelijk voor alle schaden, welke aan de goederen, door hem, zonder schriftelijke toestemming van den inlader, op den overloop van zijn schip geladen, zouden mogen overkomen.

331. Onverminderd de personeele verantwoordelijkheid van den schipper jegens de inladers, is, ingeval van schade aan de lading door deszelfs ontrouw of schuld veroorzaakt, het schip, met de voor de reis verdiende vrachtpenningen, aan de inladers verbonden; de eigenaar of de reeders hebben, te dien opzichte, hun regt van aanspraak op den schipper.

332. De schipper is gehouden van alle goederen,

welke in het schip geladen worden, recieven te teekenen of door den stuurman te doen teekenen, met specifieke opgave van getallen, merken en nommers, ten-einde tegen de cognoseementen ingewisseld te worden.

333. Hij laadt geene goederen, waarvan de wanheid, beschadiging of slechte gesteldheid der emballage zichtbaar blijkt, dan met aantekeningen van den slechten of wannen staat van dezelve in de recieven en cognoseementen; wordende het zonder deze aantekening daarvoor gehouden, dat de goederen in eenen uiterlijk zichtbaar goeden en wel geconditioneerden staat geladen geweest zijn.

334. De schipper vermag in het schip geene koopmanschappen voor zijne eigene rekening te laden, zonder daarvoor vracht te betalen, en daartoe van den eigenaar of boekhouder en, indien het geheele schip bevracht is, van de bevrachters verlof te hebben bekomen, tenware hij daartoe, in het eerste geval, bij het nemen van dienst, of, in het laatste geval, bij het aangaan van de chertepartij, gemagtigd ware.

335. De schipper, die voor gemeene winst op lading vaart, mag voor zijne bijzondere rekening geene koopmanschappen in het schip laden, tenware het tegendeel bedongen zij.

Ingeval van overtreding van dit verbod worden de koopmanschappen, welke door den schipper voor zijne bijzondere rekening zijn ingeladen, ten voordeele der andere belanghebbenden bij de lading verbeurd verklaard, onverminderd de vergoeding der meerdere kosten, schade en interessen daardoor veroorzaakt.

336. Hij is verplicht, wanneer hij van al het noodige voorzien en gereed is om te kunnen vertrekken, onverwijd, bij de eerste gunstige gelegenheid, de reis, waartoe hij zich heeft verbonden, te ondernemen, en te volbrengen.

337. Hij vermag ook de reis niet uit te stellen wegens ziekte van eenige der officieren of scheepsgezellen, maar is gehouden dadelijk andere in derzelver plaats te stellen.

338. De schipper, op het oogenblik dat het schip zoude kunnen en behooren te vertrekken, zoodanig ziek zijnde, dat hij het schip niet kan voeren, is gehouden eenen anderen schipper in zijne plaats te stel-

len, of den stuurman in zijne plaats te laten opvolgen , indien het laatste zonder gevaar voor schip en lading kan geschieden. Indien de eigenaar of de boekhouder zich ter plaatse van het vertrek bevindt, zal de vervanging niet anders kunnen geschieden dan met zijne toestemming.

339. De schipper moet aan boord van het schip voorzien zijn van :

- 1°. Den brief van opdracht of bewijs van eigendom van het schip, of wel een gelegaliseerd authentiek afschrift van dien;
- 2°. Den zeebrief;
- 3°. Den turkschen pas , ingeval de strekking van de reis zulks vordert;
- 4°. De monsterrol;
- 5°. Het manifest;
- 6°. De cognoscementen en de chertepartijen;
- 7°. Het Wetboek van Koophandel.

340. De schipper is verplicht een dagregister of journaal te houden, hetwelk moet bevatten :

- 1°. De dagelijksche gesteldheid van weer en wind;
- 2°. De dagelijksche vorderingen of vertragingen van het schip;
- 3°. De lengte en de breedte, waar hetzelfde dagelijks is;
- 4°. Al de rampen, welke aan schip en lading overkomen, en de oorzaken daarvan;
- 5°. De gesteldheid zooveel mogelijk van hetgeen door rampen of kappen, snijden en kerven is verloren gegaan;
- 6°. De koersen, die hij gehouden heeft, met de redenen van afwijking van dezelve, hetzij vrijwillig, hetzij uit noodzakelijkheid;
- 7°. Al de besluiten, welke in den scheepsraad genomen worden;
- 8°. De afdanking van scheepsofficieren of andere scheepsgezellen, en de redenen daarvan;
- 9°. De ontvangst en uitgaaf betrekkelijk het schip en de lading, en, in het algemeen, alles wat schip en lading betreft, en tot het doen van rekening en verantwoording, of tot het maken of afweren van eenige vordering, aanleiding zoude kunnen geven.

341. Dit dagregister of journaal zal, voor zooveel

de gelegenheid van weer en wind zulks toelaat, dagelijks worden bijgeschreven, gedagteekend, en door den schipper en den stuurman moeten onderteekend worden.

342. De schipper is verplicht gedurende de reis, zoo dikwijls zich de gelegenheid opdoet, kennis aan den eigenaar of aan den boekhouder van zijn en des schips wedervaren te geven.

343. Hij is verplicht zich persoonlijk op zijn schip te bevinden, van het oogenblik dat hij de reis begint, totdat hij met hetzelfde ter goede reede, of in behouden haven, zal zijn aangekomen.

344. Bij welk gevaar ook, mag de schipper, gedurende de reis, het schip niet verlaten zonder den raad te hebben ingenomen van de voornaamsten van het scheepsvolk. Hij is, in dat geval, vooral verplicht voor het behoud van zijn journaal en verdere scheepspapieren, van het geld, en zooveel mogelijk van de kostbaarste goederen van de lading, te zorgen, op straffe van daarvoor persoonlijk verantwoordelijk te zijn.

Indien de geredde of de aan boord gebleven goederen, door eenig onvoorzien toeval, buiten zijne schuld, verloren of geroofd zijn, is hij voor dezelve niet aansprakelijk.

345. Hij is verplicht, alom waar de wet, de gewoonte of de voorzigtigheid zulks gebieden, zich van de noodige loodsen te bedienen.

346. De schipper de reis ondernomen hebbende, en onderrigt wordende dat de vlag onvrij is geworden, is gehouden in de eerste onzijdige haven binnen te loopen, en aldaar te blijven liggen totdat het beletsel is opgeheven, of totdat hij met konvooi, of op eene andere veilige wijze, zal kunnen vertrekken, of stellige orders van vertrek, zoo van den eigenaar of van den boekhouder van het schip, als van de belanghebbenden bij de lading, zal ontvangen hebben.

347. Ingeval van opbrenging, aanhouding en ophouding van het schip, is hij verplicht hetzelfde benevens de lading te reclameren; en hij is gehouden dadelijk en op alle gevoegelijke wijze, zoowel aan den eigenaar of aan den boekhouder, als aan de inladers of geconsigneerden van zijne inhebbende lading, kennis te geven van den staat van zijn schip en zijne lading.

Hij is inmiddels verplicht, tot behoud van schip en lading, die voorloopige en allernoodzakelijkste beschikkingen te maken, welke geen uitstel kunnen lijden.

348. In het geval, bij het vorige artikel vermeld, is het besluit van de meerderheid der reederij beslissend en voor de minderheid verbindend.

Ingeval echter de meerderheid besluiten mogt de zaak niet te vervolgen, blijft het aan de minderheid vrij voor eigen rekening haar regt te doen gelden; behoudens de verplichting der meerderheid om in de kosten bij te dragen, voor zooverre dezelve door den goeden uitslag der reclame zoude gebaat zijn.

349. In alle voorvallen van aanbelang, hetzij in het onder zeil gaan, kappen van ankers of masten, werpen van goederen, aannemen van helpers of ligters, het inloopen in eene noodhaven, het op strand zetten van het schip, en wat dies meer zij, is de schipper gehouden zich te beraden met zijne reeders, inladers of derzelver gemagtigden, zoo die tegenwoordig zijn, en in allen gevalle met zijne officieren en de voornaamsten zijner scheepsgezellen.

Bij verschil van gevoelen wordt dat van den schipper gevolgd.

350. Indien eenige goederen moeten worden geworpen, is de schipper verplicht daartoe, voor zooverre hij die kan bereiken, bij voorkeur zoodanige te nemen, die het meest ontbeerlijk, het zwaarst in gewicht en het minst in waarde zijn, en vervolgens de koopmanschappen van het eerste verdek, ter zijner keuze, en na beraad met de voornaamsten van het scheepsvolk.

De schipper is verplicht de beraadslaging, deswege gehouden, in geschrift te brengen, zoodra daartoe gelegenheid zal zijn.

Dit geschrift moet behelzen:

De redenen, waarop men tot het over boord werpen besloten heeft;

De opgave der geworpen of beschadigde goederen;

De onderteekening dergenen die geraadpleegd zijn, of de redenen door hen aangevoerd tegen de onderteekening.

Hetzelve wordt in het scheepsjournaal overgebracht.

351. De schipper is gehouden, zoodra mogelijk na

zijne aankomst in de eerste haven, in welke het schip inloopt, de waarheid van het gebeurde, in het voorschreven geschrift vervat, nadat hetzelfde in het journaal is overgebracht, met eede te bevestigen, ten overstaan der magt bij art. 362 aangewezen.

352. De schipper is gehouden, ingeval de haven, werwaarts het schip bestemd is, geblokkeerd wordt, zoo hij geenen last tot het tegendeel heeft, zich naar eene der naaste havens van dezelfde mogendheid te begeben, alwaar het hem geoorloofd mag zijn in te loopen.

De bepaling van art. 347, met uitzondering van de verpligting tot het doen van reclame, is ten deze toepasselijk.

353. De schipper zich ter woonplaatse van den eigenaar, of van de medereeders van het schip, derzelver gemagtigden of correspondenten, bevindende mag, zonder hunne bijzondere toestemming, het schip niet laten vertimmeren, geene zeilen, touwen of andere voorwerpen voor het schip koopen, noch tot dat einde geld op het schip opnemen, noch hetzelfde vervrachten of verhuren.

354. Indien er gedurende de reis noodzakelijkheid bestaat om te vertimmeren, zeilen, touwen, of ander scheepstoebehooren of levensmiddelen aan te koopen, of in andere dringende behoeften te voorzien, en de omstandigheden of de afstand der woonplaats van de eigenaars van het schip of de lading niet gedoogen om deswege derzelver order af te wachten, vermag de schipper, na, tot bewijs van die noodzakelijkheid, eene verklaring door de voornaamsten van het scheepsvolk te hebben doen teekenen, en na bekomen autorisatie van den Nederlandschen consul, of, deze ontbrekende, van de plaatselijke overheid, zoodanige vertimmering, aankoop of uitgaven te doen.

Indien hem daartoe de noodige fondsen ontbreken, en hij zich buiten staat bevindt om dezelve te erlangen, door middel van wisselbrieven op den boekhouder of de eigenaars van het schip af te geven, is het hem geoorloofd om, met autorisatie als hierboven gemeld, bij wege van bodemerij, geld op het schip en toebehooren, en desnoods op de lading, op te nemen, of, ingeval deze opneming geheel of gedeeltelijk ondoenlijk wierd bevonden, alsdan koopmanschappen, ten beloope van de benoodigde som, te verkoopen.

355. Bij behouden aankomst van het schip ter bestemder plaatse, zullen de verkochte koopmanschappen worden berekend volgens den marktprijs, welken goederen van gelijken aard en gelijke hoedanigheid, op de plaats der bestemming van het schip, ten tijde van deszelfs aankomst, hebben zullen.

Indien die marktprijs minder was dan de prijs, voor welken de koopmanschappen zijn verkocht, zal het voordeel voor de eigenaars der koopmanschappen zijn.

Het schip ter bestemder plaatse niet kunnende aankomen, zal de prijs, voor welken de goederen verkocht zijn, tot grondslag genomen worden.

356. Bij gebrek aan levensmiddelen gedurende de reis, mag de schipper, na het oordeel van de voornaamsten van het scheepsvolk gevraagd te hebben, diegenen, welke nog van levensvoorraad voorzien zijn, noodzaken denzelven, tegen betaling van de waarde, ten gemeenen beste te geven.

357. De schipper, die buiten noodzakelijkheid geld heeft opgenomen op het schip, deszelfs toebehooren of op de victualie, die koopmanschappen of victualie verkocht of verpand heeft, of die verdichte schaden of uitgaven in rekening heeft gebragt, is deswege aan de belanghebbenden verantwoordelijk.

Hij is persoonlijk gehouden het opgenomen geld terug te geven, of de waarde der goederen op te leggen, onverminderd de vervolging tot straf, zoo daartoe gronden zijn.

358. Alle verkoop van het schip door den schipper, zonder eene bijzondere volmagt van den eigenaar of de medereeders, buiten het geval van wettelijk bewezen onbevaarbaarheid, is nietig en van onwaarde, en de schipper daarenboven persoonlijk gehouden tot schadevergoeding; onverminderd de vervolging tot straf, zoo daartoe termen zijn.

359. Vóór het vertrek uit eene noodhaven, of vóór het aannemen van de terugreis, is de schipper gehouden aan den eigenaar of boekhouder der reederij, of derzelver gemagtigden, eene door hem onderteevende rekening te zenden, behelzende eene opgave van de lading en den prijs der door hem voor rekening der reederij ingeladen koopmanschappen, wijders van het beloop der gedane timmering en van de som door hem

ter leen opgenomen, benevens de namen en woonplaatsen der geldschieters.

360. Hij is bevoegd om, alvorens de reis bij het voorgaande artikel vermeld te ondernemen, zich voor het beloop van de in zijn schip voor scheepsrekening geladen goederen, of de vordering wegens uitschotten, die hij voor rekening van het schip gedaan heeft, te laten verzekeren, mits hij daarvan, bij het verzenden van de rekening, aan den eigenaar of den boekhouder kennis geve.

361. Elke schipper is gehouden, uiterlijk binnen driemaal vierentwintig uren na zijne aankomst in eene haven, zijn journaal te vertoonen, en eene verklaring van zijne reis af te leggen, inhoudende:

- 1°. De plaats en den tijd van zijn vertrek;
- 2°. Den koers, dien hij genomen heeft;
- 3°. De gevaren, welke hij geloopt heeft, de ongeregeldheden, welke aan boord hebben plaats gehad, en de andere merkwaardige omstandigheden van zijne reis.

362. Die vertooning geschiedt en de verklaring wordt afgelegd:

In de havens der kolonie, ten overstaan van den kantonregter;

In alle andere havens, ten overstaan van het daartoe bevoegd gezag.

363. De schipper is gehouden, bij het afleggen van deze verklaring, waar zulks ook gedaan worde, door dengene, ten wiens overstaan de verklaring verleiden is, het *exhibitum* op zijn dagregister of journaal te doen stellen, welk dagregister of journaal hij gehouden is aan de belanghebbenden ten allen tijde te vertoonen, en aan hen daarvan afschrift of uittreksel te laten nemen.

364. In alle gevallen, waarin de schipper voor getal, maat of gewigt aansprakelijk is, of anderszins daarbij belang heeft, kan hij vorderen, dat de telling, meting of weging bij de lossing gedaan worde.

365. De schipper is, ingeval van schipbreuk, van het inloopen in eene noodhaven of van schade, gehouden daarvan, met alle tegenwoordig zijnde officieren en scheepsgezellen, binnen vierentwintig uren, verklaring af te leggen op de eerste plaats hunner aankomst, en ten overstaan van de openbare magten bij art. 362 aangewezen.

366. Alle verklaringen, welke tot bewijs van geleden verliezen, rampen, schaden of van eenige vordering, hoe ook genaamd, moeten strekken, moeten door hen, welke dezelve hebben afgelegd, met eede bevestigd zijn of worden voor de daartoe bevoegde magt, welke den schipper, de officieren en scheepsgezellen, en zelfs de passagiers, betrekkelijk de daadzaken en omstandigheden, kan ondervragen.

Het tegenbewijs wordt aan alle belanghebbenden vrijgelaten.

367. De bepalingen van art. 393, van het eerste lid van art. 394, van de artt. 397 en 398, zijn ook op den schipper toepasselijk, voor zooverre de daarbij vermelde voorvallen buiten zijn toedoen hebben plaats gehad.

368. De bepalingen van de artt. 395, 396, 400, 401, mitsgaders die van de artt. 405 tot 417, zijn insgelijks op den schipper toepasselijk.

369. Na het afloopen van iedere reis is de schipper gehouden, aan den eigenaar of den boekhouder der reederij van het schip, te doen behoorlijke rekening en verantwoording van zijn gedrag en bewind met en over het schip en de lading gehouden, en daarbij, tegen een schriftelijk blijk, over te leveren al de journalen, boeken, papieren en penningen, welke tot de rekening eenigszins betrekkelijk zijn.

370. De eigenaar of de boekhouder der reederij is verplicht die rekening en verantwoording dadelijk op te nemen, dezelve behoorlijk bevindende af te sluiten, en aan den schipper onverwijld te betalen zoodanig batig slot, als hem, volgens dezelve, zal bevonden worden toe te komen.

371. Geschil over deze rekening ontstaande, is de eigenaar of boekhouder gehouden de bedongen huur of gage van den schipper aan denzelven bij provisie te voldoen, onder borgtogt voor de teruggave, en de overgeleverde dagregisters of journalen, boeken en papieren, ten gebruike van al de partijen, ter griffie van het kantongeregt te brengen.

372. Indien de schipper aandeel in de winst heeft bedongen, moet hij zich, omtrent de voldoening van hetzelfde, regelen naar de voorschriften van het regt omtrent handelsvennootschappen plaats hebbende.

373. Het schip, met deszelfs tuigage en toebehoo-

ren en verdiende vrachtpenningen, is aan den schipper voor zijne huur, gage en maandgelden, gelijk mede voor zijne schadeloosstelling en reisgeld, bij voorregt verbonden.

374. Ingeval de schipper mede-eigenaar of mede-reeder is van het schip, zijn deszelfs aandeelen, benevens het gedeelte van de winst bij die aandeelen behoorende, voor de voldoening van het door hem verschuldigde aan de reederij bij voorregt verbonden.

375. De schipper, alleen eigenaar van het schip zijnde, is ten opzichte van de inladers of bevrachters gehouden aan al de verplichtingen, welke aan de schippers en scheepseigenaars zijn voorgeschreven.

VIERDE TITEL.

VAN HET HUREN VAN SCHEEPSOFFICIEREN EN SCHEEPSGEZELLEN, EN DERZELVER REGTEN EN PLIGTEN.

376. Het contract tusschen den schipper en de scheepsofficieren en scheepsgezellen bestaat, aan de zijde van de officieren, matrozen of gezellen, in de verhuring van hunnen dienst tot het doen van eene of meer zeereizen, ieder in zijne betrekking, voor een bedongen loon, en van de zijde van den schipper, in eene verbindtenis tot voldoening van hetgeen voor dezen dienst, uit kracht van het beding of van de wet, verschuldigd is.

377. De voorwaarden der verbindtenissen tusschen den schipper en de officieren en het scheepsvolk worden bewezen door de monsterrol.

Bij gebreke van monsterrol worden alle andere wet-tige bewijsmiddelen aangenomen.

378. De monstering geschiedt ten overstaan van den ambtenaar, daartoe door de bevoegde magt gesteld. Hij regelt zich in het opmaken der monsterrol naar hetgeen in het volgende artikel wordt voorgeschreven, en geniet zoodanige belooning als hem bij zijne aanstelling wordt toegekend.

379. De monsterrol moet bevatten:

- 1°. De namen van het schip, van den schipper, van de scheepsofficieren en van het scheepsvolk;
- 2°. De plaats waar de reis haren aanvang neemt,

- die werwaarts het schip bestemd is, en die waar hetzelfde moet terugkomen;
- 3°. De bedongen gage, en of dezelve bij de reis of bij de maand verdiend wordt;
 - 4°. Het beloofd of ontvangen handgeld;
 - 5°. De verplichting van ieder lid der equipage om met zijn goed aan boord te komen, op den tijd door den schipper bepaald, en wijders om, zoowel binnen als buiten de kolonie, niet buiten het schip te vernachten zonder verlof van den schipper, mitsgaders om zijn goed niet weder van boord te mogen brengen zonder visitatie van den schipper of den stuurman;
 - 6°. De verklaring van den stuurman, dat hij al of niet bevorens naar de plaats der bestemming als officier heeft gevaren;
 - 7°. Het vermogen van den schipper om af te danken en zonder gage, vóór zijn vertrek, aan land te zetten ieder lid der equipage, welke zich in eene qualiteit heeft verhuurd, waartoe hij onbekwaam is; en, ingeval die onbekwaamheid eerst na het vertrek van het schip ontdekt wordt, aan zoodanigen persoon de qualiteit en gage toe te leggen, die de schipper voegzaam zal oordeelen;
 - 8°. De omschrijving van het voedsel of zoogenaamd rantsoen, hetwelk in gewone omstandigheden aan ieder man moet worden gegeven, en der ruimte tot ligging en verblijf;
 - 9°. De verplichting om, zonder tegenspreken, den schipper en de officieren, ieder in zijne qualiteit, te gehoorzamen, en zich van dronkenschap en vechterijen te onthouden;
 - 10°. De letterlijke invoeging van den inhoud van de artt. 386, 405, 424, 425, 426 en 428 van dit Wetboek;
 - 11°. De bepaling, dat degene, die deserteert en het schip vóór de afdanking verlaat, zijn te goed zijnd loon verbeurt;
 - 12°. De verplichting van den stuurman om te zorgen voor de behoorlijke stuwning en plaatsing der in te laden goederen, of straffe van schadevergoeding;

- 13°. De verplichting van den stuurman om dag en nacht aan boord te blijven, wanneer het schip koopmansgoederen inheeft, en om voor de sluiting, vooral des nachts, zorg te dragen;
- 14°. De verplichting van de officieren en scheepsgezellen om zich betamelijk en overeenkomstig de regelen van goede orde, zoo met opzigt tot de openbare godsdienstoefening, als bij alle andere gelegenheden, te gedragen;
- 15°. De algemeene verplichting om bovendien na te komen, hetgeen verder bij het Wetboek van Koophandel is voorgescreven;
- 16°. Eindelijk, al hetgeen tusschen partijen verder mogt zijn overeengekomen.

380. Een schipper, die met zijn schip vertrokken is, zonder dat in de gevallen, waarin zulks wordt vereischt, bevorens de monsterrol opgemaakt en geteekend is, zal, ten behoeve van den eigenaar of van de reederij, verbeuren honderd gulden, de stuurman vijftig gulden, en de verdere scheepsgezellen ééne maand der gage.

381. De wederzijdsche verplichtingen tusschen den schipper en de officieren en scheepsgezellen beginnen van het oogenblik, dat de monsterring gedaan is.

382. De monsterring gedaan zijnde, zijn de scheeps-officieren en gezellen gehouden, op bevel van den schipper, aan boord te komen, het schip in orde te brengen en te beladen.

383. Niemand van het scheepsvolk mag zich van boord verwijderen, zonder verlof van den schipper of deszelfs plaatsvervangende.

384. De schipper, of die hem vervangt, kan de sterke hand inroepen tegen diegenen, welke weigeren aan boord te komen, hetzelfde zonder verlof verlaten, en weigerig zijn den verhuurden dienst ten uiteinde toe te volvoeren.

De kosten, daarop vallende, kunnen op de gages der overtreders gekort worden, onverminderd derzelver verplichting tot vergoeding van kosten, schade en interessen, zoo daartoe gronden zijn.

385. Behalve het bedongen loon van zeevarende personen, is aan dezelve, gedurende den tijd dat zij in dienst zijn, behoorlijk levensonderhoud verschuldigd.

386. Alle scheepsofficieren en scheepsgezellen zijn gehouden den schipper bij te staan, in alle gevallen

van aanranding en rampen, het schip en de lading overkomende.

387. Alle scheepsofficieren of scheepsgezellen, die zich als bevaren aangeven, zijn uit dien hoofde aansprakelijk tot vergoeding van alle schaden, welke zelfs door onkunde in het uitvoeren van hunnen dienst ontstaan.

388. De stuurman, die zich verhuurt naar eene haven, werwaarts hij nimmer als officier gevaren heeft, zonder zulks bij de monstering te verklaren, of die valschelijk verklaard heeft derwaarts in die hoedanigheid te hebben gevaren, verbeurt zijne volle gage, en is ingeval van schaden, aan schip of lading door zijne onkunde veroorzaakt, deswege tot vergoeding gehouden, onverminderd de vordering tot straffe, zoo daartoe gronden zijn.

389. Wanneer de schipper na de afreis verkiezen mogt naar eene andere haven te zeilen, is de stuurman gehouden wederom verklaring te doen, voordat die reis door hem wordt ondernomen, op poene van dezelfde verbeurte, vergoeding en straffe, als in het voorgaande artikel is bepaald.

390. De stuurman, in het geval bij het voorgaande artikel voorzien, verklarende nimmer naar zoodanige plaats als officier gevaren te hebben, zal niettemin tegen zijn bedongen loon, of, zoo hij bij de reis is aangenomen, tegen een loon, verhoogd naar evenredigheid van de verlenging en den aard der reis, moeten in dienst blijven.

391. De schipper vermag, in zoodanig geval, dien stuurman niet uit den dienst te ontslaan, dan tegen betaling van het volle bedongen loon, en, bij de maand gehuurd zijnde, tot den tijd, op welken de reis waarschijnlijk had kunnen afloopen.

Hij is daarenboven gehouden aan den stuurman te vergoeden de kosten van zijne reis naar de plaats, waar hij is aangenomen.

Hij is tot deze betaling en vergoeding ongehouden, indien de stuurman, bij zijne aanneming, aan den schipper valschelijk had opgegeven, zoodanige reis bevorens als officier te hebben gedaan.

392. De scheepsofficieren of scheepsgezellen mogen, zonder vracht te betalen en zonder toestemming van de eigenaars van het schip, of (zoo het geheele schip

bevracht is) van de bevrachters, geene koopmanschappen laden voor hunne rekening, tenzij bij het nemen van dienst of bij de chertepartij anders zij bepaald.

393. Indien de reis, door toedoen van den eigenaar, den schipper of den bevrachter, in het geheel geen voortgang heeft, hebben de officieren en de scheepsgezellen de keuze, of om tot schadeloosstelling te behouden al hetgeen zij op hand ontvangen hebben, of, onder aftrek daarvan, te vorderen ééne maand huur, of, indien zij bij de reis zijn aangenomen, een vierde van het bedongen loon.

Op hoedanige wijze zij ook mogten gehuurd zijn, blijven zij gerechtigd tot de vordering van hun loon voor die dagen, gedurende welke zij sedert de monsterring in dienst zijn geweest, berekend in evenredigheid van de bedongen huur.

394. De schorsing der reis voorvallende nadat dezelve is begonnen, bekomen zij, boven en behalve het reeds verdiende loon, tot schadeloosstelling, het dubbel van hetgeen bij het vorige artikel is bepaald, en het noodige reisgeld tot naar de plaats van waar het schip is uitgevaren, zoo echter, dat het verdiende loon en de schadeloosstelling, in geen geval, kunnen tebovengaan hetgeen zij genoten zouden hebben, indien de reis geheel ware volvoerd geweest.

Het beloop van het reisgeld wordt berekend, voor officieren en het scheepsvolk, in evenredigheid van derzelver bedongen loon, en, ingeval van verschil over de begrooting, overgelaten aan den Nederlandschen consul, of, daar er geen is, aan de uitspraak van het daartoe bevoegde gezag, op de plaats waar het schip is liggende.

395. Wanneer, vóór het begin der reis, de handel met de plaats, werwaarts het schip bestemd is, of de uitvoer der waren, waarvoor het bijzonder bevracht is, verboden wordt, of het schip, vóór het begin der reis, door hooger hand is inbeslaggenomen, is de huur alleen verschuldigd voor den tijd, gedurende welchen de officieren en het scheepsvolk in dienst zijn geweest, onder korting van hetgeen dezelve op hand hebben ontvangen.

396. Zoodanig verbod of inbeslagneming voorvallende nadat de reis begonnen is, behouden zij hunne

volle gage tot de afdanking, en bekomen tot reisgeld zooveel als bij art. 394 is bepaald.

397. Indien de reis door toedoen des schippers of der bevrachters, of door het liggen in eene noodhaven, of wederregtelijke opbrenging, of aanhouding, of uit andere oorzaken, ten beste en tot behoud van schip en lading verlengd wordt, moet de huur der officieren en scheepsgezellen, die voor de reis aangenomen zijn, vermeerderd worden naar evenredigheid van de verlenging.

398. Indien de officieren en scheepsgezellen op aandeel in de winst of in de vracht zijn aangenomen, is aan dezelve geene vergoeding of daggelden verschuldigd, wegens het afbreken, uitstellen of verlengen der reis, door overmagt veroorzaakt.

Als het afbreken, uitstellen of verlengen der reis door toedoen van de inladers gebeurt, geniet het scheepsvolk een aandeel in de vergoeding, die aan het schip toegewezen wordt.

Deze vergoeding wordt tusschen de eigenaars van het schip en het scheepsvolk verdeeld, in dezelfde evenredigheid als ten aanzien van de vracht zoude hebben plaats gehad.

Indien het afbreken, uitstellen of verlengen van de reis ontstaat door toedoen van den schipper of van de eigenaars van het schip, zijn zij tot gelijke evenredige vergoeding aan het scheepsvolk aansprakelijk.

399. Wanneer de officieren en het scheepsvolk voor meer dan ééne reis zijn aangenomen, hebben zij, na afloop van iedere reis, het regt om hun volle loon van de reeds afgeloopen reis te vorderen.

400. De scheepsofficieren en scheepsgezellen kunnen geen huur of loon vorderen wegens de reis, waarop het schip genomen en voor goeden prijs verklaard wordt, of zoodanig strandt en breekt, dat schip en goederen geheel en al vergaan.

Zij zijn echter ongehouden terug te geven, hetgeen hun op hand is voorgeschoten.

401. De officieren en scheepsgezellen zijn gerechtigd, wanneer eenig gedeelte van het schip behouden is gebleven, om de betaling van de vervallen huren te vorderen uit de opbrengst van het geborgen wrak of overschot van het schip.

Zulks niet toereikend zijnde, of indien alleen koop-

manschappen geborgen zijn, is de verdiende vracht voor die huren aansprakelijk.

402. De officieren en scheepsgezellen, die op aandeel in de vracht zijn aangenomen, hebben alleen aanspraak op de vracht, naar evenredigheid van het beloop, hetwelk de schipper of bevrachter ontvangt.

403. Op welken voet de officieren en scheepsgezellen ook gehuurd zijn mogen, worden dezelve altijd betaald voor de dagen, gedurende welke dezelve tot berging van het verongelukte schip en goed zijn werkzaam geweest.

Bijzondere vlijt, met goed gevolg bekroond, wordt in dit geval buitengewoon op den voet van bergloon beloond.

404. Buitengewone scheepsdienst wordt in het dagboek of journaal opgeteekend, en kan regt geven tot buitengewone belooning.

405. Ieder schepeling, die gedurende de reis ziek, of in dienst van het schip, of in gevecht tegen vijanden of zeeroovers, gewond of verminkt wordt, blijft zijne huur behouden, is gerechtigd tot oppassing en genezing, en, ingeval van verminking, tot schadeloosstelling, op zoodanigen voet en op zoodanige wijze, als de regter, ingeval van verschil, zal oordeelen te behooren.

406. De kosten, welke voor oppassing en genezing moeten besteed worden, en de schadeloosstelling, komen ten laste van het schip en van de verdiende vrachtpenningen, indien de ziekte, verwonding of verminking in scheepsdienst ontstaan of gebeurd is.

Zij worden bij wijze van avarij-grosse over het schip met de verdiende vrachtpenningen, en over de lading, omgeslagen, wanneer een gevecht tot verdediging van het schip daartoe aanleiding heeft gegeven.

407. Wanneer de zieke, gekwetste of verminkte schepeling, ten tijde van het vertrek van het schip, nog niet zoover hersteld is, dat hij zonder gevaar mede kan vervoerd worden, zal de voormelde oppassing en genezing tot zijne herstelling voortduren.

De schipper is, vóór zijn vertrek, gehouden tot betaling van gemelde kosten, en in het onderhoud van de zieken of gekwetsten voorziening te doen.

408. De zieke, gekwetste of verminkte blijft niet alleen gerechtigd tot zijn loon, gedurende de genezing, maar ook tot den dag toe, waarop hij zal kunnen

teruggekomen zijn op de plaats, van waar hij met het schip vertrokken is, en tot eene redelijke vergoeding van zijne reiskosten tot de laatstgemelde plaats toe.

409. In de gevallen, bij de artt. 406, 407 en 408 vermeld, heeft hij geene verdere aanspraak dan op het schip en de verdiende vrachtpenningen, of op het schip en de verdiende vrachtpenningen en op de lading.

410. Een scheepsofficier, of ander scheepsgezel, zonder verlof van boord gegaan zijnde, en aan land ziek, gekwetst of verminkt wordende, blijven de kosten van oppassing en genezing ten zijnen laste.

411. Het lijk van eenen, gedurende de reis, overleden schepeling moet, volgens de beslissing van den schipper, en ten koste van het schip, of begraven of over boord gezet worden.

412. De schipper is gehouden voor des overledenen aan boord van het schip nagelaten goederen zorg te dragen, en van dezelve, in bijzijn en ten overstaan van twee schepelingen, eene behoorlijke beschrijving te maken, welke door den schipper en de gemelde twee schepelingen moet onderteekend worden.

413. De soldij of huur is aan des overledenen nalatenschap verschuldigd, volgens de na te melden onderscheidingen:

Indien hij bij de maand is aangenomen, tot het einde van de loopende maand;

Voor eene reis uit en thuis, de helft, indien hij op de heenreis sterft;

Geheel, indien hij op de terugreis sterft.

Indien de overledene op aandeel van winst of vracht was aangenomen, is zijn aandeel geheel verschuldigd, wanneer hij sterft nadat de reis begonnen is.

Het loon van schepelingen, welke bij de verdediging van het schip gesneuveld zijn, is ten volle verschuldigd voor de geheele reis, indien het schip in behouden haven aankomt.

414. Losprijs tot bevrijding van eenen op het schip genomen en slaaf gemaakten schepeling kan van den schipper, de eigenaars, of de bevrachters, niet gevorderd worden.

Hij heeft aanspraak op de soldij tot den dag, dat hij genomen en slaaf gemaakt is.

415. De schepeling, die genomen en slaaf gemaakt

wordt, terwijl hij in zee of naar land ten dienste van het schip gezonden was, heeft regt om de betaling van zijne geheele soldij te eischen op het schip en de vracht, volgens de voorschriften van de artt. 400 en 401.

Hij heeft ook regt op eene schadeloosstelling voor zijne lossing, indien het schip zijne reis behouden volbrengt.

416. De eigenaars van het schip zijn tot deze schadeloosstelling verplicht, indien de schepeling, in scheepsdienst, in zee of naar land is gezonden.

Deze schadeloosstelling komt ten laste van de eigenaars van schip en lading, indien zulks ten dienste van schip en lading is geschied.

417. De hoegrootheid van deze schadeloosstelling, de wijze van betaling en van het gebruik van het geld, worden bij besluit van den Gouverneur bepaald.

418. Wanneer de schipper de officieren of scheepsgezellen om wettige redenen ontslaat, moet hij hun de verdiende huren betalen, berekend naar evenredigheid van de afgelegde reis tot den dag van de afdanking toe, en, zoo het ontslag gegeven is voordat de reis is begonnen, naar de dagen welke zij in dienst geweest zijn.

419. Voor wettige redenen worden gehouden de volgende:

- 1°. Ongehoorzaamheid;
- 2°. Gewoonte van dronkenschap;
- 3°. Vechten aan boord;
- 4°. Eene door de wet veroorloofde of verpligte staking der reis, mits voldoende aan hetgeen de wet in dat geval bepaalt;
- 5°. Verwijdering van boord zonder verlof.

420. Elke scheepsofficier of scheepsgezel, die bewijst, dat hij na de monsterring, zonder wettige redenen, is afgedankt, heeft regt tot vergoeding van schade, ten laste van den schipper.

421. De schadeloosstelling wordt bepaald:

Indien de afdanking vóór het begin der reis plaats heeft, op een derde van de gage, die de afgedankte bij de reis waarschijnlijk had kunnen verdienen;

Gedurende den loop der reis gedaan wordende, op de volle soldij, welke hij zoude verdiend hebben van het oogenblik der afdanking tot de volbrenging van de reis, en de kosten der terugreis.

De schipper kan, in geen dezer gevallen, het be-loop der schadeloosstelling van den eigenaar of de reederij terugvorderen, tenware hij door dezelve tot de afdanking ware gemagtigd geweest.

422. De officieren en het scheepsvolk kunnen weigeren den dienst gestand te doen, in de volgende gevallen:

- 1°. Indien de schipper de reis, waarvoor zij zich verbonden hebben, alvorens die te ondernemen, wil veranderen;
- 2°. Indien, vóór het begin der reis, de staat in eenigen zeeoorlog gewikkeld wordt;
- 3°. Indien er, vóór het begin der reis, of het schip in eene noodhaven zijnde ingelooopen, zekere berigten waren, dat, ter plaatse werwaarts het schip was bestemd, de pest of andere soortgelijke besmettende ziekten heerschten;
- 4°. Indien het schip, vóór het begin der reis, geheel van eigenaar verandert;
- 5°. Indien de schipper, vóór het begin der reis, sterft, of door de eigenaars of door den boekhouder wordt afgedankt;
- 6°. Indien er aangenomen was om met konvooi te zullen vertrekken, en er geen konvooi verleend wordt.

423. Wanneer de schipper, gedurende de reis, mogt goedgevinden naar eene andere vrije haven te zeilen, en het schip te lossen of te herladen, zal, al werd ook de reis daardoor verlengd, het scheepsvolk in dienst moeten blijven.

In dat geval bekomen zij, die bij de reis zijn aangenomen, naar evenredigheid meerder loon.

424. Gedurende de reis, vermag de schipper aan het scheepsvolk niet meer dan een derde van hun verdiend loon op rekening te betalen.

425. Bij afdanking gedurende de reis, is hij verplicht aan ieder hunner het aan hem verschuldigde te betalen.

Hij kan zulks doen door middel eener aanwijzing, op den eigenaar of den boekhouder van het schip af te geven.

De bepaling van het tweede lid van art. 303 is hierop niet toepasselijk.

426. De officieren noch het scheepsvolk vermogen,

onder eenig voorwendfel hoegenaamd, den fchipper of het fchip, vóór den afloop der reis, met procedu- res, van welken aard ook, aanvallen of belemmeren, op verbeurte van hun volle loon.

Echter kunnen de officieren of het fcheepsvolk, wanneer het fchip zich in eene haven bevindt, bij den Nederlandschen conful, of, wanneer deze ont- breekt, bij de overheid der plaats, ontfslag van hunne verbindtenis vragen, indien de fchipper hen mishan- deld, of hun fpijs en drank mogt onthouden hebben.

427. Bij het eindigen der reis, is de fchipper, eige- naar of boekhouder verpligt de nagelaten goederen, gelden en verdiende gages van zoodanige fchepelingen, als gedurende de reis overleden of achtergebleven zijn, aan hunne erfgenamen of regthebbenden uit te keeren, en, wanneer dezelve niet dadelijk te vinden zijn, daarmede zoodanig te handelen, als bij besluit van den Gouverneur deswege is bepaald.

428. Na het eindigen der reis, waarvoor het fcheeps- volk was aangenomen, is hetzelfde, op verlangen van den fchipper of de eigenaars van het fchip, gehouden het fchip te lossen, watervast te maken, te onttake- len, op de ligplaats te brengen en vast te maken, en wijders, binnen drie dagen na de lossing of ontlading van het fchip, eene verklaring, hetzij alleen of met den fchipper, af te leggen en met eede te bekrachtigen.

429. Nadat aan al de bij het vorige artikel ver- melde vereifchten door de officieren en het fcheeps- volk zal zijn voldaan, moeten dezelve dadelijk worden afgedankt, en hun verdiend loon, binnen vierentwintig uren, worden betaald.

430. Voor iederen dag dat de officieren en fcheeps- gezellen door den fchipper, boekhouder of eigenaar, zonder wettige redenen, worden opgehouden in het verkrijgen van hun loon, verbeuren dezen ten behoeve van eenen officier drie gulden, en ten behoeve van eenen anderen fcheepsgezel een gulden vijftig centen.

431. Wanneer de fchipper of boekhouder oorzaak is van de in het laatstvoorgaande artikel gemelde ophouding, worden de vermeerderde betalingen, welke uit dien hoofde door hen hebben moeten gedaan worden, in hunne respectieve fcheeps- of reederij- rekeningen niet geleden.

432. Wanneer een fchip vergaat, of genomen en

voor goeden prijs verklaard is, zonder dat zelfs de vracht verdiend of iets gered zij, zijn echter diegenen van de schepelingen, welke terugkeeren, gehouden de verklaringen van den schipper te bekrachtigen, of zelve hunne verklaringen in gemoede af te leggen en te beëdigen, tegen betaling van een redelijk daggeld voor hunne ophouding.

433. Het schip en de vracht zijn voor het loon, de schadeloosstellingen en het reisgeld der schepelingen bijzonder verbonden.

434. Scheepsofficieren en scheepsgezellen verbinden door hunne ontrouw of schuld, in den dienst gepleegd, het schip en de vracht ten behoeve van den daardoor schadelijgenden eigenaar der lading, behoudens het verhaal der scheepseigenaars op den schipper, en het verhaal van deze op de schepelingen, alles met inachtneming van het voorschrift des laatsten lids van art. 1388 van het Burgerlijk Wetboek.

Het loon van den schipper, en de huur der officieren en scheepsgezellen, zijn voor dit verhaal bijzonder verbonden.

VIJFDE TITEL.

VAN BEVRACHTING EN VERHURING VAN SCHEPEN,
VAN CHERTEPARTIJEN EN COGNOSCEMENTEN,
EN VAN PASSAGIERS.

EERSTE AFDEELING.

Van den vorm en het voorwerp der contracten van bevrachting en verhuring van schepen.

435. De bevrachtingen worden gedaan:

- 1°. Voor het geheel of een gedeelte van een schip, tot het doen van eene of meerdere reizen;
- 2°. Bij aanleg op stukgoederen, wanneer een schipper van een ieder, die zich daartoe aanbiedt, zoovele goederen als hem goeddunkt ter inlading en vervoering aanneemt.

436. Wanneer een schip, voor het geheel of voor een gedeelte, tot eene zeereis bevracht wordt, moet er een schriftelijk contract van bevrachting gemaakt worden, hetwelk genaamd wordt chertepartij.

437. Dit contract behelst:

- 1°. Den naam en de grootte van het schip;
- 2°. Den naam van den schipper;
- 3°. De namen van den vervrachter, en bevrachter of inlader;
- 4°. De plaats en den tijd, welke tot lading en lossing bepaald worden;
- 5°. De bedongen vracht;
- 6°. De bepaling, of de bevrachting is voor het geheele schip of voor een gedeelte;
- 7°. De bedongen schadeloosstelling terzake van vertraging.

438. Een schip voor het geheel vervracht zijnde, is de kajuit daaronder niet begrepen. Het is echter aan den schipper niet geoorloofd in de kajuit, noch voor zich noch voor anderen, zonder toestemming van den bevrachter, koopmansgoederen te laden, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten.

439. De tijd van lading of lossing bij de chertepartij niet bepaald zijnde, moet dezelve, binnen de kolonie, zijn afgeloopen binnen vijftien achtereenvolgende werkdagen, nadat de schipper zal verklaard hebben tot laden of lossen gereed te zijn.

Voor de ligterschepen wordt die tijd bepaald op drie werkdagen na de aankomst.

De nalatigen zullen in de betaling van ligdagen jegens den schipper of ligterschipper gehouden zijn.

Wanneer een gedeelte der lading van het schip op eene, en een ander gedeelte der lading op eene andere plaats moet worden ingenomen of gelost, wordt de tijd voor de inlading of lossing door de reis van het schip van de eene tot de andere plaats geschorst, zonder dat dit tusschen beiden komend tijdsverloop in berekening kan komen.

440. Buiten de kolonie wordt de tijd voor lading en lossing, wanneer dezelve bij de chertepartij niet bepaald is, geregeld naar de wet of het gebruik van de plaats.

441. De vervrachter of de schipper, die het schip als grooter heeft opgegeven dan het is, is gehouden tot eene evenredige vermindering der vrachtpenningen, mitsgaders tot vergoeding der kosten, schade en interesten jegens den bevrachter.

Wanneer de gedane opgaaf niet meer dan een veer-

tigste gedeelte van den wezenlijken inhoud van het schip verschilt, wordt het verschil in geene aanmerking genomen.

442. De tijd en wijze van betaling der vracht bij de chertepartij niet bepaald zijnde, kan dezelve, tegen uitlevering der ingeladen goederen, dadelijk gevorderd worden.

443. De schepen kunnen bij de reis, of bij de maand, of op zoodanige andere wijze, verhuurd worden, als de partijen zullen overeenkomen.

444. De reis wordt geacht begonnen te zijn, zoodra het schip is vertrokken uit de plaats, alwaar de inlading is begonnen, of, in ballast zijnde vertrokken, het de ballast heeft ingenomen.

445. Indien een schip bij de maand is verhuurd, en er geene overeenkomst van het tegendeel gemaakt is, loopt de vracht van den dag af dat het schip, volgens het voorgaande artikel, vertrokken is.

T W E E D E A F D E E L I N G .

Van de regten en pligten van vervrachter en bevrachter.

446. Wanneer de bevrachter in het geheel geen gebruik heeft gemaakt van den tijd, die aan hem om te laden, hetzij bij de chertepartij, of bij de wet, is toegestaan, is de vervrachter ter zijner keuze gerechtigd:

Of tot de bij de chertepartij bepaalde schadeloosstelling, gedurende den tijd dat hij langer blijft liggen, of, zulks niet bepaald zijnde, tot het vorderen van schadeloosstelling, bij begrooting van deskundigen;

Of om het contract van bevrachting en verrychting te houden voor verbroken, en van den bevrachter te vorderen de halve bedongen vracht, avarij en kaplaken;

Of om, driemaal vierentwintig uren na gedane sommatie, zonder lading de reis, waarvoor het schip vervracht is, te ondernemen, en nadat dezelve volbragt is van den bevrachter te vorderen zijne volle verdiende vracht, en overligdagen, zoo die mogten hebben plaats gehad.

447. Wanneer de bevrachter slechts gedeeltelijk van den tijd om te laden heeft gebruik gemaakt, heeft de vervrachter de keus:

Of tot de schadeloosstellingen in het voorgaande artikel gemeld;

Of tot de reis met het gedeelte der lading, op den voet van het laatste lid van hetzelfde artikel.

448. Wanneer het schip, hetzij met een gedeelte der lading, of ook wel geheel zonder lading, de reis ondernomen heeft, is de vervrachter gerechtigd om, wanneer gedurende de reis aan het schip eenig ongeval mogt overkomen, waardoor onkosten veroorzaakt worden, welke bij een volgeladen schip, bij wijze van avarij-grosse, zouden moeten gedragen worden, twee derden van het beloop dier kosten van den bevrachter te vorderen over het niet geladene.

449. De vervrachter of de schipper is gerechtigd tot de helft van de vracht bij de chertepartij bedongen, wanneer de bevrachter, vóór dat de overligdagen een begin genomen hebben, zonder iets te hebben ingeladen, de reis opzegt.

450. De vervrachter vermag, in de gevallen, waarin hij het regt heeft met een gedeelte der lading of zonder lading te vertrekken, tot zekerheid van de vracht en van de avarij-grosse, andere koopmanschappen door den schipper te doen innemen, zonder toestemming van den bevrachter.

In dit geval wordt de bevrachter gerechtigd tot het voordeel van de vracht van die andere koopmanschappen, en ontslagen van het dragen in de avarij van dezelve.

451. Wanneer de bevrachter meer goederen inlaadt dan bij de chertepartij bepaald is, is de vervrachter gerechtigd tot de vracht van het meer geladene, in evenredigheid van den bij het contract bedongen prijs.

452. De vervrachter, ten tijde bij het contract bepaald, het schip niet in gereedheid hebbende, of niet dadelijk ter inlading in orde leverende, is aan den bevrachter gehouden tot vergoeding van kosten, schade en interesten.

453. De bevrachter is gehouden aan den vervrachter of den schipper alle papieren en documenten te leveren, bij de wet tot het vervoeren van goederen vereischt, en zulks binnen tweemaal vierentwintig uren na de inlading, indien deswege niet anders is overeengekomen.

Bij gebreke hiervan is de bevrachter tot vergoeding van kosten, schade en interesten gehouden, en kan de vervrachter of de schipper bovendien, door den

regter, naar omstandigheden, worden gemagtigd, om die goederen te mogen lossen.

454. Bij het aanleggen van een schip op stukgoederen, staat het den vervrachter of schipper vrij te bepalen, hoe lang hij in lading zal liggen.

Deze tijd verstreken zijnde, is de schipper verplicht met den eersten goeden wind, getij en gelegenheid te vertrekken, tenzij hij zich omtrent het verder vertoeven met de inladers konde verstaan.

455. Een schip op stukgoederen zijnde aangelegd, zonder dat de tijd van in lading liggen is bepaald, staat het elken inlader vrij, zonder betaling van de vracht, doch tegen teruggave van de door den schipper geteekende cognoscementen, en tegen voldoende borgtogt voor alle namaning, bijaldien een of meer van dezelve mogten verzonden zijn, en tegen voldoening der onkosten op de lading en lossing gevallen of te vallen, zijn goed wederom te lossen.

Indien echter het schip reeds over de helft beladen was, is de schipper gehouden om, acht dagen na aan hem gedane sommatic, bij den eersten goeden wind, getij en gelegenheid, te vertrekken, indien de meerderheid der inladers zulks begeert, zonder dat, in het laatste geval, eenig inlader zijne koopmanschappen kan terugnemen.

456. Wanneer een schip, bij deszelfs vertrek, gedurende de reis, of op de plaats der ontlading, door schuld of nalatigheid van den bevrachter of eenen der inladers opgehouden wordt, is de bevrachter of zoodanige inlader gehouden te vergoeden de kosten, schade en interesten, zoo aan den vervrachter en schipper, als aan de verdere inladers daardoor veroorzaakt, waarvoor de ingeladen koopmanschappen verbonden zijn.

457. De vervrachter of schipper is gehouden tot vergoeding van kosten, schade en interesten aan den bevrachter of aan de inladers, indien het schip door schuld of nalatigheid der eerstgemelden gearresteerd of opgehouden is, bij het vertrek, gedurende de reis, of op de plaats der ontlading.

458. Indien de vervrachter door de schuld of nalatigheid van den schipper te dien opzichte schade lijdt, verhaalt hij zich op denzelfen.

459. Een bevrachter of inlader, buiten kennis en

toestemming van den schipper, goederen ladende, waarvan de invoer of uitvoer verboden is, of anderszins, buiten weten en toedoen van den schipper, bij het laden of lossen der goederen, op eene ongeoorloofde wijze te werk gaande, is verplicht het schip en den schipper en alle verdere belanghebbenden deswege schadeloos te houden, en, al wierden de goederen verbeurd verklaard, de volle bedongen vracht en avarij-grosse te betalen.

460. De bevrachter of inlader is, ingeval de schipper genoodzaakt is gedurende de reis het schip te laten vertimmeren, gehouden de vertimmering af te wachten, of des verkiezende de lading, tegen voldoening van de geheele vracht en de verschuldigde avarij-grosse, en onder de bepalingen bij art. 494 voorgeschreven, naar zich te nemen.

Hij is, gedurende den tijd der vertimmering, geene vracht verschuldigd, indien het schip bij de maand vervracht is, noch vermeerdering van vracht, indien de vervrachting voor de reis geschied is.

Wanneer het schip niet mogt kunnen worden vertimmerd, is de schipper gehouden, voor zijne rekening, en zonder verhooging van vracht te mogen eischen, een ander schip of andere schepen te huren, om de lading naar de bestemmingsplaats te vervoeren.

Indien de schipper geen ander schip of schepen, op de plaats of nabijgelegen plaats, heeft kunnen bekomen, is hem de vracht niet verder verschuldigd dan in evenredigheid van de reeds afgelegde reis.

In dit laatste geval blijft de zorg voor de verdere vervoering der goederen aan elk der inladers overgelaten; onverminderd de verplichting van den schipper om hen niet alleen van den staat der zaken te doen kennis dragen, maar ook om alle tusschentijds vereischt wordende maatregelen, tot behoud der lading, in het werk te stellen.

Alles, tenzij door partijen anders mogt zijn bedongen.

461. De bevrachter is geene vracht verschuldigd, en heeft regt tot schadevergoeding, wanneer het blijkt, dat het schip, ten tijde van het ondernemen der reis, buiten staat was om dezelve te kunnen doen.

Zoodanig bewijs wordt toegelaten, niettegenstaande en tegen de certificaten van onderzoek vóór het vertrek.

462. Indien de schipper zich, naar aanleiding van

art. 354, in de noodzakelijkheid heeft bevonden goederen te verkoopen, is de vracht van die goederen verschuldigd, bij behouden aankomst van het schip, geheel, en, bij verongelukking van hetzelfde, naar evenredigheid der afgelegde reis.

463. De vracht is mede verschuldigd van de goederen, die tot algemeen behoud over boord zijn geworpen, in zooverre de verdeeling tot het dragen der schade, door de werping veroorzaakt, volgens dit Wetboek plaats moet hebben.

464. Van goederen door schipbreuk, stranding of door andere overmagt vergaan, of door zeeroovers of vijanden genomen, is geene vracht verschuldigd.

De bevrachter kan zelfs de teruggave vorderen van hetgeen op rekening is betaald, indien het tegendeel niet is bedongen.

465. Schip en lading gerantsoeneerd of vrijgekocht, of goederen, na schipbreuk, geborgen zijnde, is, voor zooverre de reis niet kan worden teneindegebragt, de vracht verschuldigd tot de plaats, waar het schip genomen of de schipbreuk geleden is, in evenredigheid der bedongen vracht.

De vrijgekochte of gerantsoeneerde goederen ter plaatse der bestemming door den schipper bezorgd wordende, heeft de vervrachter of de schipper regt tot de geheele vracht.

In de gevallen, bij het eerste en tweede lid van dit artikel voorzien, draagt de vervrachter of de schipper in den losprijs of in het bergloon, bij wijze van avarij-grosse.

466. Van goederen, tot de lading van een schip behoord hebbende, die, buiten eenig toedoen van den schipper, hetzij in zee of langs stranden, worden opgevischt en geborgen, en vervolgens aan de belanghebbenden uitgeleverd, is geene vracht verschuldigd.

467. De vervrachter of de schipper is gerechtigd om den bevrachter of den geconsigneerde der lading tot lossing te noodzaken, tegen de betaling der aan hem verschuldigde vracht en avarij, wanneer de tijd om te lossen, bij de chertepartij of bij de wet bepaald, verlopen is.

468. Indien de ligdagen verstreken zijn, of er verschil over de lossing ontstaat, is de vervrachter of de schipper bevoegd, na bekomen geregtelijke

autorisatie, de lading te lossen, en die, onverminderd zijn recht op dezelve, onder bewaring van eenen daartoe benoemden persoon te stellen.

469. De vervrachter of schipper vermag, voor de vracht, onkosten en avarij-grosse, de goederen niet aan boord te houden.

Hij heeft recht om den opslag en de bewaring onder eenen derde te vorderen, totdat de vracht, onkosten en avarij-grosse zijn voldaan, en, indien de goederen bederfelijk zijn, kan hij derzelver verkoop vorderen.

Indien de avarij-grosse niet spoedig kan begroot worden, heeft hij recht om te vorderen, dat eene billijke som, ter bepaling van den regter, daarvoor inmiddels onder geregtelijke bewaring gesteld worde.

470. Indien de schipper de goederen heeft gelost, zonder zich de vracht, avarij- en andere kosten te laten voldoen, of zonder te hebben gebruik gemaakt van de behoedniddelen, bij de wetten van de losplaats veroorloofd, verliest hij zijne aanspraak op den bevrachter of inlader, indien deze doet blijken, dat hij het beloop daarvan met den ontvanger der goederen heeft verrekend, of dat hij, uithoofde van het faillissement van laatstgemelde, hetzelfde niet zoude kunnen teruglerangen.

471. De geconsigneerde weigerig zijnde om de goederen te ontvangen, is de vervrachter of de schipper bevoegd, op autorisatie van den regter, de goederen, ten beloope van de vracht, onkosten en avarij, gedeeltelijk of, zulks noodig zijnde, geheel te verkoopen; mits hij het overige brenge onder geregtelijke bewaring, en behoudens zijn verhaal, voor het te kort komende, op den bevrachter of inlader.

472. De vervrachter of de schipper is voor de vracht, onkosten en avarij bevoorregt op de ingeladen goederen vóór alle andere schuldeischers, gedurende twintig dagen na de aflevering, wanneer dezelve in geene derde hand zijn overgegaan.

473. In alle gevallen, waarin de vracht voor getal, maat of gewigt bedongen is, heeft de vervrachter het recht om de telling, meting of weging, dadelijk bij de lossing, te vorderen.

474. Wanneer, in het geval bij het voorgaande artikel vermeld, de goederen ongeteld, ongemeten of ongewogen van boord worden geleverd, is de ontvan-

ger van dezelve bevoegd om, zelfs door de getuigenis van de personen, welke hij tot afhaling en opslag heeft in het werk gesteld, van de eenzelvigheid van het goed, het getal, de maat of het gewigt te doen blijken.

475. Beschadiging, bederf, roof of vermindering van het ingeladen goed vermoed wordende, is de schipper en de geconsigneerden of de belanghebbenden, ieder voor zich, bevoegd om een geregteijk onderzoek, bezigtiging en de begrooting van schade, vóór of bij de lossing, te vorderen.

Deze vordering door den schipper gedaan wordende, benadeelt zulks hem niet in zijne middelen van verdediging.

476. De goederen door den schipper van boord geleverd zijnde op eene quitantie of afgeteekend cognoscement, waarbij vermeld wordt, dat dezelve in eenen beschadigden, bedorven, beroofden of verminderden staat zijn gelost, is de geconsigneerde geregtigd om van de gesteldheid door eenè geregtelijke bezigtiging te doen blijken, mits de bezigtiging gevraagd worde binnen tweemaal vierentwintig uren na de aflevering.

477. De beschadiging of vermindering uiterlijk niet zichtbaar zijnde, kan de geregtelijke bezigtiging met wettig gevolg gedaan worden, nadat de goederen onder beheer van den ontvanger of geconsigneerde zijn gebragt; mits zulks mede geschiede binnen tweemaal vierentwintig uren na de lossing, en dat van de eenzelvigheid van het goed, volgens het voorschrift van art. 474, of op eenige andere in regten voldoende wijze, kunne blijken.

478. De vervrachter en de schipper van hunne zijde aan het contract van bevrachting voldaan hebbende, kan de bevrachter nimmer vermindering van de bedongen vracht vorderen.

479. De inlander kan, in geen geval, de goederen voor de vracht abandonneren.

Echter kunnen vaten, met vloeibare stoffen gevuld geweest, en gedurende de reis geheel of bijna ledig gelooopen zijnde, voor de vracht, avarij en onkosten geabandonneerd worden.

480. Vreemde schepen binnen de kolonie bevracht wordende, zijn zoowel de schippers als de schepen;

en, de bevrachting van dezelve buiten de kolonie gedaan zijnde, de schippers, met betrekking tot de lossing, in alles, waarvan de uitvoering binnen de kolonie gedaan moet worden, aan dit Wetboek onderworpen.

481. De regterlijke magtiging tot lossing, opslag onder derden, verkoop en bezigtiging der goederen, en tot begrooting van schade en schadeloosstelling, waarvan in deze afdeeling de rede is, wordt verleend door den president van het hof van justitie, en, ter plaatse waar het hof niet gevestigd is, door den kantongeregter.

DERDE AFDEELING.

Van de ontbinding der contracten van bevrachting.

482. De overeenkomst van bevrachting is van regtswege ontbonden, zonder dat de partijen eenige vracht of schadevergoeding van elkander te vorderen hebben, indien vóór het begin der reis eene der volgende omstandigheden plaats heeft:

- 1°. Dat het uitloopen van het schip door overmagt belet wordt, om het even of hetzelfde bevracht zij, teneinde eene lading uit de kolonie te vervoeren, of dat het, buiten de kolonie liggende, door ingezetenen der kolonie niet bevracht en vervracht zij;
- 2°. Dat er verbod van uitvoer bestaat uit de plaats van het vertrek van het schip, of verbod van invoer op de plaats van deszelfs bestemming, hetzij van alle, hetzij van een gedeelte der goederen, bij eene en dezelfde chertepartij vermeld.

Ingeval het verbod slechts een gedeelte der lading betreft, zal het den inlader vrijstaan de overeenkomst te doen voortduren, mits den vervrachter schadeloosstellende;

- 3°. Dat de handel is verboden met het land, waarwaarts het schip bestemd is.

In al deze gevallen zijn de kosten van laden en lossen voor rekening van den bevrachter.

483. Het contract van bevrachting kan, op de vordering van eene der partijen, vernietigd worden, wanneer vóór het begin der reis een oorlog ontstaat, waar-

door schip en lading, of een van beide, niet meer als onzijdig eigendom kunnen beschouwd worden.

Schip en lading beide even onvrij zijnde, kunnen de bevrachter en vervrachter geene vergoeding van elkander vorderen; en de onkosten, op het laden en lossen gevallen, zijn voor rekening van den bevrachter.

De lading alleen onvrij zijnde, betaalt de bevrachter aan den vervrachter alle onkosten, die noodzakelijk gevorderd worden om het schip tot het doen der reis in gereedheid te brengen, mitsgaders de door hem betaalde soldijen en het kostgeld van het scheepsvolk, tot den dag toe van de vordering der vernietiging, of van de lossing der reeds geladen goederen.

Het schip alleen onvrij zijnde, betaalt de vervrachter of de schipper al de onkosten op het laden en lossen gevallen.

484. In de gevallen, bij de twee voorgaande artikelen vermeld, behoudt de vervrachter of de schipper zijne vordering tot overligdagen, zoo die plaats mogten hebben, gelijk mede het regt tot de vordering van avarij-grosse wegens schade, vóór de onthinding of de vernietiging der overeenkomst geleden.

485. Wanneer een schip vervracht is voor meer dan eene bestemming, en zich, na het volbrengen van eene reis, in de haven bevindt, van waar de andere zoude moeten beginnen, doch, voordat dezelve wordt begonnen, een oorlog ontstaat, moeten de volgende bepalingen worden achtervolgd:

- 1°. Schip en lading beide onvrij zijnde, moet het schip tot aan den vrede, of totdat hetzelve met konvooi, of op eene andere veilige wijze, kan vertrekken, of totdat de noodige orders van de eigenaars van het schip en de lading bij den schipper zijn ingekomen, en langer niet, aldaar blijven liggen.

Het schip beladen zijnde, vermag de schipper de lading in pakhuizen of andere veilige bergplaatsen te doen opslaan, totdat de reis kan vervorderd of andere bestellingen gemaakt worden.

De kost- en maandgelden van het scheepsvolk, de huur der pakhuizen en verdere onkosten, door de opbehouding veroorzaakt,

worden door den bevrachter en vervrachter gedragen, bij wijze van avarij-grosse.

Indien het schip nog onbeladen is, komen twee derden van die kosten voor rekening der bevrachters;

- 2°. Indien het schip alleen onvrij is, wordt het contract voor de nog niet afgelegde reis, op de vordering der vervrachters, vernietigd.

Het schip beladen zijnde, betaalt de vervrachter of de schipper de kosten op het laden en lossen gevallen, en heeft alleen het regt tot de vracht der bereids afgelegde reis, de overligdagen en avarij-grosse;

- 3°. Indien integendeel het schip vrij, en de lading alleen onvrij is, en de bevrachter het schip niet verkiest te beladen, vermag de schipper zonder lading te vertrekken, en de verdere reis, waartoe het schip vervracht is, te vervorderen; na afloop van de reis zal aan hem of aan den vervrachter de volle bedongen vracht betaald worden.

Ten opzichte van de schade en onkosten, tot het innemen van eene andere lading, en het voordeel van de vracht daaruit voortkomende, zijn de bepalingen van de artt. 448 en 450 toepasselijk.

486. Een schip binnen de kolonie of elders liggende, en bevracht zijnde om met ballast naar eene andere plaats te stevenen, teneinde aldaar voor eene reis beladen te worden, ter ladingsplaats aangekomen zijnde, en door oorlog belet wordende de reis te volbrengen, wordt, bijaldien het schip, of schip en lading beide, onvrij zijn, het contract voor vernietigd gehouden, zonder dat de wederzijdsche partijen eenige aanspraak op elkander hebben.

De lading alleen onvrij zijnde, worden de contractanten van elkander ontslagen door betaling van de halve bedongen vracht.

487. Indien de handel verboden wordt met het land, werwaarts het schip onder zeil was, en hetzelfde dus genoodzaakt wordt met de lading terug te keeren, is niets meer verschuldigd dan de vracht van de heenreis, schoon het schip voor uit- en thuis-varen vervracht was.

488. Indien de reis van een schip, hetzij vóór den aanvang, hetzij gedurende dezelve, door embargo of door eenen anderen maatregel van hooger hand, buiten schuld van den schipper, eigenaar of bevrachter, of door andere overmagt, tijdelijk wordt belet, blijven de overeenkomsten standhouden, zonder dat er over en weder eenige schadevergoeding verschuldigd is.

De bevrachter is voor den tijd, dat het schip daardoor wordt opgehouden, geene vracht verschuldigd, indien hetzelfde bij de maand is vervracht, noch vermeerdering van vracht, indien de vervrachting voor de reis heeft plaats gehad.

De inlader vermag, gedurende dit beletsel, zijne koopmanschappen, op zijne eigene kosten, doen ontladen, mits dezelve wederom inladende, of den vervrachter of schipper schadeloosstellende.

489. Alle bepalingen van deze afdeeling zijn ook toepasselijk op bevrachting met stukgoederen.

VIERDE AFDEELING.

Van cognoscementen.

490. Het cognoscement houdt in:

- 1°. Den naam van den bevrachter, of van den inlader;
- 2°. De opgaaf van dengene, aan wien de goederen verzonden worden;
- 3°. Den naam en de woonplaats van den schipper;
- 4°. Den naam en de soort van het schip, mitsgaders de plaats waar hetzelfde te huls behoort;
- 5°. Den aard, de hoeveelheid, de merken en de getallen der te vervoeren goederen;
- 6°. De plaats van het vertrek, en die der bestemming;
- 7°. Het bepaalde wegens de vracht;
- 8°. De onderteekening van den schipper en van den inlader, of van dengene, die voor hem de expeditie bezorgt.

491. Het cognoscement kan houden aan order, aan toonder, of aan eenen bepaalden persoon.

Dat aan order kan worden overgedragen door middel van endossement.

492. Van elk cognoscement worden ten minste vier oorspronkelijke gemaakt:

Een voor den bevrachter of inlader;

Een voor dengene, aan wien de koopmansgoederen verzonden worden;

Een voor den schipper;

Een voor den scheepseigenaar of de reeders.

Deze vier oorspronkelijke cognoscementen moeten, binnen vierentwintig uren na de inlading, ondertee-kend, en, tegen intrekking van de afgegeven recieven, worden uitgewisseld.

493. De schipper is niettemin gehouden aan den bevrachter of aan den inlader zoovele eensluitende cognoscementen te geven, als deze zal begeeren.

494. De bevrachters of inladers kunnen de ingela-den goederen niet wederom lossen, dan tegen terug-gave van al de deswege door den schipper aan hen afgegeven cognoscementen.

Wanneer een of meer der cognoscementen verzonden zijn, mag de lossing niet gedaan worden dan op eene regterlijke magtiging, na onderzoek van zaken, en onder behoorlijke borgstelling van den inlader wegens alle na-maning der verzonden cognoscementen; in alle geval-len tegen betaling van de volle vracht der goederen door hem ingeladen, en de onkosten op de lossing en het wederstuwen van de overige lading te vallen; alles behoudens hetgeen in art. 455 is bepaald.

De magtiging wordt verleend door den president van het hof van justitie, en, ter plaatse waar het hof niet gevestigd is, door den kantonregter.

495. Het cognoscement, in den voorschreven vorm opgemaakt, heeft kracht van bewijs tusschen al de bij de inlading belanghebbende partijen, en tusschen hen, die aandeel in de lading hebben, en de verzeke-raars, behoudens aan laatstgemelden het bewijs van het tegendeel.

496. De schipper heeft het regt om, wanneer de ingeladen goederen niet toegeteld, toegewogen of toegemeten zijn, op het cognoscement aan te teekenen, dat hem de soort, het getal, het gewigt of de maat onbekend zijn.

497. Indien de schipper kan bewijzen, dat de hoe-veelheid goederen, in het cognoscement vermeld, niet in het schip heeft kunnen worden geladen, geldt dat

bewijs wel tegen den aflader, doch hij is niettemin gehouden den geconsigneerde schadeloos te stellen, bijaldien deze, op grond van het cognoscement, aan der aflader meer heeft betaald of voorgesloten, dan het schip heeft ingehouden; behoudens des schippers verhaal op den aflader.

498. Ingeval van verschil van cognoscementen van eene en dezelfde lading, heeft het regelmatigste de voorkeur.

499. Wanneer onderscheidene personen ieder houders zijn van een cognoscement van hetzelfde goed, is hij tot den voorloopigen opslag bij voorkeur gerechtigd, die houder is van een cognoscement, hetwelk direct op zijnen naam staat, boven dengene, die slechts een cognoscement aan order of aan toonder bezit.

500. Al de cognoscementen van hetzelfde goed respectievelijk op de namen van derzelver onderscheidene houders staande, of alle aan order of toonder zijnde, moet de uitspraak van den regter, bij art. 494 aangewezen, beslissen, wie van hen tot den voorloopigen opslag gerechtigd is.

501. Indien de schipper kennis draagt, dat er meer dan één houder van een cognoscement van hetzelfde goed is, of dat er beslag op het goed is gelegd, vermag hij niet te lossen, zonder magtiging van den bij het vorige artikel bedoelden regter.

Hij is bevoegd, in die gevallen, autorisatie van den regter te vragen om, onverminderd een ieders regt, het goed op te slaan onder zoodanige bewaring, als de regter zal bepalen.

502. Alle belanghebbenden, en ook de benoemde bewaarder, hebben het regt, indien de goederen, hetzij uit hunnen aard, hetzij uithoofde van den staat waarin zij zich bevinden, aan bederf onderhevig zijn, van den bij art. 494 aangewezen regter den verkoop van dezelfde te vorderen. De opbrengst van dien vervangt, na aftrek van de onkosten, de plaats van het goed, en moet in geregtelijke bewaring worden gebragt.

503. Geen arrest of verzet van derden, die geene houders van cognoscementen zijn, kan den houder van een cognoscement beletten, dat hij den opslag en verkoop geregtelijk vordere; behoudens het regt van den arrestant, of die het verzet gedaan heeft, op de opbrengst van den verkoop.

VIJFDE AFDEELING.

Van passagiers op buitenlandsche zeereizen.

504. Indien wegens het bedrag van het vervoergeld van eenen passagier geene overeenkomst mogt zijn gemaakt, zal hetzelfde door den regter, desnoods na verhoor van deskundigen, worden bepaald.

505. Indien, terwijl het schip zeilree ligt, de passagier zich niet aan boord begeeft, of zich daarvan, zonder de toestemming des schippers, verwijdert, is deze bevoegd om weg te zeilen, en desniettemin het volle vervoergeld te vorderen.

506. De passagier mag, zonder toestemming van den schipper, zijn regt, uit de gesloten overeenkomst voortspuitende, niet aan eenen derde overdoen.

507. Indien de passagier, vóór den aanvang der reis, mogt zijn overleden, is slechts de helft van het vervoerloon verschuldigd.

Indien, onder het bedongen vervoergeld, de kosten van onderhoud begrepen zijn, wordt in dat geval, door den regter, desnoods na verhoor van deskundigen, het bedrag van het vervoerloon bepaald.

508. Indien, hetzij vóór het vertrek van het schip, hetzij gedurende de reis, door overmagt, of uit oorzaak buiten toedoen van den schipper of de reederij, de reis van het schip verbroken of gestaakt wordt, zijn de passagiers en schipper, zonder eenige vergoeding, van elkander ontslagen.

Bij staking eener aangevangen reis, zijn de passagiers tot betaling van het vervoergeld, naar gelang der afgelegde reis, gehouden.

509. Indien in het geval van art. 460 de passagier de vertimmering wil afwachten, is hij geene vermeerdering van vervoergeld verschuldigd, doch hij is verplicht intuschen voor zijn eigen onderhoud te zorgen, of zich deswege met den schipper te verstaan.

510. In de gevallen, waarin de overeenkomst, hetzij vóór den aanvang der reis, hetzij gedurende dezelve, wordt verbroken, heeft de schipper het regt om te vorderen, hetgeen hij aan de passagiers reeds verstrekt, of voor dezelve heeft uitgeschoten.

511. De passagiers zijn verplicht zich naar de bevelen des schippers te gedragen, voor zooverre die strekken tot bewaring der goede orde aan boord.

512. De schipper is niet verplicht, noch zelfs bevoegd, om gedurende de reis, op de vordering of in het belang van den passagier, eene haven aan te doen, of zich op te houden.

513. Indien het tegendeel niet is bedongen, zorgt de passagier voor zijne eigene behoeften.

Ingeval van opgekomen nood is de schipper echter gehouden hem de vereischte levensmiddelen, tegen redelijken prijs, te verschaffen.

De bepaling van art. 356 is op den passagier toepasselijk.

514. Bij overlijden van eenen passagier, gedurende de reis, verblijft aan den schipper de beschikking om het lijk te doen begraven, of over boord te zetten.

De schipper draagt zorg voor de bewaring der goederen van den overleden passagier, welke zich aan boord bevinden.

515. De passagier wordt, ten aanzien van de goederen welke hij aan boord heeft, als inlader beschouwd; voor de schade overgekomen aan goederen van den passagier, welke deze onder zijne eigene bewaring gehouden heeft, is de schipper alleen verantwoordelijk, indien dezelve veroorzaakt is door zijn toedoen, of dat der equipage.

516. Voor het aan den schipper verschuldigde wegens vervoergeld, of kosten van onderhoud, heeft hij regt van terughouding en van voorrang op de goederen, door den passagier aan boord gebragt.

ZESDE TITEL.

VAN SCHADE DOOR HET OVERZEILEN, AANZEILEN, AANVAREN EN AANDRIJVEN VEROORZAAKT.

517. Indien een schip, door schuld van den schipper of van zijn scheepsvolk, een ander schip overzeilt, of tegen hetzelfde aanzeilt, aanvaart of aandrijft, en alzoo beschadigt, moet de geheele schade, aan het schip en aan de goederen toegebragt, worden vergoed door den schipper, wiens schip de schade heeft veroorzaakt.

518. Bijaldien dit een of ander door de schuld van wederzijde veroorzaakt is, draagt elk zijne eigene schade.

De schippers zijn, zoo in dit als in het bij het voorgaande artikel bepaalde geval, aan de eigenaars van de schepen en koopmanschappen tot vergoeding gehouden, onverminderd hun verhaal op de officieren en het scheepsvolk, indien daartoe gronden zijn.

519. Indien dit overzeilen, aanzeilen, aanvaren of aandrijven door een louter toeval veroorzaakt is, dragen elk schip en lading deszelfs eigene schade; behoudens hetgeen bij art. 523 bepaald is.

520. De bepaling van het vorige artikel is ook toepasselijk op het geval, dat een der beide schepen onbeladen mogt zijn.

521. Indien noch de schuld, noch het toeval kan worden bewezen, en alzoo de oorzaak van het overzeilen, aanzeilen, aanvaren of aandrijven twijfelachtig is, zal de schade, aan de schepen of goederen toegebracht, zamengevoegd, en door ieder, in evenredigheid der respectieve waarde van de onderscheidene schepen en ladingen, gedragen worden.

Het bedrag van hetgeen elk schip en lading in de algemeene schade dragen moet wordt, in evenredigheid van derzelve waarde, over elk bijzonder schip en lading omgeslagen.

522. Indien, na het aanzeilen, overzeilen, aanvaren of aandrijven, een schip vergaat op de streek of den koers, welken het genoodzaakt is geworden te nemen, om, tot herstelling van schade, eene noodhaven te bereiken, bestaat het vermoeden, dat het vergaan door het aanzeilen, overzeilen, aanvaren of aandrijven is veroorzaakt.

523. Indien een zeilend of drijvend schip een ander schip, hetwelk te bekwamer plaatse ten anker ligt of vastgemaakt is, door het aanzeilen, aandrijven of aanvaren beschadigt, en zulks geschiedt buiten schuld van den schipper of het scheepsvolk van het aanzeilend, aandrijvend of aanvarend schip, zal hetzelfde de helft van de schade dragen, welke het aan het vastliggende schip en deszelfs lading toegebracht heeft, zonder dat het vastliggende schip iets drage in de schade van het aanzeilende of aandrijvende schip, of deszelfs lading.

Deze schadevergoeding wordt bij wijze van avarij-grosse over het schip en de lading omgeslagen.

Deze vordering tot halve schadevergoeding heeft

geene plaats, wanneer de schipper van het vastliggende schip, door het botvieren der kabels of het kappen der touwen, buiten eigen gevaar, de schade had kunnen voorkomen of verminderen, en, door of vanwege den aanzeilenden of aandrijvenden schipper intijds daartoe vermaand zijnde, zulks niet heeft gedaan.

524. Indien een schip driftig geworden, en op de touwen van een daarbij ten anker liggend schip gedreven zijnde, de schipper van het eerstgemelde schip de touwen van het laatste heeft gekapt, waardoor hetzelfde van zijne ankers geraakt is, en schade heeft bekomen, of wel dadelijk schipbreuk heeft geleden, is het driftig geworden schip tot vergoeding van de geheele schade aan het andere schip en deszelfs lading gehouden.

525. Schepen, in eene haven voor hunne ankers of vast in eene laag liggende, en, zonder van de ankers te slaan of drijvende te worden, door een wassend of hol water, of door storm of ander toeval van hooger hand, de naastbij liggende schepen door aanstooting of aanwrijving beschadigende, wordt die schade als eene bijzondere ramp door het beschadigde schip gedragen.

526. Een schip aan den grond zittende en niet kunnende wijken, heeft de schipper het regt om in tijd van gevaar, van een digtbij liggend schip te vorderen, dat hetzelfde zijne ankers ligte of desnoods kappe, en wijke, mits dat het bijliggend schip, zonder zich zelf aan gevaar bloot te stellen, zulks doen kunne, en aan hetzelfde vergoed worde de schade door dat wijken of kappen veroorzaakt.

De schipper van het bijliggend schip, die, in dit geval, weigerachtig of nalatig is geweest aan de vordering te voldoen, moet de schade, daardoor veroorzaakt, vergoeden.

527. Alle schippers, wier schepen voor anker liggen, zijn aansprakelijk voor de geheele schade, welke veroorzaakt wordt door het verzuim van eene boei of eenen dobber op hunne ankers te hebben, tenware zij bewezen, dat dezelve buiten hunne schuld daaraf geraakt waren, zonder dat zij dezelve hadden kunnen herstellen.

ZEVENDE TITEL.

VAN SCHIPBREUK, STRANDING EN ZEEVONDEN.

528. Het is aan niemand geoorloofd, zonder uitdrukkelijke toestemming van den schipper, of van hem die in zijne plaats bevel voert, ofschoon ook onder het voorwendsel van te willen helpen of bergen, aan boord van een schip te komen.

529. Schepen strandende of brekende op buitengronden, en goederen opgevischt wordende in zee of op de buitengronden, zullen door niemand mogen worden geborgen en gered, tenzij daartoe verlof hebbende van den schipper, of van dengene, die in zijne plaats het bevel voert, zoo die daarbij tegenwoordig is.

530. Indien de schipper, bevelhebber, eigenaar der lading of geconsigneerde aanwezig is, moeten de voormelde schepen en goederen aan de beschikking van deze worden overgelaten, en door de bergers dadelijk, en tegen genoegzame zekerheid voor hunne bergloonen, worden overgegeven.

531. Die de gestrande, geborgen of geredde schepen of goederen ophouden, of aan de vordering van den schipper, of van dengene die in zijne plaats het bevel voert, van de geconsigneerden, of de eigenaars der lading, om de goederen aan hen tegen genoegzame zekerheid over te geven, niet dadelijk voldoen, verliezen alle aanspraak op berg- of hulploon, en zijn daarenboven gehouden alle schade te vergoeden, die door zoodanige ophouding veroorzaakt wordt.

532. De onkosten en vrachten, welke de vervoering der goederen van de bergplaats naar de plaats der bestemming, in het geval bij de voorgaande artikelen vermeld, veroorzaakt, worden betaald door diegenen, die dezelve ontvangen; behoudens hun verhaal, indien daartoe gronden zijn.

533. Indien schepen of goederen in zee of op de buitengronden gered, geborgen of gevischt worden, zonder dat de schipper, andere bevelhebber, eigenaar der lading, of geconsigneerde, daarbij aanwezig of bij de bergers bekend zijn, zullen dezelve, zoo spoedig mogelijk, ter naaste plaatse, alwaar de berging geschied is, worden overgebracht, en gesteld in handen van zoodanigen ambtenaar, als door den Gouverneur

met het beheer van dezelve belast is, en, zoodanig persoon daar niet zijnde, alsdan in handen van het bestuur der plaats.

Bij overtreding verliezen de bergers hun berg- of hulploon, en zijn tot schadeloosstelling gehouden, onverminderd de regtsvordering tot straf, zoo daartoe gronden zijn.

534. Schepen strandende en brekende, of goederen gevischt wordende aan of op vaste stranden, zullen, bij afwezigheid van den schipper, bevelhebber, eigenaar der lading of geconsigneerde, of indien dezen geene andere beschikking hebben gemaakt, bij uitsluiting van alle anderen, moeten gered en geborgen worden, door of ten overstaan van den daartoe gestelden ambtenaar, of, bij ontstentenis van dien, van het plaatselijk bestuur, onder welks ressort de stranding en vissching zijn geschied.

Indien echter, in het geval van dit artikel, hetzij door de vermenging der goederen, of op eenige andere wijze, niet stellig blijkt, aan wien de geborgen of opgevischte goederen toebehooren, of deswege verschil bestaat, zal de beredding en berging bij uitsluiting door voorschreven ambtenaar of plaatselijk bestuur moeten geschieden.

535. In de gevallen, waarin de genoemde ambtenaar, of het bestuur, ter plaatse waar eerstgemelde niet aanwezig is, de bevoegdheid hebben om gestrande, geredde of opgevischte voorwerpen te beheeren, zijn zij verplicht daarvan eenen behoorlijken inventaris op te maken, en staan zij ten aanzien der uitlevering der voorwerpen in dezelfde verplichting als de bergers, die de schepen of goederen in zee of op de buitengronden hebben geborgen. Zij genieten voor hun beheer zoodanig loon, als bij besluit van den Gouverneur is vastgesteld.

Wederkeerig staan de schippers of eigenaars der schepen of goederen jegens de gemelde ambtenaren of het bestuur, ten aanzien van de bergloonen, in dezelfde verplichting als jegens andere bergers.

536. De voormelde ambtenaren zijn verplicht van al de gevallen hierboven gemeld, in hun ressort hebbende plaats gehad, en van het door hen daaromtrent verrigte, zoo spoedig mogelijk aan den Gouverneur verslag toe te zenden.

537. Zij moeten zoodanige goederen, welke niet gereclameerd worden, en welke of door beschadiging, of uit derzelver aard, aan een spoedig bederf onderhevig zijn, of welker bewaring ontwijfelbaar strijdig is met het belang van den eigenaar, onverwijld in het openbaar en naar de plaatselijke gebruiken doen verkoopen.

538. Zij zullen zoodra mogelijk, in een der nieuwspapieren van de kolonie, met opgave van alle merken en kenteekenen, van de gedane berging kennis geven, tevens ter reclame oproepende elk en een iegelijk, die tot het geborgene vermeent gerechtigd te zijn.

De oproepingen zullen viermaal herhaald worden, en wel van maand tot maand.

In de gevallen nogtans, waarin de weinige belangrijkheid der goederen dit raadzaam maakt, zullen de oproepingen, met toestemming van den Gouverneur, voorloopig mogen worden uitgesteld, teneinde dezelve naderhand met die van andere goederen in ééne oproeping zamen te voegen.

539. Indien iemand, door cognoseementen of andere deugdelijke bescheiden, zijn regt op het geborgene bewijst, zullen zij hetzelfde, tegen betaling van het bergloon en de kosten, aan denzelfden afgeven.

Ingeval van twijfel over het regt van den reclamant, of van tegenspraak van derden, of van verschil over de bergloonen en onkosten, moeten partijen naar den gewonen weg van regten worden verwezen; kunnen de, in het laatste geval, de regter de uitlevering der goederen tegen voldoende zekerheid bevelen.

Wanneer de berging en de beredding door het plaatselijk bestuur gedaan is, is hetzelfde gehouden alles na te komen, hetgeen ten aanzien der bovengemelde ambtenaren bij dit en de voorgaande artikelen is bepaald.

540. Indien zich, na de vier oproepingen, niemand opdoet om het geborgene of opgevischte te reclameren, zal hetzelfde publiek verkocht worden, en de opbrengst van dien, na aftrek der bergloonen en onkosten, aan den Gouverneur worden verantwoord, en provisioneel in de consignatie-kas worden gestort.

De goedkeuring dezer verantwoording door den Gouverneur benadeelt het regt van de belangheb-

benden niet, dat zij tegen die verantwoording mogten willen doen gelden.

541. Wanneer, binnen den tijd van tien jaren, iemand kan doen blijken eigenaar van het geborgene te zijn geweest, zal de opbrengst aan hem worden afgegeven.

Binnen dien tijd niemand opgekomen zijnde, zal die opbrengst als vacerend goed beschouwd worden.

Vijandelijke verbeurdverklaarde goederen kunnen nimmer worden teruggevorderd.

542. Nimmer zal eenig strandregt van gestrande of geredde schepen of goederen geheven worden.

Deze bepaling verhindert niet het regt tot verbeurdverklaring van gestrande vijandelijke schepen of goederen.

543. Voor de hulp, aan de uit den nood geredde schepen of goederen toegebracht, wordt betaald hulploon of bergloon.

544. Hulploon wordt toegestaan, wanneer door de bijgebragte hulp en bijstand de schepen en ladingen, hetzij tezamen, of na gedane lossing en ligting, wederom in eene veilige plaats in zee, of in eene behouden haven, worden gebragt.

Hulploon wordt begroot naar den spoed, waarmede men, bij ontdekking van het eerste gevaar, is te hulp geschoten; naar den tijd, waarin de dienst is geschied; naar het getal der personen, die daartoe noodzakelijk zijn werkzaam geweest; naar den aard van den dienst, die daartoe is verrigt; en eindelijk naar het gevaar, dat daarmede gepaard was.

545. De gevallen, waarin bergloon wordt toegestaan, zijn:

Wanneer schepen of goederen, hetzij uit zee of op de stranden, onbeheerd en als zeevonden worden gevischt, gevonden of geborgen;

Wanneer goederen geborgen worden uit schepen, die in de branding of op strand zitten, en in zoodanig gevaar zijn, dat dezelve niet meer tot eene veilige bergplaats der goederen, of tot lijfsberging van het scheepsvolk kunnen dienen;

Wanneer goederen uit werkelijk verbrijzelde schepen worden geborgen;

Eindelijk, wanneer schepen, welke, uithoofde van het gevaar waarin dezelve zijn, of door het gemis

van lijfsberging op dezelve, door het scheepsvolk verlaten worden, of dat de schepen, nadat het volk tot behoud van het leven er van gehaald en geborgen is, door bergers bezet worden, en vervolgens schip en lading, in het geheel of stukswijze, in behouden haven worden gebragt.

546. Bij de begrooting van bergloon wordt in aanmerking genomen niet alleen al hetgeen in het tweede lid van art. 544 is bepaald, maar ook het gevaar, waaruit het geborgene is gered, mitsgaders de waarde van hetzelfde, door deskundigen te begrooten.

547. De begrooting der hulploonen of bergloonen en de benoeming van deskundigen geschieden, ingeval van verschil, door den bevoegden regter.

548. Wanneer een schip door den schipper en het scheepsvolk wordt verlaten, en door bergers wordt aanvaard, zal het evenwel den schipper of bevelhebber ten allen tijde vrijstaan, naar zijn schip terug te keeren en het bestuur over hetzelfde te hernemen; in welk geval de bergers dadelijk, op verbeurte van hun bergloon, en gehouden is tot schadevergoeding, het bestuur aan den schipper zullen moeten overgeven, onverminderd hun reeds verkregen regt tot het bergloon.

549. Bijaldien geborgen schepen of goederen, die op de bergplaats tegen gestelde zekerheid zijn overgegeven, tusschen de bergplaats en die der bestemming vergaan, zonder dat derzelver waarde ter bepaling van het bergloon zij begroot geworden, zal de berekening door deskundigen gedaan worden naar hetgeen de geborgen schepen of goederen, volgens eene billijke begrooting, vermoedelijk op de plaats, alwaar de overgaaf gedaan is, zijn waardig geweest.

550. De geschillen over hulploon en bergloon worden beregt als volgt:

Indien het schip naar de kolonie is bestemd, door den regter der plaats van de bestemming;

Indien het schip uit de kolonie naar elders is bestemd, door den regter der plaats, alwaar het schip de eerste goederen heeft ingenomen, of vanwaar het schip in ballast is vertrokken; of door den regter der woonplaats van den schuldenaar, ter keuze van den aanlegger;

Indien het schip, zonder naar de kolonie bestemd te zijn, naar herwaarts is gekomen, door den regter

der plaats, waar het schip is gestrand of binnengebragt, of, indien het schip verloren is, waar de goederen zijn gered.

Indien de bestemming van zoodanig schip door den schipper is veranderd naar eenige haven of plaats binnen de kolonie, is de bepaling hierboven, omtrent schepen naar herwaarts bestemd, toepasselijk.

551. Alle bedingen of accoorden wegens hulp- of bergloonen, hetzij op zee, hetzij bij stranding, met schippers, bevelhebbers of eigenaars, ten opzichte van in nood zijnde schepen of goederen gemaakt, kunnen door den regter gewijzigd of vernietigd worden.

Nogtans zal het aan ieder vrijstaan, nadat het gevaar voorbij is, over het bergloon of hulploon in der minne te handelen en overeen te komen. Zoodanige overeenkomsten zijn echter niet verbindend voor eigenaars, geconsigneerden of assuradeurs, zoo zij tot dezelve geene toestemming gegeven hebben.

ACHTSTE TITEL.

VAN BODEMERIJ.

552. Bodemerij is eene overeenkomst tusschen eenen geldschietter en eenen geldopnemer, waarbij eene som gelds wordt opgeschoten, met beding van premie, en onder verband van schip of goed, of van beide, met dat gevolg, dat, indien het verbondene, geheel of gedeeltelijk, door toevallen op zee, vergaat of vermindert, de geldschietter zijn regt op de opgeschoten penningen en op de premie verliest, voor zooverre dit een en ander niet op hetgeen overblijft kan worden verhaald, maar, indien het verbondene behouden ter plaatse zijner bestemming aankomt, de hoofdsom, benevens de premie, moet betaald worden.

553. De overeenkomst van bodemerij moet schriftelijk worden opgemaakt.

Dezelve bevat:

Den naam van den geldschietter, en van den geldopnemer;

De ter leen verstrekte hoofdsom, en de premie, die men overeenkomt om voor het gevaar van de zee te betalen;

De voorwerpen, die voor de geldleening bijzonderlijk verbonden zijn;

De namen van het schip en den schipper;
 Of de geldleening plaats heeft voor eene of meerdere reizen, voor welke reis, en voor welken tijd;
 De tijd der teruggave van het opgenomen geld;
 De plaats en den dag, op welken de bodemerij is aangegaan.

554. Alle bodemerijen moeten, binnen acht dagen na derzelver onderteekening, worden ingeschreven ter griffie van het kantongereg, onder welks ressort zij zijn aangegaan.

555. Zonder dat aan de vereischten bij de twee voorgaande artikelen voldaan zij, wordt het contract voor geene bodemerij gehouden, en is de geldschietter alleen tot de hoofdsom met de wettelijke interessen, onder persoonlijk verband van den geldopnemer, gerechtigd.

556. Alle bodemerijbrieven kunnen, indien zij aan order houden, aan derden worden overgedragen, door middel van endossement, in denzelfden vorm als wisselbrieven.

In dit geval treedt de geëndosseerde in de plaats van den endossant, zoo in de baten als schaden, zonder dat de endossant tot eenigen verderen of anderen waarborg gehouden is, dan dien van het bestaan der bodemerij.

557. De geldleeningen op bodemerij kunnen gedaan worden onder verband:

Van het casco en de kiel van het schip;

Van de takelage en het verdere scheepstuig;

Van het oorlogstuig en de victualie;

Van de lading;

Van al deze voorwerpen gezamenlijk, of ieder afzonderlijk;

Van een bepaald gedeelte van elk derzelve;

Van de vrachtpenningen en de verwacht wordende winst, doch met inachtneming der bepalingen van art. 561.

558. Indien eene bodemerij is gesloten onder verband van het schip, zonder verdere aanduiding, is de takelage en verder scheepstuig, mitsgaders het oorlogstuig, daaronder begrepen.

559. Alle geldopneming op bodemerij, aangegaan voor eene som, tebovengaande de waarde der voorwerpen waarop zij gevestigd is, kan nietig verklaard worden, ten verzoeken van den geldschietter, indien

bewezen wordt, dat er aan de zijde van den geldopnemer bedrog plaats heeft.

Indien er geen bedrog heeft plaats gehad, is de overeenkomst bestaanbaar tot het beloop van de waarde der voorwerpen, voor de opgeschoten som verbonden; het meerdere van de opgenomen som wordt, met de wettelijke interesten, teruggegeven.

560. Geen geld mag op bodemerij geschoten worden aan matrozen of zeelieden op hunne soldijen of reisgeldten.

561. Geen geld mag op bodemerij worden geschoten op de te verdienen vracht alleen, op de verwacht wordende winst alleen, of uitsluitend op beide voormelde voorwerpen gezamenlijk.

In deze gevallen, en in die van het vorige artikel, heeft de geldschietter alleenlijk regt op de teruggave der hoofdsom, zonder interesten.

562. Geldleening op bodemerij door den schipper binnen de kolonie gesloten, zonder schriftelijke bewilliging der aldaar gevestigde eigenaars, of buiten de kolonie, zonder dat aan de formaliteiten bij art. 354 voorgeschreven is voldaan, geeft geene aanspraak op voorregt dan voor het aandeel, hetwelk de schipper in het verbonden voorwerp zoude mogen hebben.

563. De aandelen der scheepseigenaars, die, na de vereischte geregteijke aanmaning, hunne verschuldigde bijdragen niet hebben opgebracht om het schip uit te rusten, zijn ook verbonden voor de geldleeningen tot vertimmering en tot aankoop van levensmiddelen, zelfs op de woonplaats der nalatigen, zonder hunne bewilliging, gedaan.

564. De gelden, ten behoeve van de laatste reis van het schip opgenomen, worden betaald bij voorrang boven de schuld voor nog onbetaalde koopenningen, en boven de gelden voor eene vorige reis geleend.

De gelden, gedurende de reis en ten behoeve derzelve, uit noodzakelijkheid door den schipper opgenomen, zijn bevoorregt boven die, welke vóór het vertrek van het schip opgenomen waren; en indien verscheidene geldopnemingen gedurende dezelfde reis door hem gedaan zijn, is de laatste leening altijd boven de voorgaande bevoorregt.

Bodemerijschulden, op eene en dezelfde reis, in dezelfde noodhaven, gedurende hetzelfde oponthoud, aangegaan, hebben onderling gelijk regt.

565. De geldschieder bij wege van bodemerij op koopmanschappen, geladen in het schip bij contract uitgedrukt, draagt het verlies der koopmanschappen niet, al zijn zij zelfs door gevaren van de zee verongelukt, zoo de goederen in een ander schip zijn overgeladen, tenware bewezen worde, dat die overlading door overmagt veroorzaakt was.

566. Ingeval van bodemerij op goederen vóór het aangaan der reis, moet zulks zoo op de cognoscementen als op de manifesten worden aangeteekend, met bijvoeging aan wien de schipper, ter bestemde losplaatsen, kennis van de behouden aankomst geven moet.

Bij gebreke van dien is de geconsigneerde, die, zich op het bekomen cognoscement verlatende, acceptatie van wissels gedaan of penningen voorgeschoten heeft, boven den houder van zoodanigen bodemerijbrief bevoorregt.

Ook kan de schipper, onbewust aan wien hij kennis van zijne aankomst geven moet, de goederen, bij gebreke van de hierboven gevorderde aanteekening, doen lossen, zonder zich daardoor eenigszins aan den houder van den bodemerijbrief, in dat geval, aansprakelijk te stellen.

567. Die met bodemerij bezwaarde goederen te kwader trouw heeft gelost, ten nadeele van den houder van den bodemerijbrief, wordt daardoor voor de voldoening van de bodemerijschuld persoonlijk aansprakelijk.

568. Wanneer het contract van bodemerij geene bijzondere bepalingen inhoudt, begint het gevaar van de zee voor den geldschieder:

Ten opzigte van het verbonden schip, en deszelfs tuigage, oorlogstuig en victualie, van het oogenblik, dat hetzelfde is onder zeil gegaan, en het eindigt op het tijdstip, waarop het schip ter plaatse zijner bestemming het anker heeft laten vallen of vastgemaakt is;

Ten opzigte van de goederen, zoodra dezelve in het schip of in de vaartuigen, die de goederen aan boord moeten brengen, geladen zijn, en, indien de bodemerij op reeds geladen koopmanschappen gedurende de reis is aangegaan, van den dag, waarop het contract is gesloten.

In de beide laatste gevallen eindigt het gevaar, zoodra de goederen ter bestemder plaatse zijn gelost of hadden behooren gelost te worden.

569. Indien, na het sluiten van een bodemerijcontract, de reis van het verbonden schip en goederen niet voortgaat, kan de geldschietter zijn opgeschoten-geld, benevens de wettelijke interesten, bij voorregt terugeischen, zonder de premie, tenware het gevaar, naar aanleiding van het vorige artikel, reeds voor deszelfs rekening was begonnen, in welk geval hij regt op de premie heeft.

570. De geldopnemer is persoonlijk voor de hoofdsom en de premie verantwoordelijk, wanneer de reis door zijn toedoen of met zijne toestemming is veranderd, of wanneer het verpande schip of goed door inwendig bederf, of door toedoen, schelmerij, moedwil of nalatigheid van den geldopnemer, vermindert, vergert of vergaat.

571. Wanneer de verbonden voorwerpen geheel verloren, of genomen en voor goeden prijs verklaard zijn, en het verlies of de neming door een onvoorzien toeval of overmagt heeft plaats gehad, gedurende den tijd en op de reis waarvoor het geld geschoten is, kan de opgeschoten som niet worden teruggevorderd.

Indien een gedeelte van de verbonden voorwerpen behouden wordt, heeft de geldschietter daarop regt van verhaal, doch niet verder dan hetzelfde strekken kan.

572. Bodemerij uit noodzakelijkheid gesloten draagt, indien het tegendeel niet uitdrukkelijk is bedongen, geene andere avarij dan de schade, die uit het verlies of uit de vermindering naar aanleiding van art. 552 voortvloeit.

573. De geldopnemer moet, ingeval het verbonden schip of goed eenige ramp ondergaat, of genomen wordt, zoodra hij zulks verneemt, daarvan aan den geldschietter doen kennis dragen.

Onverminderd de verplichting van den schipper, bij den derden titel van dit boek omschreven, moet de geldopnemer, indien hij zich bij het verpande bevindt, alle naarstigheid aanwenden om hetzelfde, ten koste van het voorwerp, te redden; bij nalatigheid in beide gevallen, is hij tot schadevergoeding gehouden.

574. Die bij stranding of schipbreuk van een verpand schip schulden betaalt, welke vóór eenen houder van eenen bodemerijbrief zouden gaan, treedt van regtswege in het voorregt van den oorspronkelijken schuldeischer.

NEGENDÉ TITEL.

VAN VERZEKERING TEGEN DE GEVAREN DER
ZEE, EN DIE DER SLAVERNIJ.

EERSTE AFDEELING.

Van den vorm en den inhoud der verzekering.

575. Behalve de vereischten, bij art. 240 vermeld, moet de polis uitdrukken :

- 1°. Den naam van den schipper, dien van het schip, met vermelding van deszelfs soort, en, bij verzekering van het schip, de opgave, of hetzelve van vuren hout is, of de verklaring, dat de verzekerde van die omstandigheid onkundig is;
- 2°. De plaats, waar de goederen zijn ingeladen, of moeten ingeladen worden;
- 3°. De haven, vanwaar het schip heeft moeten vertrekken, of moet vertrekken;
- 4°. De havens of de reeden, waar het moet laden of ontladen;
- 5°. Die, waar het moet inloopen;
- 6°. De plaats, vanwaar het gevaar voor rekening van den verzekeraar begint te loopen;
- 7°. De waarde van het verzekerde schip.

Alles behoudens de uitzonderingen, in dezen titel voorkomende.

576. De zeeassurantie heeft bijzonderlijk tot onderwerp:

Het casco en de kiel van het schip, ledig of geladen, gewapend of niet, alleen of tezamen met anderen varende;

Het tuig en de takelage;

Het oorlogstuig;

Mondbehoeften, en in het algemeen alles wat het schip, tot het in zee brengen toe, gekost heeft;

De op bodemerij geschoten penningen, en de premie;

De ingeladen goederen;

Verwacht wordende winst;

De te verdienen vrachtpenningen;

Het gevaar der slavernij;

Bij eene verzekering op het schip, zonder verdere

aanduiding, wordt daaronder verstaan het casco en de kiel, het tuig, de takelage en het oorlogstuig.

577. Verzekering kan gedaan worden op het geheel of op een gedeelte der voorwerpen, gezamenlijk of afzonderlijk;

In tijd van vrede of in tijd van oorlog, vóór of gedurende de reis van het schip;

Voor de heen- en terugreis, voor een van beiden, voor de geheele reis, of voor eenen bepaalden tijd;

Voor alle zeegevaren;

Op goede en kwade tijdingen.

578. Indien de verzekerde onkundig is, in welk schip verwacht wordende goederen zullen worden geladen, zal de vermelding van den schipper of van het schip niet worden vereischt, mits bij de polis verklaring worde gedaan van des verzekerden onkunde daaromtrent, alsmede opgave van de dagteekening en den ondertekenaar van den laatsten advies- of order-brief.

Het belang van den verzekerde kan op deze wijze slechts voor eenen bepaalden tijd verzekerd worden.

579. Indien de verzekerde onkundig is, waarin de goederen, welke aan hem worden toegezonden of geconsigneerd zijn, bestaan, mag hij verzekering op dezelve laten doen onder de algemeene benaming van „goederen”.

Onder zoodanige verzekering zijn niet begrepen gemunt goud en zilver, gouden en zilveren staven, juweelen, paarden of kleinooden, en krijgsbehoeften.

580. Indien de verzekering is gedaan op schepen of goederen, welke, ten tijde van het sluiten der overeenkomst, reeds behouden ter plaatse hunner bestemming waren aangekomen, of op eenig belang, waarvan de schade, tegen welke verzekerd is, reeds op voorschreven tijdstip bestond, zijn op die gevallen toepasselijk de bepalingen van de artt. 251 en 252, indien namelijk bewezen wordt of er vermoeden bestaat, dat de verzekeraar van de behouden aankomst, of de verzekerde of diens lasthebber van het aanwezen der schade, bij het sluiten der overeenkomst, heeft kennis gedragen.

581. Het vermoeden, bij art. 252 vermeld, heeft ten aanzien van den verzekerde geene plaats, indien de verzekering is gedaan op goede of kwade tijding,

mits in dat geval in de polis worde vermeld het laatste berigt, hetwelk de verzekerde ten aanzien van het verzekerde voorwerp heeft bekomen, en de verzekering voor rekening van eenen derde zijnde gesloten, ingeval van schade, deugdelijk blijke van de dagtekening van den last, dien de lasthebber, tot het doen der verzekering, bekomen heeft.

Met dat beding kan de verzekering alleen dan worden vernietigd, indien er bewezen wordt, dat de verzekerde of diens lasthebber, ten tijde van het sluiten der overeenkomst, van de geleden schade heeft kennis gedragen.

582. Verzekeringen zijn nietig, wanneer zij gedaan zijn:

- 1°. Op de soldijen of gages van het scheepsvolk;
- 2°. Op de premiën of het kaplaken des schippers;
- 3°. Op schepen of goederen, waarop de volle waarde vroeger op bodemerij is geschoten;
- 4°. Op voorwerpen, waarin, volgens de wetten en verordeningen, geen handel mag worden gedreven; en
- 5°. Op de schepen, welke tot vervoer der voorwerpen, in n°. 4 vermeld, zijn gebruikt.

583. Op schepen of goederen, waarop niet de volle waarde of bodemerij is geschoten, mag alleen de meerdere waarde, mitsgaders hetgeen als bijdrage in de avarij, bij behouden aankomst, zoude moeten betaald worden, verzekerd worden.

584. Wanneer op gedeeltelijk met bodemerij bezwaarde voorwerpen ook verzekering voor het overige is genomen, wordt, ingeval van abandonnement aan den verzekeraar, het bedrag van het geborgene tusschen den bodemerijgever en den verzekeraar, in verhouding van hun wederzijdsch belang, gedeeld.

Indien echter in dit geval de bodemerij uit noodzakelijkheid is gesloten, gaat de bodemerij vóór de verzekering.

585. Verzekering op het casco en de kiel van het schip kan gedaan worden voor de volle waarde van het schip, nevens al deszelfs toebehooren, en alle onkosten, tot in zee toe.

586. Verzekering mag gedaan worden op schepen en goederen, welke reeds vertrokken of vervoerd waren van de plaats, vanwaar het gevaar voor reke-

ning van den verzekeraar zoude beginnen te loopen ; mits in de polis worde uitgedrukt , hetzij het juiste tijdstip van het vertrek des schips of der vervoering der goederen , hetzij de onwetendheid van den verzekerde te dien opzigte.

In allen gevalle moet , op straffe van nietigheid , in de polis worden uitgedrukt de laatste tijding , die de verzekerde van het schip of van de goederen bekomen heeft , en , indien de verzekering voor rekening van eenen derde geschiedt , de dagteekening van den order- of adviesbrief , of de uitdrukkelijke vermelding , dat de verzekering , zonder lastgeving van den belanghebbende , plaats heeft.

587. Indien de verzekerde , bij de polis , de bij het voorgaande artikel bepaalde verklaring van onwetendheid doet , en het naderhand blijkt , dat de verzekering gedaan is , nadat de schepen vertrokken waren van de plaats , vanwaar het gevaar voor rekening van den verzekeraar zoude beginnen te loopen , moet , ingeval van schade , de verzekerde , op de vordering van den verzekeraar , zijne verklaring van onwetendheid met eede bevestigen.

588. Indien in de polis , noch van het vertrek van het schip , noch van de onwetendheid deswege melding is gemaakt , wordt zulks gehouden voor eene erkenning , dat hetzelfde , bij het afgaan van den laatsten post , die vóór het sluiten der polis is aangekomen , of , alwaar geene geregelde posten zijn , bij de laatste bekwame gelegenheid om tijding over te brengen , nog was liggende ter plaatse , vanwaar hetzelfde moest vertrekken.

589. Indien verzekering is gedaan opschepen , welke nog niet op de plaats zijn , vanwaar het gevaar moet beginnen , of die tot het aannemen der reis of tot het innemen der lading nog niet gereed zijn , of op goederen , die niet terstond kunnen geladen worden , is de verzekering nietig , tenware die omstandigheid in de polis vermeld zij , of daarbij zij opgegeven , dat de verzekerde daarvan geene kennis draagt , met vermelding van den advies- of orderbrief , of de verklaring , dat die niet bestaat , mitsgaders in allen gevalle van de laatste tijding , die hij van het schip of van het goed bekomen heeft.

De verzekerde en diens lasthebber zijn , ingeval van schade , verplicht om , op de vordering van den verzekeraar , hunne onwetendheid met eede te bevestigen.

590. In eene verzekering op bodemerij moet de hoeveelheid der geleende geldsommen en van de bodemerijpremie, ieder afzonderlijk, in de polis vermeld worden; zulks niet geschied zijnde, wordt het daarvoor gehouden, dat de bodemerijpremie niet verzekerd is.

591. Verzekering op bodemerij is niet bestaanbaar, wanneer de polis niet inhoudt:

Den naam van den geldopnemer, al ware deze ook de schipper;

Den naam van het schip, waarmede de reis zal gedaan worden, en dien van den schipper;

De plaats der bestemming;

De vermelding of het geld in eene ladingsplaats, of in eene noodhaven, voor noodige reparatiën of andere noodzakelijke onkosten, verstrekt is.

592. Wanneer de schipper, op reis zijnde, genoodzaakt geweest is geld op bodemerij te nemen, kan de geldschietter zoodanige bodemerij laten verzekeren, al ware er vooraf eene verzekering van het verbodemde voorwerp gedaan.

593. Wanneer een reeds verzekerd schip of reeds verzekerde koopmanschappen, zonder noodzakelijkheid, en alleen in het belang van den geldopnemer, door bodemerij verbonden worden, treedt de geldschietter in de regten, die de geldopnemer jegens den verzekeraar zoude hebben gehad, ten beloope van de geleende som.

594. Indien echter de geldschietter geene kennis heeft gedragen van de gesloten verzekering, en hij zulks met eede bevestigt, zijn de verzekeraars op de bodemerij niet ontslagen, doch is de verzekerde, ingeval van schade, verplicht aan hen af te staan die regten, die hij op de verzekeraars van het schip of van de goederen, uit kracht der wettelijke indeplaatsstelling, zoude hebben.

Ingeval de geldschietter de verzekeraars op schip of lading onmiddellijk aanspreekt, zijn die op de geschoten penningen ontslagen, tegen teruggave der premie.

595. Goederen mogen verzekerd worden voor de volle waarde, welke dezelve hebben ten tijde en ter plaatse der verzending, met alle onkosten tot aan boord, de premie van verzekering daaronder begrepen, zonder dat eene afzonderlijke begrooting van ieder voorwerp kan gevorderd worden.

596. De werkelijke waarde der verzekerde goederen mag verhoogd worden met de vracht, inkomende regten en andere onkosten, welke bij de behouden aankomst noodzakelijk moeten worden betaald, mits daarvan melding in de polis worde gemaakt.

597. De verhooging bij het voorgaande artikel omschreven is niet verbindend, indien het verzekerde ter bestemder plaats niet aankomt, voor zoo verre daardoor de betaling van de vracht, inkomende regten en andere onkosten geheel of ten deele vervalt.

Maar indien de vracht, volgens overeenkomst met den schipper vóór zijn vertrek gemaakt, heeft moeten vooruit betaald worden, blijft de verzekering te dien aanzien stand grijpen; ingeval van ramp, of schade, moet de daadzaak der vooruitbetaling bewezen worden.

598. Verzekering op verwacht wordende winst moet afzonderlijk bij de polis begroot worden, met bijzondere opgave, op welke goederen dezelve wordt gedaan; bij gebreke hiervan, is de verzekering nietig.

Indien de waarde van het verzekerde in het algemeen is uitgedrukt, met stellige bepaling, dat al hetgeen de waarde der goederen tebovengaat voor verwacht wordende winst zal worden gehouden, is de verzekering geldig voor de waarde der verzekerde voorwerpen; doch zal het overschietende worden herleid tot de bewijsbare hoegrootheid der verwacht wordende winst, berekend naar den maatstaf bij de artt. 604 en 605 vermeld.

599. Vrachtpenningen kunnen voor hun vol beloop worden verzekerd.

600. Het schip vergaande of strandende, wordt de verzekering ingekort, voor zooveel het beloop betreft van hetgeen de schipper of de eigenaar van het schip, door dat ongeval, voor gage of soldij aan het scheepsvolk, en andere onkosten, welke bij behouden aankomst moeten betaald worden, niet of minder schuldig is.

601. Verzekering tegen slavernij wordt gedaan tot eene bepaalde som, voor welke de persoon, die in slavernij gebragt, en wiens vrijheid verzekerd is, mag vrijgekocht worden.

Het onderscheid tusschen den rantsoenprijs en de verzekerde som komt ten voordeele van den verzekerder; en, ingeval eene grootere som dan die, bij de

overeenkomst bepaald, tot het vrijkooopen vereischt wordt, volstaat hij met de voldoening der in de polis uitgedrukte som.

TWEEDE AFDEELING.

Van de begrooting der verzekerde voorwerpen.

602. De volle waarde op de kiel of het casco van een schip verzekerd zijnde kan, hoezeer bevorens getaxeerd, door geregtelijke uitspraak, desnoods na berigt van deskundigen, nader bepaald of verminderd worden;

1. Indien het schip bij de polis is getaxeerd naar den inkoop prijs, of naar hetgeen hetzelve van bouwen gekost heeft, en hetzelve, hetzij door ouderdom, hetzij door het afleggen van vele reizen, reeds minder waarde had;
- 2°. Indien het schip, voor onderscheidene reizen zijnde verzekerd, na eene of meer reizen te hebben afgelegd, en uit dien hoofde vracht te hebben verdiend, vervolgens op eene der verzekerde reizen vergaat.

603. Indien de verzekering gedaan is voor de terugreis uit een land, waar handel alleen bij wijze van ruiling plaats heeft, wordt de begrooting van de waarde der verzekerde goederen berekend op den voet van hetgeen de in ruiling gegeven goederen gekost hebben, met bijvoeging van de transportkosten.

604. Verwacht wordende winst wordt bewezen door erkende prijscouranten, of, bij gebreke daarvan, door eene begrooting van deskundigen, waaruit blijkt van de winst, welke de verzekerde goederen, bij behouden aankomst, na het afleggen eener gewone reis, redelijkerwijze, op de plaats der bestemming, zouden hebben opgeleverd.

605. Indien uit de prijscouranten of uit de begrooting van deskundigen blijkt, dat, bij behouden aankomst, de winst minder zoude hebben bedragen dan de som, die de verzekerde bij de polis had opgegeven, volstaat de verzekeraar met de betaling van dat mindere. Hij is niets verschuldigd, indien de verzekerde voorwerpen geene winst hoegenaamd zouden hebben opgebracht.

606. Het bedrag der vrachtpenningen wordt bewezen door de chertepartij of de cognoscementen.

Bij gebreke van chertepartij en cognoscementen, of indien het goederen geldt aan de scheepseigenaars zelve toebehoorende, wordt het bedrag der vracht door deskundigen begroot.

DERDE AFDEELING.

Van het begin en het einde van het gevaar.

607. Bij verzekering op het schip, begint het gevaar voor den verzekeraar te loopen van het oogenblik, dat de schipper een begin heeft gemaakt met het laden van koopmanschappen; of, zoo hij alleen in ballast moet vertrekken, zoodra hij een begin heeft gemaakt met den ballast te laden.

608. In de, bij het voorgaande artikel, gemelde verzekering eindigt het gevaar voor den verzekeraar eenentwintig dagen nadat het verzekerde schip ter bestemder plaatse is aangekomen, of zooveel eerder als de laatste koopmanschappen of goederen gelost zijn.

609. Bij verzekering van een schip voor eene uit- en thuis-reis, of voor meer dan ééne reis, loopt de verzekeraar, zonder tusschenpoozing, het gevaar, tot en met den eenentwintigsten dag nadat de laatste reis is volbragt, of tot zoovele dagen minder als de laatste koopmanschappen of goederen gelost zijn.

610. Goederen of koopmanschappen verzekerd zijnde, begint het gevaar, voor rekening van den verzekeraar, te loopen, zoodra de goederen zijn gebragt op de kade of den wal, om van daar ingeladen of vervoerd te worden naar de schepen, waarin dezelve geladen worden, en eindigt vijftien dagen nadat het schip ter bestemder plaatse zal zijn aangekomen, of zooveel eerder als de verzekerde goederen aldaar zullen zijn gelost, en op de kade of den wal geplaatst.

611. Bij verzekering op goederen of koopmanschappen, loopt het gevaar onafgebroken voort, hoezeer de schipper genoodzaakt zij geweest in eene noodhaven in te loopen, aldaar te lossen en te repareren, totdat of de reis wettig gestaakt, of door den verzekerde bevel tot het niet weder inschepen van de goederen gegeven, of de reis geheel volbragt zij.

612. Indien de schipper of de verzekerde op goederen, door wettige redenen, verhinderd wordt binnen den bij art. 610 bepaalden tijd te lossen, zonder zich aan vertraging schuldig te maken, blijft het gevaar van den verzekeraar doorloopen, totdat de goederen gelost zijn.

613. In eene verzekering op te verdienen vrachtpenningen, begint de verzekeraar het gevaar te loopen van het oogenblik en naarmate, dat de vracht betalende goederen en koopmanschappen in het schip geladen zijn, en eindigt vijftien dagen nadat het schip ter bestemder losplaats zal zijn aangekomen, of zooveel eerder als de vracht betalende goederen en koopmanschappen zullen zijn gelost.

De bepaling van art. 612 is ook ten deze toepasselijk.

614. Bij verzekering op eene bodemerij, begint en eindigt het gevaar voor den verzekeraar te loopen op het oogenblik, dat het gevaar des geldschieters begint en eindigt volgens de wet, of volgens een aan den verzekeraar bekend gemaakt beding.

615. Wanneer de reis gestaakt wordt, nadat een verzekeraar heeft begonnen gevaar te loopen, blijft het gevaar in eene verzekering op goederen loopen vijftien dagen, en in eene verzekering op het schip eenentwintig dagen, nadat de staking der reis heeft plaats gehad, of zooveel korter als de laatste goederen of koopmanschappen gelost zijn.

616. De tijd van den aanvang en het eindigen van het gevaar op verwacht wordende winst staat gelijk met den daartoe voor goederen bepaalden tijd.

617. Het staat, in alle verzekeringen, aan de wederzijdsche partijen vrij, om bij de polis andere bedingen, nopens het beginnen en het eindigen van den juisten tijd van het gevaar, te maken.

VIERDE AFDEELING.

Van de regten en pligten van den verzekeraar en den verzekerde.

618. Bij staking der reis, vóórdát de verzekeraar heeft begonnen eenig gevaar te loopen, vervalt de verzekering.

De premie wordt door den verzekerde ingehouden

of door den verzekeraar teruggegeven, in beide gevallen tegen genot van een half ten honderd van de verzekerde som, of wel van de halve premie, indien dezelve minder dan één ten honderd mogt belooopen.

619. Indien de reis gestaakt wordt, nadat de verzekeraar heeft begonnen gevaar te loopen, doch vóór dat het schip op de laatste uitklaringsplaats het anker of de touwen heeft losgemaakt, geniet de verzekeraar één ten honderd van de verzekerde som, indien de premie één ten honderd of meer bedraagt; doch, minder bedragende, wordt dezelve in haar geheel door den verzekeraar genoten.

De volle premie is altijd verdiend, wanneer de verzekerde eenige schadevergoeding, hoe ook genaamd, vordert.

620. Voor rekening van den verzekeraar zijn alle verliezen en schaden, die aan de verzekerde voorwerpen overkomen door storm, onweder, schipbreuk, stranding, het overzeilen, aanzeilen, aanvaren of aandrijven, gedwongen verandering van koers, van de reis of van het schip, door het werpen van goederen, door brand, geweld, overstroming, neming, kapers, roovers, aanhouding op last van hooger hand, verklaring van oorlog, represailles; alle schade veroorzaakt door nalatigheid, verzuim of schelmerij van den schipper of de scheepsgezellen, en, in het algemeen, door alle van buiten aankomende onheilen, hoe ook genaamd, tenzij, door de bepaling der wet, of door beding bij de polis, de verzekeraar van het loopen van eenige dezer gevaren ware vrijgesteld.

621. Bij verzekering van het schip, houdt de verpligting van den verzekeraar op door alle willekeurige verandering van koers, of van de reis, en, bij verzekering op vrachtpenningen, door alle willekeurige verandering van koers, van de reis, of verwisseling van het schip, in beide gevallen door den schipper uit zich zelven of op last der eigenaars van het schip gedaan; tenzij, ten aanzien van den schipper, die zulks uit zich zelven heeft gedaan, het tegendeel uitdrukkelijk bij de polis ware bedongen.

Bij eene verzekering op goederen geldt hetzelfde, indien de willekeurige verandering van koers, reis of schip heeft plaats gehad op last, of met uitdrukkelijke of met stilzwijgende toestemming, van den verzekerde.

De reis wordt gerekend veranderd te zijn, zoodra de schipper dezelve naar eene andere bestemming, dan waarvoor verzekerd is, heeft aangevangen.

622. De willekeurige verandering van koers bestaat niet in eene geringe afwijking, maar alleen indien de schipper, buiten erkende noodzakelijkheid of nuttigheid, en zonder voldoende aanleiding in het belang van het schip en de lading, eene haven, buiten den koers gelegen, aandoet, of eene andere streek volgt, dan waartoe hij verplicht was.

Ingeval van verschil hieromtrent beslist de regter, na verhoor van deskundigen.

623. In eene verzekering op het schip en de vrachtpenningen, is de verzekeraar ongehouden de schade te betalen, door de schelmerij van den schipper veroorzaakt, tenzij anders bij de polis ware bedongen.

Dat beding is ongeoorloofd, indien de schipper de eenige eigenaar van het schip is, of voor zooverre hij daarin aandeel heeft.

624. In eene verzekering op goederen, toebehorende aan de eigenaars van het schip, waarin dezelve geladen zijn, zijn de verzekeraars mede niet aansprakelijk voor de schelmerij van den schipper, of voor de verliezen of schaden, welke door zijne willekeurige verandering van koers, van de reis of van het schip veroorzaakt worden, al ware zulks buiten schuld of voorkennis van den verzekerde gedaan, tenzij anders bij de polis ware bedongen.

625. Bij eene verzekering op de vrachtpenningen is de verzekeraar niet verantwoordelijk voor de schade, opgekomen sedert het oogenblik, dat de schipper, van al het noodige tot de reis voorzien zijnde, zonder wettige redenen in het belang van het schip en de lading, de gelegenheid heeft verzuimd om de reis te vervorderen; tenware de verzekeraar daartegen uitdrukkelijk mogt hebben verzekerd.

626. De verzekeraar is, ingeval van verzekering van vloeibare waren, als wijn, brandewijn, olie, honig, pek, teer, stroop of dergelijke, en van zout of suiker, niet gehouden tot vergoeding van eenige schade veroorzaakt door lekkage of smelting, tenzij uit stooten, schipbreuk of stranden van het schip ontstaan, of doordien de verzekerde goederen in eene noodhaven zijn gelost en herladen.

Indien de oorzaken, of eene derzelve, bestaan, uithoofde van welke de verzekeraar verplicht is de schade, door lekkage of smelting veroorzaakt, te betalen, moet daarvan zooveel worden afgetrokken, als soortgelijke goederen, volgens oordeel van deskundigen, gewoonlijk verliezen.

627. Indien, in de gevallen waarin de wet dit toelaat, verzekering is gedaan onder de algemeene benaming van goederen of koopmanschappen, of in welke zaken ook het belang van den verzekerde moge bestaan, en het gevaar is geloopt op voorwerpen, welke ligtelijk aan bederf of vermindering onderhevig zijn, is de verzekeraar niet gehouden tot zoodanig beloop in de schade daaruit ontstaande, als hetwelk, volgens de bestaande gebruiken, op de plaats der verzekering, niet door de verzekeraars gedragen wordt. Bij verschil zal zulks door den regter, na verhoor van deskundigen, worden bepaald.

Wanneer er onder de voorschreven goederen zoodanige waren, die, ter plaatse alwaar de verzekering is gedaan, gewoonlijk niet anders verzekerd worden dan vrij van beschadiging, lekkage of smelting, is de verzekeraar van die schade geheel bevrijd.

628. Indien de goederen van de soort, in het voorgaande artikel gemeld, in de polis met derzelver namen zijn uitgedrukt, zonder eenig bijzonder beding, is de verzekeraar niet aansprakelijk voor de avarij onder de drie ten honderd.

629. Indien eene verzekering is gesloten met het beding „vrij van beschadigdheid”, om het even of daarbij al of niet is gevoegd „bij behouden aankomst”, is de verzekeraar niet verantwoordelijk voor eenige schade, wanneer de verzekerde voorwerpen bedorven of beschadigd ter plaatse hunner bestemming zijn aangekomen.

Dezelfde bepaling is toepasselijk op het geval, wanneer de voorwerpen onder weg of in eene noodhaven, uithoofde van beschadigdheid, of uit vrees dat zij zouden bederven of andere goederen aansteken, zijn verkocht geworden.

Avarij-grosse, mitsgaders schade door werping, neming, roof of dergelijke, of door het vergaan van het schip, veroorzaakt, worden niettemin, bij dat beding, door den verzekeraar gedragen.

630. In eene verzekering onder het beding „vrij van molest“, is de verzekeraar bevrijd, zoodra het verzekerd voorwerp vergaat of bederft door geweld, neming, kaperij, zeerooverij, aanhouding op last van hooger hand, verklaring van oorlog, en represailles.

De verzekering vervalt, zoodra het verzekerde door het molest wordt opgehouden of van den koers gebragt.

Alles behoudens de verplichting van den verzekeraar om de schade te voldoen, welke vóór het molest heeft plaats gehad.

631. Indien bij het beding van vrij van molest door den verzekerde bedongen is, dat de verzekeraar, niettegenstaande de opbrenging, het gewone gevaar zoude blijven loopen, draagt de verzekeraar, zelfs na dit molest, alle gewone schaden, die aan het verzekerde overkomen, totdat het schip is opgebragt en het anker heeft laten vallen, met uitzondering echter van de zoodanige, welke ongetwijfeld uit het molest dadelijk voortspruiten.

Bijaldien de oorzaak van het vergaan twijfelachtig is, wordt vermoed, dat het verzekerde door eene gewone ramp is vergaan, waarvoor de verzekeraar aansprakelijk is.

632. Indien een vrij van molest verzekerd schip of goed in eene haven ligt, en vóór deszelfs vertrek vijandig wordt bezet, of indien hetzelfde wordt aangehouden, wordt zulks met opbrengen gelijkgesteld, en het gevaar houdt voor den verzekeraar op.

633. Verzekering gedaan zijnde voor eenen bepaalden tijd, indiervoege als zulks bij art. 578 gemeld is, moet de verzekerde het bewijs leveren, dat het verzekerde goed in het schip, dat eenige ramp geleden heeft of vergaan is, binnen den bepaalden tijd geladen is geweest.

634. Bij schadevergoeding wegens goederen door den schipper ingekocht of ingeladen, hetzij voor zijne eigene rekening, hetzij voor die van het schip, moet het bewijs van den inkoop, en een cognoscement van dezelve, door twee van de voornaamsten van het scheepsvolk onderteekend, worden overgelegd.

635. Indien de verzekering bij verdeeling plaats heeft ten aanzien van koopmanschappen, die geladen moeten worden in versecheidene aangeduide schepen, met uitdrukking van de som, die op elk schip ver-

zekerd wordt, en indien de geheele lading wordt geladen in één schip of in een minder getal schepen dan in de overeenkomst bepaald was, is de verzekeraar niet verder aansprakelijk dan voor de som, welke hij verzekerd heeft op het schip of de schepen, die de lading hebben ingenomen, niettegenstaande al de genoemde schepen verongelukt zijn; en zal hij desniettemin een half ten honderd of minder, volgens de onderscheiding van art. 618, ontvangen van de som, waarvan de verzekering bevonden wordt krachteloos te zijn.

636. De verzekeraar is ontslagen van het verder gevaar, en is gerechtigd tot de premie, indien de verzekerde het schip zendt naar eene meer afgelegen plaats, dan bij de polis genoemd was.

De verzekering heeft volkomen gevolg, indien de reis verkort is.

637. De verzekerde is verplicht aan den verzekeraar, of, indien er meerdere op eene en dezelfde polis geteekend hebben, aan den eersten onderteekenaar, onverwijld mede te deelen alle tijdingen, die hij opzigtelijk eene ramp, aan schip of goed overgekomen, bekomt, en moet kopieën of uittreksels van de brieven, waarin de tijdingen vervat zijn, mededeelen aan diegenen der verzekeraars, die zulks mochten verlangen.

Bij verzuim daarvan is de verzekerde gehouden te vergoeden al de onkosten, schaden en interesten.

638. Zoolang de verzekerde niet gerechtigd is om het verzekerde aan zijnen verzekeraar te abandonneren, en dientengevolge hetzelfde niet werkelijk abandonneert, is hij verplicht, bij schipbreuk, stranding, opbrenging of aanhouding, alle mogelijke vlijt en gepaste pogingen aan te wenden om hetzelfde te redden of te doen vrijgeven.

Hij heeft hiertoe geene bijzondere volmagt van den verzekeraar noodig, en is zelfs gerechtigd om van denzelven te vorderen eene toereikende som ter bestrijding der onkosten, die tot redding of reclame moeten worden uitgegeven.

639. De verzekerde, die buiten de kolonie poging tot redding of reclame moet laten doen, den last daartoe opgedragen hebbende aan zijnen gewonen correspondent, of aan een ander huis of persoon, ter

goeder naam en faam staande, is voor den lasthebber niet verantwoordelijk, doch is gehouden zijne regtsvorderingen tegen denzelven aan den verzekeraar af te staan.

640. In eene verzekering voor onbepaalde rekening, dat is, wanneer in de polis niet is uitgedrukt, tot welke natie de eigenaar van het verzekerde behoort, is de verzekerde mede tot het doen der reclame verplicht, bijaldien de opbrenging of aanhouding is wederregtelijk, tenware hij bij de polis daarvan zij ontslagen.

641. Een vonnis van eenen vreemden regter, waarbij schepen of goederen, welke als bepaald onzijdig eigendom zijn verzekerd, verklaard worden geen onzijdig eigendom te zijn, en daarom zijn prijs verklaard, is niet voldoende om den verzekeraar van het betalen der schade vrij te spreken, bijaldien de verzekerde bewijst, dat het verzekerde waarlijk onzijdig eigendom is geweest, en dat hij bij den regter, die het vonnis heeft uitgesproken, alle middelen aangewend en alle bewijsstukken ingediend heeft, om zoodanige prijsverklaring af te weren.

642. In eene verzekering op eenen bodemerijbrief, is de verzekeraar niet aansprakelijk voor de schelmerij van den geldopnemer, tenzij het anders bij de polis ware bedongen.

643. De verandering van reis door den geldopnemer op bodemerij doet mede de verzekering op bodemerij ophouden, tenzij het anders bij de polis ware bedongen.

De verzekeraar geniet in dat geval een half ten honderd van de verzekerde som.

644. Indien verhooging van premie, voor het geval van opkomenden oorlog of andere te ontstane gebeurtenissen, bedongen is, wordt dezelve, voor zooverre de hoegroothed der verhooging niet bij de polis is uitgedrukt, desnoods door den regter, na verhoor van deskundigen, geregeld, met inachtneming van het gevaar, de omstandigheden en de bij de polis gemaakte bedingen.

645. In alle gevallen, in welke, of de verzekerde goederen niet zijn verzonden, of in mindere hoeveelheid verzonden worden, of bij mistasting te veel is verzekerd, en voorts in het algemeen in de gevallen bij art. 263 voorzien, geniet de verzekeraar een half ten honderd van de verzekerde som of de halve premie,

en zulks op dezelfde wijze als bij art. 618 is bepaald, behoudens wanneer, in een bijzonder geval, hem bij de wet of bij de overeenkomst meer is toegekend.

Degene, die eene verzekering voor een ander heeft gesloten, zonder deszelfs naam bij de polis uit te drukken, kan de premie niet terugvorderen, op grond dat de belanghebbende de verzekerde goederen niet, of in mindere hoeveelheid, heeft afgezonden.

VIJFDE AFDEELING.

Van abandonnement.

646. De verzekerde schepen en goederen kunnen aan den verzekeraar geabandonneerd of overgelaten worden, ingeval:

Van schipbreuk;

Van stranding met verbrijzeling;

Van onbruikbaarheid door zeeschade;

Van vergaan of bederf door zeeramp;

Van opbrenging of aanhouding door eene vreemde mogendheid;

Van aanhouding door de Nederlandsche of koloniale regering, na het begin der reis;

Alles behoudens de nadere bepalingen, in de volgende artikelen voorkomende.

647. Het abandonnement van het schip, uithoofde van onbruikbaarheid, kan niet gedaan worden, indien hetzelfde, gestooten hebbende of gestrand zijnde, weder vlot gemaakt, hersteld en in staat gebragt kan worden om deszelfs reis naar de plaats zijner bestemming te vervolgen, en de reparatiekosten geen drie vierden van de waarde, waarop het schip bij het doen der verzekering is begroot, tebovengaan.

648. Indien schepen of goederen zijn gestrand, opgebragt of aangehouden, kan het abandonnement dadelijk worden gedaan, zoodra de verzekeraar weigert of in gebreke blijft den verzekerde eene genoegzame som op te schieten, om de onkosten, tot redding of reclame, te kunnen goedmaken.

Ingeval van verschil wordt deze som door den regter begroot.

Zij komt ten laste des verzekeraars, al ware het dat die onkosten, gevoegd bij het beloop der verschuldigde schade, de som tebovengingen, waarvoor verzekerd is.

649. Het abandonnement, ingeval van vergaan of bederf, kan niet gedaan worden, dan wanneer het verlies of de schade drie vierden van de verzekerde waarde bedraagt of tebovengaat.

650. De verzekerde kan aan den verzekeraar almede abandonnement doen en vervolgens de betaling vorderen, zonder dat er bewijs van het vergaan van het schip noodig zij, indien, te rekenen van den dag van het uitzeilen van het schip, of van den dag tot welken zich de laatst ontvangen berigten uitstrekken, in het geheel geene tijding van hetzelfde is aangekomen, en wel:

Na verloop van zes maanden, ten aanzien van reizen uit de kolonie naar Fransch en Britsch Guyana, naar een van de West-Indische eilanden, en naar eenige plaats der staten van Amerika gelegen aan den Atlantischen Oceaan tusschen Britsch Guyana en Noord-Amerika, en omgekeerd.

Na verloop van twaalf maanden, ten aanzien van reizen uit de kolonie naar andere dan de hierboven opgenoemde gedeelten van het vaste land en de eilanden van Amerika, naar het vaste land en de eilanden van Europa, naar de Levant, naar de noordelijke en westelijke kusten van Afrika tot aan de Kaap de Goede Hoop en deze daaronder begrepen, en naar de eilanden van Afrika bewesten dat werelddeel gelegen, en omgekeerd;

Na verloop van achttien maanden, ten aanzien van reizen uit de kolonie naar alle andere gedeelten der wereld, en omgekeerd.

Bij reizen van en naar havens, beide gelegen buiten de kolonie, wordt de termijn berekend naar gelang van den afstand dier havens, welke met de hiervoren bepaalde het naast overeenkomt.

In al deze gevallen kan de verzekerde volstaan met, onder aanbod van eede, te verklaren, dat geene tijding van het verzekerde schip, of van het schip waarin verzekerde goederen geladen zijn, bij hem middellijk of onmiddellijk is ontvangen, onverminderd het bewijs van het tegendeel.

651. Het abandonnement, ingeval van opbrenging of van aanhouding, kan gedaan worden, indien de opgebragte of aangehouden schepen of goederen niet zijn teruggegeven of ontslagen, binnen de bij het

vorige artikel bepaalde termijnen, te rekenen naar gelang van de plaats, waar de opbrenging of aanhouding is geschied, en van den dag, dat de verzekerde daarvan heeft berigt ontvangen.

Ingeval van verbeurdverklaring der opgebragte of aangehouden schepen of goederen, kan het abandonnement dadelijk gedaan worden.

652. Bedorven goederen of afgekeurde schepen onder weg zijnde verkocht, kan de verzekerde aan de verzekeraars zijne regten abandonneren, indien, niettegenstaande zijne aangewende pogingen, de kooppenningen niet met hem zijn verrekend, binnen den bij art. 650 bepaalde tijd; alles te rekenen naar gelang van de plaats van den verkoop, en van den dag, dat de verzekerde daarvan heeft berigt ontvangen.

653. In de gevallen, bij de drie voorgaande artikelen vermeld, moet het abandonnement aan den verzekeraar worden beteekend, binnen drie maanden na het verloop van de, bij die artikelen, gemelde tijdsbepalingen.

654. In alle andere gevallen moet de beteekening gedaan worden binnen de termijnen, in art. 650 vermeld, te rekenen naar gelang van de plaats, waar het onheil is gebeurd, en van den dag, dat de verzekerde daarvan heeft berigt ontvangen.

655. Na het bij de twee voorgaande artikelen bepaalde tijdsverloop, is de verzekerde niet meer tot abandonnement gerechtigd.

656. In de gevallen, in welke abandonnement kan gedaan worden, is de verzekerde gehouden de ontvangen berigten, binnen vijf dagen na derzelver ontvangst, of, indien er binnen vijf dagen geene gelegenheid ter verzending is, met de eerst voorkomende gelegenheid, aan den verzekeraar mede te deelen, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten.

657. Indien eene verzekering voor eenen bepaalden tijd gedaan is, wordt, in de gevallen en na verloop van de tijdperken bij art. 650 gemeld, het vergaan van het schip vermoed te zijn voorgevallen binnen den tijd der verzekering.

Indien nogtans naderhand bewezen wordt, dat de schade buiten den tijd der verzekering gevallen is, vervalt het abandonnement, en moet de betaalde schadevergoeding worden teruggegeven, met de wettelijke interesten van dezelve.

658. De verzekerde is, bij het doen van abandonnement, verplicht al de verzekeringen op te geven, welke hij op het verzekerde goed gedaan heeft, of last gegeven heeft om te doen, en de bodemerij, welke, met zijn weten, op het verzekerde schip of goed aangegaan is; bij gebreke hiervan wordt de tijd van betaling, die met den dag van het abandonnement moet beginnen te loopen, opgeschort tot den dag, dat hij de gemelde opgave zal hebben gedaan, zonder dat daaruit eenige verlenging voortspruit van den tijd, door de wet vastgesteld, om het abandonnement te moeten doen.

Ingeval van bedriegelijke opgaven is de verzekerde van de voordeelen der verzekering verstoken.

659. De verzekerde is ook verplicht aan den verzekeraar, bij het doen van abandonnement, op te geven, wat hij tot redding of vrijbekoming van het verzekerde heeft verrigt, en welke personen of correspondenten door hem daartoe zijn in het werk gesteld.

660. Het abandonnement kan noch gedeeltelijk, noch voorwaardelijk gedaan worden.

Indien schepen of goederen niet voor hun vol bedrag zijn verzekerd, en de verzekerde zelf alzoo voor een gedeelte gevaar heeft geloopt, strekt het abandonnement zich niet verder uit dan tot het beloop van het verzekerde, in evenredigheid van het niet verzekerde gedeelte.

661. Het abandonnement volgens de voorschriften van de wet gedaan zijnde, behooren de verzekerde voorwerpen aan den verzekeraar, te rekenen van den dag van de beteekening van het abandonnement, behoudens het aandeel van den verzekerde, in het geval van het tweede lid des vorigen artikels.

662. De verzekeraar kan, onder voorwendsel dat het verzekerde schip of goed, na het abandonnement, is vrijgegeven, zich niet ontslaan van de betaling der verzekerde som.

663. Indien de tijd van betaling niet bij de overeenkomst bepaald is, moet de verzekeraar, zes weken nadat het abandonnement is beteekend, het bedrag der verzekering, benevens de kosten van het abandonnement, betalen.

Na dien tijd betaalt hij ook wettelijke interesten.

De geabandonneerde voorwerpen zijn voor die betaling verbonden.

TIENDE TITEL.**VAN VERZEKERING TEGEN DE GEVAREN VAN DEN
VERVOER TE LANDE, LANGS DE KUSTEN, EN
OP DE RIVIEREN EN BINNENWATEREN.**

064. De polis moet, behalve de vereischten bij art. 240 vermeld, uitdrukken den naam van den voerman, den schipper, den pontevoerder of den expediteur, welke de vervoering heeft aangenomen.

065. De verzekeringen, welke tot voorwerp hebben de gevaren van vervoer te lande, of langs de kusten, die van Britsch en Fransch Guyana daaronder begrepen, of langs de rivieren en binnenwateren, worden in het algemeen en naar de omstandigheden geregeld door de voorschriften der wet omtrent de verzekeringen ter zee, behoudens de bepalingen in de volgende artikelen voorkomende.

066. Bij verzekering van goederen, begint het gevaar voor rekening van den verzekeraar te loopen, zoodra de goederen gebragt of besteld zijn aan het rij- of vaartuig, het kantoor, of op zoodanige andere plaats, alwaar men gewoon is het goed ter verzending te ontvangen, en eindigt, wanneer dezelve ter plaatse hunner bestemming zijn aangekomen, en aldaar aan hun adres zijn afgegeven, of in de magt van den verzekerde of van zijne gemachtigden gesteld zijn.

067. Bij verzekering van goederen, die te land, of wel bij afwisseling te land of te water, moeten vervoerd worden, blijft het gevaar voor rekening van den verzekeraar voortloopen, al ware het ook, dat de goederen, op reis, in andere rij- of vaartuigen worden overgeladen.

068. Hetzelfde heeft plaats bij verzekering van goederen, welke langs de kusten, de rivieren of binnenwateren moeten vervoerd worden, wanneer de goederen in andere vaartuigen worden overgeladen, tenware de verzekering op goederen, in een bepaald vaartuig te laden, mogt gesloten zijn.

Zelfs in dit laatste geval blijft het gevaar, bij overlading in andere vaartuigen, voor rekening van den verzekeraar doorloopen, wanneer dezelve, teneinde het vaartuig bij laag water te ligten, of uithoofde van andere noodzakelijke redenen, is geschied.

669. Bij verzekering van goederen, die te land verzonden worden, is de verzekeraar ook voor de schade en verliezen aansprakelijk, veroorzaakt door schuld of schelmerij van de met de aanneming, den vervoer en bezorging belaste personen.

670. De bepalingen van de vijfde afdeeling van den negenden titel zijn insgelijks op de verzekeringen, in dezen titel vermeld, toepasselijk.

671. Het staat aan partijen vrij om, bij beding, van de bepalingen, hierboven bij de artt. 666 en volgende vermeld, af te wijken.

ELFDE TITEL.

VAN AVARIJEN.

EERSTE AFDEELING.

Van de avarijen in het algemeen.

672. Alle buitengewone onkosten ten dienste van het schip en de goederen gezamenlijk of afzonderlijk gemaakt, alle schade, die aan het schip en de goederen overkomt gedurende den tijd, bij de derde afdeeling van den negenden titel ten aanzien van het beginnen en eindigen des gevaars bepaald, worden als avarij gerekend.

673. Indien tusschen partijen niet anders is bedongen, worden de avarijen geregeld overeenkomstig de navolgende bepalingen.

674. Er zijn twee soorten van avarijen:

Avarij-grosse of gemeene avarij, en eenvoudige of bijzondere avarij.

De eerste wordt omgeslagen over het schip en de vrachtpenningen, en de lading; de laatste komt ten laste van het schip of van het goed afzonderlijk, hetwelk de schade geleden of de onkosten veroorzaakt heeft.

675. Gemeene avarijen zijn:

- 1°. Hetgeen aan den vijand of aan zeeroovers voor bevrijding of afkoop van schip en lading gegeven is. Ingeval van twijfel wordt het steeds daarvoor gehouden, dat de afkoop in het belang van schip en lading heeft plaats gehad;

- 2°. Hetgeen tot gemeen behoud of ten gemeenen nutte van schip en lading heeft moeten worden geworpen;
- 3°. Kabels, masten, zeilen en andere gereedschappen, die men, ten zelfden einde, heeft gekapt of gebroken;
- 4°. Ankers, touwen en andere voorwerpen, die men almede, ten zelfden einde, is genoodzaakt geweest te laten slippen;
- 5°. De schade aan de in het schip gebleven goederen, door het over boord werpen, veroorzaakt;
- 6°. De schade, die aan het ligchaam van het schip opzettelijk is toegebracht om het werpen en ligten of bergen der goederen gemakkelijk te maken, of om de waterloozing te bevorderen, en de schade, die alsdan door dat water aan de lading is toegebracht;
- 7°. De oppassing, genezing, het onderhoud en de schadeloosstelling van alle zich aan boord bevindende personen, die bij het verdedigen van het schip gewond of verminkt zijn geraakt;
- 8°. De schadeloosstelling of het rantsoen van hen, die, in dienst van het schip of de lading naar zee of naar land zijnde afgezonden, genomen, gevangen gehouden of slaaf gemaakt zijn;
- 9°. De gages en het onderhoud van het scheepsvolk gedurende den tijd, dat het schip is verplicht geweest zich in eene noodhaven op te houden;
- 10°. De loodsgelden en verdere havenkosten, die bij het in- en uitzeilen naar en van eene noodhaven moeten betaald worden;
- 11°. De huren der pakhuizen en bergplaatsen, waarin de goederen, die in het schip gedurende de reparatie in eene noodhaven niet kunnen blijven, moeten opgeslagen worden;
- 12°. De reclamekosten, indien schip en lading zijn aangehouden of opgebracht, en beiden door den schipper worden gereclameerd;
- 13°. De gages en het onderhoud van het scheepsvolk, gedurende de voorzegde reclame, indien schip en lading worden vrijgegeven;

- 14°. De kosten van ontlading, de ligterlooenen, mitsgaders de kosten om het schip in eene haven of rivier in te brengen, wanneer hetzelfde door storm, vervolging van vijanden of zeeroovers, of uit eenige andere oorzaak, tot behoud van schip en lading daartoe genoodzaakt wordt; benevens het verlies of de schade aan goederen overgekomen door derzelver lossing en inlading, uit nood, in ligters of booten, en derzelver wederinlading in het schip;
- 15°. De schade aan het schip of aan de lading, of aan beiden, veroorzaakt, wanneer het schip, om het gevaar der neming of van het vergaan te voorkomen, opzettelijk is op strand gezet, gelijk mede indien zulks in eenig ander dringend gevaar, tot behoud van schip en lading, heeft plaats gehad;
- 16°. De kosten en de hulploonen om het gestrande schip in het voorgaande geval weder vlot te maken, en alle belooning voor buitengewone diensten, teneinde het verlies of de neming van het schip te voorkomen;
- 17°. Het verlies of de schade door de goederen geleden, die ingeval van nood in ligters of booten zijn geladen, daaronder begrepen het aandeel in de avarij-grosse door die goederen aan de ligters of booten verschuldigd, en wederkeerig het verlies of de schade, aan de in het principale schip gebleven goederen, en aan dat schip zelf, na de ligting overgekomen, voor zooverre die schade of dat verlies in avarij-grosse vallen;
- 18°. De gages en het onderhoud van het scheepsvolk, indien het schip, na het begin der reis, door eene vreemde mogendheid, of door het uitbarsten van eenen oorlog, wordt opgehouden, zoolang schip en lading niet van alle wederzijdsche verbindtenissen zijn ontslagen;
- 19°. De bodemerijpremie van geldsommen tot dekking der onkosten, in avarij-grosse vallende, opgenomen;
20. De premie om de kosten, bij het vorige nummer vermeld, te doen verzekeren, of het

verlies, hetwelk door het verkoopen van een gedeelte der lading in eene noodhaven is geleden, teneinde die avarij-kosten te dekken;

- 21°. De kosten op het opmaken en bepalen der avarij-grosse vallende;
- 22°. De kosten, daaronder begrepen de meerdere gages en het onderhoud van het scheepsvolk, veroorzaakt door eene buitengewone en bij het sluiten der bevrachting niet voorziene quarantaine, voor zooverre het schip en de ingeladen voorwerpen daaraan zijn onderworpen; en,
- 23°. In het algemeen, alle schaden, die uit nood opzettelijk veroorzaakt, en als onmiddellijk gevolg van dien geleden zijn, en de kosten, die, in gelijke omstandigheden, na de vereischte raadpleging, zijn gemaakt tot behoud en gemeen welzijn van schip en lading.

676. Wanneer inwendige gebreken van het schip, deszelfs ondeugdzaamheid tot het doen der reis, of schuld en nalatigheid van den schipper of het scheepsvolk, de schade of onkosten hebben veroorzaakt, zijn laatstgemelde, hoezeer ten nutte van schip en lading vrijwillig en na vereischte raadpleging gemaakt, geene gemeene avarij.

677. Bijzondere avarijen zijn:

- 1°. Alle schaden en verliezen aan het schip of aan de lading overgekomen door storm, neming, schipbreuk of toevallige stranding;
- 2°. Bergloonen, en de kosten bij berging uitgegeven;
- 3°. Het verlies van, en de schade geleden aan kabels, ankers, touwen, zeilen, boegspriet, stengen, raas, booten en scheepsgereedschappen, veroorzaakt door storm of ander onheil op zee;
- 4°. Reclame-kosten, en het onderhoud en de gages van het scheepsvolk gedurende de reclame, indien slechts het schip of de lading is aangehouden;
- 5°. De bijzondere reparatiën der fustage, en de kosten van beredding der beschadigde koopmanschappen, voor zooverre dit een en ander niet het onmiddellijk gevolg is van eene ramp, die tot avarij-grosse aanleiding geeft;

- 6°. De meerdere vracht en de onkosten van laden en lossen, welke, bij afkeuring van een schip gedurende de reis, moeten betaald worden in de gevallen, waarin, volgens de bepalingen van art. 460, de goederen door een ander schip voor rekening van de inladers worden vervoerd; en,
- 7°. In het algemeen, alle schade, verliezen en de gemaakte onkosten, die niet zijn veroorzaakt of gemaakt opzettelijk en tot behoud en gemeen welzijn van schip en lading, maar die zijn geleden door of gemaakt ten behoeve van het schip alleen, of voor de lading alleen, en welke dienvolgens, naar aanleiding van art. 675, niet onder avarij-grosse behooren.

678. Wanneer een schip, uithoofde van steeds bestaande droogten, ondiepten of banken, met zijne volle lading, noch van de plaats vanwaar het vertrekken moet, noch naar de plaats van deszelfs bestemming, kan gevoerd worden, en alzoo een gedeelte der lading met ligters aangevoerd of in ligters moet gelost worden, worden zoodanige ligterloonen niet als avarij beschouwd.

De kosten komen ten laste van het schip, tenzij bij cognoscementen of de chertepartij een ander beding zij gemaakt.

679. De bepalingen van de artt. 674, 675, 676 en 677, ten aanzien van de gemeene en bijzondere avarijen, zijn insgelijks toepasselijk op de zoo even gemelde ligterschepen, en op de voorwerpen in dezelve geladen.

680. Indien gedurende de vaart, hetzij aan de ligterschepen, hetzij aan de goederen in dezelve geladen, eene schade overkomt, welke tot gemeene avarij behoort, wordt deze voor een derde door de ligterschepen, en voor twee derden door de aan boord van dezelve zich bevindende goederen, gedragen.

Deze twee derden worden vervolgens bij wijze van avarij-grosse omgeslagen over het principale schip, de vrachtpenningen en de geheele lading, die der ligterschepen daaronder begrepen.

681. Wederkeerig blijven de goederen, in de ligterschepen geladen, in gemeenschap met het principale schip en de overige lading, en dragen in de gemeene avarijen, welke aan het schip en de lading mogten

zijn overgekomen tot op het oogenblik, dat de eerst-gemelde ter plaatse hunner bestemming zullen zijn gelost, en aan de geconsigneerden overgeleverd.

682. Goederen, die nog niet zijn ingeladen, hetzij in het principale schip, hetzij in de vaartuigen bestemd om dezelve naar dat schip over te voeren, dragen in geen geval in de rampen, die aan het principale schip, waarin dezelve geladen moeten worden, overkomen.

683. De schade aan de koopmanschappen overgekomen, uithoofde dat de schipper verzuimd heeft de luiken dicht te sluiten, het schip behoorlijk vast te maken, bekwame werktuigen tot het hijschen te bezorgen, en door alle andere ongevallen, uit opzet of achteloosheid van den schipper of het scheepsvolk voorkomende, zijn bijzondere avarijen, waarvoor de inlader zijn verhaal heeft op den schipper, het schip en de vracht.

684. De loods-, sleep- en andere gelden om de havens of rivieren in- of uit te loopen, alle tollën en uitgaven bij het afvaren en voorbijzeilen, alle tonne-, anker-, vuur- en baakgeldën, en alle andere regten, die tot de scheepvaart betrekkelijk zijn, zijn geene avarijen, maar gewone kosten voor rekening van het schip, tenzij bij het cognoscement of de chertepartij anders bedongen zij.

Deze kosten komen nimmer ten laste van de verzekeraars, tenzij in het bijzonder geval, dat dezelve zijn het gevolg van eenige onvoorziene en buitengewone omstandigheden, gedurende de reis opgekomen.

685. Om de bijzondere avarij te vinden, welke een verzekeraar moet betalen, die de goederen voor alle gevaar verzekerd heeft, gelden de volgende bepalingen:

Hetgeen onderweg is geroofd, vermist, of uithoofde van beschadiging door zeeramp, of uit eene andere oorzaak waartegen verzekerd is, verkocht, wordt begroot volgens de factuurswaarde, of, deze ontbrekende, naar de waarde, waarvoor de goederen, overeenkomstig de voorschriften van de wet, verzekerd zijn; en de verzekeraar betaalt dit bedrag.

Bij behouden aankomst van het verzekerde goed, wanneer hetzelfde geheel of gedeeltelijk beschadigd is, wordt door deskundigen bepaald, hoeveel de goederen, indien dezelve gezond waren aangebragt, zouden zijn

waard geweest, en voorts hoeveel zij nu waard zijn, en de verzekeraar betaalt zoodanig aandeel van de geteekende som, als in evenredigheid staat met het verschil tusschen de beide waarden, benevens de kosten op het doen van de begrooting der schade gevallen.

Alles onverminderd de begrooting der verwacht wordende winst, indien dezelve verzekerd is.

686. In geen geval kan de verzekeraar den verzekerde noodzaken om, ter bepaling van de waarde, de verzekerde voorwerpen te verkoopen, tenzij anders bij de polis ware bedongen.

687. Indien de schade buiten de kolonie moet worden opgemaakt, worden daarin gevolgd de, ter plaatse waar de opmaking moet geschieden, bestaande wetten of plaats hebbende gebruiken.

688. Wanneer de verzekerde goederen beschadigd of verminderd alhier aangebragt worden, en de schade uiterlijk zichtbaar is, moeten de bezigtiging der goederen en begrooting der schade door deskundigen gedaan worden, alvorens de goederen onder het beheer van den verzekerde zijn gekomen.

De schade of de vermindering bij de lossing uiterlijk niet zichtbaar zijnde, mag de bezigtiging gedaan worden, nadat de goederen onder het beheer des verzekerden zullen zijn gekomen, mits geschiedende binnen drie-maal vierentwintig uren na de lossing; onverminderd hetgeen verder van de eene of andere zijde tot bewijs noodig zal bevonden worden.

689. Ingeval van schade aan een verzekerd schip, door zeeramp geleden, draagt de verzekeraar slechts twee derden der kosten, tot de reparatie vereischt, om het even of dezelve al of niet hebbe plaats gehad, en zulks in evenredigheid van het verzekerde tot het onverzekerde gedeelte. Een derde blijft voor rekening van den verzekerde, wegens vooronderstelde verbetering van oud tot nieuw.

690. Indien de reparatie heeft plaats gehad, wordt het bedrag der kosten bewezen door rekeningen en alle andere middelen van bewijs, en desnoods door begrooting van deskundigen.

Ingeval de reparatie niet gedaan is, wordt het bedrag derzelve door deskundigen begroot.

691. Indien het, desnoods na verhoor van deskundigen, blijkt, dat door de gedane reparatie de

waarde van het schip meer dan een derde is vermeerderd, betaalt de verzekeraar, in evenredigheid als bij art. 689 is vermeld, het volle beloop der gemaakte kosten, onder aftrek der door verbetering vermeerderde waarde.

692. Indien daarentegen de verzekerde, desnoods na begrooting als voren, bewijst, dat de reparatie geene verbetering of vermeerdering der waarde van het schip, hoegenaamd, heeft teweeggebracht, en wel bepaaldelijk doordien het schip nieuw en op deszelfs eerste reis de schade heeft geleden, of doordien de schade is aangekomen aan nieuwe zeilen of nieuw scheepsgereedschap, of wel aan ankers, ijzeren kettinkabels of aan eene nieuwe koperen huid, heeft de aftrek van een derde geen plaats, en is de verzekeraar verplicht het geheele beloop der reparatiekosten, in evenredigheid als bij art. 689 is vermeld, te vergoeden.

693. Indien de reparatiekosten meer dan drie vierden der waarde van het schip zouden belopen, moet het schip, ten aanzien van den verzekeraar, gehouden worden als afgekeurd, en de verzekeraar is alsdan, voor zooverre er geen abandonnement heeft plaats gehad, verplicht de som, waarvoor hij verzekerd heeft, aan den verzekerde te betalen, onder korting van de waarde van het beschadigde schip of wrak.

694. Ingeval een schip in eene noodhaven is aangekomen, en vervolgens op eenige wijze verloren gaat, is de verzekeraar niet verder gehouden dan tot de betaling van de som, die hij verzekerd heeft.

Hetzelfde heeft plaats, wanneer een schip, door onderscheidene reparatiën, meer dan de verzekerde som voor reparatie heeft uitgegeven.

695. Onverminderd de bepalingen van de artt. 626, 627 en 628, is de verzekeraar ongehouden eenige gemeene of bijzondere avarij te dragen, indien dezelve, behalve de kosten van bezigtiging, begrooting en opmaking, geen één ten honderd van de waarde van het beschadigde voorwerp beloopt; behoudens het vermogen der partijen, om ten deze andere bedingen te maken.

696. De verzekeraars, zoo op het schip als op de vracht en op de lading, betalen ieder zooveel wegens avarij-grosse, als die voorwerpen, voor zooverre als daarop verzekering is gedaan, respectievelijk in de avarij-grosse moeten dragen, en zulks in evenre-

digheid van het verzekerde tot het niet verzekerde gedeelte.

697. De gemeene en de bijzondere avarij zijnde geregeld, moet de schaderekening, benevens de daartoe betrekkelijke bescheiden, aan de verzekeraars overgegeven worden. Dezen zijn verplicht het door hen verschuldigde binnen zes weken daarna te voldoen, en zijn na dat tijdsverloop wettelijke interesten verschuldigd.

TWEDE AFDEELING.

Van het omslaan en dragen der avarij-grosse of gemeene avarij.

698. De berekening en verdeeling van avarij-grosse geschiedt ter plaatse, waar de reis eindigt, tenzij partijen deswege andere bedingen hebben gemaakt.

699. Bij het staken eener reis binnen de kolonie, of bij stranding der schepen aldaar, worden de rekening en verdeeling opgemaakt ter plaatse, vanwaar de schepen binnen de kolonie zijn vertrokken of hadden moeten vertrekken.

700. De berekening en verdeeling der avarij-grosse worden gedaan ten verzoeken van den schipper, en door deskundigen.

De deskundigen worden benoemd door partijen, of door het hof van justitie.

De deskundigen moeten worden beëdigd, voordat zij hunne werkzaamheden beginnen.

De verdeeling moet worden gehomologeerd door het hof van justitie.

Buiten de kolonie wordt de avarij-grosse door de aldaar daartoe bevoegde magt opgemaakt.

701. Bij eene geheele staking der reis onderweg, of verkooping van de lading in eene noodhaven, beide buiten de kolonie voorvallende, worden de vordering, berekening en verdeeling der schade gedaan ter plaatse, alwaar zoodanige staking of verkoop voorvalt.

702. De schipper in het doen der vordering, bij het voorgaande artikel vermeld, nalatig zijnde, zijn de eigenaars van het schip, of ook die van de goederen, bevoegd om die vordering zelve te doen, onverminderd hunne aanspraak tot schadeloosstelling tegen den schipper.

703. De gemeene avarijen worden gedragen:

Door de waarde van het schip in den staat, waarin hetzelfde aangekomen is, met bijvoeging van hetgeen bij vergoeding van gemeene avarij wordt verstrekt;

Door de vracht, onder aftrek van de gages en het onderhoud van het scheepsvolk, en

Door de waarde van de goederen, welke zich, ten tijde van het voorvallen der schade, aan boord of in de ligters hebben bevonden, of welke, vóór de ramp, uit nood zijn geworpen en vergoed geworden, of wel tot dekking van avarij-kosten hebben moeten worden verkocht.

Gemunt geld draagt in de gemeene avarij naar den koers der plaats, waar de reis eindigt.

704. De ingeladen goederen worden begroot naar derzelver waarde op de plaats der lossing, onder korting van de vracht, inkomende regten en kosten der ontlading, mitsgaders der bijzondere avarij, gedurende de reis ten laste derzelve gevallen.

Dit lijdt uitzondering in de volgende gevallen:

Wanneer de berekening en de verdeeling opgemaakt moeten worden ter plaatse, waar de schepen binnen de kolonie zijn vertrokken of hadden moeten vertrekken, wordt de prijs der ingeladen goederen bepaald naar de waarde, die dezelve ten tijde der inlading hebben gehad, met de onkosten, tot aan boord, de premie van assurantie daar niet bij gerekend; en, ingeval de goederen beschadigd zijn, naar derzelver wezenlijke waarde.

Wanneer, buiten de kolonie, de reis geheel wordt gestaakt, of de goederen worden verkocht, en de avarij te dier plaatse niet heeft kunnen worden opgemaakt, alsdan wordt de prijs, dien de goederen onderweg waardig zijn, of ter plaatse der verkooping zuiver hebben opgebracht, als het dragend kapitaal berekend.

705. De over boord geworpen goederen worden gewaardeerd volgens den marktprijs van de plaats der ontlading van het schip, na aftrek der vracht, inkomende regten en ordinaire onkosten; derzelver aard en gesteldheid worden opgemaakt uit cognoscementen, facturen en andere bewijzen.

706. Indien de aard of hoedanigheid der koopmanschappen bij het cognoscement verkeerdelijk is opgegeven, en deze eene grootere waarde hebben, wordt

de schade over dezelve omgeslagen op den voet van de wezenlijke waarde, indien zij behouden zijn gebleven.

Doch zoo zij door werping verloren zijn geraakt, wordt de schade vergoed volgens de hoedanigheid bij het cognoscement opgegeven.

Indien de opgegeven koopmanschappen van eene mindere hoedanigheid zijn dan bij het cognoscement is aangewezen, dragen zij in de schade volgens de hoedanigheid bij het cognoscement opgegeven, indien zij behouden zijn gebleven.

Zij worden betaald op den voet van hare wezenlijke waarde, indien zij over boord geworpen zijn.

707. De mondbehoeften, de kleederen van het scheepsvolk en de dagelijksche kleederen der passagiers, gelijk mede de voor de verdediging van het schip vereischte ammunitie, dragen niet in de schaden van het werpen der goederen. De waarde van al hetgeen van dien aard over boord geworpen is wordt vergoed bij omslag over alle andere goederen.

708. De goederen, waarvan geen cognoscement van den schipper voorhanden is, of die niet op het manifest der lading staan, worden niet betaald, indien zij over boord geworpen zijn; zij dragen in de schade, zoo zij zijn behouden gebleven.

709. De goederen, op den overloop van het schip geladen, dragen mede in de schade, indien zij behouden zijn gebleven.

Indien de schipper de goederen, buiten kennis of toestemming van den inlader, op den overloop heeft geplaatst, en dezelve zijn geworpen of door de werping beschadigd, is de inlader tot den eisch van den omslag gerechtigd, behoudens het verhaal van alle belanghebbenden op het schip en den schipper.

710. Indien, niettegenstaande het werpen van goederen of het kappen van scheepstuigen, het schip vergaat, heeft geen omslag tot vergoeding plaats.

De behouden gebleven of geborgen goederen zijn niet gehouden tot betaling of tot vergoeding van geleden schade van de voorwerpen, die geworpen, beschadigd of gekapt zijn.

711. Indien het schip door het werpen of kappen behouden blijft, en naderhand bij het vervolgen zijner reis vergaat, en alsdan goederen geborgen worden,

dragen alleen de geborgen goederen in de werping, naar de waarde, welke zij alsdan hebben, na aftrek van de bergloonen.

712. Indien het schip en de lading, door kappen of andere schade aan het schip toegebracht, behouden blijven, doch de goederen naderhand vergaan of ge-roofd worden, heeft de schipper geene aanspraak op de eigenaars, inladers of geconsigneerden dier goederen, om in den omslag dier kapping of schade te dragen.

713. Indien de goederen door schuld of toedoen van den inlader of geconsigneerde verloren gaan, dragen zij evenwel in de gemeene avarij.

714. In geen geval behoeft de eigenaar eener lading in gemeene avarij meer te dragen dan de waarde der goederen, zooals die bij derzelver aankomst waardig zijn; onverminderd zoodanige kosten als, na het vergaan van het schip of de opbrenging en aanhouding der goederen, door den schipper te goeder trouw, zelfs zonder last, zijn gedaan om van het vergane iets te redden, of de opgebragte goederen te reclameren, al ware zulks zonder goed gevolg.

715. Indien, na den gedanen omslag, de geworpen goederen door de eigenaars zijn terugbekomen, zijn zij gehouden hetgeen zij voor dezelve in de verdeeling ontvangen hebben aan den schipper en de belanghebbenden bij de lading in te brengen, onder aftrek der schade, onkosten en bergloonen.

In dat geval wordt de gemelde inbreng door het schip en de belanghebbenden in dezelfde evenredigheid genoten, als zij in de schade der werping hebben gedragen.

716. Indien de eigenaar der geworpen goederen dezelve terugbekomt, zonder eenige vergoeding te vorderen, draagt hij, in geen geval, in de gemeene avarij, na de werping aan de behouden gebleven goederen overgekomen.

TWAALFDE TITEL.

VAN HET TENIETGAAN DER VERBINDTENISSEN IN DEN ZEEHANDEL.

717. Door tijdsverloop van één jaar verjaart alle regtsvordering:

- 1°. Tot betaling van scheepsvracht, gages en soldijen van den schipper, officieren en scheepsgezellen;
- 2°. Tot betaling van levensmiddelen aan de officieren en scheepsgezellen, op last van den schipper geleverd;
- 3°. Tot uitlevering van koopmanschappen;
- 4°. Tot betaling van het door passagiers verschuldigde.

Deze verjaringen beginnen te loopen, als volgt:

Die van n°. 1, na het eindigen der reis;

Die van n°. 2, na de gedane levering;

Die van n°. 3 en 4, na de aankomst van het schip.

718. Door tijdsverloop van drie jaren verjaart:

Alle regtsvordering wegens levering van noodwendigheden tot het uitrusten en provianderen van het schip, mitsgaders van hout, zeilen, ankers en hetgeen verder tot het timmeren en herstellen vereischt wordt, en eindelijk arbeidsloonen en het gemaakte werk aan het schip;

Alle regtsvordering-terzake van schade, door aanzeilen, overzeilen, aandrijven of aanvaren veroorzaakt.

De eerstgemelde verjaring begint te loopen van den dag der levering van de voorwerpen, of van het voltooijen des werks, en de laatstgemelde van dien der plaats gehad hebbende gebeurtenis.

719. Door verloop van vijf jaren verjaart:

Alle regtsvordering, voortspruitende uit eenen bodemerijbrief, of uit eene polis van verzekering.

Die verjaring begint te loopen van den dag der gesloten overeenkomst.

720. Alle aanspraak, tusschen de belanghebbenden, tot den omslag bij wege van avarij-grosse, vervalt twee jaren na het eindigen der reis.

721. De voorrang op schepen, vrachtpenningen en goederen, uithoofde van bodemerijschuld, vervalt na verloop van zes maanden na de aankomst des schips, ter plaatse waar de reis eindigt, indien de bodemerijbrief verleden is in Nederlandsch, Fransch of Britsch Guyana, op een der West-Indische eilanden, of op eenige plaats behoorende tot de staten van Amerika aan den Atlantischen Oceaan tusschen Britsch Guyana en Noord-Amerika; na verloop van een jaar, indien dezelve is verleden in eenig ander dan de hierboven

opgenoemde gedeelten van het vaste land of de eilanden van Amerika, op het vaste land of de eilanden van Europa, in de Levant, aan de noordelijke of westelijke kusten van Afrika tot aan de Kaap de Goede Hoop en deze daaronder begrepen, of op de eilanden van Afrika bewesten dat werelddeel gelegen; en na verloop van twee jaren, in alle andere gedeelten der wereld. Bij oorlog ter zee wordt de termijn verdubbeld.

722. Alle aanspraak tegen den schipper en de verzekeraars wegens schade, aan de ingeladen goederen overgekomen, vervalt, indien zij, zonder bezigtiging en begrooting der schade, op de wijze bij de wet voorgeschreven, zijn aangenomen, of, ingeval niet uiterlijk van de schade bleek, de bezigtiging en de begrooting niet heeft plaats gehad binnen den tijd bij de wet bepaald.

723. De bepaling van art. 1994 van het Burgerlijk Wetboek is toepasselijk op de verjaring, in de artt. 717, 718 en 719 vermeld.

DE TIENDE TITEL.

VAN DE SCHEPEN EN VAARTUIGEN, WELKE DE KUSTEN, RIVIEREN EN BINNENWATEREN BEVAREN.

724. Ten aanzien van schepen en vaartuigen, welke bij uitsluiting gebruikt worden tot de scheepvaart langs de kusten van Nederlandsch, Britsch en Fransch Guyana, en tot die op de rivieren en binnenwateren der kolonie, gelden de navolgende bepalingen.

725. De voorschriften van den eersten titel van dit boek zijn ook op dezelve toepasselijk, behoudens de navolgende wijzigingen:

- 1°. Dat de bepaling van het tweede lid van art. 291, mitsgaders van art. 294, worden beperkt tot de in het voorgaande artikel genoemde kustvaartuigen, welke de grootte hebben van meer dan tien lasten;
- 2°. Dat de bevoorregte schulden, welke op de opbrengst der in het vorige artikel vermelde schepen en vaartuigen kunnen worden verhaald, zijn de na te meldene, in de orde waarin dezelve geplaatst zijn:
 - a. De berg-, hulp- en loodsloonen;

- b.* De tonnen-, baken-, vuur- en andere havengelden;
- c.* De legger-, bewaarder- en sjouwergelden;
- d.* De huur van pakhuizen of van bergplaatsen, om het scheepstoebehooren en de gereedschappen te plaatsen;
- e.* De gages van den schipper en het scheepsvolk.

Het voorregt, bij litt. *a*, *b*, *c*, *d* en *e* verleend, kan niet worden ingeroepen na verloop van drie maanden, te rekenen van den dag, dat de schuld is opvorderbaar geweest;

- f.* De noodige leveringen en reparatie aan het schip of vaartuig en deszelfs gereedschappen gedaan, gedurende drie jaren, te rekenen van den dag, dat de reparatie is volbragt;
- g.* De schuldvordering wegens den aanbouw van het schip, benevens de renten van de drie laatste jaren;
- h.* De schade en interesten van inladers wegens het niet, of niet behoorlijk, uitleveren van de door hen ingeladen koopmanschappen, en die, welke, door ontrouw of schuld van den schipper of het scheepsvolk, aan de goederen veroorzaakt zijn;

- 3°. Dat, indien de opbrengst van het schip of vaartuig niet toereikend is om de schulden, in ieder der onderdeelen van de tweede paragraaf van dit artikel respectievelijk aangeduid, ten volle te voldoen, de laatstgemaakte kosten van elk derzelve den voorrang boven de vroegere hebben;
- 4°. Dat na de schulden, in voorschreven tweede paragraaf vermeld, mede op de bedoelde schepen en vaartuigen, voor zooverre zij de grootte hebben van meer dan tien lasten, en niet behooren tot de ponten, bevoorregt zijn degene, welke bij art. 297 zijn aangewezen, met inachtneming der bij dat artikel voorkomende bepalingen;
- 5°. Dat al de voorregten, hierboven vermeld.

verloren gaan, indien het schip of vaartuig, aan een ander zijnde overgedragen, zonder protest van de bevoorregte schuldeischers, gedurende een half jaar, ten name en voor rekening van den nieuwen eigenaar heeft gevaren, alles met inachtneming van het tweede en derde lid van art. 298.

726. De voorschriften van den tweeden titel van dit boek zijn op de reeders en eigenaars van de schepen en vaartuigen, in art. 724 bedoeld, alleen toepasselijk, voor zooveel betreft de bepalingen van art. 302, van het eerste lid van art. 303, van de artt. 304 en 305, en van het eerste lid van art. 307.

Voor het overige worden de regten en verplichtingen tusschen de reeders en eigenaars van deze schepen en vaartuigen geregeld naar de bepalingen van den achtsten titel van het derde boek van het Burgerlijk Wetboek.

727. De aansprakelijkheid der reeders en eigenaars van de bij het vorige artikel bedoelde schepen en vaartuigen jegens den bevrachter, wegens de handelingen der bemanning, wordt geregeld naar het voorschrift van art. 1388 van het Burgerlijk Wetboek.

728. De regten en verplichtingen, uit huur van schippers, stuurlieden, schippersknechts of ander scheepsvolk der bij art. 724 vermelde schepen en vaartuigen voortvloeiende, worden geregeld naar de overeenkomst, naar de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek omtrent huur van dienstboden en werklieden, en naar de algemeene verordeningen daaromtrent vastgesteld.

729. De regten en verplichtingen, voortvloeiende uit bevrachting, den tijd van laden en lossen, mitsgaders al hetgeen daartoe betrekkelijk is, worden, met betrekking tot de bij art. 724 bedoelde schepen en vaartuigen, geregeld naar de bepalingen van den vijfden titel van het eerste boek van dit Wetboek, naar die van het Burgerlijk Wetboek omtrent huur en verhuur, naar de algemeene verordeningen daaromtrent vastgesteld, en, bij ontstentenis van deze, naar de plaatselijke gebruiken.

730. De voorschriften van den zesden titel van dit boek zijn op de bij art 724 bedoelde scheepvaart toepasselijk, met deze wijziging, dat, in de gevallen bij

de artt. 521 en 523 uitgedrukt, elk schip of vaartuig, en elke lading, derzelver eigene schade draagt.

Hetzelfde is ook toepasselijk op het geval, dat het eene schip of vaartuig een zeeschip is, en het andere tot de in art. 724 bedoelde vaart behoort.

731. De voorschriften van den zevenden titel van dit boek zijn in het algemeen, en naar de omstandigheden, ook op de bij art. 724 bedoelde scheepvaart toepasselijk.

De geschillen over berg- en hulploonen worden be-regt door den bevoegden regter.

732. De bepalingen van de artt. 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695 en 697 zijn ook op de in art. 724 bedoelde scheepvaart toepasselijk.

733. Indien, tot behoud van het schip of vaartuig en de lading, goederen worden geworpen, heeft de omslag plaats op dezelfde wijze en naar dezelfde re-gelen, welke ten aanzien van de zeevaart zijn voor-geschreven.

734. Dezelfde bepaling geldt, indien, tot behoud van het schip of vaartuig en de lading, goederen in de ligters of booten zijn overgeladen.

De kosten daartoe vereischt, de schade aan de goe-deren overgekomen, en de schadeloosstellingen aan de ligters of de booten verschuldigd, worden, op den voet van het vorige artikel, door het principale schip of vaartuig en de lading gedragen.

735. De overige bepalingen van den elfden titel zijn niet toepasselijk op de in art. 724 bedoelde scheepvaart.

736. De voorschriften van den twaalfden titel gel-den in het algemeen, en naar de omstandigheden, ook op de in art. 724 bedoelde scheepvaart.

DERDE BOEK.

VAN DE VOORZIENINGEN INGEVAL VAN
ONVERMOGEN VAN KOOPLIEDEN.

EERSTE TITEL.

VAN FAILLISSEMENT.

EERSTE AFDEELING.

*Van de faillietverklaring en derzelver gevolgen
in het algemeen.*

737. Elk koopman, die ophoudt te betalen, wordt bij regterlijk vonnis verklaard te zijn in staat van faillissement, hetzij op zijne eigene aangifte, hetzij ten verzoeken van een of meer schuldeischers, hetzij eindelijk op requisitoir van het openbaar ministerie.

738. Hij is verplicht om, binnen drie dagen nadat hij heeft opgehouden te betalen, daarvan aangifte te doen ter griffie van het kantongeregte zijner woonplaats, of, indien het maatschappen van koophandel betreft, aan het kantongeregte, binnen welks gebied het gemeenschappelijk kantoor is gevestigd.

Een authentiek afschrift van het proces-verbaal der aangifte wordt door den kantonregter, zoodra mogelijk, opgezonden naar de griffie van het hof van justitie.

Het tweede lid van art. 741 is ook in deze gevallen van toepassing; het afschrift van het proces-verbaal, daar bedoeld, wordt gevoegd bij dat, waarvan in het vorige lid van dit artikel is melding gemaakt.

Ten aanzien eener vennootschap onder eene firma, moet de aangifte inhouden den naam en de woonplaats van elk der hoofdelijk voor het geheel verbonden vennoten.

739. De vordering der faillietverklaring door schuldeischers wordt gedaan bij verzoekschrift aan het hof van justitie, met overlegging van het bewijs of de aanduiding van de daadzaken en omstandigheden, waaruit blijkt, dat er werkelijk ophouding van betaling plaats heeft.

Het verzoekschrift wordt ter griffie van het hof ingeleverd, en op een daartoe aangelegd register van den dag der inlevering behoorlijk aanteekening gehouden.

Het hof van justitie beschikt met den meesten spoed op het verzoekschrift.

Het is bevoegd om den schuldenaar vooraf te hooren, of hem bij eenen brief door den griffier te doen oproepen.

740. De boedel van eenen koopman, die na de ophouding der betaling is overleden, om het even of zijne erfgenamen van het regt van beraad al dan niet gebruik maken, de erfenis zuiver of onder het voorregt van boedelbeschrijving hebben aanvaard, dan of zij dezelve hebben verworpen, kan in staat van faillissement worden verklaard, mits het verzoek daartoe uiterlijk binnen den tijd van drie maanden na het overlijden van den schuldenaar gedaan zij.

Het verzoekschrift moet op dezelfde wijze worden ingerigt, als bij het vorige artikel is bepaald. De erfgenamen worden op hetzelfde gehoord of behoorlijk opgeroepen, bij een exploit aan het sterfhuis beteekend, zonder dat het noodig zij hen bij name aan te duiden.

De in staat van faillissement verklaring heeft van regtswege ten gevolge de afscheiding van den boedel des overledenen van dien zijner erfgenamen, zoodanig en indiervoege als bij het Burgerlijk Wetboek is omschreven.

741. Het openbaar ministerie is bevoegd te vorderen, dat de schuldenaar, die opgehouden heeft te betalen, desnoods na verhoor of behoorlijke oproeping, in staat van faillissement worde verklaard, indien deze voortvlugtig is zonder order op zijne zaken te hebben gesteld, of bezig is zijne goederen te verdonkeren.

De kantonregter kan aanvankelijk in dezelfde gevallen, door verzegeling of door andere gepaste middelen van bewaring, voor het behoud van den boedel zorgen.

Hij zendt in dat geval onmiddellijk afschrift van zijn proces-verbaal aan het openbaar ministerie.

742. Het faillissement vangt aan op den dag der aangifte van den schuldenaar, of op dien der inlevering van het verzoekschrift der schuldeischers ter griffie, of eindelijk op dien van het requisitoir van het openbaar ministerie.

Die dag wordt bij het vonnis van faillietverklaring vermeld.

743. Het vonnis van faillietverklaring heeft ten gevolge, dat de schuldenaar van regtswege de beschikking en het beheer over zijne goederen verliest.

Deze bepaling is ten aanzien van den boedel des overleden schuldenaars ook toepasselijk op deszelfs erfgenamen, in het geval bij art. 740 vermeld.

744. Dat vonnis heeft mede ten gevolge, dat, onverminderd de bepalingen van de artt. 828, 829 en 832, alle geregtelijke tenuitvoerlegging op roerende of onroerende goederen van den schuldenaar, vóór deszelfs faillissement aangevangen, dadelijk wordt gestaakt, en dat ook, van hetzelfde oogenblik af, geen vonnis van lijfswang kan worden tenuitvoergelegd.

Bij eene vóór de faillietverklaring aangevangen regtsvordering tot reclame van verkochte en geleverde goederen, naar aanleiding van den achtsten titel des eersten books, wordt dezelve tegen de curators voortgezet, en het vonnis tenuitvoergelegd.

Hetzelfde is toepasselijk op alle regtsvordering, waarbij een zeker en bepaald voorwerp, als eigendom, wordt gereclameerd.

745. Indien vóór het faillissement van den schuldenaar de uitwinning zijner roerende of onroerende goederen zoover was gevorderd, dat de dag van den definitieven verkoop derzelve reeds was bepaald, en door aanplakking bekend gemaakt, kunnen de curators, op magtiging van den regter-commissaris, den verkoop voor rekening van den boedel laten voortgaan; onverminderd het regt van den executant op de opbrengst, indien hij voorrang, pand of hypotheekair verband heeft.

746. Alle op den dag van den aanvang des faillissements nog niet opeisbare schulden, welke de schuldenaar betaald heeft binnen de veertig dagen vóór den bij art. 742 vermelden dag, worden in den boedel teruggebracht.

747. Pand of hypotheek, binnen den tijd van veertig dagen vóór den aanvang van het faillissement door den schuldenaar verleend, is nietig in de twee volgende gevallen:

- 1°. Indien hetzelve is verleend tot waarborg van vóór dien tijd aangegane verbindtenissen;
- 2°. Indien het tot waarborg van binnen voorschreven termijn aangegane verbindtenissen is toegestaan, en niet dadelijk bij de oorspronkelijke overeenkomst is gevestigd.

De vorenstaande bepalingen zijn niet toepasselijk op

hypotheken, welke de voogd of curator tot zekerheid van zijn beheer verplicht is te geven.

748. Alle schenking van roerende of van onroerende goederen, door den schuldenaar gedaan, is ten aanzien der schuldeischers van regtswege nietig, indien dezelve heeft plaats gehad binnen den termijn van zestig dagen vóór den aanvang van het faillissement, al ware het dat beide partijen in de goede trouw hadden verkeerd.

Die termijn wordt verdubbeld, indien de begiftigde den schenker door bloedverwantschap of door aanhuwelyking bestaat, in de opgaande of in de nederdalende linie onbepaaldelijk, en in de zijdlinie tot den vierden graad ingesloten.

Deze bepaling is ook toepasselijk op het geval, dat de schenking aan den begiftigde gedaan is door middel van tusschen beide komende personen.

749. Indien bewezen wordt, dat de schenker, op welk tijdstip de gift ook moge hebben plaats gehad, van den nadeeligen staat zijns boedels kennis heeft gedragen, kan dezelve ten behoeve der schuldeischers worden nietigverklaard, al ware het dat de begiftigde in de goede trouw verkeerde.

De regtsvordering tot deze nietigverklaring vervalt, zoodra de rekening van de curators, naar aanleiding van art. 859, zal zijn afgelegd.

750. Alle akten, waarbij de schuldenaar den eigendom van roerende of onroerende goederen onder eenen bezwarenden titel heeft overgedragen, en in het algemeen alle handelingen, hoe ook genaamd, op welken tijd ook gedaan, kunnen op de vordering der schuldeischers worden vernietigd, indien zij bewijzen, dat dezelve van beide zijden ter bedriegelijke verkorting van de regten der schuldeischers hebben plaats gehad.

751. Door het faillissement worden de nog niet vervallen schulden, ten laste van den schuldenaar loopende, opeischbaar voor zooveel hem betreft.

Indien nogtans de schuld in jaarlijksche termijnen moest worden gekweten, of eerst na verloop van drie jaren of later kan gevorderd worden, zonder dat, in het eene of in het andere geval, de schuldenaar tot het betalen van interesten gehouden was, zal de hoofdsom, waarvoor de schuldeischer in den boedel erkend wordt, door den regter worden gewaardeerd, naargelang van derzelver daaruit voortvloeiende mindere waarde.

752. Indien er schuldvorderingen ten laste van den gefailleerde opkomen, waarvan het bestaan, de op-eischbaarheid, of de hoegrootheid, afhankelijk zijn van de vervulling of niet-vervulling van voorwaarden in de toekomst, en de vereffening des boedels, in het belang der gezamenlijke schuldeischers, niet gevoegelijk tot de eindelijke uitkomst kan worden uitgesteld, worden, naar den aard der zaak, een of ander der navolgende middelen van beëindiging toegepast.

753. Het belang der schuldeischers zal door deskundigen worden begroot, en desnoods door het hof van justitie bepaald, naarmate van het hoofdbedrag der schuld, en in verhouding tot het nadeel, hetwelk de boedel des gefailleerden kan lijden door de niet-vervulling der voorwaarden, en tot het voordeel, hetwelk de schuldeischer kan genieten door de ontheffing van de vervulling derzelve.

754. Indien zoodanige waardering, uit den aard der zaak, ondoenlijk, of in het belang der partijen onraadzaam mogt geacht worden, zal de schuldeischer tot het volle bedrag van het voorwaardelijk verschuldigde kunnen worden erkend, en de uitdeeling aan hem gedaan worden, tegen het stellen van voldoende zekerheid voor de teruggave met de renten, indien en voor zooverre later blijken mogt, dat de voorwaarden, waaraan de schuld verbonden is, al of niet vervuld zijn.

755. Indien zoodanige zekerheid niet kan gesteld worden, of indien door den regter, naar de omstandigheden, in het belang der partijen, zulks raadzamer wordt geacht, kan het hof bevelen, dat het beloop der uitdeeling, waarop de schuldeischer later aanspraak zou kunnen hebben, worde in de consignatiekas overgestort, totdat van de al of niet-vervulling der voorwaarden zal blijken.

Het alzoo ingehouden bedrag wordt nader, hetzij aan den schuldeischer uitbetaald met de daarvan genoten renten na aftrek der kosten, hetzij, ten behoeve der gezamenlijke schuldeischers of regthebbenden, in den boedel teruggebracht.

756. Indien in den boedel des gefailleerden zaken worden gevonden, welke hem voorwaardelijk toebehooren, of waarover hij alleen voorwaardelijk kan beschikken, zal derzelve verkoop worden bevolen onder den last van de vervulling der voorwaarden door den

kooper, tenzij het hof, naar den aard van eenig voorkomend geval, en in het belang der partijen, raadzamer mogt oordeelen, ook dan de beëindiging te bevelen, op de wijze bij de drie vorige artikelen omschreven, of het voorwerp tot de eindelijke uitkomst onverkocht te laten.

757. Indien de voorwaardelijke schuld door pand is verzekerd, en het belang van den boedel medebrengt om den pandhouder in het bezit van het voorwerp te laten, heeft hij bij de eindelijke uitkomst, voor het te kort komende, als concurrent schuldeischer slechts aanspraak op hetgeen alsdan in den boedel mogt zijn overgebleven.

Indien daarentegen het belang van den boedel niet medebrengt om den pandhouder in het bezit van het pand te laten, gelden dezelfde regelen als hierboven zijn vastgesteld, met dat onderscheid dat, in het geval van art. 753, de schuldeischer het pand niet behoeft af te geven, totdat aan hem zal zijn voldaan de som, waarop zijn belang is gewaardeerd, voor zoover die som op het voorwerp kan worden verhaald, en dat, in de gevallen van de artt. 754 en 755, aan denzelven, tegen teruggave van het pand, worde uitbetaald of wel in de consignatiekas gestort zoodanige som, als het verbonden voorwerp waard is.

758. Indien de schuld door eene hypotheek is verzekerd, gelden alleen de voorschriften van de artt. 1243 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

Bij de eindelijke uitkomst heeft de schuldeischer voor het te kort komende, als concurrent schuldeischer, slechts aanspraak op hetgeen alsdan nog in den boedel mogt zijn overgebleven.

759. Omtrent jaarlijksche, maandelijksche en andere dergelijke makingen, schenkingen of uitkeeringen zijn toepasselijk de regelen, welke bij art. 1802 van het Burgerlijk Wetboek zijn voorgeschreven.

TWEDE AFDEELING.

Van de voorzieningen ter gelegenheid der faillietverklaring, en van de magt der curators.

760. Het vonnis van faillietverklaring zal, behalve de vermelding van den dag des aanvangs van het faillissement, inhouden:

- 1°. De benoeming van een der leden van het hof van justitie tot regter-commissaris in het faillissement;
- 2°. De aanstelling van een of meer curators, bij voorkeur uit de schuldeischers te kiezen. De griffier kan daartoe niet benoemd worden;
- 3°. Den last om door verzegeling, of door andere gepaste middelen, of door een en ander, voor de bewaring des boedels te zorgen.

Een afschrift van het vonnis wordt dadelijk aan den kantonregter door den griffier van het hof toegezonden.

761. Het hof van justitie heeft ten allen tijde de bevoegdheid om de curators, of eenen of anderen derzelve, te ontslaan, en door anderen te doen vervangen, hetzij op voordragt van den regter-commissaris, hetzij op een met redenen bekleed verzoek van een of meer schuldeischers.

Het hof kan op gelijke wijze aan den benoemde een of meer mede-curators uit de schuldeischers toevoegen.

Bij gelegenheid der laatste vergadering tot verificatie der schuldvorderingen, zal de regter-commissaris de schuldeischers opzettelijk wegens die vervanging of toevoeging raadplegen, en daarvan aan het hof verslag doen, hetwelk deswege zal beschikken, zooals het in het belang van den boedel zal vermeenen te behooren.

762. Het hof van justitie kan, bij het vonnis van faillietverklaring of daarna, doch in het laatste geval op verslag van den regter-commissaris, bevelen, dat de gefailleerde in verzekerde bewaring worde gesteld, hetzij in een huis van gijzeling, hetzij in zijne eigene woning, onder het opzicht van eenen deurwaarder of van eenen dienaar der openbare magt.

Het bevel tot deze inbewaringstelling wordt door het openbaar ministerie tenuitvoergelegd.

Het hof van justitie heeft de bevoegdheid om, op verslag van den regter-commissaris, of op het verzoek van den gefailleerde, en na verhoor van eerstgemelde, den schuldenaar uit de verzekerde bewaring te doen ontslaan, hetzij zonder of met borgtogt van ten allen tijde te zullen verschijnen. In het laatste geval wordt het bedrag van den borgtogt door het hof be-

paald, en komt bij niet-verschijning ten voordeele des boedels.

763. In alle gevallen, waarin de tegenwoordigheid van den schuldenaar bij deze of gene bepaalde werkzaamheden, den boedel betreffende, vereischt wordt, zal hij, zoo hij zich in gijzeling of in verzekerde bewaring bevindt, op last van den regter-commissaris uit de gevangenis of bewaarplaats kunnen worden overgebracht.

De regter-commissaris neemt de vereischte maatregelen tegen de ontsnapping van den schuldenaar.

764. Het vonnis van faillietverklaring is niet aan hooger beroep onderworpen, en zal zonder uitstel worden tenuitvoergelegd, niettegenstaande verzet.

Hij, die in staat van faillissement is verklaard, hetzij ten verzoeken van schuldeischers, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie, en die, noch op daartoe gedane oproeping, noch vrijwillig, is verschenen, of niet door het hof is gehoord, heeft regt van verzet tot op den veertienden dag na de aanplakking van het vonnis, in art. 766 vermeld.

Het regt van verzet, hierboven vermeld, wordt vervolgd tegen hen, op welker verzoek of vordering het vonnis van faillietverklaring is verleend.

Met uitzondering van schuldeischers, welke de faillietverklaring hebben gevraagd, en van het openbaar ministerie, hebben alle andere schuldeischers en alle belanghebbenden, in alle gevallen van faillietverklaring, regt van verzet tot op den dertigsten dag na de aanplakking van het vonnis, in art. 766 vermeld.

De termijnen, bij dit artikel vermeld, loopen zonder aanzien van de woonplaats der schuldeischers of andere belanghebbenden.

765. De curators moeten, dadelijk na hunne benoeming, in handen van den regter-commissaris den eed afleggen van den hun opgedragen last getrouwelijk te zullen waarnemen.

766. Zij zijn verplicht om, binnen drie dagen na hunne benoeming, een uittreksel van het vonnis van faillietverklaring, houdende vermelding van den naam, de woonplaats en het beroep van den gefailleerde, van den naam van den regter-commissaris en dien der curators, mitsgaders van den dag van den aanvang des faillissements, te doen aanplakken

op de plaatsen, bij het vonnis van faillietverklaring te bepalen.

Het relaas der aanplakking moet door den deurwaarder op de grosse van het vonnis worden gesteld.

Daarenboven wordt voorschreven uittreksel, binnen vijf dagen na de benoeming der curators, door hunne zorg geplaatst in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen.

767. Ingeval van faillissement eener vennootschap geschiedt de verzegeling, indien dezelve is bevolen, zoowel in het hoofdkantoor als in de woning van elken hoofdelijk voor het geheel verbonden vennoot.

768. Indien de kantonregter, na het ontvangen van het vonnis, bij het laatste lid van art. 760 vermeld, de bevolen verzegeling niet reeds heeft gedaan, moeten de curators dezelve ten spoedigste doen bewerkstelligen.

De kantonregter moet, in allen gevalle, afschrift van het proces-verbaal der verzegeling aan het hof van justitie inzenden.

769. De curators zijn bevoegd om bij of na elke verzegeling te vorderen, dat aan hen worde afgegeven het in den boedel zich bevindende papier, dat op korte dagen loopt, of ter acceptatie moet worden aangeboden.

De kantonregter maakt op zijn proces-verbaal van verzegeling melding van die afgifte, met juiste omschrijving der voorwerpen.

770. Het hof van justitie kan, op voordragt van den regter-commissaris en na verhoor der curators, bevelen, dat, tot voorkoming van groote schade voor den boedel, het bedrijf van den gefailleerde niet plotselijk worde gestaakt, en gedurende eenigen tijd in het belang der schuldeischers door de curators, of door iemand onder hun opzigt, zal worden voortgezet.

In dit geval kunnen de curators van den kantonregter vorderen, dat de voorwerpen, tot dat bedrijf vereischt, buiten de verzegeling worden gehouden.

Het hof kan ten allen tijde, op voordragt van den regter-commissaris en na verhoor van de curators, voorschreven maatregelen intrekken of wijzigen.

771. De curators gaan vervolgens over tot de boedelbeschrijving, en doen zich bijstaan door deskundigen ter waardering van de voorwerpen, tenzij de regter-commissaris, uithoofde van de geringheid dier voorwerpen, die waardering aan hen zelven mogt overlaten.

De gefailleerde wordt daarbij geroepen.

Hij is gehouden alle mogelijke inlichtingen te geven, desnoods, in handen van den regter-commissaris, onder eede te verklaren, of hij andere goederen dan de in zijnen boedel gevondene bezit, en, indien dit het geval mogt zijn, dezelve aan de curators uit te reiken of aan te wijzen.

772. Indien eene verzegeling heeft plaats gehad, wordt de boedelbeschrijving door de curators opgemaakt, naarmate de ontzegeling geschiedt, ten overstaan van den kantonregter, en door deze mede onderteekend.

Vóór en gedurende de boedelbeschrijving kunnen de curators vorderen, dat de boeken, papieren en bescheiden van den gefailleerde aan hen door den kantonregter worden uitgereikt, welke daarvan, mitsgaders van den staat dier boeken, in het proces-verbaal van ontzegeling melding maakt.

773. Indien geene verzegeling is bevolen, wordt de boedelbeschrijving notariëel opgemaakt, tenzij de regter-commissaris, uithoofde van de bijzondere omstandigheden des boedels, den curators mogt toestaan dit bij onderhandsche akte te doen, in welk geval deze akte ter griffie van het hof van justitie zonder uitstel wordt nedergelegd.

774. Indien de gefailleerde vóór de faillietverklaring zijne balans heeft opgemaakt, moet hij die, binnen vierentwintig uren na het in bediening treden van de curators, aan dezen terhandstellen.

775. De balans moet inhouden de opgave en waardering van al de roerende en onroerende goederen van den gefailleerde, den staat der schulden en inschulden, met vermelding der namen van de schuldenaren en schuldeischers, en bijvoeging van zoodanige aanwijzingen, als waaruit de staat zijner zaken kan worden beoordeeld.

776. Indien de balans nog niet is opgemaakt, is de gefailleerde verplicht daartoe over te gaan, of zelf, of door eenen gemagtigde, in tegenwoordigheid van de curators of van iemand van hunnentwege.

De gefailleerde of diens gemagtigde heeft te dien einde, onder het toezigt van de curators, toegang tot de boeken en papieren, zonder dat dezelve, buiten verlof van den regter-commissaris, mogen verplaatst worden.

777. Indien de gefailleerde in gebreke blijft of weigert de balans op te maken, of overleden is zonder dit te hebben gedaan, gaan de curators zelve hiertoe over, met behulp van de boeken en papieren des gefailleerden, en van alle zoodanige onderrigtingen en inlichtingen als zij kunnen verkrijgen.

778. De kantoor- of andere bedienden des gefailleerden vermogen zich niet aan het geven van zoodanige onderrigtingen en inlichtingen te onttrekken.

Bij weigering is de regter-commissaris, op voordragt van de curators, bevoegd om hen te ondervragen, zoo ten opzichte van de inrigting der balans, als wegens de oorzaken en omstandigheden van het faillissement.

In geen geval mogen de huisvrouw of de weduwe, de kinderen en verdere nakomelingen, of de ouders en grootouders des gefailleerden deswege worden ondervraagd.

779. De curators ontvangen alle inkomende gelden op hunne quitantiën.

780. De curators openen de brieven aan den gefailleerde houdende. Indien deze tegenwoordig is, kan hij die opening bijwonen.

781. De curators kunnen, onder goedkeuring van den regter-commissaris, aan den gefailleerde en zijn huisgezin de kleederen, het linnengoed en het huisraad, tot hun eigen gebruik vereischt, afgeven, waarvan een staat door de curators wordt opgemaakt.

Indien er tegen den gefailleerde geene regtsvervolgung terzake van bankbreuk plaats heeft, kunnen de curators door den regter-commissaris worden gemagtigd om, naar de omstandigheden, uit de gereede penningen in het levensonderhoud van het huisgezin te voorzien.

In dit geval bepaalt het hof van justitie de som, die daarvoor zal worden besteed.

782. Alle waren en koopmanschappen, welke ligtelijk aan bederf onderhevig zijn, kunnen, op magtiging van den regter-commissaris, door de curators worden verkocht, op zoodanige wijze als deze zal voorschrijven.

Tot den verkoop van de zoodanige, die niet ligtelijk aan bederf onderhevig zijn, doch, in het belang van den boedel, niet *in natura* behooren bewaard te blijven, wordt, op voordragt van den regter-commissaris, het verlot van het hof vereischt, hetwelk tevens de wijze van verkoop zal bepalen.

783. De opbrengst van de verkooping en na aftrek van de kosten, en alle andere gereede penningen, worden bewaard in eene kist van twee ongelijk werkende sloten voorzien, en de regter-commissaris bepaalt, onder welke verschillende personen de sleutels daarvan moeten worden bewaard.

Indien zulk eene bewaring der gelden, uithoofde van derzelve geringheid of om andere redenen, aan zwaarigheid mogt onderhevig zijn, is de regter-commissaris bevoegd te dien aanzien andere maatregelen te bevelen.

784. Elke maand, of zoo dikwijls de regter-commissaris zulks vordert, moeten de curators aan deze eenen staat der kas aanbieden.

De regter-commissaris kan bevelen, dat de gereede penningen geheel of gedeeltelijk, ten voordeele des boedels, in de consignatiekas worden gestort. Die fondsen kunnen, uit kracht van een bevel van den regter-commissaris, ten allen tijde geheel of bij gedeelten daaruit geligt worden.

785. De curators geven, telken reize als zulks vereischt wordt, aan den regter-commissaris verslag van hetgeen de belangen des boedels betreft.

De regter-commissaris houdt over de curators het noodige toezigt; op zijn rapport beslist het hof van justitie zoodanige geschillen, welke het faillissement doet ontstaan, en tot zijne bevoegdheid behooren.

786. Ingeval er gronden zijn om eene regtsvordering aan te vangen of eene aanhangige voort te zetten, waarbij de belangen van den boedel betrokken zijn, geschiedt die aanleg of voortzetting door of tegen de curators.

Dezen zijn zonder magtiging van den regter-commissaris onbevoegd om eene regtsvordering van dien aard aan te vangen, voort te zetten of zich daartegen te verdedigen.

Ingeval van weigering van den regter-commissaris kan de belanghebbende de magtiging bij het hof van justitie verzoeken.

787. De curators zijn verplicht alle daden te verrigten, welke, ter bewaring van de regten des boedels op de schuldenaren van den gefailleerde, worden vereischt.

788. Zoo dikwerf verzegeling of ontzegeling van

een faillieten boedel moet plaats hebben in een buiten-district, waar geen kantonregter gevestigd is, is de bepaling van art. 624 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering van toepassing.

In dat geval wordt het afschrift van het vonnis, bedoeld bij art. 760 van dit Wetboek, door den griffier van het hof van justitie aan den met de verzege-ling belasten ambtenaar toegezonden.

DERDE AFDEELING.

Van de verificatie der schulden.

789. Zoodra de balans aan den regter-commissaris is aangeboden, beveelt hij de bijeenroeping van alle bekende en onbekende schuldeischers, de bevoorregte en de pand of hypotheek hebbende daaronder begrepen, ten-einde over te gaan tot de verificatie der schuldvorde-ringen.

790. De regter-commissaris bepaalt den dag, het uur en de plaats der bijeenkomst, naar de omstandig-heden en binnen eenen bekwamen termijn.

791. Binnen vijf dagen na het bevelschrift van den regter-commissaris, zijn de curators verplicht de schul-deischers tot het bijwonen der bijeenkomst op te roepen, bij eene aankondiging, welke op de plaatsen door den regter-commissaris bij het bevelschrift aan te wijzen wordt aangeplakt, mitsgaders in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen geplaatst.

De bekende schuldeischers worden daarenboven, binnen den voorschreven termijn, bij brieven opge-roepen.

792. Ten bepaalden dage wordt de bijeenkomst ge-houden, onder voorzitting van den regter-commissaris en in tegenwoordigheid van de curators.

De gefailleerde of deszelfs gemachtigde kan dezelve bijwonen.

793. De regter-commissaris vangt aan met aan de vergadering te doen voorlezen de lijst der schuldei-schers, zoodanig als die uit de balans of andere be-scheiden is opgemaakt, en hij vult die lijst aan met de tot dusverre onbekend gebleven schuldeischers, welke zich in de bijeenkomst hebben aangemeld.

De lijst moet inhouden de namen en woonplaatsen

der schuldeischers, benevens den aard en het bedrag hunner schuldvorderingen.

Zij wordt door den regter-commissaris ter vergadering gesloten en onderteekend.

794. De regter-commissaris gaat vervolgens over tot de verificatie der schuldvorderingen van degenen, die in persoon of bij gemagtigden ter vergadering zijn opgekomen, en zulks op de wijze als bij de volgende artikelen is bepaald.

795. Ieder der aanwezige schuldeischers wordt hoofd voor hoofd opgeroepen, teneinde van de deugdelijkheid zijner schuldvordering, ten overstaan van de curators, en der op de lijst, bij art. 793 vermeld, opgeteekende mede-schuldeischers, voor zooverre zij tegenwoordig zijn, te doen blijken.

De schuldeischers, die vermeenen bevoorregt te zijn, of die pand of hypotheek hebben, doen daarvan tevens opgave.

796. Indien de toelating van den schuldeischer, noch door de curators, noch door eenige der opgekomen schuldeischers, wordt betwist, en, bij voorwaardelijke schulden, waaromtrent in de artt. 752 en volgende de vereischte bepalingen voorkomen, de gezamenlijke schuldeischers zich met de voorwaardelijke schuldeischers, door tusschenspraak van den regter-commissaris, hebben verstaan, wordt de schuldvordering opgeteekend, en overgebracht op eene lijst van erkende schuldeischers.

Die lijst houdt in de namen der schuldeischers, mitsgaders den aard en de hoegrootheid der schuldvordering, en, bij voorwaardelijke, de wijze van afdoening.

797. Ieder opgekomen schuldeischer, mitsgaders de curators, zijn bevoegd te vorderen, dat vóór die opteekening, in handen van den regter-commissaris, de deugdelijkheid der schuldvordering door den schuldeischer, of deszelfs daartoe bijzonderlijk gemagtigde ter vergadering, onder eede worde bevestigd.

De weduwe of de erfgenamen van den schuldeischer zijn, in dit geval, slechts verplicht onder eede te verklaren, dat zij in gemoede van de deugdelijkheid der schuldvordering overtuigd zijn.

798. Indien geene bijzondere volmagt tot het afleggen van den eed is verleend, wordt van de erkenning

aanvankelijk op het proces-verbaal van den regter-commissaris melding gemaakt, en een bekwame termijn verleend om den eed, in persoon of bij gemagtigde, af te leggen.

De volmagt tot het doen van den eed kan onderhands worden opgemaakt, doch moet den af te leggen eed omstandig en naauwkeurig inhouden.

799. Indien de toelating van een of meer schuldeischers door de curators of door eenig mede-schuldeischer wordt betwist, of er geschil ontstaat wegens de wijze van afdoening der voorwaardelijke schuld-vorderingen, bij de artt. 752 en volgende aangeduid, en de regter-commissaris partijen niet kan vereenigen, maakt hij daarvan in zijn proces-verbaal melding, en verwijst de partijen, voor zoover het geschil niet reeds aanhangig is, naar eene, door hem te bepalen, teregtzitting van het hof van justitie, zonder dat daartoe eene dagvaarding wordt vereischt.

800. Indien al de schuldeischers, geplaatst op de lijst, welke uit de balans of andere bescheiden is opgemaakt, in persoon of bij gemagtigden ter vergadering zijn verschenen, en de schuldvorderingen van allen, zonder uitzondering, zijn erkend en overgebracht op de lijst bij art. 796 vermeld, en indien de eedsaflegging ten aanzien van een of meer schuldeischers, welke door gemagtigden zijn vertegenwoordigd, geen uitstel vordert, zal laatstgemelde lijst definitievelijk worden gesloten en door den regter-commissaris onteekend, met vermelding in zijn proces-verbaal, dat al de werkzaamheden, betreffende de verificatie der schuldvorderingen, zijn afgelopen.

In het tegenovergestelde geval wordt de lijst der erkende schuldeischers slechts voorloopig gesloten, en worden de verdere werkzaamheden tot eenen naderen dag uitgesteld.

801. Ingeval er geen geschil bestaat, hetwelk eene regterlijke beslissing vereischt, wordt de dag der nadere vergadering, vóór het sluiten der zitting, door den regter-commissaris bepaald.

De schuldeischers, die in persoon of bij gemagtigden zijn opgekomen, behoeven in dit geval niet nader te worden opgeroepen.

De curators zijn niettemin verplicht om de schuldeischers, die niet zijn opgekomen, bij brieven en door

kennisgeving in een nieuwsblad, van den dag der nadere bijeenkomst te doen kennis dragen.

802. De opgekomen schuldeischers, welke niet woonachtig zijn te Paramaribo, zijn verplicht, bij het proces-verbaal, aldaar woonplaats te kiezen.

Bij gebreke daarvan kunnen alle exploiten en kennisgevingen aan dezelve ter griffie van het hof van justitie beteekend en bezorgd worden.

803. Indien de vergadering is uitgesteld terzake van een geschil, hetwelk eene regterlijke beslissing vereischt, wordt de dag der nadere bijeenkomst door den regter-commissaris bepaald, zoodra het vonnis in kracht van gewijsde zal zijn gegaan.

De oproeping der schuldeischers tot het bijwonen dier vergadering geschiedt door de curators, in dat geval, in maniere als volgt:

Degenen, die de eerste bijeenkomst in persoon of bij gemagtigden hebben bijgewoond, bij brieven aan hunne woonplaatsen, indien zij woonachtig zijn te Paramaribo, en de overige opgekomen schuldeischers insgelijks bij brieven aan de gekozen woonplaats bezorgd, of, bij gebreke dier keuze, ter griffie van het hof nedergelegd;

De overige schuldeischers door plaatsing eener aankondiging in een nieuwsblad.

804. Ten bepaalden dage wordt met de verdere verificatie der schuldvorderingen voortgegaan, zooals bij de artt. 795, 796, 797 en 798 is voorgeschreven.

De schuldeischers, die de eerste bijeenkomst niet hebben bijgewoond, zijn niet bevoegd om de wettigheid der reeds op de lijst der erkende geplaatste schuldvorderingen te betwisten.

805. Indien er geschil ontstaat ten aanzien van de verificatie der schuldvorderingen van de bij het vorig artikel vermelde schuldeischers, zal de regter-commissaris daarvan in zijn proces-verbaal melding maken, en voorts handelen zooals bij art. 799 is voorgeschreven.

Het geding over dit geschil zal echter, noch de raadgevingen en beslissing over een door den gefailleerde aangeboden accoord, noch de vereffening des boedels, kunnen belemmeren.

806. Indien in de eerste of in de volgende bijeenkomst de werkzaamheden niet op éenen dag kunnen afloopen, zal de regter-commissaris de zitting telken reize tot eenen anderen dag uitstellen, en daarvan bij

het proces-verbaal melding maken, zonder nadere oproeping.

807. Zij, die noch aan de eerste, noch aan de tweede oproeping hebben voldaan, worden niet als schuldeischers in den boedel erkend, zoolang zij hunne schuldvorderingen niet hebben laten verifiëren, en derzelver deugdelijkheid desgevorderd hebben beëdigd.

Die verificatie geschiedt op de wijze, als bij art. 841 is bepaald.

808. De curators zijn verplicht in de gedingen, opzigtelijk de verificatie der schuldvorderingen, tot bewaring van de regten des boedels op te treden.

Het hof van justitie zal, na verhoor van het openbaar ministerie, zooveel mogelijk over alle geschillen bij een en hetzelfde vonnis uitspraak doen.

VIERDE AFDEELING.

Van het accoord.

809. De gefailleerde is bevoegd om aan zijne gezamenlijke schuldeischers een accoord aan te bieden.

810. Indien hij een ontwerp van accoord, uiterlijk acht dagen vóór het beleggen der eerste vergadering tot verificatie der schuldvorderingen, ter griffie van het hof van justitie heeft nedergelegd, en bij afschrift aan den regter-commissaris medegedeeld, kan daarover, in het geval bij het eerste lid van art. 800 voorzien, dadelijk worden geraadpleegd en beslist.

811. De raadpleging en beslissing worden tot eene volgende door den regter-commissaris te bepalen vergadering uitgesteld:

- 1°. Wanneer, in het geval van het eerste lid van art. 800, een of meer schuldeischers verlangen het accoord nader in beraad te nemen;
- 2°. Wanneer, in het geval van het laatste lid van voorschreven artikel, eene tweede bijeenkomst heeft moeten worden belegd, terzake van de verdere verificatie der schuldvorderingen;
- 3°. Wanneer het ontwerp van accoord, noch ten behoorlijken tijde ter griffie is nedergelegd, noch op de eerste vergadering is ingeleverd, maar eerst bij de volgende wordt aangeboden,

en een of meer der schuldeischers verlangen ,
dat niet dadelijk daarover worde geraadpleegd
en beslist.

812. Tot het raadplegen en beslissen over het
aangeboden accoord zijn alleen gerechtigd de schuldei-
schers, wier schuldvorderingen zijn erkend en als
zoodanig opgeteekend op de lijst bij art. 796 vermeld,
gelijk ook zij, die bij uiterlijk gewijsde als schuldeischers
zijn toegelaten.

De bevoorregte, de pandbezittende en de hypothe-
kaire schuldeischers hebben geene stem, tenware of
voor zooveel zij van hun voorregt, pandregt of hypo-
theek, ten behoeve van den boedel, afstand doen.

Die afstand heeft geen gevolg, indien het accoord
niet tot stand komt.

813. Indien zich ter vergadering, waarop over het
accoord wordt geraadpleegd, alsnog schuldeischers
aanmelden, welke bij de vroegere bijeenkomsten niet
zijn opgekomen, zullen dezelve worden toegelaten,
mits omtrent de verificatie hunner schuldvorderingen
geen verschil ontsta, en zij desgevorderd den eed
dadelijk afleggen.

814. Tot de raadpleging zullen ook worden toege-
laten de bevorens bij gemagtigden verschenen schuld-
eischers, aan welke de eed was opgelegd, nadat zij
dien in persoon of bij gemagtigde hebben afgelegd.

815. Tot het aannemen van het accoord wordt
vereischt de toestemming van twee derden der concu-
rente schuldeischers, welke drie vierden van het bedrag
der niet bevoorregte, door geen pand gedekte, noch
hypothekaire schuldvorderingen vertegenwoordigen, of
wel drie vierden dier schuldeischers, welke twee derden
van voormeld bedrag uitmaken.

816. Indien drie vierden der ter vergadering tegen-
woordige schuldeischers, meer dan de helft van het
bedrag der schuldvorderingen vertegenwoordigende, in
het accoord bewilligen, zal de raadpleging voor eens,
tot eenen naderen zoo kort mogelijk door den regter-
commissaris te bepalen dag, worden uitgesteld, zonder
nadere oproeping.

817. Het accoord zal, na deszelfs aanneming, da-
delijk worden onderteekend door de schuldeischers,
die tot hetzelfde zijn toegetreden.

818. Bij het proces-verbaal van den regter-commis-

saris wordt de uitslag der beslissing aangeteekend, en, ingeval van aanneming van het accoord, moet hij hetzelfde binnen den tijd van acht dagen, na verloop van den hierna te melden termijn van verzet, aan het hof van justitie ter homologatie aanbieden.

819. De schuldeischers, wier schuldvorderingen ten tijde van de raadplegingen over het accoord zijn erkend, en die niet tot hetzelfde zijn toegetreden, kunnen zich tegen deszelfs homologatie verzetten, mits zij eene akte van verzet, met redenen bekleed, aan de curators en aan den gefailleerde beteekenen, en een afschrift daarvan ter griffie nederleggen, alles uiterlijk binnen acht dagen na de aanneming van het accoord, die dag niet daaronder begrepen.

Het verzet zal onder anderen daarop kunnen gegrond zijn, dat de baten des boedels aanmerkelijk tebovengaan de som bij het accoord bedongen.

820. Ingeval van verzet zal de regter-commissaris bij een bevelschrift den dag bepalen, waarop door hem aan het hof deswege zal worden rapport gedaan.

Dit bevelschrift wordt door de curators aan de partijen, bij het vorige artikel vermeld, zoo spoedig mogelijk, en ten minste acht dagen vóór den bepaalden regtsdag, beteekend.

De gefailleerde is bevoegd om ter verdediging of toelichting van het accoord op te treden.

De schuldeischers, die in het accoord hebben toestemd, of die de raadpleging over hetzelfde niet hebben bijgewoond, kunnen op de teregtzitting verschijnen, en zich in het geding voegen.

821. Het hof van justitie zal na het verloop van den termijn tot verzet, hetzij hetzelfde al of niet gedaan zij, op de conclusiën van het openbaar ministerie, de homologatie toestaan of weigeren.

822. De homologatie maakt het accoord verbindend voor alle schuldeischers zonder onderscheid, bekend of onbekend, daaronder begrepen degenen, die later mogten opkomen; behoudens het regt van degenen, die bevoorregt zijn, pand of hypotheek hebben.

In geen geval echter kunnen de schuldeischers, welke zich eerst na het homologeren van het accoord aanmelden, iets van hunne medeschuldeischers terugvorderen terzake van uitdeelingen, welke naar luid van het accoord uit den boedel zijn gedaan, onverminderd

hun regt voor het bedrag van het accoord op den gefailleerde.

823. Nadat het vonnis, waarbij de homologatie is toegestaan, aan de curators is beteekend, zijn dezen verplicht aan den gefailleerde, ten overstaan van den regter-commissaris, rekening en verantwoording te doen.

De geschillen, welke deswege mogten ontstaan, worden door den regter-commissaris naar het hof van justitie verwezen.

Indien bij het accoord geene andere bepalingen deswege zijn gemaakt, geven de curators aan den gefailleerde tegen behoorlijke kwijting af alle goederen, gelden, effecten, boeken en papieren, tot den boedel behorende.

Van een en ander wordt door den regter-commissaris bij zijn proces-verbaal melding gemaakt.

824. Het hof van justitie is bevoegd om, op voordragt van den regter-commissaris en na verhoor van het openbaar ministerie, bij het verleenen der homologatie, den ongelukkigen en te goeder trouw gehandeld hebbenden gefailleerde dadelijk te rehabiliteren.

In alle andere gevallen kan de rehabilitatie niet anders plaats hebben, dan op de wijze bij de laatste afdeeling van dezen titel bepaald.

825. Indien geen accoord is aangeboden of aangenomen, of de homologatie is geweigerd, wordt de boedel door het hof van justitie insolvent verklaard, en bevolen, dat dezelve door de curators zal worden vereffend.

VIJFDE AFDEELING.

Van de vereffening des boedels.

826. Zoodra het bevelschrift, bij het vorige artikel vermeld, is uitgevaardigd, gaan de curators over tot de vereffening des boedels, met inachtneming der volgende bepalingen.

827. De roerende goederen, in den boedel aanwezig, worden door de curators, ten overstaan van eenen bevoegden ambtenaar, daartoe door den regter-commissaris benoemd, en met inachtneming der plaatselijke gebruiken, in het openbaar verkocht; tenware het hof van justitie, op verslag van den regter-commissaris, mogt bepalen, dat deze of gene bepaaldelijk aan te

wijzen voorwerpen, in het belang van de gezamenlijke schuldeischers, onder de hand zullen worden verkocht, of bij verkoop der onroerende goederen overgenomen, in beide gevallen voor of boven den prijs, waarop dezelve door daartoe te benoemen deskundigen zullen worden geschat.

828. De pandhouder of beleener kan alle regten nitoefenen, welke hem bij de wet zijn toegekend, evenals of er geen faillissement had plaats gehad. Alle daartoe betrekkelijke sommatiën, bij de wet vereischt, worden aan de curators gedaan.

De curators kunnen niettemin, met magtiging van den regter-commissaris, den pandhouder of beleener desnoods in regten oproepen, teneinde een termijn worde bepaald, binnen welken hij zal verplicht zijn zijne regten uit te oefenen, en na verloop van welken, hij ontstentenis, de curators zullen bevoegd zijn de verpande of beleende voorwerpen op te eischen, en dezelve, behoudens het regt van den pandhouder of beleener, zelve te doen verkoopen, op de wijze bij het vorige artikel omschreven.

829. De pandhouder of beleener, die van zijne regten heeft gebruik gemaakt, is verplicht de opbrengst van het voorwerp aan de curators te verantwoorden, met uitkeering van hetgeen die opbrengst het verschuldigde, met de interesten en kosten, tebovengaat. Indien die opbrengst niet toereikend is om den pandhouder of beleener te voldoen, treedt hij voor het ontbrekende als concurrent schuldeischer in den boedel op.

830. De curators kunnen met magtiging van den regter-commissaris het verpande of beleende voorwerp lossen, tegen voldoening van het daarop verschuldigde met interesten en kosten.

831. De onroerende goederen, tot den boedel behoorende, worden door de curators in het openbaar, ten overstaan van eenen bevoegden ambtenaar, daartoe door den regter-commissaris benoemd, met inachtneming der plaatselijke gebruiken, verkocht. De termijnen van betaling worden door den regter-commissaris vastgesteld.

Indien dezelve met hypothekaire inschrijvingen zijn bezwaard, moeten de voorschriften van art. 1239 van het Burgerlijk Wetboek worden inachtgenomen.

832. Ingeval van het beding, bij het tweede lid van art. 1207 des Burgerlijken Wetboeks vermeld, kan de hypothekaire schuldeischer zijne regten uitoefenen, alsof er geen faillissement had plaats gehad.

Om tot den verkoop over te gaan, is hij echter verplicht, behalve de formaliteiten bij art. 1239 van dat Wetboek voorgeschreven, den dag des verkoops aan de curators te doen beteekenen, ten minste dertig dagen vóór de toewijzing, tenware met den verkoop reeds vóór het faillissement een aanvang ware gemaakt.

833. De hypothekaire schuldeischer, waarvan bij het vorige artikel is gehandeld, is, na den verkoop van het verbonden perceel, tot dezelfde verplichtingen gehouden, als bij het eerste lid van art. 829 ten aanzien van den pandhouder of beleener is vermeld.

834. De curators kunnen, op dezelfde wijze als bij het tweede lid van art. 828 is vermeld, desnoods in regten, den termijn doen bepalen, binnen welken de hypothekaire schuldeischer, bij art. 832 bedoeld, zal verplicht zijn tot den verkoop over te gaan, en na verloop van welken termijn de curators, bij ontstentenis, zullen bevoegd zijn om, behoudens het regt van den schuldeischer op de opbrengst van het voorwerp, hetzelfde te doen verkoopen.

835. De hypothekaire schuldeischer, die niet ten volle voor de hoofdsom, de interesten en kosten is voldaan, treedt voor het ontbrekende als concurrent schuldeischer in den boedel op, overeenkomstig het bepaalde bij art. 829.

836. Na afloop van den verkoop der goederen, zoo roerende als onroerende, wordt door de curators een staat opgemaakt van de erkende schuldeischers, die, bij de verificatie van hunne schuldvorderingen, opgave hebben gedaan van privilege, pand of hypotheek.

Zij nemen daartoe de titels der schuldvorderingen over tegen bewijs. De regter-commissaris maakt daaruit de algemeene rangschikking op, aanwijzende de opbrengst der onderscheidene verkochte voorwerpen, den rang waartoe ieder der voormelde schuldeischers gerechtigd is, en de som waarvoor hij batig wordt gerangschikt, en eindelijk de som, welke dientengevolge ten bate van de concurrente schuldeischers mogt overblijven.

837. De curators worden, als eerst bevoorregte

schuldeischers, op de geheele opbrengst gerangschikt voor de kosten op het faillissement gevallen, hun loon daaronder begrepen.

Dat loon wordt bepaald op twee en een half ten honderd van de opbrengst der verkochte roerende en onroerende goederen, van de overige ontvangsten, en van de gereede penningen in den boedel gevonden, behoudens de bevoegdheid van het hof van justitie om aan de curators daarenboven eene som voor buitengewone vacatiën toe te leggen, indien, uithoofde van de geringheid des boedels, of van buitengewone bemoeienissen, zulks billijk wordt geacht.

838. De rangschikking wordt met de bewijzen, op bevel van den regter-commissaris, door de curators ter griffie nedergelegd, om aldaar gedurende veertien dagen te verblijven, ter inzage van een ieder.

Van dat nederleggen wordt aankondiging gedaan op de wijze bij art. 791 bepaald.

De termijn van veertien dagen begint te loopen van den dag, nadat de aankondiging in het nieuwsblad is geplaatst.

839. Indien binnen den voorschreven termijn geen verzet is gedaan, wordt de rangschikking door den regter-commissaris definitievelijk gesloten, zonder dat daartegen eenig verder verzet hoegenaamd wordt toegelaten.

840. Ingeval van verzet wordt het sluiten der rangschikking uitgesteld, totdat over de gerezen geschillen bij uiterlijk gewijsde is uitspraak gedaan.

841. Het verzet wordt gedaan ter griffie bij schriftelijke verklaring of bij exploit, in beide gevallen behelzende de gronden van het verzet.

Geen schuldeischer, wiens schuldvordering niet vooraf is geverifieerd, is bevoegd tot het doen van verzet, tenzij hij daarbij tevens verzoek doe om alsnog tot verificatie te worden toegelaten. Deze verificatie geschiedt ten overstaan van den regter-commissaris en de curators. De gefailleerde of deszelfs gemagtigde kan daarbij tegenwoordig zijn.

De erkende schuldeischers worden daartoe tegen zekeren dag, door den regter-commissaris te bepalen, bij brieven opgeroepen, alles ten koste van den nalatigen schuldeischer.

842. Ingeval van verzet tegen de rangschikking

worden de geschillen door den regter-commissaris naar het hof van justitie verwezen, en daartoe de dag der teregtzitting bepaald.

Ieder erkend schuldeischer kan bij het hof voor zijn belang optreden.

Alle gerezen geschillen worden, zooveel mogelijk, bij een en hetzelfde vonnis beslist, op verslag van den regter-commissaris, en op conclusiën van het openbaar ministerie.

843. Indien het belang van dezen of genen pandhouder, beleener of hypotheekairen schuldeischer medebrengt om den afloop der algeheele rangschikking niet af te wachten, en eene bijzondere rangschikking aan de overige schuldeischers in den boedel geen na-deel toebrengt, kan het hof van justitie, op verzoek van den belanghebbende, na verhoor van de curators en op het verslag van den regter-commissaris, eene bijzondere rangschikking bevelen om op de wijze als hiervoren is bepaald te worden gehouden over de opbrengst van goederen, hetzij roerende, hetzij onroerende, bij het regterlijk bevel bepaaldelijk aan te wijzen.

In dat geval wordt de schuldeischer uit de opbrengst van het voorwerp voldaan, en worden, ingeval van hypotheek, de inschrijvingen doorgehaald.

844. Het hof van justitie beveelt, na het sluiten der algeheele rangschikking, de doorhaling van inschrijvingen op de verkochte goederen, op den voet als bij art. 1241 van het Burgerlijk Wetboek is voorgeschreven, met inachtneming der bepalingen van de artt. 1242 en volgende van hetzelfde Wetboek.

845. De gelden, welke, na het sluiten der rangschikking, ten bate van de concurrente schuldeischers overblijven, worden ponds-ponds-gelijke onder hen verdeeld.

De curators zijn echter bevoegd om, met vergunning van den regter-commissaris, ook vóór het sluiten der rangschikking, uit de daartoe beschikbare gelden voorloopig uitdeeling of uitdeelingen te doen.

De regter-commissaris bepaalt telkens het beloop der uitdeeling, en de wijze waarop van de te doene uitdeeling aan de schuldeischers zal worden kennis gegeven.

846. In de uitdeelingen, welke, vóór de uitbetaling

van den koopprijs der met hypotheek bezwaarde goederen, plaats hebben, deelen de hypothekaire schuldeischers met de concurrente, in evenredigheid van het volle beloop hunner schuldvorderingen.

Hetgeen zij alzoo vooraf zullen hebben genoten wordt gekort op hetgeen vervolgens zal blijken aan hen, uit de opbrengst van de kooppenningen van het verbonden voorwerp, toe te komen, en het beloop van dat vooraf genotene komt in den algemeenen boedel terug.

De vorenstaande bepalingen zijn ook toepasselijk op pand- en bevoorregte schulden.

847. Ieder schuldeischer, welke niet bij de werkzaamheden der verificatie is opgekomen, kan, zoolang de laatste uitdeeling niet heeft plaats gehad, tegen alle of verdere uitdeeling der gereede penningen verzet doen, bij een aan de curators beteekend exploit.

In dat geval is hij verplicht om zijne schuldvordering alsnog te doen verifiëren, en desgevorderd derzelve deugdelijkheid te beëedigen, ten overstaan van den regter-commissaris, en in tegenwoordigheid van de curators en de erkende schuldeischers, nadat laatstgemelden, ten koste van den opposant, bij brieven tegen zekeren bekwamen dag, door den regter-commissaris te bepalen, zullen zijn opgeroepen.

848. Indien de schuldvordering, desnoods na regterlijk onderzoek, wordt erkend, is de schuldeischer bevoegd om zijn regt op het nog onverdeelde, zelfs voor hetgeen vroeger aan de erkende schuldeischers mogt zijn uitgedeeld, uit te oefenen.

Hij kan echter in geen geval van laatstgemelden iets terugvorderen.

849. De bevoorregte schuldeischer behoudt, in het geval des vorigen artikels, zijn regt op de opbrengst van het voorwerp of de voorwerpen, waarop het privilege was gevestigd, voor zooverre er nog penningen, uit welken hoofde, in den boedel voorhanden zijn.

850. Een hypothekaire schuldeischer, die zijne schuldvordering niet tijdig heeft laten verifiëren, kan, tot behoud zijner hypothekaire regten en zijner aanspraak, voor het te kort komende, op de nog niet verdeelde penningen, verzet doen, mits hij alsnog de schuldvordering doe verifiëren, en derzelve deugdelijkheid desgevorderd onder eede bevestige.

Hij behoudt in dat geval al zijne regten, en, indien

het verbonden perceel verkocht is, kan hij dezelve doen gelden op dezelfde wijze, als bij het vorige artikel, ten aanzien van bevoorregte schuldeischers, is bepaald.

851. Indien de gefailleerde niet persoonlijk verbonden is tot betaling van eene schuld, gevestigd op een onroerend goed, hetwelk hij als derde bezit, heeft de hypotheekaire schuldeischer, voor het te kort komende, geen aanspraak op zijnen boedel.

852. De schuldeischer, die houder is van eene hoofdelijke verbindtenis tusschen den gefailleerde en andere insgelijks gefailleerde mede-schuldenaren, kan in alle derzelver boedels opkomen, totdat de schuld ten volle zal zijn gekweten.

853. De schuldeischer, die door borgtogt is verzekerd, komt in den boedel van den gefailleerde op voor zijne schuldvordering, onder aftrek van hetgeen hij van den borg heeft ontvangen.

De borg heeft regt voor al datgene, wat hij tot bevrijding van den gefailleerde heeft betaald.

854. Ingeval van faillissement van den man neemt de vrouw *in natura* terug alle roerende en onroerende goederen, welke haar toebehooren, en niet in de gemeenschap vallen.

De aanbrengrst der goederen, bij het aangaan des huwelijks buiten de gemeenschap gehouden, wordt bewezen zooals bij art. 203 van het Burgerlijk Wetboek is voorgeschreven.

Van de roerende goederen, staande huwelijk, bij erfenis, legaat of schenking, aan de vrouw opgekomen, en buiten de gemeenschap vallende, moet blijken uit eene daarvan opgemaakte beschrijving, of uit andere voldoende bescheiden, ten genoee van den regter.

De goederen voortgesproten uit de belegging of wederbelegging van gelden, aan de vrouw buiten gemeenschap toebehoorende, worden insgelijks door haar teruggenomen, mits die belegging of wederbelegging door voldoende bescheiden, ten genoee des regters, zij bewezen.

855. De vrouw oefent hare hypotheekaire regten uit, evenals alle andere schuldeischers van dien aard. Zij deelt voor hare persoonlijke schuldvorderingen met de overige concurrente schuldeischers.

856. De goederen door de vrouw uit kracht van

art. 854 teruggenomen, blijven belast met de hypotheeken en schulden, waarmede dezelve wettiglijk waren bezwaard.

857. De vrouw heeft geene aanspraak op den boedel terzake van voordeelen bij huwelijksche voorwaarden besproken; wederkeeriglijk kunnen de schuldeischers geen genot hebben van de voordeelen, die de vrouw aan den man bij huwelijksche voorwaarden heeft toegezegd.

858. De curators kunnen door den regter-commissaris worden gemagtigd om met de schuldenaren van den boedel dadingen te treffen, gelijk mede om accoorden of schikkingen met dezelve aan te gaan.

De getroffen overeenkomsten zullen echter, om geldig te zijn, door het hof van justitie moeten worden goedgekeurd.

859. Indien er geen gegrond vooruitzicht bestaat, dat er meerdere penningen zullen inkomen, worden de schuldeischers, tegen zekeren door den regter-commissaris te bepalen dag, opgeroepen om de rekening en verantwoording aan te hooren, welke door de curators ten overstaan van den regter-commissaris zal worden afgelegd; het overblijvend batig slot wordt onder de schuldeischers verdeeld, en de curators worden ontslagen.

Indien er eene lijfrente ten laste van den boedel loopt, zullen de vereischte voorzieningen worden getroffen, teneinde aan het voorschrift van art. 1802 van het Burgerlijk Wetboek worde gevolg gegeven.

860. Indien na het ontslag der curators mogt blijken, dat er nog inschulden of goederen van den boedel aanwezig zijn, welke ten tijde van de vereffening niet bekend waren, zal het hof van justitie, op het verzoek van den eerstopkomenden schuldeischer, eenen regter-commissaris benoemen, en voorts hetzij de afgetreden curators of deanren aanstellen, teneinde het beloop of de opbrengst dier inschulden of goederen onder de schuldeischers nader te verdeelen.

861. Indien, na het ontslag der curators, aan den gefailleerde vóór zijne rehabilitatie goederen zijn opgekomen, zal, op verzoek als voren, de gefailleerde door het hof van justitie worden gehoord of behoorlijk opgeroepen.

De benoeming van eenen regter-commissaris en de curateele wordt in dit geval niet verleend, wanneer de

aan den gefailleerde opgekomen goederen van zoodanig gering bedrag zijn, dat, na aftrek der vermoedelijke onkosten, de schuldeischers daarbij geen wezenlijk belang hebben.

862. De lijfswang, welke vóór de faillietverklaring bereids tegen den schuldenaar was tenuitvoergelegd, blijft stand houden overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

863. Na de verklaring, bij art. 825 vermeld, kunnen de schuldeischers den lijfswang, tegen hem bevoens verkregen, ten uitvoer doen leggen.

864. Het staat den gefailleerde vrij om, niettegenstaande de faillietverklaring en daarop gevolgde insolventie, tot behoud of herkrijging van zijne persoonlijke vrijheid, van het hof van justitie te verzoeken, dat geen lijfswang tegen hem zal kunnen worden uitgeoefend, of dat hij, reeds in gijzeling of daarin aanbevolen zijnde, uit dezelve zal worden ontslagen.

865. Het verzoek, bij het vorige artikel vermeld, wordt door het hof van justitie toegestaan in de gevallen, waarin de gefailleerde, volgens het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, tot het voorregt van geregtelijken boedelafstand zoude kunnen worden toegelaten.

Alvorens op het verzoek definitievelijk te beslissen, beveelt het hof, dat de schuldeischers, die den verzoeker hebben doen gijzelen of in gijzeling hebben aanbevolen, worden gehoord of behoorlijk opgeroepen, en dat wijders het gedaan verzoek wordt openbaar bekend gemaakt door de aanplakking eener aankondiging op eene tabelle in de gehoorzaal van het hof, en voorts op zoodanige plaats als de regter zal aanwijzen.

Ieder schuldeischer, die een vonnis tot lijfswang heeft verkregen, kan zich binnen den tijd van ééne maand tegen het verzoek verzetten, en het hof van justitie doet vervolgens uitspraak, na verhoor van het openbaar ministerie.

ZESDE AFDEELING.

Van rehabilitatie.

866. De gefailleerde, die niet reeds dadelijk bij het homologeren van het accoord, naar aanleiding van art. 824, is gerehabiliteerd, of deszelfs erfgenamen, in het geval bij art. 740 vermeld, zijn bevoegd een ver-

zoek van rehabilitatie in te leveren bij den regter, die de faillietverklaring heeft uitgesproken, al ware het dat de gefailleerde elders mogt woonachtig zijn.

867. Tot de rehabilitatie worden niet toegelaten zij, die schuldig zijn verklaard aan stellionaat, of die terzake van bankbreuk, diefstal, oplichting, of misbruik van in bewaring gegeven gelden of goederen, zijn veroordeeld.

868. De gefailleerde of deszelfs erfgenamen zijn tot dat verzoek niet ontvankelijk, tenzij bij het verzoekschrift zij overgelegd het bewijs, waaruit blijkt, dat alle schuldeischers, ten genoeye van elk hunner, zijn voldaan.

869. Het verzoek wordt aangeplakt op dezelfde wijze, als hierboven bij het tweede lid van art. 865 is vermeld. Daarenboven wordt daarvan aankondiging gedaan in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen.

870. Ieder schuldeischer is bevoegd om, binnen den tijd van twee maanden na voorschreven aankondiging, verzet tegen het verzoek te doen, bij een exploit ter griffie van het hof van justitie beteekend.

Dat verzet zal alleen daarop kunnen gegrond zijn, dat door den schuldenaar niet behoorlijk aan het voorschrift van art. 868 is voldaan.

871. Na verloop der voormelde twee maanden zal het hof, om het even of er verzet of geen verzet is gedaan, op de conclusie van het openbaar ministerie, het verzoek, bij eindvonnis, toestaan of weigeren.

872. Zoodra het vonnis, waarbij de rehabilitatie wordt toegestaan, is gewezen, wordt hetzelfde, ten verzoeken van den gerehabiliteerde, openlijk in de gehoorzaal van het hof voorgelezen, en in de registers ingeschreven.

TWEDE TITEL.

VAN SURSEANCE VAN BETALING.

873. Surseance van betaling wordt bij uitsluiting toegestaan aan kooplieden, welke, hetzij door buitengewone omstandigheden van oorlog, hetzij door andere onvoorziene rampen, buiten staat zijn geraakt om zich op het oogenblik jegens hunne schuldeischers te kunnen

kwijten, doch die volgens hunnen staat of balans, door deugdelijke bescheiden gestaafd, aantoonen, dat zij, door het te verleenen nitstel, hen ten volle zullen kunnen voldoen.

874. Het verzoekschrift om surseance wordt ingediend bij het hof van justitie; het wordt door den schuldenaar en zijn praktizijn geteekend.

875. Bij dit verzoekschrift moet door den schuldenaar worden overgelegd:

- 1°. Het bewijs van de onvoorziene rampen, waarop hij zich beroept;
- 2°. Een staat of balans, door de vereischte bescheiden gestaafd, benevens eene door hem opgemaakte waardering zijner goederen en baten;
- 3°. De opgaven van de namen en woonplaatsen zijner schuldeischers, en het bedrag hunner schuldvorderingen;
- 4°. Eene bijzondere lijst, bevattende de opgave der namen en woonplaatsen van zoodanige schuldeischers, welke woonachtig zijn of zich bevinden ter plaatse, alwaar het hof van justitie zitting houdt.

Al deze stukken worden ter griffie van het hof nedergelegd, teneinde ieder daarvan inzage zoude kunnen nemen.

876. Het hof van justitie beveelt dadelijk, dat de schuldeischers op de lijst bij n°. 4 van het vorige artikel vermeld, benevens de schuldenaar, door den griffier, tegen zekeren door het hof bepaalden korten dag, bij brieven worden opgeroepen, teneinde op het verzoekschrift te worden gehoord.

Ieder schuldeischer, waar dezelve ook mogt woonachtig zijn, is bevoegd om, zelfs zonder oproeping, op te komen.

877. Ten bepaalden dage worden de opgekomen schuldeischers door het hof van justitie op het gedaan verzoek gehoord.

Indien duidelijk blijkt, dat er geene termen hoegenaamd zijn om de surseance te verleenen, wijst het hof het gedaan verzoek dadelijk en voor goed van de hand.

In ieder ander geval verleent het hof provisioneele surseance, en benoemt daarbij twee of meer personen,

bij voorkeur uit de voornaamste schuldeischers, teneinde met en benevens den verzoeker het beheer over zijne zaken te voeren.

De benoemden kunnen ten allen tijde op hun verzoek, of op dat van een of meer schuldeischers, worden ontslagen en door anderen vervangen.

De beschikking, waarbij provisioneele surseance is verleend, is voor geen hooger beroep vatbaar.

878. Indien een verzoek tot surseance is geschied, en een of meer schuldeischers, naar aanleiding van art. 739, de faillietverklaring van den schuldenaar vragen, wordt op het eerste verzoek vooraf beschikt, in maniere als bij het volgende artikel is bepaald.

879. Indien provisioneele surseance is verleend, wordt het verzoek tot faillietverklaring aangehouden, totdat het hof van justitie over de definitieve surseance zal hebben beschikt.

Indien de provisioneele surseance is geweigerd, kan het hof, zoo daartoe gronden zijn, de faillietverklaring uitspreken.

880. Zoodra de in het derde lid van art. 877 vermelde bewindvoerders zijn benoemd, zijn dezen, op hunne verantwoordelijkheid, verplicht om van hunne aanstelling te doen blijken bij aanplakking op de plaatsen, door het hof bij zijne beschikking aangewezen, alsmede door aankondiging in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen.

881. Tegelijk met het verleenen van de voorloopige surseance, stelt het hof van justitie de stukken in handen van twee regters-commissarissen.

Dezen bevelen daarop eene comparitie, zoo van den schuldenaar als van diens schuldeischers, tegen eenen bepaalden dag, welke door den verzoeker tijdig wordt bekend gemaakt op de wijzen bij het vorige artikel voorgeschreven.

Afschrift van het verzoekschrift, benevens de bescheiden, worden inmiddels, zoowel ter griffie van het hof van justitie, als ten kantore van den praktijzen in art. 874 vermeld, nedergelegd, teneinde ieder daarvan inzage kunne nemen.

882. Op den dag der comparitie moet door of vanwege den schuldenaar aan regters-commissarissen worden terhandgesteld eene verklaring van de benoemde bewindvoerders, houdende dat hun, na onderzoek, is

gebleken, dat de ten requeste overgelegde staat of balans opregt is, en met de boeken en verdere bescheiden overeenstemt.

883. Ten bepaalden dage worden de schuldeischers en de schuldenaar door regters-commissarissen gehoord, en wordt vervolgens door dezen aan het hof van justitie verslag gedaan omtrent de vervulling der bij de wet voorgeschreven formaliteiten, omtrent de gezindheid van de schuldeischers ten aanzien van het verzoek, alsmede wat hun zij gebleken van de buitengewone omstandigheid en rampen door den schuldenaar aangevoerd, en of er al dan niet waarschijnlijkheid bestaat, dat hij door middel zijner surseance zijne schuldeischers ten volle zal kunnen voldoen, en eindelijk of in de handelingen van den verzoeker sporen van kwade trouw zijn ontdekt geworden.

884. Indien het aan het hof van justitie uit het verslag van regters-commissarissen blijkt, dat twee derden der concurrente schuldeischers, wier vordering uitmaakt drie vierden der schuld, of wel drie vierden dier schuldeischers, wier schuldvordering twee derden der schuld beioopt, zich tegen het verzoek hebben verzet, wordt hetzelfde dadelijk en zonder verder onderzoek van de hand gewezen.

In het tegenovergestelde geval doet het hof uitspraak, zooals het vermeent te behooren. Die uitspraak is niet aan hooger beroep onderworpen.

In allen gevalle beveelt het hof, dat door de bewindvoerders van het toestaan of weigeren van het verzoek bekendmaking worde gedaan, op de wijzen bij art. 830 voorgeschreven.

885. Surseance van betaling wordt voor zoodanigen tijd verleend als het hof van justitie zal noodig achten, mits den tijd van twaalf maanden niet tebovengaan.

Zij neemt haren aanvang van den dag, dat de provisioneele surseance is verleend.

De surseance kan niet worden verlengd, tenzij uit hoofde van dringende redenen, en van een nieuw en volledig onderzoek op den voet als bij dezen titel is voorgeschreven.

886. Zoodra de voorloopige surseance is verleend, is de schuldenaar onbevoegd om, zonder medewerking, magtiging of bijstand der bewindvoerders, zijne roerende of onroerende goederen te vervreemden, te ver-

panden of te bezwaren, gelden te ontvangen of te betalen, of eenige daden van beheer uit te oefenen.

887. De betaling van schulden, op het oogenblik van het vragen der surseance bestaande, kan, gedurende dezelve, niet anders plaats hebben dan aan al de schuldeischers, in evenredigheid van derzelver schuldvorderingen, behoudens de bepalingen van art. 890.

888. Gedurende den loop der provisioneele of der definitieve surseance, kan de schuldenaar niet tot de betaling zijner schulden worden genoodzaakt; alle aangevangen executiën, zelfs die van eenen nog niet tenuitvoergelegden lijfswang, worden geschorst.

Het beslag op den persoon of op de goederen van den verzoeker, bevorens gelegd, blijft in stand, onverminderd het vermogen van deze om, met magtiging of bijstand der bewindvoerders, en wanneer het belang der schuldeischers zulks mogt vereischen, de opheffing van een of ander bij den regter te vorderen, tegen het stellen van voldoende zekerheid voor de volle voldoening van het verschuldigde, in het geval dat na afloop der surseance aan alle overige schuldeischers volledige betaling zal worden gedaan.

889. De surseance stuit den loop niet van reeds aanhangige regtsgedingen, noch belet het aanleggen van nieuwe.

Indien niettemin de regtsgedingen blootelijk betreffen de vordering van betaling eener schuld door den schuldenaar erkend, en indien de aanlegger geen belang heeft om vonnis te verkrijgen teneinde regten tegen derden te doen gelden, kan de regter, na van de erkenning der schuld te hebben akte verleend, het opmaken van het vonnis schorsen gedurende den loop der surseance.

890. De surseance werkt niet ten aanzien:

- 1°. Van de invordering van belastingen;
- 2°. Van onderzetting, pand, reclame en andere zakelijke regten;
- 3°. Van levensonderhoud;
- 4°. Van huren en pachten;
- 5°. Van loon van dienstboden, werklieden en andere bedienden;
- 6°. Van schulden voor noodwendigheden tot gewoon onderhoud van den schuldenaar en zijn

huisgezin geleverd, gedurende zes maanden vóór de surseance.

891. De surseance werkt niet ten voordeele van medeschuldenaren, of van borgen, welke van het voorregt van uitwinning hebben afstand gedaan.

892. Het hof van justitie kan, op het verzoek van eenen of meer schuldeischers, en na verhoor of behoorlijke oproeping van den schuldenaar en de bewindvoerders, de surseance intrekken, indien het blijkt, dat de schuldenaar zich, gedurende den loop derzelve, aan kwade trouw schuldig maakt, of zijne schuldeischers tracht te benadeelen.

Gelijke intrekking kan ook, op verzoek van de bewindvoerders, en na verhoor of behoorlijke oproeping van den schuldenaar, plaats hebben, indien het blijkt, dat, hangende de surseance, de staat van den boedel, zelfs buiten toedoen van den schuldenaar, zoodanig is achteruitgegaan, dat de baten niet toereikend zijn geworden om de schulden ten volle te voldoen.

Het vonnis, waarbij de surseance is ingetrokken, is voor geen hooger beroep vatbaar.

De intrekking eener verleende surseance wordt door de bewindvoerders bekend gemaakt, op de wijzen bij art. 880 vermeld.

Slotbepaling.

893. Indien binnen den tijd van ééne maand na de weigering der surseance, na derzelfver intrekking, of na verloop van den tijd waarvoor dezelve verleend was, het faillissement van den schuldenaar op den voet van art. 742 en den eersten titel van dit boek aanvangt, worden de termijnen, bij de artt. 746, 747, 748 en 749 vermeld, geacht te zijn ingegaan van den dag, waarop het verzoekschrift, volgens art. 874, bij het hof van justitie is ingediend.

WETBOEK

VAN

BURGERLIJKE REGTSVORDERING

VOOR DE KOLONIE

SURINAME.

WETBOEK VAN BURGERLIJKE REGTSVORDERING.

EERSTE BOEK.

VAN DE WIJZE VAN PROCEDEREN VOOR DE KANTONGEREGTEN EN HET HOF VAN JUSTITIE.

EERSTE TITEL.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

EERSTE AFDEELING.

Van exploiten van dagvaarding, aanzegging en beteekening.

Art. 1. Elke regtsingang vangt aan met eene dagvaarding, door eenen deurwaarder, die tot het exploiteren in de plaats bevoegd is; hij is verplicht afschrift van het exploit te laten aan den persoon, of aan de woonplaats van den gedaagde.

Het afschrift zal bij dengene, die het ontvangen heeft, als oorspronkelijke dagvaarding gelden.

2. Behoudens de bijzondere voorschriften van dit Wetboek aangaande het doen van exploiten aan de door de partijen bij de dagvaarding of in den loop van het geding en van de tenuitvoerlegging gekozen woonplaats, kunnen de dagvaarding en andere exploiten mede geschieden aan de volgens de artt. 76 en 77 van het Burgerlijk Wetboek gekozen woonplaats.

Deze bevoegdheid houdt op, indien uitdrukkelijk is voorgeschreven, dat het exploit aan den persoon of aan de werkelijke woonplaats moet worden gedaan.

Indien, ingeval volgens art. 76 van het Burgerlijk Wetboek algemeene keuze van woonplaats te Paramaribo moet zijn gedaan, geene woonplaats aldaar is gekozen, kunnen de dagvaarding en andere exploiten terhandgesteld worden aan den procureur-generaal, die daarmede handelt als in het volgende artikel is voorgeschreven.

3. Ingeval de deurwaarder noch den gedaagde, noch iemand van zijne huisgenooten aan zijne woonplaats vindt, zal hij het afschrift terstond terhandstellen te Paramaribo aan den procureur-generaal en

in de buitendistricten aan het hoofd van het plaatselijk bestuur, die het oorspronkelijke stuk kosteloos met gezien zal moeten teekenen, en het afschrift, zoo mogelijk, aan den gedaagde zal moeten doen toekomen, zonder dat van dit laatste echter in regten zal behoeven te blijken.

De deurwaarder moet van die terhandstelling melding maken op de oorspronkelijke dagvaarding en op het afschrift van dezelve.

4. Aan elk der gedaagden moet een afschrift van het exploit gelaten worden.

Echter zal aan echtgenooten, niet van tafel en bed of van goederen gescheiden zijnde, slechts één afschrift worden gelaten.

5. De dagvaardingen en alle andere exploiten zullen gedaan worden op de wijze als volgt:

- 1°. Ten aanzien van den lande, en van den Gouverneur in zaken hem bijzonder aangaande, aan den persoon of in het parket van den procureur-generaal;
- 2°. Ten aanzien van openbare instellingen of stichtingen en zedelijke lichamen, aan den persoon of ter woonplaats van het hoofd des bestuurs, of ter plaatse waar het bestuur deszelfs zitting of kantoor houdt;
- 3°. Ten aanzien van vennootschappen van koophandel, aan haar gemeenschappelijk kantoor, en, zoo er geen is, aan den persoon of de woonplaats van een der besturende vennooten, en, na de ontbinding, aan den persoon of de woonplaats van een der vereffenaars;
- 4°. Ten aanzien van den boedel eens gefailleerden, of van iemand, die in staat van kennelijk onvermogen is verklaard, aan den persoon of de woonplaats van een der bewindvoerders;
- 5°. Ten aanzien van overledenen, aan de gezamenlijke erfgenamen en in eens, zonder uitdrukking van namen of woonplaatsen, ter laatster woonplaats van den overledene; edoch niet langer dan gedurende één jaar na het overlijden;
- 6°. Ten aanzien van hen, die geene bekende woonplaats in de kolonie hebben, ter plaatse van hun werkelijk verblijf.

Indien deze plaats niet bekend is, gelijk mede ingeval in regten worden opgeroepen onbekenden, of wel houders van aandeelen in geldleeningen of maatschappijen, welke niet op naam staan, zal het exploit worden aangeplakt aan de hoofddeur van de gehoorzaal des regters, voor wien de vordering gebragt wordt, en zal een tweede afschrift moeten worden overgegeven aan den ambtenaar van het openbaar ministerie bij dien regter, welke het oorspronkelijke met gezien zal teekenen.

Daarenboven moet het gedaan exploit worden aangekondigd in een der binnen de kolonie uitkomende nieuwsbladen, alsmede in de Nederlandsche Staats-Courant;

- 7°. Ten aanzien van hen, die buiten de kolonie wonen, voor zooverre zij binnen de kolonie geen bekend verblijf hebben, aan den ambtenaar van het openbaar ministerie bij den regter, voor welken de vordering moet gebragt worden, en die het oorspronkelijke met gezien zal teekenen, en het afschrift van het exploit ten behoeve der belanghebbenden aan den Gouverneur zal doen toekomen.

De Gouverneur zendt het afschrift in aan het departement van koloniën, tenzij hij, in het belang der gedaagden of andere geëxploiteerden, eene andere verzending verkieselijk acht.

6. Het exploit van dagvaarding zal moeten behelzen:

- 1°. Den dag, de maand en het jaar; den voornaam, den naam en de woonplaats des eischers, met opgave van de door hem gekozen woonplaats ter plaatse, waar de regter zitting houdt.
- 2°. Den voornaam, den naam en de woonplaats van den deurwaarder, den naam en de woonplaats van den gedaagde, en de vermelding van den persoon, aan wien afschrift van het exploit van dagvaarding gelaten is.

Indien de eischende of verwerende partij eene corporatie, maatschap of handelsvereniging is, zal deze hare benaming in de

plaats van naam en voornaam moeten worden uitgedrukt;

- 3°. De middelen en het onderwerp van den eisch, met eene duidelijke en bepaalde conclusie;
- 4°. De aanwijzing van den regter, die van de zaak moet kennis nemen;
- 5°. Den dag en het uur, waarop de gedaagde in regten moet verschijnen.

Het exploit en het afschrift daarvan zullen door den deurwaarder moeten worden geteekend.

7. De gewone termijn van dagvaarding voor den kantonregter is van ten minste drie dagen voor den gedaagde, die woonachtig is, of, bij gebreke van bekende woonplaats binnen de kolonie, verblijf houdt binnen het district, waar de regter, voor welken dagvaard wordt, gevestigd is.

De gewone termijn van dagvaarding voor het hof van justitie is voor den gedaagde, die woonachtig is of verblijf houdt in het stadsdistrict, van ten minste zeven dagen.

In spoed vereischende zaken kan de kantonregter of de president van het hof van justitie, bij een aan het hoofd van het exploit te stellen bevelschrift, op mondeling verzoek des eischers, toestaan om deze termijnen te verkorten.

8. Wanneer de gedaagde in een ander district der kolonie woont of verblijf houdt dan waar de regter, welke van den eisch moet kennis nemen, gevestigd is, zijn de termijnen van dagvaarding minstens van den volgende duur:

- 1°. Bij dagvaarding voor het hof van justitie, of voor den kantonregter te Paramaribo:

- a. Indien de gedaagde woont of verblijf houdt in een van de districten Beneden-Para, Beneden-Suriname, Beneden-Cottica, Beneden-Commewijne, Matappica of Commetewane, twee weken;

- b. Indien de gedaagde woont of verblijf houdt in een van de districten Boven-Para, Boven-Suriname, Boven-Cottica, Perica, Boven-Commewijne, Beneden-Saramacca of Boven-Saramacca, drie weken;

- c. Indien de gedaagde woont of verblijf

houdt in een van de districten Coronie of Nickerie, vijf weken;

2°. Bij dagvaarding voor den kantonregter te Coronie of Nickerie:

a. Indien de gedaagde woont of verblijft houdt in het stadsdistrict, vijf weken;

b. Indien de gedaagde woont of verblijft houdt in een van de districten Beneden-Para, Beneden-Suriname, Beneden-Cottica, Beneden-Commewijne, Matappica of Commetewane, zes weken;

c. Indien de gedaagde woont of verblijft houdt in een van de districten Boven-Para, Boven-Suriname, Boven-Cottica, Perica, Boven Commewijne, Beneden-Saramacca of Boven Saramacca, zeven weken;

3°. Tusschen de districten Coronie en Nickerie onderling, drie weken.

9. In het geval, in het tweede lid van art. 5 n°. 6 uitgedrukt, zal de termijn van dagvaarding zijn van ten minste vier maanden.

10. Wanneer de gedaagde niet in de kolonie woont, zal de termijn zijn van ten minste vier maanden, indien hij woont in Fransch of Britsch Guyana, op een van de West-Indische eilanden, of op plaatsen behorende tot de staten van Amerika aan den Atlantischen Oceaan tusschen Britsch Guyana en Noord-Amerika; van ten minste zes maanden, indien hij woont in andere dan de hierboven genoemde gedeelten van het vaste land en de eilanden van Amerika, op het vaste land of op de eilanden van Europa, in de Levant, aan de noordelijke of westelijke kusten van Afrika tot aan de Kaap de Goede Hoop en deze daaronder begrepen, of op de eilanden van Afrika bewesten dat werelddeel gelegen; en van ten minste een jaar, indien hij woont in eenig ander gedeelte der wereld.

11. Indien een exploit aan iemand, buiten de kolonie woonachtig, aan zijnen persoon binnen de kolonie gedaan wordt, of indien hij binnen de kolonie eene gekozen of wettelijke woonplaats heeft, gelden de termijnen bij de artt. 7 en 8 vastgesteld, naar gelang van den afstand der plaats, waar het exploit aan hem gedaan wordt.

12. Wanneer meer personen wegens dezelfde vor

dering op verschillende termijnen moeten gedagvaard worden, zullen allen gedagvaard worden tegen den dag van verschijning, voor den verst verwijderd wonenden bepaald.

13. De dag van het exploit en de dag van verschijning worden niet medegerekend onder den algemeenen termijn, bepaald voor dagvaarding, aanzeggingen en beteekeningen.

In het geval van het derde lid van art. 2, geldt de door den procureur-generaal, en, in het geval voorzien bij art. 3, de door den procureur-generaal of het hoofd van het plaatselijk bestuur vermelde dag van terhandstelling voor dag van exploit.

14. De dagvaarding, aanzeggingen of oproepingen, om tegenwoordig te zijn bij deze of gene akte van procedure of van instructie, zullen alleen de plaats, den dag en het uur van de eerste terechtzitting of rol moeten uitdrukken; zij zullen niet behoeven herhaald te worden, ofschoon de terechtzitting op eenen anderen dag verlegd of voortgezet worde.

15. Geenerlei exploit zal op eenen Zondag mogen gedaan worden, tenware uit kracht van de vergunning van den kantonregter of voorzitter van het hof van justitie. Indien de laatste dag van den termijn, binnen welken het exploit geschieden kan, op eenen Zondag invalt, zal hetzelfde des anderen daags kunnen gedaan worden.

16. Geenerlei exploit of tenuitvoerlegging van vonnissen zal kunnen geschieden vóór zes uren des morgens en na zes uren des avonds, tenware de kantonregter of voorzitter van het hof van justitie, in zaken welke buitengewonen spoed vereischen, daartoe verlof mogt hebben verleend.

17. Geen exploit mag door eenen deurwaarder worden gedaan voor zijne bloedverwanten of aangehuwden in de regte linie onbepaaldelijk, en in de zijddinie tot den graad van broeders- en zusterskinderen ingesloten. Ingeval van beletsel uit dien hoofde, of om andere redenen, zal de kantonregter of voorzitter van het hof van justitie, in plaats van den deurwaarder, eenen bepaalden persoon tot het doen van het exploit aanwijzen.

18. Indien een exploit door toedoen van den deurwaarder nietig verklaard wordt, zal hij in de kosten

van het exploit en van de vernietigde procedure verwezen kunnen worden, onverminderd de schade en interessen van de partij, naar de omstandigheden.

TWEEDE AFDEELING.

Van de teregtzittingen.

19. De regter kan in het belang der openbare orde of zedelijkheid bevelen, dat de behandeling van een regtsgeding op de teregtzitting geheel of ten deele met gesloten deuren zal plaats hebben.

De redenen van zoodanig bevel worden in het proces-verbaal der zitting vermeld, op straf van nietigheid.

20. De regter kan in alle gevallen, en in elken stand der zaak, wanneer dezelve hem voor minnelijke schikking vatbaar schijnt, hetzij op verzoek van partijen of van eene derzelve, hetzij ambtshalve, partijen gelasten om in persoon, of door of met derzelve praktizijns, voor zich of voor een of meer regters-commissarissen te verschijnen, teneinde eene vereeniging te beproeven.

Indien eene minnelijke schikking tot stand komt, wordt, wanneer partijen zulks verlangen, een proces-verbaal opgemaakt en geteekend door partijen, of derzelve tot dat einde bijzonderlijk gemagtigden, waarin de verbindtenissen, die partijen tengevolge dier schikking op zich nemen, worden uitgedrukt.

De uitgifte van dit proces-verbaal geschiedt in executorialen vorm.

21. De partijen mogen hare eigene zaak bepleiten; echter zal het hof van justitie de magt hebben haar dit te ontzeggen, ingeval het bevindt, dat zij door drift of door onbedrevenheid buiten staat zijn hare zaak met de vereischte betamelijkheid, en met die duidelijkheid, die tot des regters onderrigt noodig is, voor te dragen.

22. De partijen en hare praktizijns zullen gehouden zijn de zaak voor den regter met bezadigdheid te bepleiten, en in alles den eerbied in acht te nemen en te bewaren, dien men aan de justitie schuldig is. Wanneer zij zich daarin te buitengaan, zal de regter hun dit herinneren; ingeval dit andermaal gebeurt, zal hij hen tot eene boete kunnen verwijzen, die de som van vijftig gulden niet zal mogen tebovengaan.

23. De toehoorders zullen de terechtzittingen met ongedekten hoofde bijwonen, en voorts een betamelijk ontzag en stilzwijgen bewaren; al wat de president tot handhaving der goede orde beveelt, zal stiptelijk en terstond tenuitvoergelegd worden.

24. Ingeval een of meer personen gedurende de openbare terechtzitting de stilte storen, of teekens van goed- of afkeuring geven, of, hetzij ter gelegenheid van de verdediging der partijen, hetzij ter gelegenheid dat de regters of het openbaar ministerie het woord voeren, hetzij bij de aanmaning of waarschuwing van den voorzitter, hetzij bij het uitspreken van vonnissen of bevelschriften, op welk eene wijze ook, geraas maken of beweging verwekken, en zij, op de waarschuwing van den deurwaarder, zich niet dadelijk stil houden, zal hun gelast worden te vertrekken, en die zich daartegen verzet zal aangehouden, en terstond in een huis van arrest in bewaring gesteld worden voor den tijd van vierentwintig uren; zij zullen aldaar ingenomen worden op vertoon van het bevelschrift van den kantonregter of voorzitter van het hof van justitie.

Dit bevel zal op het audiëntieblad vermeld worden.

25. Indien het geraas of de beweging veroorzaakt is door eenen deurwaarder, of bediende van het hof van justitie, zal hij, boven en behalve de voorzeide straf, door het hof in zijne bediening geschorst mogen worden. Deze schorsing zal den tijd van zes weken niet mogen tebovengaan.

26. Wanneer de opschudding op de terechtzitting vergezeld is geweest van beledigingen of bedreigingen jegens de regters of de regterlijke ambtenaren in het waarnemen hunner bedieningen, welke gronden opleveren tot correctioneele straffen of tot straffen op overtredingen gesteld, zullen deze straffen op de terechtzitting, en dadelijk na het tot klaarheid brengen der feiten, het openbaar ministerie (daar waar hetzelfde bestaat) in deszelfs conclusiën gehoord zijnde, kunnen worden uitgesproken, namelijk:

- 1°. De straffen op overtredingen gesteld, door de kantonregters en door het hof van justitie;
- 2°. De correctioneele straffen, door het hof van justitie.

De regters zullen hierbij de bepalingen inacht nemen,

welke door het Wetboek van Strafvordering zijn voorgeschreven.

27. Indien de beoordeeling van het misdrijf de bevoegdheid van den regter tebovengaat, of wel indien de daad bij algemeene verordening mogt worden verklaard te zijn misdaad, zal de regter, na, zoo daartoe gronden zijn, den dader te hebben doen vatten, proces-verbaal van het ter terechtzitting voorgevallene opmaken, en dat stuk aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie ter verdere vervolging opzenden.

28. Indien de beledigingen of bedreigingen tegen regters of ambtenaren van het openbaar ministerie in het waarnemen hunner bedieningen, doch buiten de terechtzittingen, hebben plaats gehad, zullen dezen mede, na, zoo daartoe gronden zijn, de daders te hebben doen vatten, proces-verbaal van het voorgevallene opmaken, en hetzelfde aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie ter verdere vervolging opzenden.

29. Wanneer in den loop van een regtsgheding de bijstand van een tolk vereischt wordt, wordt die door partijen, of, ingeval van verschil, door den kantonregter of voorzitter van het hof van justitie gekozen.

Indien de gekozene geen door de regering aangesteld beëdigd translateur is, legt hij, alvorens zijne werkzaamheden aan te vangen, op de terechtzitting den eed af, dat hij de van hem als tolk gevorderde diensten met getrouwheid en naar zijn geweten zal verrigten.

Wordt bij verrigtingen van een regter-commissaris een tolk vereischt, dan gaan de bemoeijenissen van den voorzitter op dien regter-commissaris over.

DERDE AFDEELING.

Van de regters, en van het wraken derzelve.

30. De regters in werkelijken dienst, de ambtenaren van het openbaar ministerie en die van de griffie zullen zich niet mogen belasten met het verdedigen van de zaken der partijen, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, hetzij onder den naam van consultatie.

Echter zullen zij hunne eigene zaken, en die hunner vrouwen, bloedverwanten of aangehuwden in de regte linie, en hunner pupillen, mogen bepleiten.

Zij zullen ook geene scheidslieden mogen zijn.

31. Geen regter zal mogen gewraakt worden, dan om de navolgende redenen:

- 1°. Indien hij persoonlijk belang bij het geschil heeft;
- 2°. Indien hij aan eene der partijen in bloedverwantschap of in zwagerschap bestaat, tot in den vierden graad ingesloten;
- 3°. Indien er, binnen het jaar vóór de wraking, tegen eene der partijen of derzelver echtgenoot of nabestaanden en aangehuwden in de regte linie, een crimineel of een correctioneel rechtsgeding, op zijne klagte of door zijn toedoen, heeft plaats gehad;
- 4°. Indien hij een schriftelijk advies in de zaak gegeven heeft;
- 5°. Indien hij, hangende het geding, van iemand, die bij de zaak belang heeft, geschenken heeft ontvangen, of dezelve aan hem zijn beloofd, en hij die belofte heeft aangenomen;
- 6°. Indien de regter, zijne vrouw, hunne bloedverwanten of aangehuwden in de regte linie, een verschil over een gelijksoortig onderwerp hebben, als hetwelk tusschen partijen in geschil is;
- 7°. Indien er een burgerlijk rechtsgeding tusschen den regter, zijne vrouw, hunne bloedverwanten of aangehuwden in de regte linie, en eene der partijen, hangend is;
- 8°. Indien de regter voogd, toeziende voogd, curator of toeziende curator, vermoedelijke erfgenaam of begiftigde is van eene der partijen, of indien eene der partijen zijn vermoedelijke erfgenaam is;
- 9°. Indien hij is bewindvoerder van eenige stichting, maatschappij of ligchaam van bestuur, welke partij in de zaak is;
- 10°. Indien er een hooge graad van vijandschap bestaat tusschen hem en eene der partijen;
- 11°. Indien er tusschen den regter en eene der partijen, sedert den aanleg van het rechtsgeding, of binnen zes maanden vóór de wraking, hebben plaats gehad beledigingen of bedreigingen.

32. Iedere regter, uitgezonderd de kantonregter,

die weet, dat er eenige reden van wraking tegen hem bestaat, zal gehouden zijn dezelve aan het hof van justitie op te geven, hetwelk beslissen zal, of hij zich van de zaak onthouden moet.

33. De redenen om welke een regter kan gewraakt worden zijn toepasselijk op het openbaar ministerie, wanneer hetzelfde geene hoofdpartij in het geschil is, mitsgaders op de ambtenaren van de griffie.

De wraking dezer ambtenaren geschiedt op dezelfde wijze als die der regters.

34. De partij, die een regter wraken wil, moet de wraking met redenen bekleed voorstellen, op straffe van verlies van het regt daartoe, uiterlijk vóór den aanvang der pleidooijen, of, indien de zaak in geschrifte wordt behandeld, vóór den afloop der termijnen, tenware de redenen of aanleiding tot de wraking later mogten zijn ontstaan.

Met uitzondering van het laatste geval, moet de wraking van eenen regter-commissaris geschieden, vóór dat hij zijne werkzaamheden als zoodanig aanvangt.

De akte van wraking zal moeten geteekend zijn door de partij, of derzelver bijzonderen en bij authentieke akte daartoe gevolmagtigde, en zal aan den griffier worden terhandgesteld, die, na een bewijs van ontvangst daarvan gegeven te hebben, dezelve onmiddelijk aan den gewraakten regter zal mededeelen.

35. De regter zal gehouden zijn, binnen den termijn van twee dagen, onder de akte eene schriftelijke verklaring te stellen, houdende, of berusting in de wraking, of weigering om zich van de kennisneming der zaak te onthouden, met zijn antwoord op de middelen in de akte uitgedrukt.

36. Indien de gewraakte regter in de wraking berust, moet hij zich van de zaak onthouden.

37. Indien hij in de wraking niet berust, zal het hof van justitie de redenen van wraking onderzoeken, en, dezelve bewezen en gegrond bevindende, de wraking toestaan.

38. Indien de wrakende partij vermeent meer dan ééne reden van wraking tegen denzelfden regter te hebben, moet zij alle tegelijk voordragen.

39. Indien eene partij meer dan één lid van het hof van justitie wil wraken, kan zij de tweede of

verdere wraking niet voordragen, voordat over de voorafgaande beslist is.

40. Geen der leden van het hof van justitie mag zich verschoonen om aan de raadplegingen over en de beslissing van de wraking deel te nemen.

41. Indien tengevolge van toegelaten wraking of van toegegeven reden van verschooning, of tengevolge van andere oorzaken, de leden van het hof van justitie niet in genoegzamen getale zijn om van een geschil kennis te nemen, wendt de meest gereede partij zich tot den Gouverneur, met verzoek om voor de beregting der zaak het vereischte aantal buitengewone leden te benoemen.

42. Ingeval van het wraken van een kantonregter, zal de akte van wraking en van des regters verklaring door hem, binnen twee dagen na de ontvangst, worden terhandgesteld aan zijn oudsten plaatsvervanger, die de redenen van wraking onderzoekt, en haar toestaat, indien die bewezen en gegrond zijn.

43. Indien tengevolge van toegelaten wraking of van toegegeven reden van verschooning, of tengevolge van andere oorzaken, noch de kantonregter, noch zijne plaatsvervangers, van een geschil kunnen kennis nemen, zal de meest gereede partij zich tot den Gouverneur wenden, met verzoek om een persoon tot beslissing van het geding aan te wijzen.

44. De uitspraak in zake van wraking is in geen geval aan hooger beroep onderworpen.

45. De eischer, die in zake van wraking in het ongelijk gesteld wordt, zal verwezen worden in eene boete, die geen vijftig gulden te boven zal mogen gaan, onverminderd de actie van den regter tot herstel van eer en vergoeding van schade en interesten, zoo daartoe gronden zijn. Ingeval de gewraakte regter zoodanige actie wil instellen, moet hij zich onthouden van de kennisneming der zaak, waarin hij gewraakt is geworden.

VIERDE AFDEELING.

Van ronnissen in het algemeen.

46. Indien de eischer of de gedaagde ten beteeekenden dage niet verschijnt, wordt gehandeld, zooals bij de zesde afdeeling van dezen titel is bepaald.

47. Indien partijen verschijnen, worden zij over en weder in hare belangen gehoord, met inachtneming van de voorschriften der volgende titels van dit boek.

De regter zal, na het voldingen en bepleiten der zaak, zich de stukken doen overgeven, en, hetzij dadelijk, hetzij op eenen naderen door hem te bepalen regtsdag, uitspraak doen.

48. De regter kan, alvorens de zaak definitief te beslissen, een præparatoire of eene interlocutoire uitspraak doen.

Voor præparatoir worden gehouden vonnissen en bevelschriften, welke gegeven zijn tot instructie der zaak, en welke strekken om het proces in staat van wijzen te brengen, zonder dat zulks op de zaak ten principale van eenigen invloed kan zijn.

Voor interlocutoir worden gehouden vonnissen en bevelschriften, waarbij de regter, alvorens regt te doen, een bewijs, een onderzoek of eene instructie beveelt, waarvan de beslissing der zaak zelve kan afhankelijk zijn.

49. Indien er geene uitspraak heeft plaats gehad uiterlijk drie maanden na het eindigen der pleidooijen, en het hooren der conclusiën van het openbaar ministerie (in zaken waarin dezelve worden vereischt), hebben partijen of eene derzelve de bevoegdheid om te vorderen, dat de zaak andermaal worde bepleit.

Indien de regter den dag heeft bepaald, waarop de uitspraak zal plaats hebben, en partijen met elkander in onderhandeling tot een minnelijk vergelijk zijn getreden, kunnen zij den regter verzoeken de uitspraak gedurende eenen bepaalden tijd uit te stellen.

50. De regters moeten bij hunne beraadslagingen van ambtswege de regtsgronden aanvullen, welke niet door de partijen mogten zijn aangevoerd.

51. Indien de regter eene verschijning van partijen beveelt, zal hij den dag en het uur daartoe bij het vonnis bepalen.

52. Elk vonnis, waarbij een eed wordt opgelegd, zal de daadzaken uitdrukken, waarop de eed gedaan moet worden, en de eedsaflegging zal geschieden in tegenwoordigheid van de tegenpartij, of deze be hoorlijk opgeroepen.

Indien eene partij, aan welke een eed is opgelegd, door hare wederpartij is opgeroepen om dien af te leggen, en zij niet verschijnt, zal zij geacht worden

den eed te hebben geweigerd, behoudens haar verzet, ingeval zij bewijst uithoofde van een wettig beletsel te zijn verhinderd geweest.

53. Indien er een provisioneele eisch gedaan is, en de zaak zoo ten principale als op de provisie in staat van wijzen is, zal de regter op beide bij een en hetzelfde vonnis uitspraak kunnen doen.

54. De voorloopige tenuitvoerlegging der vonnissen niettegenstaande hooger beroep of verzet zal bevolen worden, indien er is een authentieke titel, een erkend handschrift, of eene voorafgegane veroordeeling bij een vonnis, hetwelk voor geen verzet of hooger beroep vatbaar is.

Het wordt aan het oordeel van den regter overgelaten, dit bevel te geven met of zonder borgtogt.

55. De voorloopige tenuitvoerlegging der vonnissen niettegenstaande hooger beroep of verzet kan bevolen worden met of zonder borgtogt, in gevallen betreffende:

- 1°. Verzegeling en ontzegeling, of boedelbeschrijving;
- 2°. Dringende reparatiën;
- 3°. Ontruiming van het gehuurde, wanneer er geen schriftelijk bewijs van bestaande, vernieuwde of verlengde huur aanwezig is, of wanneer de huur geëindigd is;
- 4°. De benoeming van sequesters, commissarissen en bewaarders;
- 5°. Het aannemen van borgen en achterborgen;
- 6°. De benoeming van voogden, curators en andere bewindvoerders, en het doen van derzelver rekening;
- 7°. Jaargelden of uitkeeringen tot levensonderhoud;
- 8°. Alle provisioneele toewijzingen;
- 9°. Bezitregt;

En verder in al die bijzondere gevallen, in welke de algemeene verordeningen zulks hebben toegelaten of voorgeschreven.

56. Indien de regter de voorloopige tenuitvoerlegging niet bevolen heeft, kan hij zulks niet bij nader vonnis doen, onverminderd nogtans het regt van partijen om in hooger beroep dit te vorderen.

57. De voorloopige tenuitvoerlegging kan geene plaats hebben ten aanzien der kosten, al waren die

ook in de plaats van schade en interessen toege-
wezen.

58. Al wie bij vonnis in het ongelijk gesteld wordt, zal in de kosten verwezen worden. Echter zullen de kosten in het geheel of ten deele gecompenseerd mogen worden tusschen echtgenooten, bloedverwanten in de rechte linie, broeders en zusters of aangehuwden in denzelfden graad, mitsgaders indien de partijen over en weder op eenige punten in het ongelijk zijn gesteld.

Bij provisioneele, præparatoire en interlocutoire vonnissen kan de uitspraak over de kosten tot het eindvonnis worden voorbehouden.

59. In zaken, waarin de verrigtingen van praktizijns vereischt of toegelaten worden, zijn hunne salarissen en verschotten in de uitspraak over de kosten begrepen, volgens de tarieven, welke daarvan zullen worden gemaakt.

60. De praktizijns en deurwaarders, die zich in hunne bedieningen te buiten mogten gaan, en al diegenen, welke de belangen van het beheer, dat hun is toevertrouwd, verwaarloozen, zullen persoonlijk en uit hunne eigene beurs geheel of gedeeltelijk in de kosten verwezen mogen worden, en zelfs tot vergoeding van schade en interessen, zoo daartoe gronden zijn, zonder die op hunne principalen te kunnen verhalen.

61. Het vonnis, zoodanig als hetzelfde door den regter wordt uitgesproken, moet behelzen:

- 1°. De namen en de woonplaats der partijen, en de namen der praktizijns, indien partijen die gehad hebben;
- 2°. De slotsom der conclusie van het openbaar ministerie, in de gevallen waarin hetzelfde is gehoord geworden; en
- 3°. De gronden der uitspraak, zoo wat de daadzaken als het regtspunt, ieder afzonderlijk, betreft, en de beslissing.

Aan het slot van hetzelfde worden vermeld de namen der regters, welke over de zaak hebben geoordeeld, en die van den ambtenaar van het openbaar ministerie, welke daarbij is tegenwoordig geweest.

62. Het vonnis wordt door den griffier op het audiëntieblad gebragt, en door den president en den

griffier uiterlijk binnen tweemaal vierentwintig uren onderteekend.

Bij de kantongeregtten moet de kantonregter ver-
rigten al wat bij dit artikel aan den president is opge-
dragen.

63. Indien de president zich in de onmogelijkheid bevindt om op het audiëntieblad te teekenen, wordt zulks verrigt door het oudste lid, hetwelk over de zaak gezeten heeft. Indien de griffier zich in de onmogelijkheid bevindt, wordt daarvan uitdrukkelijk op het audiëntieblad melding gemaakt. Indien de kantonregter zich in de onmogelijkheid bevindt om op het audiëntieblad te teekenen, zal daarvan door den griffier op dat blad melding worden gemaakt.

64. De expeditie of uitgifte van het vonnis wordt zonder medewerking der partijen opgemaakt, en behelst, behalve hetgeen bij art. 61 is vermeld:

- 1°. De conclusiën der partijen, en wanneer die bij den kantonregter niet schriftelijk zijn genomen, alsdan de daarvan door den griffier gehouden aantekeningen; te dien einde wordt een afschrift van de schriftelijke conclusiën, of, wanneer die niet schriftelijk zijn genomen, van de gehouden aantekeningen, door den griffier aan het audiëntieblad gehecht;
- 2°. De vermelding, dat het vonnis in het openbaar is uitgesproken;
- 3°. Den dag der uitspraak.

65. De griffiers, welke eene expeditie van een vonnis uitgeven vóórdat hetzelfde is geteekend, kunnen in hunne bediening geschorst of daarvan ontzet worden, behoudens de vervolging tot straf terzake van valscheid, zoo daartoe gronden zijn.

66. De griffiers zijn verplicht om op aanvraag der partijen aan haar zoodra mogelijk expeditie van het vonnis uit te reiken, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, indien daartoe gronden zijn.

67. Alle vonnissen, welke wederkeerige verplichtingen aan beide partijen opleggen, of waaruit regten en verplichtingen ten behoeve of ten laste van beide partijen voortvloeijen, kunnen door elke van dezelve in haar belang worden tenuitvoergelegd.

VIJFDE AFDEELING.

Van vrijwaring.

68. Indien de verweerder vermeent gronden te hebben om iemand tot vrijwaring op te roepen, en hij die oproeping niet reeds heeft gedaan vóór den dag, waarop de zaak heeft moeten dienen, zal hij daartoe vóór of op den dag, op welken hij ten principale moet antwoorden, verzoek moeten doen.

Dit incident zal summierlijk beslist worden, en, indien het verzoek toegewezen wordt, zal de regter eenen voldoende termijn verleen, naarmate van den afstand van des waarborgs woonplaats. Gedurende dezen termijn zal de oorspronkelijke zaak geschorst worden.

Het vonnis, waarbij de dagvaarding ingeval van vrijwaring is toegestaan, zal aan den waarborg niet behoeven beteekend te worden. De dagvaarding zal den inhoud van hetzelfde moeten behelzen, en daarbij zal moeten worden overgegeven kopie der stukken, welke aan den oorspronkelijken gedaagde beteekend zijn.

69. Indien het verzoek tot vrijwaring op den bovengemelden regtsdag niet gedaan is, of indien de dagvaarding tot vrijwaring niet gedaan is binnen den bepaalden tijd, zal er zonder uitstel in de oorspronkelijke zaak worden voortgeprocedeerd.

70. Ingval van vrijwaring wegens onderzetting of andere zakelijke regten, zal de waarborg altijd de zaak van den gewaarborgde mogen overnemen, welke buiten proces zal gesteld worden, indien hij zulks vordert, voordat er eenig vonnis tusschen hem en den eischer is geweest.

Echter zal de gewaarborgde, wanneer hij zulks verkiest, in het proces kunnen blijven tot bewaring van zijn regt; ook zal de oorspronkelijke eischer tot bewaring van het zijne mogen vorderen, dat de gewaarborgde in de zaak blijve.

71. De vonnissen tegen de waarborgen geweest, bij het vorige artikel vermeld, zullen tegen den gewaarborgde worden tenuitvoergelegd.

Het zal voldoende zijn het vonnis aan de gewaarborgden te beteekenen, hetzij dezelve buiten proces gesteld zijn geworden, of dat zij in het proces geble-

ven zijn, zonder dat er eenige andere eisch of regtsvordering noodig is.

Wat de kosten, schade en interessen betreft, zal de vereffening daarvan en de tenuitvoerlegging niet dan tegen den waarborg geschieden kunnen.

Echter zal, ingeval van kennelijk onvermogen van den waarborg, de gewaarborgde de kosten moeten dragen, indien hij niet buiten proces gesteld is geworden, gelijk ook de schade en interessen, indien de regter oordeelt, dat daartoe gronden zijn.

72. In zaken van eenvoudige vrijwaring, zal de waarborg zich slechts mogen voegen, zonder de zaak van den gewaarborgde over te nemen.

73. Ingeval de oorspronkelijke eisch en die ter vrijwaring tegelijk in staat van wijzen zijn, zal daarop gezamenlijk regt gedaan worden; zoo niet, zal de oorspronkelijke eischer zijne vordering afzonderlijk mogen doen uitwijzen.

74. Die terzake van vrijwaring gedagvaard zijn, zullen gehouden zijn voor den regter, voor wien de oorspronkelijke zaak aanhangig is, te procederen, zelfs wanneer zij ontkennen mogten waarborgen te zijn; doch indien duidelijk bleek, dat de oorspronkelijke eisch alleen gedaan is om hen van hunnen eigen regter af te trekken, zullen zij derwaarts verwezen worden.

ZESDE AFDEELING.

Van vonnissen bij verstek, en van verzet.

75. Indien de eischer ten beteekenden regtsdage niet verschijnt, zal er verstek tegen hem verleend worden, en de verweerder zal van de instantie worden ontslagen, met verwijzing van den eischer in de kosten. In dit geval zal er geen verzet mogen plaats hebben, maar zal de eischer den aanleg opnieuw kunnen beginnen, na voorafgaande betaling dier kosten van het verstek.

76. Indien de gedaagde niet verschijnt, en de voorgeschreven termijnen en formaliteiten inachtgenomen zijn, zal er tegen hem veistek verleend worden, en de conclusiën van den eischer zullen toegewezen worden, tenware zij den regter onregtmatic of ongegrond voorkomen.

77. Elk verstek zal bij het uitroepen van de zaak op de terechtzitting verleend worden; echter zal de regter de stukken ter tafel kunnen doen nederleggen, om op de conclusiën van den eischer op eene volgende terechtzitting uitspraak te doen.

78. Alle uitgeroepen en niet verschijnende partijen zullen in een en hetzelfde vonnis van verstek begrepen moeten zijn.

79. Indien van twee of meer gedaagden de eene verschijnt, de andere niet, wordt de zaak ten opzichte des verschijnenden aangehouden, en tegen den niet verschijnenden verstek verleend. Dit verstek wordt aan laatstgenoemde beteekend, met dagvaarding tegen den dag, waarop de eischer de zaak opnieuw ter rolle wil doen oproepen.

Tusschen al de partijen wordt uitspraak gedaan bij een en hetzelfde vonnis, hetwelk als een vonnis op tegenspraak gewezen wordt beschouwd, en waartegen geen verzet wordt toegelaten.

80. De vonnissen bij verstek gewezen zullen niet tenuitvoergelegd kunnen worden, dan na verloop van acht dagen na de beteekening aan de partij in persoon of ter harer woonplaats, of op de wijze als bij de artt. 2, 3 en 5 voor de dagvaarding is bepaald.

In alle gevallen van dringende noodzakelijkheid, zal de tenuitvoerlegging vóór den afloop van dezen termijn bij het vonnis mogen bevolen worden.

81. De gedaagde, die bij verstek veroordeeld is, zal daartegen verzet mogen doen. Dit verzet zal ontvankelijk zijn, totdat het vonnis zal zijn tenuitvoergelegd.

82. Het vonnis wordt gerekend tenuitvoergelegd te zijn, wanneer de inbeslaggenomen roerende goederen verkocht zijn geworden, of wanneer de veroordeelde in hechtenis gesteld of aanbevolen geworden is, of veertien dagen nadat de aanplakking der aanslagbiljetten tot verkoop van inbeslaggenomen onroerende goederen, vermeld bij de artt. 463 en 465, zal hebben plaats gehad, of wanneer de kosten betaald zijn, of eindelijk wanneer er eenige daad is gepleegd, waaruit noodzakelijk voortvloeit, dat de uitvoering van het vonnis bij den defaillant bekend was.

Het verzet, binnen de bovengezegde termijnen en in de hierna voorgeschreven vormen gedaan zijnde,

stuit de tenuitvoerlegging, indien dezelve niet bevolen is niettegenstaande het verzet.

83. Het exploit van verzet zal summierlijk behelzen de middelen van de partij, en dagvaarding aan den persoon of ter gekozen woonplaats van den oorspronkelijken eischer tegen de eerstkomende terechtzitting, behoudens inachtneming van de termijnen en formaliteiten ten aanzien der dagvaardingen voorgeschreven.

84. Het verzet zal ook kunnen gedaan worden, hetzij bij buitengeregtelijke akte, hetzij ter gelegenheid van de beteekening van het vonnis, of van elke andere akte, dienende om dat vonnis ten uitvoer te leggen, behalve de aanplakking der aanslagbiljetten bij art. 82 vermeld, onder verplichting van den opposant om zijn verzet, overeenkomstig het vorige artikel, en binnen drie dagen, te herhalen.

De deurwaarder, die met de tenuitvoerlegging belast is, zal, op straffe van kosten, schade en interesten, gehouden zijn van het verzet melding te maken op zijn proces-verbaal.

85. De partij, welke verzet heeft gedaan, heeft de bevoegdheid om daarvan ter griffie op een daartoe bestemd register te doen aanteekening houden, met vermelding der namen van de partijen, de dagteekening van het vonnis bij verstek gewezen, en die van het gedaan verzet.

86. Geen vonnis bij verstek kan tegen eenen derde worden tenuitvoergelegd, dan acht dagen na deszelfs beteekening aan den defaillant in persoon of te zijner woonplaats, en met overlegging van de verklaring des griffiers, dat er op zijne registers geen verzet tegen het vonnis is aangeteekend.

87. De opposant, die zich voor de tweede maal bij verstek laat vonnissen, zal niet meer ontvangen worden tot het doen van een nieuw verzet.

88. De vonnissen bij verstek, waarvan de tenuitvoerlegging niet begonnen is binnen zes maanden na derzelver uitspraak, zullen als niet gewezen gehouden worden.

89. De kosten van het verstek, die van het vonnis daaronder begrepen, mitsgaders die, welke als het gevolg der niet-verschijning van den defaillant kunnen worden beschouwd, komen ten laste van den

defaillant, tenware het verstek verleend ware op eene dagvaarding, die nietig verklaard wordt.

ZEVENDE AFDEELING.

Van nietigheid.

90. Geenerlei exploit of akte van rechtspleging kan nietig verklaard worden, indien de nietigheid van dezelve niet uitdrukkelijk bevolen is.

91. In de gevallen, waarin geene nietigheid bevolen is, zal de praktizijn of deurwaarder, zoowel wegens verzuim, als wegens overtreding, tot eene boete kunnen veroordeeld worden, welke niet minder dan twee gulden zal zijn, en geen vijftig gulden te boven zal gaan.

92. Al hetgeen in de artt. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16 en 17 is voorgeschreven, moet op straffe van nietigheid worden inachtgenomen.

Bij niet-verschijning van den gedaagde kan de regter geen verstek tegen denzelven verleenen, en zal de regter, de nietigheid uitsprekende, den eischer veroordeelen in de kosten.

93. Indien de gedaagde op de dagvaarding verschijnt, en de nietigheid van het exploit niet inroept vóór alle weren en exceptiën, behalve die van onbevoegdheid des regters, wordt dezelve voor gedekt gehouden.

94. Indien hij daarentegen bij zijne verschijning de nietigheid van het exploit inroept, kan de regter die exceptie verwerpen, wanneer het verzuim of de overtreding van dien aard wordt bevonden, dat de gedaagde daardoor in zijne verdediging niet is benadeeld, en alzoo geen belang heeft zich van de nietigheid te bedienen.

De regter zal echter in die gevallen, zoo daartoe gronden zijn, de aanvulling van het verzuim of de verbetering der onregelmatigheden ten koste van den aanlegger bevelen, of aan den gedaagde tot zijne verdediging uitstel verleenen.

95. Indien echter het exploit niet door eenen bevoegden deurwaarder is beteekend, is de regter verplicht de nietigheid daarvan in alle gevallen uit te spreken.

96. De kosten der akten van regtspleging, die nietig of overbodig zijn, zullen ten laste komen van de praktizijns of de deurwaarders, die zich zoodanige akten veroorloofd hebben, en zullen die regtsbedienden bovendien, naar vereisch van zaken, deswege tot vergoeding van schade en interesten aansprakelijk zijn, en zelfs in hunne bediening kunnen geschorst worden.

T W E E D E T I T E L.

BIJZONDERE BEPALINGEN BETREKKELIJK DE WIJZE VAN PROCEDEREN VOOR DEN KANTONREGTER.

97. In zaken, die zuiver personeel zijn, of tot roerende goederen betrekking hebben, zal de dagvaarding geschieden voor den kantonregter, binnen wiens regtsgebied de gedaagde woonachtig is.

Indien er meer gedaagden zijn, voor den kantonregter, binnen wiens regtsgebied een hunner woonachtig is, ter keuze van den eischer.

Indien de gedaagde geene woonplaats heeft, zal hij gedagvaard worden voor den kantonregter van zijn werkelijk verblijf; indien hij geen werkelijk verblijf in de kolonie heeft, voor den kantonregter van den eischer.

Indien er meer eischers zijn, voor den kantonregter der woonplaats van een hunner, te hunner keuze.

Indien de gedaagde openbaar ambtenaar is, doch zijne vorige woonplaats heeft behouden, voor den kantonregter van die woonplaats, of van dien van de plaats, in welke hij zijne ambtsverrigtingen uitoefent, ter keuze van den aanlegger.

98. De dagvaarding moet geschieden voor den kantonregter, binnen wiens regtsgebied het goed gelegen is, in regtsvorderingen wegens bezitregt, en voorts indien de regtsvordering strekt:

- 1°. Tot zoodanig herstel aan verhuurde onroerende goederen, als ten laste van den huurder is gebragt;
- 2°. Tot vergoeding van schade, door den huurder aan het verhuurde goed toegebragt;
- 3°. Tot ontruiming van onroerende goederen, mitsgaders tot ontbinding van huur, in de gevallen, waarin de kantonregter, volgens

art. 34 n°. 4 en 5 van het Reglement op de inrigting en de zamenstelling der Regterlijke Magt, bevoegd is.

Indien onroerende goederen, te welker aanzien de regtsvordering plaats heeft, binnen het regtsgebied van verschillende kantonregters gelegen zijn, geschiedt de dagvaarding voor een hunner, ter keuze van den aanlegger.

99. Ten dage en ure bij de dagvaarding bepaald, of tussehen partijen bestemd, zullen zij in persoon of bij gemagtigde voor den kantonregter verschijnen. De aanlegger zal zijnen eisch en de gedaagde zijne verdediging voordragen, zonder beteekening van eenige schriftelijke dingtalen.

De kantonregter zal, zoo mogelijk, de zaak op de eerste teregtzitting beslissen, of de uitspraak naar eene volgende teregtzitting verwijzen.

100. Wanneer eene der partijen verklaart een stuk als valsch of vervalscht te beschouwen, het schrift of eene handteekening ontkent, of verklaart die niet te erkennen, zal de regter daarvan akte geven, het stuk waarmerken, en de zaak naar den regter verwijzen, die daarvan, naar aanleiding van de vijfde afdeeling van den volgenden titel, kennis moet nemen, en die tegelijk over de hoofdzaak bij een en hetzelfde eindvonnis uitspraak kan doen, indien de zaak voor zoodanige beslissing vatbaar is.

101. Ingeval de kantonregter zich naar eene plaats in geschil begeeft, hetzij tot bezigtiging, hetzij tot het hooren van getuigen of van deskundigen, zal hij vergezeld zijn van den griffier, die de minuut van het vonnis, waarbij de verrigting bevolen is, zal medebrengen.

De deskundigen zullen bij hetzelfde vonnis ten getale van drie worden benoemd, tenware beide partijen mogten verzoeken, dat het onderzoek slechts aan éénen deskundige worde opgedragen. Zij worden door de meest gereede partij gedagvaard, met vermelding van de plaats, den dag en het uur, en van het dispositief van het vonnis, ten aanzien der bevolen verrigting.

De deskundigen zullen vóór den aanvang hunner verrigtingen worden beëdigd, op straffe van nietigheid.

De kantonregter kan op de plaats zelve, na afloop

der bevolen verrigting, en na verhoor van partijen, dadelijk nitspraak doen.

102. Door den griffier zal proces-verbaal worden opgemaakt, hetwelk het berigt van de deskundigen zal inhouden, en van den door hen afgelegden eed doen blijken.

Het proces-verbaal zal door den kantonregter, den griffier en de deskundigen geteekend worden, en indien deze laatsten niet teekenen kunnen, zal daarvan melding worden gemaakt.

103. Indien partijen het omtrent de daadzaken niet eens zijn, het bewijs bij getuigen is toegelaten, en de daadzaken tot de beslissing der zaak kunnen leiden, zal de kantonregter, op verzoek van eene der partijen, getuigenverhoor bevelen.

Hij kan zulks in dat geval ook ambtshalve bevelen, indien hij tot de beslissing der zaak zulks dienstig en noodig acht.

Het vonnis zal vermelden de daadzaken, welke moeten worden bewezen, mitsgaders de plaats waar, en den dag en het uur waarop de getuigen zullen worden gehoord.

Het tegenbewijs staat van regtswege vrij.

104. Indien eene der partijen verlenging van dien termijn verzoekt, zal dit incident dadelijk beslist worden.

105. Wanneer in zaken van bezitregt het bezit of de stoornis ontkend wordt, zal het verhoor van getuigen, dat dienaangaande bevolen wordt, zich niet mogen uitstrekken tot het regt op de zaak zelve (het petitoir).

106. De getuigen zullen in persoon of ter hunner woonplaats worden gedagvaard, ten minste drie dagen vóór den dag van het verhoor. Voor getuigen, die niet woonachtig zijn noch verblijf houden ter plaatse van het verhoor, worden de termijnen van dagvaarding in art. 8 bepaald.

De dagvaarding zal melding maken van het vonnis, van de plaats, van den dag en van het uur der verschijning, en de daadzaken behelzen, welke bewezen moeten worden.

107. Indien de getuigen zich niet binnen het regtsgebied van den kantonregter bevinden, of daarbuiten woonachtig zijn of verblijf houden, kan hij het verhoor, met vermelding van de vraagpunten, opdragen aan den kantonregter van hunne woon- of verblijfplaats.

Indien de getuige woont in een buitendistrict, waar

geen kantonregter gevestigd is, kan de kantonregter te Paramaribo in ieder geval het verhoor opdragen aan het hoofd van het plaatselijk bestuur.

Van het verhoor wordt proces-verbaal opgemaakt en ingezonden.

108. Indien het vonnis, hetwelk het getuigenverhoor beveelt, niet uitgesproken is in tegenwoordigheid van de partij, zal hetzelfde aan hare woonplaats beteekend worden, ten minste drie dagen vóór het verhoor.

Indien partijen bij de uitspraak van het vonnis tegenwoordig zijn, geldt die uitspraak voor beteekening, en zal van de tegenwoordigheid van partijen op het audiëntieblad worden melding gemaakt.

In allen gevalle zullen de namen en woonplaatsen der getuigen, binnen den bij het eerste lid bepaalden termijn, aan haar beteekend worden.

109. Ten bepaalden dage zullen de getuigen, alvorens hunne getuigenis af te leggen, op straffe van nietigheid, elk op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, den eed of de belofte doen van de geheele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen.

Die tot geene erkende godsdienstige gezindheid behooren, leggen alleen de belofte af. Aan hen wordt vooraf de strafbepaling voorgehouden, die op het geven van eene valsche getuigenis voor den regter is gesteld.

De kantonregter zal aan de getuigen hunne namen, voornamen, beroep, ouderdom en woonplaats of verblijf afvragen, mitsgaders of zij aan partijen of eene derzelve in den bloede of door aanhuwelijking bestaan, en zoo ja in welken graad, en of zij loon- of huisbedienden van dezelve zijn.

110. Partijen moeten hare wrakingen vóór het afleggen der getuigenissen voordragen. De getuige wordt deswege gehoord, en de regter doet uitspraak, zonder hooger beroep.

Indien de wraking wordt geldig verklaard, zal de getuigenis van den gewraakte niet worden afgenomen.

111. De getuigen zullen ieder afzonderlijk op de teregtzitting gehoord worden, hetzij de partijen tegenwoordig zijn of niet, en zullen geen geschreven opstel mogen voorlezen.

De partijen zullen de getuigen niet in de reden mogen vallen, maar de kantonregter kan ten verzoeke van de partijen, en zelfs van ambtswege, aan elken getuige, na het afleggen van zijne getuigenis, zoodanige vragen doen, als hij noodig zal oordeelen.

112. Van het getuigenverhoor wordt door den griffier een proces-verbaal opgemaakt, bevattende de vermelding der opgaven, verklaringen en eedsafleggingen, bij art. 109 aangeduid, de wrakingen en de antwoorden daarop, en de verklaringen der getuigen in haar geheel.

Dit proces-verbaal zal aan iederen getuige worden voorgelezen voor dat gedeelte, hetwelk hem betreft. Hij zal daarin zoodanige veranderingen en bijvoegingen mogen maken, als hem goeddunkt, en welke onder of op den kant van zijne getuigenis zullen opgeschreven worden. Dit zal aan hem worden voorgelezen.

De getuige zal zijne verklaring teekenen, of er zal melding gemaakt worden, dat hij niet kan teekenen.

Het proces-verbaal zal wijders worden onderteekend door den regter en den griffier.

113. De kantonregter zal uitspraak doen onmiddellijk na het afleggen der getuigenissen, en na verhoor van partijen of van die welke tegenwoordig is, of op eene volgende door hem te bepalen teregtzitting.

114. Indien de getuige schadeloosstelling vordert, zal dezelve worden begroot door den regter op het afschrift der dagvaarding, waarvan zal melding gemaakt worden in het proces-verbaal.

115. Ingeval de getuigen niet op éénen dag gehoord kunnen worden, zal de regter het verdere hooren tot een naderen dag en uur uitstellen, en er zal, noch aan de getuigen, noch aan de partij, eene nieuwe dagvaarding geschieden, ofschoon ook deze laatste niet verschenen ware.

116. De partij, die meer dan vijf getuigen over hetzelfde feit zal hebben doen hooren, zal de kosten der verdere getuigenissen aan hare wederpartij niet kunnen in rekening brengen.

117. De gedagvaarde getuige, welke niet verschijnt, of, verschenen zijnde, weigert den eed of zijne verklaring af te leggen, zal worden veroordeeld tot vergoeding der vergeefs aangewende onkosten, en tot eene boete niet tebovengaande vijfentwintig gulden.

Hij zal opnieuw worden gedagvaard te zijnen koste.

118. Indien de opnieuw gedagvaarde getuige andermaal in gebreke blijft te verschijnen, of het afleggen van den eed of van zijne verklaring weigert, zal hij ten tweeden male worden veroordeeld in de vergeefs aangewende kosten, en daarenboven in de schade en interesten der partijen, en tot eene boete niet tebovengeaande vijftig gulden.

De regter kan bevelen, dat de gebrekige getuige door de openbare magt worde voor hem gebragt om aan zijne verpligting te voldoen.

Indien de getuige ook dan weigerachtig blijft om zijne verklaring af te leggen, zal de regter ten verzoeken der belanghebbende partij kunnen bevelen, dat hij ten koste dier partij in gijzeling zal worden gesteld, totdat hij aan zijne verpligting zal hebben voldaan.

119. Indien de getuige bewijst, dat hij door goede redenen verhinderd is geweest om op den bepaalden dag te verschijnen, zal de regter hem, na het afleggen van zijne verklaring, ontheffen van al de tegen hem gewezen veroordeelingen.

120. Indien de getuige wettiglijk verhinderd is, uit hoofde van ziekte of anderszins, om voor den regter te verschijnen, zal de laatstgenoemde zich bij hem vervoegen tot het ontvangen van zijne verklaring.

121. Buiten hetgeen bij art. 109 omtrent het afleggen van den eed is voorgeschreven, zal het nalaten van eene of andere der formaliteiten, bij de artt. 103 en volgende vermeld, alleen dan nietigheid des verhoors van den getuige ten gevolge hebben, wanneer de belanghebbende partij daardoor in hare verdediging is benadeeld, en de begane ongeregeldheid niet kan worden hersteld; in het tegenovergesteld geval kan de belanghebbende partij van den regter, zoo daartoe gronden zijn, de bevoegdheid bekomen om de begane ongeregelheden te haren koste te herstellen.

122. De kantonregter vergezeld van zijnen griffier kan in alle gevallen, op alle plaatsen van zijn regtsgebied, en zonder voorafgaande beteekeningen of dagvaardingen, de verklaringen ontvangen van de getuigen, welke, door de beide partijen gezamenlijk medegebragt, uit eigen beweging voor hem verschijnen.

Het proces-verbaal zal worden opgemaakt invoege voorschreven bij art. 112.

123. Wanneer overeenkomstig art. 34 n°. 5 van het Reglement op de inrigting en de zamenstelling der Regterlijke Magt de ontruiming wordt gevorderd van onroerende goederen, en de huurder geen schriftelijk bewijs van bestaande, vernieuwde of verlengde huur voortbrengt, en in gebreke blijft het perceel te ontruimen, kan de kantonregter op mondelinge aanvraag der belanghebbende partij, overeenkomstig art. 7 van dit Wetboek, de dagvaarding der wederpartij bevelen, zelfs van uur tot uur, en den Zondag ingesloten.

Indien de eischer niet woonachtig is binnen het rechtsgebied van den kantonregter, waar het verhuurde gelegen is, moet hij bij de dagvaarding woonplaats kiezen ter plaatse, waar die kantonregter zitting houdt.

124. De kantonregter kan alsdan de onmiddellijke tenuitvoerlegging van zijn vonnis tot ontruiming bij voorraad bevelen, niettegenstaande hooger beroep of verzet met of zonder borgstelling, en zulks op de minuut, en zonder andere formaliteit dan de vertooning dier minuut ter woonplaats van de veroordeelde partij.

125. De ontruiming zal daarna zonder verdere aanmaning of andere formaliteiten door den deurwaarder, bijgestaan door twee daartoe door den kantonregter te benoemen getuigen, worden tenuitvoergelegd, behoudens de beteekening der minuut van het vonnis binnen vierentwintig uren aan de veroordeelde partij, en onverminderd de tenuitvoerlegging van den verderen inhoud van hetzelfde op de gewone wijze.

126. De bepalingen in den derden titel voorkomende opzigtelijk de voorloopige verzoeken en exceptiën, de wrakingen van deskundigen, het hooren van partijen, de incidenteele vorderingen, de reconventie, het schorsen en hervatten van het rechtsgeding, het doen van afstand der instantie, het vervallen der instantie, en de voeging en tusschenkomst, gelijk mede de bepalingen van den negenden titel van dit boek, handelende van verzet door derden, en die van den zesden titel van het tweede boek, handelende van het vereffenen van kosten, schade en interesten, mitsgaders van de kosten van den processe, zijn ten deze toepasselijk.

DERDE TITEL.

VAN DE MANIER VAN PROCEDEREN VOOR HET HOF
VAN JUSTITIE; REGTDOENDE IN
EERSTEN AANLEG.

EERSTE AFDEELING.

Van de dagvaardingen.

127. De verweerder zal in zuiver persoonlijke zaken, of in die welke roerend goed betreffen, worden gedagvaard voor den regter van zijne woonplaats.

Indien hij geene bekende woonplaats binnen de kolonie heeft, voor den regter van zijn werkelijk verblijf.

Indien hij mede geen erkend verblijf binnen de kolonie heeft, voor den regter van de woonplaats des eischers.

Indien worden opgeroepen onbekenden, of houders van aandelen in geldleeningen of maatschappijen, welke niet op naam staan, zullen dezen insgelijks voor den regter van de woonplaats des eischers worden gedagvaard.

Indien er in de boven gemelde gevallen meer eischers zijn, voor den regter van de woonplaats van een hunner, te hunner keuze.

Indien de verweerder openbaar ambtenaar is, doch zijne vorige woonplaats heeft behouden, voor den regter van die woonplaats, of voor dien van de plaats, waarin hij zijne ambtsverrigtingen uitoefent, ter keuze van den aanlegger.

Bijaldien er meer verweerders zijn, voor den regter van de woonplaats van een hunner, ter keuze van den aanlegger.

In zaken van aanspraak op een onroerend goed zelf, voor den regter, onder wiens rechtsgebied het goed, waarover het geschil loopt, gelegen is.

Indien de onroerende goederen binnen het rechtsgebied van onderscheidene regters gelegen zijn, zullen de voorschriften worden gevolgd van het laatste lid van art. 98.

In zaken van gemengden aard, behoudens hetgeen in dit artikel volgt ten aanzien van zaken van erfenis, voor den regter, onder wiens rechtsgebied het

onroerend goed gelegen is, of voor dien, alwaar de verweerder zijne woonplaats heeft, ter keuze van den aanlegger.

In zaken van maatschap of vennootschap, zoolang zij duurt, voor den regter der plaats, alwaar zij gevestigd is, en na de ontbinding, hetzij voor denzelfden regter, hetzij voor dien van de woonplaats van een der vereffenaars.

In zaken van erfenis:

- 1°. Wegens onderlinge vorderingen der erfgenamen tot aan de boedelscheiding ingesloten, en wegens vernietiging eener gemaakte boedelscheiding;
- 2°. Wegens vorderingen, die door des overledenen schuldeischers, vóór de boedelscheiding, gedaan zouden mogen worden; en
- 3°. Wegens vorderingen betrekkelijk tot de uitvoering van beschikkingen terzake van overlijden, tot aan het eindvonnis toe;

voor den regter, binnen wiens regtsgebied de erfenis is opengefallen.

In zaken van faillissement of verklaard kennelijk onvermogen, voor den regter, in wiens regtsgebied de woonplaats van den gefailleerde of onvermogene zich bevindt.

In zaken van vrijwaring, voor den regter, voor wien de oorspronkelijke vordering aanhangig is.

In zaken van het doen van rekening, ten aanzien der van regtswege aangestelde rekenplichtigen, voor de regters, welke dezelve hebben benoemd, en ten aanzien van voogden en curators, voor den regter, binnen wiens regtsgebied de voogdij of curateele is opgedragen; of, in beide gevallen, voor den regter van de woonplaats der verweerders, ter keuze van den aanlegger.

Indien er woonplaats is gekozen, voor den regter dier gekozen woonplaats, of voor den regter van de werkelijke woonplaats des verweerders, ter keuze van den aanlegger.

In zaken wegens kosten en verdiensten, door praktijns of deurwaarders gevorderd wordende, voor den regter, waar de kosten gemaakt zijn.

128. Een vreemdeling, geen ingezetene der kolonie zijnde, kan, zelfs wanneer hij in de kolonie zijn ver-

blijf niet houdt, voor den regter in de kolonie worden gedagvaard, terzake van verbindtenissen, door hem jegens een ingezetenen der kolonie, hetzij in of buiten de kolonie, aangegaan.

Deze bepaling is ook op dagvaardingen voor de kantongeregten toepasselijk.

129. In zakelijke regtsvorderingen, of in regtsvorderingen van eenen gemengden aard, zal het vaste goed in de dagvaarding bij deszelfs ligging, en, zoo veel mogelijk, bij deszelfs naam en aard, worden omschreven.

130. De persoonlijke regtsvordering is de zoodanige, welke tot onderwerp heeft de vervulling eener persoonlijke verbindtenis, uit overeenkomst of uit de wet voortvloeiende.

De zakelijke regtsvordering is de zoodanige, waarbij de eigendom van eene zekere en bepaalde zaak, of wel eenig ander zakelijk regt, geëischt wordt.

De gemengde regtsvordering is de zoodanige, welke tegelijk persoonlijk en zakelijk is, te weten:

De vordering tot verkrijging eener erfenis;

Die tot boedelscheiding;

Die tot deeling van gemeenschap;

Die tot afpaling van bij elkander gelegen erven.

131. De regtsvordering over het bezitregt, en die over het regt tot de zaak (*petitoir*), zullen nooit vereenigd mogen worden ingesteld.

132. Die eene regtsvordering over het regt tot de zaak zelve heeft ingesteld, is niet meer ontvankelijk tot het instellen eener regtsvordering over het bezitregt.

133. De verweerder in zake van het bezitregt zal geene regtsvordering over het regt tot de zaak zelve mogen instellen, zoolang die ten aanzien van het bezitregt niet is afgeloopen.

Wanneer hij in de laatstgemelde is veroordeeld, zal hij niet ontvankelijk zijn ten aanzien van het regt op de zaak zelve, dan na volkomen te hebben voldaan aan de tegen hem uitgesproken veroordeeling; tenware de uitvoering van het vonnis in gebreke gebleven of vertraagd ware door de schuld van de partij, die hetzelfde verkregen had, in welk geval de regter, voor wien de regtsvordering tot het regt op de zaak zelve behoort, eenen termijn kan bepalen, na verloop van welken die regtsvordering kan worden ingesteld.

134. De aanlegger is gehouden bij het exploit van dagvaarding praktizijn te stellen, op straffe van nietigheid.

De woonplaats, waarvan in art. 6 n°. 1 gesproken wordt, wordt geacht gekozen te zijn bij dien praktizijn, tenware de aanlegger eene andere keuze had uitgedrukt.

Alle akten der procedure, tot en met het eindvonnis, zullen aan die woonplaats worden beteekend, en zal de praktizijn verplicht zijn de memoriën en schrifturen te teekenen, waarvan in dezen titel en in den volgende wordt melding gemaakt.

De aanlegger zal voorts bij het exploit moeten overleggen afschrift van de stukken, waarop de eisch gegrond is. Bij gebreke van deze afschriften, zullen diegene, welke de aanlegger gehouden is, hangende den loop van het regtsgeding, te geven, niet mogen berekend worden onder de kosten, tenware die stukken door de verdediging van den gedaagde mogten noodzakelijk worden of daaruit voortvloeijen, of tenware door den regter mogt bevolen zijn, dat de zaken zullen worden geïnstrueerd bij geschrifte.

135. De eischer is bevoegd tot den afloop der zaak zijnen eisch te wijzigen of te verminderen, zonder nogtans het onderwerp van den eisch te mogen veranderen of vermeerderen.

TWEDE AFDEELING.

Van de verwering en het voldingen der zaak.

136. De verweerder is verplicht binnen het tijdsverloop, tusschen de dagvaarding en den dag op welken hij verschijnen moet, praktizijn te stellen. Dit geschiedt bij eene eenvoudige akte, vanwege den gestelden praktizijn aan dien des eischers beteekend.

De verweerder wordt geacht zijne woonplaats te hebben gekozen bij dien praktizijn.

Tegen den verweerder, die verzuimd heeft praktizijn te stellen, of wiens gestelde praktizijn ten dage dienende niet verschijnt, wordt verstek verleend, en verder gehandeld, zooals in de zesde afdeeling van den eersten titel is bepaald.

137. Partijen kunnen haren gestelden praktizijn

niet herroepen, zonder tevens eenen anderen te stellen; zoolang zulks niet geschied is, blijft het regtsgeding voortgaan op naam des eerstgestelden.

138. Indien de eisch overeenkomstig het derde lid van art. 7 is ingesteld op korten termijn, volstaat de verweerder met ten dienenden dage zijnen praktizijn ter audiëntie te stellen.

Ten zelfden dage wordt door den praktizijn des eischers de met redenen omkleede conclusie van den eisch voorgedragen, en afschrift daarvan aan dien des gedaagden overgegeven.

Deze draagt terstond, en met gelijke overgifte van afschrift, zijne verwering voor, bij met redenen omkleede conclusie van antwoord, en partijen worden daarna dadelijk tot de pleidooijen toegelaten. De regter kan tot het nemen der conclusiën of tot de pleidooijen, op verzoek van eene der partijen in derzelver belang, of ook ambtshalve, eenig uitstel bevelen.

139. In zaken, welke vatbaar zijn om summierlijk te worden behandeld, wordt mede ten dienenden dage, of op eenen naderen te bepalen dag, door den praktizijn des eischers zijne met redenen omkleede conclusie van eisch voorgedragen, en bij afschrift aan den praktizijn des verweerders medegedeeld.

140. Daarna draagt deze tenzelfden dage, of op eenen naderen daartoe te bepalen dag, zijne verwering voor, bij met redenen omkleede conclusie, waarvan, alsmede van de stukken, van welke hij zich te zijner verwering wil bedienen, hij een afschrift overgeeft; vervolgens worden partijen toegelaten tot de pleidooijen, of daartoe een nadere dag bepaald.

141. Voor summiere behandeling zijn vatbaar:

- 1°. Zuiver personeele zaken, indien de eisch berust op eenen titel, waarvan het bestaan niet betwist wordt;
- 2°. Voorloopige vorderingen, en alle vorderingen welke spoed vereischen;
- 3°. De vorderingen van huur- en pachtpenningen, mitsgaders die wegens koopschat van vruchten te velde; en,
- 4°. In het algemeen, de zoodanige, welke om derzelver gering belang en eenvoudigheid door beide partijen, of bij verschil door den regter, voor summiere behandeling worden

vatbaar geacht, of bij algemeene verordening als summier zijn aangewezen.

142. Incidenteele vorderingen, tusschenkomst en voegingen worden in summiere zaken ten dienenden dage ter audiëntie ingesteld bij gemotiveerde conclusiën.

143. In zaken van gewone behandeling kan de verweerder volstaan met door zijnen praktizijn op de oproeping der zaak ten dienenden dage te doen aankondigen, dat laatstgemelde zich praktizijn gesteld heeft.

144. Binnen veertien dagen na den dag, op welken de praktizijn des verweerders is gesteld, doet de verweerder zijn antwoord of verwering, door zijnen praktizijn onderteekend, door eenen deurwaarder beteekenen aan den praktizijn des eischers.

Hij doet daarbij aanbod van een afschrift der stukken, waarop hij zijne verwering grondt, en welke hij aan den voet van zijn antwoord opgeeft.

145. Binnen de volgende acht dagen doet de eischer op gelijke wijze zijn repliek aan des gedaagden praktizijn beteekenen, indien hij zulks in zijn belang noodig acht, en de verweerder heeft alsdan gelijken termijn en gelijke bevoegdheid tot het beteekenen van zijn dupliek; insgelijks met aanbod van afschrift der stukken, welke hij nader zoude willen overleggen.

146. Indien de verweerder zijn antwoord of verwering binnen de veertien dagen niet heeft beteekend, kan de eischer de zaak onmiddellijk vervolgen bij eene eenvoudige akte van praktizijn tot praktizijn, met oproeping tegen eenen bepaalden regtsdag om conclusiën te nemen ter audiëntie.

147. Na verloop der hiervoren bepaalde termijnen, of wanneer binnen dezelve geen repliek of dupliek respectievelijk is beteekend, kan de meest gereede partij de zaak vervolgen, invoege als bij het voorgaande artikel is bepaald.

148. Ten dage dienende worden conclusiën genomen, evenals ten aanzien van zaken van summiere behandeling bij de artt. 139 en 140 is bepaald, en de regter bepaalt eenen dag van pleidooi, tenzij partijen, daarvan afziende, op het geding en de overgelegde stukken regt verzoeken.

149. De partijen kunnen in alle soort van zaken, hetzij op korte termijnen, hetzij summiere, hetzij van

gewone behandeling, gedurende den loop van het geding, wederkeerig vragen de mededeeling of de overlegging ter griffie van de oorspronkelijke stukken, welke tegen haar worden gebruikt.

In zaken op korte termijnen en in summiere zaken wordt deze mededeeling gevraagd, bij eene schriftelijke conclusie ten dage dienende; in zaken van gewone behandeling, bij akte van praktizijn tot praktizijn.

150. De stukken moeten worden teruggegeven binnen den tijd bepaald bij het receptis, of bij de uitspraak waarbij de mededeeling bevolen is. Indien de termijn niet bepaald is, zal dezelve zijn van drie dagen.

151. Indien de stukken niet zijn teruggegeven binnen den termijn, zal de gebrekige partij of haar praktizijn, bij een bevelschrift van den president, daartoe worden genoodzaakt, zelfs bij lijfswang, en op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, zoo daartoe gronden zijn.

152. De termijnen voorgeschreven bij de artt. 138, 140, 144 en 145 moeten stiptelijk worden nagekomen, tenzij de belanghebbende partij aantoonst, dat zij te harer verdediging bewijsstukken behoeft, en buiten de mogelijkheid is dezelve binnen den gewonen termijn voort te brengen. In dat geval kan de regter, op verzoek van de belanghebbende partij, statering van het geding verleenen gedurende eenen bepaalden tijd.

De uitspraak daarop is niet aan hooger beroep onderworpen.

DERDE AFDEELING.

Van voorloopige verzoeken, en van exceptiën.

153. Alle vreemdelingen, die geene ingezetenen der kolonie zijn, eischers zijnde, of in eene aangelegde regtzaak zich voegende, of tusschenkomende, zijn gehouden ten verzoeken van de wederpartij, alvorens deze eenige wren van regten of tegenzeggen behoeft te doen, zekerheid te stellen voor de betaling der kosten en der schade en interesten, in welke zij zouden kunnen verwezen worden.

De partij, welke het stellen van zekerheid verzoekt, wordt niet geacht daardoor de competentie van den regter te hebben erkend.

154. Het vonnis, waarbij het stellen van zekerheid

bevolen wordt, zal de som uitdrukken, tot beloop waarvan de zekerheid moet worden verstrekt. De eischer of tusschenkomende partij, welke deze som zal geconsigneerd hebben, of welke zal bewezen hebben, dat zijne onroerende goederen, gelegen in de kolonie, voldoende zijn om de vastgestelde som daaraan te kunnen verhalen, zal worden ontslagen van het stellen van zekerheid, mits hij, in het laatste geval, op die goederen eene hypothekaire inschrijving toesta.

155. Die voor eenen regter geroepen is, welke onbevoegd is om van het geschil kennis te nemen, zal mogen vorderen, dat de regter zich onbevoegd verklare.

156. Ingeval de regter onbevoegd is uithoofde van den persoon des verweerders, is deze gehouden deze zijne exceptie en de conclusie daartoe strekkende voor te stellen, alvorens eenige andere weren van regten of eenige andere verdediging voor te dragen.

157. Ingeval echter de regter onbevoegd mogt zijn uithoofde van het onderwerp des geschils, zal de exceptie van onbevoegdheid in elken stand des gedinges mogen worden voorgesteld, en, indien zij niet wordt voorgesteld, is de regter ambtshalve gehouden zich onbevoegd te verklaren.

158. Indien een geding, hetwelk tot de kennisneming behoort van den kantonregter, bij het hof van justitie is aanhangig gemaakt, en de gedaagde de exceptie van onbevoegdheid niet, overeenkomstig art. 156, heeft voorgesteld, zal het hof, als gewone regter, de zaak aan zich behouden, en daarin in het hoogste ressort regtspreken.

159. In zaken, welke reeds tevoren door eene dagvaarding voor eenen anderen regter zijn aanhangig gemaakt tusschen dezelfde personen en over hetzelfde onderwerp, of welke reeds door dezelfde personen en over hetzelfde onderwerp aan scheidsmannen zijn opgedragen en voor dezelfde aanhangig zijn, of ingeval het geschil aan eene zaak verknocht is, die reeds voor eenen anderen regter of scheidsmannen aanhangig is, mag de verwijzing gevraagd worden naar dien anderen regter of naar de benoemde scheidsmannen. Dit moet echter geschieden alvorens eenige andere weren van regten of eenige andere verdediging voor te dragen, met uitzondering alleen van de exceptie vermeld in art. 156.

160. Dilatoire exceptiën moeten gezamenlijk, en vóór de exceptiën, waarvan in het volgend artikel

wordt gehandeld, en vóór alle antwoorden ten principale, worden voorgesteld.

Niettemin zullen erfgenamen, weduwen en vrouwen, hetzij uit den echt, hetzij van tafel en bed, of goederen, gescheiden, aanvankelijk kunnen volstaan met als dilatoire exceptie voor te dragen, dat zij nog zijn in termen van beraad.

161. Alle overige exceptiën moeten met het antwoord tegelijk worden voorgesteld, op straffe van verwijzing in de kosten, door het niet nakomen van dit voorschrift veroorzaakt.

Hiervan zijn uitgezonderd:

- 1°. De exceptie van gewijsde zaak, hetzij door een regterlijk vonnis, hetzij door eene uitspraak van scheidsmannen;
- 2°. De exceptie van dading;
- 3°. De exceptie, dat de aanlegger de hoedanigheid niet bezit, welke hij zich toeschrijft, of dat de verweerder de hoedanigheid niet bezit, in welke hij is gedagvaard.

Deze exceptiën alleen kunnen vóór het antwoord ten principale worden voorgesteld.

Indien de verweerder van die bevoegdheid geen gebruik maakt, maar deze exceptiën met zijne verdediging ten principale vereenigt, moet hij alle dezelve gezamenlijk voorstellen.

162. Alle exceptiën, welke door partijen vóór het antwoord ten principale moeten of mogen worden voorgesteld, zullen summierlijk worden behandeld.

Die exceptien moeten op zich zelve worden uitgewezen, en mogen niet aangehouden of gevoegd worden bij de hoofdzaak.

VIERDE AFDEELING.

Van de behandeling bij geschrifte.

163. Indien eene zaak niet vatbaar schijnt voor eene mondelinge voordragt, kan de regter, hetzij op verzoek van eene der partijen, hetzij ambtshalve, bevelen, dat zij bij geschrifte worde behandeld, om op het rapport van eenen daartoe te benoemen regter te worden afgedaan.

164. Het regterlijk bevel, waarbij de schriftelijke behandeling bevolen wordt, zal worden tenuitvoer-

gelegd, zonder dat het noodig zal zijn hetzelfde te ligten of te beteekenen.

165. Binnen veertien dagen na de uitspraak van hetzelfde, zal de eischer aan de verweerder eene schriftuur, inhoudende zijne middelen en conclusie, doen beteekenen, en afschrift daarvan doen overgeven; dezelfde zal eindigen met eenen staat van stukken, tot staving daarvan bijgebracht.

Deze schriftuur en stukken zullen binnen vierentwintig uren na de beteekening ter griffie worden overgelegd.

De akte van overlegging moet worden beteekend.

166. Binnen de veertien dagen na de beteekening dier schriftuur, zal de verweerder inzage nemen en afschrift kunnen vragen der ter griffie overgelegde stukken, en zal zijn antwoord, houdende zijne middelen en conclusie, aan den eischer doen beteekenen, onder hetwelk zal worden gesteld een staat van stukken, tot staving daarvan bijgebracht.

Dit antwoord en deze stukken zullen insgelijks, met aanbod van afschrift, door hem worden overgelegd ter griffie, binnen vierentwintig uren na de beteekening, en de akte van overlegging zal worden beteekend.

167. Binnen gelijke termijnen kunnen de partijen schrifturen van re- en dupliek aan elkander doen beteekenen, welke op gelijke wijze, met de daartoe behoorende stukken, ter griffie moeten worden overgelegd.

168. In de gevallen der drie voorgaande artikelen kunnen de partijen elkander onderling in der minne stukken mededeelen, onder receptis; art. 151 is hier toepasselijk.

169. Geene verdere schrifturen of stukken, welke partijen daarna mogten willen overleggen of aan elkander mededeelen, kunnen in de begrooting der kosten worden aangenomen.

170. Bijaldien, binnen der hierboven bepaalden termijn, eene der partijen hare stukken niet overgelegd of medegedeeld, noch ook hare schrifturen heeft doen beteekenen, kan de zaak worden beoordeeld op de stukken van de andere partij.

171. Na afloop van den hierboven bepaalden termijn zal de griffier, ter begeerte van de meest gereede partij, de schrifturen en stukken aan den

rapporteur terhandstellen, die dezelve tegen renversaal zal overnemen.

172. Bijaldien uit eenigen hoofde de rapporteur buiten staat is zijn rapport te doen, zal er een ander op de terechtzitting worden benoemd, ten verzoeken van de meest gereede partij.

173. Bijaldien het proces moet worden medege-deeld aan het openbaar ministerie, zal de rapporteur zorgen, dat deze mededeeling intijds geschiede, opdat het vonnis daardoor niet worde vertraagd.

174. Het openbaar ministerie, na kennis genomen te hebben der stukken, zal dezelve binnen den kortst mogelijken termijn aan den rapporteur doen terug-komen.

175. Het rapport zal op de terechtzitting worden gedaan, en zal daarvan op eene vorige terechtzitting aankondiging gedaan worden.

De rapporteur zal de daadzaken en de middelen opnemen, zonder zijn gevoelen te uiten.

De partijen mogen het woord niet voeren; zij kunnen alleenlijk aan den president schriftelijke aantee-keningen terhandstellen, indien zij vermeenen, dat de eene of de andere daadzaak onvolledig of niet juist door den rapporteur is voorgedragen.

Het openbaar ministerie zal worden gehoord in zaken, waarin zulks wordt vereischt of toegelaten.

De regter zal uitspraak doen op eene door hem te bepalen terechtzitting.

176. Na het rapport zal de rapporteur de stukken ter griffie terugbezorgen, en zijn renversaal terugnemen.

V I J F D E A F D E E L I N G .

*Van de geschillen over de echtheid of onechtheid van geschriften ,
en het geregteijk onderzoek deswege.*

177. Er zal een geregteijk onderzoek plaats kunnen hebben naar de echtheid of onechtheid van geschriften, waarvan partijen zich willen bedienen:

- 1°. Wanneer de partij, welke men beweert een onderhandsch geschrift geschreven of onder-teekend te hebben, ontkent hetzelfde te hebben geschreven of onderteekend;
- 2°. Wanneer de partij, tegen wie men gebruik

maakt van een onderhandsch geschrift, door een derde geschreven of geteekend, verklaart het geschrift of de onderteekening van den- gene, dien men beweert zulks geschreven of geteekend te hebben, niet te erkennen;

3°. Wanneer eene der partijen beweert, dat een stuk valsch of vervalscht is.

178. In de gevallen, bij n°. 1 en 2 van het voorgaande artikel vermeld, zal de partij, welke de echtheid van het door haar overgelegde, doch door hare wederpartij betwiste, geschrift staande wil houden, en zich daarvan wil bedienen, vorderen kunnen, dat zij worde toegelaten om de echtheid van hetzelfde, hetzij door bescheiden, hetzij door deskundigen of door getuigen, te staven.

179. In het geval, bij n°. 3 van het voorlaatste artikel vermeld, zal de partij, welke beweert, dat een overgelegd stuk valsch of vervalscht is, kunnen vorderen om tot bewijs daarvan te worden toegelaten, hetzij door bescheiden, hetzij door deskundigen, hetzij door getuigen.

Zij zal echter daartoe niet worden toegelaten, dan na alvorens, onder consignatie eener som van honderd vijftig gulden, ter griffie te hebben overgelegd eene akte door haar zelve geteekend, of wel door eenen bijzonderen gevolmagtigde, daartoe bij authentieke akte bepaaldelijk gemagtigd, en inhoudende de stellige verklaring, dat het bewuste stuk door haar voor valsch of vervalscht wordt gehouden, mitsgaders de daadzaken, omstandigheden en bewijsmiddelen, door welke zij zich voorstelt die valschheid of vervalsching te zullen bewijzen.

180. In de gevallen, bij de twee laatste artikelen vermeld, zal de meest gereede partij het gerezen geschil aan des regters onderzoek en uitspraak onderwerpen, bij eenvoudige akte van praktizijn tot praktizijn.

181. Ten dage dienende zal de partij, welke het stuk heeft overgelegd, moeten verklaren, of zij zich daarvan wil bedienen.

Indien zij weigert te antwoorden, of verklaart zich van het stuk niet te willen bedienen, wordt hetzelfde buiten het geding gehouden.

Indien zij niet verschijnt, beveelt de regter eene

tweede oproeping, te beteekenen op de wijze als bij het vorige artikel is vermeld.

Bij niet-verschijning op die tweede oproeping, bij weigering om te antwoorden, of bij verklaring dat zij zich van het stuk niet wil bedienen, wordt hetzelfde buiten het geding gehouden.

182. Bijaldien de partij verklaart, dat zij zich van het stuk denkt te bedienen; zal de andere partij moeten verklaren, of zij er bij blijft om, hetzij het geschrift of de handteekening te ontkennen, hetzij dezelve niet te erkennen, hetzij het stuk van valsheid te betichten.

Indien zij weigert te antwoorden, of niet volhardt bij hare eerste verklaring, zal het stuk in het geding worden toegelaten.

Indien zij niet verschijnt, handelt de regter, zooals bij het derde lid van het vorige artikel is vermeld.

Bij niet-verschijning op de tweede oproeping, bij weigering om te antwoorden, of bij niet-volharding in hare eerste verklaring, wordt het stuk in het geding toegelaten.

183. Bij verschijning van beide partijen, en volharding bij hare vroegere beweringen, beveelt de regter, dat ten dage door hem te bepalen, doch ten minste na veertien dagen, over de echtheid of onechtheid des stuks geregteijk onderzoek zal plaats hebben, en, voor zooverre hij niet gevoeglijk zelf dat onderzoek kan verrigten, benoemt hij te dien einde eenen regter-commissaris benevens drie deskundigen.

Voor zooverre echter partijen mogten kunnen overeenkomen in de keus der deskundigen, zal de regter daarin kunnen berusten.

Deze uitspraak zal tevens den last inhouden, dat het betwiste stuk, behoorlijk omschreven en door den voorzitter en den griffier gewaarmerkt, ter griffie overgebracht en aldaar bewaard worde, behoudens het vermogen van partijen om van hetzelfde, mitsgaders van de akte van omschrijving en overbrenging ter griffie, aldaar visie of afschrift te kunnen nemen.

184. Ten bepaalden dage moeten de partijen voor den regter of voor den regter-commissaris verschijnen, teneinde overeen te komen wegens de stukken van vergelijking.

Indien eene der partijen niet verschijnt, beveelt de regter eene nadere oproeping tegen eenen te bepalen

dag. Wanneer op dien dag de partij, welke van het stuk wil gebruik maken, niet verschijnt, wordt het stuk buiten het geding gehouden.

Bij niet-verschijning van de wederpartij verklaart de regter, dat het stuk wordt gehouden voor erkend.

Indien beide partijen voor de eerste reize wegblijven, kan de regter den aanleg in het stuk van valsheid dadelijk vervallen verklaren, of eene tweede verschijning bevelen.

185. Bijaldien de partijen niet overeenkomen over de stukken van vergelijking, zal de regter geene andere als zoodanige mogen aannemen dan:

- 1°. Authentieke akten;
- 2°. Onderhandsche geschriften door de partijen erkend;
- 3°. Het overige gedeelte van het overgelegde stuk, bijaldien het verifiëren alleen een gedeelte daarvan betreft; of,
- 4°. Hetgeen de partij gehouden zal zijn te schrijven, achtervolgens mondelinge vóórzegging, en in tegenwoordigheid van den regter of regter-commissaris.

De weigering van schrijven kan tengevolge hebben de erkenning van het stuk.

186. Ingeval de stukken ter vergelijking dienende in handen van openbare of andere bewaarders zijn, zal de regter of regter-commissaris bevelen, dat de houders dier stukken dezelve overbrengen, op den door den regter of regter-commissaris vastgestelden dag en uur, en ter plaatse waar het onderzoek gedaan zal worden, op straffe dat de openbare bewaarder van zoodanige stukken bij lijfswang, en de anderen langs den gewonen weg van regten, daartoe genoodzaakt zullen worden, behoudens ook het middel van lijfswang ten aanzien der laatsten, ingeval daartoe termen zijn.

187. Ingeval de stukken ter vergelijking niet overgebracht kunnen worden, of de woonplaats der houders te zeer verwijderd is, wordt het aan het doorzigt van den regter overgelaten, op het verslag van den regter-commissaris, en na het openbaar ministerie gehoord te hebben, te bevelen, dat het onderzoek zal geschieden bij den kantonregter, ter plaatse alwaar de houder woonachtig is, of wel, dat binnen eenen bepaalden termijn de stukken ter griffie ingezonden

zullen worden, op zoodanige wijze als de regter zal voorschrijven.

188. Bijaldien, in dit laatste geval, de houder een openbaar persoon is, zal hij vooraf een afschrift van de stukken maken, hetwelk tegen het oorspronkelijke vergeleken en geteekend zal worden door den kanton-regter van zijne woonplaats, die daarvan proces-verbaal zal opmaken. Dat afschrift zal door den bewaarder bij zijne oorspronkelijke stukken of minuten gelegd worden, om in de plaats te treden van het oorspronkelijke stuk of stukken, tot op de terugzending van het laatstgemelde, en hij zal daarvan grossen en uitgiften mogen uitleveren, met vermelding van het proces-verbaal daarvan opgemaakt.

De kosten worden door den eischer van verificatie aan den bewaarder te goed gedaan, volgens de begrooting of waardering daarvan te doen door den regter, die het proces-verbaal heeft opgemaakt, naar hetwelk het bevel van tenuitvoerlegging uitgevaardigd zal worden.

189. De meest gereede partij zal bij exploit doen oproepen de deskundigen, indien er zoodanigen benoemd zijn, en de bewaarders, om zich te laten vinden ter plaatse, ten dage en ure, bij het bevelschrift van den regter of regter-commissaris bepaald, en wel de deskundigen om den eed af te leggen, en om eenen aanvang te maken met het onderzoek en om hun berigt op te maken, voorts de bewaarders, teneinde over te leggen de stukken van vergelijking, en van dit alles zal proces-verbaal worden opgemaakt.

De partij zal worden opgeroepen, bij eene akte be- teekend ter gekozen woonplaats, teneinde daarbij tegenwoordig te zijn.

190. Wanneer de stukken door de houders vertoond zijn, wordt het aan het doorzigt van den regter of regter-commissaris overgelaten te bevelen, dat zij ter bewaring van gezegde stukken bij het doen van het onderzoek tegenwoordig zullen blijven, en dezelve bij elke daartoe noodige zitting terugnemen en wederom leveren, of wel te bevelen, dat de stukken in handen van den griffier ter bewaring gesteld zullen worden.

In het laatste geval zal de houder, indien hij een openbaar persoon is, afschrift daarvan mogen nemen, zooals bij art. 188 gezegd is, en zulks ofschoon de

plaats, waar het onderzoek geschiedt, buiten den kring ligt, waarin de houder het regt heeft akten te maken.

In dat geval geschiedt de vergelijking bij den kantontregter, binnen wiens regtsgebied het stuk zich tijdelijk bevindt.

191. De deskundigen zullen beëdigd worden.

De stukken zullen hun worden medegedeeld, waarna zij hun bericht schriftelijk en met redenen bekleed uitbrengen.

De bepalingen van de artt. 226, 228, 230, 236 en 237 zijn ten deze mede toepasselijk.

192. Als getuigen kunnen worden gehoord de zoodanigen, welke het geschrift hebben zien schrijven of teekenen, of die kennis hebben van de daadzaken, welke dienen kunnen om de waarheid te ontdekken.

De ontkende stukken, of die welke niet erkend zijn, of beticht zijn van valscheid, worden hun vertoond, door hen gewaarmerkt, en verder worden nagekomen de voorschriften op het getuigenverhoor.

193. Wanneer het onderzoek is afgelopen, zal de meest gereede partij de zaak op de teregtzitting brengen, en voortprocederen bij eenvoudige akte van praktizijn tot praktizijn, tevens met beteekening van het proces-verbaal van onderzoek.

194. Indien uit het geding vermoedens van valscheid of van vervalsching tegen nog levende personen ontstaan, beveelt de regter, dat de stukken in handen van het openbaar ministerie worden gesteld, teneinde bij den bevoegden regter in strafzaken te worden onderzocht.

Het burgerlijk geschil blijft geschorst, tot na de beslissing van den regter in strafzaken.

195. Wanneer de burgerlijke regter, bij het afdoen van de beweerde valscheid, het ter zijde leggen, verscheuren of doorhalen, in het geheel of ten deele, of zelfs het verbeteren en in orde brengen, der valsche of vervalscht verklaarde stukken beveelt, zal de uitvoering van dit punt van het vonnis opgeschorst blijven, zoolang de termijn van hooger beroep of request-civiel voor den veroordeelde loopende is, of hij niet in het vonnis berust heeft.

196. Het vonnis, waarbij uitspraak gedaan wordt over de echtheid of de onechtheid van het betwiste geschrift, zal tevens moeten bevelen den termijn,

binnen welken, en de wijze waarop de door de partijen, getuigen of bewaarders overgelegde stukken moeten worden teruggegeven.

197. Ingeval het bewezen is, dat het stuk geschreven is door dengene, die het had ontkend, zal hij bij hetzelfde vonnis in eene boete van honderd gulden worden verwezen, onverminderd de vergoeding van kosten schade en interesten, zelfs bij lijfswang te verhalen.

De lijfswang kan zelfs ten aanzien der hoofdzaak worden uitgesproken.

198. Ingeval, door des regters uitspraak, een stuk door eene der partijen van valsheid beticht verklaard wordt niet valsch te zijn, zal die partij verwezen worden in eene boete van niet minder dan honderd vijftig en niet hooger dan driehonderd gulden, en bovendien tot vergoeding van kosten, schade en interesten aan hare partij.

Deze veroordeelingen kunnen zelfs bij lijfswang worden tenuitvoergelegd.

Ten aanzien der hoofdzaak geldt de bepaling van het laatste lid des vorigen artikels.

199. De teruggave van de geconsigneerde boete zal worden bevolen in het geval, waarin het stuk zal zijn verklaard valsch of vervalscht, of wanneer hetzelve nit het geding verworpen is.

ZESDE AFDEELING.

Van getuigenverhoor.

200. Indien partijen het over de daadzaken niet eens zijn, en het bewijs door getuigen is toegelaten, zal de regter, op verzoek van eene der partijen, een getuigenverhoor bevelen.

Hij kan dit ook ambtshalve bevelen, indien hij tot de beslissing der zaak zulks dienstig en noodig acht.

Het tegenbewijs wordt van regtswege toegelaten.

201. In zaken van summieri behandeling wordt het getuigenverhoor bevolen en belegd overeenkomstig de bepalingen, voorgeschreven bij den tweeden titel van dit boek, met uitzondering van het bepaalde bij de artt. 107, 120 en 122.

Indien de getuigen te verre verwijderd wonen, of verhinderd worden om te kunnen opkomen, kan de

regter het verhoor opdragen aan eenen regter-commissaris, of aan den kantonregter van derzelve woonplaats.

Indien de getuige woont in een buitendistrict, waar geen kantonregter gevestigd is, kan de regter het verhoor opdragen aan het hoofd van het plaatselijk bestuur.

In deze gevallen wordt altijd van het verhoor proces-verbaal opgemaakt.

202. In zaken van gewone behandeling moeten de daadzaken, welke eene partij door getuigen wil bewijzen, bepaaldelijk worden uitgedrukt bij eene akte van conclusie, van praktizijn tot praktizijn te beteekenen.

Zij moeten bij gelijke akte binnen acht dagen worden ontkend of erkend, en kunnen anderszins voor erkend worden gehouden.

203. Indien de daadzaken, die ontkend worden, terzake dienende en afdoende zijn, wordt het getuigenbewijs bij vonnis bevolen.

204. Bij dit vonnis, hetzij op verzoek van partijen, hetzij ambtshalve gewezen, beveelt de regter, dat het getuigenverhoor zal plaats hebben op de teregtzitting, of voor eenen door hem benoemden regter-commissaris.

205. In de gevallen, bedoeld bij het tweede en derde lid van art. 201, wordt gehandeld overeenkomstig hetgeen daar is bepaald.

In die gevallen wordt altijd van het verhoor proces-verbaal opgemaakt.

Het getuigenverhoor zal altijd met gesloten deuren plaats hebben.

206. Indien het verhoor plaats heeft op de teregtzitting, moeten de regelen, voorgeschreven in summiere zaken, worden nagekomen.

207. Indien het verhoor voor eenen regter-commissaris plaats heeft, moeten de volgende regelen worden inachtgenomen.

208. Het vonnis moet, behalve de daadzaken, welker bewijs wordt toegelaten of bevolen, inhouden:

- 1°. De benoeming van eenen regter-commissaris;
- 2°. Den termijn, binnen welken het bevel ter dagvaarding der getuigen aan den regter-commissaris moet worden gevraagd.

Deze termijn begint te loopen van den dag der

beteekening van het vonnis door de meest gereede partij.

209. Binnen dezen termijn moet de partij, aan welke het getuigenverhoor is opgelegd, zich bij request wenden tot den regter-commissaris, teneinde te bekomen het bevel tot dagvaarding der getuigen, op de plaats, den dag en het uur door denzelfden te bepalen.

Bij verzuim hiervan zal zij niet meer tot het bewijs door getuigen worden toegelaten.

210. Die partij is verder verplicht, op straffe van nietigheid, ten minste vier dagen vóór den tot het getuigenverhoor bepaalden dag, het bevel aan hare wederpartij te doen beteekenen, met opgave van de namen en de woonplaatsen der getuigen, welke zij wil doen hooren.

Deze beteekening zal geschieden aan den praktizijn der wederpartij, zoo er een is, en anders aan derzelver persoon of woonplaats.

211. Indien de wederpartij van hare zijde voor het tegenbewijs, waartoe de wet haar het regt geeft, insgelijks getuigen mogt willen doen hooren, kan zij dezelve mede tegen den bepaalden dag doen oproepen. Zij zullen echter niet mogen gehoord worden, indien hunne namen en woonplaatsen niet ten minste vierentwintig uren vóór den bepaalden dag aan den praktizijn der partij zijn beteekend.

212. Van het getuigenverhoor zal altijd proces-verbaal worden opgemaakt.

213. De partijen zijn gehouden hare wrakingen met de redenen derzelve vóór het afleggen van de getuigenis op te geven; de gewraakte getuige is verplicht zich hierop te verklaren.

214. Indien de partij, die eenen getuige gewraakt heeft, in hare wraking blijft volharden, kan de gewraakte getuige voorloopig niet gehoord worden, maar zal de regter-commissaris partijen zonder nadere dagvaarding of sommatie naar eene door hem te bepalen teregtzitting verwijzen, alwaar over de wraking summierlijk zal worden beslist.

De regter-commissaris zal intusschen met het hooren der andere getuigen kunnen voortgaan.

Indien echter partijen, zonder voorbehoud van hooger beroep, zich aan de uitspraak van den regter-commissaris over de wraking mogten willen onderwerpen,

zal deze over de wraking onmiddellijk zelf kunnen beslissen.

215. De bepalingen van de artt. 106, 107, 109, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120 en 121 zijn mede op het getuigenverhoor voor den regter-commissaris toepasselijk.

216. Indien de wederpartij, tengevolge van het getuigenverhoor, noodig mogt oordeelen om voor tegenbewijs nog nadere getuigen te doen hooren, zal zij daartoe bij het proces-verbaal van het getuigenverhoor verzoek doen, en de regter-commissaris zal haar eenen termijn verleen, met bepaling van den dag en het uur, waarop dat nadere getuigenverhoor zal plaats hebben. Zij is verplicht, op straffe van nietigheid, uiterlijk vier dagen vóór den tot het getuigenverhoor bepaalden dag, de namen en de woonplaatsen der getuigen, welke zij wil doen hooren, aan hare partij te doen beteekenen; er zal echter aan die partij geene nadere oproeping gedaan worden.

217. Indien een getuige, behoorlijk opgeroepen, niet verschijnt, of indien dezelve weigert te antwoorden, of ook indien een getuige is gewraakt geworden, kan de belanghebbende partij bij het proces-verbaal van het getuigenverhoor, aan den regter-commissaris, mede eenen naderen termijn verzoeken.

218. De termijn om het verhoor te houden verstreken zijnde, zal de meest gereede partij afschrift der processen-verbaal aan de wederpartij doen beteekenen, en de zaak voortzetten.

ZEVENDE AFDEELING.

Van geregtelijke plaatsopneming.

219. Indien het hof van justitie, hetzij op verzoek van partijen, hetzij ambtshalve, zulks noodig acht, kan bij vonnis worden bevolen, dat een of meer leden, welke over de zaak hebben gezeten, vergezeld van den griffier, zich zullen begeven op de plaats, welke in oogenschouw moet worden genomen, teneinde derzelver staat en gelegenheid op te nemen, en daarvan eene akte van bevinding uit te brengen, hetzij alleen, hetzij met behulp van deskundigen.

Het benoemde lid of de benoemde leden bepalen

bij bevelschrift de plaats, den dag en het uur der opneming, ten verzoeken van de meest gereede partij.

Dit bevelschrift wordt bij akte van praktizijn tot praktizijn beteekend, en geldt als oproeping.

220. De griffier zal proces-verbaal der handelingen, welke op de plaats zijn voorgevallen, opmaken. De meest gereede partij zal daarvan een afschrift betekenen aan hare wederpartij, en zal voortprocederen bij akte van praktizijn tot praktizijn.

221. Indien de plaatsopneming moet geschieden in een der buitendistricten, waar een kantonregter gevestigd is, kan zij aan dien regter worden opgedragen.

Indien in het buitendistrict geen kantonregter gevestigd is, kan de plaatsopneming worden opgedragen aan het hoofd van het plaatselijk bestuur.

222. De reiskosten zullen door de partij, te wier verzoeken de opneming geschiedt, voorgeschoten en ter griffie overgebracht worden.

Indien de regter de plaatsopneming ambtshalve beveelt, zal hij tevens bevelen, door wien de kosten zullen worden voorgeschoten.

ACHTSTE AFDEELING.

Van bericht van deskundigen.

223. Indien het hof van justitie, hetzij op verzoek van partijen, hetzij ambtshalve, zulks noodig acht, kan bij vonnis worden bevolen, dat een onderzoek of opneming door deskundigen worde bewerkstelligd.

Dit vonnis zal het voorwerp van het onderzoek of van de opneming duidelijk uitdrukken, benevens de benoeming van drie deskundigen.

Indien echter beide partijen verzoeken, dat het onderzoek zal gedaan worden door slechts éenen deskundige, zal er niet meer dan één worden benoemd.

224. Indien partijen op de teregtzitting overeengekomen zijn omtrent den persoon of de drie personen, welke zij als deskundigen verlangen, zullen dezen bij hetzelfde vonnis worden benoemd.

Indien partijen over de personen niet zijn overeengekomen, zal het vonnis bevelen, dat partijen dezelve binnen drie dagen na de beteekening zullen noemen, en dat bij gebreke van dien tot de bevolen verrig-

ting zal worden overgegaan door deskundigen, bij hetzelfde vonnis ambtshalve te benoemen.

Binnen den bovengemelden termijn zullen partijen, wanneer zij omtrent de benoeming van deskundigen zijn overeengekomen, daarvan verklaring ter griffie doen.

225. Bij het vonnis, in het voorgaande artikel gemeld, zal bepaald worden de dag en het uur der eedsaflegging van de benoemde deskundigen.

Indien echter de bevolen verrigting moet plaats hebben in een der buitendistricten, waar een kantonregter gevestigd is, kan het hof van justitie bevelen, dat de eed voor dien regter zal worden afgelegd. Indien in het buitendistrict geen kantonregter is gevestigd, kan de eed worden afgelegd voor het hoofd van het plaatselijk bestuur. In deze gevallen verzoekt de meest gereede partij dien kantonregter of ambtenaar, om dag en uur der eedsaflegging te bepalen.

Na verloop van den in het voorgaande artikel bepaalden termijn zal de meest gereede partij het vonnis aan de benoemde deskundigen doen beteekenen, met oproeping om den eed af te leggen; deze oproeping zal gedaan worden ten minste drie dagen vóór den dag tot het afleggen van den eed bepaald. Partijen behoeven bij de eedsaflegging niet tegenwoordig te zijn.

226. De deskundigen van ambtswege benoemd kunnen gewraakt worden uit denzelfden hoofde als de getuigen.

De deskundigen door partijen aangewezen kunnen niet gewraakt worden dan uithoofde van oorzaken, welke na de benoeming en vóór de aflegging van den eed mogten zijn opgekomen.

De wraking moet altijd vóór de eedsaflegging worden voorgesteld. Zij zal summierlijk beslist worden, en het vonnis zal niet vatbaar zijn voor hooger beroep.

227. De wraking moet worden voorgesteld binnen drie dagen na de benoeming, bij eenvoudige akte, houdende de gronden der wraking, en de bewijzen daartoe strekkende, of het aanbod om de wraking met getuigen te staven.

In het laatste geval kan de regter het bewijs door getuigen bevelen, op de wijze ten aanzien van het getuigenverhoor in summiere zaken voorgeschreven. Na

verloop van voormelden termijn wordt de wraking niet meer toegelaten.

228. Ingeval de wraking aangenomen wordt, zal of zullen bij hetzelfde gewijsde van ambtswege een of meer nieuwe deskundige personen, in plaats van den gewraakten of de gewraakte, benoemd worden.

Ingeval de wraking verworpen wordt, zal de partij, die haar voorgesteld heeft, in zoodanige schade en interessen verwezen worden, als bevonden zal worden te behooren, zelfs jegens den gewraakten persoon, indien hij zulks vordert; maar, in dit laatste geval, kan hij in de zaak in geschil niet als deskundige blijven.

229. Het proces-verbaal van eedsaflegging moet inhouden de opgave van de plaats, den dag en het uur door de deskundigen te doen tot het verrigten hunner werkzaamheden.

Indien partijen bij de eedsaflegging tegenwoordig zijn, geldt deze opgave als oproeping.

De afwezige partij zal bij akte van praktizijn tot praktizijn, of, indien er geen praktizijn is, bij exploit aan den persoon of de woonplaats worden opgeroepen.

230. Indien een benoemde deskundige de benoeming niet aanneemt, of ten opgegeven dage en ure niet verschijnt, hetzij ter aflegging van den eed, hetzij tot de bevolen verrigting, zullen partijen dadelijk overeenkomen om eenen anderen in zijne plaats te benoemen; bij gebreke van dien, kan de regter de benoeming ambtshalve doen.

De benoemde, die, na den eed te hebben afgelegd, de aangenomen verrigting niet uitvoert, kan door den regter, die hem benoemd heeft, verwezen worden in al de kosten door de nalatigheid veroorzaakt, en zelfs tot vergoeding van schade en interessen, zoo daartoe gronden zijn.

231. Het afschrift van de regterlijke uitspraak en de benoodigde stukken zullen aan de deskundigen worden terhandgesteld.

Partijen zullen bij het onderzoek aan de deskundigen zoodanige voordragten en vorderingen mogen doen, als zij zullen goedvinden, en daarvan zal melding gemaakt worden bij het berigt.

232. De deskundigen maken; na raadpleging, hun

berigt met redenen bekleed schriftelijk op, bij meerderheid van stemmen.

Ingeval van verschil van gevoelen mogen zij echter de onderscheidene gevoelens met de gronden van dien opgeven, zonder bekend te maken welk het persoonlijk gevoelen van ieder van hen is.

Het berigt wordt gedagteekend, en door allen onderteekend.

Indien geen der deskundigen zich daartoe in staat bevindt, wordt hetzelfde door den griffier van het kantongeregt of door het hoofd van het bestuur van de plaats, waar de werkzaamheden zijn verrigt, opge maakt, en door hem medege teekend.

233. De deskundigen zullen gehouden zijn, op straffe van schade en interesten, het berigt op de griffie van den regter, die de opneming bevolen heeft, over te brengen binnen den termijn door den regter te bepalen; de griffier zal van die overbrenging doen blijken.

Hunne vacatiën zullen door den voorzitter aan den voet van de minuut begroot worden, en daarvan zal een bevelschrift van tenuitvoerlegging uitgegeven worden, ten laste van de partij, die de opneming verzocht heeft, of die dezelve, ingeval zij van ambtswege bevolen is geweest, vervolgd heeft.

234. Bij weigering of vertraging van hetgeen in het eerste lid des vorigen artikels is voorgeschreven, kunnen de deskundigen door de meest gereede partij bij den regter, welke hen heeft benoemd, worden gedagvaard, teneinde zelfs bij lijfswang tot het ter griffie nederleggen van het berigt te worden veroordeeld.

De regtspleging hierover geschiedt summierlijk, en zonder verdere instructie.

235. De meest gereede partij zal aan de wederpartij een afschrift van het berigt doen beteekenen, en voortprocederen bij akte van praktizijn tot praktizijn.

236. Indien de regter in het berigt de vereischte inlichting niet bevindt, kan hij ambtshalve andere deskundigen benoemen, welke aan de vroegere zoodanige ophelderingen mogen vragen als zij oorbaar achten.

237. De regter is in geen geval verplicht het door de deskundigen geuit gevoelen te volgen, indien zijne overtuiging daartegen strijdt.

NEGENSE AFDEELING.

Van het hooren der partijen.

238. De partijen mogen in alle zaken en in elken stand van het geding verzoek doen om elkander op terzake dienende en niet tot iets anders betrekkelijke vraagpunten te doen hooren.

De partij, die hare wederpartij wil doen hooren, zal aan den regter een verzoekschrift inleveren, de feiten en vraagpunten inhoudende, hetwelk aan de wederpartij moet worden beteekend.

239. Na verhoor van de wederpartij ten aanzien van hare gehoudenheid om op vraagpunten te antwoorden, zal de regter naauwkeurig onderzoeken of de vraagpunten tot het geschil betrekkelijk zijn; hij zal de zoodanige, die hij als strikvragen beschouwt, terzijdestellen, of het verhoor der partij, zoo daartoe termen zijn, geheel van de hand wijzen.

240. Indien de regter het hooren der partijen toestaat, zal hij bij een vonnis gelasten, dat dezelve, voor hem in de raadkamer, of voor eenen regter-commissaris daartoe aangewezen, ten bepaalden dage en ure verschijnen, teneinde op vraagpunten te worden gehoord.

241. Ingeval van verwijderde woonplaats, of van wettige verhindering, zal het hof van justitie, na het hooren der partij te hebben toegestaan, den kantonregter van derzelver woonplaats daartoe mogen magtigen.

Indien de partij, welke gehoord moet worden, woont in een der buitendistricten, waar geen kantonregter gevestigd is, kan het verhoor worden opgedragen aan het hoofd van het plaatselijk bestuur.

242. De partij zal in persoon, zonder door eenen praktizijn te zijn bijgestaan, en buiten de tegenwoordigheid van den verzoeker of diens praktizijn, en zonder eenig geschreven opstel te mogen voorlezen, antwoorden op de vragen, welke aan hem door den regter op de aan hem beteekende feiten en vraagpunten, of zelfs ambtshalve naar aanleiding van dezelve, zullen worden gedaan.

243. De besturen van openbare instellingen, stichtingen en zedelijke lichamen zullen een hunner leden

benoemen om op de aan hen beteekende feiten en vraagpunten te antwoorden; zij zullen te dien einde eenen bijzonderen last geven, waarbij de antwoorden opgegeven en waarachtig verklaard zullen worden; deze last mag worden voorgelezen.

De partij behoudt het vermogen om de bestuurders van zoodanige instellingen, stichtingen en zedelijke lichamen over feiten, die hen persoonlijk betreffen, te doen hooren, teneinde daarop bij den regter zoodanig te worden acht geslagen, als bevonden zal worden te behooren.

244. Het proces-verbaal van ondervraging zal worden opgemaakt door den griffier en aan den ondervraagde worden voorgelezen, welke daarin vervolgens nog kan maken zoodanige veranderingen en bijvoegingen in zijne antwoorden, als hij zal noodig oordeelen, en welke zullen geschreven worden aan het einde of op den kant van het verhoor. Hiervan zal hem insgelijks voorlezing worden gedaan, en het proces-verbaal zal worden geteekend door den ondervraagde, den president, den regter-commissaris of den kantonregter en den griffier, of wel door het hoofd van het plaatselijk bestuur.

245. Indien, zonder wettige verhindering, de partij niet verschijnt, of indien zij weigert te antwoorden, zal daarvan melding gemaakt worden ten processe-verbaal, en de daadzaken, over welke de vragen loopen, zullen kunnen worden gehouden voor erkend.

Indien echter de niet verschenen zijnde partij zich nog vóór de uitspraak ten principale daartoe aanmeldt, kan zij worden gehoord, onder verplichting tot betaling der kosten door haar wegblijven veroorzaakt, mitsgaders van schade en interesten, zoo daartoe gronden zijn.

246. Ingeval, ten dage tot het hooren bepaald, de gedaagde partij van wettige verhindering blijken doet, zal de regter eenen anderen dag tot het hooren bepalen; zonder nieuwe dagvaarding.

247. De antwoorden door de partij op de vraagpunten gegeven zullen slechts in het aanhangig geding mogen dienen, en in geen geval als eene erkenning mogen worden beschouwd ten opzichte van andere zaken.

TIENDE AFDEELING.

Van incidenteele vorderingen.

248. Alle incidenteele vorderingen zullen geschieden bij eene eenvoudige akte, houdende de middelen en de conclusiën, met aanbod van mededeeling der bewijsstukken, onder receptis of bij overbrenging ter griffie.

De verweerder in dit tusschengeschil zal zijn antwoord bij eenvoudige akte, houdende zijne middelen en conclusie, indienen.

249. Alle incidenteele vorderingen worden in eens gedaan.

De kosten van dezulke, welke naderhand mogten worden gedaan, en waarvan de oorzaken reeds tegelijkertijd met de vroegere bestonden, mogen niet worden teruggevorderd.

250. De incidenteele vorderingen zullen eerst en vooraf worden uitgewezen, indien de zaak het medebrengt.

In zaken, waarin schriftelijke behandeling bevolen is, zal het tusschengeschil op de teregtzitting worden gebragt, om daarover te worden uitspraak gedaan, zooals bevonden zal worden te behóoren.

ELFDE AFDEELING.

Van reconventie.

251. De gedaagde is bevoegd om in alle zaken eisch in reconventie te doen, uitgezonderd:

- 1°. Wanneer de eischer in conventie is opgetreden in eene qualiteit, en de reconventie hem persoonlijk zoude betreffen, en wederkeeriglijk;
- 2°. Wanneer de regter, voor wien de eisch in conventie aanhangig is, onbevoegd is om kennis te nemen van de reconventie met betrekking tot het onderwerp van het geschil, behoudens het bepaalde bij het tweede lid van art. 39 van het Reglement op de inrigting en de samenstelling der Regterlijke Magt;
- 3°. In zaken van verschil over de tenuitvoerlegging van het vonnis.

Indien in eersten aanleg geen eisch in reconventie is gedaan, kan dezelve in hooger beroep niet meer gedaan worden.

252. De eisch in reconventie moet dadelijk bij het antwoord van den verweerder in conventie worden gedaan.

In summiere zaken geschiedt zulks op de teregtzitting.

253. De zaken in conventie en in reconventie zullen tegelijk voldongen en bij een en hetzelfde eindvonnis beslist worden, tenware het hof van justitie mogt bevinden, dat de eene vroeger dan de andere kon worden afgedaan, in welk geval zulks zal vermogen plaats te hebben, blijvende niettemin de alsdan nog onafgedane eisch in conventie of reconventie bij denzelfden regter aanhangig tot het eindvonnis daarin te vallen.

Ingeval een van beide gedingen van den aard is om summier te worden behandeld, zal de splitsing moeten plaats hebben.

254. Het hooger beroep wordt toegelaten, indien het beloop van den eisch in conventie, gevoegd bij dien in reconventie, tebovengaat de regtsmagt van den regter om in het hoogste ressort regt te spreken.

Wanneer niettemin de beide gedingen mogten zijn gesplitst, en daarin afzonderlijk gevonnisd, zullen de gewone regelen opzigtelijk de bevoegdheid tot hooger beroep worden gevolgd.

TWAALFDE AFDEELING.

Van de schorsing en het hervatten van het regtsgeding.

255. De loop van een regtsgeding wordt geschorst:

- 1°. Door den dood van eene der partijen;
- 2°. Door verandering van den persoonlijken staat van eene der partijen;
- 3°. Door het ophouden der betrekkingen, waarin zij het geding voerde;
- 4°. Door den dood of door het verlies van de betrekking van den gestelden praktizijn.

256. In geen dezer gevallen zal de schorsing plaats hebben of de beslissing van het regtsgeding opgehouden worden, wanneer hetzelve in staat van wijzen is.

In de drie eerste gevallen, in het voorgaande artikel vermeld, wordt, wat deze schorsing betreft, een regtsgeding gehouden in staat van wijzen te zijn, zoodra de conclusiën op de teregtzitting zijn genomen.

In het laatste geval, na den afloop der pleidooijen.

In eene behandeling bij geschrifte staat de volledigheid der instructie, of het verloop van der wettelijke termijnen, daarmede gelijk.

257. De oorzaak der schorsing van het regtsgeding moet, indien hetzelfde niet is in staat van wijzen, vanwege de belanghebbenden aan de partij worden beteekend, en zonder zoodanige beteekening kan het regtsgeding, al mogten zoodanige oorzaken bestaan, worden voortgezet.

Alle procedures na deze beteekening zijn nietig en zonder eenig gevolg. Alleen in het vierde geval van art. 255 wordt die beteekening niet gevorderd, en heeft de schorsing van zelve plaats.

258. De beteekening in het vorige artikel vermeld moet de verklaring behelzen, dat het regtsgeding wordt hervat op de laatste gedingstukken, benevens eene nieuwe praktizijnstelling.

259. Indien de beteekening dit een en ander niet inhoudt, heeft de wederpartij het regt om op de gewone wijze te dagvaarden tot hervatting van het regtsgeding, achtereenvolgens de laatste gedingstukken.

Hetzelfde heeft plaats in het geval, dat de gestelde praktizijn, die overleden is of zijne betrekking heeft verloren, niet is vervangen.

260. Het regtsgeding wordt hervat, en zoodanige praktizijn vervangen, bij eene eenvoudige beteekende akte.

261. De geschillen over dat hervatten van het geding, en de vervanging van praktizijn, worden summarlijk behandeld en afgedaan.

262. Indien op de dagvaarding tot hervatting van het regtsgeding verstek wordt verleend, zal, als het profijt van hetzelfde, het regtsgeding hervat worden verklaard, achtereenvolgens de laatste gedingstukken.

Bij het niet vervangen zijn van den praktizijn, zal bij verstek ten principale dadelijk kunnen worden regt gedaan.

263. Het verzet tegen de uitspraken bij verstek, in het vorige artikel vermeld, zal zelfs in eene behandeling bij geschrifte op de terechtzitting kunnen worden behandeld.

DE RTIENDE AFDEELING.

Van ontkenenis van geregtelijke verrigtingen.

264. Indien gedurende den loop van een geding, in naam van eene der partijen, eenige aanbiedingen zijn gedaan en aangenomen, erkenningen hebben plaats gehad, toestemmingen zijn gegeven en aangenomen, zonder dat die partij daartoe eene bijzondere en bepaalde schriftelijke volmagt gegeven heeft, zal deze zoodanige verrigtingen in het geregt kunnen ontkenen, en bij eene eenvoudige akte, beteekend zoowel aan den praktizijn van de wederpartij, als aan den praktizijn wiens daden zijn ontkend, den regter kunnen verzoeken, dat die daden zullen worden beschouwd als niet gepleegd, en dat alle daaruit voortgevlode akten van den processe, en vonnissen, gewezen om de zaak in staat van wijzen te brengen, zullen worden verklaard van onwaarde.

De beteekening aan den praktizijn geldt voor dagvaarding tot verwering op de ontkenenis.

Dezelve moet den dag van verschijning in regten aanwijzen.

265. Ingevalle de praktizijn uit zijne bediening is getreden, zal de ontkenenis aan zijne woonplaats door eenen deurwaarder worden beteekend, en, indien de praktizijn overleden is, aan zijne erfgenamen, met dagbeteekening voor den regter, voor welken de zaak hangende is, en aan de partijen in de zaak worden bekend gemaakt bij akte van praktizijn tot praktizijn.

266. De ontkenenis moet altijd gebragt worden voor den regter, voor welken de ontkend wordende verrigting in regten is gebragt, ofschoon ook de zaak, waarin zij voorvalt, voor eenen anderen regter hangende is.

Zij zal aan partijen in de hoofdzaak moeten worden beteekend, en dezen moeten in het geding van ontkenenis opgeroepen worden.

267. Het geding in de hoofdzaak wordt geschorst tot aan het vonnis van ontkenenis, op straffe van nietigheid.

De regter kan echter de ontkenende partij bevelen, dat zij het geding van ontkenenis binnen zekeren te

bepalen tijd voortzette, of dat anders zal worden regt gedaan.

268. Indien de ontkentenis eene zaak betreft, waarover geen regtsgeding hangende is, moet de eisch worden gebragt voor den bevoegden regter van den verweerder.

269. Indien de ontkentenis deugdelijk verklaard wordt, zal de ontkende verrigting, en het vonnis hetwelk daarop mogt zijn gewezen, of hetgeen in de bepalingen van het vonnis betrekking heeft tot de punten waarover de ontkentenis gaat, nietig en van onwaarde zijn.

270. Bijaldien echter in de zaak reeds een eindvonnis is gevallen, en zoo de termijnen van appel nog niet zijn verlopen, kan de partij de nietigheid der in het voorgaande artikel vermelde akten en vonnissen doen uitspreken in appel, en de zaak ten principale doen vervolgen.

271. Bijaldien dat eindvonnis is gewezen in het hoogste ressort, of in kracht van gewijsde zaak gegaan is, zal de benadeelde partij, tot op het oogenblik dat het vonnis tenuitvoergelegd is, van den regter, die hetzelfde heeft gewezen, de intrekking daarvan kunnen vorderen.

Hangende het geding daarover, wordt de tenuitvoerlegging van het vonnis geschorst.

272. De praktizijn, tegen wien de eisch tot ontkentenis wordt toegewezen, zal jegens den eischer en jegens de andere partij in de kosten, schade en interesten verwezen worden, zoo daartoe gronden zijn.

Hij kan ook, naarmate van het vergrijp, door den regter in zijne bediening worden geschorst of daarvan ontzet.

Indien de eischer in het ongelijk wordt gesteld, zal hij ter vergoeding van kosten, schade en interesten verwezen worden, zoo daartoe gronden zijn.

273. Alle gedingen in zaken van ontkentenis van geregtelijke verrigtingen worden behandeld als summiere zaken, zelfs bij korte termijnen, indien daartoe gronden zijn.

VEERTIENDE AFDEELING.

Van jurisdictie-quaestiën.

274. Jurisdictie-quaestiën worden, vóórdat de dag

der uitspraak bepaald is, ingesteld bij een verzoekschrift inhoudende de middelen.

Hetzelve zal worden beteekend aan de wederpartij, met aanmaning om daarop, binnen veertien dagen, te dienen van antwoord met middelen, en daarna ter griffie van het hof van justitie worden nedergelegd.

Het antwoord van de wederpartij zal binnen gelijken termijn insgelijks ter griffie worden gebragt.

De loop van het regtsgeding zal worden geschorst van den dag der beteekening, in het tweede lid van dit artikel vermeld.

275. Na afloop des termijns zal het hof van justitie uitspraak doen over den eisch, en, zoo daarvoor redenen zijn, den regter aanwijzen, die van het geschil zal moeten kennis nemen.

VIJFTIENDE AFDEELING.

Van het doen van afstand der instantie.

276. De eischer kan onder betaling der kosten afstand doen van de instantie, mits zulks geschiede vóór het antwoord.

Na het antwoord kan de afstand slechts plaats hebben met de toestemming der wederpartij.

277. De afstand kan gedaan worden, hetzij op de teregtzitting, indien partijen in persoon tegenwoordig of hunne praktizjns van volmagt daartoe voorzien zijn, hetzij met gelijke volmagt bij eenvoudige akte van praktizijn tot praktizijn beteekend.

Zij kan op gelijke wijze worden aangenomen.

Dezelve brengt van regtswege mede:

1°. Dat alles over en weder in denzelfden staat is teruggebragt, als waarin de zaak was vóór de dagvaarding;

2°. Verpligting van de partij, welke afstand heeft gedaan, tot betaling der kosten, waartoe zij zal worden genoodzaakt op het enkel bevelschrift van den voorzitter, gesteld aan den voet van de waardering der kosten.

Dit bevelschrift zal bij voorraad ten uitvoer kunnen worden gelegd.

ZESTIENDE AFDEELING.

Van het vervallen der instantie.

278. Alle instantie vervalt, indien de zaak binnen drie jaren tijds niet is voortgezet.

Die termijn zal worden vermeerderd met zes maanden in gevallen, waarin eisch tot hervatting van de zaak kan plaats hebben.

279. De tijd, tot het vervallen der instantie ver-
eischt, loopt tegen den lande, de openbare instellingen,
minderjarigen, en, in het algemeen, tegen alle perso-
nen, zonder onderscheid, behoudens het verhaal van
al de eerstgemelden tegen hunne bewindvoerders en
voogden.

280. De instantie vervalt niet van regtswege. De
vervallenverklaring kan worden voorgekomen door
behoorlijke procesakten door eene der partijen ver-
rigt, voordat de eisch tot vervallenverklaring is
gedaan.

281. Het vervallen van de instantie zal worden
uitgesproken op de teregtzitting op eene eenvoudige
akte, aan de partij beteekend of te harer woonplaats.

De vervallenverklaring van de instantie vernietigt
geenszins de actie, maar alleen het aangevangen regts-
geding; de kosten van het laatste worden, tengevolge
dier vervallenverklaring, voor gecompenseerd ge-
houden.

282. Bij het opnieuw instellen der actie zijn de
partijen over en weder gerechtigd om wederom gebruik
te maken van de eeden, geregtelijke erkentenissen en
verklaringen, door haar in den loop van het vorige
regtsgeding afgelegd, mitsgaders van de verklaringen
van gestorven getuigen, wanneer dezelve blijken uit
processen-verbaal in behoorlijken vorm opgemaakt.

283. Door het vervallen van de instantie in hooger
beroep verkrijgt het vonnis, waarvan men in beroep
gekomen is, kracht van gewijsde zaak.

ZEVENTIENDE AFDEELING.

Van roëging en tusschenkomst.

284. Een ieder, welke een belang heeft in een
regtsgeding, hangende tusschen andere partijen, kan

aan den regter verzoeken daarin zich te mogen voegen of te mogen tusschenkomen.

285. Het verzoekschrift daartoe strekkende, waarbij tevens praktizijn moet worden gesteld en woonplaats gekozen, zal moeten inhouden de gronden, op welke het verzoek wordt gedaan.

Afschrift van hetzelfde zal worden beteekend aan de gekozen woonplaats van partijen, en de stukken tot staving van het verzoek zullen door den verzoeker worden overgebracht ter griffie, met aanbod van afschriften van dezelve te geven aan de belanghebbenden op derzelver verzoek.

286. Indien de voeging of tusschenkomst betwist wordt, zal dit incident, zelfs indien de zaak bij geschrifte wordt behandeld, op de teregtzitting worden gebracht bij eenvoudige akte, en summierlijk worden behandeld.

287. Nadat de conclusiën door partijen op de teregtzitting genomen zijn, kan geene voeging of tusschenkomst meer plaats hebben.

ACHTTIENDE AFDEELING.

Van het kort geding voor den president van het hof van justitie.

288. In alle zaken, waarin, uithoofde van onverwijlde spoed, eene onmiddellijke voorziening wordt vereischt, hetzij ten aanzien van de tenuitvoerlegging van een vonnis of van eenen executorialen titel, hetzij ingeval van verschil over verzegeling of ontzegeling, hetzij ten aanzien van de verpligting eens kantonregters tot het staan over eenige wettelijke akte, welke geen uitsstel kan lijden, of wegens dergelijke verpligtingen van notarissen, en voorts in alle gevallen, waarin het belang van partijen eenige onverwijelde voorzieningen bij voorraad vordert, kan de vordering worden ingebracht op eene teregtzitting, te dien einde door den president te houden op de daartoe door hem bepaalde vaste dagen.

Bij nog meer spoed vereischende omstandigheden, kan de dagvaarding worden bevolen op den dag en het uur, den Zondag ingesloten, op mondelinge aanvraag der belanghebbende partij, door hem voor elk geval te bepalen.

De president kan in dit geval ook gelasten, dat de teregtzitting te zijnen huize zal worden gehouden.

289. In het laatste geval geeft de president mondelingen last aan eenen deurwaarder tot het doen der dagvaarding, waarvan deze in het hoofd van zijn exploit melding maakt.

Partijen kunnen, in de gevallen bij het vorige artikel vermeld, ook vrijwillig voor den president in kort geding verschijnen.

290. Indien aan den president op de teregtzitting blijkt, dat zonder groot of onherstelbaar nadeel de zaak uitstel gedooft om, hetzij op de gewone wijze, hetzij op korten termijn, voor het hof zelf te worden behandeld, of wanneer de zaak niet vatbaar is om op het kort geding genoegzaam te worden toegelicht, verwijst hij partijen naar de gewone wijze van regtspleging, of verleent aan den aanlegger verlof tot dagvaarding op korten termijn voor het hof, in zaken waarin hetzelfde bevoegd is.

291. De beslissingen bij voorraad brengen geen nadeel toe aan de zaak ten principale.

292. De president is bevoegd de tenuitvoerlegging zijner uitspraken te bevelen bij voorraad, met of zonder borgtogt, niettegenstaande verzet.

293. Het verzet wordt gebragt voor het hof van justitie. Het wordt summierlijk behandeld en afgedaan.

294. Tegen de uitspraken van den president in kort geding wordt geen hooger beroep toegelaten.

Deze bepaling is niet toepasselijk op de uitspraken door den kantonregter krachtens art. 297 gedaan.

295. De minuten der uitspraken van den president worden ter griffie ingeschreven in een afzonderlijk register, en door den president en den griffier onderteekend.

296. Indien zulks in het belang der zaak noodzakelijk is, kan de president de tenuitvoerlegging bevelen op de minuut van de uitspraak in kort geding.

297. De beslissingen bij voorraad, die volgens de bepalingen dezer afdeeling in kort geding worden gegeven door den president van het hof van justitie, worden in de buitendistricten, waar een kantonregter gevestigd is, aan dien regter opgedragen.

Het verzet wordt alsdan mede gebragt voor dien kantonregter; het hooger beroep voor den president van het hof van justitie in kort geding.

Dit hooger beroep kan dadelijk na de beteekening der uitspraak worden ingesteld, hetzij dezelve al dan niet bij voorraad kan worden tenuitvoergelegd. Het is niet meer ontvankelijk na verloop van veertien dagen, te rekenen van den dag der beteekening van de uitspraak.

De bepalingen van dit artikel zijn van toepassing, zoo dikwijls in dit Wetboek wordt gewag gemaakt van het kort geding voor den president van het hof van justitie.

VIERDE TITEL.

VAN REGTSPLEGING IN ZAKEN VAN KOOPHANDEL.

298. Zaken van koophandel worden behandeld op de gewone teregtzitting, en gelden daarin de gewone regelen van regtspleging, voor zooverre daarvan niet bij dezen titel is afgeweken.

299. Alle zaken van koophandel zullen als summiere zaken worden behandeld, tenzij in zaken, welke om derzelver meer omslagtigen aard daarvoor niet mochten vatbaar zijn, de regter, hetzij op verzoek van partijen, hetzij ambtshalve, de gewone behandeling mogt bevelen.

300. De regter kan, op verzoek van eene der partijen, de behandeling eener zaak van koophandel laten voorafgaan aan die van andere, ook summiere zaken.

301. De gewone termijn van dagvaarding in zaken van koophandel is van ten minste twee vrije dagen, indien de gedaagde woont in het district, alwaar de regter zitting houdt, voor welken hij geroepen is.

Overigens worden ten opzichte van de termijnen van dagvaarding de bepalingen van den eersten titel van dit boek inachtgenomen.

302. In zaken, die spoed vereischen, kan de president, op mondeling verzoek des eischers, verlof verleenen om van dag tot dag en zelfs van uur tot uur te dagvaarden.

303. Hij kan zelfs aan den houder van eenen wisselbrief, welke van non-betaling is geprotesteerd, verlof verleenen om conservatoir beslag te leggen op de roerende goederen van den trekker, de acceptanten en de endossanten.

304. Gelijk verlof kan door hem verleend worden aan den houder van een orderbiljet of van eene as-

signatie, van non-betaling geprotesteerd, op de roerende goederen van den trekker, de acceptanten en de endossanten; doch alleen ten laste van diegenen, welke kooplieden zijn.

305. Zoodanig verlof kan almede worden verleend wegens andere schuldvorderingen uit daden van koop-handel voortspruitende, indien van de deugdelijkheid der schuldvordering summierlijk blijkt, en er gegronde vrees bestaat, wegens verduistering van des schuldenaars roerende goederen.

306. Bij het verleend verlof wordt het bedrag der schuldvordering, tot welker verzekering het beslag gevraagd wordt, uitgedrukt.

307. De president kan in de gevallen bij art. 305 vermeld, alvorens het verlof te verleenen, vorderen, dat de eischer zekerheid stelle voor de kosten, schade en interesten, welke door het beslag zouden kunnen worden veroorzaakt.

308. Bij het verzoekschrift tot verkrijging van het verlof, in de vijf vorige artikelen bedoeld, moet woonplaats worden gekozen ter plaatse, waar het beslag gelegd wordt.

Indien het beslag gelegd wordt in een der buiten-districten, waar geen kantonregter gevestigd is, moet woonplaats worden gekozen te Paramaribo.

309. Het beslag vervalt van regtswege, indien niet binnen drie dagen, nadat hetzelfde is gelegd, een eisch tot vanwaardeverklaring is ingesteld.

Dien onverminderd kan hij, tegen wien het verlof, bij de artt. 303, 304 en 305 vermeld, verleend is, onverwijld daartegen opkomen.

310. De regter is verplicht na verhoor van partijen het beslag onverwijld op te heffen, indien summierlijk van de ondeugdelijkheid der vordering of van het noodelooze of ondoelmatige van het beslag voor de zekerheid van den eischer mogt blijken.

Die opheffing moet altijd geschieden, tegen genoegzame zekerheid.

311. De uitspraak wegens het conservatoir beslag kan worden tenuitvoergelegd, niettegenstaande verzet of hooger beroep.

312. In zeezaken of die daarmede zijn gelijk gesteld, wanneer er partijen zijn, die geene vaste woonplaats hebben, en voorts in zaken wegens scheepstuig,

scheepsvoorraad, scheepsgezellen, timmeringen aan schepen die zeilree liggen, en andere zaken die onmiddellijk voorziening bij voorraad vereischen, kan de dagvaarding van dag tot dag en van uur tot uur, zonder bevelschrift, gedaan worden, en het verstek kan dadelijk worden beslist.

313. Alle dagvaardingen, aan scheepsboord geëxploiteerd voor eenen schipper, officier of scheepsgezel, of voor eenen passagier, zijn van waarde.

314. De eischer kan te zijner keuze dagvaarden:

Voor den regter, binnen wiens rechtsgebied de verweerder woonachtig is;

Voor den regter, binnen wiens rechtsgebied de verbindtenis is aangegaan;

Voor den regter, binnen wiens rechtsgebied de waar is geleverd;

Voor den regter, binnen wiens rechtsgebied de betaling had moeten geschieden.

315. Ook buiten de gevallen, vermeld bij art. 54, kan in handelszaken de voorloopige tenuitvoerlegging bevolen worden, onder borgtogt of aanwijzing van voldoende zekerheid.

316. Vonnissen op verstek gewezen kunnen worden tenuitvoergelegd één dag na de beteekening, en totdat er verzet worde gedaan.

317. Indien er verdeeling bij avarij-grosse moet plaats hebben, en de belanghebbende partijen het niet hebben kunnen eens worden over de benoeming van deskundigen, zullen dezen, ten verzoeken van eene der partijen, nadat de andere behoorlijk zijn gedagvaard, door het hof van justitie worden benoemd.

318. De schipper, of, bij gebreke van denzelven, de scheepsreeders, zijn gehouden, binnen acht dagen nadat de deskundigen, hetzij door partijen, hetzij door het hof van justitie, zullen zijn benoemd, ter griffie van het hof over te leggen:

1°. Het manifest der lading, inhoudende het getal, de merken en nommers der koopmanschappen, den naam der bevrachters, inladers, en dien van degenen, aan welke de koopmanschappen zijn geconsigneerd;

2°. Den staat en de grootte van het schip, en melding van de verdiende vracht.

In denzelfden tijd moeten de eigenaars der lading

ter griffie overleggen eenen staat der waarde, welke de goederen zoo ten tijde der lading als ten tijde der lossing hadden.

De partijen zullen desgevorderd de waarheid van den inhoud der door haar overgelegde stukken met eede bevestigen.

319. Nadat de deskundigen zullen zijn beëdigd, zal de griffier hun de stukken ter griffie nedergelegd, tegen bewijs van ontvangst, overgeven. De deskundigen zullen tot de verdeeling overgaan overeenkomstig de voorschriften van het Wetboek van Koophandel, zelfs dan wanneer eene der partijen hare stukken niet ter griffie mogt hebben nedergelegd.

320. Het verslag van de deskundigen zal met de door hen ontvangen stukken ter griffie worden ingeleverd.

De eerst gereede partij zal daarvan homologatie verzoeken bij het hof van justitie, hetwelk, partijen gehoord of behoorlijk opgeroepen zijnde, zal vonnissen.

321. De bepalingen in dezen titel voorkomende zijn mede toepasselijk op handelszaken, welke bij den kantonregter moeten worden aangebragt.

Het verlof tot het leggen van conservatoir beslag wordt alsdan van den kantonregter gevraagd, en de oppositie tegen dat beslag door dien regter beslist.

In de buitendistricten, waar een kantonregter gevestigd is, kan, zelfs in zaken die de bevoegdheid van den kantonregter tebovengaan, het verlof in de artt. 303, 304 en 305 vermeld door dien regter verleend, en op het verzet daartegen beslist worden.

VIJFDE TITEL.

VAN HET OPENBAAR MINISTERIE.

322. Het openbaar ministerie is altijd op de terechtzitting tegenwoordig.

323. Wanneer het openbaar ministerie als hoofdpartij werkzaam is, zal het de gewone wijze van regtsvordering volgen.

324. Het openbaar ministerie zal gehoord moeten worden in de zaken, welke betreffen:

1°. De openbare orde, den lande, de domeinen,

de armeninrigtingen en andere openbare stichtingen;

- 2°. Den staat der personen, de aanvullingen en verbeteringen der akten van den burgerlijken stand;
- 3°. De exceptie wegens onbevoegdheid van den regter;
- 4°. Jurisdictie-geschillen, wraking van regters, het verwijzen uithoofde van bloedverwantschap of aanhuwelijking, en de regtsweigerings;
- 5°. Vrouwen door hare mans niet gemagtigd;
- 6°. Minderjarigen, onder curateele gestelden, afwezenden, en in het algemeen alle personen, die door eenen curator verdedigd worden;
- 7°. Echtscheidingen, en de scheidingen van tafel en bed, of van goederen;
- 8°. Requesten-civiel;
- 9°. Geschillen over de echtheid of onechtheid van geschriften;
- 10°. Ontkenten van geregtelijke verrigtingen;
- 11°. Geschillen over tenuitvoerlegging van lijfsdwang, en over ontslag uit de gijzeling;
- 12°. Verzoek tot boedelafstand;

En voorts in alle zaken, waarin zulks bij algemeene verordening is voorgeschreven.

325. Het openbaar ministerie zal bovendien mededeeling mogen vorderen van alle zaken, waarin het zulks in deszelfs betrekking noodig zal oordeelen.

De regter zal de mededeeling ook van ambtswege mogen bevelen.

326. In zaken van gewone behandeling moeten de processtukken door de partijen aan het openbaar ministerie worden medegedeeld, ten minste drie dagen vóór den bepaalden dag van pleidooi.

327. Het openbaar ministerie zal onmiddellijk na de pleidooijen, of op eene daartoe te bepalen nadere teregtzitting, conclusiën nemen.

328. De partijen of hunne verdedigers zullen, onder geen voorwendsel, na de conclusiën van het openbaar ministerie het woord bekomen.

Alleen mogen zij eenvoudige aantekeningen tot wederlegging der feiten, waarin zij zouden mogen oordeelen dat het openbaar ministerie gedwaald heeft, onmiddellijk aan den president terhandstellen.

ZESDE TITEL.**VAN PROROGATIE VAN REGTSPRAAK AAN HET
HOF VAN JUSTITIE.**

329. In alle voor hooger beroep aan het hof van justitie vatbare geschillen, in welke dading of compromis kan plaats hebben, staat het aan partijen vrij, mits daaromtrent bij eene akte zijnde overeengekomen, die geschillen bij den aanvang van het geding dadelijk ter kennis te brengen van het hof.

330. Voogden, curators of bewindvoerders zijn hiervan niet uitgesloten, mits daarbij inachtnemende de verplichtingen aan hen bij algemeene verordening opgelegd.

331. Voor het hof van justitie gelden, bij deze rechtsgedingen, de voorschriften ten aanzien van het rechtsgeding in eersten aanleg.

Hetzelve doet uitspraak in het eerste en hoogste ressort, behoudens request-civiel, indien daartoe gronden zijn.

ZEVENDE TITEL.**VAN HET REGTSGEDING IN HOOGER BEROEP BIJ
HET HOF VAN JUSTITIE.****EERSTE AFDEELING.**

Van de zaken aan hooger beroep onderworpen.

332. De partijen kunnen in hooger beroep komen van vonnissen, gewezen bij kantonregters.

333. Elke partij, welke zal berust hebben in een vonnis, kan niet meer ontvankelijk zijn om daarvan te komen in hooger beroep.

334. Van veroordeelingen bij verstek valt geen hooger beroep, doch indien de oorspronkelijke eischer van het vonnis in hooger beroep komt, zal de gedaagde alle zijne verdedigingen insgelijks in hooger beroep kunnen doen gelden, zelfs bij wege van incidenteel beroep, zonder van het middel van verzet in eersten aanleg meer te kunnen gebruik maken.

In het geval echter, bij het slot van art. 79 voorkomende, zal de achterblijvende partij zich in hooger beroep kunnen voorzien, mits vooraf bij voorraad,

tegen het stellen van zekerheid, aan het vonnis voldoende, dan zelfs wanneer bij dat vonnis de voorloopige tenuitvoerlegging niet mogt bevolen zijn.

335. Het beroep van een praeparatoir vonnis zal niet mogen worden ingesteld, dan binnen denzelfden termijn en gelijktijdig met het beroep van het eindvonnis.

Dit beroep zal ontvankelijk zijn, zelfs wanneer het praeparatoir vonnis zonder voorbehouding van den gene, die er zich mede bezwaard acht, was tenuitvoergelegd.

336. Het hooger beroep van een interlocutoir vonnis kan worden ingesteld, voordat het eindvonnis geslagen is.

Hetzelfde heeft plaats opzigtelijk vonnissen, waarbij eene provisie wordt toegestaan of geweigerd.

337. Hij, die mogt willen beweren, dat eene zaak, uit welken hoofde ook, niet vatbaar is voor hooger beroep, zal de exceptie van niet ontvankelijkheid, daartoe strekkende, moeten instellen vóór alle andere weren van regten, en is niet verplicht zich, hangende dat geschil, in het geding over de zaak zelve in te laten.

TWEDE AFDEELING.

Van den termijn van beroep.

338. De termijn van beroep zal zijn van ééne maand, te rekenen van den dag der beteekening van het vonnis, hetzij aan den persoon, hetzij aan deszelfs woonplaats.

De gedaagde in beroep kan echter van zijne zijde incidenteel beroep instellen, zelfs dan wanneer hij het vonnis had doen beteekenen zonder eenige voorbehouding; hij moet dit doen bij zijne conclusie van antwoord, of tevoren bij eenvoudige akte aan den praktizijn zijner wederpartij beteekend.

De afstand van het principaal beroep doet het ingesteld incidenteel beroep niet vervallen.

339. Na verloop van den termijn, bij het vorige artikel vermeld, kan geen beroep meer plaats hebben.

Die termijn loopt tegen alle partijen, voorbehoudens hun verhaal als naar regten.

Die termijn loopt niet tegen den minderjarige, welke

geene handligting bekomen heeft, dan van den dag, waarop het vonnis aan den voogd zal zijn beteekend.

340. De loop der termijnen van het beroep wordt geschorst door den dood van de partij, die in eersten aanleg in het ongelijk is gesteld.

Die termijnen beginnen niet weder te loopen, dan na de beteekening van het vonnis ter laatster woonplaats van den overledene, en van het eindigen der termijnen van boedelbeschrijving en van het regt van beraad, ingeval het vonnis is beteekend geweest eer deze termijnen verstreken waren.

Deze beteekening zal aan de gezamenlijke erfgenamen en in eens kunnen geschieden, zonder uitdrukking van namen en hoedanigheden.

341. Het hooger beroep van een vonnis, hetwelk niet bij voorraad kan worden tenuitvoergelegd, kan niet worden ingesteld binnen de eerste acht dagen na den dag van deszelfs uitspraak; indien het hooger beroep binnen dat tijdvak plaats heeft, wordt de appellant niet ontvankelijk verklaard, behoudens zijn vermogen om zijn beroep te herhalen, indien de termijn niet verstreken is.

De uitvoering der vonnissen, welke niet bij voorraad kunnen worden tenuitvoergelegd, wordt gedurende de acht dagen geschorst.

DERDE AFDEELING.

Van de reijtspleging in hooger beroep, en de gevolgen van hetzelfde.

342. Het hooger beroep wordt aangevangen door eene dagvaarding in denzelfden vorm en met dezelfde vereischen als die in eersten aanleg, zonder dat zij, behalve in het geval dat de dagvaarding eene nieuwe vordering behelst, zoodanig als bij art. 346 is toegelaten, de middelen, op welke het hooger beroep gegrond is, behoeft uit te drukken, noch daarbij afschrift der stukken behoeft te worden gevoegd; zij wordt op dezelfde wijze beteekend.

De bepalingen van de zevende afdeeling van den eersten titel van dit boek zijn ook op het hooger beroep toepasselijk.

343. De gedaagde in hooger beroep kan den termijn, waarop hij gedagvaard is, vervroegen, door bij

de akte van praktizijustelling den dag te bepalen, op welken hij de zaak op de terechtzitting zal aanbrengen, en daartoe zijne wederpartij op te roepen.

Deze bepaling is ook bij het regtsgeding in eersten aanleg, zoowel voor het hof van justitie als voor den kantonregter, toepasselijk. In het laatstgemelde geval wordt de dagvaarding bij deurwaardersakte beteekend.

344. Het hooger beroep van beschikkingen op requesten wordt bij den hooger regter insgelijks bij request aangebragt.

Hetzelve moet worden ingesteld door dengene, die zoodanige beschikking heeft verkregen, binnen ééne maand na de dagteekening der beschikking, en binnen ééne maand na derzelver beteekening, door de overige belanghebbenden.

345. In hooger beroep wordt geprocedeerd, zooals in eersten aanleg in summiere zaken is voorgescreven.

346. In hooger beroep kan geen nieuwe eisch worden gedaan, tenzij het zake ware:

- 1°. Van interesten, renten, huren en andere zaaksgevolgen, sedert het vonnis van eersten aanleg verschenen of ontstaan;
- 2°. Van kosten, schade en interesten, wegens geleden nadeel sedert dat vonnis;
- 3°. Van eenen eisch bij voorraad.

De oorspronkelijke verweerder kan echter nieuwe weren van regten inbrengen, mits dezelve eene verdediging ten principale opleveren, en niet in het geding ter eerster instantie zijn gedekt; doch zal dezelve, al mogt hij ten principale worden in het gelijk gesteld, niettemin kunnen worden veroordeeld in de kosten der procedures tot op het voordragen dier weren van regten gevallen, indien hij dezelve in eersten aanleg had kunnen doen gelden.

347. Zoowel in het principaal als in het incidenteel beroep, kunnen de nieuwe vorderingen en verweringen, waarvan in het voorgaande artikel is gesproken, gedaan worden bij conclusiën met middelen aan den praktizijn der wederpartij beteekend.

348. Het hooger beroep schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis, indien daarbij niet is bepaald, dat hetzelve bij voorraad zal worden tenuitvoergelegd, in de gevallen waarin dit is toegelaten.

349. Indien de tenuitvoerlegging bij voorraad niet gelast is in de gevallen, waarin dit bij algemeene verordening is bevolen of toegelaten, zal de gedaagde in beroep, bij eene eenvoudige akte, de tenuitvoerlegging bij voorraad kunnen vorderen, ten dage tot de eerste teregtzitting bepaald.

350. Wanneer buiten de gevallen bij algemeene verordening voorzien de provisioneele tenuitvoerlegging van een vonnis bevolen is, kan de appellant op de teregtzitting verzoek doen, dat de executie worde gestaakt; hij kan ook zijne wederpartij tot dat einde nabekomen vergunning bij dagvaarding op korte termijnen oproepen.

351. De bepalingen van den derden titel van dit boek, betrekkelijk de praktizijnstelling, de voorloopige verzoeken en exceptiën, de behandeling bij geschrifte, de geschillen over de echtheid of onechtheid van geschriften, het getuigenverhoor, de geregtelijke plaatsopneming, de berigten van deskundigen, het hooren van partijen, de incidenteele vorderingen, de schorsing en hervatting van het regtsgeding, de ontkenenis van geregtelijke verrigtingen, het doen van afstand van de instantie, het vervallen derzelve, de voeging en tusschenkomst, zijn in hooger beroep toepasselijk.

352. Het vonnis in hooger beroep wordt tenuitvoergelegd bij den regter, die bevoegd zoude geweest zijn van de tenuitvoerlegging van het in eersten aanleg gewezen vonnis kennis te nemen.

353. Ingeval van beroep van een interlocutoir vonnis, of van een vonnis, bij hetwelk niet anders dan op een tusschengeschil uitspraak gedaan is, zal de regter in beroep, wanneer hij het vonnis bekrachtigt, de zaak verwijzen naar den regter van eersten aanleg, om op de hoofdzaak te worden beslist.

Niettemin zal de regter in beroep de hoofdzaak in het hoogste ressort zelf afdoen op onderlinge vordering van al de partijen, en hij zal hetzelfde ook kunnen doen, indien het geding in dien staat is, dat daarover bij een en hetzelfde eindvonnis kan worden beslist.

354. Wanneer een interlocutoir vonnis zal zijn te niet gedaan, kan de regter in hooger beroep de zaak tot zich trekken, en in het hoogste ressort ten principale vonnissen.

Bij de tenietdoening van een vonnis op een tusschengeschil gewezen, zal de regter in hooger beroep dit insgelijks doen in het eerste, en hij kan dit doen in het tweede der beide gevallen, in het laatste lid van het voorgaande artikel gemeld.

355. Wanneer een vonnis bekrachtigd wordt, waarbij de regter van eersten aanleg eeniglijk zich bevoegd heeft verklaard om van de zaak kennis te nemen, zal de regter in hooger beroep dezelve aan hem verwijzen om ten principale te worden beslist, tenzij partijen begeerd mogten hebben, dat de hoogere regter de hoofdzaak zal afdoen.

356. Indien de eerste regter zich onbevoegd had verklaard, en deze uitspraak wordt te niet gedaan, zal de hoogere regter de zaak ten principale naar denzelfden regter verwijzen, uitgezonderd:

- 1°. Wanneer beide partijen vorderen, dat de hoogere regter de zaak aan zich zal houden;
- 2°. Wanneer de hoogere regter, naar den aard van het geding, gronden vindt om de zaak niet naar denzelfden regter te verwijzen, in welk geval hij mede de zaak aan zich houdt.

ACHTSTE TITEL.

VAN VERZET DOOR DERDEN.

357. Derden zijn bevoegd zich te verzetten tegen een vonnis, hetwelk hunne regten benadeelt, indien zij noch in persoon, noch wettiglijk vertegenwoordigd, of indien zij, welke zij vertegenwoordigen, in het rechtsgeding niet zijn geroepen, of door voeging of tusschenkomst geene partij zijn geweest.

358. Dit verzet wordt beoordeeld door den regter, bij wien zoodanig vonnis is gewezen. Het wordt aangebragt door eene dagvaarding tegen al de partijen, tusschen welke hetzelfde is gevallen, en de algemeene voorschriften wegens de wijze van procederen zijn op dit verzet toepasselijk.

359. Indien zoodanig vonnis aan eenen derde is tegengeworpen in een rechtsgeding, en het verzet daartegen is ingesteld op den voet van het vorige artikel, staat het vrij aan den regter, voor wien dat rechtsgeding aanhangig is, indien daartoe gronden be-

staan, de schorsing van hetzelfde toe te staan, totdat het ingestelde verzet zal zijn uitgewezen.

360. De regter, die over een verzet van derden oordeelt, kan, indien daartoe gronden bestaan, de uitvoering van het aangevallen vonnis schorsen, totdat het verzet zal zijn uitgewezen.

361. Bij wettiging van het verzet wordt het vonnis, waartegen dit gerigt is geweest, alleen in zooverre verbeterd, als het de regten van derden heeft bena-deeld, tenzij het onsplitsbare der gevallen uitspraak eene geheele vernietiging daarvan noodzakelijk mogt maken.

362. Bij verwerping van het verzet kan hij, die hetzelfde heeft ingesteld, verwezen worden in eene boete de som van vijftig gulden niet tebovengaande, onverminderd de vordering tegen denzelven tot ver-goeding van kosten, schade en interesten, indien daartoe gronden mogten zijn.

N E G E N D E T I T E L.

VAN REQUEST-CIVIEL.

363. De vonnissen op tegenspraak in het laatste ressort gewezen, en die, welke op verstek gewezen en niet meer vatbaar voor verzet zijn, kunnen herroepen worden, op het verzoek van degenen, die partij geweest of geroepen zijn, om de volgende redenen:

- 1°. Indien de beslissing berust op na derzelver uitspraak ontdekt bedrog of arglist der weder-partij, in de procedures gepleegd;
- 2°. Indien uitspraak is gedaan omtrent zaken, welke niet waren geëischt;
- 3°. Indien meer is toegewezen dan geëischt was geworden;
- 4°. Indien verzuimd is op een der gedeelten van den eisch uitspraak te doen;
- 5°. Indien tusschen dezelfde partijen, op dezelfde gronden en door denzelfden regter, tegenstrijdige vonnissen in het hoogste ressort gewezen zijn;
- 6°. Indien in hetzelfde vonnis tegenstrijdige beschikkingen zijn;
- 7°. Indien gevonnisd is op stukken, die na het

vonnis voor valsch erkend of valsch verklaard zijn;

8°. Indien men, na het vonnis, stukken van eenen beslissenden aard nader in handen heeft bekomen, welke door toedoen van de wederpartij waren achtergehouden.

364. Minderjarigen zullen daarenboven tot het verzoeken van zoodanige herroeping nog ontvankelijk zijn, indien zij niet verdedigd zijn geweest.

365. Indien er slechts grond is om herroeping te verzoeken van een gedeelte van het vonnis, zal dat gedeelte alleen worden herroepen, tenzij de andere deelen van het vonnis daarvan afhangen.

366. Het request-civiel zal beteekend worden met dagvaarding binnen drie maanden, te rekenen van den dag, waarop het vonnis, waarover men zich beklaagt, aan den persoon of te zijner woonplaats zal zijn beteekend.

Tegen minderjarigen zal, in het geval van art. 364, de termijn van drie maanden niet loopen, dan van den dag, na hunne meerderjarigheid, op welken de beteekening van het vonnis aan hun persoon of te hunner woonplaats gedaan is.

367. Indien de partij, die in het ongelijk is gesteld, overleden mogt zijn binnen de hierboven genoemde termijnen, is de bepaling van art. 340 toepasselijk.

368. Indien het request-civiel gegrond is op valscheid, bedrog, arglist of het ontdekken van nieuwe stukken, zullen de termijnen slechts loopen van den dag af, op welken, hetzij de valscheid, hetzij het bedrog of de arglist bekend, of de stukken ontdekt zullen zijn; mits, in die laatste gevallen, die dag bij geschrifte kunne bewezen worden.

369. Indien er strijdigheid van vonnissen plaats heeft, loopt de termijn sedert den dag der beteekening van het laatste vonnis.

370. Het request-civiel wordt aan denzelfden regter ingediend, welke het beklaagde vonnis heeft gewezen.

Indien het beklaagde vonnis wordt overgelegd in eene zaak hangende voor eenen anderen regter, kan deze, naar de omstandigheden, in de behandeling dier zaak voortgaan, of dezelve schorsen.

371. Het request-civiel zal worden ingediend door

eene dagvaarding in den gewonen vorm, en beteekend worden aan de partij of aan hare woonplaats.

Hetzelve zal de middelen behelzen, waarop het verzoek gegrond is; geene andere middelen dan deze kunnen, noch op de terechtzitting, noch bij schrifture, worden aangevoerd.

372. Alle partijen, uitgezonderd die, welke voor de belangen van den lande opkomt, zullen gehouden zijn, voordat zij het request-civiel laten beteekenen, en op straffe van vervallenverklaring, eene som van honderd gulden als boete, en eene som van vijftig gulden voor schade en interesten harer wederpartij, in consignatie te brengen, onverminderd hoogere schade en interesten, indien hiertoe termen zijn.

373. Het request-civiel verhindert de tenuitvoerlegging van het beklagde vonnis niet, en deze zal door geen regterlijk bevel belet kunnen worden.

374. Het vonnis, waarbij het request-civiel verworpen wordt, zal den eischer verwijzen in de hierboven bepaalde boete, schade en interesten, onverminderd hoogere schade en interesten, indien daartoe termen zijn.

375. Indien het request-civiel wordt aangenomen, zal het vonnis worden herroepen, en de partijen in denzelfden staat teruggebracht, in welke zij vóór het vonnis waren; de geconsigneerde gelden, en hetgeen tengevolge van de veroordeeling, bij het vonnis uitgesproken, genoten of ontvangen is, zal worden teruggegeven.

Indien het request-civiel wordt aangenomen terzake van strijdigheid van vonnissen, wordt bij de uitspraak bevolen, dat het eerst gewezen vonnis alleen van kracht zal zijn.

376. Het geschil ten principale, waarover het herroepen vonnis zal gewezen zijn, zal gevoerd worden voor denzelfden regter, die over het request-civiel gevonnisd heeft.

377. Na een eerst request-civiel, hetzij hetzelve aangenomen of verworpen zij, zal men geene tweede kunnen indienen, hetzij tegen het vonnis op het request-civiel gewezen, hetzij tegen het vonnis, hetwelk, na de aanneming van dat request, ten principale zal hebben beslist.

TWEEDE BOEK.

VAN DE TENUITVOERLEGGING VAN VONNISSEN EN
AUTHENTIEKE AKTEN.

EERSTE TITEL.

ALGEMEENE REGELN OMTRENT GEREGETELIJKE
TENUITVOERLEGGING VAN VONNISSEN EN
AUTHENTIEKE AKTEN.

378. De grossen van vonnissen, welke, krachtens de bepaling van art. 140 van het Reglement op het beleid der Regering, in de kolonie worden tenuitvoergelegd, moeten aan het hoofd voeren de woorden: „In naam des Konings.”

Zij zullen moeten worden beteekend aan den persoon zelve, of te zijner woonplaats, of op de wijze bij de artt. 2, 3 en 5 van dit Wetboek voorgeschreven.

379. Behalve in de gevallen, uitdrukkelijk bij algemeene verordening vermeld, kunnen geene vonnissen door vreemde regters of regtbanken gewezen binnen de kolonie worden tenuitvoergelegd.

De gedingen kunnen opnieuw bij den regter in de kolonie worden behandeld en afgedaan.

In de hierboven gemelde uitgezonderde gevallen wordt het vonnis van vreemde regters of regtbanken niet in de kolonie ten uitvoergelegd, dan na een op verzoekschrift verkregen verlof van executie, in den vorm bij het voorgaande artikel gemeld, van het hof van justitie.

Bij het verzoeken en verleenen van dit verlof, wordt de zaak zelve niet aan een nieuw onderzoek onderworpen.

380. Geen vonnis, waarvan de voorloopige tenuitvoerlegging niet is bevolen, kan tegen eenen derde worden tenuitvoergelegd, noch daaraan door dien derde worden voldaan, dan acht dagen na deszelfs beteekening aan de partij, die in het ongelijk is gesteld, en met overlegging van de verklaring des griffiers, dat er op zijne registers geen hooger beroep tegen het vonnis is aangeteekend.

381. De partij, welke in hooger beroep gekomen is, heeft de bevoegdheid om daarvan ter griffie van het kollegie, dat het beklaagde vonnis heeft uitgesproken, aantekening te doen houden, met vermelding der

namen van de partijen, de dagteekening van het vonnis, en die van het hooger beroep.

382. De overhandiging van het vonnis, welks uitvoering men begeert, aan den deurwaarder magtig denzelven in die zaak tot het doen van de geheele executie, uit dat vonnis voortvloeiende, met uitzondering alleen van die bij lijfswang, waartoe eene bijzondere volmagt vereischt wordt.

383. De geschillen over de tenuitvoerlegging van vonnissen moeten voor het hof van justitie worden gebracht, tenzij de kennisneming daarvan uitdrukkelijk aan den kantonregter is opgedragen.

384. De grossen van authentieke akten, welke, krachtens de bepaling van art. 140 van het Reglement op het beleid der Regering, in de kolonie worden tenuitvoergelegd, moeten aan het hoofd voeren de woorden: „In naam des Konings”.

De bepalingen van het tweede lid van art. 378, het eerste lid van art. 379, en de artt. 382 en 383, zijn daarop toepasselijk.

385. Het staat aan den executant van een vonnis of akte vrij, te gelijker tijd beslag op de roerende en onroerende goederen van de veroordeelde of verbonden partij te leggen.

386. Behoudens de bepalingen wegens het kort geding voor den president van het hof van justitie, en wegens het procederen op korte termijnen, worden de geschillen, ontstaan over of bij de tenuitvoerlegging van vonnissen, of van akten in art. 384 vermeld, summarlijk behandeld.

De wederspraak of het verzet van den geëxecuteerde stuit den aanvang of de voortzetting der executie niet, behoudens de bevoegdheid van den geëxecuteerde om daarop door den president van het hof bij kort geding te doen beslissen.

TWEDE TITEL.

VAN DE GEREGETELIJKE TENUITVOERLEGGING OP ROERENDE GOEDEREN.

EERSTE AFDEELING.

Van beslag op roerende goederen.

387. Geen executoriaal beslag op roerende goederen

zal mogen worden gelegd, dan uit kracht van een vonnis of van eene authentieke akte in executorialen vorm.

Hetzelve moet zijn voorafgegaan van een exploit van eenen deurwaarder, houdende bevel om binnen twee dagen aan het vonnis of aan de akte te voldoen.

Indien bij het beteekenen van het vonnis of van de akte tevens het voorgeschreven bevel is gedaan, wordt geen afzonderlijk bevel vereischt.

Bij het bevel of de beteekening moet de woonplaats worden gekozen door den executant, tot aan het uiteinde der executie, binnen het district, waar de executie moet plaats hebben, tenware hij binnen dat district mogt woonachtig zijn, en zulks op straffe van nietigheid van het exploit.

Indien de executie moet geschieden in een der buitendistricten, waar geen kantonregter gevestigd is, is de executant verplicht, tot aan het uiteinde der executie, woonplaats te kiezen te Paramaribo, indien hij daar niet woont, mede op straffe van nietigheid van het exploit.

De schuldenaar kan aan deze gekozen woonplaats alle beteekeningen laten doen, zelfs van werkelijk aanbod, van verzet en van hooger beroep.

388. Na verloop dier twee dagen kan het beslag worden gedaan. Hetzelve geschiedt bij exploit van eenen deurwaarder, die houder is van het stuk, dat ten uitvoer moet worden gelegd.

Hetzelve zal, behalve de gewone formaliteiten der exploiten, inhouden een herhaald bevel om te voldoen aan hetgeen, waarvoor het beslag gelegd wordt.

De deurwaarder zal worden bijgestaan door twee getuigen, wier namen, beroep en woonplaats hij in het proces-verbaal vermelden zal; zij zullen het oorspronkelijke stuk en de afschriften teekenen.

389. Dit beslag kan niet worden gedaan dan voor eene bepaalde schuld of vordering. Indien dezelve niet is vereffend, worden alle verdere vervolgingen gestaakt, totdat de vereffening is geschied.

390. Indien de persoon, tegen wien het beslag gedaan wordt, niet onmiddellijk betaalt, of voldoet aan hetgeen, waarvoor de inbeslagneming is gedaan, met de kosten, kan de deurwaarder voorloopig, hetzij in het huis, hetzij aan de deur van den gearresteerde,

bewaarders stellen, teneinde het verduisteren der goederen te beletten.

391. De deurwaarder zal dadelijk, of uiterlijk op den volgenden dag, overgaan tot de meer bijzondere aanduiding der goederen, welke hij inbeslagneemt, en zal hij dezelve op de daarvan door hem te vervaardigen akte of proces-verbaal naauwkeurig beschrijven, met opgave van derzelver getal, gewigt en maat, overeenkomstig derzelver aard; de partij, die de inbeslagneming laat doen, mag bij het inbeslag nemen niet tegenwoordig zijn.

392. Bijaldien de deuren gesloten zijn, of de opening daarvan geweigerd wordt, gelijk mede bijaldien geweigerd wordt eenige kamer of stuk huisraad te openen, mitsgaders wanneer, bij niet-tegenwoordigheid van den persoon, tegen wien het beslag geschiedt, er niemand gevonden wordt om hem te vertegenwoordigen, zal de deurwaarder zich vervoegen bij den ambtenaar daartoe door den Gouverneur aangewezen, in wiens tegenwoordigheid de opening der deuren en van het huisraad zal gedaan worden. Van de tegenwoordigheid van dezen ambtenaar, en van hetgeen in zijn bijzijn, uit kracht van dit en de beide volgende artikelen, zal zijn verrigt, zal melding gemaakt worden in het proces-verbaal van beslag, hetwelk, nadat hetzelfde zal gesloten zijn, door denzelfden zal onder teekend worden.

393. Indien er bij de inbeslagneming gereede penningen worden gevonden, zal het getal en de muntsoort vermeld worden; de deurwaarder zal dezelve, benevens al het geldswaarde hebbende papier, ter griffie overbrengen, tenware de executant en de geëxecuteerde, benevens de opposanten, indien er die zijn, omtrent eene andere plaats van bewaring mogten zijn overeengekomen.

394. Indien er bij de inbeslagneming andere papieren worden gevonden, zal de deurwaarder dezelve moeten verzegelen.

395. Geen beslag op roerende goederen mag, uit welken hoofde ook, gedaan worden:

- 1°. Op zaken, welke verklaard zijn voor onroerend goed door bestemming;
- 2°. Op het noodige bed en beddegoed van de personen, tegen welke het beslag gedaan wordt,

of van hunne bij hen inwonende kinderen, noch op de kleederen, waarmede de eerstgenoemden en hunne kinderen gekleed en gedekt zijn;

- 3°. Op de toerusting van personen in krijgsdienst, volgens hunnen dienst en graad;
- 4°. Op de gereedschappen van ambachtslieden en werklieden, tot hun persoonlijk bedrijf behorende;
- 5°. Op den in het huis voorhanden zijnden voorraad van spijs en drank, dienende tot de behoefte van het huisgezin, gedurende eene maand.

396. Insgelijks kan er geen beslag gelegd worden:

- 1°. Op de boeken betrekkelijk tot het beroep van den persoon, tegen wien het beslag gedaan wordt, tot de som van tweehonderd gulden, te zijner keuze;
- 2°. Op de werktuigen en gereedschappen, dienende tot eenig onderwijs, of beoefening van kunsten en wetenschappen, ten bedrage van dezelfde som, en te zijner keuze;
- 3°. Eindelijk op ééne koe, of twee zwijnen, of twee geiten, of vier schapen, ter keuze van dengene, tegen wien het beslag gedaan wordt, met het benoodigde voeder voor dat vee, gedurende eene maand.

Echter zullen de zaken, in dit artikel opgenoemd, kunnen worden inbeslaggenomen:

- 1°. Wegens levensbehoeften verstrekt aan den persoon, tegen wien het beslag gedaan is;
- 2°. Wegens de gelden verschuldigd aan personen, welke die voorwerpen vervaardigd, hersteld of verkocht hebben;
- 3°. Wegens huren en pachten van onroerende goederen, waarin of waarop de gemelde zaken voorhanden zijn.

397. Het proces-verbaal zal behelzen opgave van den dag en van het uur, waarop de inbeslaggenomen goederen zullen verkocht worden.

Indien die opgave niet dadelijk kan geschieden, zal de deurwaarder zulks bij beteekende akte nader kunnen doen, uiterlijk binnen zes dagen na het opmaken van voorschreven proces-verbaal.

398. De deurwaarder zal eenen geschikten bewaarder aanstellen.

Tot bewaarders over het goed zullen niet aangesteld mogen worden de arrestant of zijne echtgenoot, zijne bloed- of aanverwanten tot den zesden graad ingesloten, noch zijne bedienden; maar daarentegen zullen, met toestemming van den arrestant, de persoon tegen wien het beslag gedaan is, zijne echtgenoot, bloed- of aanverwanten en huisgenooten, wanneer zij er in bewilligen, tot bewaarders kunnen worden aangesteld.

399. Indien beesten of werktuigen voor den landbouw, of vruchten te velde of andere voortbrengselen van den landbouw, welke reeds van den grond zijn afgescheiden, zijn inbeslaggenomen, kan de kantonregter, op verzoek van den executant, en na verhoor of behoorlijke oproeping van den geëxecuteerde, eenen geschikten persoon aanstellen, teneinde voor de bebouwing, inzameling, bewerking of bereiding zorg te dragen.

400. Het proces-verbaal zal oogenblikkelijk op de plaats zelve opgemaakt worden; het zal op het oorspronkelijke en op het afschrift door den bewaarder geteekend worden. Ingeval hij niet teekenen kan, zal daar melding van gemaakt worden. Afschrift van het proces-verbaal zal hem worden gelaten.

401. Afschrift van het proces-verbaal van inbeslagneming zal worden beteekend aan den persoon, tegen wien het beslag gedaan is, of te zijner woonplaats. Bijaldien dezelve niet tegenwoordig is, zal de beteekening gedaan worden aan den ambtenaar, die de deuren zal hebben geopend.

402. De bewaarder mag de inbeslaggenomen goederen niet gebruiken, verhuren of uitleenen, op straffe van gemis van zijn bewaarloon, en van schade en interesten, tot betaling van welke hij bij lijfswang kan worden genoodzaakt.

403. Indien de inbeslaggenomen goederen eenige voordeelen of inkomsten voortgebracht hebben, is hij op dezelfde wijze als bij het vorige artikel tot verantwoording verplicht.

404. Die eigenaar beweert te zijn der inbeslaggenomen goederen, of van een gedeelte daarvan, kan zich tegen den verkoop verzetten bij eene middelen inhoudende dagvaarding van den arrestant en van den

persoon, tegen wien het beslag gedaan is, en aan den bewaarder beteekend; alles op straffe van nietigheid.

Het hof van justitie doet deswege summierlijk uitspraak, tenzij de waarde van de door den opposant opgeëischte goederen tot de bevoegdheid van den kantonregter behoort, in welk geval deze uitspraak doet.

De eischer, welke in het ongelijk gesteld wordt, zal worden veroordeeld, bijaldien daartoe redenen zijn, tot vergoeding van schade en interesten aan den beslaglegger.

405. De schuldeischers van dengene, wiens goederen zijn inbeslaggenomen, kunnen, uit welken hoofde ook, zelfs niet uithoofde van verschuldigde huur, eenige andere oppositie doen dan tegen de afgifte der kooppenningen. Die oppositie moet worden gedaan vóór den verkoop, en zal behelzen de gronden waarop zij berust, het beloop der som waarvoor dezelve wordt gedaan, of, indien dat beloop niet is uitgemaakt of vereffend, het bedrag waarop dezelve door den opposant wordt geschat.

Die oppositie moet beteekend worden aan den arrestant en aan den deurwaarder met den verkoop belast, met keuze van woonplaats ter plaatse, alwaar het beslag gelegd is; alles op straffe van nietigheid der oppositie, en vergoeding van schade en interesten tegen den deurwaarder, zoo daartoe termen zijn.

Indien het beslag gelegd is in een buitendistrict, waar geen kantonregter is gevestigd, moet bij die beteekening woonplaats worden gekozen te Paramaribo, indien de opposant aldaar niet woonachtig is.

Oppositiën, welke na den verkoop zijn beteekend, zijn nietig en van onwaarde, en worden bij de verdeling niet in aanmerking genomen.

406. De opposant kan geene andere vervolging aangaan dan tegen de partij, welker goederen zijn inbeslaggenomen, teneinde vonnis tegen haar te verkrijgen; tegen den opposant zullen geene procedures worden gevoerd, behoudens het onderzoek der wettigheid van zijne oppositie, ter gelegenheid van de verdeling der penningen.

407. Indien een deurwaarder wil beslag leggen, en bevindt, dat de goederen reeds bevorens zijn inbeslaggenomen, zal hij niet opnieuw beslag kunnen leggen; doch hij heeft het vermogen om de inbeslaggenomen

goederen met het proces-verbaal te vergelijken, hetwelk aan hem te dien einde door den bewaarder moet worden vertoond. Hij zal alsdan kunnen beslag leggen op de goederen, welke niet in het proces-verbaal zijn begrepen, en aan den eersten arrestant bevel doen om alles gezamenlijk te verkoopen binnen den termijn bij art. 410 bepaald; het proces-verbaal van vergelijking geldt als oppositie tegen de afgifte der koopenningen.

408. Indien de arrestant in gebreke blijft om binnen den termijn, bij art. 410 vermeld, den verkoop tot stand te brengen, kan ieder opposant, die eenen executorialen titel heeft, overgaan tot de vergelijking van de inbeslaggenomen goederen op het afschrift van het proces-verbaal van inbeslagneming, hetwelk de bewaarder gehouden is aan hem te vertoonen, mitsgaders tot de aanvulling der voorwerpen, welke niet bij de vroegere inbeslagneming mogten zijn opgeschreven, en dadelijk daarna tot den verkoop der goederen; alles na het doen van een bevel aan den arrestant beteekend, doch zonder dat er een eisch tot subrogatie zal gevorderd worden.

409. Indien de arrestant het beslag opheft, of indien hetzelfde te zijnen aanzien, uit welken hoofde ook, buiten het geval van nietigheid in den vorm, wordt opgeheven, blijft het beslag standhouden ten aanzien van elken opposant, die eenen executorialen titel heeft, en zoodanig opposant heeft het vermogen in het vorige artikel gegeven.

Het regt van alle overige opposanten op de uitdeeling der koopenningen blijft wijders, in de gevallen bij dit en het vorige artikel uitgedrukt, in zijn geheel.

410. De verkoop der inbeslaggenomen goederen mag geen plaats hebben vóór tien dagen, en moet geschieden binnen dertig dagen, te rekenen van den dag der inbeslagneming; in beide gevallen op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten.

Deze termijn kan verkort of verlengd worden bij onderlinge toestemming van partijen en der opposanten, indien er zoodanige zijn, of ook door een bevel van den kantonregter.

411. De verkoop zal in het openbaar gehouden worden op de plaats der inbeslagneming zelve, tenzij de partijen en de opposanten onderling anders mogten overeenkomen, of de kantonregter, ten verzoeken van

de eene of andere derzelve, en wanneer de omstandigheden zulks vorderen, eene andere meer geschikte plaats mogt bepalen.

412. Ter plaatse van den verkoop worden biljetten aangeslagen, houdende aanduiding van de plaats, den dag en het uur van den verkoop, mitsgaders van den aard der voorwerpen, doch zonder bepaalde stuksgewijze beschrijving derzelve.

De biljetten worden bovendien aangeslagen aan het huis van den geëxecuteerde.

413. Het aanslaan der biljetten moet geschieden na het sluiten van het proces-verbaal of na het beteekenen der akte in het tweede lid van art. 397 vermeld, en zulks ten minste vier dagen vóór den verkoop; tenware die termijn door den kantonregter mogt zijn verkort.

414. De verkoop wordt daarenboven, zoo mogelijk, bekend gemaakt in een nieuwsblad van de plaats, alwaar de verkooping zal geschieden.

Deze bekendmaking wordt echter niet vereischt, indien het bedrag der inbeslaggenomen goederen blijkbaar minder dan vierhonderd gulden bedraagt.

De verkoop zal ter plaatse, waar zij geschieden moet, worden afgekondigd, volgens plaatselijk gebruik bij vrijwilligen verkoop.

415. De deurwaarder zal aan den voet van zijn proces-verbaal van beslag moeten aanteekening doen van den gedanen aanslag der biljetten en van de afkondiging van den verkoop, indien zoodanige afkondiging heeft plaats gehad.

416. Geen zilver of goud mag verkocht worden, tenzij de gehalte en het gewigt daarvan, zooveel doenlijk, zijn opgegeven.

417. De toewijzing zal geschieden aan den meestbiedende, en tegen gereede betaling; bij gebreke van betaling, zal het goed terstond weder verkocht worden, ten laste van hem dien het toegewezen is.

418. Wanneer de waarde der inbeslaggenomen goederen het beloop van hetgeen, waarvoor de inbeslagneming geschied is, en waarvoor de oppositiën gedaan zijn, tehovengaat, zal men niet verder gaan dan tot verkoop van hetgeen genoegzaam is om de noodige som ter betaling der schulden en kosten op te brengen.

Te dien einde kan de schuldenaar, tegen wien het beslag gedaan is, de orde regelen, volgens welke de goederen zullen worden geveild.

419. Indien onder de inbeslaggenomen goederen worden gevonden inschulden, waarvan bij titels of bescheiden blijkt, kan tot verkoop van zoodanige inschulden worden overgegaan, evenals ten aanzien van andere roerende goederen is bepaald, of wel, voor zooverre die inschulden opeischbaar zijn, bij beslag onder derden worden geprocedeerd, op de wijze als bij de volgende afdeeling is bepaald.

420. Dit beslag wordt in allen gevalle mede betteekend aan den derden schuldenaar, met verbod van betaling aan den geëxecuteerde, op straffe van onwaarde der gedane betaling.

421. Ingeval van verkoop moeten de titels op de biljetten worden omschreven, met opgave van het bedrag der inschuld, van den naam der schuldenaars, van den aard van den titel, van de renten welke daarbij mogten zijn bepaald, en van al hetgeen verder kan dienstig zijn om derzelver waarde te doen kennen.

422. De deurwaarders zijn verantwoordelijk voor den koopschat, en moeten in hunne processen-verbaal de namen en woonplaatsen der koopers opteekenen.

Zij zijn insgelijks verplicht den koopschat ter griffie van het kantongeregt over te brengen, tenware de partijen omtrent eene andere plaats van bewaring mogten zijn overeengekomen.

Zij mogen in de veilconditiën niet stellen, dat de koopers een zeker gedeelte boven den koopschat moeten betalen, hetzij onder den naam van kosten of anderszins.

Zij mogen geene som ontvangen boven den prijs, waarvoor het goed verkocht is, op straffe van terzake van knevelarij te worden vervolgd.

TWEDE AFDEELING.

Van executoriaal beslag onder derden.

423. Het beslag op inschulden, welke de geëxecuteerde van derden mogt te vorderen hebben, of op goederen van hem, welke onder derden mogten berusten, moet, behalve de gewone vereischten van

exploiten, inhouden de keuze van woonplaats ter plaatse, waar die derde woont, met bevel om het beslagene onder zich te houden, op straffe van onwaarde der gedane betaling of afgifte.

Indien de derde beslagene woont in een der buiten-districten, waar geen kantonregter gevestigd is, moet bij het beslag woonplaats gekozen worden te Paramaribo.

Afschrift van het exploit zal aan den derden beslagene worden gegeven, met afschrift van het vonnis of den executorialen titel, waarvan de tenuitvoerlegging geschiedt.

424. Binnen acht dagen na het doen van dit beslag moet hetzelfde, op straffe van nietigheid, aan den geëxecuteerde worden beteekend, zonder dat tegen deze eene deugdelijkverklaring wordt vereischt.

425. Binnen acht dagen na de beteekening, in het vorige artikel vermeld, kan de geëxecuteerde, indien hij meent daartoe gronden te hebben, tegen dit beslag in verzet komen, en doet in dat geval zijn verzet binnen acht dagen daarna aan den derden beslagene beteekenen.

Indien de geëxecuteerde in een ander district dan de derde beslagene woont, worden de termijnen, bij dit en het vorige artikel vastgesteld, met acht dagen verlengd.

Het verzet wordt gebragt voor het hof van justitie, tenzij het bedrag, waarvoor het beslag gelegd is, de bevoegdheid van den kantonregter niet tebovengaat, in welk geval het verzet voor den kantonregter van den geëxecuteerde gebragt wordt.

426. Indien het verzet van den geëxecuteerde bevonden wordt gegrond te zijn, en hij dienvolgens opheffing van het beslag bekomt, zal de executant, indien daartoe gronden zijn, worden veroordeeld tot vergoeding van kosten, schade en interesten, ten behoeve van den geëxecuteerde.

427. Indien de geëxecuteerde het verzet, in art. 425 gemeld, niet heeft gedaan, of indien hetzelfde, gedaan zijnde, is afgewezen, wordt de derde beslagene (in het laatste geval met beteekening van het afwijzend vonnis) gedagvaard om verklaring te doen op dezelfde wijze, en met dezelfde gevolgen, als bij de artt. 687 en volgende is bepaald.

DERDE AFDEELING.

Van de verdeeling van de opbrengst der executie.

428. Indien er geen schuldeischer is, die verzet gedaan heeft, wordt aan den beslaglegger, na aftrek der kosten van executie, de som betaald, welke hem verschuldigd is, tot het bedrag van de opbrengst der executie.

Indien er overschot is, wordt hetzelfde aan den geëxecuteerde verantwoord.

429. Bijaldien binnen de acht dagen, te rekenen van den afloop des verkoops, de persoon die het beslag gelegd heeft, en de geëxecuteerde en de opposanten, niet kunnen overeenkomen over de verdeeling der penningen, zal degene, tegen wien het beslag gedaan is, zoowel als degene, die hetzelfde gelegd heeft, of de meest gereede opposant, verzoek doen aan den president van het hof van justitie, dat er een regter-commissaris benoemd worde, ten overstaan van wien de verdeeling zal moeten plaats hebben.

Dit verzoek zal in een daartoe ter griffie aangelegd register worden gedaan.

430. Binnen de veertien dagen, te rekenen van den dag, waarop de benoeming van den regter-commissaris zal zijn beteekend aan dengene, tegen wien het beslag is gedaan, mitsgaders aan de opposanten, zullen de schuldeischers, op straffe van in de verdeeling niet te worden begrepen, gehouden zijn aan dien regter-commissaris ter hand te stellen hunne titels. Zij zullen woonplaats bij eenen praktizijn moeten kiezen, en door deze doen overleggen en teekenen eene schriftelijke vordering, teneinde, hetzij als bevoorregte, hetzij als concurrente schuldeischers, te worden gerangschikt.

431. Na verloop der veertien dagen, bij het voorgaande artikel bepaald, zal de regter-commissaris, naar aanleiding van de overgelegde stukken, eenen staat opmaken van verdeeling.

432. Die staat wordt door den regter-commissaris ter griffie nedergelegd, en van dat nederleggen, binnen acht dagen daarna, door den executant bij exploit van eenen deurwaarder kennis gegeven, zoowel aan den geëxecuteerde als aan de opposanten, met ver-

melding van de dagen en uren, waarop deze laatsten zich bij den regter-commissaris zullen kunnen vervoegen tot het voorstellen hunner wederspraak.

433. Indien binnen den tijd van veertien dagen, na de in het vorige artikel vermelde kennisgeving, geene wederspraak is gedaan, zal de regter-commissaris zijn proces-verbaal sluiten, en bij bevelschrift den houder der penningen gelasten tot uithetaling aan de schuldeischers van hetgeen hun, volgens den staat, toekomt.

Deze bevelschriften worden uitgegeven in den vorm, bij art. 378 bepaald.

De wederspraak wordt gedaan op het proces-verbaal van den regter-commissaris.

434. Ingeval van wederspraak verwijst de regter-commissaris bij zijn proces-verbaal partijen naar de teregtzitting.

De zaak wordt vervolgd bij akte van praktizijn tot praktizijn door de meest gereede partij, en wordt summierlijk behandeld.

435. Het beroep moet worden ingesteld binnen tien dagen na de beteekening van het vonnis aan den praktizijn.

Het beroep moet worden beteekend aan den praktizijn der wederpartij, en moet inhouden de dagvaarding, benevens de uitdrukking der bezwaren van de beroepende partij.

Op dit beroep zullen geene anderen worden gedagvaard, dan die bij de wederspraak partijen zijn geweest.

De beteekening van het beroep moet mede geschieden aan den griffier van het hof.

436. Dit beroep wordt summierlijk behandeld, en expeditie van het vonnis in beroep zal, ten verzoeken van de eerst gereede partij, worden beteekend aan den griffier, welke dat vonnis aan den regter-commissaris zal terhandstellen.

437. Na deze beteekening zal de regter-commissaris zijn proces-verbaal sluiten, en de uitgifte bevelen van het bevelschrift tot betaling, overeenkomstig art. 433.

438. Na het sluiten van het proces-verbaal van verdeeling, hebben de belanghebbenden onderling geen regt meer tot de interesten van hetgeen aan hen is aanbedeeld.

DERDE TITEL.**VAN DE GEREGETELIJKE UITWINNING VAN ONROERENDE GOEDEREN.****EERSTE AFDEELING.***Algemeene bepalingen.*

439. De schuldeischer, van een vonnis of anderen executorialen titel voorzien, kan de onteigening bij executie vorderen:

- 1°. Van onroerende goederen, welke in den handel zijn, met derzelver toebehooren, voor zoo-verre dit laatste als onroerend goed beschouwd wordt;
- 2°. Van het vruchtgebruik derzelve goederen, en hun toebehooren;
- 3°. Van de regten van opstal en erfpacht;
- 4°. Van de grondrenten, hetzij in geld, hetzij *in natura* verschuldigd.

440. Niettemin kan het aandeel van eenen mede-erfgenaam in de onroerende goederen eener nalatenschap door zijne personeele schuldeischers niet te koop aangeslagen worden, voordat de boedel door verdeling gescheiden is, welke scheiding zij, zulks geraden oordeelende, mogen vorderen.

441. Indien een met hypotheek bezwaard goed aan eenen derde is overgegaan, executeert de hypothekaire schuldeischer het goed tegen den derden bezitter, behoudens zijne verpligting tot het doen van een bevel aan den schuldenaar, overeenkomstig het bepaalde bij de artt. 1226 en 1227 van het Burgerlijk Wetboek.

442. De schuldeischer kan met den verkoop van onroerende goederen, die aan hem niet gehypothekeerd zijn, niet voortgaan, dan ingeval de aan hem gehypothekeerde goederen ontoereikend zijn.

443. De verkoop geschiedt voor het hof van justitie.

444. De verkoop van goederen, in onderscheidene districten gelegen, kan niet gedaan worden dan van het eene goed na het andere.

445. Indien de goederen aan den schuldeischer gehypotheerd en de niet gehypothekeerde goederen een gedeelte van eene en dezelfde bebouwing uitmaken, wordt de verkoop van beide tegelijk vervolgd, indien

de schuldenaar zich niet daartegen verzet, en men berekend den prijs volgens den regel van art. 1248 van het Burgerlijk Wetboek.

446. Indien de schuldenaar door schriftelijke huurcontracten bewijst, dat de zuivere en vrije inkomsten van zijne onroerende goederen, gedurende één jaar, tot betaling van de verschuldigde hoofdsom, interesten en kosten voldoende zijn, en indien hij aanbiedt dezelve aan den schuldeischer bij delegatie over te dragen, kan de geregtelijke vervolging door het hof van justitie worden geschorst, behoudens derzelver hervatting, indien er eenig belet of belemmering in de betaling opkomt.

Het hof zal echter deze schorsing niet toestaan, indien daardoor aan den schuldeischer een merkelijk nadeel zoude worden toegebracht.

447. De gedwongen verkoop van onroerende goederen kan alleen vervolgd worden voor eene bepaalde en vereffende schuld of vordering.

Indien de schuld of vordering betrekkelijk is tot zaken, welker geldelijk beloop of waarde nog niet is bepaald, is de geregtelijke vervolging van waarde, maar de verkoop kan eerst na de vereffening geschieden.

448. Die bij overdragt eigenaar geworden is van eenen titel of bewijs van schuld, kracht van executie hebbende, kan tot de uitwinning van vaste goederen niet overgaan, dan nadat van de overdragt aan den schuldenaar bij insinuatie kennis gegeven is.

449. De geregtelijke vervolging kan niet vernietigd worden, op grond dat de schuldeischer dezelve begonnen zoude hebben voor eene grootere som, dan hij te vorderen had.

TWEDE AFDEELING.

Van het inbeslagnemen van onroerende goederen.

450. Het beslag op onroerende goederen moet worden voorafgegaan door een bevel van betaling, hetwelk bij exploit van den deurwaarder aan den persoon of aan de woonplaats van den schuldenaar zal gedaan worden.

Hetzelve zal melding maken van den titel, uit kracht waarvan de vervolging plaats heeft, en zal inhouden de keus van woonplaats in de plaats, waar het hof van justitie zitting houdt; hetzelve zal uitdrukken, dat

bij gebreke van betaling zal worden overgegaan tot het inbeslagnemen van de onroerende goederen van den schuldenaar.

451. Geen beslag zal op onroerende goederen gedaan mogen worden dan dertig dagen na het bevel; indien de schuldeischer een jaar na het bevel laat verloopen, zal hij gehouden zijn het bevel te hernieuwen.

452. Na verloop van voorschreven termijn, zal het beslag gedaan worden bij een proces-verbaal van den deurwaarder, hetwelk zal inhouden:

- 1°. De vermelding, dat de deurwaarder zich op het goed begeven heeft, en de vermelding van den voornaam, naam en de woonplaats van den inbeslagnemer en van den schuldenaar;
- 2°. De vermelding van den titel, uit kracht van welken de vervolging plaats heeft;
- 3°. Den aard van de inbeslaggenomen onroerende goederen, hunne ligging, en, indien het landelijke eigendommen zijn, de grootte van dezelve, zooveel mogelijk;
- 4°. De keuze van woonplaats bij een praktizijn bij het hof van justitie.

453. Afschrift van het proces-verbaal der inbeslagneming zal gelaten worden aan dengene, tegen wien het beslag gedaan is.

Hetzelve zal overgeschreven worden in de registers van den bewaarder der hypothecken der plaats, waar de inbeslaggenomen goederen gelegen zijn, met aantekening van het uur, van den dag, de maand en het jaar, waarin die overschrijving is gevraagd.

De bewaarder der hypothecken zal van dit uur, dien dag, die maand en dat jaar ook melding maken op het oorspronkelijke stuk, hetwelk hem zal worden aangeboden.

Te rekenen van den dag dier overschrijving, zal de partij, tegen welke het beslag gedaan is, de inbeslaggenomen onroerende goederen niet mogen vervreemden, hypothecken of verhuren, ten nadeele van den inbeslagnemer. De huurcontracten, vóór dien dag aangegaan, zullen van kracht zijn, zoo zij niet zijn gemaakt om de regten van den schuldeischer te verkorten.

Vroeger wettig verleende hypothecken zullen in de

registers kunnen worden ingeschreven, tot op den dag van de overschrijving van het vonnis van toewijzing.

454. Gedurende de inbeslagneming zal de partij, tegen welke dezelve gedaan is, als geregtelijke bewaarder in het bezit blijven van de inbeslaggenomen en niet verhuurde of verpachte goederen.

Dezelve zal geene vermindering van waarde aan het goed mogen toebrengen, op straffe van schade en interesten, te betalen zelfs bij lijfswang.

Het hof zal echter, op het met redenen bekleed verzoek van een of meer schuldeischers, eenen anderen bewaarder mogen benoemen, wiens werkzaamheden zullen eindigen op den dag van de overschrijving van het vonnis van toewijzing.

455. De vruchten, welke na de overschrijving van de inbeslagneming ingezameld zijn, of in staat zijn om ingezameld te kunnen worden, zullen voor onroerend goed gehouden worden, en de schuldeischers zullen de tak- en wortelvaste te veld staande vruchten en gewassen kunnen doen inzamelen en verkoopen; zij kunnen ook doen inbeslag nemen de huur- en pacht-penningen, welke sedert hetzelfde tijdstip verschenen zijn, teneinde dezelve met de opbrengst van het vaste goed, naar den rang der schuldvorderingen, kunnen worden verdeeld.

456. Ingeval van het beding, bij art. 1207 van het Burgerlijk Wetboek vermeld, zal de executant het door hem gedaan beslag, uiterlijk binnen vier dagen na de overschrijving in art. 453 vermeld, aan den schuldeischer, die dit beding gemaakt heeft, aan de door denzelfden op de registers der hypotheeken gekozen woonplaats doen beteekenen.

457. Indien deze, krachtens het voorzeide art. 1207, uithoofde der niet-voldoening door den schuldenaar aan de jegens hem aangegane verplichtingen, bevoegd is om het verbonden perceel te doen verkoopen, en hij van dit zijn regt wil gebruik maken, geschiedt de verkoop op de wijze, bij bovengemeld artikel van het Burgerlijk Wetboek bepaald.

Hij is echter gehouden om, behalve de formaliteiten bij dat artikel voorgeschreven, den dag van den verkoop, ten minste dertig dagen vóór de toewijzing, aan den executant te doen beteekenen, tenware met

den verkoop reeds vóór de inbeslagneming een aanvang was gemaakt.

458. Hij is verder gehouden om de opbrengst van het verkochte voorwerp, na aftrek van het aan hem verschuldigde terzake der vordering, waarvoor hij zijn regt uitoefent, met de interesten en kosten, ter griffie van het hof van justitie over te brengen, en daarvan aan den executant binnen vier dagen kennis te geven aan de door denzelfven gekozen woonplaats.

459. Indien de schuldeischer bevoegd en geneigd is om van dit aan hem toegekend regt gebruik te maken, zal hij verplicht zijn zulks, binnen veertien dagen na de beteekening van het beslag, met opgave van den termijn binnen welken door hem tot den verkoop zal worden overgegaan, kenbaar te maken aan den praktizijn van den executant, welke, bij gebreke van dien, bevoegd zal zijn om met de executie voort te gaan.

460. Indien deze termijn te lang mogt zijn gesteld, of wel indien de schuldeischer mogt in gebreke blijven, om binnen denzelfven tot den verkoop over te gaan, kan de executant hem in regten oproepen, teneinde door den regter een termijn worde bepaald, binnen welken hij zal verplicht zijn tot den verkoop over te gaan, en na verloop van welken hij, bij gebreke van dit te doen, van zijn regt daartoe zal zijn verstoken, en de executant bevoegd zijn om met de executie voort te gaan.

461. Bijaldien meer schuldeischers den verkoop eischen van dezelfde goederen, zal de toeschatting plaats hebben op de vervolging van diengene, welke het eerst het proces-verbaal van beslag, overeenkomstig het bepaalde bij art. 453, zal hebben doen overschrijven, en zullen de andere beslagleggers verplicht zijn op te houden met hunne vervolging.

Het hof van justitie kan echter, bij wege van subrogatie, de voorkeur geven aan eenen schuldeischer, welke later het beslag gelegd heeft:

- 1°. Bijaldien er plaats heeft arglist van den schuldeischer, die het eerste beslag heeft gelegd, of zamenspanning van denzelfven met de partij, tegen welke het beslag gedaan is;
- 2°. Bijaldien de eerste beslaglegger verwaarloost het inachtnemen van eenige formaliteiten, of de voorgeschreven termijnen heeft laten

verloopen, zonder de daden te doen van vervolging.

In het eerste geval kan de schuldeischer, uithoofde van de arglist of zamenspanning, tot schadevergoeding worden veroordeeld.

Dit tusschenopkomend geschil zal worden aangebragt bij akte van praktizijn tot praktizijn, en summarlijk worden behandeld.

Tegen het daarop te wijzen vonnis wordt geen hooger beroep toegelaten.

Degene, in wiens plaats een ander bij dat vonnis zal zijn gesubrogeerd, zal gehouden zijn de stukken aan laatstgemelde tegen recief over te geven, en zullen hem zijne wettiglijk gemaakte kosten niet betaald worden dan na de toewijzing van den verkoop.

462. Ten minste twintig dagen na de overschrijving van het proces-verbaal van beslag, zal openlijk bij aanslag-biljetten worden bekend gemaakt, dat de verkoop der inbeslaggenomen goederen aan den meest biedende of hoogst afmijnende zal plaats hebben.

463. De aanslag-biljetten zullen inhouden:

- 1°. De plaats, den dag en het uur, waarop de verkoop en toewijzing zullen plaats hebben;
- 2°. Den aard der te verkoopen goederen, derzelver ligging en omschrijving, en derzelver grootte zooveel mogelijk, indien het landelijke goederen zijn;
- 3°. De begrooting der opkomsten, en het bedrag der huren, zoo hetzelfde bekend is;
- 4°. De vermelding van den voornaam, naam en de woonplaats van den executant, en den persoon, tegen wien het beslag gedaan is;
- 5°. De lasten, waarmede het vaste goed mogt zijn bezwaard, ten dage der overschrijving van het proces-verbaal van beslag;
- 6°. Eenen inzet, welken de executant gehouden is te doen, en welke de plaats vervangt van het eerste bod.

464. De executant zal zich door den bewaarder der hypothecken doen afgeven een extract van al de bestaande inschrijvingen op de inbeslaggenomen goederen, op het tijdstip der overschrijving van het beslag, en hij zal hetzelfde nederleggen ter griffie van het hof.

Een exemplaar van het aanslagbiljet zal worden beteekend aan den persoon, tegen wien het beslag gedaan is, en aan ieder ingeschreven schuldeischer, ter gekozen woonplaats, in zijne inschrijving vervat.

De executant zal de veilconditiën ter griffie nederleggen op den dag van het aanslaan der eerste biljetten.

465. De aanslag of aanplakking der afkondigingen zal gedaan worden:

- 1°. Buiten aan het huis van den schuldenaar en aan de inbeslaggenomen gebouwen, zoo die er zijn. Deze bepaling is niet toepasselijk, indien het huis van den schuldenaar of de inbeslaggenomen gebouwen gelegen zijn in een der buitendistricten;
- 2°. Op plaatsen, welke bestemd zijn tot openbare aanplakking ter plaatse, alwaar de goederen gelegen zijn;
- 3°. Aan het gebouw en in de gehoorzaal van het hof van justitie. Er zal ter griffie van het hof een exemplaar worden overgelegd, om te dienen bij de toewijzing.

466. Van het aanslaan der biljetten zal moeten blijken bij eene akte, waaraan een exemplaar van het biljet vastgehecht zal zijn. Bij deze akte zal de deurwaarder verklaren, dat de aanplakking geschied is op de plaatsen in het vorige artikel voorgeschreven, zonder die plaatsen een voor een op te noemen.

467. Ten minste veertien dagen na de dagteekening der akte, voorgeschreven bij art. 466, zullen de biljetten opnieuw worden aangeplakt op de bij art. 465 bepaalde plaatsen. Men zal van deze aanplakking op dezelfde wijze doen blijken, als ten aanzien van de eerste.

Deze tweede aanplakking zal geen plaats hebben, indien het inbeslaggenomen goed geen jaarlijksch inkomen van tweehonderd en vijftig gulden oplevert.

468. Alle geschillen over de veilconditiën moeten, binnen acht dagen nadat deze ter griffie zijn nedergelegd, op de teregtzitting worden gebragt, op straffe van vervalling.

Dezelve zullen summierlijk worden behandeld, en in het hoogste ressort beslist.

469. Binnen acht dagen na de eerste aanplakking der biljetten, en, ingeval van gerezen geschillen, bin-

nen acht dagen na de beslissing, zal in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen eene bekendmaking worden gedaan, houdende:

- 1°. Vermelding van den naam, voornaam en de woonplaats van den executant, en van den persoon, tegen wien het beslag gedaan is;
- 2°. Den aard der te verkoopen goederen, derzelver ligging, en de grootte zooveel mogelijk, bijaldien het landelijke goederen zijn;
- 3°. De plaats, den dag en het uur, waar en wanneer de toewijzing zal plaats hebben.

Indien er twee aanplakkingen hebben plaats gehad, zal de bekendmaking twee reizen, van acht tot acht dagen, in het nieuwsblad geplaatst worden; doch zal, in het tegenovergestelde geval, slechts ééne bekendmaking worden vereischt.

470. Ten minste dertig dagen na de tweede aanplakking, zoo die heeft plaats gehad, of anderszins na de eerste aanplakking, zal er worden overgegaan tot den verkoop en de toewijzing der inbeslaggenomen goederen voor het hof van justitie.

Het vonnis van verkoop en toewijzing zal niet zijn onderhevig aan hooger beroep.

471. De verkoop en toewijzing zullen op de terechtzitting plaats hebben, eerst bij opbod en vervolgens bij afslag.

Ten minste drie dagen vóór den aanvang van den verkoop, zal een door den president getaxeerde staat der kosten, waarvan in art. 474 melding wordt gemaakt, worden aangeplakt in de gehoorzaal van het hof van justitie.

Alvorens tot den verkoop over te gaan, worden de veilconditiën door den griffier voorgelezen.

Het bedrag van de som, waarvoor men zal mogen opbieden en afslaan, zal desnoods door het hof worden bepaald.

De opbieder is niet meer verbonden, zoodra een nieuw opbod is gedaan, al ware dit laatste van onwaarde verklaard.

Bij den afslag wordt het goed aan den eersten afmijner toegewezen.

Indien op dezelfde som door meer dan een mogt worden gemijnd, oordeelt de regter, wie de eerste afmijner is. Indien bij hem daaromtrent twijfel be-

staat, kan hij dadelijk eenen vernieuwden afslag bevelen.

472. De persoon, tegen wien het beslag gedaan is, kan geen kooper zijn; de verklaring, dat het opbod of de afmijning voor hem en ten zijnen voordeele gedaan is, is van onwaarde. Een ieder, welke voor denzelfven kooper mogt zijn geworden, blijft persoonlijk en onmiddellijk verantwoordelijk voor de schade en interesten, tot betaling waarvan hij, zelfs bij lijfswang, zal kunnen worden genoodzaakt.

Diegenen, welke koopers geworden mogten zijn voor rekening van personen, welke kennelijk onvermogen zijn, zullen daarvoor, zelfs bij lijfswang, aansprakelijk en verantwoordelijk zijn, voor hen zelve en voor hunne eigene rekening, niettegenstaande de verklaring, dat zij voor een ander het opbod of de afmijning gedaan hebben.

473. De executant blijft kooper voor den inzet, indien geen hooger opbod of afmijning plaats heeft.

474. De kosten van executie en van toewijzing zullen bij voorregt worden betaald uit den koopprijs.

Onder de kosten van executie zijn steeds begrepen de uitgaven, door den geregtelijken bewaarder tot onderhoud van het goed gedaan.

475. Indien door den achtervolgenden verkoop, en de toewijzing van meerdere onroerende goederen in dezelfde inbeslagneming vervat, de prijs van het verkochte toereikend is om den executant en de opposanten met de kosten te voldoen, zal de schuldenaar zich kunnen verzetten tegen den verkoop der vorige goederen, mits daartoe eisch doende op de teregtzitting.

Indien die eisch niet op de teregtzitting is gedaan, is de verkoop van waarde.

476. De eigendom der toegewezen goederen gaat op den kooper over uit kracht van de overschrijving van het vonnis van toewijzing, hetwelk aan hem niet zal worden uitgegeven dan nadat hij aan den griffier het bewijs zal hebben geleverd van voldaan te hebben aan de voorwaarden des verkoops.

De geëxecuteerde zal tot ontruiming kunnen genoodzaakt worden, op de wijze bepaald bij art. 125.

477. Bij gebreke van den kooper om te voldoen aan de voorwaarden van den verkoop, zal men te zijnen

laste, op verzoek van een ieder die in de zaak belang heeft, overgaan tot de herveiling en toewijzing, en de bepalingen van de artt. 462 en volgende zullen toepasselijk zijn.

478. Ingeval echter degene, wien het goed bevoorens was toegewezen, bewees, dat hij aan de voorwaarden had voldaan, en de som, door den regter tot betaling der kosten van herveiling bepaald, in geregtelijke bewaring bragt, zal niet voortgegaan mogen worden tot eenen nieuwen verkoop en toewijzing.

479. De gebrekige koper is bij lijfswang aansprakelijk wegens het verschil tusschen den prijs, waarvoor hem het goed was toegewezen, en dien van de herveiling, zonder dat hij nogtans het meerdere, dat de herveiling zou mogen opgebracht hebben, zal kunnen vorderen; dit meerdere zal aan de schuldeischers, of, zoo dezen niet meer te vorderen hebben, aan dengene, tegen wien het beslag gedaan is, betaald worden.

480. Indien de formaliteiten om tot den verkoop te komen, voorgeschreven bij de vorige artikelen, niet mogten inachtgenomen zijn, kunnen diegenen, tegen welke het beslag gedaan is, of de ingeschreven schuldeischers vorderen, dat dezelve vervuld worden, maar zij zullen in deze vordering niet ontvankelijk zijn, zoo zij dezelve niet gebragt hebben op de terechtzitting, ten minste twintig dagen vóór dien, welke tot den verkoop en de toewijzing is bepaald.

Deze vordering zal summierlijk en in het hoogste ressort beslist worden.

481. Wanneer, in het geval van het voorgaande artikel, de regter beveelt, dat eene verzuimde formaliteit zal hersteld worden, zullen alle formaliteiten, welke daarna hebben plaats gehad, opnieuw moeten vervuld worden, en zullen de kosten vallen ten laste van dengene, die dezelve heeft veroorzaakt.

482. De overschrijving van het vonnis van toewijzing geeft aan den koper geene andere regten op den eigendom, dan die, welke degene, tegen wien het beslag gedaan is, heeft gehad.

483. De schuldeischers van hem, wiens onroerende goederen zijn inbeslaggenomen, kunnen tot aan de geregtelijke toewijzing verzet doen tegen de afgifte der kooppenningen.

Dat verzet moet, behalve de vereischten van de

gewone exploiten, inhouden de gronden, waarop het berust, en keuze van woonplaats te Paramaribo, indien de oppossant aldaar niet woonachtig is.

Het wordt beteekend aan den arrestant en aan deszelfs praktizijn, en de opposant doet daarvan aantekening houden ter griffie.

Alles op straffe van nietigheid.

484. De bepalingen van art. 406 zijn ook ten deze toepasselijk.

DERDE AFDEELING.

Van opvordering van eigendom.

485. Zij, die vóór de toewijzing het geheel of een gedeelte der inbeslaggenomen goederen als hun eigendom willen opvorderen, kunnen zulks doen door zich als tusschenkomende partijen in de executie te stellen.

486. De tusschenkomst zal geschieden bij een verzoekschrift, hetwelk zal inhouden :

- 1°. Eene naauwkeurige opgaaf van het teruggevorderde voorwerp;
- 2°. De middelen en conclusiën;
- 3°. Den dag en het uur, waarop de partijen in regten moeten verschijnen.

Afschrift van hetzelfde zal beteekend worden aan den executant te zijner woonplaats, bij de aangeslagen bekendmakingen gekozen, en aan den persoon, tegen wien het beslag gedaan is, of aan zijne woonplaats.

De titels en bewijsstukken van eigendom van den eischer bij tusschenkomst zullen ter griffie worden overgelegd, alwaar de partijen er inzage en afschrift van kunnen nemen, en het exploit van beteekening zal melding maken van die overlegging.

487. Zoo dikwijls er eene opvordering van eigendom plaats heeft, zal de verkoop van de teruggevorderde goederen geschorst worden.

488. Indien de opvordering van eigendom slechts een gedeelte der inbeslaggenomen goederen betreft, kan het hof van justitie, of overgaan tot den verkoop der overige goederen, of wel de schorsing van het geheel bevelen.

489. Ten dage dienende zal het hof van justitie summierlijk uitspraak doen over de opvordering van eigendom, en geen beroep van dat vonnis zal ontvan-

kelijk zijn na verloop van den veertienden dag, sedert de beteekening van hetzelfde aan den persoon of aan zijne woonplaats.

490. Wanneer de verkoop vertraagd is door eene opvordering van eigendom, kan men met den verkoop niet voortgaan, dan na vernieuwde bekendmaking en aanplakking der biljetten, overeenkomstig de artt. 464 en volgende. De kosten vallen ten laste van den-gene, die in zijne opvordering van eigendom is in het ongelijk gesteld.

Hij zal daarenboven, zoo daartoe gronden zijn, tot vergoeding van kosten, schade en interesten jegens den arrestant worden veroordeeld.

VIERDE AFDEELING.

Van executoriaal beslag op grondrenten.

491. Behoudens de navolgende wijzigingen, zullen bij de executie op grondrenten, vermeld in art. 782 van het Burgerlijk Wetboek, dezelfde formaliteiten worden inachtgenomen, als bij de inbeslagneming en verkoop van andere onroerende goederen.

492. Het beslag op grondrenten zal door exploit van eenen deurwaarder worden beteekend aan den schuldenaar, en bovendien aan den rentpligtige.

493. De rentpligtige kan door den executant worden opgeroepen om verklaring te doen van den aard en de hoegrootheid der verschuldigde rente.

In dat geval zal die verklaring geschieden overeenkomstig de voorschriften en met de gevolgen, vermeld in de derde afdeeling van den vierden titel des derden boeks.

494. Door het bovengemeld exploit worden ook de reeds verschenen en de nog te verschijnen renten, tot het uiteinde der executie toe, inbeslaggenomen.

495. De verkoop zal worden voorafgegaan door eene aankondiging, welke zal moeten inhouden:

- 1°. De voornamen en namen van den persoon, die het beslag doet, van den persoon, tegen wien het beslag gedaan wordt, en van den rentpligtige;
- 2°. De aanduiding van het goed, waarop de rente gevestigd is;
- 3°. Het bedrag der rente;

- 4°. De vermelding der hypothekaire inschrijvingen, indien er zoodanige op de grondrente genomen zijn;
- 5°. Den inzet, welken de executant gehouden is te doen;
- 6°. De plaats, den dag en het uur van den verkoop.

496. De aankondiging zal worden aangeplakt:

- 1°. Aan de woning van den persoon, tegen wien het beslag geschiedt. Deze bepaling is niet toepasselijk, indien die woning gelegen is in een der buitendistricten;
- 2°. Op de plaatsen daartoe bestemd, daar waar de verkoop moet plaats hebben;
- 3°. Aan het gebouw van het hof van justitie. Er zal ter griffie van het hof een exemplaar worden overgelegd, om te dienen bij de toewijzing.

497. Indien de inbeslaggenomen rente de som van vijftentwintig gulden tebovengaat, zal eene dergelijke aankondiging, binnen acht dagen na de aanplakking, geschieden in een der nieuwsbladen, op de wijze voorgeschreven bij art. 469.

VIJFDE AFDEELING.

Over de regeling van den voorrang, en de verdeeling van den koopprijs.

498. Indien binnen eene maand na de toewijzing de schuldeischers, en de partij tegen welke het beslag gedaan is, zich niet hebben kunnen verstaan over de verdeeling der kooppenningen, zal de meest gereede schuldeischer, of de kooper, of de partij tegen welke het beslag gedaan is, de benoeming van eenen regter-commissaris kunnen verzoeken, voor wien tot regeling van den voorrang zal overgegaan worden.

499. Te dien einde wordt ter griffie een register van toewijzingen gehouden, waarop degene, die de regeling van voorrang begeert, zijne verklaring moet stellen. Het hof van justitie benoemt alsdan eenen regter-commissaris, en deze stelt zijn bevelschrift onder de verklaring van den schuldeischer.

500. Die de regeling van den voorrang vervolgt, zal het bevelschrift van den regter-commissaris ligten, welke het proces-verbaal van regeling zal openen op

den dag door hem bepaald, bij hetwelk zal gevoegd worden het uittreksel van al de bestaande inschrijvingen, af te geven door den bewaarder der hypotheeken, alsmede eenen staat der schuldeischers, welke verzet hebben gedaan.

501. Uit kracht van het bevelschrift zal de verzoeker de schuldeischers ter door hen gekozen woonplaats doen oproepen, teneinde, binnen eene maand na het exploit, hunne bescheiden aan den regter-commissaris in te leveren, met de vordering om in de rangregeling begrepen te worden. Hij zal tegelijkertijd woonplaats bij eenen praktizijn moeten kiezen, ter plaatse waar de regter zitting houdt. De regter-commissaris zal van de overgelegde bescheiden en vordering in zijn proces-verbaal melding maken.

502. Nadat de verzoeker zal hebben doen blijken, dat de bij het vorige artikel bepaalde termijn verstreken is, zal de regter-commissaris, uit de overgelegde stukken, de rangregeling opmaken, en in het proces-verbaal de plaats, den dag en het uur aanwijzen, waarop de partijen moeten verschijnen.

503. De verzoeker zal zoowel aan de geëxecuteerden als aan de schuldeischers, aan hunne bij het doen van eisch ter rangschikking gekozen woonplaats, doen beteekenen, dat de rangregeling is opgemaakt, en een ieder daarvan visie ter griffie kan nemen, met aanmaning om voor den regter-commissaris op de bepaalde plaats, dag en uur te verschijnen, teneinde op het proces-verbaal de door den regter-commissaris gedane plaatsing tegen te spreken, indien daartoe gronden zijn.

504. Ingeval er geene tegenspraak gedaan wordt, zal de regter-commissaris de rangregeling sluiten, en de kosten vereffenen, welke als bevoorregt zullen worden gebragt. Hij zal de afgifte der borderellen van plaatsing van degenen, die batig geplaatst zijn, en de doorhaling der inschrijvingen van de niet batig geplaatsten bevelen.

Deze borderellen, mitsgaders die welke bij het volgende artikel worden vermeld, worden uitgegeven overeenkomstig de voorschriften van art. 378.

505. Ingeval van tegenspraak zal de regter-commissaris degenen, die zich bezwaard achten, zonder andere aanmaning, naar de teregtzitting, welke hij bepalen zal, verwijzen. Niettemin zal hij de rangrege-

ling van de inschulden, welke boven de betwiste bevoorrecht zijn, vaststellen, en de afgifte van de borderellen van plaatsing van die schuldeischers bevelen.

De zaak wordt hierna, op rapport van den regter-commissaris, na genomen conclusiën, en desnoods gehouden pleidooijen, uitgewezen.

Geen beroep van het vonnis zal ontvankelijk zijn, indien het niet binnen de veertien dagen na de uitspraak van hetzelfde ingesteld is.

Dit beroep wordt summierlijk behandeld.

506. Veertien dagen na het uitwijzen der gedane tegenspraak, en, ingeval van beroep, veertien dagen na de beteekening van het arrest in beroep, zal de commissaris de orde der schulden, waarover tegenspraak gevallen is, en van die, welke na deze moeten volgen, bepaaldelijk vaststellen, en zulks achtervolgens hetgeen bij art. 504 is voorgeschreven. De interesten en renten der schuldeischers, die batig geplaatst zijn, zullen ophouden tusschen hen onderling berekend te worden, behoudens elks regt tegen den schuldenaar.

507. De schuldeischers, die na de hierboven bepaalde termijnen, doch vóór de sluiting der rangregeling, stukken mogten overleggen of tegenspraak doen, zullen hunne te laat gedane overlegging of tegenspraak kunnen doen gelden, tegen betaling der kosten, schade en interesten, uit die vertraging voortspruitende.

508. De bewaarder der hypotheeken zal gehouden zijn de doorhalingen te doen op het bloote vertoon, hetzij van het bevel van den regter, hetzij van de akte van toestemming van den schuldeischer.

509. Na de betaling der hypotheekaire schulden, en der kosten, zal het overschot der kooppenningen worden verdeeld tusschen de personeele schuldeischers, die verzet hebben gedaan, en, zoo er geen zoodanige zijn, aan den schuldenaar worden uitgekeerd; alles overeenkomstig de bepalingen van de derde afdeeling van den vorigen titel.

VIERDE TITEL.

VAN EXECUTORIAAL BESLAG OP EN VERKOOP VAN SCHEPEN.

510. Geen executoriaal beslag op schepen kan ge-

legd worden, dan krachtens een vonnis of anderen executorialen titel.

Hetzelve moet worden voorafgegaan door een bevel, vierentwintig uren bevorens te beteekenen aan den persoon of de woonplaats van den eigenaar of boekhouder, of op de wijze bij de artt. 2, 3 en 5 voorgeschreven.

Indien er echter vrees bestaat, dat het schip spoedig naar eene andere plaats zal vertrekken, kan de schuldeischer, na daartoe verlof te hebben bekomen van den president van het hof van justitie, ook zonder voorafgaand bevel, tot de inbeslagneming overgaan.

Indien het schip ligt in een buitendistrict, waar een kantonregter gevestigd is, kan het verlof door dien regter worden verleend.

511. Het beslag op schepen moet worden gedaan aan boord van dezelve.

De deurwaarder zal daarbij vergezeld zijn van twee getuigen, wier namen, beroep en woonplaats hij in het proces-verbaal zal vermelden, en die het oorspronkelijke stuk en de afschriften zullen teekenen.

Het moet beteekend worden aan den persoon des eigenaars of boekhouders, of aan deszelfs woonplaats, met overlegging van een afschrift des titels, indien dezelve niet reeds is beteekend.

Indien het beslag gedaan wordt voor eene op het schip bevoorregte schuld, of wel voor eene schuld, waarvoor het schip, volgens de voorschriften van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel, aansprakelijk is, kan het proces-verbaal van inbeslagneming aan boord aan den schipper worden beteekend.

512. De deurwaarder moet in zijn proces-verbaal van inbeslagneming uitdrukken:

Den voornaam, naam, het beroep en de woonplaats van den schuldeischer;

Den titel, uit kracht van welken hij executeert;

De sommen, waarvan hij de betaling vordert;

De keuze van woonplaats door den schuldeischer gedaan in de plaats, waar het schip is liggende, en bij eenen praktizijn te Paramaribo;

De namen van den eigenaar of boekhouder, indien de een of ander bekend is, en van den schipper;

Den naam, de soort en de ruimte van het schip.

b. De algemeene beschrijving van de sloepen, booten,

tuigage, gereedschappen, wapenen, krijgsbehoeften en levensmiddelen.

Hij moet voorts eenen bewaarder aan boord stellen, na de noodige maatregelen te hebben genomen om het vertrek van het schip te beletten.

513. Het proces-verbaal van inbeslagneming van schepen, grooter dan tien lasten, zal worden overgeschreven in de registers, vermeld in den eersten en laatsten titel van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel.

Na den dag dier overschrijving, zullen geene nieuwe pand- of verbandbrieven op het inbeslaggenomen schip meer mogen worden afgegeven.

Vroeger afgegeven pand- of verbandbrieven kunnen worden ingeschreven tot de overschrijving van het vonnis van toewijzing in de bovenvermelde registers.

514. Indien de scheepseigenaar of de boekhouder woont binnen het regtsgebied van den kantonregter, waaronder het beslag gedaan is, moet de arrestant hem binnen acht dagen afschrift van het proces-verbaal van beslaglegging doen beteekenen.

Die termijn is van vier weken, indien hij woont binnen het regtsgebied van eenen anderen kantonregter.

Indien hij buiten de kolonie woont of onbekend is, wordt de beteekening aan den schipper of deszelfs plaatsbekleeder gedaan.

Bij gebreke van een en ander, wordt de beteekening aan het schip aangeplakt.

515. Er zullen twee afkondigingen worden gedaan, en wel van acht tot acht dagen, ter plaatse, welke, daar waar het schip ligt, gebruikelijk is.

Eene kennisgeving wordt daarenboven geplaatst in een der binnen de kolonie uitkomende nieuwsbladen.

516. Binnen twee dagen na elke afkondiging moeten biljetten worden aangeplakt:

Aan den mast van het inbeslaggenomen schip;

Aan het gebouw van het hof;

Daar waar, ter plaatse waar het schip is liggende, gebruikelijk is.

517. De afkondigingen en biljetten moeten inhouden:

Den voornaam, naam, het beroep en de woonplaats van dengene, die executeert;

De titels, uit kracht van welke hij de vervolging doet;

Het beloop der aan hem verschuldigde som;

De keus van woonplaats door hem gedaan te Paramaribo, en in de plaats, waar het schip is liggende;

Den naam en de woonplaats van den eigenaar of boekhouder van het inbeslaggenomen schip, indien de een of ander bekend is;

Den naam van het schip, en, indien hetzelfde uitgerust is, dien van den schipper;

De scheepsruimte;

De plaats, waar hetzelfde is liggende;

De eerste inzet van den executant;

De plaats, den dag en het uur, waar en wanneer de toewijzing zal plaats hebben.

518. Twee dagen na de eerste afkondiging zal degene, die de inbeslagneming vervolgt, een afschrift van de biljetten beteekenen aan de schuldeischers, ingeschreven in het daartoe bestemde register, vermeld in den eersten en laatsten titel van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel, en wel aan de door hen bij die inschrijving gekozen woonplaats.

519. Veertien dagen na de tweede afkondiging zullen de verkoop en toewijzing voor het hof van justitie, ter openlijke terechtzitting, gedaan worden, op dezelfde wijze als bij den verkoop van onroerende goederen plaats heeft.

520. Indien het beslag gelegd is op schuiten, sloepen of andere vaartuigen van tien lasten of minder, en op ponten, zal de verkoop geschieden als van andere roerende goederen, na afkondiging op de plaats, waar het vaartuig is liggende, gedurende drie achtereenvolgende dagen, met aanplakking aan den mast, of, bij gebreke van dien, op eene andere in het oog vallende plaats van het vaartuig.

521. Degene, aan wien een schip, van welke grootte ook, is verkocht en toegewezen, is gehouden de kooppenningen binnen acht dagen te betalen, of zonder kosten in geregtelijke bewaring te brengen ter griffie van het kantongerecht, op straffe van lijfswang.

Bij gebreke van betaling, of van het in bewaring brengen, zal het vaartuig weder ten verkoop worden aangeslagen, en toegewezen na verloop van drie dagen na eene nieuwe afkondiging en aanplakking, ten laste van den eersten koper, welke insgelijks bij lijfswang

verbonden is voor het te kort, mitsgaders voor de schade en interesten, en de kosten.

522. Door den geregtelijken verkoop wordt het schip ontlast van alle bevoorregte schulden, waarvoor hetzelfde was verbonden.

523. De eischen tot reclame zullen ter griffie van den regter worden ingebracht vóór de toewijzing.

Indien dezelve eerst na de toewijzing worden ingebracht, zullen zij van regtswege gehouden worden voor oppositie tegen de uitbetaling der kooppenningen.

524. Hij, die de reclame instelt, of de opposant, vervolgt zijn regt voor den regter in art. 404 aangegeven, hetzij op korte termijnen, hetzij als eene summarie zaak.

525. Geen verzet van schuldeischers tegen de uitbetaling der kooppenningen wordt toegelaten na de toewijzing of verkoop.

526. De schuldeischers, die verzet doen, zijn gehouden den titel van hunne inschuld ter griffie over te leggen, binnen de acht eerstkomende dagen nadat zij verzet gedaan hebben, en zonder aanmaning; bij gebreke van dien zal men voortgaan tot de uitbetaling der kooppenningen, zonder hen daarin te begrijpen.

527. De rangschikking der schuldeischers en de verdeeling der penningen worden gedaan tusschen de bevoorregte schuldeischers, in de orde voorgeschreven in den eersten en den laatsten titel van het tweede boek van het Wetboek van Koophandel, en tusschen de andere schuldeischers, in de evenredigheid hunner inschulden.

Elk schuldeischer wordt geplaatst voor de hoofdsom, interesten en kosten.

528. De bepalingen, vervat in de vijfde afdeeling van den derden titel van het tweede boek, zijn mede toepasselijk op de verdeeling van de opbrengst van bij executie verkochte schepen boven de tien lasten.

Ten aanzien der verdeeling van de opbrengst van kleinere schepen, en van ponten, gelden de bepalingen van de derde afdeeling van den tweeden titel van het tweede boek.

529. Een zeeschip, alsook zoodanig vaartuig dat bij uitsluiting de kusten van Nederlandsch, Britsch en Fransch Guyana bevaart, gereed zijnde om onder zeil te gaan, kan niet worden inbeslaggenomen,

tenzij voor schulden gemaakt ten behoeve van de reis, die hetzelfde gaat ondernemen; en zelfs kan zoodanige inbeslagneming belet worden door borgstelling voor die schulden.

Het schip wordt geacht zeilree te zijn, zoodra de schipper van de noodige papieren is voorzien om te kunnen vertrekken.

530. Schuldeischers van eenen medereeder van een schip of vaartuig, van welken aard het ook moge zijn, kunnen hetzelfde niet inbeslagnemen of verkoopen, maar zij kunnen de scheepsportie van hunnen schuldenaar inbeslagnemen en verkoopen.

De inbeslagneming van eene scheepsportie geschiedt door een exploit, beteekend aan den schuldenaar en aan den boekhouder der reederij.

De verkoop van eene scheepsportie zal geschieden overeenkomstig de regelen in dezen titel voorgeschreven, met inachtneming van het onderscheid tusschen het bedrag der scheepslasten; behoudens dat de biljetten op het vaartuig niet zullen worden aangeplakt.

531. De bepalingen van de artt. 448 en 449, van het tweede lid van art. 470, en van art 476, zijn ook op het beslag op en den verkoop van schepen toepasselijk.

VIJFDE TITEL.

VAN LIJFSDWANG, EN VAN DESZELFS TEN- UITVOERLEGGING.

EERSTE AFDEELING.

Van lijfswang.

532. Lijfswang heeft alleen plaats in de gevallen, bij dit en het volgende artikel aangeduid:

- 1°. Wegens stellionaat, omschreven bij art. 658;
- 2°. Ingeval van herstelling in het bezit, na en tengevolge van feitelijke ontzetting, voor de teruggave van vruchten, welke de overweldiger wederregtelijk gedurende het bezit heeft genoten, en voor de aan de regthebbenden toegewezen vergoeding van kosten, schade en interesten;
- 3°. Wegens bewaargeving uit noodzaak;

- 4°. Voor de teruggave van penningen, welke gesteld zijn in bewaring van daartoe op openbaar gezag aangestelde personen;
- 5°. Voor de uitlevering van zaken, welke in handen zijn gesteld van sequesters, commissarissen en andere bewaarders;
- 6°. Tegen alle openbare ambtenaren, voor de vertooning van hunne minuten, wanneer dezelve in regten bevolen is;
- 7°. Tegen praktizijns, notarissen, deurwaarders en andere openbare ambtenaren, voor de teruggave der aan hen, terzake van hunne ambtsverrigtingen, toevertrouwde titels, en van de penningen, welke zij in dezelve hoedanigheid voor hunne meesters hebben ontvangen;
- 8°. Voor de vergoeding van kosten, schade en interesten, de som van honderd en vijftig gulden tebovengaande, waartoe iemand jegens de beleedigde partij is veroordeeld, terzake van misdrijf of onregtmatige daad;
- 9°. Voor het slot van rekening, verschuldigd door voogden, curators, geregtelijke bewaarders en beheerders van openbare gestichten, die tot het doen van rekening en verantwoording verplicht zijn, en voor alle teruggaven, welke, tengevolge van gemelde rekening, moeten plaats hebben;
- 10°. Tegen alle vreemdelingen, welke geene ingezetenen der kolonie zijn, voor alle schulden, zonder uitzondering, ten behoeve van ingezetenen der kolonie aangeaan;
- 11°. In alle gevallen, waarin de algemeene verordeningen uitdrukkelijk den lijfswang toelaten.

Tegen gehuwde of ongehuwde vrouwen wordt de lijfswang alleen toegelaten in de gevallen, bij n°. 1, 2, 3, 5, 8, en 10 voorzien.

Tegen personen, welke den vollen ouderdom van zeventig jaren hebben bereikt, heeft in burgerlijke zaken alleen lijfswang plaats in de gevallen, bij n°. 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9 en 10 vermeld.

333. Lijfswang heeft mede plaats:

- 1°. Tegen alle kooplieden, voor handelsschulden,

zelfs voor de zoodanige, tot welke zij verbonden zijn jegens personen, die geene kooplieden zijn.

De orderbriefjes, assignatiën en andere handelspapieren, door eenen koopman ondertee-kend, worden geacht voor zijnen handel te zijn aangegaan, indien daarin geene andere oorzaak is uitgedrukt;

- 2°. Tegen alle personen zonder onderscheid, die eenen wisselbrief hebben geteekend, als trek-kers, acceptanten of endossanten, of denzelven door den borgtogt, aval genaamd, gewaarborgd hebben;
- 3°. Tegen personen, geene kooplieden zijnde, welke orderbriefjes, assignatiën of andere handelspapieren hebben geteekend, of wel zoodanige wisselbrieven, welke, naar luid van art. 85 des Wetboeks van Koophandel, slechts voor gewone schuldbekentenissen worden gehouden, doch alleen indien de bovengenoemde personen zich verbonden hebben terzake van koophandel;
- 4°. Tegen alle personen, zonder onderscheid, voor de uitvoering van contracten van zeehandel, of van dien, welke daarmede is gelijkgesteld.

Tegen gehuwde en ongehuwde vrouwen, geene openbare koopvrouwen zijnde, zijn de bepalingen van n°. 2, 3 en 4 van dit artikel niet toepasselijk.

534. In geen geval wordt lijfswang aan kinderen en verdere afstammelingen toegestaan, tegen hunne bloed- en aanverwanten in de opgaande linie.

535. Behalve in de gevallen, bij de artt. 532 en 533 vastgesteld, of die welke in het vervolg van tijd mogten worden bepaald, kan geen lijfswang plaats hebben; alle hiermede strijdige overeenkomsten zijn van regtswege nietig, zelfs wanneer die buiten de kolonie zijn aangegaan.

536. Lijfswang mag nimmer worden tenuitvoergelegd dan uit kracht van een vonnis, waarbij de-zelve is uitgesproken.

537. Verzet of hooger beroep belet geenszins het tenuitvoerleggen van den lijfswang, uitgesproken bij een vonnis, hetwelk bij voorraad kan worden tenuitvoergelegd; mits in dit geval zekerheid worde ge-

steld voor de vergoeding van kosten, schade en interesten, waartoe de arrestant mogt worden veroordeeld.

538. Niemand kan terzake van dezelfde schuld langer dan vijf jaren in gijzeling worden gehouden.

Buiten de gevallen, bij het laatste lid van art. 532 vermeld, houdt de lijfswang in burgerlijke zaken op, zoodra de schuldenaar den vollen ouderdom van zeventig jaren heeft bereikt.

539. Bij de uitoefening van lijfswang is de schuldeischer verplicht iedere dertig dagen voor te schieten eene toereikende som tot onderhoud van den schuldenaar, volgens een door den Gouverneur vastgesteld tarief.

Indien de schuldeischer in gebreke blijft vóór den eenendertigsten dag aan deze verplichting te voldoen, zal de schuldenaar zijn ontslag kunnen vorderen, mits voegende bij zijn verzoek een getuigschrift, door den cipier afgegeven, waaruit blijkt, dat het onderhoud niet voorgeschoten is.

Indien evenwel de schuldeischer, die in gebreke is gebleven om het onderhoud voor te schieten, dit voorschot nog doet voordat de schuldenaar zijn ontslag gevraagd heeft, is die vordering niet meer ontvankelijk.

540. De schuldenaar kan in gijzeling aanbevolen worden door anderen, die insgelijks regt hebben om lijfswang tegen hem uit te oefenen.

Die zich wegens een misdrijf in hechtenis bevindt, kan ook worden aanbevolen, en hij zal, krachtens de aanbeveling, worden aangehouden, niettegenstaande zijn ontslag in de strafzaak mogt bevolen, of de tijd van zijne gevangenis mogt geëindigd zijn.

541. De nietigheid der gijzeling heeft, om welke reden dezelve ook moge zijn uitgesproken, geenszins de nietigheid der aanbevelingen ten gevolge.

542. Die de aanbeveling heeft gedaan, is gehouden, des gevorderd zijnde, bij gelijke deelen tot de betaling van het onderhoud van den gearresteerde bij te dragen, en in dat geval mogen de gelden, tot onderhoud verstrekt, niet zonder deszelfs toestemming door den arrestant worden teruggenomen.

Die vordering kan gedaan worden voor den kanton-regter, binnen wiens regtsgebied de gegijzelde in gevangenis is gesteld.

543. De schuldenaar, die op eene wettige wijze is in gijzeling gesteld, verkrijgt zijn ontslag:

1°. Door de toestemming van den schuldeischer, die hem heeft doen gijzelen, en van degenen, die hem aanbevolen hebben, indien er zoodanigen zijn.

Deze toestemming tot ontslag van den schuldenaar kan gegeven worden, hetzij voor eenen notaris, hetzij in het register, waarin de gegijzelden zijn ingeschreven;

2°. Door de betaling of geregtelijke bewaargeving der gelden, welke zoowel aan den schuldeischer, die den lijfswang uitgeoefend heeft, als aan degenen, die hem aanbevolen hebben, verschuldigd zijn, mitsgaders van de verschenen interesten, van de vereffende kosten, van de kosten der gijzeling, en van de gelden tot zijn onderhoud voorgeschoten;

3°. Door den vrijwilligen of geregtelijken boedelafstand.

544. De schuldenaar, wiens gijzeling nietig is verklaard, of die bij gebreke van voorschot tot zijn onderhoud is ontslagen, kan voor dezelfde schuld niet wederom in gijzeling worden gesteld, dan ten minste één dag na deszelfs ontslag.

545. Door de uitoefening van den lijfswang wordt het vervolgen en tenuitvoerleggen van beslag op de goederen geenszins belet noch geschorst.

Evenmin wordt door de tenuitvoerlegging van beslag op goederen de uitoefening van den lijfswang belet of geschorst.

T W E E D E A F D E E L I N G .

Van de tenuitvoerlegging van lijfswang.

546. Geen lijfswang kan worden tenuitvoergelegd dan één dag na de beteekening van het vonnis, waarbij de opneming in de gijzeling is bevolen.

De kantonregter kan echter, indien daartoe gronden zijn, verlof verleen tot de dadelijke tenuitvoerlegging van den uitgesproken lijfswang.

Deze beteekening zal behelzen een bevel om te betalen, en de keus van eene woonplaats ter plaatse.

waar de regter, door welken het vonnis gewezen is, zitting houdt.

547. De schuldenaar mag niet worden gegijzeld :

- 1°. In de aan den godsdienst gewijde gebouwen, gedurende den eeredienst;
- 2°. Op de plaats en gedurende den tijd der zittingen van gestelde magten;
- 3°. In het huis door hem bewoond, of in e enig bijzonder huis, dat niet voor een iegelijk openstaat, tenware de deurwaarder vergezeld zij door den ambtenaar, daartoe door den Gouverneur aangewezen;
- 4°. Zoolang een vrijgeleide duurt, waarvan de tijd moet bepaald worden door den regter, die hetzelfde heeft afgegeven, teneinde den schuldenaar voor zich te doen verschijnen.

548. De gijzeling kan worden tenuitvoergelegd ook op Zondag, en op zoodanige uren, waarop anders, volgens art. 16, het doen van exploiten niet wordt toegelaten.

549. Het proces-verbaal van gijzeling moet, behalve de gewone vereischten van een exploit, bevatten:

- 1°. Herhaling van het bevel tot betaling;
- 2°. De keus van eene woonplaats ter plaatse, waar de schuldenaar in de gijzeling wordt gesteld.

De deurwaarder zal door twee getuigen worden bijgestaan.

550. Ingeval van feitelijken wederstand kan de deurwaarder eene wacht aan de deuren plaatsen, teneinde de ontsnapping van den schuldenaar te voorkomen, en de hulp van de openbare magt in te roepen; onverminderd de vervolging tot straf, indien daartoe gronden zijn.

551. Ingeval de schuldenaar zich tegen de wettigheid der gijzeling verzet, en vordert dat er eene onverwijldde uitspraak geschiede, zal hij dadelijk worden gebragt voor den voorzitter van het hof van justitie, dewelke onverwijld in kort geding uitspraak zal doen.

Het bevelschrift van den voorzitter moet op het proces-verbaal van den deurwaarder worden gesteld, en terstond worden tenuitvoergelegd.

552. De gegijzelde schuldenaar, die geen verzet doet,

of wiens verzet wordt afgewezen, zal worden overgebracht in de daartoe bestemde gevangenis, en is de deurwaarder verplicht van de ingevangenisstelling dadelijk eene akte op te maken en te onderteekenen.

553. De akte van ingevangenisstelling van den gegijzelde moet vermelden:

- 1°. Het vonnis, waarbij de lijfswang is uitgesproken;
- 2°. Den naam, voornaam en de woonplaats van den schuldeischer;
- 3°. De keus van eene woonplaats ter plaatse, waar de schuldenaar in de gijzeling wordt gezet;
- 4°. De namen en de woonplaats van den gegijzelde;
- 5°. Het voorschot van onderhoud voor ten minste dertig dagen;
- 6°. Eindelijk de vermelding, dat zoowel van die akte als van het proces-verbaal van gijzeling door den deurwaarder zelven aan den gegijzelde afschriften zijn overhandigd, hetgeen onmiddellijk zal moeten plaats hebben.

554. De cipier moet de akte van ingevangenisstelling in zijne registers overschrijven, mitsgaders een uittreksel van het vonnis, waarbij de gijzeling wordt bevolen, en het dispositief in deszelfs geheel.

Indien de deurwaarder in gebreke blijft om dat vonnis te vertoonen, moet de cipier weigeren den schuldenaar te ontvangen.

555. De vereischten, voor de gijzeling voorgescreven, moeten voor de aanbevelingen worden inachtgenomen; evenwel zal de deurwaarder van geene getuigen worden vergezeld, en behoeft degene, die de aanbeveling doet, geen onderhoud uit te keeren, indien hetzelfde reeds voorgeschoten is.

556. In het geval van art. 543 n°. 2, zal de verschuldigde som aan den cipier in bewaring worden gegeven, zonder dat daartoe eenig regterlijk bevel vereischt wordt.

Ingeval van weigering van den cipier om die penningen in bewaring te nemen, zal hij op korten termijn voor den kantonregter der plaats worden gedagvaard, krachtens een daartoe verleend verlof.

557. Ingeval het ontslag bevolen is bij gebreke van

voorschot van onderhoud, mag de schuldeischer den schuldenaar niet wederom doen gijzelen, dan na hem de kosten, tot bekoming van zijn ontslag gedaan, te hebben vergoed, of dezelve, op zijne weigering, onder den cipier in bewaring gesteld, en tevens zes maanden onderhoud te hebben voorgeschoten.

Men zal de formaliteiten, welke de gijzeling voorafgegaan zijn, niet behoeven te hervatten.

558. Bij gebreke van inachtneming der hierboven voorgeschreven formaliteiten, kan de schuldenaar de nietigverklaring der gijzeling eischen, en deze vordering zal, evenals die tot ontslag, gebragt worden voor het hof van justitie.

De dagvaarding zal mogen geschieden op korten termijn, en ter woonplaatse op het register van den cipier gekozen; de zaak zal summierlijk worden uitgewezen, en de schuldeischer zal kunnen veroordeeld worden tot vergoeding van kosten, schade en interesten, indien daartoe gronden aanwezig zijn.

ZESDE TITEL.

VAN HET VEREFFENEN VAN KOSTEN, SCHADE EN INTERESTEN, MITSGADERS VAN DE KOSTEN VAN DEN PROCESSE.

559. De regter, die eene partij verwijst tot vergoeding van kosten, schade en interesten, moet het beloop daarvan in het vonnis bepalen; indien hij dit beloop niet heeft kunnen bepalen, moet daarvan door de wederpartij worden opgemaakt een staat, en dezelve ter gekozen woonplaats der partij worden beteekend; de tot bewijs strekkende bescheiden zullen tegen recief aan de partij worden medegedeeld, of ter griffie nedergelegd.

560. Binnen veertien dagen na de beteekening is de verweerder gehouden een aanbod van zoodanige som tot vergoeding van kosten, schade en interesten te doen, als hij zal te rade worden.

561. Indien partijen zich niet kunnen verstaan, zal het geschil bij eene eenvoudige akte van praktizijn tot praktizijn op de teregtzitting worden gebragt, en summierlijk worden uitgewezen, tenware de zaak voor zoodanige summiere afdoening niet mogt vatbaar zijn.

562. De vorenstaande bepalingen zijn insgelijks toepasselijk op de taxatie der proceskosten, waarin eene der partijen verwezen is, welke invoege voorschreven worden vereffend.

ZEVENDE TITEL.

VAN HET STELLEN VAN ZEKERHEID.

563. Het vonnis, waarbij bevolen wordt zekerheid te stellen, zal den termijn bepalen, binnen welken dezelve zal moeten zijn gesteld, en dien, binnen welken dezelve zal moeten zijn aangenomen of betwist.

564. De zekerheid zal moeten worden aangeboden bij eene enkele akte, van praktizijn tot praktizijn betekkend. Dezelve zal op gelijke wijze worden aangenomen.

565. Indien de genoegzaamheid der zekerheid betwist wordt, is de partij, die tegenspraak doet, verplicht de zaak binnen den bij het vonnis bepaalden termijn ter terechtzitting te brengen, en dezelve summariek bij eene enkele akte voort te zetten.

566. Indien de zekerheid bestaat in eenen borg, en die borg aangenomen of toegelaten wordt, zal hij zich ter griffie schriftelijk verbinden bij eene akte, welke op bevelschrift van den president, uitgegeven in den vorm bij art. 378 voorgeschreven, zal kunnen worden tenuitvoergelegd.

DERDE BOEK.

VAN REGTSPLEGING VAN ONDERSCHIEDEN AARD.

EERSTE TITEL.

VAN DE UITSPRAKEN VAN SCHEIDSMANNEN.

EERSTE AFDEELING.

*Van het compromis, en van de benoeming der
scheidsmannen.*

567. Ieder kan de geschillen omtrent de regten, waarover hij de vrije beschikking heeft, aan de uitspraak van scheidsmannen onderwerpen.

Allen, die op regterlijk gezag zijn aangesteld, of die, overeenkomstig de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek of van dat van Koophandel, geregtelijke magtiging tot het aangaan eener dading of tot verkoop van goederen behoeven, mogen, zonder dergelijke magtiging, in hunne betrekking geene zaken aan de beslissing van scheidsmannen onderwerpen.

Men kan zich zelfs vooraf verbinden om geschillen, welke in het vervolg mogten kunnen opkomen, aan de uitspraak van scheidsmannen te onderwerpen.

568. Men kan, op straffe van nietigheid, geen compromis aangaan terzake van giften en legaten tot levensonderhoud, huisvesting of kleeding, van scheidingen tusschen echtgenooten, hetzij uit den echt, hetzij van tafel en bed, hetzij van goederen, van geschilpunten, die den staat van eenen persoon aangaan, noch van eenige andere geschillen, waarover de algemeene verordeningen geene dading toelaten.

569. Behoudens de bepalingen van art. 30, kan ieder, die lasthebber kan wezen, ook tot scheidsman worden benoemd.

Hiervan zijn uitgezonderd vrouwen en minderjarigen.

570. De akte van compromis moet in geschrifte worden gesteld en door de partijen geteekend; indien de partijen niet teekenen kunnen, zal dezelve voor eenen notaris en getuigen worden opgemaakt.

Dezelve zal bevatten de onderwerpen van geschil,

en de voornamen, namen en woonplaats van de partijen, mitsgaders de namen en woonplaats van den scheidsman of der scheidsmannen, welke steeds in oneven getal moeten zijn.

Alles op straffe van nietigheid.

571. Indien, in het geval bij het derde lid van art. 567 voorzien, de partijen bij het ontstaan van het geschil niet onderling kunnen overeenkomen over de keus, zullen de scheidsmannen benoemd worden, ten verzoeken van de meest gereede partij, door den regter, welke bevoegd zoude zijn geweest om kennis te nemen van het geschil, bijaldien het compromis geen plaats had gehad.

572. Het compromis zal den termijn bepalen, binnen welken de zaak, aan de scheidsmannen onderworpen, zal moeten beslist zijn; en bijaldien zulks niet bepaald is geworden, zal de last, aan de scheidsmannen opgedragen, zes maanden voortduren, te rekenen van den dag, dat zij hunne benoeming hebben aangenomen.

Gedurende dien termijn kunnen de scheidsmannen niet herroepen worden, dan met eenstemmig overleg van partijen.

573. De scheidsmannen, welke niet door den regter zijn benoemd, kunnen niet worden gewraakt, tenzij om redenen na de benoeming opgekomen.

De scheidsmannen door den regter benoemd kunnen, indien de partijen uitdrukkelijk of stilzwijgend in hunne benoeming hebben berust, niet worden gewraakt, tenzij om redenen later opgekomen.

De redenen van wraking zijn dezelfde als voor de regters; zij zullen summierlijk worden beoordeeld door den regter, bij art. 571 aangewezen.

574. De aanneming van den last der scheidsmannen geschiedt schriftelijk.

Dezelve kan op de akte van hunne benoeming worden gesteld.

575. De scheidsmannen, welke hunnen last hebben aangenomen, kunnen zich daaraan vervolgens niet meer onttrekken, tenzij om redenen door den regter goed te keuren. Zij kunnen worden veroordeeld tot vergoeding van schade en interesten jegens de partijen, bijaldien zij zonder wettige redenen geene uitspraak hebben gedaan binnen den termijn daartoe bepaald.

T W E E D E A F D E E L I N G.

Van het geding voor scheidsmannen.

576. Het geding zal gevoerd worden op de wijze en binnen de termijnen, bij het compromis, en, bij gebreke daarvan, door de scheidsmannen bepaald.

577. Na afloop van die termijnen zullen de scheidsmannen gehouden zijn, alleen op de ingediende memoriën en stukken regt te doen.

578. Bijaldien geene der partijen eenig stuk heeft ingediend, kunnen de scheidsmannen, ten verzoeken van dezelve, eenen nieuwen termijn bepalen, of verklaren, dat hun last geëindigd is.

579. Alle bevelen bij voorraad, door de scheidsmannen afgegeven, en elke door hen gemaakte schikking nopens den aanleg van het geding, zullen zonder verdere formaliteiten kunnen worden tenuitvoergelegd, te rekenen van den dag, waarop de scheidsmannen daarvan aan partijen kennis gegeven hebben.

580. Indien er geregtelijk onderzoek moet plaats hebben over de echtheid of onechtheid van geschrift, of indien eenig tusschengeschil van eenen lijfstraffelijken aard in de zaak voorkomt, zullen de scheidsmannen de partijen naar den gewonen regter verwijzen.

In dat geval zullen de termijnen hunnen loop hernemen van den dag, dat het vonnis op het incident gewezen in kracht van gewijsde zal zijn gegaan.

581. De bepaling van het tweede lid van art. 580 is mede van toepassing, wanneer door scheidsmannen op een incident wordt uitspraak gedaan, of door hen eene interlocutoire uitspraak wordt gegeven. Zij mogen zelfs, in het laatste geval, den voor de einduitspraak gestelden termijn verlengen.

582. Indien een getuigenverhoor door de scheidsmannen is bevolen, en de getuigen niet vrijwillig verschijnen, of weigeren den eed of hunne verklaring af te leggen, zal de meest gereede partij zich bij request wenden tot het hof van justitie, met verzoek om eenen regter-commissaris te benoemen, voor wien het getuigenverhoor zal worden gehouden op dezelfde wijze als in gewone zaken.

Inmiddels wordt de loop der termijnen geschorst, totdat het getuigenverhoor zal zijn afgelopen.

DERDE AFDEELING.

Van de uitspraak der scheidsmannen.

583. De scheidsmannen zullen naar de regelen des regts uitspraak doen, tenware het compromis hun de bevoegdheid mogt toegekend hebben om als goede mannen naar billijkheid te oordeelen.

584. De uitspraak moet inhouden :

De voornamen, namen en woonplaats van de partijen ;

De slotsom harer wederzijdsche beweringen ;

De beweegredenen en de beslissing.

Dezelve wordt gedagteekend, met vermelding van de plaats waar de beslissing is gevallen, en door ieder der scheidsmannen ondertekend.

585. Bijaldien de minderheid weigert te teekenen, zullen de andere scheidsmannen daarvan melding maken, en de beslissing zal dezelfde kracht hebben, alsof dezelve door allen geteekend was.

586. Binnen acht dagen, en, indien zij in een der buitendistricten gedaan is, binnen eene maand na de uitspraak, zal de minuut daarvan door een der scheidsmannen, of door eenen daartoe bij authentieke akte gemagtigde, worden nedergelegd ter griffie van het hof van justitie.

De akte van nederlegging zal geschreven worden aan den voet of op den kant van de nedergelegde minuut, en geteekend worden door den griffier, alsmede door hem, welke de nederlegging gedaan heeft.

De griffier zal die akte moeten opmaken; geene kosten noch voorschotten te dier zake mogen van de scheidsmannen worden gevorderd, doch zullen alleen door partijen zelve moeten worden verstrekt, of op dezelve kunnen worden verhaald.

587. De scheidsmannen zijn gehouden om, met en benevens hunne beslissing, tevens ter griffie neder te leggen de oorspronkelijke akte van hunne benoeming, of een authentiek afschrift daarvan.

588. Geene uitspraak van scheidsmannen, van welken aard ook, is voor verzet vatbaar.

589. De beslissing van scheidsmannen zal worden tenuitvoergelegd, uit kracht van een bevelschrift van den president van het hof van justitie.

Dit bevel zal geschreven worden op de minuut, en worden overgeschreven op de uitgifte daarvan.

590. De beslissing van scheidsmannen, voorzien met het bevelschrift van den voorzitter van het hof, zal worden tenuitvoergelegd langs den gewonen weg van executie.

591. Van de geschillen, rakende de tenuitvoerlegging van de beslissing der scheidsmannen, wordt door den gewonen regter kennis genomen.

VIERDE AFDEELING.

Van de voorziening tegen de beslissing van scheidsmannen.

592. Geen beroep van eene beslissing van scheidsmannen zal worden toegelaten, zoo het vermogen daartoe bij het compromis niet is voorbehouden.

Deze voorbehouding zal echter nietig zijn, wanneer zij mogt plaats hebben omtrent zaken, in welke de regter, voor wien het geschil anderszins had moeten gebragt zijn, zonder beroep zoude hebben moeten vonnissen.

593. Het beroep van de beslissing van scheidsmannen zal worden gebragt voor den regter, die over hetzelfde kennis zoude hebben genomen, indien de uitspraak was gedaan door den gewonen regter.

594. Het regtsmiddel van request-civil kan niet worden ingesteld tegen eene beslissing van scheidsmannen, zelfs niet al hadden de partijen dit bedongen.

595. De beslissing van scheidsmannen kan, wanneer zij niet vatbaar is voor beroep, als nietig bestreden worden in de volgende gevallen:

- 1°. Indien de beslissing gewezen is buiten de grenzen van het compromis;
- 2°. Indien de beslissing gewezen is op een compromis, hetwelk van onwaarde of vervallen is;
- 3°. Indien dezelve gewezen is door eenige scheidsmannen, welke niet bevoegd waren te vonnissen in afwezigheid van de andere;
- 4°. Indien er uitspraak gedaan is over zaken, welke niet zijn geëischt, of wanneer daarbij meer is toegekend dan gevorderd is;

- 5°. Indien de beslissing inhoudt tegenstrijdige bepalingen;
- 6°. Indien de scheidsmannen hebben nagelaten uitspraak te doen over een of meer der punten aan hun oordeel, tengevolge van het compromis, onderworpen;
- 7°. Indien de vormen der procedures, welke zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid, zijn overtreden, doch dit alleen in het geval, wanneer, bij een uitdrukkelijk beding bij het compromis, de scheidsmannen verplicht zijn geworden de regelen der gewone procesorde na te komen;
- 8°. Indien er beslist is op stukken, welke, na de beslissing van scheidsmannen, voor valsch zijn erkend of als zoodanig verklaard;
- 9°. Indien, na de beslissing, afdoende stukken, door toedoen van de partij teruggehouden, mogten gevonden zijn;
- 10°. Indien de beslissing berust op ontdekt bedrog of arglist, in de procedures gepleegd.

596. De eisch tot vernietiging zal niet ontvankelijk zijn, tenzij dezelve zij ingesteld binnen de drie maanden, te rekenen van den dag der beteekening van de uitspraak van scheidsmannen aan den persoon of te zijner woonplaats.

Echter zal, in de gevallen opgenoemd onder n°. 8, 9 en 10 van het vorige artikel, de termijn van drie maanden niet beginnen te loopen dan van den dag waarop, hetzij de valschheid, hetzij het bedrog of de arglist, zijn gebleken, of de stukken ontdekt zijn, met dien verstande, dat in deze gevallen geen ander dan schriftelijk bewijs ten aanzien van dien dag zal worden toegelaten.

597. De eisch tot vernietiging zal gedaan worden bij exploit van dagvaarding, houdende verzet tegen het bevel van uitvoering.

598. Deze eisch zal worden gebragt voor het hof van justitie.

Het hof zal over dien eisch uitspraak doen, en de partijen kunnen zich, zoo daartoe gronden zijn, tegen dit vonnis voorzien, evenals in gewone regtszaken.

599. Indien de scheidsmannen den lijfswang tegen

de veroordeelde partij in het hoogste ressort hebben uitgesproken, en deze vermeent, dat dit dwangmiddel, in het gegeven geval, niet is toegelaten, kan zij, bij den regter in art. 598 vermeld, de vernietiging van dat gedeelte der uitspraak vorderen, binnen den termijn en op de wijze, bij de artt. 596 en 597 voorgescreven, en zulks niettegenstaande alle daarmede strijdige bepalingen, welke bij de akte van compromis mogten zijn gemaakt.

VIJFDE AFDEELING.

Van het uiteinde der gedingen voor scheidsmannen.

600. De dood van eene der partijen zal de gevolgen van de compromis of van het beding, in het laatste lid van art. 567 vermeld, niet doen ophouden; de magt der scheidsmannen zal ook niet geacht worden daardoor te zijn herroepen.

De loop der termijnen van het compromis zal echter ten aanzien van de erfgenamen van den overledene worden geschorst, tot na het einde der termijnen van boedelbeschrijving en van het regt van beraad.

601. De last der scheidsmannen houdt op door derzelver beslissing.

602. Dezelve houdt insgelijks op:

- 1°. Door verloop van den termijn bij het compromis bepaald, of hangende het geding door partijen verlengd;
- 2°. Na verloop van zes maanden, te rekenen van de dagteekening der akte van aanneming, indien geen andere termijn bepaald is;
- 3°. Door de herroeping der scheidsmannen, eenstemmig door partijen gedaan.

603. De last der scheidsmannen houdt insgelijks op door den dood, de aangenomen wraking of het ontslag van een of meer hunner.

Indien echter het tegendeel niet is bedongen, zullen in die gevallen, of door partijen, of, zoo deze deswege niet onderling kunnen overeenkomen, op de vordering van eene of van beide de partijen, door den regter bij art. 571 aangewezen, nieuwe scheidsmannen worden benoemd, met last om het geding op de laatste akten voort te zetten.

TWEEDE TITEL.**VAN PROCEDURES BETREKKELIJK ERFENISSEN.****EERSTE AFDEELING.***Van de verzegeling.*

604. In de gevallen, waarin, na overlijden, verzegeling moet plaats hebben, geschiedt zulks, behoudens het bepaalde in art. 624, door den kantonregter van de plaats, waarin verzegeld moet worden, in tegenwoordigheid van den griffier.

Hij zal zich te dien einde van een daartoe bestemd zegel bedienen.

Hij stelt eenen bewaarder van de gelegde zegels aan, en benoemt daartoe bij voorkeur den persoon door de belanghebbenden aangeboden, indien deze hem toeschijnt de vereischten daartoe te bezitten.

605. De verzegeling kan worden gevorderd:

- 1°. Door den overgebleven echtgenoot, en door al degenen, welke mogten beweren eenig regt te hebben tot de nalatenschap of de gemeenschap;
- 2°. Door de schuldeischers der nalatenschap, voorzien van eenen executorialen titel, of anders na summier onderzoek, door den kantonregter, van de gegrondheid hunner vordering en van hun belang bij eene verzegeling;
- 3°. Ingeval de personen onder n°. 1 vermeld niet tegenwoordig mogten zijn, door diegenen, die in dienst waren van den overledene, of met hem te zamen woonden;
- 4°. Door de uitvoerders van den uitersten wil;
- 5°. Door de naastbestaanden van belanghebbende minderjarigen of onder curateele gestelden, indien dezen van geene voogden of curators voorzien, of hunne voogden of curators niet tegenwoordig zijn.

606. De verzegeling heeft ambtshalve plaats, ingeval de minderjarige of onder curateele gestelde in eene nalatenschap belang- of medebelanghebbende geen voogd of curator heeft, of indien de voogd of curator, of de echtgenoot van den overledene, of een der erf-

genomen, niet tegenwoordig is, of indien de overledene is openbare bewaarder van eenige zaken.

In dit laatste geval zal de verzegeling geen plaats hebben, dan ten aanzien der voorwerpen in deze bewaaring begrepen.

De verzegeling uithoofde van niet-tegenwoordigheid zal echter geen plaats hebben, indien de niet-tegenwoordige bij authentieke akte eenen gemagtigde heeft aangesteld, teneinde hem in de nalatenschap of nalatenschappen, welke hem mogten tebeurtvallen, te vertegenwoordigen, en deze zich tegen de verzegeling verzet.

607. Van de verzegeling moet door een proces-verbaal blijken, hetwelk zal inhouden:

1°. De vermelding van den dag en het uur, mitsgaders van de beweegredenen der verzegeling.

Indien deze mogt gevorderd of gedaan zijn eerst na de begrafenis, moet ook daarvan de reden worden opgegeven;

2°. Den voornaam, naam en de woonplaats van hem, op wiens vordering de verzegeling gedaan mogt zijn, en de keuze van woonplaats ter plaatse, waar de kantonregter, binnen wiens regtsgebied de verzegeling gedaan is, gevestigd is, indien hij daar niet woont;

3°. De beslissing door den kantonregter krachtens art. 605 n°. 2 genomen, of wel de vermelding van den executorialen titel, uit kracht waarvan de vordering is gedaan;

4°. De verschijning en de vorderingen der partijen;

5°. De opgave der plaatsen en der voorwerpen, waarop het zegel gezet is, en eene korte beschrijving der goederen, welke buiten verzegeling zijn gebleven;

6°. De namen, de woonplaats en het beroep van den bewaarder;

7°. Den eed bij de sluiting der verzegeling, welke moet worden afgelegd door degenen, welke het huis bewonen, alwaar de verzegeling is gedaan, dat zij niets verduisterd hebben, noch gezien hebben, noch weten, dat er iets verduisterd is, hetzij middellijk of onmiddellijk.

608. Indien bij de verzegeling eenige niet verzegelde uiterste wil mogt worden gevonden, zal daarvan in het proces-verbaal melding worden gemaakt, en indien eene zoodanige onderhandsche beschikking wordt gevonden, als bedoeld is bij art. 962 van het Burgerlijk Wetboek, zal bovendien daarmede worden gehandeld overeenkomstig art. 963 van hetzelfde Wetboek.

609. Bijaldien er bij de verzegeling verzegelde papieren gevonden zijn, zal de kantonregter van den uitwendigen toestand daarvan doen blijken, gelijk mede van het zegel, en van het opschrift, zoo er een is; hij zal voorts den omslag met de tegenwoordige partijen waarmede, bijaldien dezelve kunnen schrijven, en dag en uur opgeven, waarop het pakket door hem zal worden geopend. Hij zal van alles melding maken in zijn proces-verbaal, hetwelk door de partijen zal worden geteekend, zoo niet, zal er melding gemaakt worden van hunne weigering of onvermogen.

Indien uit het opschrift of anderszins blijkt, dat de papieren niet tot de nalatenschap behooren, dat derzelver opening is verboden, of dat de overledene deswege eene bijzondere bestemming heeft aangeduid, zal de kantonregter, na oproeping der belanghebbenden, die papieren gesloten aan hen overgeven, indien niemand zich daartegen verzet, of anderszins bevelen, dat dezelve ongeopend ter griffie van het kantongeregte zullen worden overgelegd, teneinde naderhand te worden uitgereikt aan wien zal bevonden worden te behooren.

610. Ten bepaalden dage, en zonder dat er eenige dagvaarding noodig is, zal de kantonregter de pakketten openen, welke niet behooren tot degene, waarvan in het laatste lid van het vorige artikel wordt gehandeld; hij zal van den staat daarvan doen blijken, en de voorloopige overlegging daarvan ter griffie van het kantongeregte ter beschikking van de belanghebbenden bevelen.

Alles onverminderd de formaliteiten, bij den twaalfden titel des tweeden boeks van het Burgerlijk Wetboek, ten aanzien van het openen van geheime uiterste willen, voorgeschreven.

611. Indien iemand zich tegen de verzegeling verzet, of indien men bij dezelve beletselen ontmoet, of ook indien zich, hetzij vóór, hetzij gedurende de verzege-

ling, zwarigheden opdoen, zal daarover in kort geding door den president van het hof van justitie worden beslist. Te dien einde zal de verzegeling worden gestaakt, en zullen door den kantonregter, buiten, of, naar gelang van omstandigheden, zelfs binnen het huis, bewaarders worden gesteld, en hij zal de zaak onmiddellijk aan de beslissing van den president onderwerpen.

De kantonregter kan echter, indien de zaak geen uitstel gedooft, bij voorraad daarover beschikken, behoudens zijne verplichting om dezelve naderhand aan de beslissing van den president te onderwerpen.

612. Indien er in den boedel geene roerende goederen hoegenaamd worden gevonden, zal de kantonregter daarvan bij eene op te maken akte doen blijken.

Wanneer er zich in den boedel roerende goederen bevinden, welker gebruik noodzakelijk is voor de huisgenooten, of die niet gevoegelijk kunnen worden verzegeld, zal de kantonregter daarvan proces-verbaal opmaken, bevattende eene summiere beschrijving dier niet verzegelde voorwerpen.

Indien handelspapier in den boedel gevonden wordt, hetwelk niet buiten schade zoude kunnen worden verzegeld, zal de kantonregter daarvan eene beschrijving doen in zijn proces-verbaal, en hetzelfde aan de belanghebbenden uitreiken.

T W E E D E A F D E E L I N G .

Van het verzet tegen de ontzegeling.

613. Diegenen, welke regt hebben om tegenwoordig te zijn bij het opmaken van den inventaris, kunnen tegen het ligten der zegels in hunne afwezendheid verzet doen.

614. Het verzet tegen het ligten der zegels zal gedaan worden bij eene geschreven of mondelinge verklaring van den opposant, dewelke hij op het proces-verbaal van verzegeling zal doen inschrijven, en welke verklaring bevatten zal de redenen van verzet, en keus van woonplaats ter plaatse, waar de kantonregter, binnen wiens regtsgebied de verzegeling plaats heeft, gevestigd is, zoo de opposant daar niet woont.

DERDE AFDEELING.

Van ontzegeling.

615. Het zegel mag niet worden opgeheven, behalve in het geval van dringende noodzakelijkheid, waaromtrent de kantonregter beslist, dan drie volle dagen nadat het gelegd is.

616. Indien de erfgenamen of eenigen van hen minderjarig en zonder voogden zijn, zal er tot de ontzegeling niet mogen worden overgegaan, alvorens in derzelve voogdij voorzien is geworden.

617. Al degenen, welke volgens art. 605 regt hebben om verzegeling te laten doen, kunnen ook de ontzegeling vorderen, uitgezonderd alleen zij, welke het zegel hebben doen leggen krachtens n°. 3 van dat artikel.

618. De formaliteiten om tot ontzegeling te kunnen overgaan zijn:

- 1°. De vordering daarvan, op het verbaal van verzegeling aangeteekend, met keuze van woonplaats ter plaatse, waar de kantonregter, binnen wiens rechtsgebied de verzegeling gedaan is, gevestigd is, indien de verzoeker aldaar niet woont, en indien zulks niet reeds geschied is;
- 2°. Een bevel van den kantonregter, den dag en het uur voor de ontzegeling bepalende;
- 3°. Eene aanmaning om bij de ontzegeling tegenwoordig te zijn, welke ten minste vieren-twintig uren vóór de ontzegeling gedaan moet worden aan den overgebleven echtgenoot, aan de vermoedelijke erfgenamen, voor zooverre die bekend zijn, aan de uitvoerders van den uitersten wil, aan de schuldeischers op wier vordering de verzegeling gedaan is, en aan allen welke tegen eene ontzegeling buiten hunne tegenwoordigheid zijn opgekomen.

De aanmaning zal gedaan worden aan de gekozen woonplaats voor de laatstgenoemde schuldeischers en opposanten, en het zal overigens niet noodig zijn dezelve te laten doen aan de overige opgenoemde personen, indien zij niet woonachtig zijn ter plaatse, waar de kantonregter, binnen wiens rechtsgebied de verzegeling geschied is, gevestigd is; doch

de kantonregter zal voor hen, te hunnen koste, eenen notaris of ander vertrouwd persoon stellen om hen, bij hunne afwezigheid, bij de opheffing der zegels en de beschrijving des boedels te vertegenwoordigen.

619. De overgebleven echtgenoot, de vermoedelijke erfgenamen, of degenen, die hen vertegenwoordigen, en de uitvoerders van den uitersten wil, kunnen bij al de zittingen van ontzegeling en boedelbeschrijving tegenwoordig zijn.

Het staat den kantonregter vrij om, na de eerste zitting, de overige, volgens het voorgaande artikel, geroepen bij de volgende zittingen niet anders toe te laten dan gezamenlijk door éénen gemagtigde, en te hunnen koste, vertegenwoordigd, omtrent wien zij zonder uitstel zullen overeenkomen, of die anders door den kantonregter zal worden benoemd.

Indien een dezer belanghebbenden echter bijzondere of tegenstrijdige belangen mogt beweren, kan hij, op vergunning van den kantonregter, in persoon blijven verschijnen, of wel zich, te zijnen koste, door eenen bijzonderen gemagtigde laten vertegenwoordigen.

620. De ontzegeling wordt, behoudens het bepaalde in art. 624, gedaan door den kantonregter, in tegenwoordigheid van den griffier.

Indien de kantonregter, na daartoe gedane vordering, mogt weigeren de zegels op te heffen, zal dit verschil door den voorzitter van het hof van justitie in kort geding worden uitgemaakt.

621. Het proces-verbaal van ontzegeling moet bevatten:

- 1°. De vermelding van dag en uur, waarop die gedaan wordt;
- 2°. Den naam en woonplaats of gekozen woonplaats van hem, die de ontzegeling gevorderd heeft;
- 3°. De vermelding van het bevel tot ontzegeling;
- 4°. De vermelding der aanmaning, bij n°. 3 van art. 618 voorgeschreven;
- 5°. De verschijning en al de vorderingen of beweringen van partijen;
- 6°. De herkenning van de zegels, en de bevinding derzelve als gaaf en ongeschonden. In-

dien zij dit niet mogten zijn, de vermelding van den toestand, waarin zij worden gevonden, en van de maatregelen, welke door den kantonregter dientengevolge noodig geoordeeld en genomen mogten zijn;

- 7°. De benoeming van eenen notaris en van schatters, indien daartoe gronden zijn, door de belanghebbenden te kiezen, of bij verschil door den kantonregter te benoemen, mitsgaders de eedsaflegging der schatters;
- 8°. De opgave der zwaarigheden en verschillen bij de ontzegeling ontstaan, waarop eene uitspraak zal moeten vallen. In dat geval verwijst de kantonregter partijen voor den president van het hof van justitie in kort geding.

Het bevelschrift, houdende diens beslissing, wordt op het proces-verbaal van ontzegeling ter neder geschreven.

622. Indien bij opheffing der zegels de reden van derzelver legging niet is vervallen, en bij die opheffing eene boedelbeschrijving moet plaats vinden, worden de zegels opgeheven naar gelang deze beschrijving gedaan wordt; aan het einde van elke zitting worden dezelve weder op het nog niet beschrevene, doch reeds ontzegelde, gelegd.

623. Ingeval de reden der verzegeling vervalt, eer de ontzegeling is geschied, of terwijl deze geschiedt, worden de zegels in eens opgeheven, en houdt de verdere tegenwoordigheid op van den kantonregter bij de boedelbeschrijving, indien deze gedaan mogt worden.

624. Indien verzegeling of ontzegeling moet plaats hebben in een buitendistrict, waar geen kantonregter gevestigd is, wordt zij gedaan door den daarmede ter plaatse door den Gouverneur belasten ambtenaar, in tegenwoordigheid van twee getuigen.

In dat geval gaan al de bemoeijingen, welke bij deze en de eerste afdeeling van dezen titel aan den kantonregter zijn opgedragen, op dien ambtenaar over.

Het proces-verbaal van verzegeling en dat van ontzegeling worden door de getuigen mede-onderteeënd, en de omslagen in art. 609 vermeld mede door hen gewaarmerkt.

VIERDE AFDEELING.

Van inventarisatie of boedelbeschrijving.

625. Boedelbeschrijving zal na de opheffing der zegels, indien daaromtrent de belanghebbenden eenstemmig zijn, onderhands kunnen worden opgemaakt in al de gevallen, waarin de algemeene verordeningen niet uitdrukkelijk het tegendeel mogten hebben bepaald.

De akte van boedelbeschrijving, door partijen onteekend, moet ter griffie van het kantongereg, waar het sterfhuys gevallen is, na door partijen voor den kantonregter beëdigd te zijn, worden overgebracht, op dezelfde wijze als dit ten aanzien van minderjarigen bij art. 442 van het Burgerlijk Wetboek is vastgesteld.

626. Al degenen, welke volgens art. 605 het regt hebben om verzegeling te laten doen, hebben het regt om bij ontzegeling de inventarisatie of boedelbeschrijving te vorderen, uitgezonderd alleen zij, welke het zegel hebben doen leggen krachtens n°. 3 van dat artikel.

627. Indien bij de opheffing der zegels tot eene boedelbeschrijving wordt overgegaan, zal dit in de tegenwoordigheid geschieden van de personen opgenoemd bij n°. 3 van art. 618, en op den voet gelijk dat aldaar voor de ontzegeling is bepaald.

628. In de gevallen, waarin ook buiten verzegeling eene boedelbeschrijving wordt voorgeschreven, of waarin eene boedelbeschrijving op eene ontzegeling volgt, zal de boedelbeschrijving, behalve de formaliteiten van alle authentieke of onderhandsche akten, moeten bevatten:

- 1°. De voornamen, namen en woonplaatsen van de tegenwoordige of vertegenwoordigde personen en van hunne vertegenwoordigers, van de niet-tegenwoordige, indien zij bekend en daartoe opgeroepen zijn, en van de schatters;
- 2°. De opgave der plaats, waar de beschrijving gedaan is, en de goederen zijn gevonden;
- 3°. De korte beschrijving der goederen, met de vermelding der waardering van de roerende goederen;
- 4°. De opgave van de muntspeciën, alsmede,

zooveel dóenlijk, van de hoedanigheden en het gewigt van het goud- en zilverwerk;

- 5°. De opgave van aanteekeningenboeken of registers, zoo er die zijn. Indien de beschrijving notariëel wordt opgemaakt, zullen deze op de eerste en laatste bladzijde door den notaris worden gewaarmerkt, en indien de boedelbeschrijving onderhandsch is, zal dit door eenen der belanghebbenden, bij overeenkomst daartoe te kiezen, worden gedaan;
- 6°. De vermelding der gevonden titels, en de schriftelijke verbindtenissen ten laste of bate des boedels;
- 7°. De vermelding van den eed bij het sluiten der boedelbeschrijving, hetzij in handen van den notaris, hetzij in handen van den met de ontzegeling belasten ambtenaar afgelegd, door hen, die vóór dezelve in het bezit der goederen zijn geweest, of het huis bewoond hebben, waarin dezelve zich bevinden, dat zij niets hebben verduisterd, noch gezien hebben, noch weten, dat iets verduisterd is; en eindelijk,
- 8°. Dat gehandeld is met in den boedel gevonden testamenten, en met papieren niet tot de nalatenschap behoorende, overeenkomstig het voorschrift van de artt. 608, 609 en 610, en de vermelding, aan wien de effecten en papieren des boedels zijn overgegeven, hetzij krachtens de wet, hetzij volgens overeenkomst der belanghebbenden.

629. Indien bij de boedelbeschrijving zwarigheden of verschillen ontstaan, zullen de partijen, benevens de notaris die dezelve mogt opmaken, zich vervoegen voor den voorzitter van het hof van justitie, om daarop in kort geding bij voorraad te doen beslissen.

VIJFDE AFDEELING.

Van den verkoop der roerende goederen.

630. Indien al de erfgenamen meerderjarig zijn, en het vrije beheer hunner goederen hebben, zal de verkoop der roerende goederen, behoorende tot eene nalatenschap, kunnen worden gedaan op zoodanige

plaats en wijze, als de belanghebbenden zullen overeenkomen.

631. Wanneer er verkoop moet plaats hebben van roerende goederen, waarin minderjarigen, onder curatele gestelden of afwezigen belang hebben, of wanneer de erfgenamen niet eenstemmig zijn, zal de verkoop in het openbaar door eenen bevoegden ambtenaar worden gedaan, overeenkomstig de plaatselijke gebruiken.

632. Indien echter alle belanghebbenden daarin toestemmen, zal de kantonregter, ook wanneer onder de belanghebbenden minderjarigen of onder curatele gestelden zijn, naar gelang der omstandigheden kunnen toelaten, dat de verkoop geschiede op eene der andere wijzen, voorgeschreven bij art. 445 van het Burgerlijk Wetboek.

633. Wanneer de verkoop in het openbaar moet geschieden, zal de kantonregter, op verzoek van eene der partijen, kunnen bevelen, dat tot denzelfden worde overgegaan.

Hij zal daartoe den dag bepalen, en den openbaren ambtenaar aanwijzen, door wien dezelve zal worden gedaan, zoo de partijen deswege niet zijn overeengekomen.

Hij zal tevens gelasten, dat van dit een en ander aan de overige belanghebbenden kennis worde gegeven, op zoodanige wijze en binnen zoodanigen tijd, als hij naar de omstandigheden zal vermeenen te behooren.

634. De verkoop zal plaats hebben zoowel in afwezendheid, als in tegenwoordigheid der belanghebbende partijen.

635. Ingeval er zwarigheden rijzen, zal daarop door den voorzitter van het hof van justitie bij voorraad in kort geding worden beslist.

ZESDE AFDEELING.

Van den verkoop der onroerende goederen.

636. Bijaldien de onroerende goederen alleen aan meerderjarigen toebehooren, die het vrije beheer hunner goederen hebben, zullen dezelve verkocht kunnen worden op zoodanige wijze, als dezelve zullen overeenkomen.

637. Wanneer er verkoop moet plaats hebben van onroerende goederen, voor het geheel of ten deele toe-

behoorende aan minderjarigen, onder curateele gestelden of afwezigen, of ook wanneer de erfgenamen niet eenstemmig zijn, zal die verkoop plaats hebben op de wijze, voorgeschreven bij art. 452 van het Burgerlijk Wetboek.

638. Wanneer al de belanghebbenden er in toestemmen, zal, ook ingeval dat minderjarigen of onder curateele gestelden onder die belanghebbenden zijn, het hof van justitie, naar gelang der omstandigheden, kunnen toelaten, dat de verkoop der onroerende goederen geschiede op de wijze, voorgeschreven bij art. 453 van het Burgerlijk Wetboek.

639. Indien de verkoop in het openbaar moet geschieden, zal het hof van justitie, op verzoek van eene der partijen, kunnen bevelen, dat tot denzelven worde overgegaan.

Indien partijen deswege niet overeengekomen zijn, zal het hof daartoe den dag bepalen, en den notaris benoemen, ten wiens overstaan de verkoop zal geschieden. Het hof zal tevens gelasten, dat van dit alles aan de overige belanghebbenden kennis worde gegeven, op zoodanige wijze en binnen zoodanigen tijd, als het naar gelang der omstandigheden zal vermeenen te behooren.

640. De verkoop zal zoowel buiten, als in tegenwoordigheid der belanghebbende partijen plaats kunnen hebben.

641. Ingeval er zwarigheden ontstaan, zal daarop door den president van het hof van justitie bij voorraad en bij kort geding worden beslist.

Z E V E N D E A F D E E L I N G .

Van de verdeeling.

642. De regtsvordering tot boedelscheiding wordt voor het hof van justitie ingesteld, bij dagvaarding in den gewonen vorm.

643. Het vonnis, waarbij eene boedelscheiding wordt bevolen, zal inhouden de benoeming van eenen notaris, ten wiens overstaan dezelve zal worden totstandgebragt, indien de belanghebbenden zich over de keuze van den notaris niet kunnen verstaan.

Daarbij kan de dag bepaald worden, waarop partijen

gehouden zullen zijn te verschijnen, zonder dat het in dat geval noodig zal zijn dezelve op te roepen.

644. Bijaldien in den loop der werkzaamheden van de scheiding zwarigheden ontstaan, zal de notaris daarvan een afzonderlijk proces-verbaal opmaken, behelzende de beweringen van partijen.

Een afschrift van hetzelfde zal door hem gebragt worden ter griffie, en de meest gereede partij zal hare wederpartij voor het hof van justitie doen dagvaarden.

645. Wanneer, gedurende de werkzaamheden der scheiding, het noodig bevonden wordt, dat eenige roerende goederen verkocht worden, wordt daartoe overgegaan, overeenkomstig de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek en der vijfde afdeeling van dezen titel.

646. De notarissen zijn verpligt aan elke der partijen zoodanige afschriften of extracten van de akte van scheiding af te geven, als de belanghebbenden zullen vorderen.

ACHTSTE AFDEELING.

Van het voorregt van boedelbeschrijving.

647. Bijaldien de erfgenaam, die zich beraadt, overeenkomstig art. 1054 des Burgerlijken Wetboeks; zich wil doen magtigen tot den verkoop van roerende goederen tot de nalatenschap behoorende, zal hij te dien einde verzoek doen aan het hof van justitie.

648. Wanneer er moet worden overgegaan tot den verkoop van roerende of onroerende goederen van de nalatenschap, zal de erfgenaam, welke dezelve onder voorregt van boedelbeschrijving zal hebben aanvaard, gehouden zijn zich te gedragen naar de voorschriften, vervat in art. 1061 van het Burgerlijk Wetboek.

649. Indien een beneficiaire erfgenaam, op de daartoe aan hem gedane sommatie van schuldeischers of belanghebbenden, weigert of nalaat de zekerheid te stellen, vermeld in art. 1062 van het Burgerlijk Wetboek, kan hij daartoe, na verloop van acht dagen, in regten worden geroepen, en indien hij alsdan weigerachtig blijft of niet verschijnt, zal door het hof van justitie een curator worden benoemd, om te handelen zooals bij het tweede lid van voorschreven artikel is voorgeschreven.

650. De regtsvorderingen, welke een beneficiaire erfgenaam ten laste der nalatenschap mogt hebben, zullen door hem tegen de overige erfgenamen worden ingesteld, en indien er geene andere erfgenamen zijn, of indien die regtsvorderingen door allen worden ingesteld, zal dit geschieden tegen eenen curator over de onder voorregt van boedelbeschrijving aanvaarde nalatenschap, die op dezelfde wijze zal worden benoemd als de curator over eene onbeheerde nalatenschap.

NEG ENDE AFDEELING.

Van den curator over eene onbeheerde nalatenschap.

651. De curator van eene onbeheerde nalatenschap, die zal willen overgaan tot den verkoop van roerende of onroerende goederen tot die nalatenschap behorende, zal gehouden zijn na te komen de formaliteiten, ten aanzien van den verkoop van goederen, aan minderjarigen toebehoorende, voorgeschreven bij de artt. 631, 632 en 637.

DERDE TITEL.

VAN BOEDELAFSTAND EN DE VORMEN VAN DIEN.

652. Boedelafstand geschiedt, wanneer een schuldenaar, die zich buiten staat bevindt zijne schulden te betalen, al zijne goederen aan zijne schuldeischers overlaat.

De boedelafstand is vrijwillig, of geregteijk.

653. De vrijwillige boedelafstand is die, welken de schuldeischers vrijwillig aannemen, en die geen ander gevolg heeft dan hetgeen voortspruit uit de bepalingen van de overeenkomst zelve, tusschen hen en den schuldenaar aangegaan; behoudens de bepaling van art. 655.

654. De geregtelijke boedelafstand is eene gunst, welke aan den ongelukkigigen en te goeder trouw gehandeld hebbenden schuldenaar wordt toegekend, aan wien het veroorloofd wordt, tot behoud van zijne persoonlijke vrijheid, al zijne goederen geregtelijk aan zijne schuldeischers af te staan, niettegenstaande ook het tegendeel mogt zijn bedongen.

655. Boedelafstand, hetzij vrijwillig, hetzij geregtelijk, draagt den eigendom aan de schuldeischers niet

over; zij geeft hun alleenlijk het regt om de goederen ten hunnen voordeele te doen verkoopen, en er de vruchten van te trekken tot de verkooping toe.

Hetgeen na de voldoening van al de schuldeischers mogt overschieten van de opbrengst van den verkoop, zal aan den schuldenaar worden uitgekeerd.

656. De schuldeischers kunnen den geregtelijken boedelafstand niet weigeren, tenzij in de gevallen bij de algemeene verordeningen uitgezonderd, of wanneer zij mogten kunnen aantoonen, dat de schuldenaar niet te goeder trouw had gehandeld.

De boedelafstand brengt ontslag van lijfswang mede.

Dezelve bevrijdt den schuldenaar niet verder dan tot het beloop van de waarde der afgestane goederen, en wanneer deze onvoldoende mogten zijn, is hij verplicht diegene, welke hem daarna mogten aankomen, aan zijne schuldeischers over te laten tot de volle betaling toe.

Echter kan de schuldenaar, in het laatste geval, het noodige levensonderhoud voor zich en zijn huisgezin eischen.

657. Tot het voorregt van boedelafstand worden niet toegelaten:

- 1°. De vreemdelingen, die geene ingezetenen van de kolonie zijn;
- 2°. Die als bankbreukigen veroordeeld zijn;
- 3°. Voogden, bestuurders, bewaarders en andere rekenplichtige personen, indien zij in hunne verantwoording als zoodanig te kort komen;
- 4°. Die schuldig zijn aan stellionaat, indien hetzelfde gepleegd is ten aanzien van een der zich verzettende schuldeischers.

658. Er bestaat stellionaat:

Wanneer men een onroerend goed, van hetwelk men weet de eigenaar niet te zijn, verkoopt of door onderzetting verbindt;

Wanneer men met onderzetting bezwaarde goederen als vrij aanbiedt, of minder onderzettingen opgeeft dan die, met welke de goederen bezwaard zijn.

659. De schuldenaar, die den geregtelijken boedelafstand wil doen, is gehouden alvorens eenen inventaris der baten en lasten zijns boedels, door de vereischte bescheiden gestaafd, benevens eene door hem opgemaakte waardering zijner goederen en baten, ter

griffie van het hof van justitie neder te leggen, ter inzage zijner schuldeischers.

660. Hij zal vervolgens aan het hof van justitie een verzoekschrift indienen om tot den boedelafstand te worden toegelaten, tevens met verzoek om zijne schuldeischers, tegen eenen door het hof te bepalen bekwamen termijn, te mogen doen oproepen, teneinde daarop ten overstaan van eenen daartoe te benoemen regter-commissaris te worden gehoord.

661. De verzoeker is verplicht het bevel, door den regter op dit verzoek uitgevaardigd, binnen vier dagen, bij exploit van eenen deurwaarder aan het gebouw, alwaar het hof zitting houdt, te doen aanplakken, en voorts daarvan aankondiging te doen in zoodanige nieuwspapieren, als de regter zal aanwijzen.

662. Het hof van justitie kan ook de meer bijzondere oproeping bij dagvaarding der voornaamste schuldeischers bevelen.

663. Ten dage dienende zal de regter-commissaris proces-verbaal doen houden van de verschijning der schuldeischers, en van derzelver toestemming of tegenspraak.

Ingeval van toestemming zal de regter-commissaris, wanneer niet al de schuldeischers zijn verschenen, bevelen, dat die, welke afwezend zijn gebleven, andermaal op dezelfde wijze worden opgeroepen. Ingeval van tegenspraak verwijst hij partijen zonder verdere oproeping tegen eenen bekwamen termijn naar het hof van justitie, en beveelt ten aanzien der schuldeischers, die niet verschenen zijn, eene tweede oproeping, op dezelfde wijze als de eerste, voor het hof, teneinde aldaar alsnog hunne belangen in te brengen.

664. Ter audiëntie van het hof van justitie doet de regter-commissaris zijn rapport; vervolgens worden de partijen summierlijk in hare belangen gehoord, en beslist het hof op het ingediend verzoek.

665. Het verzoek van boedelafstand schorst geenerlei regtsvervolging, onverminderd de bevoegdheid van het hof om, na verhoor of behoorlijke oproeping van partijen, bij voorraad in het hoogste ressort eene schorsing te bevelen.

Tegen deze voorloopige uitspraak zal echter de niet verschenen partij in verzet kunnen komen.

666. Tegen de uitspraak op het verzoek van boe-

delafstand wordt noch verzet, noch hooger beroep .
toegelaten.

667. Ingeval de verzoeker tot den boedelafstand wordt toegelaten, benoemt het hof van justitie bij hetzelfde vonnis een of meer curators, teneinde de roerende goederen van den schuldenaar te verkoopen, en den boedel tot effenheid te brengen.

Indien de schuldenaar tot den handelstand behoort, worden te dien aanzien de voorschriften van den eersten titel des derden boeks van het Wetboek van Koophandel gevolgd, en indien hij geen koopman is, die van den laatsten titel van dit boek.

VIERDE TITEL.

VAN MIDDELEN TOT BEWARING VAN ZIJN REGT.

EERSTE AFDEELING.

Van het beslag tot revindicatie van roerende goederen.

668. De eigenaar van roerend goed, welke regt heeft tot revindicatie of reclame, kan hetzelfde onder elken bezitter inbeslagnemen.

669. Tot dit beslag mag niet worden overgegaan dan krachtens een bevelschrift, door den voorzitter van het hof van justitie uitgevaardigd, op een verzoekschrift, waarbij de goederen kortelijk moeten zijn omschreven, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten, zoowel tegen de partij, als tegen den deurwaarder, die tot inbeslagneming, zonder zoodanig bevelschrift, zal zijn overgegaan.

Ingeval de waarde der goederen de bevoegdheid van den kantonregter niet tebovengaat, wordt het bevelschrift door dezen regter uitgevaardigd.

In de buitendistricten, waar een kantonregter gevestigd is, kan het bevelschrift door dien regter verleend worden, zelfs wanneer de waarde der goederen zijne bevoegdheid tebovengaat.

670. De voorzitter of kantonregter kan verlof verleen en om dit beslag zelfs op Zondag te doen.

671. Indien degene, bij wien de goederen, welke men wil inbeslagnemen, zich bevinden, de deuren weigert te openen, of zich tegen de inbeslagneming verzet, zal men zich onverwijd vervoe gen tot den

president van het hof van justitie, en in de buitendistricten tot den ambtenaar door den Gouverneur daartoe aangewezen, doch inmiddels het beslag moeten staken, onverminderd de bevoegdheid van den arrestant om eene wacht aan de deur te plaatsen.

672. Dat beslag zal in denzelfden vorm geschieden als de inbeslagneming bij executie van roerende goederen.

673. Binnen acht dagen na het beslag zal er een eisch worden ingesteld tot vanwaardeverklaring van het beslag. Deze eisch, mitsgaders de eisch tot opheffing van het beslag, zullen gebragt worden voor den bevoegden regter van den persoon, tegen wien de inbeslagneming gedaan is.

Indien de eisch tot vanwaardeverklaring niet binnen den voorzeiden termijn is ingesteld, vervalt het beslag van regtswege.

TWEEDE AFDEELING.

Van de inbeslagneming of arrest in handen van den schuldenaar.

674. De president van het hof van justitie kan aan iederen schuldeischer, die summierlijk van de deugdelijkheid zijner schuldvordering doet blijken, en aantoonst, dat zijn schuldenaar heeft aangevangen met het verduisteren van zijne roerende goederen, verlof verleenen om conservatoir beslag te leggen op de roerende goederen van dien schuldenaar; hij kan ook, daartoe gronden vindende, laatstgemelde vooraf in kort geding in zijn belang hooren.

Indien de schuldvordering, waarvoor het beslag gelegd wordt, de bevoegdheid van den kantonregter niet tebovengaat, wordt het verlof door dezen regter verleend.

In de buitendistricten, waar een kantonregter gevestigd is, kan het verlof door dien regter verleend worden, zelfs wanneer het bedrag der schuldvordering zijne bevoegdheid tebovengaat.

675. Bij het verleend verlof wordt het bedrag der schuldvordering, tot welker verzekering het beslag verleend wordt, uitgedrukt.

676. De president of kantonregter kan, dit verlof verleende, tevens gelasten, dat het beslag niet zal

mogen geschieden dan onder het stellen van zekerheid voor de kosten, schade en interessen, welke door het beslag zouden kunnen worden veroorzaakt.

In dat geval moet de zekerheid worden aangeboden bij het exploit van inbeslagneming, en zal het den gearresteerde vrijstaan om, de aangeboden zekerheid niet voldoende achtende, zich deswege voor den president in kort geding te voorzien. Desniettemin zal alsdan het beslag voorloopig kunnen worden gelegd.

677. De formaliteiten, voorgeschreven voor de inbeslagneming bij executie van roerende goederen, zijn ook ten deze toepasselijk.

678. Degene, tegen wien het verlot tot inbeslagneming zijner roerende goederen verleend is, kan onverwijld daartegen opkomen.

679. De opheffing van het beslag zal worden gelast, indien door den schuldenaar genoegzame zekerheid wordt gesteld voor de schuldvordering, waarvoor het beslag is gelegd, alsmede indien, na verhoor van partijen, summierlijk van de ondeugdelijkheid der vordering of van het onnoodige van het beslag mogt blijken.

Van regtswege vervalt dit beslag, indien de eisch tot vanwaardeverklaring niet is ingesteld binnen acht dagen nadat hetzelve is gelegd.

In al deze gevallen kan de arrestant worden verwezen tot vergoeding van kosten, schade en interessen, indien daartoe gronden aanwezig zijn.

680. De tenuitvoerlegging der bevelschriften en der uitspraken, in de vorige artikelen vermeld, kan worden bevolen met of zonder borgtogt, niettegenstaande verzet of hooger beroep.

681. De eisch tot vanwaardeverklaring van het beslag zal worden gebragt voor den regter, welke bevoegd is om over de schuldvordering, voor welke het beslag gedaan is, kennis te nemen.

DERDE AFDEELING.

Van arrest onder derden.

682. Behoudens het geval, in de tweede afdeeling van den tweeden titel des tweeden boeks vermeld, kan iedere schuldeischer, uit kracht van authentieke of onderhandsche bescheiden, beslag leggen, onder

handen van derden, op de gelden en goederen aan zijnen schuldenaar verschuldigd of toebehoorende, of zich tegen derzelver afgifte verzetten.

Indien er geene bescheiden bestaan, kan de president van het hof van justitie op een verzoekschrift verlof geven tot het arrest.

De bepalingen van het tweede en derde lid van art. 674, en die van art. 676, zijn in dit geval toepasselijk.

Het arrest zal echter kunnen worden opgeheven, tegen behoorlijke borgstelling voor het bedrag der som, voor welke hetzelfde gedaan is.

683. Ieder exploit van arrest moet bevatten de omschrijving van de bescheiden, of de vermelding van 's regters verlof, mitsgaders de som, waarvoor de inbeslagneming gedaan is.

Indien de vordering niet vereffend is, zal dezelve voorloopig door den regter begroot worden.

Het exploit moet insgelijks bevatten de verkiezing van eene woonplaats ter plaatse, alwaar de derde, onder wien beslag gelegd is, woonachtig is, indien de inbeslagnemer aldaar zijne woonplaats niet heeft.

Alles op straffe van nietigheid van het gedaan arrest.

684. Het exploit van eene inbeslagneming onder ontvangers of andere bewaarders van openbare kassen of gelden moet gedaan worden aan die ambtenaren, of degenen die zich aan het hoofd van het kantoor bevinden, en door dezen op het oorspronkelijke voor gezien worden geteekend. Ingeval van weigering moet de deurwaarder daarvan melding maken.

685. Binnen acht dagen na het doen van het beslag is de arrestant, op straffe van nietigheid van het arrest, verplicht hetzelfde aan den schuldenaar te beteekenen, en denzelven te dagvaarden tot vanwaardeverklaring voor den regter, binnen wiens regtsgebied de schuldenaar woont, welke regter ook kennis zal nemen van den eisch tot opheffing van het arrest.

Indien de schuldenaar in een ander district woont, wordt de termijn van beteekening met acht dagen verlengd.

686. Indien de schuldenaar opheffing van het arrest bekomt, zal de arrestant worden veroordeeld tot vergoeding van kosten, schade en interessen, indien daartoe gronden aanwezig zijn.

687. Indien de inbeslagneming vanwaardeverklaard is, zal het vonnis aan den derde, onder wien het beslag is gelegd, binnen den tijd van ééne maand na de uitspraak worden beteekend; wanneer de arrestant dien termijn laat verloopen, zullen de betalingen, door dien derde gedaan, van waarde zijn.

688. Tegelijk met de beteekening van het vonnis, waarbij het beslag is vanwaardeverklaard, moet de derde gearresteerde voor deszelfs bevoegden regter worden gedagvaard, teneinde verklaring te doen van hetgeen hij van den gearresteerde onder zich heeft, of aan hem verschuldigd is; voorts om te worden veroordeeld om dat, wat diensvolgens blijken zal aan den gearresteerde toe te komen, af te geven, of ter executie over te geven, ten behoeve van den arrestant, teneinde daaraan diens vordering te verhalen, en om, bij gebreke van het doen der voormelde verklaring, te worden verwezen tot de voldoening van het bedrag der vordering, waarvoor het beslag is deugdelijk verklaard, met de interesten en de kosten, evenals ware hij daarvan zuivere schuldenaar.

Bij deze dagvaarding worden de gewone termijnen inachtgenomen.

689. De verklaring zal met redenen moeten omkleed zijn; zij zal inhouden eenen staat der gelden of roerende goederen, welke de derde gearresteerde onder zich heeft; de vermelding van de oorzaak, en van het bedrag van deszelfs schuld; van de betalingen op rekening, zoo die mogten hebben plaats gehad, en van de wijze van schuldkwijting; indien de derde gearresteerde beweert niets meer schuldig te zijn, en in allen gevalle de andere inbeslagnemingen, welke onder hem mogten zijn gedaan.

690. Zij wordt ten dage dienende ter audiëntie gedaan, en moet schriftelijk, door of namens den derden gearresteerde ondertekend, worden overgegeven.

691. Indien de derde gearresteerde zijne verklaring uitbrengt, en deze wordt deugdelijk bevonden, en indien hij niet betwist de gevraagde veroordeeling tot afgifte, moeten hem al de kosten aan zijne zijde gevallen worden goedgedaan, en hij kan niet verplicht worden tot eenige af- of overgifte, dan tegen voldoening of onder korting derzelve.

692. Indien de derde gearresteerde vermeent wet-

tige gronden te hebben om het doen der verklaring tegen te spreken, zal dit geschil summierlijk worden behandeld, en hij zal, indien zijne gronden worden verworpen, verwezen worden om alsnog, op eenen bepaalden dag, zijne verklaring uit te brengen, tevens met verwijzing in de kosten.

693. Indien hij op de dagvaarding ter verklaring, of op den dag bij het vorige artikel vermeld, nalatig blijft in het uitbrengen der verklaring, wordt tegen hem verleend verstek, en hij, uit kracht daarvan, verwezen in het bedrag der vordering, waarvoor het beslag gedaan is, met de interesten en kosten, evenals ware hij daarvan zuivere schuldenaar.

694. Tegen dit vonnis is het hem echter toegestaan in verzet te komen, mits aanbiedende om de kosten te voldoen; en indien alsdan, na gedane verklaring, blijkt, dat hij aan dengene, tegen wien beslag gedaan is, niets verschuldigd is, of dat hij van deze niets onder zich heeft, zal hij op het verzet worden ontlast van de tegen hem gevallen verwijzing in het bedrag der vordering, waarvoor het beslag is gedaan.

695. Indien op dit verzet blijkt, dat hij minder dan het bedrag der vordering van den arrestant onder zich heeft of verschuldigd is, volstaat hij met de voldoening of afgifte daarvan, benevens de vergoeding der door zijne nalatigheid geleden kosten, schade en interesten.

696. De arrestant kan den derde, onder wien het beslag gelegd is, noodzaken de waarheid zijner verklaring met eede te bevestigen.

697. Indien de verklaring wordt betwist, wordt de zaak als eene summiere zaak voortgezet en afgedaan, tenzij de regter, op verzoek van eene der partijen, mogt bevelen, dat dezelve op de gewone wijze zal worden behandeld.

Indien de derde gearresteerde in het ongelijk gesteld wordt, zal de verklaring door den regter worden verbeterd, en de derde gearresteerde alzoo worden verwezen tot voldoening of afgifte van hetgeen zal zijn gebleken door hem verschuldigd te zijn of onder hem te berusten.

Hij kan in dat geval bovendien worden veroordeeld tot vergoeding van kosten, schade en interesten.

698. De gelden, welke alzoo blijken van den gear-

resteerte onder den derde te berusten, of door deze aan den gearresteerde verschuldigd te zijn, zullen door den derden gearresteerde aan den arrestant worden uitbetaald, tot het bedrag van de aan hem bij het vonnis van deugdelijkverklaring toegewezen vordering, en desnoods op den derden gearresteerde, uit kracht van het tegen hem gewezen vonnis, bij executie worden verhaald.

699. Op gelijke wijze kan de derde gearresteerde worden gedwongen tot afgifte der gearresteerde goederen, welke zijn gebleken onder hem te berusten; deze worden bij executie verkocht, en de kooppeningen aan den arrestant tot het bedrag van het aan hem verschuldigde uitbetaald.

700. Oppositie tegen de afgifte van de opbrengst van de inbeslaggenomen goederen wordt niet toegelaten.

701. Indien echter, voordat het vonnis tot afgifte tegen den derden gearresteerde, overeenkomstig de vordering bij art. 688 vermeld, is gewezen, meerdere inbeslagnemingen door andere schuldeischers, onder den derden gearresteerde, zijn gedaan, zal het vonnis tot afgifte worden geacht ten behoeve van allen te zijn gewezen, en het gearresteerde of de opbrengst van dien onder allen worden verdeeld naar het bedrag, waarvoor elke vordering zal zijn deugdelijk verklaard, op de wijze als in de derde afdeeling van den tweeden titel des tweeden books is bepaald. De derde gearresteerde zal tot de afgifte niet kunnen worden verplicht, voordat al de onder hem gedane beslagnemingen zullen zijn vanwaardeverklaard of opgeheven.

Ieder arrestant, wiens arrest is vanwaardeverklaard, kan, wanneer andere arrestanten hunne vordering tot deugdelijkverklaring niet vervolgen op de termijnen van regtspleging bij dit Wetboek voorgescreven, in het tot dat einde hangend geding tusschenkomen, en incidenteel vorderen, dat een termijn van afdoening worde gesteld, na verloop waarvan het arrest, voor zooverre het alsdan niet deugdelijk zal zijn verklaard, als opgeheven zal beschouwd worden.

702. Indien deze schuldeischers mogten vermeenen niet te kunnen berusten in de verklaring, door den

derden gearresteerde gedaan, of door den regter verbeterd, kunnen zij, behoudens hun regt van tusschenkomst, hangende het geding nopens de verklaring, den derden gearresteerde alsnog oproepen tot nadere verklaring en verwijzing, overeenkomstig art. 688; mits daartoe andere gronden en bewijsmiddelen bijbrengende, dan in het afgeloopen geding met andere schuldeischers zijn gebezigd.

703. Dit beslag zal niet gelegd mogen worden:

- 1°. Op de goederen, welke voor geene inbeslagneming vatbaar zijn;
- 2°. Op in regten toegewezen gelden tot onderhoud;
- 3°. Op gelden en jaarwedden tot onderhoud, welke door den erflater of schenker voor geene inbeslagneming vatbaar zijn verklaard.

Evenwel kunnen de voorwerpen, in n°. 2 en 3 begrepen, worden inbeslaggenomen, wanneer zij mogten dienen tot verhaal van onderhoud, waarop de arrestant zelf aanspraak heeft.

704. Bezoldigingen en pensioenen wegens ambten of bedieningen kunnen niet in beslag worden genomen dan voor zoodanig gedeelte, en op zoodanige wijze, als door de daartoe betrekkelijke algemeene verordeningen wordt bepaald.

VIERDE AFDEELING.

Van pandbeslag voor huren en pachten.

705. De verhuurders van gebouwen en landelijke eigendommen, hetzij daarvan eene huurcedel is opgemaakt of niet, kunnen, éénen dag na gedaan bevel, zonder verlof van den president van het hof van justitie, of ook dadelijk, zonder voorafgaand bevel, met zoodanig verlof, voor verschenen huren in beslag doen nemen de goederen, welke bij de artt. 1170 en 1172 van het Burgerlijk Wetboek voor de huurpenningen verbonden zijn verklaard.

Indien het bedrag van de verschenen huur de bevoegdheid van den kantonregter niet tebovengaat, moet het verlof van dezen regter gevraagd worden.

In de buitendistricten, waar een kantonregter ge-

vestigd is, kan het verlot door dien regter worden verleend, zelfs wanneer het bedrag der huur zijne bevoegdheid tebovengaat.

706. De goederen van denzelfden aard, voor zooveel die aan onderhuurders toebehooren, kunnen inbeslaggenomen worden voor huren, door den eersten huurder verschuldigd, maar zij zullen opheffing van het beslag bekomen, wanneer zij bewijzen, dat zij zonder arglist hebben betaald.

Zij kunnen geene betalingen doen gelden bij voorraad gedaan, dan voor zoover zulks geschied is overeenkomstig art. 1603 des Burgerlijken Wetboeks.

707. Het beslag zal gedaan worden op gelijke wijze als het beslag op roerende goederen; de persoon, tegen wien het beslag gelegd is, kan worden aangesteld tot bewaarder.

708. Indien beesten of werktuigen voor den landbouw, vruchten te velde of andere voortbrengselen van landbouw, welke reeds van den grond zijn afgescheiden, of de zoodanige, welke nog tak- en wortelvast zijn, in beslag zijn genomen, kan de kantonregter, op verzoek van den executant, en na verhoor of behoorlijke oproeping van den geëxecuteerde, eenen geschikten persoon aanstellen, teneinde voor de bebouwing, inzameling, bewerking of bereiding zorg te dragen.

709. Indien vruchten te velde of andere voortbrengselen van landbouw, hetzij dezelve reeds van den grond zijn afgescheiden, hetzij dezelve nog tak- en wortelvast zijn, in beslag worden genomen, zal het proces-verbaal van inbeslagneming moeten inhouden de opgave van ieder stuk gronds, waarop dezelve zich bevinden, deszelfs inhoud zoo na mogelijk, zijne ligging, en ten minste twee belendingen, alsmede de soort der vruchten of andere voortbrengselen.

710. De in pandbeslaggenomen goederen kunnen niet worden verkocht, dan nadat het beslag bij vonnis van den daartoe bevoegden regter, en na oproeping van dengene, tegen wien hetzelfde is gelegd, zal zijn van waarde verklaard.

Indien het beslag, overeenkomstig art. 1172 van het Burgerlijk Wetboek, onder eenen derde is gedaan, zal ook deze geroepen worden om hetzelfde van waarde te hooren verklaren.

VIJFDE AFDEELING.

Van beslag tegen schuldenaren, die geene bekende woonplaats binnen de kolonie hebben, en tegen vreemdelingen, geene ingezetenen der kolonie zijnde.

711. Iedere schuldeischer, zelfs die geen schriftelijk bewijs in handen heeft, kan zonder voorafgaand bevel, maar met vergunning van den president van het hof van justitie, of, in de buitendistricten waar een kantonregter gevestigd is, zelfs met vergunning van dien regter, beslag doen leggen op de goederen van zijnen schuldenaar, indien deze geene bekende woonplaats binnen de kolonie heeft.

Indien het bedrag der schuldvordering de bevoegdheid van den kantonregter niet tebovengaat, moet de vergunning steeds van dezen regter gevraagd worden.

712. De formaliteiten, in dit Wetboek voorgeschreven ten aanzien van het executoriaal beslag op roerende goederen, zijn op dit beslag toepasselijk.

713. De arrestant zelf is van rechtswege bewaarder der inbeslaggenomen goederen, ingeval deze zich onder hem bevinden; zoo niet, wordt daarover een bewaarder aangesteld.

714. De voorschriften van het eerste lid van art. 710 gelden ook voor dit beslag, en de eisch tot vanwaardeverklaring wordt ingesteld voor den regter, binnen wiens rechtsgebied het beslag gelegd is.

715. Vreemdelingen, welke geene ingezetenen der kolonie zijn, kunnen, zonder dat er een vonnis ten hunnen laste bestaat, op bevel van den voorzitter van het hof van justitie, of, in de buitendistricten waar een kantonregter gevestigd is, op bevel van dien regter, bij voorraad worden gegijzeld, terzake eener vervallen en opeischbare schuld, jegens een ingezetenen der kolonie aangegaan.

Het tweede lid van art. 711 is ten deze van toepassing.

De formaliteiten, bij de tweede afdeeling van den vijfden titel van het tweede boek voorgeschreven, zijn ook op deze gijzeling toepasselijk.

716. De opheffing der inbeslagneming en gijzeling, bij de artt. 711 en 715 vermeld, kan worden gevorderd

tegen het stellen van behoorlijken borgtogt of andere voldoende zekerheid voor de schuld met de interesten en kosten.

717. De inbeslagneming en gijzeling houden van regtswege op, of de gestelde zekerheid vervalt, indien de eisch tot vanwaardeverklaring niet is ingesteld binnen acht dagen, nadat de goederen in beslag zijn genomen of de schuldenaar is gegijzeld.

VIJFDE TITEL.

VAN HET DOEN VAN REKENING EN VERANTWOORDING.

718. Rekenpligtigen, die nalatig zijn in het doen van rekening, worden daartoe door de belanghebbenden bij gewone dagvaarding opgeroepen, en het geding wordt op de gewone wijze gevoerd.

719. Bij het vonnis, waarbij het doen van rekening gelast wordt, moet de tijd worden bepaald, binnen welken dit geschieden moet, en een regter-commissaris benoemd, ten wiens overstaan de rekening zal worden gedaan.

De regter-commissaris bepaalt den dag, waarop de rekening zal worden gedaan.

Indien de rekenpligtige in gebreke blijft om op den bepaalden dag te verschijnen, of rekening te doen, zal hij, indien dit geëischt is, daartoe worden genoodzaakt door de inbeslagneming en den verkoop zijner goederen, tot zoodanig bedrag als bij het vonnis zal worden bepaald.

De lijfswang kan ook tegen hem worden uitgesproken, indien de regter zulks noodig oordeelt.

720. Indien in hooger beroep een vonnis wordt vernietigd, waarbij een eisch tot het doen van rekening en verantwoording was afgewezen, zal de rekening gedaan en beoordeeld worden voor den regter, voor wien de eisch is ingesteld geweest, of voor zoodanigen anderen regter, als bij de uitspraak in hooger beroep daartoe zal worden aangewezen.

721. De rekening moet de werkelijke ontvangsten en uitgaven bevatten. Ingeval de ontvangsten de uitgaven tebovengaan, kan degene, aan wien de rekening gedaan wordt, van den regter-commissaris vorderen een bevelschrift tot de uitbetaling van dat meerdere, zonder dat hij geacht wordt daardoor de

rekening te hebben goedgekeurd. Dit bevelschrift zal worden uitgegeven in den vorm, vermeld in art. 378.

722. De rekening zal aan de wederpartij worden beteekend, en de tot bewijs strekkende bescheiden tegen recief, of door middel van de griffie, worden mededeeld.

723. Indien zij, aan wie de rekening gedaan moet worden, verschillende praktizijns hebben gesteld, en echter hetzelfde belang hebben, zullen de hierboven vermelde beteekening en mededeeling alleen aan den oudsten praktizijn gedaan worden.

Indien zij echter verschillende belangen hebben, zal die mededeeling afzonderlijk geschieden aan ieder der door hen gestelde praktizijns.

724. Binnen den tijd van ééne maand na de beteekening zal degene, aan wien de rekening gedaan wordt, dezelve goedkeuren, of anders aan zijne wederpartij eene schriftuur van debat doen beteekenen, tenzij de regter-commissaris, om billijke redenen, aan hem een langer uitstel verleend hebbe.

Binnen eenen gelijken termijn na de beteekening der schriftuur van debat zal het aan hem, die de rekening gedaan heeft, vrijstaan aan zijne wederpartij eene memorie van contra-debat te doen beteekenen tot regtvaardiging van zijne rekening, en oplossing van de daartegen ingebragte bedenkingen. De wederzijdsche bescheiden zullen aan het slot der memorie worden vermeld, en zal daarvan mededeeling worden gegeven tegen recief, of door middel van de griffie.

725. Veertien dagen ten langste na de beteekening van deze memorie van contra-debat, of dadelijk na het verloop van den daartoe verleenden termijn, zal de regter-commissaris, ten verzoeken van de eerst gereede partij, gelasten, dat partijen, op den dag en het uur bij het bevelschrift bepaald, voor hem zullen verschijnen, teneinde zich omtrent de betwiste artikelen te verklaren, en, ware het mogelijk, het daaromtrent eens te worden. Indien partijen niet kunnen overeenstemmen, zal de regter-commissaris van alles proces-verbaal opmaken; hij zal op den door hem te bepalen dag zijn verslag ter teregtzitting uitbrengen, en partijen zullen gehouden zijn zich, zonder nadere aanmaning, aldaar te bevinden, teneinde hare belangen mondeling te kunnen voordragen.

726. Bij het vonnis, dat op het debat van rekening valt, zal het bedrag van den geheelen ontvang en uitgaaf opgemaakt, en het saldo bepaald worden.

727. Geene herrekening zal toegestaan worden, op grond van misslagen van berekening, weglatingen, valsche of dubbel gebragte posten, maar het zal partijen alleen vrijstaan, daarvan de herstelling voor dezelfde regters te vorderen.

728. Indien hij, aan wien de rekening gedaan moet worden, verzuimd heeft zijne schriftuur van debat te doen beteekenen, of later op de bij art. 725 bepaalde wijze zijne belangen voor te dragen, wordt uitspraak gedaan op de overgelegde stukken, zonder dat tegen deze uitspraak verzet wordt toegelaten.

Indien, tengevolge van deze uitspraak, de rekenpligtige eenige gelden verschuldigd is, zal hij dezelve, totdat zij worden opgevorderd, zonder daarvoor interesten verschuldigd te zijn, onder zich kunnen behouden.

729. Alle rekenpligtigen, die verlangen rekening te doen, kunnen, bij weigering of nalatigheid van de belanghebbenden, om dezelve op te nemen en te sluiten, dezen op de gewone wijze daartoe doen dagvaarden voor den regter, waarvoor de rekenpligtige tot het doen van rekening zou kunnen worden geroepen.

730. In dit geval wordt tot het benoemen van eenen regter-commissaris, ten wiens overstaan de rekening kan geschieden, en tot het opnemen, debatteren en sluiten derzelve geprocedeerd op de gewone wijze, en met inachtneming der bijzondere voorschriften van dezen titel.

731. Indien echter beneficiaire erfgenamen, curators in nalatenschappen, welke onder het voorregt van boedelbeschrijving zijn aanvaard, curators in onbeheerde nalatenschappen, of andere rekenpligtigen, verlangen rekening te doen, en dezelve moet gedaan worden, hetzij aan eene massa van belanghebbenden, hetzij aan belanghebbenden welke slechts ten deele bekend zijn, hetzij er eindelijk afwezig onder dezelve behooren, vervoegen zich de rekenpligtigen bij request tot den regter in art. 729 vermeld, met verzoek om bepaling van eenen bekwamen termijn, tegen welken alle zoo bekende als onbekende of afwezige belanghebbenden, bij openbare dagvaarding, zullen worden opgeroepen.

732. Die termijn wordt, nadat het openbaar ministerie is gehoord, bepaald naar gelang van den vermoedelijken afstand der woon- of verblijfplaatsen van de belanghebbenden, en tevens bevolen, dat de dagvaarding, naarmate der meerdere of mindere belangrijkheid der zaak, hetzij eens, hetzij meermalen, zal worden geplaatst in een of meer nieuwsbladen, bij het bevel aan te wijzen, en tevens, dat afschrift daarvan worde aangeplakt aan de vergaderplaats van het regterlijk kollegie.

733. Het bevel houdt in den last om daarenboven de bekende belanghebbenden op te roepen, bij circulaire brieven, door middel der griffie; de verzoeker duidt te dien einde, bij zijn verzoekschrift, de namen en woonplaatsen derzelve aan.

734. De rekenplichtige legt zijne te doene rekening met de bescheiden, tegen recief, gedurende den loop des termijns, ter griffie neder ter inzage der belanghebbenden, en kondigt zulks aan in de dagvaarding en in de circulaire.

735. Ten dage dienende wordt, tot het einde bij art. 730 uitgedrukt, tusschen de verschijnende partijen, op de gewone wijze, en met inachtneming der verdere bijzondere bepalingen van dezen titel, geprocedeerd.

736. Tegen alle andere zoo bekende als onbekende belanghebbenden wordt verstek verleend, en voor het profijt van dien eene tweede oproeping bevolen, op gelijke wijze als bij de artt. 732 en 733 is voorgescreven, en zal de zaak ten opzigte der gedaagden, die verschenen zijn, worden aangehouden tot den dag, waarop dezelve opnieuw moet dienen, om alsdan tusschen dezen te worden voortgeprocedeerd, en tegen alle anderen een tweede verstek te erlangen.

737. Het eindvonnis daarna te vallen is tusschen alle partijen verbindend, en geen verzet daartegen wordt aan de defaillanten toegelaten.

738. Indien er rangregeling moet plaats hebben, geschiedt dezelve overeenkomstig de voorschriften, daaromtrent in dit Wetboek voorkomende.

739. De rekenplichtigen kunnen zich, hangende de geschillen over de rangregeling, ontlasten van het onder hen berustende saldo, door overstorting in de kas der geregtelijke consignatiën, en die overstorting

kan ook op de vordering van belanghebbenden bevolen worden.

740. Indien, in de gevallen bij art. 731 vermeld, op de dagvaarding aldaar voorgeschreven, niemand verschijnt, wordt verstek verleend, en voor het profijt van dien eene tweede dagvaarding en oproeping bevolen, en, indien daarop mede niemand verschijnt, de rekening gesloten, en het saldo zoodanig bepaald, als de regter overeenkomstig de bescheiden regtmatig oordeelt. Tegen dit vonnis wordt geen verzet toegelaten.

ZESDE TITEL.

VAN EENIGE BIJZONDERE REGTSPLEGINGEN.

EERSTE AFDEELING.

Van aanbidding van betaling, en geregtelijke bewaargeving of consignatie.

741. Het proces-verbaal van aanbod van betaling moet de zaken of den aard der geldspeciën, welke men aanbiedt, behelzen.

Hetzelve moet geschieden aan den persoon of de woonplaats van den schuldeischer, en in hetzelfde moet vermeld worden het antwoord van den schuldeischer, of, indien hij afwezig is, van den persoon, aan wien het aanbod is gedaan.

Dit antwoord wordt door den schuldeischer, of, bij deszelfs afwezendheid, door den persoon, die het antwoord gegeven heeft, onderteekend.

Indien de schuldeischer, of de persoon, die het antwoord gegeven heeft, weigeren te teekenen, of verklaren zulks niet te kunnen doen, moet daarvan melding worden gemaakt in het proces-verbaal, hetwelk door den notaris of deurwaarder moet worden gedagteekend en geteekend, en waarvan afschrift aan den persoon of de woonplaats van den schuldeischer moet worden gelaten, alles op straffe van nietigheid.

Ingeval de notaris of deurwaarder noch den schuldeischer, noch iemand van diens huisgenooten aan zijne woonplaats vindt, handelt hij als in art. 3 is bepaald.

742. Indien de aangeboden zaak of geldsom door den schuldeischer niet wordt aangenomen, mag de schuldenaar dezelve in geregtelijke bewaring stellen,

mits inachtnemende hetgeen voorgeschreven is in de tweede afdeeling van den vierden titel des derden boeks van het Burgerlijk Wetboek.

743. De eisch tot vanwaarde- of tot nietigverklaring der gedane aanbiedingen of der bewaargeving wordt summierlijk behandeld. Indien zoodanige aanbieding of bewaargeving in eene hangende zaak voorkomt, wordt zij als een incident behandeld.

744. De vrijwillige of geregtelijke bewaargeving verkort geenszins de regten, welke uit gedane inbeslagneming, zoo die heeft plaats gehad, zijn ontstaan, en moet aan de arrestanten en opposanten worden beteeënd.

TWEDE AFDEELING.

Van de magtiging eener getrouwde vrouw.

745. Indien een man onder curateele gesteld is, of zich in de onmogelijkheid bevindt om zijne vrouw te magtigen, of indien hij een tegenstrijdig belang heeft, moet de vrouw, die magtiging noodig heeft, daartoe aan den regter indienen een verzoekschrift, waarop in de raadkamer zal worden beschikt.

746. Indien de vrouw beweert, dat de man, die de magtiging kon geven, dezelve weigert, kan de regter op het verzoek geen uitspraak doen, dan na den man te hebben gehoord, of nadat hij behoorlijk zal zijn opgeroepen.

747. Wanneer in een regtsgeding tegen eene getrouwde vrouw de man is opgeroepen om haar te magtigen, en deze niet verschijnt, zal de regter die magtiging verleenē.

DERDE AFDEELING.

Van het stuiten des huwelijks.

748. Bij stuiting des huwelijks moet het verzet gedaan worden bij eene akte, zoowel aan den ambtenaar van den burgerlijken stand, als aan de partij, tegen welke het verzet gerigt is, door eenen deurwaarder beteeënd.

Deze akte zal bevatten de gronden van het verzet, en de hoedanigheid, welke aan den opposant regt geeft om tegen het huwelijk op te komen.

Dezelve zal insgelijks bevatten de keus van eene

woonplaats in de plaats of plaatsen, waar het huwelijk moest voltrokken worden; alles op straffe van nietigheid.

749. De eisch tot opheffing van het verzet moet op de gewone wijze worden aangebragt en behandeld voor het hof van justitie, hetwelk daarop met den meest mogelijken spoed beslissen zal.

750. Tegen het vonnis, waarbij op de vordering tot opheffing van het verzet tegen het huwelijk is uitspraak gedaan, wordt geen hooger beroep toegelaten.

VIERDE AFDEELING.

Van de scheiding van goederen.

751. Geen regtsgeding tot scheiding van goederen zal door de vrouw kunnen worden aangevangen, zonder autorisatie van den president van het hof van justitie.

752. Tot dat einde zal de vrouw, welke scheiding van goederen vraagt, zich tot den president wenden met een verzoekschrift hare gronden bevattende, en zal deze bij bevelschrift, op hetzelfde geplaatst, partijen gelasten om op eenen bepaalden dag en een bepaald uur in persoon voor hem te verschijnen, teneinde tusschen dezelve, zoo mogelijk, eene bevrediging door zijne tusschenspraak te bewerken.

Van dit bevelschrift en verzoekschrift zal ten minste drie dagen vóór den bepaalden dag van verschijning een afschrift aan den man beteekend worden.

753. Ingeval de vrouw ten bepaalden dage niet verschijnt, zonder van eenige wettige reden te doen blijken, wordt haar verzoek beschouwd als vervallen.

Indien partijen, beide verschenen zijnde, niet verenigd hebben kunnen worden, of indien de man, behoorlijk geroepen, niet is verschenen, verleent de president aan de vrouw de gevraagde autorisatie tot dagvaarding voor het hof van justitie.

754. De eisch tot scheiding zal openbaar worden bekend gemaakt door middel van aankondigingen, aangeplakt in de gehoorzaal en aan het gebouw van het hof, en geplaatst in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen.

Die aankondigingen moeten behelzen:

- 1°. De vermelding van den eisch tot scheiding van goederen, en de dagteekening daarvan;
- 2°. De namen, voornamen, het beroep en de woonplaats der echtgenooten.

De aanplakking geschiedt door eenen deurwaarder, en deze zal daarvan proces-verbaal opmaken.

755. De maatregelen, welke de vrouw, naar aanleiding van art. 243 van het Burgerlijk Wetboek, met bewilliging van den regter mag in het werk stellen, zijn de verzegeling, boedelbeschrijving en waardering van goederen.

756. Behoudens de voorzieningen, strekkende tot bewaring van regt, mag er op den eisch van scheiding geen vonnis worden uitgesproken, dan ééne maand nadat de hierboven voorgeschreven formaliteiten zullen zijn inachtgenomen.

757. De enkele bekentenis van den man geldt niet als bewijs, al ware het ook dat er geene schuldeischers mogten zijn.

758. De scheiding van goederen zal openbaar worden aankondigd:

- 1°. Door een uittreksel van het vonnis, hetwelk gedurende een jaar aangeplakt zal zijn in de gehoorzaal van het hof van justitie;
- 2°. Door het aanplakken van een gelijk uittreksel in het district, alwaar de man zijne woonplaats heeft, op de plaatsen alwaar zulks te doen gebruikelijk is;
- 3°. Door de driemaal herhaalde plaatsing van zoodanig uittreksel in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen, en zulks met tusschenpoozing van eene maand telken reize.

Dat uittreksel moet bevatten de dagteekening van het vonnis, en de aanduiding van den regter, door welchen hetzelfde gewezen is; de namen, voornamen, het beroep en de woonplaats der echtgenooten.

759. De vrouw mag niet beginnen het vonnis ten uitvoer te leggen dan van den dag af, waarop de bij het voorgaande artikel voorgeschreven formaliteiten zullen vervuld zijn, zonder dat zij echter behoefte te wachten totdat de termijn van een jaar, vastgesteld bij n°. 1 van het voorgaande artikel, verlopen zij.

760. Indien de vereischten, in deze afdeeling voorgeschreven, inachtgenomen zijn, zal, nadat de termijn, waarvan in het voorgaande artikel gesproken wordt, verschenen is, het vonnis van scheiding ook ten aanzien van schuldeischers van den man geldig zijn.

761. De van goederen gescheiden vrouw, die van de gemeenschap wil afstand doen, moet deswege hare verklaring afleggen ter griffie van den regter, door welken op den eisch van scheiding is regtgesproken.

762. De akte, waarbij de gemeenschap van goederen wordt hersteld, moet op dezelfde wijze worden bekend gemaakt, als bij art. 758 n°. 2 en 3 ten aanzien der scheiding van goederen is voorgeschreven.

V I J F D E A F D E E L I N G .

Van echtscheiding.

763. De echtgenoot, die eenen eisch tot echtscheiding wil doen, is verplicht aan het hof van justitie in te dienen een verzoekschrift, bevattende de opgave der daadzaken en der te nemen conclusiën, met bijvoeging der tot bewijs strekkende stukken.

Dit verzoekschrift moet aan den voorzitter, of aan den regter die deszelfs plaats vervult, overhandigd worden door den eischenden echtgenoot in persoon, aan welken de voorzitter zoodanige bedenkingen zal voorhouden, als hij zal oordeelen te behooren.

Indien de eischer wettiglijk verhinderd is om zich bij den president te vervoegen, zal deze zich naar deszelfs woonplaats begeven, om hem zijne bedenkingen onder het oog te brengen.

Indien de eischer woonachtig is in een buitendistrict, kan de president dit aan den kantonregter of aan het hoofd van het plaatselijk bestuur opdragen, welke daarvan een proces-verbaal zal opmaken, en dit zonder verwijl aan hem inzenden.

764. Indien de eischer volhardt, zal de voorzitter aan den voet of kant van het verzoekschrift gelasten, dat beide echtgenooten op eenen bepaalden dag en uur voor hem zullen verschijnen.

Een afschrift van dat bevel zal door den griffier aan den verweerder worden toegezonden.

765. De echtgenooten zijn gehouden in persoon te verschijnen, zonder zich door nabestaanden of praktijns te kunnen doen bijstaan.

766. Op den bepaalden dag maakt de president aan beide echtgenooten, of aan den eischer, indien deze alleen verschenen is, zoodanige aanmerkingen als hij raadzaam oordeelt om eene verzoening te weeg te brengen. Ingeval de eischer niet verschijnt zonder van eenige wettige reden te doen blijken, wordt het verzoek van echtscheiding gehouden voor vervallen.

Van den uitslag van deze verschijning wordt een proces-verbaal opgemaakt.

767. De president kan, bij niet-vereeniging, de vrouw magtigen, in hetzelfde proces-verbaal, om bij voorraad haren intrek te nemen in zoodanig huis, als partijen zullen zijn overeengekomen, of als hij van ambtswege zal aanwijzen, en tevens bevelen, dat de goederen, tot haar dagelijksch gebruik strekkende, aan haar zullen worden terhandgesteld. Insgelijks kan hij bij voorraad bepalen, bij wien der echtgenooten de kinderen inmiddels zullen verblijven.

De president zal ook, daartoe gronden vindende, de som kunnen bepalen, welke voorloopig door den echtgenoot zal worden verstrekt, tot onderhoud van de vrouw, en de kinderen, welke bij laatstgemelde mogten verblijven.

768. Indien de president de echtgenooten niet heeft kunnen vereenigen, verleent hij aan den eischer verlof om bij gewone dagvaarding den eisch tot echtscheiding in te stellen.

Indien de vrouw eischeres is, zal zij dien eisch moeten instellen binnen veertien dagen na het daartoe verleende verlof; bij gebreke van dien zullen de voordeelen vervallen, welke haar krachtens het vorige artikel mogten zijn toegekend.

769. De zaak zal behandeld worden in denzelfden vorm, welke voor andere vorderingen is vastgesteld; zij zal met gesloten deuren worden bepleit, doch het vonnis zal in het openbaar worden uitgesproken.

770. Indien er gronden zijn om bewijs bij getuigen toe te laten, zal het verhoor der getuigen op de terechtzitting, doch met gesloten deuren, plaats hebben.

771. De incidenteele vorderingen, gedaan naar aanleiding van de artt. 266 en 267 van het Burgerlijk

Wetboek, zullen bij eene eenvoudige akte ter rolle worden gebragt, en summier beslist.

772. De maatregelen, welke de vrouw, naar aanleiding van art. 268 van hetzelfde Wetboek, bij regterlijke magtiging mag nemen tot bewaring van haar regt, zijn de verzegeling, boedelbeschrijving en waarderung der goederen.

773. De formaliteiten, voor de echtscheiding voorgeschreven, zijn mede toepasselijk op de vordering tot scheiding van tafel, bed en bijwoning, wegens bepaalde oorzaak.

774. Het voorschrift van art. 1935 van het Burgerlijk Wetboek is toepasselijk, zoowel bij de vordering tot scheiding van tafel, bed en bijwoning, wegens bepaalde oorzaak, als bij de vordering tot echtscheiding; met deze bepaling echter voor de beide regtsgedingen, dat de ouders en kinderen der echtgenooten zich van het geven van getuigenis zullen kunnen verschoonen.

775. De vonnissen, waarbij echtscheiding of de scheiding van tafel en bed uitgesproken wordt, moeten openbaar worden gemaakt op de wijze, bij art. 758 vastgesteld.

ZESDE AFDEELING.

Van de aanvulling of verbetering van de akten van den burgerlijken stand.

776. Degene, die, krachtens art. 64 van het Burgerlijk Wetboek, de aanvulling of verbetering van eene akte van den burgerlijken stand in regten wil doen bevelen, moet daartoe aan den regter, waarvan in art. 65 van hetzelfde Wetboek is melding gemaakt, een met redenen bekleed verzoekschrift indienen.

777. Indien de regter beveelt, dat de belanghebbende partijen zullen opgeroepen worden, geschiedt zulks bij dagvaarding, of indien het verzoek gedaan wordt in een aanhangig regtsgeding, bij akte van praktizijn tot praktizijn.

778. De zaak zal op den bepaalden dag ter rolle gebragt, en summierlijk behandeld worden.

779. Het vonnis is aan hooger beroep onderworpen, al ware ook de verzoeker van aanvulling of verbetering alleen in het geding.

ZEVENDE AFDEELING.

Van dwanguitgifte van akten.

780. Die zich in den loop van een geding een afschrift of uittreksel wil doen afleveren van eene akte, waarin hij geene partij is geweest, moet zijnen eisch tot dwanguitgifte doen bij eene eenvoudige akte van praktizijn tot praktizijn.

781. De eisch zal ten dage, bij de akte bepaald, op de terechtzitting gebragt, en summierlijk behandeld worden.

782. De tenuitvoerlegging van het vonnis, niet-tegenstaande verzet of hooger beroep, kan, indien de regter daartoe gronden vindt, bevolen worden.

783. Op de vertooning van het vonnis moet het afschrift of uittreksel der akte door den notaris of bewaarder worden afgeleverd, en daarvan proces-verbaal door hem worden opgemaakt.

Partijen kunnen bij het opmaken van dat proces-verbaal tegenwoordig zijn, en hunne aanmerkingen in hetzelfde doen bijvoegen.

784. Indien er geschillen deswege mogten ontstaan, zullen dezelve op eenen bij het proces-verbaal bepaalden dag en zonder eenige nadere aanzegging ter rolle worden gebragt; de bewaarder der akte zal dezelve moeten medebrengen, indien gronden daartoe aanwezig zijn.

De regter zal in dat geval, na de oorspronkelijke akte met het afschrift of het uittreksel vergeleken te hebben, deswege uitspraak doen.

De kosten van het proces-verbaal, en die van de reis of verplaatsing des bewaarders, benevens die van het afschrift of uittreksel, moeten door den eischer voorgeschieden worden.

785. De griffiers en andere bewaarders van openbare registers moeten daarvan, zonder regterlijk bevel, tegen betaling der kosten, afschrift of uittreksel afleveren aan al degenen, die zulks vorderen, op straffe van vergoeding van kosten, schade en interesten. Niettemin zullen aan hen, die geene partijen in de zaak zijn geweest, geene uitgiften van vonnissen in strafzaken kunnen worden uitgereikt, zonder magtiging van den voorzitter van het hof van justitie, en

het verzoek daartoe zal alleen worden toegestaan op het bewijs, dat de verzoeker daarbij belang heeft.

786. De notarissen of andere houders van minuten of akten moeten daarvan, tegen betaling der kosten, afschrift uitreiken, zoowel aan de onmiddellijk belanghebbende personen, als aan hunne erfgenamen of regtverkrigenden.

Ingeval van weigering kunnen zij daartoe veroordeeld worden, met vergoeding van kosten, schade en interesten, indien daartoe gronden aanwezig zijn, en zelfs bij lijfswang.

787. Het geschil deswege wordt summierlijk behandeld, en de regter kan, indien hij daartoe gronden vindt, de tenuitvoerlegging van het vonnis bij voorraad bevelen; niettegenstaande verzet of hooger beroep.

Ten aanzien van de schadevergoeding echter is dit laatste alleen toegestaan tegen voldoende zekerheid.

788. De partij, welke zich eene tweede of verdere grosse wil doen afgeven, zal tot dat einde een verzoekschrift indienen bij het hof van justitie; zij moet, krachtens het bevelschrift dat daarop vallen zal, bevel doen aan den bewaarder om op eenen bepaalden dag en uur de afgifte te doen, en aan de belanghebbende partijen om bij de afgifte tegenwoordig te zijn; aan den voet van de tweede of verdere grosse moet melding worden gemaakt van dat bevelschrift, mitsgaders van de som, voor welke het stuk ten uitvoer kan worden gelegd, indien de schuldvordering gedeeltelijk is voldaan of afgestaan.

789. Ingeval van tegenspraak wordt het geschil voor het hof van justitie gebragt, en summierlijk behandeld.

790. Aan dezelfde partij mag geene tweede of verdere uitgifte in executorialen vorm van een vonnis gedaan worden, dan krachtens een bevelschrift van den voorzitter van het hof van justitie; en moeten hieromtrent daarenboven worden inachtgenomen de vormen, welke voorgeschreven zijn ter bekoming van tweede of verdere grossen van akten.

ACHTSTE AFDEELING.

Van regtsweigering.

791. Er bestaat regtsweigering, indien de regters

weigeren op verzoekschriften te beschikken, of een voor hen aanhangig regtsgeding te beslissen.

792. Het bewijs van regtsweigering wordt daargesteld door twee geregtelijke aanmaningen aan de regters gedaan in den persoon van den griffier, en beteekend van acht tot acht dagen ten minste. Alle deurwaarders, daartoe verzocht, zijn gehouden deze aanmaningen te doen, op straffe van afzetting.

De regter kan, zes dagen na de tweede aanmaning, tot vergoeding van kosten, schade en interesten worden vervolgd.

793. De regtsvordering uithoofde van regtsweigering tegen eenen kantonregter wordt gebragt, in, het eerste en hoogste ressort, voor het hof van justitie.

794. De voorschreven regtsvordering zal worden aangelegd bij wege van een verzoekschrift, ingediend bij het hof van justitie.

Het verzoekschrift zal, behalve door den praktizijn, ook geteekend worden door den verzoeker of zijnen bij authentieke en bijzondere volmagt daartoe gemagtigde, en welke volmagt bij het verzoekschrift zal worden gevoegd; alles op straffe van nietigheid.

De bewijsstukken, indien er eenige zijn, zullen er worden bijgevoegd, en de verzoeker zal woonplaats kiezen in de plaats, daar het hof zitting houdt.

795. Het hof zal bevelen, dat het verzoekschrift worde medegedeeld aan den regter, tegen wien het gerigt is. Daartoe zal een afschrift van dat bevel en van het verzoekschrift, met de daarbij gevoegde bewijsstukken, binnen eenen termijn door het hof te bepalen, ter griffie van dien regter worden betéekend.

796. Binnen eenen termijn, door het hof te bepalen, na die beteekening, is de kantonregter gehouden zijne middelen van verdediging in te brengen bij een schriftelijk antwoord ter griffie van het hof van justitie, en dat antwoord aan den verzoeker te beteekenen.

797. De regters, tegen welke de vordering gerigt is, zullen zich, gedurende het onderzoek daarvan, onthouden van de kennisneming van het bij hen aanhangig geding, waarin de beweerde regtsweigering heeft plaats gehad, mitsgaders van alle zaken, welke hij, die vordering heeft gedaan, bij hen mogt aanhangig hebben, op straffe van nietigheid der vonnissen.

Zij zullen zich, op gelijke wijze en mede op straf

van nietigheid, moeten onthouden van de kennisneming der bij hen aanhangige zaken, waarin naastbestaanden in de rechte linie van hem, die de vordering gedaan heeft, of deszelfs echtgenoot, partij zijn, indien zulks door deze wordt gevorderd.

798. Het hof van justitie zal op de stukken, na den afloop van de hiervoren bepaalde termijnen, uitspraak doen, tenzij hetzelfde het indienen van nadere memoriën mogt toelaten.

Die memoriën zullen beteekend worden op dezelfde wijze, als bij de artt. 795 en 796 is voorgeschreven.

799. Indien de regtsvordering gegrond is, zal de regter worden veroordeeld tot vergoeding van kosten, schade en interesten jegens den verzoeker.

Het geding, waarin eene regtsweigering heeft plaats gehad, zal, zoo daartoe gronden zijn, naar eenen anderen regter worden verwezen.

800. Indien het verzoek wordt afgewezen, zal de verzoeker verwezen worden in eene boete van honderd gulden.

NEG ENDE AFDEELING.

Van overtredingen van ambtenaren van den burgerlijken stand, notarissen en andere ambtenaren.

801. De overtredingen van ambtenaren van den burgerlijken stand, notarissen en andere ambtenaren, waarvan de burgerlijke regter kennis neemt, zullen op dezelfde wijze als correctioneële zaken worden vervolgd en beregt.

TI ENDE AFDEELING.

Van de toelating om kosteloos te procederen.

802. Aan zoodanige personen, welke, eischende of verwerende, in regten mogten willen optreden, en die van hun onvermogen om proceskosten te dragen kunnen doen blijken, kan door den regter, bij wien het regtsgeding of geschil moet worden aangevangen of hangende is, vergunning worden verleend om kosteloos te procederen.

Arme of onvermogende vreemdelingen, geene ingezetenen der kolonie zijnde, mitsgaders vreemde armen-

directiën of kerkbesturen zijn hiervan uitgesloten, tenzij bij uitdrukkelijke overeenkomst anders mogt zijn bedongen.

803. Die vergunning wordt verzocht bij request, op ongezegeld papier geschreven, en door eenen praktizijn, desnoods door den president daartoe aangewezen, onderteekend, indien het verzoek aan het hof van justitie is gericht.

804. Hetzelve bevat de voordragt der daadzaken, en summiere opgave van de gronden der vordering of verdediging des verzoekers.

805. Bij hetzelve moet worden overgelegd een certificaat van het onvermogen des verzoekers, afgegeven door ambtenaren, daartoe door den Gouverneur aangewezen.

806. Het hof van justitie beveelt, bij eenvoudig appointement op het request, de oproeping van de wederpartij des verzoekers, tegen eenen bekwamen termijn, voor twee commissarissen, bij het appointement benoemd, en voegt, naar gelang der zaak, aan den verzoeker eenen praktizijn toe, om hem op de comparitie bij te staan.

807. Het request en appointement worden vanwege den verzoeker door eenen deurwaarder, ten minste vier dagen vóór den bepaalden dag der comparitie, aan den persoon of aan de woonplaats der wederpartij, kosteloos beteekend, met achterlating van een afschrift van hetzelve.

Dit exploit zal, evenals het daarvan te geven afschrift, vrij van zegel zijn.

808. Indien de geroepen partij op den bepaalden tijd niet voor commissarissen verschijnt, en alzoo geene tegenspraak doet, onderzoekt het hof, op rapport van commissarissen, of genoegzaam van het onvermogen des verzoekers blijkt, en staat in dat geval het verzoek toe, tenzij de regter reeds bij voorraad mogt bevinden, dat de voorgenomen vordering of verdediging klaarblijkelijk van allen grond is ontbloot.

809. Bij verschijning der geroepen wederpartij, kan zij het verzoek tegenspreken op grond, dat reeds aanvankelijk volkomen van de ongegrondheid van des verzoekers beweren blijkt, hetzij wat de daadzaken betreft, door afdoende bewijsstukken, hetzij wat het

regt betreft, uithoofde van uitdrukkelijke wetsbepaling.

810. De tegenspraak kan ook geschieden op grond, dat het bewijs van onvermogen ontbreekt of gebrek-kig is, of op grond eener aanwijzing van genoegzaam bezit van vermogen des verzoekers.

811. Op het rapport van commissarissen wordt het verzoek toe- of afgewezen, en bij toewijzing aan den verzoeker een praktizijn toegevoegd, indien hij daarvan niet reeds voorzien is, teneinde hem kosteloos bij te staan.

812. Indien de verkrijger der kostelooze toelating in eersten aanleg is in het ongelijk gesteld, zal hij in hooger beroep niet kosteloos kunnen procederen, alvorens van den hoogerem regter opnieuw daartoe te zijn toegelaten, op dezelfde wijze als voor den eersten aanleg is voorgeschreven.

Indien hij echter in eersten aanleg in het gelijk is gesteld, behoeft hij geene nadere toelating om in hooger beroep kosteloos te procederen, en wordt hem alleen op zijn verzoek een praktizijn toegevoegd.

813. Alle exploiten zullen worden gedaan door eenen deurwaarder, woonachtig in het regtsgebied van den kantonregter, binnen hetwelk het exploit moet geschieden.

814. Het vonnis van toelating om kosteloos te procederen, mitsgaders al de akten, welke hetzelfde zijn voorafgegaan, zijn vrij van zegel; ook zullen daarvan geene salarissen van deurwaarders of praktizijns kunnen worden berekend, noch in eenig geval, hetzij op den verzoeker, hetzij op de wederpartij, kunnen worden verhaald.

815. Het gevolg van de verleende toelating om kosteloos te procederen is, dat de geregtelijke akten van de zijde des verkrijgers vrij zullen zijn van het regt van zegel, en dat ook de daarop verschuldigde griffiekosten en judiciële boeten in debet zullen worden gesteld, mitsgaders dat aan hem, die de toelating verkregen heeft, geen salaris van praktizijns of deurwaarders, aan zijne zijde gevallen, kan worden in rekening gebracht.

816. Indien de wederpartij van hem, die de toelating verkregen heeft, in het ongelijk gesteld, en dienvolgende in de kosten verwezen wordt, zullen de

salarissen van praktizijns en deurwaarders, de griffiekosten, de zegelregten en judiciële boeten op haar kunnen worden verhaald, evenalsof er niet kosteloos ware geprocedeerd.

817. Indien daarentegen de verkrijger der toelating bij eindvonnis in het ongelijk gesteld, en in de kosten verwezen wordt, staat het der wederpartij vrij om de kosten, van hare zijde gevallen, op hem, zoo mogelijk, te verhalen.

818. Indien er grond is om bij eenen kantonregter kosteloos te procederen, gelden ook daar de vorenstaande bepalingen, onder de navolgende wijzigingen:

- 1°. Dat het verzoekschrift alleen door den verzoeker behoeft te zijn ondertekend;
- 2°. Dat de wederpartij voor den kantonregter wordt opgeroepen, en door dien wordt gehandeld en beslist overeenkomstig de artt. 807, 808, 809 en 810;
- 3°. Dat geene toevoeging van praktizijn, bij art. 811 vermeld, plaats heeft.

819. Indien in het algemeen behoeftigen in dezen titel omschreven, buiten eigenlijk regtsgeding, eenige geregtelijke magtiging, goedkeuring of andere regterlijke beschikking op eenvoudige requesten, of andere aanvragen behoeven, kunnen zij, voorzien van het bewijs van onvermogen bij art. 805 vermeld, hunne requesten daartoe strekkende, met overlegging van dat bewijs, op ongezegeld papier indienen, en zal de beschikking vrij zijn van zegel, en wijders vrij van alle andere kosten aan hen worden uitgereikt.

820. In dat geval wordt aan de behoeftigen, indien zij niet van eenen praktizijn voorzien zijn, door den president een praktizijn aangewezen en toegevoegd.

821. Armeninrigtingen, besturen van gods- en gasthuizen, benevens de kerkbesturen der verschillende godsdienstige gezindheden binnen de kolonie, kunnen op gelijke wijze met gelijk gevolg, als in dezen titel ten aanzien van onvermogenenden is bepaald, kosteloze toelating vragen en erlangen, zonder verplicht te zijn tot overlegging van een bewijs van onvermogen.

822. De uitspraken van het hof en der kantonregters, aangaande de toelating om kosteloos te procederen, zijn aan geen hooger beroep onderworpen.

ELFDE AFDEELING.

Van voorloopig getuigenverhoor.

823. Wanneer in de gevallen, waarin het bewijs door getuigen is toegelaten, er, vóórdat nog een geding aanhangig is, gevaar bestaat, dat dit bewijsmiddel zoude verloren gaan, hetzij uithoofde van den ouderdom of ziekte der personen, die als getuigen zouden moeten worden gehoord, hetzij uithoofde dat zij hebben voorgenomen de kolonie te verlaten, hetzij om andere dergelijke door den regter te beoordeelen redenen, kan de belanghebbende zich bij verzoekschrift tot den regter wenden, teneinde onverwijld tot het getuigenverhoor te worden toegelaten.

824. Het verzoek wordt gedaan aan het hof van justitie.

Het verzoekschrift houdt in:

- 1°. De redenen, welke een voorloopig getuigenverhoor noodzakelijk maken;
- 2°. De daadzaken, welke men wil bewijzen;
- 3°. De namen en woonplaatsen der personen, die men als getuigen wil doen hooren.

825. Indien het hof het verzoek toestaat, bepaalt het den dag en het uur, waarop het getuigenverhoor zal plaats hebben, en benoemt een zijner leden als regter-commissaris, voor wien hetzelve zal moeten worden gehouden.

826. De bepalingen van de artt. 106, 107, 109, 110, 111, 112, 114, 115, 117, 118, 119, 120, in verband met art. 214, zijn mede op dit getuigenverhoor toepasselijk, met uitzondering van hetgeen aldaar ten aanzien van de wederpartij is bepaald.

827. Indien er later een geding ontstaat, waarin men van het getuigenverhoor zou willen gebruik maken, zal de verklaring der getuigen, op de hierboven gemelde wijze afgelegd, niet als bewijs mogen worden aangenomen, zoolang het mogelijk is deze getuigen op de gewone wijze in het geding te hooren.

8. Indien zulks door overlijden of afwezigheid van getuigen, of uithoofde van andere dergelijke reden niet meer mogelijk mogt zijn, zal het procesingevolge art. 826 opgemaakt, in het en worden overgelegd. Aan hetzelve

zoodanige bewijskracht worden toegekend, als de regter naar omstandigheden zal vermeenen te behooren.

Het tegenbewijs wordt van regtswege toegelaten.

Z E V E N D E T I T E L .

V A N D E N S T A A T V A N K E N N E L I J K O N V E R M O G E N .

829. Wanneer iemand, niet tot den handelstand behoorende, blijkbaar buiten staat is om zijne schulden te betalen, en hij zich bovendien bevindt in een der gevallen in het volgende artikel omschreven, kan hij, hetzij op zijne eigene vordering, hetzij op die van een of meer zijner schuldeischers, bij regterlijk vonnis worden verklaard in staat van kennelijk onvermogen.

830. Van zoodanig kennelijk onvermogen kan alleen blijken in een der volgende gevallen:

- 1°. Wanneer de schuldenaar wegens schulden is gegijzeld uit kracht van een eindvonnis, en hij zich langer dan eene maand in gijzeling heeft bevonden;
- 2°. Wanneer hij door onderscheidene zijner schuldeischers gelijktijdig tot betaling van schulden wordt vervolgd, en door beslag in executie met den verkoop en de slooping zijns boedels wordt bedreigd;
- 3°. Wanneer hij, door onderscheidene zijner schuldeischers tot betaling van schulden zijnde aangesproken, heimelijk, en zonder orde op zijne zaken gesteld te hebben, zijne woonplaats heeft verlaten.

831. De vordering tot verklaring in staat van kennelijk onvermogen wordt gedaan bij verzoekschrift aan het hof van justitie, met overlegging van het bewijs of de aanduiding van de daadzaken en omstandigheden, waaruit blijkt, dat er werkelijk kennelijk onvermogen plaats heeft.

Het verzoekschrift wordt ter griffie van het hof ingeleverd, en op een daartoe aangelegd register wordt hiervan aantekening gehouden.

Het hof beschikt met den meesten spoed op het verzoekschrift.
 deren, indien het verzoek is gedaan door den schuldenaar

zelve, is het hof bevoegd, alvorens daarop te beschikken, hem voor zich te ontbieden en te hooren. Het is verplicht hem daartoe door den griffier bij brief te doen oproepen, indien de schuldeischers het verzoek buiten hem hebben gedaan.

832. Het vonnis zal, behalve de verklaring des schuldenaars in staat van kennelijk onvermogen, inhouden:

- 1°. De benoeming van een der leden van het hof van justitie tot regter-commissaris;
- 2°. De aanstelling van een of meer curators, bij voorkeur uit de schuldeischers te kiezen. De griffier kan daartoe niet benoemd worden;
- 3°. Den last om door verzegeling of door andere gepaste middelen, of door een en ander, voor de bewaring des boedels te zorgen.

Een afschrift van het vonnis wordt dadelijk aan den kantonregter door den griffier van het hof toegezonden.

833. Het hof van justitie heeft ten allen tijde de bevoegdheid om de curators, of een of ander derzelve, te ontslaan en door anderen te doen vervangen, hetzij op voordragt van den regter-commissaris, hetzij op een met redenen bekleed verzoek van een of meer der schuldeischers.

Zij kan op gelijke wijze aan den benoemde een of meer medecurators uit de schuldeischers toevoegen.

834. Het vonnis zal worden tenuitvoergelegd, niettegenstaande verzet.

De bepalingen van art. 764 van het Wetboek van Koophandel zijn, met uitzondering van hetgeen aldaar omtrent het openbaar ministerie wordt voorgeschreven, ten deze van toepassing.

835. Het vonnis heeft ten gevolge, dat de schuldenaar, dadelijk na de uitspraak, indien het op zijn eigen verzoek is gewezen, en anders dadelijk nadat hem hetzelfde zal zijn beteekend, het beheer over zijne goederen verliest.

Nogtans zal hetzelfde niet vroeger aan derden kunnen worden tegengeworpen, die te goeder trouw hebben gehandeld, dan te rekenen van den dag, dat de aanplakking en aankondiging van het vonnis, bij art. 840 voorgeschreven, ter hunner woonplaats heeft kunnen bekend zijn.

Alles behoudens de bepalingen van art. 838.

836. Het vonnis heeft mede ten gevolge, dat alle geregtelijke tenuitvoerlegging, op roerende of onroerende goederen van den schuldenaar aangevangen, dadelijk wordt gestaakt. Echter is art. 745 van het Wetboek van Koophandel ten deze toepasselijk.

837. De tenuitvoergelegde lijfswang blijft standhouden, en de vroeger, in de gevallen van art. 532, verkregen, doch nog niet tenuitvoergelegde lijfswang kan worden uitgevoerd, evenals ware de schuldenaar niet in staat van kennelijk onvermogen verklaard.

838. De bepalingen van de artt. 746 tot 759 van het Wetboek van Koophandel worden hier toepasselijk verklaard; doch zullen de termijnen, in de artt. 746, 747 en 748 voorgeschreven, slechts berekend worden van den dag van de uitspraak van het vonnis.

839. Het hof van justitie zal bij het vonnis, waarbij de schuldenaar in staat van kennelijk onvermogen verklaard wordt, eenen deurwaarder benoemen, ten einde het vonnis, zoowel aan den schuldenaar, indien hetzelfde niet op deszelfs eigen verzoek mogt gewezen zijn, als aan den benoemden curator of de curators, te beteekenen.

Deze beteekening moet gedaan worden binnen acht dagen na de uitspraak, tenware de regter eenen anderen termijn had bepaald.

840. De curators zijn verplicht om, binnen drie dagen nadat hun het vonnis zal zijn beteekend, een uittreksel van hetzelfde te doen aanplakken en aankondigen, op de wijze zooals bij art. 766 van het Wetboek van Koophandel is voorgeschreven.

De artt. 763, 765, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 779 tot 788 van gemeld Wetboek zijn hier mede van toepassing.

De regter-commissaris is op voordragt van de curators bevoegd, de bedienden en huisgenooten des schuldenaars, met uitzondering van zijne huisvrouw, kinderen en verdere nakomelingen, mitsgaders zijne ouders of grootouders, te ondervragen, zoo omtrent de goederen, die dezelve bezit, en de plaats, waar zich deze mogten bevinden, als omtrent de oorzaken en omstandigheden van het kennelijk onvermogen.

841. De regter-commissaris zal den dag, het uur en de plaats bepalen, waarop al de bekende en

onbekende schuldeischers, de bevoorregte en de pand of hypotheek hebbende daaronder begrepen, worden bijeengeroepen, teneinde over te gaan tot de verificatie der schuldvorderingen.

842. Deze verificatie geschiedt overeenkomstig de voorschriften van de derde afdeeling van den eersten titel van het derde boek van het Wetboek van Koophandel, doch met deze uitzondering, dat de lijst der schuldeischers wordt opgemaakt uit zoodanige bescheiden, als de curators zich hebben kunnen verschaffen.

843. De bepalingen omtrent het accoord, voorkomende in de vierde afdeeling van den eersten titel van het derde boek van het Wetboek van Koophandel, zijn, behoudens de volgende uitzonderingen, mede hier van toepassing:

- 1°. Dat tot de aanneming van het accoord vereischt wordt de toestemming van vijf zesden der concurrente schuldeischers, welke zeven achtsten van het bedrag der niet bevoorregte, door geen pand gedekte noch hypotheekaire schuldvorderingen vertegenwoordigen, of wel zeven achtsten dier schuldeischers, welke vijf zesden van voormeld bedrag uitmaken;
- 2°. Dat bij het verleenen van de homologatie van het accoord tevens verklaard wordt, dat de staat van het kennelijk onvermogen wordt opgeheven.

844. De curators zijn belast met de vereffening des hoedels. Dezelve geschiedt overeenkomstig de bepalingen der vijfde afdeeling van den eersten titel van het derde boek van het Wetboek van Koophandel, en zijn de artt. 827 tot 865 van dat Wetboek, met uitzondering van art. 861, alhier van toepassing.

845. Alvorens den staat op te maken, bij art. 836 van het Wetboek van Koophandel vermeld, worden de ingeschreven hypotheekaire schuldeischers, welke niet tot verificatie hunner schuldvorderingen mogten zijn opgekomen, nogmaals door de curators binnen eenen door den regter-commissaris te bepalen bekwaamen termijn, bij exploit van eenen deurwaarder, aan hunnen persoon of ter hunner woonplaatsen opgeroepen, teneinde hunne schuldvorderingen nog te doen verifiëren.

846. De schuldenaar kan ten allen tijde aan het hof van justitie verzoeken, dat de staat van kennelijk

onvermogen worde opgeheven, mits overleggende eene lijst zijner schuldeischers, met de verklaring van elk hunner, dat hij ten zijnen genoegen voldaan is.

Het hof hoort op dit verzoek de curators, indien zij nog niet zijn ontslagen, en staat hetzelfde toe, indien het bevindt, dat het verzoek gegrond is, en de curators zijn verplicht aan den schuldenaar rekening en verantwoording te doen, en hem tegen behoorlijke kwijting alle goederen, gelden, effecten, boeken en papieren tot zijnen boedel behoorende, en die zij nog onder zich hebben, af te geven.

WETBOEK

VAN

STRAFREGT

VOOR DE KOLONIE

SURINAME.

WETBOEK VAN STRAFREGT.

EERSTE BOEK.

VAN MISDRIJVEN EN STRAFFEN IN
HET ALGEMEEN.

EERSTE TITEL.

VAN MISDADEN, WANBEDRIJVEN EN OVERTREDINGEN, EN VAN STRAFBARE POGING.

Art. 1. Ieder misdrijf, strafbaar met eene lijf- of onteerende straf, is eene misdaad.

Ieder misdrijf, strafbaar met eene correctioneele straf, is een wanbedrijf.

Ieder misdrijf, waarop geene zwaardere straf is gesteld dan gevangenisstraf van drie maanden of geldboete van driehonderd gulden, tezamen of afzonderlijk, is eene overtreding.

De bijkomende straffen, en de gevangenisstraf, welke, bij wanbetaling, de geldboete vervangt, worden, met opzigt tot de rangschikking van een misdrijf onder de misdaden, wanbedrijven of overtredingen, niet in aanmerking genomen.

2. Elke door uiterlijk bedrijf geblekene en door een begin van uitvoering gevolgde poging tot misdaad, niet dan door toevallige of van des daders wil onafhankelijke omstandigheden weerhouden zijnde of hare uitwerking gemist hebbende, wordt, behoudens het bepaalde in het laatste lid van dit artikel, gestraft met de straf volgende op die, welke tegen de misdaad zelve is bedreigd.

Deze bepaling is niet toepasselijk op bedreigde geldboete en bijkomende straffen, welke op de poging, evenals op de daad zelve, worden toegepast.

Wanneer tegen de misdaad zelve is bedreigd de straf van dwangarbeid van vijf tot tien jaren of van verbanning, is de poging strafbaar met gevangenisstraf van een tot vijf jaren.

3. De poging tot wanbedrijf of overtreding is, wanneer zij voldoet aan de vereischten omschreven in het eerste lid van art. 2, strafbaar in de gevallen, waar dit uitdrukkelijk bepaald wordt.

In die gevallen is de straf dezelfde als de op de volbragte daad gestelde, tenzij het tegendeel uitdrukkelijk is bepaald; of tegen de volbragte daad gevangenisstraf is bedreigd, welke bij strafbare poging met een derde wordt verminderd.

TWEDE TITEL.

VAN STRAFFEN IN HET ALGEMEEN.

4. De crimineele straffen zijn:

- 1°. De doodstraf;
- 2°. Dwangarbeid van vijf tot twintig jaren;
- 3°. Dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren;
- 4°. Dwangarbeid van vijf tot tien jaren;
- 5°. Verbanning, uit te spreken voor den tijd van vijf tot tien jaren.

De straffen onder n°. 1, 2, 3 en 4 van dit artikel opgenoemd zijn lijf- en ooteerende straffen; die onder n°. 5 vermeld is eene enkel ooteerende straf.

5. De correctioneele straffen zijn:

- 1°. Gevangenisstraf van meer dan drie maanden;
- 2°. Geldboete van meer dan driehonderd gulden.

6. De straffen op overtreding gesteld zijn:

- 1°. Gevangenisstraf van drie maanden of minder;
- 2°. Geldboete van driehonderd gulden of minder.

7. Bijkomende straffen, die in de gevallen, waar dit bepaald is, met eene of meer der in de artt. 4, 5 en 6 vermelde straffen vereenigd kunnen worden uitgesproken, zijn:

- 1°. Ontzetting van bepaalde regten en bevoegdheden, behoudens bijzondere bepalingen aangaande haren duur, uit te spreken voor den tijd van vijf tot tien jaren;
- 2°. Verbeurdverklaring, hetzij van het voorwerp van het misdrijf, hetzij van hetgeen uit het misdrijf is voortgesproten, of van de middelen en de werktuigen, welke gediend hebben om het te plegen, zoo deze zaken den veroordeelde in eigendom toebehooren.

8. Onverminderd de bepaling van n°. 2 van het vorige artikel, kan de vernietiging of onbruikbaarmaking van werktuigen of andere voorwerpen; vervaardigd, geschikt gemaakt of gediend hebbende tot het

plegen van een misdrijf, in het vonnis worden gelast, zelis bij vrijspraak.

DERDE TITEL.

VAN DE STRAFFEN IN HET BIJZONDER.

9. De doodstraf wordt door den scherpregter uitgevoerd op een schavot, door den veroordeelde met eenen strop om den hals aan eene galg vast te maken, en een luik onder zijne voeten te doen wegvallen.

10. De doodstraf mag niet worden tenuitvoergelegd op Zondag of Christelijke feestdagen.

11. De lijken van hen, die de doodstraf hebben ondergaan, worden, op verlangen van hunne naastbestaanden, aan dezen overgeleverd, onder verplichting om die zonder eenig vertoon te doen begraven.

12. De straf van dwangarbeid bestaat in het verrigten van gedwongen arbeid, hetzij in eene daartoe bestemde strafinrigting, hetzij aan openbare werken.

13. De regter, de straf van dwangarbeid tegen mannen uitsprekende, is bevoegd te bepalen, dat de gedwongen arbeid zal worden verrigt met boeijen.

14. De regter, de straf van dwangarbeid tegen vrouwen uitsprekende, is bevoegd te bepalen, dat de gedwongen arbeid alleen binnenshuis zal worden verrigt.

15. Hij, die veroordeeld is tot eene der straffen genoemd in art. 4, zal in burgerlijke zaken, zoodra hij gewraakt wordt, en in strafzaken van regtswege, geene beëdigde verklaring in regten, als deskundige of getuige, kunnen afleggen; ook zal hij niet als getuige tegenwoordig mogen zijn bij het opmaken van eenige openbare akte, noch voogd of curator kunnen zijn, noch kunnen dienen in het leger, de schutterijen of andere gewapende vereenigingen.

16. Die de straf van dwangarbeid ondergaat, verliest van regtswege gedurende zijnen straftijd het beheer zijner goederen.

Wanneer daartoe grond bestaat, worden door den kantonregter, binnen welks regtsgebied de veroordeelde het laatst gewoond heeft, hetzij op verzoek van den veroordeelde zelf of van andere belanghebbenden, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie, een curator en toeziende curator benoemd, teneinde

de goederen van den veroordeelde, als die van eenen onder curateele gestelde, te beheeren.

17. Nadat de veroordeelde zijne straf heeft ondergaan, eindigt het beheer van den curator, en doet deze slotrekening en verantwoording.

18. Aan den veroordeelde mag gedurende zijnen straftijd geen geld of levensbehoefte uit eigen middeelen worden verschaft, behoudens de uitzonderingen, welke op dezen regel kunnen worden gemaakt bij de verordening vermeld in art. 23.

19. Zij, die tot de straf van verbanning zijn veroordeeld, worden, op bevel van de regering, buiten het grondgebied der kolonie gebragt.

20. Wanneer de verbannene vóór het einde van zijnen straftijd in de kolonie terugkeert, wordt hij, alleen op het bewijs van dezelfde persoon te zijn, veroordeeld tot dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

21. Ieder vonnis, houdende veroordeeling tot doodstraf, straf van dwangarbeid of van verbanning, wordt, bij wege van uittreksel, aangeplakt op de plaatsen in het vonnis bepaald.

22. Die tot gevangenisstraf is veroordeeld, wordt in een daartoe bestemd gebouw opgesloten. Hij wordt binnen de gevangenis tot zoodanigen arbeid gebezigd, als waartoe hij geschikt geacht wordt.

De gevangenisstraf van eene maand duurt dertig dagen, die van eenen dag vierentwintig uren.

23. Al wat betreft de strafinrigtingen voor dwangarbeid, den dwangarbeid aan openbare werken, de inrigting en het inwendig bestuur der gevangenen, de tucht der veroordeelden, en de bestemming van de opbrengst van hunnen arbeid, wordt bij besluit van den Gouverneur geregeld.

24. Bij elke, daarvan niet uitdrukkelijk uitgezonderde, veroordeeling tot geldboete wordt door den regter bepaald, dat de boete, zoo de veroordeelde haar niet betaalt binnen twee maanden na daartoe te zijn aangemaand, vervangen zal worden door gevangenisstraf van:

Ten hoogste een jaar en ten minste drie maanden, indien meer dan drieduizend gulden;

Ten hoogste negen maanden en ten minste twee maanden, indien meer dan vijftienhonderd gulden;

Ten hoogste zes maanden en ten minste eene maand, indien meer dan vijfhonderd gulden;

Ten hoogste drie maanden en ten minste veertien dagen, indien meer dan driehonderd gulden;

Ten hoogste twee maanden en ten minste zeven dagen, indien meer dan tweehonderd gulden;

Ten hoogste eene maand en ten minste vier dagen, indien meer dan honderd gulden;

Ten hoogste veertien dagen en ten minste drie dagen, indien meer dan vijftig gulden;

Ten hoogste zeven dagen en ten minste twee dagen, indien meer dan tien gulden;

Ten hoogste drie dagen en ten minste een dag, indien niet meer dan tien gulden aan boete is opgelegd.

25. De gevangenisstraffen, die, ter vervanging van onderscheidene geldboeten, bij hetzelfde vonnis worden opgelegd, kunnen tezamen den tijd van een jaar niet tebovengaan.

26. De regten en bevoegdheden, waarvan de ontzetting door den regter, overeenkomstig art. 7 n°. 1, in de bij dit Wetboek of andere algemeene verordeningen uitgedrukte gevallen wordt uitgesproken, zijn:

- a. Het kiesregt;
- b. Het waarnemen van alle openbare bedieningen of ambten;
- c. Het zijn van voogd of curator over vreemden;
- d. Het zijn van voogd of curator over eigen kinderen;
- e. Het afleggen van getuigenis onder eede in burgerlijke zaken, ingeval van wraking.

Het wordt den regter overgelaten de ontzetting van die regten en bevoegdheden, of van sommige hunner, al of niet uit te spreken.

De ontzetting van de waarneming van bedieningen of ambten is echter in de gevallen van de artt. 76, 78, 79, 82, 84, 85, 88, 99, 121, 127, 129, 133, 175, 208 en 312 alleen dan niet verplichtend, wanneer de regter art. 41 toepast.

VIERDE TITEL.

VAN HERHALING VAN MISDRIJF.

27. Indien iemand, na reeds tevoren, hetzij tot

eene crimineele straf, hetzij tot eene gevangenisstraf voor den tijd van langer dan een jaar, veroordeeld te zijn geweest, andermaal wegens misdaad of wanbedrijf, daarna gepleegd, te regt staat, stelt de vroegere veroordeeling eene verzwarende omstandigheid daar, waarop de regter bij de toepassing der straf moet acht geven.

De regter is in dit geval bevoegd de straf van dwangarbeid, verbanning of gevangenis met een derde boven het maximum te verhoogen.

28. De bepalingen van het voorgaande artikel zijn mede van toepassing, wanneer de beschuldigde of beklaagde vroeger door den militairen regter is veroordeeld:

- 1°. Tot eene der in het eerste lid van het voorgaande artikel uitgedrukte bij het gewone strafregt vastgestelde straffen, terzake van een feit daarbij als misdaad of wanbedrijf omschreven;
- 2°. Tot eene straf bij de militaire strafwetgeving voorgeschreven ter zake van een feit, waartegen bij het gewone strafregt is bedreigd eene lijf- of onteerende straf;
- 3°. Tot de bij de militaire strafwetgeving voorgeschreven straf van den kruiwagen of van militair arrest of detentie voor meer dan een jaar, terzake van een feit, waartegen bij het gewone strafregt eene gevangenisstraf van vijf jaren als maximum is vastgesteld.

VIJFDE TITEL.

VAN MEDEPLIGTIGHEID.

29. De medepligtigen aan misdrijven worden gestraft met dezelfde straf als de daders, behoudens de gevallen, waarin het tegendeel uitdrukkelijk is bepaald.

Deze bepaling en de overige van dezen titel zijn niet van toepassing op de overtredingen van verordeningen van politie.

30. Als medepligtigen aan misdrijven worden gestraft:

- 1°. Zij, die door gaven, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van magt, listen of

- schuldige kunstenaarjen tot het plegen van het misdrijf aansporen, of wel inlichtingen geven om deze te plegen;
- 2°. Zij, die wapenen, werktuigen of eenig ander middel verschaffen, wetende, dat deze tot het plegen van het misdrijf moeten dienen;
- 3°. Zij, die, des bewust, de daders helpen of bijstaan in de feiten, waardoor het misdrijf is voorbereid, gemakkelijk gemaakt of voltooid, onverminderd bijzondere strafbepalingen tegen de aanleggers van zamenzweringen of opruijingen tot verstoring van de in- of nitwendige veiligheid van de kolonie, zelfs in het geval, dat het misdrijf, door de aanleggers der zamenzweringen of opruijers beoogd, niet mogt zijn gepleegd;
- 4°. Zij, die door aanspraken in het openbaar, ten aanhoore van eene verzameling van personen, gehouden, of door gedrukte of ongedrukte geschriften, in het openbaar aangeplakt, verkocht of verspreid, de menigte opruijen om misdrijf te begaan.

Deze laatste bepaling is mede toepasselijk, wanneer de opruijing slechts eene strafbare poging tot misdrijf ten gevolge heeft. Wanneer de opruijing in het geheel geen gevolg heeft, wordt zij gestraft met geldboete van vijftig tot honderd gulden, of, ingeval van verzwarende omstandigheden, met gevangenisstraf van zes dagen tot zes maanden.

31. Zij, die, kennis dragende van het misdadig gedrag dergenen, die rooverijen of gewelddadigheden tegen de veiligheid van de kolonie, de openbare rust, de personen of de eigendommen plegen, hun bij voortduring huisvesting, schuil- of vergaderplaatsen verschaffen, worden als hunne medepligtigen gestraft.

32. Zij, die, des bewust, geheel of ten deele zaken helen, die zijn ontvreemd, aan hare bestemming onttrokken of verkregen door middel van misdrijf, worden evenzeer als medepligtigen daaraan gestraft.

33. Echter worden op de helers, in het vorige artikel bedoeld, de doodstraf en de straf van dwangarbeid van vijf tot twintig jaren niet toegepast, dan voor zooverre het bewijs is geleverd, dat zij, ten tijde van het helen, kennis droegen van de omstan-

digheden, waaraan deze twee straffen zijn verbonden.

Wanneer dit bewijs niet is geleverd, ondergaan zij de straf van dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

34. De herbergiers en logementhouders, langer dan vierentwintig uren iemand hebbende gehuisvest, die gedurende zijn verblijf een misdrijf heeft begaan, zijn, wanneer zij hebben verzuimd op hun door het bevoegd gezag daartoe aangewezen register den naam, het beroep en de woonplaats van den schuldige in te schrijven, burgerrechtelijk aansprakelijk voor de vordering tot teruggave, schadeloosstelling en kosten, toegewezen aan degenen, aan wie het misdrijf schade heeft toegebracht, onverminderd hunne aansprakelijkheid volgens de artt. 1728 en 1729 van het Burgerlijk Wetboek.

ZESDE TITEL.

VAN ONTOEREKENBAARHEID, VERSCHOONENDE EN VERZACHTENDE OMSTANDIGHEDEN.

35. Er is geen misdrijf, wanneer de beschuldigde of beklagde, tijdens het plegen van het feit, in staat van krankzinnigheid verkeerde, of wanneer hij door overmagt werd gedwongen.

36. Geen misdrijf kan verschoond, noch de straf verminderd worden, dan in de gevallen en omstandigheden, waarin het feit verschoonbaar wordt verklaard, of de toepassing eener minder gestrengere straf wordt toegelaten.

37. Wanneer de beschuldigde of beklagde beneden de zestien jaren oud is, wordt hij, indien het uitgemaakt is, dat hij zonder oordeel des onderscheids gehandeld heeft, vrijgesproken; maar hij wordt, naar gelang der omstandigheden, hetzij aan zijne ouders of naaste bloedverwanten teruggegeven, hetzij geplaatst in een verbeterhuis om daar te worden opgevoed gedurende een aantal jaren bij het vonnis te bepalen, maar in geen geval langer dan tot de vervulling van zijn twintigste jaar.

38. Wanneer beslist wordt, dat hij met oordeel des onderscheids heeft gehandeld, worden de straffen uitgesproken, als volgt:

Wanneer in het algemeen zijn bedreigd de straffen

vermeld in art. 4 n°. 1 en 2, wordt hij veroordeeld tot gevangenisstraf van tien tot twintig jaren;

Wanneer in het algemeen zijn bedreigd de straffen vermeld in art. 4 n°. 3 en 4, wordt hij veroordeeld tot gevangenisstraf voor eenen tijd gelijk ten minste aan een derde en ten hoogste aan de helft van dien, waarvoor hij anders tot eene dezer straffen had mogen veroordeeld worden;

Wanneer in het algemeen is bedreigd verbanning, wordt hij veroordeeld tot gevangenisstraf van een tot vijf jaren;

Wanneer in het algemeen is bedreigd gevangenisstraf of geldboete, kan de regter deze straffen verminderen, zooals hij geraden oordeelt, mits zij blijven beneden de helft van die, welke den schuldige zouden zijn opgelegd, indien hij zestien jaren oud was geweest.

39. De straf van dwangarbeid mag niet uitgesproken worden tegen iemand, die, op het oogenblik dat hij gevonnisd wordt, zijn zeventigste jaar vervuld heeft.

Deze straf wordt te zijnen opzichte vervangen door gevangenisstraf, naar den tijd der straf, waarvoor zij in de plaats komt.

40. Ieder veroordeelde tot de straf van dwangarbeid wordt, zoodra hij zijn zeventigste jaar vervuld heeft, daarvan ontheven, en gedurende het overige van zijnen straftijd in eene gevangenis opgesloten, alsof hij slechts tot gevangenisstraf veroordeeld ware.

41. Wanneer de beschuldigde, hetzij uithoofde zijner jonge jaren, hetzij wegens dwang, bevel, billijke vrees, verleiding, bekrompenheid van verstand, de geringheid of het vrijwillig herstel des nadeels door de misdaad toegebracht, of andere verzachtende omstandigheden, eene aanmerkelijke verniedering van straf mogt verdienen, kunnen de straffen, waar de toepasselijkheid van dit artikel niet uitdrukkelijk is uitgesloten, worden vervangen als volgt:

Die vermeld in art. 4 n°. 2, door gevangenisstraf van minstens een jaar;

Die vermeld in art. 4 n°. 3, door gevangenisstraf van minstens zes maanden;

En die vermeld in art. 4 n°. 4 en 5, door gevangenisstraf van minstens drie maanden.

Bij het aanwezig zijn der genoemde of andere verzachtende omstandigheden in zaken van wanbedrijf of overtreding, kan de gevangenisstraf tot op een dag, en de geldboete tot op vijftig cents worden verminderd; en zelfs, waar beide gelijktijdig zijn vastgesteld, de eene of andere dier straffen afzonderlijk worden toegepast.

Slotbepaling.

42. De bepalingen van dit eerste boek zijn mede van toepassing op misdrijven, waartegen bij andere algemeene verordeningen is voorzien, tenzij bij dit Wetboek of bij die verordeningen uitdrukkelijk anders is bepaald.

TWEEDE BOEK.

VAN DE BIJZONDERE MISDRIJVEN.

EERSTE TITEL.

VAN DE MISDRIJVEN TEGEN DE ALGEMEENE ZAAK.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de misdrijven tegen de veiligheid van de kolonie.

EERSTE AFDEELING.

*Van de misdrijven tegen de uitwendige veiligheid
van de kolonie.*

43. Ieder Nederlander, die de wapenen voert tegen de kolonie, wordt met den dood gestraft, ook al verliest hij door die daad zijne hoedanigheid van Nederlander.

44. Ieder, die met vreemde mogendheden of hare agenten aanslagen smeedt of in verstandhouding treedt, teneinde haar tot het plegen van vijandelijkheden of het ondernemen van den oorlog tegen de kolonie aan te sporen, of om haar de middelen daartoe te verschaffen, wordt met den dood gestraft, ook dan als het smeden der aanslagen of het treden in verstandhouding door geene vijandelijkheden is gevolgd.

45. Evenzeer wordt met den dood gestraft ieder, die aanslagen smeedt of in verstandhouding treedt met den vijand, teneinde zijne komst op het grondgebied van de kolonie te bevorderen, of hem eenige steden, sterkten, plaatsen, krijgsposten, havens, magazijnen, tuighuizen, schepen of andere vaartuigen aan den lande behoorende over te leveren, of om hem ondersteuning in soldaten, manschappen, geld, levensmiddelen, wapenen of krigsbehoeften te bezorgen, of om tot den voortgang zijner wapenen tegen de kolonie of tegen de daar dienende land- of zeemagt mede te werken, hetzij door de getrouwheid der officieren, soldaten, matrozen of anderen jegens het wettig gevestigd gezag aan het wankelen te brengen, hetzij op eenige andere wijze.

46. Indien de verstandhouding met de onderdanen

van eene vijandige mogendheid, zonder een der in het vorige artikel vermelde misdrijven ten doel te hebben, echter ten gevolge heeft het verstrekken van voor de krijgs- of staatsgesteldheid van de kolonie of hare bondgenooten nadeelige berigten aan den vijand, worden zij, die deze verstandhouding voeren, gestraft met verbanning, onverminderd zwaardere straffen, ingeval de verstrekte berigten het gevolg zijn geweest van een toeleeg, die het karakter heeft van verspieding.

47. De straf bedreigd in de artt. 44 en 45 is dezelfde, onverschillig of de in die artikelen strafbaar gestelde feiten worden gepleegd tegen de kolonie, of tegen de bondgenooten, die, vereenigd met de kolonie, tegen den gemeenschappelijken vijand strijden.

48. Hij, die, niet aan den militairen regtsdwang onderworpen, op eenige wijze militairen verleidt tot desertie met het bepaalde doel om hen in den land- of zeedienst eener vreemde mogendheid te doen overgaan, of die hun, des bewust, in deze desertie behulpzaam is, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

49. Hij, die, niet aan den militairen regtsdwang onderworpen, behalve in het geval in het voorgaande artikel voorzien, een of meer manschappen van het krijgsvolk te water of te lande op eenige wijze tot desertie verleidt, hun, des bewust, tot het plegen van desertie behulpzaam is, de desertie, op welke wijze het ook zijn moge, begunstigt, of daartoe, des bewust, de middelen verschafft, eenen deserteur, hem als zoodanig bekend, verbergt of huisvest, of het overgaan van militairen uit het eene korps in het andere onder vreemde of verdichte namen of op eene andere bedriegelijke wijze bevordert, wordt gestraft met geldboete van honderd tot vijf-honderd gulden, of wel, naar gelang der omstandigheden, met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar.

50. Ieder openbaar ambtenaar, ieder agent der regering of ieder ander persoon, die het geheim eener onderhandeling of onderneming, hem uithoofde van zijn ambt of in eenige andere officiële betrekking toevertrouwd of medegedeeld, bekend maakt aan den vijand, of in het algemeen aan vreemde mogendheden of hare agenten, wordt met den dood gestraft.

51. Ieder openbaar ambtenaar, ieder agent der regering, en ieder ander persoon door haar met het

bestuur van eenige zaak belast, wien, uithoofde zijner betrekking, is opgedragen de bewaring van kaarten of plans van vestingwerken, tuighuizen, havens of reeden, wordt met den dood gestraft, als hij eene of meer van deze kaarten of plans aan den vijand of zijne agenten overlevert.

Hij wordt gestraft met verbanning, als hij deze kaarten of plans overlevert aan eene vreemde, onzijdige of verbonden, mogendheid of hare agenten.

52. Ieder ander, die, door omkoopning, bedrog of geweld de vermelde kaarten of plans magtig geworden, deze overlevert aan vijandige of vreemde mogendheden of hare agenten, wordt gelijkelijk gestraft als de ambtenaren en andere personen in het vorige artikel vermeld, en naar de daar gemaakte onderscheidingen.

Wanneer de genoemde kaarten of plans, zonder het aanwenden van ongeoorloofde middelen, in het bezit zijn gekomen van hem, die deze overlevert, is de straf in het eerste geval, voorzien bij art. 51, dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren, en in het tweede geval gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

53. Ieder, die verspieters of door den vijand op verkenning uitgezonden soldaten, hem als zoodanig bekend, verbergt of doet verbergen, wordt met den dood gestraft.

54. Ieder, die door vijandelijkheden, door de regering niet goedgekeurd, Nederland of de kolonie aan eene oorlogsverklaring blootstelt, wordt gestraft met verbanning, en zoo door die daad werkelijk oorlog ontstaat, met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

55. Ieder, die door handelingen, door de regering niet goedgekeurd, Nederlanders of ingezetenen der kolonie blootstelt aan maatregelen van wedervergelding van vreemde mogendheden, wordt gestraft met verbanning.

T W E E D E A F D E E L I N G .

Van de misdrijven tegen de inwendige veiligheid van de kolonie.

56. De aanslag of zamenspanning, die ten doel heeft, hetzij de omstooting of verandering der regering, hetzij het in de wapenen brengen der ingezetenen tegen

het in de kolonie gevestigd gezag, wordt met den dood gestraft.

57. Ook wordt met den dood gestraft de aanslag of zamenspanning, die ten doel heeft hetzij burgeroorlog te verwekken, door de ingezetenen tegen elkander te wapenen, of hen tot die wapening te brengen, hetzij het brengen van verwoesting, moord of plundering in eene of meer plaatsen.

58. Met den dood worden ook gestraft zij, die, met een der doeleinden in de beide vorige artikelen omschreven, en zonder bevel of magtiging van het wettig gezag, gewapende troepen in dienst nemen of doen nemen, soldaten werven of doen werven, of hun wapenen of oorlogsbehoeften verschaffen.

59. Aanslag bestaat, zoodra er eene daad is gepleegd of is aangevangen gepleegd te worden om tot het tenuitvoerbrennen der misdrijven, omschreven in de artt. 56 en 57, te geraken, ofschoon die misdrijven niet zijn voltooid.

60. Zamenspanning bestaat, zoodra het besluit tot de onderneming tusschen twee of meer personen is gesproken; ofschoon er nog geen aanslag, volgens de bepaling van het vorige artikel, aanwezig is.

61. Zoo er geene zamenspanning tot stand komt, maar een voorstel wordt gedaan en niet aangenomen om er eene te vormen, teneinde het misdrijf voorzien bij art. 56 te plegen, wordt hij, die dit voorstel doet, gestraft met verbanning.

62. Zij, die, zonder regt of wettige aanleiding, het bevel over eene grootere of kleinere legerafdeeling, over eene vloot, een eskader, een oorlogschip, eene vesting, een krijgspost, een haven of eene stad op zich nemen; zij, die tegen het bevel der regering eenig krigsbevel blijven voeren; en de bevelhebbers, die hun leger of hunne legerafdeeling bijeenhouden na een hun gegeven bevel tot afdanking of verspreiding, worden met den dood gestraft.

63. Ieder, die gebouwen, magazijnen, tuighuizen, schepen of andere landseigendommen in brand steekt of vernielt door ontbranding van eene mijn, wordt met den dood gestraft.

64. Ieder, die, hetzij om zich meester te maken van publieke domeinen, bezittingen of gelden, van plaatsen, steden, sterkten, krijgsposten, magazijnen,

tuighuizen, havens, schepen of vaartuigen, toebehoorende aan den lande, hetzij om openbare eigendommen te plunderen of te verdeelen, hetzij eindelijk om de openbare magt, werkzaam tegen de daders van deze misdrijven, aan te vallen of zich tegen haar te verzetten, zich aan het hoofd stelt van gewapende benden, of in deze eenige betrekking uitoefent of bevel voert, wordt gestraft met den dood.

Dezelfde straf is toepasselijk op hen, die zoodanige vereeniging besturen, de benden werven of doen werven, inrigten of doen inrigten, of die haar, willens en wetens, wapenen, krijgsbehoeften en werktuigen tot het plegen van misdrijven verschaffen, of levensmiddelen toevoeren, of die op eenige andere wijze in verstandhouding treden met de bestuurders of aanvoerders dezer benden.

65. Wanneer een of meer der misdrijven vermeld in de artt. 56 en 57 zijn gepleegd door eene bende, wordt de doodstraf toegepast op allen, zonder onderscheid van rang, die tot deze bende behooren, en gevat worden op de plaats der oproerige vereeniging.

Dezelfde straf is toepasselijk op ieder, die het oproer bestuurt, of in de bende eenige betrekking uitoefent of eenig bevel voert, al wordt hij niet gevat op de plaats der oproerige vereeniging.

66. Buiten de gevallen, waarin de oproerige vereeniging als doel of gevolg heeft een of meer der misdrijven vermeld in de artt. 56 en 57, worden zij, die tot de bovengenoemde benden behooren, zonder er eenige betrekking in uit te oefenen of er eenig bevel in te voeren, en die gevat worden op de plaats der vereeniging, gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

67. Zij, die, kennis dragende van het doel en den aard der genoemde benden, haar zonder dwang huisvesting, schuil- of vergaderplaatsen verleenen, worden gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

68. Er wordt geene straf uitgesproken terzake van oproer tegen hen, die, deelnemende aan de genoemde benden, zonder er eenige betrekking in uit te oefenen of er eenig bevel in te voeren, zich op de eerste waarschuwing van het burgerlijk of militair gezag of zelfs later daaraan onttrekken, wanneer zij buiten de

plaats der oproerige vereeniging worden gevat, zonder wederstand te bieden en ongewapend.

In dit geval zijn zij slechts strafbaar terzake van de bijzondere misdrijven, door hen persoonlijk begaan.

69. Onder wapenen zijn in dit Wetboek begrepen alle snijdende, puntig gescherpte en kneuzende werktuigen of gereedschappen. Zakmessen, scharen en eenvoudige rottingen worden niet voor wapenen gehouden, dan voor zooverre daarvan gebruik mogt zijn gemaakt om te dooden, te kwetsen of te slaan.

70. De opruijing tot de misdrijven in deze afdeling vermeld, welke, ingevolge art. 30 n°. 4, als medepligtigheid moet worden aangemerkt, is, wanneer zij geenerlei gevolg heeft gehad, strafbaar met verbanning.

DERDE AFDEELING.

Van het openbaren en niet openbaren der misdrijven tegen de uitwendige of inwendige veiligheid van de kolonie.

71. Ieder, die, kennis dragende van zamenspanningen of misdrijven, aangegaan of beraamd tegen de uitwendige of inwendige veiligheid van de kolonie, deze zamenspanningen of misdrijven niet aangeeft, en de omstandigheden daarvan tot zijne kennis gekomen niet openbaart, hetzij aan de regering, hetzij aan het administratief gezag of de geregtelijke politie, alles binnen de vierentwintig uren nadat hij daarvan kennis heeft bekomen, wordt, terzake van die niet-openbaring alleen, gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, en geldboete van tweehonderd vijftig tot duizend gulden, al is hij niet schuldig aan eenige medepligtigheid, ook dan wanneer hij de genoemde zamenspanningen of misdrijven niet heeft goedgekeurd, den schuldigen heeft ontraden, of zelfs er zich tegen heeft verzet.

72. De bepaling van het vorige artikel is echter niet toepasselijk:

- 1°. Op de bloedverwanten of aangehuwden in de opgaande of nederdalende linie van den schuldige aan de zamenspanning of het misdrijf;

- 2°. Op zijne broeders en zusters of behuwbroeders en zusters; mitsgaders zijne ooms en moeijen, ook aangehuwden, en broeders- en zusterskinderen;
- 3°. Op zijnen echtgenoot, zelfs na de ontbinding des huwelijks;
- 4°. Op hen, die uithoofde van hunnen stand, hun beroep of hunne wettige betrekking tot geheimhouding verplicht zijn, doch alleen en bij uitsluiting in zooverre de wetenschap van hetgeen zij, ingevolge het vorige artikel, anders zouden behooren te openbaren, aan hen als zoodanig is toevertrouwd.

73. Van de straffen bedreigd tegen de schuldigen aan zamenspanningen of andere misdrijven, die gerigt zijn tegen de uitwendige of inwendige veiligheid van de kolonie, zijn vrijgesteld diegenen onder hen, die, vóór eenige uitvoering of poging daartoe, en vóórdát er eenige vervolging is aangevangen, het eerst kennis geven aan de gestelde magten, in art. 71 vermeld, van deze zamenspanningen of misdrijven, en van de daders of medepligtigen daaraan, of die, zelfs nadat de vervolging is aangevangen, het in hechtenis nemen van deze daders of medepligtigen teweegbrengen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de misdrijven tegen het Reglement op het beleid der Regering in de kolonie.

EERSTE AFDEELING.

Misdrijven betreffende de uitoefening der burgerschapsregten.

74. Wanneer, door zamenrotting, dadelijkheden of bedreigingen, een of meer ingezetenen verhinderd zullen zijn hunne burgerschapsregten uit te oefenen, wordt ieder der schuldigen gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, en met ontzetting van het regt om te kiezen of verkozen te worden.

75. Indien dit misdrijf gepleegd is tengevolge van een beraamd overleg, bestemd om, hetzij in de gan-

sche kolonie, hetzij in een of meer districten, tenuitvoergebracht te worden, wordt het met verbanning gestraft.

76. Ieder, die, bij eene stemming belast zijnde met het opnemen der stembriefjes, bevonden wordt die te vervalschen, of er van weg te nemen of bij te voegen, of op de briefjes van kiezers, die niet kunnen schrijven, andere namen te schrijven dan hem opgegeven zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie tot vijf jaren, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

Poging tot dit misdrijf is strafbaar.

77. Alle andere personen, die zich aan de in het vorige artikel uitgedrukte feiten schuldig maken, worden gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, en ontzetting van het regt om te kiezen of verkozen te worden.

78. Ieder, die, bij de verkiezingen, eene stem gekocht of verkocht heeft, voor welken prijs ook, wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot drie jaren, met of zonder geldboete van tien tot vijfhonderd gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

Poging tot dit misdrijf is strafbaar.

TWEEDE AFDEELING.

Daden, die de vrijheid aanranden.

79. Ieder openbaar ambtenaar, ieder ondergeschikte beambte en bediende der politie, die eenige daad van willekeur pleegt, waardoor inbreuk wordt gemaakt op de persoonlijke vrijheid of op de burgerschapsregten van een of meer ingezetenen, of op het Reglement op het beleid der Regering, wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot drie jaren, met of zonder geldboete van tien tot vijfhonderd gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

Poging tot dit misdrijf is strafbaar.

Indien echter de ambtenaar zijne handeling regtvaardigt door het bevel van zijne hooger en in rang, ten aanzien van zaken tot hunne bevoegdheid behorende, en waarin hij hun eene volstreckte gehoorzaamheid is verschuldigd, is hij vrijgesteld van de

straf, die in dat geval alleen wordt opgelegd aan hem, die het bevel heeft gegeven.

80. De schadevergoeding, die mogt worden uitgesproken terzake van het misdrijf in het vorige artikel vermeld of van de poging daartoe, wordt geregeld naar gelang van de personen, de omstandigheden en het geleden nadeel, zonder dat zij in eenig geval, en wie ook de verongelijkte personen mogen zijn, mag zijn beneden de som van twaalf gulden voor elken dag van willekeurige en onwettige hechtenis, ten aanzien van ieder, die deze heeft ondergaan.

81. Indien de daad, strijdig met het Reglement op het beleid der Regering, geschied is op eene valsche naamteekening van een openbaar ambtenaar, worden de daders der valschheid, en zij die er desbewust gebruik van hebben gemaakt, gestraft met dwangarbeid van vijftien jaren.

82. De openbare ambtenaren, die weigeren of nalatig zijn te voldoen aan eene wettige vordering, strekkende om te doen blijken van eene onwettige en willekeurige gevangenhouding, hetzij in de huizen bestemd ter bewaring van aangehoudenen, hetzij overal elders, en die niet doen blijken daarvan kennis te hebben gegeven aan hooger gezag, worden gestraft met gevangenisstraf van een tot drie jaren, met of zonder geldboete van tien tot vijfhonderd gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26, onverminderd de verpligting tot schadevergoeding, die geregeld wordt op de wijze vermeld bij art. 80.

83. De bewaarders en cipiers van bewaar-, gijzel-, gevangen- of strafhuizen, die een gevangene innemen zonder bevelschrift of vonnis, of zonder bij voorraad gegeven last van de regering; zij, die hem vasthouden of weigeren te vertoonen aan den ambtenaar van politie, of aan den houder van diens bevelen, zonder te doen blijken van een verbod van den ambtenaar van het openbaar ministerie of van den regter; zij, die weigeren inzage van hunne registers te verleen aan het bevoegd gezag, worden, als schuldig aan willekeurige gevangenhouding, gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, en geldboete van acht tot honderd gulden.

84. De openbare ambtenaren, die iemand gevangen

houden of doen houden buiten de plaatsen daartoe aangewezen door het bevoegd gezag, worden gestraft met gevangenisstraf van een tot drie jaren, met of zonder geldboete van tien tot vijfhonderd gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

Poging tot dit misdrijf is strafbaar.

DERDE AFDEELING.

Zamenspanning van openbare ambtenaren.

85. Elk gemeen overleg tot handelingen in strijd met algemeene verordeningen, beraamd hetzij door de vereeniging van personen of lichamen, aan wie eenig gedeelte van het openbaar gezag is toevertrouwd, hetzij door afvaardiging of verstandhouding onderling, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee tot zes maanden tegen iederen schuldige, met of zonder geldboete van tien tot vijfhonderd gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

86. Wanneer door een der middelen in het vorig artikel vermeld maatregelen zijn beraamd tegen de uitvoering der algemeene verordeningen of tegen de bevelen der regering, worden de schuldigen gestraft met verbanning.

Zoo dit gemeen overleg plaats heeft tusschen de burgerlijke autoriteiten en de militaire magt of hare aanvoerders, worden de hoofdleiders of zij, die er toe hebben aangezet, gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren, en de overige schuldigen met verbanning.

87. In het geval, dat dit gemeen overleg tot doel of gevolg heeft eene zamenspanning tegen de inwendige veiligheid van de kolonie, worden de schuldigen met den dood gestraft.

88. Worden gestraft met gevangenisstraf van een tot drie jaren, met of zonder geldboete van tien tot vijfhonderd gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26, de openbare ambtenaren, die in gemeen overleg besluiten hun ontslag te nemen, wanneer dit tot doel of gevolg heeft de schorsing of stremming der regtsbedeeling of van eenigen anderen openbaren dienst.

DERDE HOOFDSTUK.

Misdrijven tegen de openbare rust.

EERSTE AFDEELING.

Van valscheheid.§ 1. *Valsche munt.*

89. Ieder, die gouden of zilveren muntspeciën, die wettig gangbaar zijn in de kolonie, namaakt, vervalscht, in waarde vermindert, verminkt of schendt, of die, des bewust, deelneemt aan het in omloop brengen of te koop aanbieden van die nagemaakte, vervalschte, in waarde verminderde, verminkte of geschonden muntspeciën, of aan haren invoer in de kolonie, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot twintig jaren.

90. Ieder, die koperen muntspeciën, die wettig gangbaar zijn in de kolonie, namaakt, vervalscht, in waarde vermindert, verminkt of schendt, of die, des bewust, deelneemt aan het in omloop brengen of te koop aanbieden van die nagemaakte, vervalschte, in waarde verminderde, verminkte of geschonden muntspeciën, of aan haren invoer in de kolonie, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

91. Ieder, die in de kolonie vreemde muntspeciën namaakt, vervalscht, in waarde vermindert, verminkt of schendt, of die, des bewust, deelneemt aan het in omloop brengen of te koop aanbieden van die nagemaakte, vervalschte, in waarde verminderde, verminkte of geschonden vreemde muntspeciën, of aan haren invoer in de kolonie, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

92. De strafbepalingen der vorige artikelen zijn niet toepasselijk op hen, die, nagemaakte, vervalschte, in waarde verminderde, verminkte of geschonden muntstukken voor goede hebbende ontvangen, deze weder uitgeven.

Echter wordt hij, die gebruik maakt van deze stukken, na kennis te hebben bekomen van hunne ondeugdelijkheid, gestraft met geldboete van ten minste dreemaal en ten hoogste zesmaal de waarde, op de weder uitgegeven stukken gestempeld.

Deze boete bedraagt in geen geval minder dan acht gulden.

93. Zij, die, kennis dragende van het bestaan van eene fabriek of bewaarplaats van nagemaakte, vervalschte, in waarde verminderde, verminkte of geschonden gouden, zilveren of koperen muntspeciën, die in de kolonie wettig gangbaar zijn, verzuimen hetgeen zij daarvan weten binnen de vierentwintig uren aan te geven bij het administratief gezag of de geregtelijke politie, worden, terzake van die niet-aangifte alleen, en zelfs al zijn zij niet schuldig aan eenige medepligtigheid, gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot twee jaren.

Deze bepaling is echter niet toepasselijk op de personen genoemd in art. 72.

94. De schuldigen aan de misdrijven vermeld in de artt. 89 en 90 zijn vrij van straf, zoo zij, vóór dat deze zijn volvoerd en vóór alle vervolging, aangifte doen bij het bevoegd gezag van de misdrijven en de daders, of zelfs zoo zij, na den aanvang der vervolging, het in hechtenis nemen der overige schuldigen teweegbrengen.

§ 2. *Namaken van zegels, bankbiljetten, openbare schuldbrieven, en van de keur- of papierstempels, de ijk- en soortgelijke werken.*

95. Zij, die het zegel der regering van Nederland of de kolonie namaken, of gebruik maken van het nagemaakte zegel; zij, die, hetzij schuldbrieven, door 'slands kas uitgegeven onder haar zegel, hetzij bankbiljetten, uitgegeven door eene bank geöctroijeerd bij algemeene verordening, namaken of vervalschen; of die, des bewust, gebruik maken van deze nagemaakte of vervalschte schuldbrieven en bankbiljetten, of die deze invoeren in de kolonie, worden gestraft met dwangarbeid van vijf tot twintig jaren.

De bepaling van art. 41 is op deze misdrijven niet van toepassing.

De bepalingen van de artt. 93 en 94 zijn mede van toepassing op de misdrijven, waartegen bij dit artikel is voorzien.

96. Zij, die, hetzij een of meer stempels der regering, hetzij de kloppers der regering dienende tot de

boschmerken, hetzij de keurstempels van goud of zilver namaken of vervalschen, of die, des bewust, gebruik maken van de nagemaakte of vervalschte papieren, schuldbrieven, zegelstempels, kloppers of keurstempels, worden gestraft met dwangarbeid van vijftien jaren.

97. Ieder, die, zich wederregtelijk in het bezit hebbende gesteld van de echte zegelstempels, kloppers of keurstempels, bestemd tot een der doeleinden vermeld in het vorige artikel, daarvan eenig gebruik maakt ten nadeele van de regten of belangen van de kolonie, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

Inzetting, aanvoeging of overbrenging van stempelmerken in, aan of op andere werken dan die, waaraan zij oorspronkelijk zijn aangebragt, staat, met opzigt tot de strafbaarheid, gelijk met het, ten nadeele van de regten of belangen van de kolonie, gebruiken van echte kloppers of stempels, waarvan men zich op eene onbehoorlijke wijze heeft meester gemaakt.

98. Zij, die de merken, bestemd om van regeringswege te worden gesteld op de verschillende soorten van waren of koopmanschappen, namaken, of die van die nagemaakte werken, des bewust, gebruik maken; zij, die het zegel, den stempel of het merk van eenige autoriteit, of het erkend zegel, den erkenden stempel of het erkend merk van eene particuliere bank of handelsinrigting namaken of van die nagemaakte zegels, stempels of merken gebruik maken, worden gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

99. Ieder, die, zich wederregtelijk in het bezit hebbende gesteld van de echte zegels, stempels of merken, bestemd tot een der doeleinden vermeld in het vorig artikel, daarvan eenig gebruik maakt ten nadeele van de regten of belangen van de kolonie, van eenige autoriteit of eenige particuliere bank of handelsinrigting, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie tot vijf jaren, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

§ 3. *Van valsheid in authentieke geschriften, in geschriften van koophandel en in bankgeschriften.*

100. Met dwangarbeid van vijf tot twintig jaren

wordt gestraft ieder openbaar ambtenaar, die in de uitoefening zijner bediening eene valscheheid begaat:

Hetzij door valsche handteekeningen;

Hetzij door verandering der akten, geschriften of handteekeningen;

Hetzij door onderschuiving van personen;

Hetzij door bijvoeging of tusschenschrijving in registers of andere authentieke geschriften, nadat die zijn opgemaakt of gesloten.

101. Met dezelfde straf wordt gestraft ieder openbaar ambtenaar, die, bij het opmaken van geschriften tot zijne bediening behoorende, het wezen daarvan of de omstandigheden daarin te vermelden bedriegelijk verandert, hetzij door andere overeenkomsten daarin op te nemen dan door de partijen schriftelijk of mondeling zijn opgegeven, hetzij door valsche feiten als waar, of niet erkende feiten als erkend voor te stellen.

102. Met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren worden gestraft alle andere personen, die eene valscheheid begaan in authentieke geschriften of in geschriften van koophandel of in bankgeschriften:

Hetzij door het namaken of veranderen van geschriften of handteekeningen;

Hetzij door verzinning van overeenkomsten, beschikkingen, verbindtenissen of bevrijdingen, of door deze naderhand in de geschriften in te lasschen;

Hetzij door bijvoeging of verandering van bepalingen, bedingen, verklaringen of feiten, die deze geschriften moesten inhouden, of waarvan zij moesten doen blijken.

103. In al de gevallen in deze paragraaf vermeld wordt hij, die, des bewust, gebruik maakt van de valsche geschriften, gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

104. Van de bovenstaande bepalingen zijn uitgezonderd de valscheheden in reispassen en reisorders, over welke wordt gehandeld in § 5.

§ 4. *Van valscheheid in onderhandsche geschriften.*

105. Ieder, die, op eene der wijzen vermeld in art. 102, eene valscheheid begaat in onderhandsche geschriften, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

106. Hij, die, des bewust, gebruik maakt van het valsche geschrift, wordt gestraft met dezelfde straf.

107. Van de bovenstaande bepalingen zijn uitgezonderd de valsche getuigschriften, waarover gehandeld wordt in de volgende paragraaf.

§ 5. *Van valscheheid in reispassen, reisorders en getuigschriften.*

108. Ieder, die eene valsche reispas vervaardigt of eene echte reispas vervalscht, of, des bewust, gebruik maakt van eene valsche of vervalschte reispas, wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot vijf jaren.

109. Ieder, die in eene reispas eenen valschen naam aanneemt, of als getuige medewerkt om de reis pas onder den valschen naam te doen afgeven, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar.

De herbergiers en de logementhouders, die, des bewust, de personen, die bij hen hunnen intrek nemen, op hunne door het bevoegd gezag daartoe aangewezen registers inschrijven onder valsche of verdichte namen, worden gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot eene maand.

110. De openbare ambtenaren, die aan iemand, dien zij niet persoonlijk kennen, eene reis pas afgeven, zonder zijnen naam en zijne qualiteiten door twee bij hen bekende ingezetenen te hebben laten bevestigen, worden gestraft met gevangenisstraf van eene tot zes maanden.

De openbare ambtenaren, die, ofschoon zij kennis dragen van de valscheheid van den opgegeven naam, de reis pas afgeven onder dien valschen naam, worden gestraft met verbanning.

111. Ieder, die eene valsche reisorder vervaardigt of eene echte reisorder vervalscht, of, des bewust, gebruik maakt van eene valsche of vervalschte reisorder, wordt gestraft naar de volgende onderscheidingen:

Met gevangenisstraf van eene maand tot vijf jaren, zoo de valsche reisorder alleen moest dienen om de waakzaamheid van het openbaar gezag te bedriegen;

Met verbanning, zoo 's lands kas aan den houder

van de valsche reisorder reiskosten, die hem niet verschuldigd waren, of die de verschuldigde tebovengingen, heeft uitbetaald; wanneer, in beide gevallen, het onverschuldigd uitbetaalde beneden de vijftig gulden is;

En met dwangarbeid van vijf tot tien jaren, zoo de door den houder der valsche reisorder onverschuldigd genoten gelden vijftig gulden of meer bedragen.

112. De in het vorig artikel bedreigde straffen worden, volgens de daarin gestelde onderscheidingen, toegepast op ieder, die zich door een openbaar ambtenaar eene reisorder doet afgeven onder eenen valschen naam.

113. Wanneer de openbare ambtenaar bij het afgeven der reisorder kennis draagt van de valscheheid in den naam, wordt hij gestraft:

In het eerste geval, vermeld bij art. 111, met verbanning;

In het tweede geval, met dwangarbeid van vijf tot tien jaren;

En in het derde geval, met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

114. Ieder, die, om zich of een ander te bevrijden van eenigen openbaren dienst, een getuigschrift van eenige ziekte of eenig gebrek vervaardigt op naam van eenen geneesheer of heelmeeester, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

115. Ieder geneesheer of heelmeeester, die om iemand te begunstigen een valsch getuigschrift geeft van ziekten of gebreken, welke aanleiding kunnen geven tot vrijstelling van eenigen openbaren dienst, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

Zoo hij daartoe wordt overgehaald door gaven of beloften, wordt hij gestraft met verbanning; en zij, die hem door die middelen daartoe overhalen, worden gestraft met dezelfde straf.

116. Ieder, die op naam van een openbaar ambtenaar vervaardigt een getuigschrift van goed gedrag, armoede of andere omstandigheden, geschikt om de welwillendheid der regering of van particulieren te vestigen op den daarin aangeduiden persoon, en hem eene betrekking, vertrouwen of hulp te verschaffen, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren.

Dezelfde straf wordt toegepast:

- 1°. Op hem, die een echt getuigschrift van dezen aard vervalscht, om het voor een ander persoon te doen dienen dan voor wien het was afgegeven;
- 2°. Op ieder, die van het valsche of vervalschte getuigschrift, des bewust, gebruik maakt.

117. De valscheheid in getuigschriften van iederen anderen aard, waaruit benadeeling, hetzij van 's lands kas, hetzij van bijzondere personen, zoude kunnen voortvloeijen, wordt, naar gelang der omstandigheden, gestraft volgens de derde en vierde paragraaf van deze afdeeling.

Slotbepaling van deze afdeeling.

118. In alle gevallen, waarin tegen het misdrijf van valscheheid eene zwaardere straf is bedreigd dan gevangenisstraf, wordt tevens uitgesproken eene geldboete van ten hoogste een vierde van het onwettige voordeel, genoten of beoogd door de daders der valscheheid, hunne medepligtigen of door hen, die, des bewust, gebruik hebben gemaakt van het valsche stuk, en van ten minste vijftig gulden.

TWEEDE AFDEELING.

Van misdrijven begaan door openbare ambtenaren in de uitoefening hunner bediening.

§ 1. *Van verduisteringen begaan door openbare ambtenaren, met ontvangsten of bewaringen belast.*

119. Ieder ontvanger, ieder van ambtswege met eenige ontvangst belast, ieder openbaar bewaarnemer of rekenplichtige, die eenige gelden of geldswaardige papieren, toekomende aan openbare kassen of aan bijzondere personen, of stukken, titels, akten, roerende goederen, die zich uithoofde van zijne betrekking in zijne handen bevinden, verduistert of aan hunne bestemming onttrekt, wordt, wanneer deze verduisterde of aan hare bestemming onttrokken zaken de waarde van vijftienhonderd gulden tebovengaan, gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

120. Dezelfde straf wordt toegepast, welke de waarde der verduisterde of aan hunne bestemming

onttrokken gelden of andere zaken ook is, wanneer die gelijk staat met of meer is dan, hetzij een derde van de ontvangst of van hetgeen in bewaring is gegeven, bij gelden of andere zaken voor eens ontvangen of in bewaring genomen, hetzij de borgstelling, bij ontvangsten of bewaargevingen verbonden aan eene betrekking onderworpen aan borgstelling, hetzij eindelijk een derde van de gewone maandelijksche ontvangst, bij voortdurende ontvangsten, die niet zijn onderworpen aan borgstelling.

121. Zoo de waarde der verduisterde of aan hunne bestemming onttrokken gelden of andere zaken is beneden de vijftienhonderd gulden, en bovendien niet valt in de bepalingen van het vorige artikel, is de straf gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, en wordt de schuldige bovendien voor altijd onbekwaam verklaard om openbare bedieningen of ambten waar te nemen.

122. In de gevallen, vermeld in de drie vorige artikelen, wordt altijd tegen den schuldige uitgesproken eene geldboete van ten hoogste een vierde en ten minste een twaalfde van het onwettig genoten voordeel.

123. Ieder openbaar ambtenaar, die akten en titels, die hij als zoodanig in bewaring heeft, of die hem in zijne betrekking zijn terhandgesteld of medegedeeld, vernietigt, terughoudt, verduistert of aan hunne bestemming onttrekt, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

Alle andere personen, aangesteld hetzij door de regering, hetzij door de voormelde openbare ambtenaren, die zich schuldig maken aan de bij het eerste lid van dit artikel omschreven misdrijven, worden gestraft met dezelfde straf.

§ 2. *Van knevelarij.*

124. Alle openbare ambtenaren, hunne commiezen of andere aan hen in hunne ambtsbetrekking ondergeschikte personen, alle ontvangers van regten, schattingen, belastingen, gelden, openbare inkomsten, en hunne commiezen of andere aan hen in hunne ambtsbetrekking ondergeschikte personen, die zich schuldig maken aan het misdrijf van knevelarij, door in te vorderen of te ontvangen, of te doen invorderen of

ontvangen hetgeen zij weten, dat geheel of ten deele niet verschuldigd is voor regten, schattingen, belastingen, gelden of inkomsten, of voor belooningen of bezoldigingen, worden gestraft, te weten: de openbare ambtenaren met dwangarbeid van vijf tot tien jaren, en hunne commiezen of andere aan hen in hunne ambtsbetrekking ondergeschikte personen met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

De schuldigen worden bovendien gestraft met geldboete van ten minste een twaalfde en ten hoogste een vierde van het onwettig genoten voordeel.

§ 3. *Van hen, die zich mengen in zaken of handelsverrigtingen, die onvereenigbaar zijn met hunne bediening.*

125. Ieder openbaar ambtenaar of agent der regering, die hetzij regtstreeks, hetzij door verdichte handelingen, hetzij door tusschenkomende personen, eenig aandeel hoegenaamd neemt in handelingen, aannemingen, ondernemingen of andere met de regering om winst of voordeel aangegaane overeenkomsten, tijdens hij het beheer of toezigt over deze uitoefent, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, en geldboete van ten minste een twaalfde en ten hoogste een vierde van het onwettig genoten voordeel, en hij wordt daarenboven voor altijd onbekwaam verklaard tot het waarnemen van alle openbare bedieningen of ambten.

De bepalingen van dit artikel zijn toepasselijk op iederen openbaren ambtenaar of agent der regering, die eenig aandeel hoegenaamd neemt in eene handeling, van welke hij het bevelschrift tot betaling moet uitvaardigen, of die hij moet vereffenen.

126. Ieder militair of burgerlijk gezagvoerder, die, binnen den kring waar hij gezag uitoefent, hetzij regtstreeks, hetzij door verdichte handelingen, hetzij door tusschenkomende personen, handel drijft in koorn of graan, meel of meelachtige veldvruchten, wijnen of andere dranken, anders dan voor zooverre het voortbrengsels van zijne eigene goederen zijn, wordt gestraft met geldboete van tweehonderd vijftig tot vijfduizend gulden, en met verbeurdverklaring der waren, tot dien handel behoorende.

§ 4. *Van omkoopings.*

127. Ieder openbaar ambtenaar van de regterlijke magt, ieder openbaar ambtenaar van de administratieve magt, of aan deze in zijne ambtsbetrekking ondergeschikte personen, die aanbiedingen of beloften aanneemt, gaven of geschenken ontvangt om eenige, zelfs regtmatige, handeling van zijn ambt te verrigten, waarvoor geen loon verschuldigd is, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie tot vijf jaren, ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26, en geldboete van het dubbele der waarde der toegezegde of aangenomen zaken, die echter nimmer beneden de honderd gulden mag zijn.

De bepalingen van dit artikel zijn toepasselijk op al de voormelde personen, die zich, tengevolge van aangenomen aanbiedingen of beloften, ontvangen gaven of geschenken, onthouden van iets te doen, dat hun plicht medebrengt.

128. Zoo de personen in het vorige artikel genoemd zich hebben laten omkopen tot het plegen van een misdrijf strafbaar met eene zwaardere straf dan de in het vorige artikel bedreigde, wordt die zwaardere straf op de schuldigen toegepast.

129. Ieder, die een der in art. 127 genoemde personen door dadelijkheden of bedreigingen dwingt, of door beloften, aanbiedingen, gaven of geschenken omkoopt om, hetzij een gunstig bericht, hetzij met de waarheid strijdige processen-verbaal, staten, getuig-schriften of waarderingen, hetzij posten, bedieningen, toewijzingen, ondernemingen of andere voordeelen, hetzij eenige andere ambts- of dienstverrigting van hen te verkrijgen, wordt gestraft met gelijke straffen, als die tegen de omgekochten zijn bedreigd.

De poging tot dit misdrijf is strafbaar, maar zoo zij geenerlei uitwerking heeft, wordt zij slechts gestraft met gevangenisstraf van drie tot zes maanden, en geldboete van vijftig tot honderd vijftig gulden.

130. Nooit zal aan den omkoopster het door hem gegevene worden teruggegeven, noch hem de waarde worden vergoed; het wordt verbeurdverklaard ten behoeve van eene door den regter aan te wijzen liefdadige instelling.

131. Wanneer een regter, kennis nemende van

eene misdaad, zich laat omkoopen, hetzij ten voordeele, hetzij ten nadeele van den beschuldigde, wordt hij gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren, onverminderd de geldboete, bedreigd bij art. 127.

132. Zoo tengevolge der omkoopning eene veroordeeling tot eene zwaardere dan de in het vorige artikel bedreigde straf is uitgesproken, wordt die zwaardere straf insgelijks toegepast op den regter, die zich heeft laten omkoopen.

133. Ieder regter of ambtenaar der administratieve magt, die in eene aan zijne kennisneming onderworpen zaak zijn gevoelen uitbrengt uit toegenegenheid voor of uit vijandschap tegen een belanghebbende, wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot drie jaren, met of zonder geldboete van tien tot vijfhonderd gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

§ 5. *Van misbruik van gezag.*

134. Ieder regter of ambtenaar van het openbaar ministerie of van de politie, ieder ambtenaar der administratieve magt, die zich, buiten de gevallen of zonder inachtneming der formaliteiten bij algemeene verordening voorgeschreven, dringt in de woning van een ingezeten, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot eene maand, en geldboete van acht tot tweehonderd vijftig gulden.

135. Ieder regter of elk regterlijk kollegie, ieder ambtenaar van de administratieve magt of elk administratief kollegie, onder welk voorwendsel ook, zelfs dat van het stilzwijgen of de onvolledigheid of de duisterheid der algemeene verordening, weigerende regt te spreken, na daartoe gedane vordering, en volhardende in zijne weigering, na waarschuwing of aanmaning van zijne hooger en in rang, kan te dier zake worden vervolgd, en wordt alsdan gestraft met geldboete van honderd tot tweehonderd vijftig gulden, en ontzetting van de waarneming van alle openbare bedieningen of ambten voor ten minste vijf en ten hoogste twintig jaren.

136. De openbare ambtenaren, de aan dezen in hunne ambtsbetrekking ondergeschikte personen, de bevelhebbers of onderbevelhebbers van de openbare

magt, die in of ter gelegenheid van de uitoefening hunner bediening zonder wettige beweegreden tegen iemand geweld plegen of doen plegen, worden gestraft naar gelang van den aard en het gewigt der gepleegde gewelddadigheden, en met inachtneming der voorschriften van art. 148.

137. De terughouding of de opening van aan de post toevertrouwde brieven, gepleegd of bevorderd door een openbaar ambtenaar of eenig bij de posten aangesteld persoon, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot een jaar, geldboete van acht tot tweehonderd vijftig gulden, en ontzetting van de waarneming van alle openbare bedieningen of ambten.

138. Ieder openbaar ambtenaar, van welken rang ook, die het gebruik van de openbare magt opvordert of beveelt, doet opvorderen of bevelen tegen de uitvoering eener algemeene verordening, of tegen de heffing eener wettige belasting, of tegen de uitvoering van eenig regterlijk bevelschrift of eenig ander bevel van het wettig gezag, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

139. Zoo deze opvordering of dit bevel uitwerking heeft gehad, wordt als straf uitgesproken dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

140. De strafbaarheid der in de beide vorige artikelen vermelde misdrijven vervalt niet door een bevel aan de ambtenaren door hooger in rang gegeven, dan voor zooverre dit bevel door laatstgemelden mogt zijn gegeven voor zaken tot hunne bevoegdheid behorende, en omtrent welke hun eene volstreckte gehoorzaamheid was verschuldigd; in dat geval worden de bedreigde straffen alleen toegepast op de hooger in rang, die het eerst dit bevel gegeven hebben.

141. Zoo tengevolge van de bevelen of opvorderingen, bedoeld bij de artt. 138 en 139, misdrijven zijn gepleegd, strafbaar met zwaardere dan de in die artikelen bedreigde straffen, worden die zwaardere straffen toegepast op de ambtenaren, die deze bevelen of opvorderingen hebben uitgevaardigd.

§ 6. *Van eenige misdrijven betrekkelijk het houden der akten van den burgerlijken stand.*

142. De ambtenaren van den burgerlijken stand,

die hunne akten inschrijven op losse bladen, worden gestraft met gevangenisstraf van eene tot drie maanden, en geldboete van acht tot honderd gulden.

143. Wanneer het Burgerlijk Wetboek voor de geldigheid van een huwelijk de toestemming van vader, moeder of andere personen voorschrijft, en de ambtenaar van den burgerlijken stand zich niet verzekert van het bestaan dier toestemming, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot een jaar, en geldboete van acht tot honderd vijftig gulden.

144. De ambtenaar van den burgerlijken stand wordt insgelijks gestraft met geldboete van acht tot honderd vijftig gulden, wanneer hij het huwelijk voltrekt van eene vrouw, die reeds tevoren is gehuwd geweest, vóór het verstrijken van den termijn, voorgeschreven bij art. 87 van het Burgerlijk Wetboek.

145. De straffen, bij de vorige artikelen bedreigd tegen de ambtenaren van den burgerlijken stand, worden op hen toegepast, ook dan als de nietigverklaring van hunne akten niet is gevorderd, of de nietigheid is gedekt; alles onverminderd zwaardere straffen in geval van bedriegelijke zamenheuling, en behoudens de strafbepalingen van de artt. 19 en 135 van het Burgerlijk Wetboek.

§ 7. *Van de uitoefening van het openbaar gezag vóór het verkrijgen of na het verliezen van de bevoegdheid daartoe.*

146. Ieder openbaar ambtenaar, die in de uitoefening zijner bediening treedt zonder den eed te hebben afgelegd, kan te dier zake worden vervolgd, en wordt alsdan gestraft met geldboete van acht tot vijfenzeventig gulden.

147. Ieder openbaar ambtenaar, die, na op officiële wijze kennis te hebben bekomen van zijne terugroeping, zijn ontslag, zijne schorsing of ontzetting, de uitoefening zijner bediening voortzet, of die, tijdelijk verkozen of aangesteld, zijne bediening blijft uitoefenen na te zijn vervangen, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, geldboete van vijftig tot tweehonderd vijftig gulden, en ontzetting van de waarneming van alle openbare bedieningen of ambten, alles onverminderd de zwaardere straffen, bedreigd in art. 32 tegen de militaire officieren en bevelhebbers.

Slotbepaling van deze afdeeling.

148. Buiten de gevallen, waarin de straffen der misdrijven begaan door openbare ambtenaren afzonderlijk zijn geregeld, worden degenen onder hen, die deelnemen aan misdrijven, waartegen zij moeten waken, of die zij moeten te keer gaan, gestraft naar de volgende onderscheidingen :

Ingeval van deelneming aan een misdrijf, waartegen geene zwaardere straf is bedreigd dan gevangenisstraf, wordt op hen toegepast het maximum van de bedreigde straf;

En wanneer zij zich schuldig maken aan andere misdrijven, worden zij veroordeeld:

Tot dwangarbeid van vijf tot tien jaren, wanneer in het algemeen tegen het misdrijf de straf van verbanning is bedreigd;

Tot dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren, wanneer in het algemeen tegen het misdrijf is bedreigd dwangarbeid van vijf tot tien jaren;

En tot dwangarbeid van vijf tot twintig jaren, wanneer in het algemeen tegen het misdrijf is bedreigd dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

In alle andere gevallen wordt de gewone straf zonder verzwaring toegepast.

DERDE AFDEELING.

Van verstoring der openbare orde door godsdienstleeraars in de uitoefening hunner bediening.

§ 1. *Van misdrijven, die den burgerlijken staat der personen in gevaar kunnen brengen.*

149. Ieder godsdienstleeraar, die tot de godsdienstige plegtigheden van een huwelijk overgaat, zonder dat hem is gebleken van eene huwelijksakte, vooraf opgemaakt door den ambtenaar van den burgerlijken stand, wordt, voor de eerste maal, gestraft met geldboete van vijftientwintig tot honderd gulden.

Bij herhaling wordt hij gestraft, bij eene eerste herhaling met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, en bij eene tweede herhaling met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

§ 2. *Van afkeurende beoordeeling, berisping of opzetting gerigt tegen het openbaar gezag in openlijk gehouden leerredenen.*

150. Godsdienstleeraars, die in de uitoefening hunner bediening, en in eene openbare bijeenkomst, eene leerrede uitspreken, die eene afkeurende beoordeeling of berisping inhoudt van de regering, eene algemeene verordening of eene andere handeling van het openbaar gezag, worden gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaren.

151. Zoo de leerrede eene regtstreeksche opzetting inhoudt tot ongehoorzaamheid aan algemeene verordeningen of andere handelingen van het openbaar gezag, of zoo zij strekt om de ingezetenen tegen elkander te doen opstaan of te wapenen, wordt de godsdienstleeraar, die haar uitspreekt, gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, indien de opzetting geenerlei gevolg heeft, en met verbanning, zoo zij werkelijk ongehoorzaamheid veroorzaakt, maar geene zoodanige, die tot oproer of opstand overgaat.

152. Wanneer de opzetting wordt gevolgd door oproer of opstand, uithoofde waarvan tegen een of meer schuldigen eene zwaardere straf dan verbanning is bedreigd, wordt deze straf mede toegepast op den godsdienstleeraar, die zich aan de opzetting schuldig maakt.

§ 3. *Van afkeurende beoordeeling, berisping of opzetting, gerigt tegen het openbaar gezag in een herderlijk geschrift.*

153. Ieder godsdienstleeraar, die in een door hem uitgegeven geschrift, herderlijke onderrigtingen, onder welken vorm ook, bevattende, de regering of eenige handeling van het openbaar gezag afkeurend beoordeelt of berispt, wordt gestraft met verbanning.

154. Zoo het herderlijk geschrift eene regtstreeksche opzetting inhoudt tot ongehoorzaamheid aan algemeene verordeningen of andere handelingen van het openbaar gezag, of zoo het strekt om de ingezetenen tegen elkander te doen opstaan of te wapenen, wordt de godsdienstleeraar, die het heeft uitgegeven, gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

155. Wanneer de opzetting, in het herderlijk ge-

schrift vervat, gevolgd wordt door oproer of opstand, mithoofde waarvan tegen een of meer schuldigen eene zwaardere straf dan dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren is bedreigd, wordt deze straf mede toegepast op den godsdienstleeraar, die zich aan de opzetting schuldig maakt.

VIERDE AFDEELING.

Wederstand, ongehoorzaamheid en andere tekortkomingen tegen het openbaar gezag.

§ 1. *Wederspannigheid (rebellie).*

156. Elke aantasting, elke gewelddadige en feitelijke wederstand tegen de bedienende beambten, de openbare magt, degenen, die over de invordering der schattingen en opbrengsten gesteld zijn, hunne deurwaarders, degenen, die over de inkomende en uitgaande regten gesteld zijn, de geregtelijke bewaarders, de ambtenaren en ondergeschikte beambten en bedienenden van de administratieve of de regterlijke politie, handelende ter uitvoering van algemeene verordeningen, van bevelen of bevelschriften van het openbaar gezag, van regterlijke bevelen of vonnissen, is wederspannigheid, strafbaar naar de onderscheidingen van de volgende artikelen.

157. Als de wederspannigheid wordt gepleegd door meer dan twintig gewapende personen, worden de schuldigen gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren, en zoo zij ongewapend zijn, worden zij gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

158. Als de wederspannigheid wordt gepleegd door eene gewapende vereeniging van drie tot en met twintig personen, is de straf dwangarbeid van vijf tot tien jaren, en zoo de vereeniging ongewapend is, is de straf gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren.

159. Als de wederspannigheid wordt gepleegd door één of twee gewapende personen, wordt zij gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren; en zoo zij wordt gepleegd door één of twee ongewapende personen, wordt zij gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot zes maanden.

160. Ingeval van wederspannigheid, gepleegd door tot e bende, is art. 68 toepasselijk op de wederspannigen,

die, aan de benden deelnemende, zonder er eenige betrekking in uit te oefenen of er eenig bevel in te voeren, zich op de eerste aanmaning van het openbaar gezag daaraan onttrekken, of zelfs later, wanneer zij buiten de plaats, waar de wederspannigheid gepleegd is, worden gevat, zonder nieuwen wederstand en ongewapend.

161. Elke vereeniging van personen tot het plegen van een misdrijf wordt geacht eene gewapende te zijn, wanneer meer dan twee der vereenigde personen zichtbare wapenen dragen.

162. Diegenen, die, voorzien van verborgen wapenen, deelnemen aan eene bende of vereeniging, die voor ongewapend wordt gehouden, worden persoonlijk gestraft alsof zij deel hadden genomen aan eene gewapende bende of vereeniging.

163. De daders der misdrijven, begaan gedurende of ter gelegenheid van wederspannigheid, worden gestraft met de straffen, bedreigd tegen deze misdrijven, wanneer zij zwaarder zijn dan die bedreigd tegen de wederspannigheid.

164. De opruijing tot het misdrijf van wederspannigheid, welke, ingevolge art. 30 n°. 4, als medeplichtigheid moet worden aangemerkt, is, wanneer de wederspannigheid niet is gevolgd, strafbaar met gevangenisstraf van zes dagen tot een jaar.

165. In alle gevallen, waarin tegen wederspannigheid geene zwaardere straf dan gevangenisstraf is bedreigd, kunnen de schuldigen bovendien worden gestraft met geldboete van acht tot honderd gulden.

166. De voorgaande artikelen van deze paragraaf zijn toepasselijk op mouterij en verzet van passagiers tegen den gezagvoerder van een koopvaardijship en van mindere schepelingen tegen hunne meerderen in rang.

De gezagvoerder wordt ten aanzien van de passagiers en van alle schepelingen, en de meerderen in rang worden ten aanzien der mindere schepelingen beschouwd als ambtenaren werkzaam ter uitvoering van algemeene verordeningen.

167. Worden gestraft als vereenigingen van wederspannigen de volgende gewapende of ongewapende vereenigingen, wanneer zij vergezeld gaan van gewelddadigheden of bedreigingen tegen het administratief

gezag, de ambtenaren en ondergeschikte beambten en bedienden der politie, of tegen de openbare magt:

- 1°. Van werklieden of daglooners in openbare werkplaatsen, of in fabrieken;
- 2°. Van personen opgenomen in gestichten van liefdadigheid;
- 3°. Van verdachte, beklaagde, beschuldigde of veroordeelde gevangenen.

168. De straf, opgelegd wegens wederspanningheid, wordt door gevangenen, die verdacht, beklaagd, beschuldigd of veroordeeld zijn terzake van andere misdrijven, ondergaan als volgt:

Door hen, die wegens de misdrijven, die tot hunne inhechtenisneming aanleiding hebben gegeven, tot de straf van dwangarbeid of gevangenis zijn of zullen worden veroordeeld, onmiddellijk nadat die straf is geëindigd;

Door hen, die tot verbanning zijn of zullen worden veroordeeld, steeds vóórdat de straf van verbanning wordt tenuitvoergelegd;

En door hen, die worden vrijgesproken of ontslagen van alle rechtsvervolging, onmiddellijk nadat het vonnis van vrijspraak of ontslag in kracht van gewijsde is gegaan.

§ 2. *Beleedigingen en gewelddadigheden tegen het openbaar gezag en tegen de openbare magt.*

169. Hij, die een of meer magistraatspersonen van de administratieve of regterlijke magt, in of ter gelegenheid van de waarneming hunner bediening, beledigt door woorden, strekkende om hunne eer of kieschheid aan te randen, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot twee jaren.

Zoo de belediging plaats heeft op eene terechtzitting, is de straf gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

170. De belediging van een magistraatspersoon, in of ter gelegenheid van de waarneming zijner bediening, door gebaren of bedreigingen, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene tot zes maanden, en zoo de belediging plaats heeft op eene terechtzitting, wordt zij gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot twee jaren.

171. De belediging door woorden, gebaren of

bedreigingen van een bedienend beambte, een agent der openbare magt, of een ondergeschikten bediende of beambte van de politie, in of ter gelegenheid van de waarneming zijner bediening, wordt gestraft met geldboete van acht tot honderd gulden.

172. De straf is gevangenisstraf van zes dagen tot eene maand, zoo de in het vorige artikel vermelde belediging wordt gerigt tegen een bevelhebber der openbare magt.

173. In de gevallen, vermeld in de artt. 169, 170 en 172, kan de schuldige, behalve tot gevangenisstraf, worden veroordeeld om de beledigende uitdrukkingen in te trekken, hetzij op de eerste teregtzitting, hetzij schriftelijk, en de gevangenisstraf wordt alsdan gerekend eerst in te gaan op den dag, dat die intrekking plaats heeft.

174. In het geval van art. 171 kan de schuldige evenzoo, behalve tot geldboete, worden veroordeeld om de beledigende uitdrukkingen in te trekken, en, bij vertraging of weigering, daartoe door lijfswang worden genoodzaakt.

175. Ieder, die, zelfs ongewapend en zonder dat er verwonding uit ontstaat, aan een magistraatspersoon, in of ter gelegenheid van de waarneming zijner bediening, een slag toebrengt, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

Zoo deze gewelddadigheid plaats heeft op eene teregtzitting, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van drie tot vijf jaren, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

176. De gewelddadigheden vermeld in het vorige artikel, gerigt tegen een bedienend beambte, een agent der openbare magt, een ondergeschikten bediende of beambte van de politie, of iemand belast met eenigen openbaren dienst, in of ter gelegenheid van de waarneming zijner bediening, worden gestraft met gevangenisstraf van eene tot zes maanden.

177. Zoo de gewelddadigheden, vermeld in de artt. 175 en 176, bloedstorting, kwetsing of ziekte veroorzaken, is de straf, ingeval zij gepleegd worden tegen de magistraatspersonen vermeld in art. 175, dwangarbeid van vijf tot tien jaren, en, ingeval zij gepleegd worden tegen de personen omschreven in art. 176, gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

Zoo die gewelddadigheden binnen veertig dagen den dood ten gevolge hebben, wordt de schuldige gestraft met den dood.

De poging tot de in dit artikel vermelde gewelddadigheden tegen de personen omschreven in art. 176 is strafbaar.

178. Zoo deze gewelddadigheden met voorbedachten rade of geleider lage zijn gepleegd, ook dan zelfs als zij geene bloedstorting, kwetsing of ziekte veroorzaken, worden zij gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

179. Zoo de kwetsuren het karakter van doodslag dragen, worden zij gestraft met den dood.

§ 3. *Weigering van eenen wettig verschuldigten dienst.*

180. Ieder bevelhebber, ieder officier of onderofficier van de openbare magt, die weigert, in voldoening aan eene wettige opvordering van het burgerlijk gezag, de onder zijn bevel staande magt te doen handelen, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene tot drie maanden.

181. De getuigen, die eene valsche verontschuldiging aanvoeren, worden, onverminderd de straf in het algemeen op het niet verschijnen gesteld, gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot twee maanden.

182. Zij, die, daartoe in staat zijnde, weigeren of nalaten den arbeid of den dienst te doen, of den bijstand te verleenen, die van hen gevorderd wordt bij buitengewone ongelukken, oproer, schipbreuk, brand of andere rampen, of bij rooverijen, plunderingen, betrapping op heeter daad, den openbaren kreet of bij geregtelijke executiën, worden gestraft met gevangenisstraf van een tot vijf dagen, en geldboete van drie tot vijf gulden, tezamen of afzonderlijk.

§ 4. *Ontvlugting van gevangenen, en verbergings van misdadigers.*

183. Wanneer er eene ontvlugting van gevangenen plaats heeft, worden de deurwaarders, de bevelhebbers of onderbevelhebbers van de openbare magt, die tot geleide dient of de posten bezet, de cipiers, bewaarders en alle andere personen, die met het ge-

leide, het overbrengen of bewaren der gevangenen belast zijn, gestraft naar de volgende onderscheidingen.

184. Zoo de ontvlugte beklaagd of veroordeeld is terzake van een wanbedrijf of eene overtreding, of van eene misdaad, waartegen eene enkel oonteerende straf is bedreigd, of zoo hij krijgsgevangen of gegijzelde is, worden zij, die met zijne bewaring of zijn geleide belast zijn, gestraft, ingeval van nalatigheid, met gevangenisstraf van zes dagen tot twee maanden, en ingeval van oogluiking, met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren.

Zij, die, niet belast met de bewaring of het geleide van den gevangene, zijne ontvlugting teweegbrengen of bevorderen, worden gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot drie maanden.

185. Zoo de ontvlugte gevangenen of een hunner beschuldigd of veroordeeld zijn terzake van eene misdaad, waartegen is bedreigd de straf van dwangarbeid van vijf tot tien of van vijf tot vijftien jaren, is de straf tegen hen, die met de bewaring of het geleide zijn belast, ingeval van nalatigheid, gevangenisstraf van twee tot zes maanden, en ingeval van oogluiking, dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

Zij, die, niet belast met de bewaring of het geleide van den gevangene, zijne ontvlugting teweegbrengen of bevorderen, worden gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaren.

186. Zoo de ontvlugten of een hunner zijn beschuldigd van misdaden, waartegen de doodstraf of de daaropvolgende straf is bedreigd, of zoo zij zijn veroordeeld tot eene dezer straffen, worden de geleiders of bewaarders gestraft, ingeval van nalatigheid, met gevangenisstraf van een tot twee jaren, en ingeval van oogluiking, met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

Zij, die, niet belast met de bewaring of het geleide, de ontvlugting teweegbrengen of bevorderen, worden gestraft met gevangenisstraf van een tot vijf jaren.

187. Zoo de ontvlugting wordt gepleegd of gepoogd met geweld of braak, worden zij, die deze bevorderd hebben door het verschaffen van daartoe geschikte werktuigen, gestraft, in het geval van art. 184, met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaren, in het geval van art. 185, met gevangenisstraf van twee

tot vijf jaren, en in het geval van art. 186, met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

188. Bijaldien zij, die de ontvlugting teweeggebragt of bevorderd hebben, daarin geslaagd zijn door middel van onkoopding der bewaarders of cipiers, of door bedriegelijke verstandhouding met dezen, worden zij, in al de hiervoren gemelde gevallen, gestraft met dezelfde straffen als die bewaarders en cipiers.

189. Zoo de ontvlugting met braak of geweld is bevorderd door verschaffing van wapenen, worden de bewaarders en geleiders, die daaraan deel nemen, gestraft met dwangarbeid van vijf tot twintig jaren, de overigen met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

190. Allen, die medewerken tot de ontvlugting van eenen gevangene, zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de kosten, schade en interessen, die de beleedigde partij geregtigd zoude zijn geweest van den gevangene te vorderen.

191. Gevangenen, die ontvlugten met braak of geweld, worden voor dat feit alleen gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot een jaar, en ondergaan deze straf onmiddellijk na het einde van de straf gesteld op het misdrijf, terzake waarvan zij gevangen zijn, of onmiddellijk nadat het vonnis, waarbij zij te dier zake zijn vrijgesproken of ontslagen van alle rechtsvervolging, is gegaan in kracht van gewijsde; alles onverminderd de zwaardere straffen, bedreigd tegen andere misdrijven, waaraan zij zich, bij het plegen van de braak of het geweld, mogten hebben schuldig gemaakt.

Poging tot dit misdrijf is strafbaar.

192. De straffen in deze paragraaf bedreigd tegen geleiders of bewakers, ingeval alleen van nalatigheid, vervallen, wanneer de ontvlugten gevat of teruggebragt worden binnen vier maanden na de ontvlugting, en zij niet voor andere misdrijven later begaan gevat zijn.

193. Zij, die personen, van welke het hun bekend is, dat zij eenige misdaad hebben gepleegd, waartegen eene lijfstraf is bedreigd, verbergen of doen verbergen, worden gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaren.

Van deze bepalingen zijn uitgezonderd de echtgenoot, zelfs na de ontbinding van het huwelijk, de bloedverwanten in de opgaande en nederdalende linie,

de broeders of zusters der verborgen misdadigers, en hunne aangehuwden in denzelfden graad.

§ 5. *Verbreking van zegels, en wegneming van stukken uit openbare bewaarplaatsen.*

194. Wanneer zegels, gelegd, hetzij op bevel der regering, hetzij ingevolge een regterlijk vonnis of bevelschrift, in zaken van welken aard ook, zijn verbroken, worden de bewaarders, ingeval van bloote nalatigheid, gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot zes maanden.

195. Zoo de zegelverbreking geschiedt ten aanzien van papieren en goederen van iemand, die beschuldigd is van eene misdaad, waartegen is bedreigd eene der straffen vermeld in art. 4 n°. 1 en 2, of die veroordeeld is terzake van zoodanige misdaad, wordt de nalatige bewaarder gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren.

196. Ieder, die opzettelijk de zegels verbreekt, welke gesteld zijn op de in het vorige artikel vermelde papieren en goederen, of die deelneemt aan die zegelverbreking, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren, en wanneer het de bewaarder zelf is, met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

197. Terzake van alle andere zegelverbrekingen, worden de schuldigen gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, en zoo de bewaarder zelf de schuldige is, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

198. Elke diefstal begaan met zegelverbreking wordt gestraft gelijk diefstal met braak.

199. Bij verduistering, vernieling en wegneming van stukken, behoorende tot procedures in strafzaken, of van andere papieren, registers, akten en goederen, zich bevindende in archieven, griffiën of andere openbare bewaarplaatsen, of aan een openbaar bewaarder in deze hoedanigheid terhandgesteld, is de straf tegen de nalatige griffiers, archivariissen, notarissen of andere bewaarders gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar, en geldboete van vijftig tot honderd vijftig gulden.

200. Ieder, die zich schuldig maakt aan de verduistering, vernieling of wegneming, vermeld in het

vorige artikel, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

Zoo de bewaarder zelf zich aan dit misdrijf schuldig maakt, wordt hij gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

201. De zegelverbreking, de verduistering, vernieling of wegneming van stukken, gepleegd met geweld tegen personen, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren, behoudens zwaardere straffen, welke de aard der geweldplegingen en van de overige misdrijven, daarmede verbonden, mogt medebrengen.

§ 6. *Beschadiging van gedenkstukken.*

202. Ieder, die gedenkstukken, standbeelden of andere voorwerpen, bestemd tot algemeen nut of tot openbare versiering, en door het openbaar gezag of met zijne goedkeuring opgericht, vernielt, omverwerpt, schendt of beschadigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot twee jaren, en geldboete van vijftig tot tweehonderd vijftig gulden.

§ 7. *Aanmatiging van titels of bedieningen.*

203. Ieder, die zonder regt zich mengt in openbare, hetzij burgerlijke of militaire, bedieningen, of die eenige daad, behoorende tot die bedieningen, verrigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, behoudens de straf van valsheid, als de daad het karakter van dat misdrijf draagt.

204. Ieder, die in het openbaar draagt een costuum, een uniform of een eereteeken, dat hem niet toekomt, of die zich titels aanmatigt, die hem niet wettig zijn toegekend, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren.

§ 8. *Inbreuken op de vrije godsdienstoefening.*

205. Ieder bijzonder persoon, die door feitelijkheden of bedreigingen een of meer personen dwingt of verhindert den godsdienst uit te oefenen, de godsdienstoefeningen bij te wonen, zekere feesten te vieren, zekere rustdagen in acht te nemen, en diensgevolge hunne werkplaatsen, winkels of magazijnen te openen of te sluiten, en zekere werkzaamheden te doen of na te laten, wordt daarvoor alléén gestraft

met gevangenisstraf van zes dagen tot twee maanden, en geldboete van acht tot honderd gulden.

206. Zij, die de uitoefening van den eeredienst beletten, vertragen of storen door onrust of wanorde, veroorzaakt in de kerken of andere plaatsen, bestemd of werkelijk dienende tot de uitoefening van den eeredienst, worden gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot drie maanden, en geldboete van acht tot honderd vijftig gulden.

207. Ieder, die de voorwerpen van den eeredienst in de tot hare uitoefening bestemde of werkelijk dienende plaatsen, of de godsdienstleeraars in de waarneming hunner bediening beleedigt door woorden of gebaren, wordt gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes maanden, en geldboete van acht tot tweehonderd vijftig gulden.

208. Ieder, die aan eenen godsdienstleeraar in de waarneming zijner bediening eenen slag toebrengt, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie tot vijf jaren, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

209. De bepalingen van deze paragraaf zijn niet toepasselijk op rustverstoringen, beleedigingen of feitelijkheden, die aanleiding geven tot zwaardere straffen.

VIJFDE AFDEELING.

Vereenigingen van boosdoeners, landlooperij en bedelarij.

§ 1. *Vereenigingen van boosdoeners.*

210. Elke vereeniging van boosdoeners tegen de personen of tegen de eigendommen is een misdrijf tegen de openbare rust.

211. Dit misdrijf is aanwezig, zoodra er eenige inrigting van benden bestaat, of verstandhouding tusschen deze en hare hoofden of aanvoerders, of overeenkomsten strekkende tot het doen van rekening en verdeeling van de opbrengst der misdrijven.

212. Wanneer dit misdrijf door geen ander vergezeld gaat of gevolgd wordt, worden de aanleggers en bestuurders der vereeniging, de bevelhebbers en onderbevelhebbers der benden gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

213. Wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot

tien jaren ieder ander, die met het verrigten van eenigen dienst in de bende belast is, en hij, die, wilens en wetens, aan de benden of hare onderafdeelingen wapenen, krigsbehoeften, werktuigen dienende tot het plegen van misdrijven, huisvesting, schuil- of vergaderplaatsen verschaft.

§ 2. *Landlooperij en bedelarij.*

214. Landloopers zijn zij, die noch vaste woonplaats, noch middelen van bestaan hebben, en die niet gewoon zijn eenig ambacht of beroep uit te oefenen.

215. Zij, die schuldig worden verklaard aan landlooperij, worden te dier zake alleen gestraft met gevangenisstraf van eene tot zes maanden.

216. Zij, die, ofschoon tot werken in staat, zich gewoonlijk overgeven aan bedelarij, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden.

217. Alle bedelaars, zelfs die niet in staat tot werken zijn, die gebruik maken van bedreigingen, of die, zonder verlof van den eigenaar of de bij deze verblijvende personen, binnentreden in eene woning of eene daartoe behoorende besloten plaats; of die kwetsuren of gebreken voorwenden, of die in vereeniging bedelen, tenzij die vereeniging bestaat uit man en vrouw, den vader of de moeder en hunne jonge kinderen, den blinde en zijnen geleider, worden gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren.

218. Ieder landlooper of bedelaar, die aangehouden wordt, terwijl hij op eenige wijze vermoed is, of wapenen bij zich draagt, al heeft hij er geen gebruik van gemaakt noch er mede gedreigd, of voorzien is van vijlen, haken of andere werktuigen, geschikt hetzij om diefstallen of andere misdrijven te begaan, hetzij om hem de middelen te verschaffen om in de huizen te dringen, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

219. Ieder landlooper of bedelaar, die gevonden wordt in het bezit van eene of meerdere zaken, welker waarde meer dan vijftig gulden bedraagt, en die hare herkomst niet regtvaardigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren.

220. Ieder landlooper of bedelaar, die eenige daad van geweld pleegt tegen personen, wordt gestraft met

dwangarbeid van vijf tot tien jaren, onverminderd zwaardere straffen, zoo de aard en de omstandigheden van het gepleegd geweld daartoe aanleiding geven.

221. De regter kan gelasten, dat landloopers en bedelaars, na het uiteinde der gevangenisstraf, zullen gesteld worden ter beschikking der regering, ten einde, op eene door haar aan te wijzen plaats, te werk gesteld te worden gedurende den tijd van twee maanden tot een jaar.

- Dit stellen ter beschikking der regering is verplichtend ten aanzien van hen, die reeds eenmaal wegens landlooperij of bedelarij zijn veroordeeld.

222. De straffen, bedreigd tegen hen, die gebruik maken van valsche getuigschriften, valsche reispassen of reisorders, worden, elke in hare soort, tot het maximum gebragt bij toepassing op landloopers of bedelaars.

ZESDE AFDEELING.

Misdrijven begaan met geschriften, afbeeldingen of prenten, zonder naam van schrijver, drukker of plaatsnijder verspreid.

223. Elke uitgaaf of verspreiding van werken, geschriften, aankondigingen, berigten, aanplakbiljetten, dagbladen, tijdschriften of andere gedrukte bladen, waarin de naam, het beroep en de woonplaats van den schrijver of drukker niet naar waarheid uitgedrukt zijn, wordt, te dier zake alleen, gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot zes maanden, ten aanzien van een ieder, die desbewust tot de uitgave of verspreiding medegewerkt heeft.

224. Deze straf wordt vervangen door gevangenisstraf van een tot vijf dagen, en geldboete van drie tot vijf gulden, tezamen of afzonderlijk:

- 1°. Ten aanzien van de omroepers, aanplakkers, verkoopers of verspreiders, die den persoon, van wien zij het gedrukte stuk bekomen hebben, bekend maken;
- 2°. Ten aanzien van een ieder, die den drukker bekend maakt;
- 3°. Ten aanzien zelfs van den drukker, die den schrijver bekend maakt.

225. Indien het gedrukte stuk eenige opruijing tot

misdrifven bevat, worden de omroepers, aanplakkers, verkoopers en verspreiders als medepligtigen van den opruijer gestraft, tenzij zij degenen bekend maken, van wie zij het stuk, dat de opruijing behelst, bekomen hebben.

Ingeval van bekendmaking worden zij slechts gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot drie maanden; blijvende de straf van medepligtigheid alleen toepasselijk op hen, die de personen, van wie zij het gedrukte stuk ontvangen hebben, niet bekend maken, en op den drukker, indien hij bekend is.

226. In al de bovenstaande gevallen worden de inbeslaggenomen exemplaren verbeurdverklaard.

227. Alle tentoonstelling of verspreiding van liedjes, pamfletten, afbeeldingen of prenten, strijdig met de goede zeden, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot een jaar, geldboete van acht tot tweehonderd vijftig gulden, en verbeurdverklaring der platen en afdrukken van de liedjes, afbeeldingen of andere voorwerpen van het misdrijf.

228. De straffen van gevangenis en geldboete, bij het vorige artikel bedreigd, worden vervangen door gevangenisstraf van eene tot vijf dagen, en geldboete van drie tot vijf gulden, tezamen of afzonderlijk:

- 1°. Ten aanzien van de omroepers, verkoopers of verspreiders, die den persoon bekend maken, die hun het voorwerp van het misdrijf terhand heeft gesteld;
- 2°. Ten aanzien van een ieder, die den drukker of plaatsnijder bekend maakt;
- 3°. Ten aanzien zelfs van den drukker of plaatsnijder, die den schrijver, of den persoon, die hem met het drukken of snijden belast heeft, bekend maakt.

229. In de gevallen bij deze afdeeling uitgedrukt, en waarin de schrijver bekend is, ondergaat deze het maximum van de straf, op de soort van het misdrijf gesteld.

Slotbepaling van deze afdeeling.

230. Ieder die, zonder daartoe door de politie gemagtigd te zijn, het beroep uitoefent van omroeper of aanplakker van gedrukte stukken, teekeningen of prenten, zelfs wanneer deze van de namen van den

schrijver, drukker, teekenaar of plaatsnijder voorzien zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot twee maanden.

ZEVENDE AFDEELING.

Van ongeoorloofde vereenigingen en vergaderingen.

231. Elke vereeniging, welke ten doel heeft:

- 1°. Ongehoorzaamheid aan of overtreding van eene algemeene verordening;
- 2°. Aanranding of bederf der goede zeden;
- 3°. Stoornis in de uitoefening der regten, van wie het ook zij;

is, als strijdig met de openbare orde, verboden.

232. De deelneming aan eene verboden vereeniging voor zoover die niet reeds door de strafwet is beteugeld, wordt gestraft voor de oprichters of bestuurders met gevangenisstraf van een tot zes maanden, en geldboete van vijftig tot tweehonderd gulden, tezamen of afzonderlijk, en voor de overige deelgenooten met gevangenisstraf van drie dagen tot twee maanden, en geldboete van vijf tot honderd gulden, tezamen of afzonderlijk.

233. Openbare vergaderingen tot gemeenschappelijke beraadslaging worden in de open lucht niet toegelaten dan op bekomen vergunning van den Gouverneur, of van den ambtenaar tot het verleenen van zoodanige vergunning door den Gouverneur aangewezen.

234. Tot alle vergaderingen in gebouwen, waarbij het publiek wordt toegelaten, hebben de ambtenaren van politie den vrijen toegang.

Weigering van toegang geeft regt aan de ambtenaren der politie om zich den toegang te verschaffen.

235. Het dragen van wapenen is verboden in de vergaderingen in de twee voorgaande artikelen bedoeld.

Dit verbod is niet toepasselijk op militaire officieren en onderofficieren in uniform gekleed.

236. Bijeenkomsten om zich in het hanteren van wapenen te oefenen worden op plaatsen, in den regel voor het publiek toegankelijk, of wanneer zij door meer dan tien personen worden bijgewoond, niet toegelaten dan met vergunning van het hoofd der politie.

Deze vergunning wordt niet verleend dan ten minste

vijf dagen voordat de bijeenkomst wordt gehouden, en onder de voorwaarden in het belang der openbare veiligheid gevorderd.

237. Elke vergadering, waarin de openbare orde wordt gestoord, of tegen de bepalingen der voorgaande artikelen gehandeld wordt, gaat op de vordering der politie terstond uiteen.

238. Onverminderd de straffen vastgesteld op bijzondere misdrijven in geoorloofde of ongeoorloofde vergaderingen, of ter gelegenheid daarvan gepleegd, worden zij, die de artt. 233, 234 tweede lid, 235, 236 en 237 overtreden, gestraft met gevangenisstraf van drie dagen tot twee maanden, en geldboete van vijf tot honderd gulden, tezamen of afzonderlijk.

239. Zoo in de vergaderingen, bedoeld bij de artt. 233 en 234, opzetting tot misdrijven plaats heeft door redevoeringen, vermaningen, aanroepingen of gebeden, in welke taal het ook zij, of door voorlezing, aanplakking of verspreiding van een geschrift, worden de hoofden, beheerders en bestuurders van deze vergaderingen gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaren, en geldboete van vijftig tot honderd gulden, onverminderd de zwaardere straffen, die mogten zijn bedreigd tegen hen, die zich persoonlijk schuldig maken aan de opzetting, welke laatsten in geen geval kunnen gestraft worden met eene mindere straf dan die wordt toegepast op de hoofden, beheerders en bestuurders der vergaderingen.

TWEDE TITEL.

MISDRIJVEN TEGEN BIJZONDERE PERSONEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

Misdrijven tegen de personen.

EERSTE AFDEELING.

Doodslag en andere misdrijven tegen het leven, bedreigingen van aanslagen tegen personen.

§ 1. *Doodslag, moord, vadermoord, kindermoord, vergiftiging.*

240. De moedwillige berooving van iemands leven is doodslag.

241. Elke doodslag begaan met voorbedachten rade of geleider lage is moord.

242. De voorbedachte raad bestaat in het vóór de uitvoering gevormd plan om een bepaalden persoon of in het algemeen iemand, dien men vinden of ontmoeten zal, aan te vallen, wanneer zelfs dit plan van eenige omstandigheid of voorwaarde afhankelijk mogt zijn.

243. Geleider lage bestaat in het opwachten van iemand gedurende korteren of langeren tijd op eene of meer plaatsen, hetzij om hem te dooden, hetzij om daden van geweld tegen hem te plegen.

244. Vadermoord is de doodslag van den wettigen of natuurlijken vader, de wettige of natuurlijke moeder, of van alle andere wettige bloedverwanten in de opgaande linie.

245. Kindermoord is de doodslag van een jonggeboren kind.

246. Vergiftiging is elke toelig op iemands leven door de werking van zelfstandigheden, die met meerderen of minderen spoed den dood kunnen verwekken, op welke wijze ook die zelfstandigheden zijn gebruikt of toegediend, en welke er de gevolgen van mogen zijn geweest.

247. Ieder, die schuldig is aan moord, vadermoord of vergiftiging, wordt gestraft met den dood.

248. Kindermoord, voor de eerste maal door de ongehuwde moeder gepleegd, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot twintig jaren.

Art. 41 is in dit geval niet toepasselijk.

In alle andere gevallen wordt kindermoord gestraft met den dood.

249. Worden gestraft als schuldig aan moord alle boosdoeners hoegenaamd, die, ter uitvoering hunner misdrijven, pijnigingen of andere wreedaardigheden bedrijven.

250. Doodslag wordt, behoudens het verder bepaalde bij dit artikel, gestraft met dwangarbeid van vijf tot twintig jaren.

Doodslag, voorafgegaan, vergezeld of gevolgd van een ander misdrijf, wordt, wanneer hij gestrekt heeft om het plegen van dit andere misdrijf voor te bereiden, gemakkelijk te maken of de ontdekking daarvan voor te komen, gestraft met den dood.

Heeft de doodslag niet gestrekt om het plegen van

dit andere misdrijf voor te bereiden, gemakkelijk te maken of de ontdekking daarvan voor te komen, dan wordt hij gestraft met de straf in het eerste lid van dit artikel genoemd, doch art. 41 is in dit geval niet toepasselijk.

§ 2. *Bedreigingen.*

251. Ieder, die, in een geteekend of ongeteekend geschrift, bedreigt met moord, vergiftiging of eenen anderen aanslag tegen de personen, die strafbaar zoude zijn met eene der straffen, bedreigd in art. 4 n°. 1 en 2, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren, ingeval de bedreiging wordt gedaan met bevel om eene som gelds op eene aangewezen plaats neder te leggen of eene andere voorwaarde te vervullen.

252. Wanneer deze bedreiging van geen bevel of geene voorwaarde vergezeld gaat, is de straf gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, en geldboete van vijftig tot driehonderd gulden.

253. Wanneer de bedreiging, met bevel of onder voorwaarde, mondeling geschiedt, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, en geldboete van twaalf tot honderd vijftig gulden.

T W E E D E A F D E E L I N G.

Moedwillige kwetsuren en slagen, en andere moedwillige misdrijven.

254. Ieder, die kwetsuren of slagen toebrengt, wordt, zoo deze gewelddadigheden eene ziekte of onbekwaamheid tot persoonlijken arbeid van meer dan twintig dagen tengevolge hebben, gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

255. Zoo het misdrijf, in het vorige artikel vermeld, wordt gepleegd met voorbedachten rade of geleider lage, is de straf dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

256. Wanneer de kwetsuren of slagen geene ziekte of onbekwaamheid tot persoonlijken arbeid van meer dan twintig dagen ten gevolge hebben, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaren, en geldboete van acht tot honderd gulden.

Ingeval van voorbedachten rade of geleider lage is de straf gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, en

geldboete van vijftwintig tot tweehonderd vijftig gulden.

257. In de gevallen, omschreven in de drie vorige artikelen, wordt het plegen der gewelddadigheid tegen wettige of natuurlijke ouders of tegen grootouders aangemerkt als eene verzwarende omstandigheid, waarop de regter, bij de toepassing der straf, moet acht geven.

De regter is zelfs bevoegd de straf van dwangarbeid of gevangenis met een derde boven het maximum te verhoogen.

258. De misdrijven voorzien in de vorige artikelen van deze afdeling en in de vorige afdeling, begaan in oproerige vereeniging, met wederspanningheid of plundering, zijn toerekenbaar aan de hoofden en aanleggers van deze vereenigingen, van de wederspanningheid of de plundering, en aan hen, die daartoe opzetten, welke allen worden gestraft als schuldig aan deze misdrijven, en veroordeeld tot dezelfde straffen als zij, die deze persoonlijk hebben bedreven.

259. Ieder, die zich schuldig maakt aan het misdrijf van ontmanning, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot twintig jaren.

Zoo de dood er uit volgt binnen veertig dagen na het plegen van het misdrijf, wordt de schuldige gestraft met den dood.

260. Ieder, die door spijzen, dranken, artsijen, geweld of eenig ander middel de afdrijving der vrucht bij eene zwangere vrouw veroorzaakt, wordt, onverschillig of dit met of zonder hare goedkeuring geschiedt, gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

Dezelfde straf wordt toegepast op de vrouw, die zich zelve de afdrijving veroorzaakt, of die toestemt, gebruik te maken van de middelen haar tot dit einde aangewezen of toegediend, indien de afdrijving der vrucht werkelijk is gevolgd.

De geneesheeren, heelmeesters, vroedmeesters en apothekers, die deze middelen aanwijzen of toedienen, worden, als de afdrijving der vrucht werkelijk is gevolgd, gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

261. Ieder, die onder tot verkoop of ter uitdeeling bestemd brood, eetwaren, dranken of bestanddeelen

van deze mengt of doet mengen zwavelzuurkoper (blauwe vitriool of kopergroen), zwavelzuurzink (witte vitriool) of andere vergiftige stoffen, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, en geldboete van tweehonderd tot vijfhonderd gulden.

262. Met gelijke straffen wordt gestraft ieder, die tot verkoop of ter uitdeeling bestemd brood, eetwaren, dranken, bestanddeelen van deze, met de in het vorige artikel bedoelde vergiftige stoffen vermengd, met voorkennis van zoodanige vermenging, verkoopt, vertiert, of uitdeelt, of poogt te verkoopen, te vertieren of uit te deelen, of te doen uitdeelen; en ieder, die de vergiftige stoffen verkoopt of verschaft, wetende dat deze tot het misdrijf zouden dienen.

263. Ieder, die tot verkoop of ter uitdeeling bestemd brood, eet- of drinkwaren of bestanddeelen van deze met voor de gezondheid schadelijke stoffen vermengt, doet vermengen, of eenige dier eetwaren, drinkwaren of bestanddeelen van deze, met voorkennis van zoodanige vermenging, verkoopt, vertiert of uitdeelt, of poogt te verkoopen, te vertieren of uit te deelen, of te doen uitdeelen, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot twee jaren, en geldboete van acht tot tweehonderd vijftig gulden.

264. De straffen bedreigd in de drie voorafgaande artikelen gaan in alle gevallen vergezeld van de inbeslagneming en vernietiging van het brood, de eetwaren of dranken, of tot eetwaren of dranken bestemde zelfstandigheden, die met vergiftige of schadelijke stoffen zijn vermengd.

Bovendien wordt het vonnis, bijwege van uittreksel, aangeplakt op de plaatsen door den regter bepaald.

DERDE AFDEELING.

Onwillige berooving van iemands leven, onwillige kwetsuren en slagen; verschoonbare misdrijven, en gevallen, waarin misdrijven niet kunnen worden verschoond; doodslag, kwetsuren en slagen, die niet strafbaar zijn.

§ 1. *Onwillige berooving van iemands leven, onwillige kwetsuren of slagen.*

265. Ieder, die uit onbedrevenheid, onhandigheid.

onvoorzigtigheid, onoplettendheid, nalatigheid of verzuim van inachtneming van algemeene verordeningen, onwillig iemand doodt of iemands dood veroorzaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaren, en geldboete van vijftwintig tot driehonderd gulden.

266. Zoo de onbedrevenheid, onhandigheid, onvoorzigtigheid, onoplettendheid, nalatigheid, of het verzuim van inachtneming van algemeene verordeningen, slechts kwetsuren of slagen ten gevolge heeft, is de straf gevangenisstraf van zes dagen tot twee maanden, en geldboete van acht tot vijftig gulden.

§ 2. *Verschoonbare misdrijven, en gevallen, waarin misdrijven niet kunnen worden verschoond.*

267. De doodslag, de kwetsuren en slagen zijn verschoonbaar, zoo daartoe aanleiding is gegeven door onmiddellijk voorafgegane zware slagen of gewelddadigheden tegen de personen.

268. De misdrijven, vermeld in het vorige artikel, zijn evenzeer verschoonbaar, wanneer zij worden begaan over dag bij het afweren van inklimming, of van braak der sluitingen, muren of ingangen van een bewoond huis of een bewoond gedeelte daarvan, of de aanhoorigheid van een dezer.

269. Vadermoord is nimmer verschoonbaar.

270. Doodslag begaan door den eenen echtgenoot tegen den anderen is niet verschoonbaar, tenzij het leven van dengene, die den doodslag begaat, op het eigen oogenblik van het misdrijf in gevaar verkeerde.

Echter is ingeval van overspel, voorzien bij art. 283, de doodslag verschoonbaar, wanneer deze wordt begaan door den man tegen zijne vrouw, of tegen haren medepligtige, op het oogenblik dat hij hen op heeter daad betrapt in de echtelijke woning.

271. Het misdrijf van ontmanning is verschoonbaar, wanneer daartoe aanleiding is gegeven door onmiddellijk voorafgegane gewelddadige schending der eerbearheid.

272. Wanneer de verschoonende omstandigheid is bewezen, wordt de straf verminderd, naar de volgende onderscheidingen:

Ingeval van eene misdaad, waartegen is bedreigd

eene der straffen vermeld in art. 4 n°. 1 en 2, wordt de straf verminderd tot gevangenisstraf van een tot vijf jaren;

Ingeval van eene andere misdaad, wordt de straf verminderd tot gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren;

En in alle andere gevallen wordt de straf verminderd tot gevangenisstraf van drie dagen tot zes maanden, en geldboete van drie tot vijftwintig gulden, tezamen of afzonderlijk.

§ 3. *Doodslag, kwetsuren en slagen, die niet strafbaar zijn.*

273. Doodslag, kwetsuren en slagen, bevolen bij algemeene verordeningen, en gelast door het openbaar gezag, zijn niet strafbaar.

274. Doodslag, kwetsuren en slagen zijn niet strafbaar, wanneer zij op het eigen oogenblik, dat zij zijn gepleegd, geboden werden door den nooddwang der wettige verdediging van zich zelf of van een ander.

275. Onder de gevallen van dezen nooddwang der verdediging zijn begrepen de twee volgende:

1°. Zoo de doodslag wordt gepleegd, de kwetsuren of slagen worden toegebracht des nachts bij het afweren van inklimming of van braak der sluitingen, muren of ingangen van een bewoond huis, of een bewoond gedeelte daarvan, of de aanhoorigheid van een dezer;

2°. Zoo het feit plaats heeft bij de verdediging tegen daders van diefstal of plundering, met geweld gepleegd.

VIERDE AFDEELING.

Aantasting der zeden.

276. Ieder, die zich schuldig maakt aan openbare schending der eerbaarheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar, en geldboete van acht tot honderd gulden.

277. Ieder, die zich schuldig maakt aan verkrachting of aan eene andere aanranding der eerbaarheid, met geweld volvoerd of gepleegd tegen iemand van de eene of andere kunne, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

278. Zoo dit misdrijf wordt gepleegd tegen een kind van minder dan veertien jaren, wordt de schuldige gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

279. De straf is dwangarbeid van vijf tot twintig jaren, wanneer de schuldigen eenig gezag uitoefenen over den persoon, tegen wien zij de aanranding plegen, wanneer zij zijne leermeesters of zijne loonbedienden zijn, of wanneer zij zijn openbare ambtenaren of godsdienstleeraars, of wanneer de schuldige, wie hij ook is, in zijn misdrijf wordt geholpen door een of meer personen.

280. Ieder, die zich tegen de zeden vergrijpt, door er zijn werk van te maken de ontucht of de onzedelijkheid van jongelieden van de eene of andere kunne, beneden de eenentwintig jaren, op te wekken, te begunstigen of gemakkelijk te maken, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, en geldboete van vijftwintig tot tweehonderd vijftig gulden.

Wanneer de vader, moeder, of de voogden of andere personen, belast met het toezigt over deze jongelieden, zich aan dit misdrijf schuldig maken, worden zij gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, en geldboete van honderd vijftig tot vijfhonderd gulden.

281. De schuldigen aan het misdrijf, vermeld in het vorige artikel, worden onbekwaam verklaard om voogd of curator te zijn, te weten de personen bedoeld in het eerste lid van dat artikel, gedurende twee tot vijf jaren, en zij, over wie wordt gehandeld in het tweede lid, gedurende tien tot twintig jaren.

Als het misdrijf wordt begaan door den vader of de moeder, worden den schuldige daarenboven ontzegd de regten en voordeelen, hem toegekend op den persoon en de goederen van het kind in den veertienden titel van het eerste boek van het Burgerlijk Wetboek.

282. De bevoegdheid van den man tot het doen der klagte, vermeld in art. 20 van het Wetboek van Strafvordering, vervalt als hij verkeert in het geval van art. 285 van dit Wetboek.

283. De vrouw, schuldig bevonden aan overspel, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaren.

De man kan de uitvoering van deze veroordeeling

stuiten, door zijne vrouw weder vrijwillig bij zich te nemen.

284. De medepligtige der overspelige vrouw wordt gestraft met gevangenisstraf gedurende denzelfden tijd, en daarenboven met geldboete van vijftig tot duizend gulden.

De eenige bewijzen, die tegen den beklaagde van medepligtigheid aan overspel worden toegelaten, zijn, behalve de ontdekking op heeter daad, die, welke voortkomen uit brieven en andere stukken, door den beklaagde geschreven.

285. De man, die eene bijzit onderhoudt in de echtelijke woning, en die daaraan wordt schuldig bevonden, op aanklagte zijner vrouw, wordt gestraft met geldboete van vijftig tot duizend gulden.

286. Ieder gehuwde, die een nieuw huwelijk sluit vóór de ontbinding van het vroegere, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

De openbare ambtenaar, die, kennis dragende van het vroegere nog bestaande huwelijk, zijnen dienst verleent om het nieuwe te sluiten, wordt gestraft met dezelfde straf.

V I J F D E A F D E E L I N G .

Onwettige inhechtenisneming en gevangenhouding van personen.

287. Worden gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren zij, die, zonder bevel der gevestigde magten, en buiten de gevallen bij algemeene verordening voorzien, iemand inhechtenisnemen, gevangen of in bewaring houden.

Dezelfde straf wordt toegepast op hen, die eene plaats verschaffen tot de gevangenhouding of de bewaring.

288. Zoo de gevangenhouding of bewaring meer dan eene maand duurt, is de straf dwangarbeid van vijf tot twintig jaren.

289. De straf wordt verminderd tot gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, zoo de schuldigen, voordat zij vervolgd worden, de vrijheid teruggeven aan den aangehouden, gevangen of in bewaring gehouden persoon, binnen de tien dagen na de aanhouding.

290. De schuldigen worden gestraft met den dood in de drie volgende gevallen:

- 1°. Zoo de aanhouding plaats heeft met gebruik van een valsche costuum, een valschen naam of een valsche bevel van het openbaar gezag;
- 2°. Zoo de aangehouden, gevangen of in bewa- ring gehouden persoon is bedreigd met den dood;
- 3°. Zoo hij lichamelijk gepijnigd is.

ZESDE AFDEELING.

Misdrijven strekkende om het bewijs van den burgerlijken staat van een kind te verhinderen of te vernietigen, of om zijn bestaan in gevaar te brengen; wegroering van minderjarigen; inbreuk op de verordeningen omtrent het begraven.

§ 1. *Misdrijven tegen een kind.*

291. De schuldigen aan de ontvoering, de verber- ging of de verduistering van een kind, de verwisseling van het eene kind met het andere, of de onderschui- ving van een kind aan eene vrouw, die niet is be- vallen, worden gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

Dezelfde straf wordt toegepast op hen, die een hun toevertrouwd kind niet opleveren aan hen, die geregtigd zijn om het op te eischen.

292. Ieder, die verzuimt de aangifte van eene ge- boorte te doen, waartoe hij volgens art. 22 van het Burgerlijk Wetboek verplicht is, binnen de bij art. 21 van dat Wetboek voorgeschreven termijnen, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot zes maanden, en geldboete van acht tot honderd vijftig gulden.

293. Ieder, die, een jonggeboren kind hebbende gevonden, daarvan geene aangifte doet aan den ambtenaar van den burgerlijken stand, als bij art. 25 van het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven wordt, wordt gestraft met de in het vorige artikel bedreigde straffen.

294. Zij, die een kind van minder dan zeven jaren op eene eenzame plaats te vondeling leggen en verlaten; zij, die lastgeven om het aldus te vondeling te leggen, als die last is opgevolgd, worden alleen daarvoor veroordeeld tot gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, en geldboete van acht tot honderd gulden.

295. De gevangenisstraf, bedreigd bij het vorige artikel, is van twee tot vijf jaren, en de geldboete van vijftientwintig tot tweehonderd gulden, tegen de voogden of voogdessen, de onderwijzers of onderwijzeressen van het door hen of op hunnen last te vondeling gelegde en verlaten kind.

296. Zoo tengevolge van de feiten, bij de twee vorige artikelen strafbaar gesteld, het kind verminkt of aan lijf of leden beschadigd gebleven is, wordt de daad beschouwd en gestraft als eene moedwillige kwetsing aan het kind toegebracht door dengene, die het heeft te vondeling gelegd en verlaten, en zoo de dood er uit volgt, wordt de daad beschouwd en gestraft als doodslag.

297. Zij, die een kind van minder dan zeven jaren te vondeling leggen en verlaten op eene niet eenzame plaats, worden gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar, en geldboete van acht tot vijftig gulden.

298. Het misdrijf, voorzien bij het vorige artikel, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, en geldboete van twaalf tot honderd gulden, zoo het is begaan door de voogden of voogdessen, onderwijzers of onderwijzeressen van het kind.

§ 2. *Wegvoering van minderjarigen.*

299. Ieder, die, door bedrog of geweld, minderjarigen wegvoert, oplicht of verwijdert, doet wegvoeren, oplichten of verwijderen van de plaatsen, waar zij gesteld waren door degenen, aan wier gezag of bestuur zij zijn onderworpen of toevertrouwd, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

300. Wanneer de weggevoerde, opgeligte of verwijderde minderjarige een meisje is van minder dan zestien jaren, is de straf dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

301. Wanneer het meisje van minder dan zestien jaren toestemt in hare wegvoering, of den schaker vrijwillig volgt, wordt deze, wanneer hij eenentwintig jaren of ouder is, veroordeeld tot dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

Ingeval de schaker minder dan eenentwintig jaren is, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

302. Ingeval de schaker het meisje heeft gehuwd, kan hij niet worden vervolgd dan op de klagte der personen, die, volgens het Burgerlijk Wetboek, het regt hebben de nietigverklaring van het huwelijk te vorderen, noch worden veroordeeld dan nadat de nietigheid van het huwelijk is uitgesproken.

§ 3. *Inbreuken op de verordeningen omtrent het begraven.*

303. Ieder, die verzuimt eene aangifte van overlijden te doen, waartoe hij volgens de artt. 43 en 44 van het Burgerlijk Wetboek verplicht is, binnen de bij art. 43 van dat Wetboek voorgeschreven termijnen, wordt gestraft met geldboete van tien tot vijftentwintig gulden.

304. Zij, die, zonder voorafgaand verlof van den ambtenaar van den burgerlijken stand, wanneer dit voorafgaand verlof is voorgeschreven, een overledene doen begraven, worden gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot twee maanden, en geldboete van acht tot vijftentwintig gulden, onverminderd de vervolging der misdrijven, van welke de daders dezer overtreding in dit geval verdacht mogten worden.

305. Ieder, die het lijk van iemand, die is omgebracht of overleden tengevolge van slagen of kwetsuren, heelt of verbergt, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaren, en geldboete van vijftentwintig tot tweehonderd gulden, onverminderd zwaardere straffen, als hij heeft deelgenomen aan deze misdrijven.

306. Ieder, die zich schuldig maakt aan schending van graven of begraafplaatsen, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar, en geldboete van acht tot honderd gulden, onverminderd de straffen tegen misdrijven, die hiermede gepaard mogten gaan.

ZEVENDE AFDEELING.

Valsche getuigenis; luster, hoon, belediging, enz.; openbaring van geheimen.

§ 1. *Valsche getuigenis.*

307. Ieder, die zich schuldig maakt aan valsche getuigenis in zake van misdaad, hetzij tegen den beschuldigde, hetzij te zijnen voordeele, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

Wanneer echter de beschuldigde tot eene zwaardere dan de gemelde straf is veroordeeld, wordt de valsche getuige, die tegen hem heeft verklaard, veroordeeld tot dezelfde straf.

308. Ieder, die zich schuldig maakt aan valsche getuigenis in zake van wanbedrijf of overtreding, hetzij tegen den beklagde, hetzij te zijnen voordeele, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

309. De schuldige aan valsche getuigenis in burgerlijke zaken wordt gestraft met de straf, in het vorige artikel vermeld.

310. De valsche getuigen, in de beide vorige artikelen vermeld, die geld, eenige belooning of beloften aannemen, worden gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

In alle gevallen wordt hetgeen de valsche getuige ontvangen heeft verbeurdverklaard.

311. Hij, die schuldig is aan omkoopning van getuigen, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren, wanneer de valsche getuigenis, waartoe is omgekocht, strafbaar is met dwangarbeid van vijf tot tien jaren; tot dwangarbeid van vijf tot twintig jaren, wanneer de valsche getuigenis strafbaar is met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren; en tot de doodstraf, wanneer de valsche getuigenis strafbaar is met dwangarbeid van vijf tot twintig jaren, of met den dood.

312. Hij, aan wien in burgerlijke zaken de eed is opgelegd, opgedragen of teruggewezen, en die dezen eed valschelijk aflegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot drie jaren, met of zonder geldboete van tien tot vijfhonderd gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

§ 2. *Laster, hoon, beleediging, enz.*

313. Schuldig aan het misdrijf van laster is hij, die hetzij op openbare plaatsen of in openbare vereenigingen, hetzij in eenige authentieke akte, hetzij in een gedrukt of ongedrukt geschrift, dat is openbaar gemaakt door aanplakking, tentoon- of tekoopstelling, verkoop of verspreiding, aan iemand, wie het ook zij, met het oogmerk om te beleedigen, feiten ten laste legt, welke, zoo deze bestonden, dengene, wien zij zijn ten laste gelegd, zouden blootstellen aan crimineele of correctioneele vervolgingen, of zelfs alleen aan de verachting of den haat der ingezetenen.

Deze bepaling is niet toepasselijk op feiten, welke algemeene verordeningen veroorloven openbaar te maken, noch op die, welke hij, die deze ten laste legt, uithoofde van den aard zijner betrekking of van zijne verplichtingen, gehouden was te openbaren of te keer te gaan.

314. Als valsch wordt aangemerkt elke aantijging, ter staving van welke het wettig bewijs niet wordt aangevoerd.

Bijgevolg kan hij, die zich aan de aantijging schuldig maakt, tot zijne verdediging niet vorderen, dat het bewijs van hare waarheid alsnog zal worden opgemaakt. Evenmin mag hij tot zijne verschooning aanvoeren, dat de ten laste gelegde feiten van openbare bekendheid zijn, of dat de aantijgingen, die geregteijk vervolgd worden, uit vreemde papieren of andere gedrukte geschriften zijn overgenomen.

315. Lasteringen, door middel van vreemde papieren gepleegd, kunnen vervolgd worden tegen hen, die de artikelen hebben ingezonden of doen plaatsen, of medegewerkt hebben om die papieren in de kolonie in te voeren of te verspreiden.

316. Als het ten laste gelegde feit wettig wordt bewezen, is hij, die het ten laste gelegd heeft, vrij van alle straf.

Als wettig bewijs wordt alleen aangemerkt hetgeen voortvloeit uit eene regterlijke uitspraak, of eene andere authentieke akte.

317. Als het wettig bewijs niet wordt aangevoerd, wordt de lasteraar gestraft als volgt:

Wanneer tegen het ten laste gelegde feit is bedreigd

eene der straffen vermeld in art. 4 n°. 1 en 2, met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, en geldboete van honderd tot twee duizend vijfhonderd gulden;

In alle andere gevallen is de gevangenisstraf van eene tot zes maanden, en de geldboete van vijftientwintig tot duizend gulden.

318. Als de ten laste gelegde feiten strafbaar zijn, en hij, die de aantijging heeft gedaan, die feiten heeft aangebragt, worden, gedurende het geregteijk onderzoek der aanklagte, de vervolging en de uitspraak terzake van den laster geschorst.

319. Ieder, die, bij geschrifte, tegen een of meer personen eene lasterlijke aanklagte inbrengt bij de ambtenaren van het openbaar ministerie of der administratieve of regterlijke politie, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot een jaar, en geldboete van vijftig tot vijftienhonderd gulden.

320. In alle gevallen kan de lasteraar worden veroordeeld tot ontzetting van de regten en bevoegdheden, vermeld in art. 26.

321. Schuldig aan de overtreding van hoon is hij, die aan iemand, wie het ook zij, met het oogmerk om te beledigen, eene bepaalde ondeugd ten laste legt.

Hoon, uitgesproken op openbare plaatsen of in openbare vereenigingen, of opgenomen in gedrukte of ongedrukte geschriften, die zijn openbaar gemaakt door aanplakking, tentoon- of tekoopstelling, verkoop of verspreiding, wordt gestraft met geldboete van acht tot tweehonderd vijftig gulden.

322. Elke andere belediging, die niet het dubbele kenmerk van zwaarte en openbaarheid heeft, en waartoe geene aanleiding is gegeven door eene onmiddellijk voorafgegane uitterging, wordt gestraft met geldboete van drie tot vijftientwintig gulden.

323. Ten aanzien van aantijgingen en beledigingen, vervat in de schriften ter verdediging van partijen of in de pleidooijen, kunnen de regters, voor wie het regtsgeding aanhangig is, bij hunne daarin te wijzen uitspraak, of de onderdrukking der beledigingen of beledigende geschriften bevelen, of vermaningen doen aan de schuldigen, of hen schorsen in hunne bediening; en beslissen over de schadevergoeding.

De duur van deze schorsing is van ten hoogste zes maanden, en bij herhaling van een tot vijf jaren.

Als de beleedigingen of de beleedigende geschriften van dien aard zijn, dat de regters, voor wie het regts-geding aanhangig is, onbevoegd zijn kennis te nemen van het misdrijf, kunnen zij tegen de verdachten slechts eene voorloopige schorsing in hunne bediening uitspreken, en moeten zij hem, ter beoordeeling van het misdrijf, verwijzen naar den bevoegden regter.

324. De bepalingen van de artt. 313 tot 321 zijn ook toepasselijk op laster en hoon, aangedaan aan gestelde magten of aan lichamen uit meer dan een persoon bestaande, al is het ook dat geen persoon uitdrukkelijk is aangeduid, en onverschillig of die gestelde magten of lichamen in Nederland, of in de koloniën of bezittingen van het rijk in andere wereld-deelen zijn gevestigd.

Deze bepalingen zijn insgelijks toepasselijk op laster en hoon jegens vreemde souvereinen of hoofden van buitenlandsche regeringen, alsmede jegens vreemde diplomatieke agenten.

325. Ieder, die boosaardiglijk en openbaar, op welke wijze of door welk middel ook, de waardigheid of het gezag van den Koning of de regten van het Koninklijk stambuis aanrandt, of op gelijke wijze den persoon des Konings lastert of beleedigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

Gelijke laster of beleediging aan een lid van het Koninklijk huis aangedaan, wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot drie jaren.

Met laatstgemelde straf wordt gestraft elke aanranding van de waardigheid of het gezag van 's Konings vertegenwoordiger in de kolonie, alsmede de tegen hem gepleegde laster of beleediging.

In geen geval wordt bij de vervolging der in dit artikel bedoelde misdrijven eenig onderzoek naar of bewijs van de waarheid der aangevoerde daadzaken toegelaten.

326. Ieder, die boosaardiglijk en openbaar, op welke wijze of door welk middel ook, de verbindende kracht der algemeene verordeningen aanrandt, of tot ongehoorzaamheid aan deze aanspoort, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaren.

327. Indien de schrijver van een gedrukt of ongedrukt geschrift, dat laster of beleediging inhoudt, en dat aangeplakt, tentoon- of tekoopgesteld, verkocht

of verspreid is, niet bekend is of aangewezen kan worden, is de uitgever, drukker of verspreider voor den inhoud aansprakelijk.

§ 3. *Openbaarmaking van geheimen.*

328. De geneesheeren, heelmeeesters, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen, uithoofde van hunnen staat of hun beroep kennis dragende van hun toevertrouwde geheimen, die buiten de gevallen, waarin zij daartoe wettig zijn verplicht, die geheimen openbaren, worden gestraft met gevangenisstraf van eene tot zes maanden, en geldboete van vijftig tot tweehonderd vijftig gulden.

TWEDE HOOFDSTUK.

Misdrijven tegen de eigendommen.

EERSTE AFDEELING.

Diefstal.

329. Ieder, die eene hem niet toebehoorende zaak arglistig wegneemt, is schuldig aan diefstal.

330. De wegneming van zaken door den man ten nadeele zijner vrouw, door de vrouw ten nadeele van haren man, door eenen weduwnaar of eene weduwe van zaken, die toebehoorden aan den overleden echtgenoot, door kinderen en verdere afstammelingen ten nadeele van hunnen vader, hunne moeder of verdere bloedverwanten in de opgaande linie, door den vader, de moeder of verdere bloedverwanten in de opgaande linie ten nadeele van hunne kinderen of verdere afstammelingen, en door aangehuwden in dezelfde graden, kan slechts aanleiding geven tot burgerregtelijke vergoeding.

Alle andere personen, die de gestolen voorwerpen geheel of ten deele helen of tot hun voordeel aanwenden, worden gestraft als schuldig aan diefstal.

331. Met den dood worden gestraft zij, die zich schuldig maken aan diefstal gepleegd met zamenloop der vijf volgende verzwarende omstandigheden:

- 1°. Zoo de diefstal wordt gepleegd bij nacht;
- 2°. Zoo de diefstal wordt gepleegd door twee of meer personen;
- 3°. Zoo de schuldigen of een hunner zichtbare of verborgen wapenen dragen;

4°. Zoo zij het misdrijf plegen, hetzij met buitenbraak of inklimming, of valsche sleutels, in een huis, een gedeelte van een huis, eene kamer of een ander verblijf, allen bewoond of bestemd tot bewoning, of in de aanhoorigheden van een dezer, hetzij met aanneming van den titel van een openbaar ambtenaar of officier, of in het kostuum of de uniform van den openbaren ambtenaar of officier, of onder het voorgeven van eenen valschen last van het burgerlijk of militair gezag;

5°. Zoo zij het misdrijf plegen met geweld, of bedreiging om gebruik te maken van hunne wapenen.

332. Met dwangarbeid van vijf tot twintig jaren worden gestraft zij, die zich schuldig maken aan diefstal in een der volgende gevallen:

1°. Als de diefstal wordt gepleegd met geweld, en daarenboven met twee der vier eerste verzwarende omstandigheden, voorzien bij het vorige artikel;

2°. Als de diefstal wordt gepleegd met geweld alleen, zoo dit sporen van kwetsing of kneuzing achterlaat;

3°. Als de diefstal wordt gepleegd op den openbaren weg, met geweld of bedreiging.

333. Met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren worden gestraft zij, die zich schuldig maken aan diefstal in een der volgende gevallen:

1°. Als de diefstal wordt gepleegd met buitenbraak, binnenbraak, inklimming of valsche sleutels in een huis, een gedeelte van een huis, eene kamer of een ander verblijf, allen bewoond of bestemd tot bewoning, of in de aanhoorigheden van een dezer; hetzij met aanneming van den titel van een openbaar ambtenaar of officier; hetzij in het kostuum of de uniform van den openbaren ambtenaar of den officier; hetzij onder het voorgeven van eenen valschen last van het burgerlijk of militair gezag;

2°. Als de diefstal wordt gepleegd met geweld, dat geene sporen van kwetsing of kneuzing achterlaat, en van geene andere verzwarende omstandigheid vergezeld gaat;

3°. Als de diefstal wordt gepleegd zonder geweld, maar met zamenloop der drie volgende verzwarende omstandigheden :

- a. Zoo de diefstal wordt gepleegd bij nacht;
- b. Zoo de diefstal wordt gepleegd door twee of meer personen;
- c. Zoo de schuldige of een der schuldigen zichtbare of verborgen wapenen draagt.

334. Met dwangarbeid van vijf tot tien jaren worden gestraft zij, die zich schuldig maken aan diefstal in een der volgende gevallen :

- 1°. Als de diefstal wordt gepleegd bij nacht of door twee of meer personen op plaatsen, die bewoond of tot bewoning bestemd zijn;
- 2°. Als de schuldige of een der schuldigen zichtbare of verborgen wapenen draagt, zelfs als de plaats, waar de diefstal wordt gepleegd, niet bewoond of tot bewoning bestemd is, en zelfs dan als de diefstal bij dag door één persoon wordt begaan;
- 3°. Als de diefstal wordt gepleegd door een herbergier, een logementhouder, een voerman, een schipper of schuitenvoerder of een hunner bedienden ten aanzien van de zaken of een gedeelte der zaken, welke hun als zoodanig zijn toevertrouwd;
- 4°. Als in de weiden wordt gepleegd diefstal van paarden, last-, trek- of rijdieren, groot of klein vee;
- 5°. Als de diefstal wordt gepleegd met wegneming van grensteekens, strekkende tot scheiding tusschen erven.

335. De voerlieden, schippers en schuitenvoerders of hunne bedienden, die wijnen of eenige andere soort van dranken of koopwaren, welke hun ter vervoering waren toevertrouwd, vervalschen, en die deze vervalsching begaan met schadelijke zelfstandigheden, worden gestraft met de in het vorige artikel bedreigde straf.

Zoo de zelfstandigheden, tot de vermenging gebezigd, niet schadelijk zijn, is de straf gevangenisstraf van eene maand tot een jaar, en geldboete van acht tot vijftig gulden.

336. Met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren,

en ontzetting van de regten vermeld in art. 20, worden gestraft zij, die zich schuldig maken aan diefstal in een der volgende gevallen:

- 1°. Als de diefstal wordt gepleegd op den openbaren weg, zonder geweld of bedreiging;
- 2°. Als de diefstal wordt gepleegd met braak, inklimming of valsche sleutels op plaatsen, die niet als bewoonde huizen worden aangemerkt of daarmede gelijkgesteld;
- 3°. Als de diefstal wordt gepleegd bij nacht door meer dan één persoon op plaatsen, die niet als bewoonde huizen worden aangemerkt of daarmede gelijkgesteld;
- 4°. Als de dief een huis- of loonbediende is, zelfs als hij den diefstal pleegt tegen personen, die hij niet dient, maar die zich bevinden hetzij in het huis van zijnen meester, hetzij in het huis, waar hij zijnen meester volgt; of als hij een werkman, gezelschap of leerling is in het huis, de werkplaats, den winkel of het magazijn van zijnen meester; of iemand, die in de woning, waar hij den diefstal pleegt, gewoon is te werken;
- 5°. Als de diefstal wordt gepleegd in eene herberg of een logement door iemand, die daarin is ontvangen.

Poging tot deze misdrijven is strafbaar.

337. Als een bewoond huis wordt aangemerkt elk gebouw, elke woning, elke hut, zelfs die niet grondvast is, elke verblijfplaats bestemd tot bewoning, ook zonder werkelijk bewoond te worden.

Met een bewoond huis wordt gelijkgesteld alles, wat daartoe behoort, als open plaatsen, werven, schuren, spijkers, stallen, gebouwen of getimmerden, daarin besloten, wat er het gebruik van moge zijn, en ook dan zelfs als zij binnen de algemeene omsluiting of omgeving eene bijzondere sluiting hebben.

338. Als eene besloten plaats wordt aangemerkt elk terrein omgeven door grachten, slooten, puntige palen, staketsels, planken, levende of doode heggen, of muren, waaruit ook bestaande, en welke de hoogte, diepte, de oudheid of de vervallen staat van deze verschillende afsluitingen ook moge zijn, wanneer er zelfs geene deur, voorzien met eenen sleutel, of op andere wijze sluitende, mogt wezen, of als de deur van geene

digte planken voorzien en gewoonlijk openmocht zijn.

339. De losse kooijen of afgezette plaatsen, bestemd om het vee in het land te omsluiten of bijeen te houden, waarvan ook gemaakt, worden mede aangemerkt als besloten plaatsen; en wanneer zij met losse hutten of andere schuilplaatsen voor de bewaarders verbonden zijn, worden zij aangemerkt als behoorende tot een bewoond huis.

340. Braak is elke verwringing, verbreking, schending, vernieling, wegneming van muren, daken, zolderingen, deuren, vensters, sloten, hangsloten, of andere gereedschappen of werktuigen, dienende om den doorgang af te sluiten of te beletten, en van elke andere soort van sluiting, welke ook.

341. Braak is buitenbraak of binnenbraak.

342. Buitenbraak is die, door middel van welke men zich kan dringen in de huizen, opene plaatsen, werven, besloten plaatsen, of wat er toe behoort, of in bijzondere gedeelten van woningen of verblijfplaatsen.

343. Binnenbraak is die, welke geschiedt aan binnendeuren of binnensluitingen, of aan kasten of andere gesloten meubels, nadat men is gekomen binnen de in het vorige artikel vermelde plaatsen.

Onder binnenbraak wordt begrepen het bloote wegnemen van kisten, dozen, pakken met doek of touw toegemaakt, en andere gesloten meubels, die eenige zaak inhouden, ofschoon de braak niet op de plaats zelve is geschied.

344. Inklimming is elke wijze om over de muren, deuren, daken, afdaken of andere sluiting te geraken in de huizen, gebouwen, opene plaatsen, werven, getimmerden van welken aard ook, tuinen en besloten plaatsen.

Het ingaan door eene opening van onder den grond, die niet tot ingang bestemd is, wordt gelijkgesteld met inklimming.

345. Valsche sleutels zijn alle haken, krombekken, keizers, loopers, nagemaakte, vervalschte, veranderde sleutels, of sleutels, die door den eigenaar, huurder, logementhouder, of persoon, die bij hem zijn intrek heeft genomen, niet bestemd waren voor de sloten, hangsloten of andere sluitingen, voor welke de schuldigde deze heeft gebruikt.

346. Ieder, die sleutels namaakt of vervalscht, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden

tot twee jaren, en geldboete van twaalf tot vijfenzeventig gulden.

Zoo de schuldige een slotenmaker van beroep is, wordt hij gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

Door deze bepalingen wordt niet te kort gedaan aan de toepassing der voorschriften over medepligtigheid, zoo daartoe gronden zijn.

347. Ieder, die door dwang, geweld of overmagt de onderteekening of de overgave van een geschrift, eene akte, eenen titel of enig stuk hoegenaamd, dat eene verbindtenis, beschikking of bevrijding inhoudt, asperst, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

348. De diefstallen niet afzonderlijk genoemd in deze afdeeling, de gaauwdieverijen en beurzensnijderijen worden, behoudens het bij het tweede lid van dit artikel bepaalde, gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaren, met of zonder geldboete van acht tot tweehonderd vijftig gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

Indien deze misdrijven gepleegd zijn ten aanzien van zaken beneden de waarde van vijftentwintig gulden, worden zij gestraft met gevangenisstraf van eene tot drie maanden, met of zonder geldboete van acht tot tweehonderd vijftig gulden. De waarde der onvreemde zaken wordt, zonder eenigen vorm, door den regter begroot.

Poging tot de in dit artikel bedoelde misdrijven is strafbaar.

TWEEDE AFDEELING.

Misdrijven begaan ter gelegenheid van faillissement, bij kennelijk onvermogen en bij surseance van betaling.

349. Als schuldig aan eenvoudige bankbreuk wordt gestraft de koopman, die bij regterlijk vonnis in staat van faillissement is verklaard, en zich bevindt in een of meer der volgende gevallen:

- 1°. Indien zijne persoonlijke verteringen, of die zijner huishouding, moeten geacht worden, in verhouding tot zijnen maatschappelijken

- stand, landaard en volkszedes, en middelen of inkomsten, buitensporig te zijn geweest;
- 2°. Indien de bij hem geleden verliezen geheel of grootendeels zijn ontstaan door spel, weddenschap of andere gewaagde en louter van het toeval afhankelijke ondernemingen;
 - 3°. Indien hij, terwijl de baten zijns boedels beneden de vijftig ten honderd van het bedrag zijner schulden waren, aanzienlijke geldopnemingen of belangrijke handelsondernemingen heeft gedaan;
 - 4°. Indien hij nog onbetaalde koopwaren, welke hij, binnen de zes maanden vóór zijn faillissement, op crediet heeft gekocht, beneden den marktprijs of de bekende waarde heeft verkocht;
 - 5°. Indien hij wisselbrieven, orderbiljetten, of ander papier, geschikt om in omloop te worden gebracht, heeft uitgegeven, geaccepteerd, geëndosseerd of geteekend, tot een bedrag, grooter dan twee malen het beloop van de baten zijns boedels;
 - 6°. Indien hij, kassier zijnde, hoewel niet valende in de termen van een der voorgaande nummers van dit artikel, en niet verkeerende in een der gevallen bij art. 351 aangewezen, niet bewijst buiten zijne schuld in staat van faillissement te zijn gekomen.

350. De straf van eenvoudige bankbreuk is gevangenisstraf van eene maand tot drie jaren.

351. Als schuldig aan bedriegelijke bankbreuk wordt gestraft de koopman, die bij regterlijk vonnis is verklaard te zijn in staat van faillissement, en zich bevindt in een of meer der volgende gevallen:

- 1°. Indien hij in zijne boeken, op zijne balansen, of op eenige andere wijze, uitgaven of verliezen heeft verduisterd;
- 2°. Indien hij eenig geld of papier, geldswaarde hebbende, eenige inschuld, koopmanschappen, waren, of andere roerende goederen verduisterd of aan zijne schuldeischers onttrokken heeft;
- 3°. Indien hij verdichte verkoopen van roerende of onroerende zaken, of ook verdichte geld-uitleeningen of schenkingen gedaan heeft;

- 4°. Indien hij schulden heeft verdict, door het maken van bedriegelijke geschriften ten behoeve van derden, of door zich, zonder oorzaak of genoten waarde, bij openbare of onderhandsche akte, met een bedriegelijk opzet, tot schuldenaar te stellen;
- 5°. Indien hij roerende of onroerende zaken voor zich, of voor zijne vrouw of kinderen, doch onder eenen anderen naam, heeft gekocht;
- 6°. Indien hij wisselbrieven, orderbiljetten of ander papier, geschikt om in omloop te worden gebragt, heeft afgegeven, zonder bij den betrokkene de noodige fondsen beschikbaar, noch een voldoende open crediet te hebben;
- 7°. Indien hij zaken, onder zijn beheer of in zijn bezit zijnde, doch aan anderen toebehoorende, heeft verkocht of verpand, of aan anderen overgedragen, zonder daartoe de bevoegdheid te hebben, en de gelden, daaruit voortgekomen, tot eigen gebruik heeft aangewend, of niet kan verantwoorden;
- 8°. Indien hij over gelden of geldswaarden, aan hem toevertrouwd, tot eigen gebruik of voordeel, heeft beschikt, of deze niet kan verantwoorden;
- 9°. Indien hij, ter misleiding van zijne schuldeischers, geene boeken of geene behoorlijk ingerigte boeken heeft gehouden, of indien hij deze heeft verminkt, vervalscht of geschonden, zoodat de ware staat zijns boedels niet is op te maken, of ook indien hij alle of eenige van zijne boeken heeft verduisterd, of te kwader trouw achtergehouden of vernietigd.

352. Bedriegelijke bankbreuk wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren. De vonnissen van veroordeeling worden, onverminderd het bepaalde bij art. 21, bekend gemaakt door plaatsing van een uittreksel in een der binnen de kolonie verschijnende nieuwsbladen.

353. Onverminderd de toepassing der algemeene regelen omtrent de medepligtigheid, worden medepligtig aan bedriegelijke bankbreuk verklaard, en met dezelfde

straf als zoodanig bankbreukige zelf gestraft zij, die, des bewust, ten behoeve van deze of ten nadeele van de schuldeischers, hebben medegewerkt om roerende of onroerende goederen geheel of ten deele te verduisteren of aan den boedel te onttrekken, of om verdichte verkoopen, gelduitleeningen of schenkingen te doen plaats hebben; alsmede zij, die, des bewust, verdichte schuldvorderingen ten laste van den gefailleerde hebben verkregen.

354. Met gevangenisstraf van een tot vijf jaren wordt gestraft hij, die bij regterlijk vonnis is verklaard in staat van kennelijk onvermogen, en zich bevindt in een of meer der gevallen, vermeld in de nummers 2, 3, 4, 5, 7 en 8 van art. 351.

De bepalingen van art. 353 zijn ten deze toepasselijk.

355. Met gevangenisstraf van eene tot zes maanden kan worden gestraft de koopman, die bij regterlijk vonnis in staat van faillissement is verklaard, en zich bevindt in een of meer der volgende gevallen:

- 1°. Indien hij niet heeft afgelegd de verklaring ter griffie, voorgeschreven bij art. 738 van het Wetboek van Koophandel;
- 2°. Indien hij bij de verklaring ten aanzien der vennootschap, onder welker firma hij handelde, niet heeft opgevolgd het bepaalde in het vierde lid van het even genoemd art. 738;
- 3°. Indien hij, zonder dat van kwade trouw blijkt, geene boeken of geene behoorlijk ingerigte boeken heeft gehouden, zoodat de ware staat zijns boedels daaruit niet is op te maken.

356. Met gevangenisstraf van veertien dagen tot drie maanden wordt gestraft de koopman, die, bij regterlijk vonnis in staat van faillissement, mitsgaders hij, die bij regterlijk vonnis in staat van kennelijk onvermogen verklaard zijnde, in de gevallen, waarin hem de verplichting daartoe, bij de wettelijke bepalingen is opgelegd, ofschoon behoorlijk geroepen, en zonder wettige verhindering, niet in persoon voor den regter is verschenen tot het geven van inlichtingen, of wel, verschenen zijnde, zich opzettelijk onttrekt aan het geven van die inlichtingen.

357. Met gevangenisstraf van eene maand tot vijf jaren wordt gestraft hij, die, surseance van betaling verzocht hebbende, bij het daartoe ingediend verzoekschrift te kwader trouw of zonder voldoende zorg opgemaakte staten, opgaven of lijsten heeft overgelegd, of te kwader trouw heeft gehandeld, in strijd met de artt. 886 en 887 van het Wetboek van Koophandel.

DERDE AFDEELING.

Opligting en andere soorten van bedrog.

§ 1. *Opligting, waarzeggerij, enz.*

358. Met gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaren, geldboete van vijftientwintig tot vijftienhonderd gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26, wordt gestraft hij, die zich, met het oogmerk om iemand voor het geheel of een gedeelte zijner bezittingen op te ligten, geld, geldswaarde hebbende papieren of andere zaken, verbindtenissen of kwijtingen doet afgeven, hetzij door gebruik te maken van valsche of verdichte namen of hoedanigheden, hetzij door valschelijk te doen gelooven aan het bestaan van ondernemingen of van eenigen invloed, eenig vermogen of crediet, hetzij door op te wekken de hoop of de vrees voor eenigen uitslag van zaken, eenig toeval of andere hersenschimmige gebeurtenis, hetzij door het bezigen van eenige andere bedriegelijke middelen hoegenaamd.

Indien de bedriegelijke handelingen het kenmerk dragen van valsheid in geschrifte, of van een ander misdrijf, waarop eene zwaardere straf dan de bij dit artikel bedreigde is gesteld, wordt die zwaardere straf toegepast.

359. Zij, die zich ophouden met waarzeggen, voorspellen of droomen uitleggen, worden gestraft met gevangenisstraf van een tot vijf dagen, en geldboete van vijf tot acht gulden, tezamen of afzonderlijk.

Al wat bestemd was tot het plegen van deze overtreding wordt verbeurdverklaard.

§ 2. *Misbruik van vertrouwen.*

360. Ieder, die misbruik maakt van de behoeften, de zwakheden of hartstogten van eenen minderjarige,

teneinde hem, tot zijn nadeel, te doen onderteekenen verbindtenissen, kwijtingen of bevrijdingen wegens het leenen van geld of roerende zaken, onder welken vorm die handeling ook gepleegd of vermomd moge zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaren, geldboete van ten hoogste een vierde der toegebragte schade en ten minste twaalf gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

361. Met gevangenisstraf van een tot vijf jaren, geldboete van vijftientwintig tot vijftienhonderd gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26, wordt gestraft ieder, die misbruik maakt van eene hem als zoodanig tot een bepaald einde toevertrouwde handteekening in blanco, door bedriegelijk boven deze eenige verbindtenis, kwijting of bevrijding te schrijven, waardoor de steller der handteekening benadeeld zoude kunnen worden.

Ingeval de handteekening in blanco hem niet als zoodanig, om daarvan voor een bepaald doel gebruik te maken, is terhandgesteld, wordt hij als schuldig aan valsheid in geschrifte gestraft.

362. Ieder, die ten nadeele der eigenaars, bezitters of houders, opzettelijk verduistert of weerloos maakt, of ook tot eigen voordeel verkoopt of aanwendt papieren, geldswaarde hebbende, gelden, koopwaren, kwijtingen, of alle andere geschriften, eene verbindtenis of bevrijding inhoudende, of andere roerende zaken, die hem alleen ter hand zijn gesteld bij wege van huur, van bewaargeving, van lastgeving, van bruikleening, van onderpand, of tot eenigen betaald wordende of niet betaald wordende arbeid, met verplichting om deze terug te geven of op te leveren, of om daarvan een bepaald gebruik te maken, wordt gestraft met de straffen in art. 360 gesteld, voor zooverre namelijk deze daden niet de kenmerken dragen van diefstal of van ontrouw in de waarneming van openbare bedieningen, noch tot diegene behooren, waartegen uit anderen hoofde eene zwaardere straf is bedreigd.

363. Met de straffen, in art. 360 vermeld, worden mede gestraft de geregtelijke bewaarders van inbeslaggenomen goederen, die geld of roerende zaken, aan hunne bewaring toevertrouwd, ten nadeele van een

ander, wie ook, opzettelijk verduisteren of weerloos maken.

De slotbepaling van het voorgaande artikel is ten deze toepasselijk.

364. Ieder, die, in een regtsgeding eenigen titel, eenig stuk of eenige memorie hebbende overgelegd, deze wederregtelijk terugneemt of verduistert, op welke wijze het ook zij, wordt gestraft met geldboete van twaalf tot honderd vijftig gulden.

Deze straf wordt toegepast door den regter, voor welken het regtsgeding aanhangig is.

§ 3. Koopen, in pand- of bewaringnemen, of ontvangen, onder welken titel ook, van zaken, behoorende tot de kleeding, uitrusting of wapening van militairen.

365. Hij, die, niet aan den militairen regtsdwang onderworpen, zonder oogmerk om desertie te bevorderen, militaire kleedingstukken, wapenen, of iets, dat zichtbaar tot de uitrusting of de onderscheidende kenmerken van eenen militair behoort, koopt, in pand of bewaring neemt, of onder welken titel ook ontvangt, zonder den persoon, van wien hij een of meer der voormelde zaken mogt hebben gekocht, in pand of bewaring genomen of onder welken titel ook ontvangen, te kennen of te kunnen aanwijzen, wordt gestraft met geldboete van honderd tot vijfhonderd gulden, of gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar.

366. Met geldboete van tien tot honderd gulden, en gevangenisstraf van zeven dagen tot eene maand, gezamenlijk of afzonderlijk, wordt gestraft hij, die, niet aan den militairen regtsdwang onderworpen, zonder oogmerk om desertie te bevorderen, en buiten het geval bedoeld bij het vorige artikel, van eenen militair van de zee- of landmagt, beneden den rang van officier, zaken, behoorende tot de kleeding, uitrusting of wapening, koopt, in pand of bewaring neemt of onder welken titel ook ontvangt, anders dan met het kennelijk doel om die zaken te herstellen of te reinigen.

Dit artikel is niet toepasselijk, indien de bedoelde zaken verkregen zijn bij verkoop op openbaar gezag of met schriftelijke toestemming, door of vanwege

den bevelvoerenden officier afgegeven, mits van een of ander behoorlijk blijke.

367. De in het eerste lid van het vorige artikel bedoelde zaken, welke als stukken van overtuiging voor den strafregter gediend hebben, worden ingeval van veroordeeling van dengene, bij wien zij zijn inbeslaggenomen, aan het militair gezag uitgeleverd.

368. Ingeval van berhaling kan het maximum der straffen, in art. 366 bedreigd, tot het dubbel worden verhoogd.

§ 4. Inbreuk op de bepalingen betreffende de speelhuizen, de loterijen en de pandhuizen.

369. Zij, die een huis houden, waar hazardspelen worden gespeeld, en die er het publiek toelaten, hetzij uit eigen beweging, hetzij op voorstel van de deel- of belanghebbenden, de bankhouders van die huizen, allen, die, zonder vergunning van den Gouverneur, loterijen aanleggen of houden, alle bestuurders, opzichters of agenten van deze inrigtingen worden gestraft met gevangenisstraf van twee tot zes maanden, geldboete van vijftig tot drieduizend gulden, en ontzetting van de regten en bevoegdheden vermeld in art. 26.

In alle gevallen worden verbeurdverklaard alle gelden of goederen, die bevonden worden ter speeltafel gebragt of in de loterij gelegd of ingezet te zijn, de goederen, werktuigen of gereedschappen, het toestel gebezigd of bestemd tot de spelen of loterijen, en de roerende zaken, welke strekken tot gebruik in of versiering van de plaatsen, waar de spelen of loterijen worden gehouden.

370. Met gevangenisstraf van een tot vijf dagen, en geldboete van drie tot vijf gulden, tezamen of afzonderlijk, worden gestraft zij, die op de straten, wegen, pleinen of openbare plaatsen loterij spelen, of andere hazardspelen aanleggen of houden.

De tafels, gereedschappen en toestellen dier spelen, de inleggelden en de prijzen worden verbeurdverklaard.

371. Zij, die, zonder vergunning van den Gouverneur, leenhuizen op pand of zekerheid oprigten of houden, of zich niet houden aan de voorwaarden hun bij of na het geven der vergunning opgelegd, worden

gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden, en geldboete van vijftig tot driehonderd gulden.

§ 5. *Belemmering in de vrijheid van bieden.*

372. Zij, die bij de toewijzing van den eigendom, het vruchtgebruik of den verhuur van roerende of onroerende zaken, van eene onderneming, eene leverantie, eenig ander werk of eenigen anderen dienst de vrijheid van bieden of aannemen belemmeren door feitelijkheden, geweld of bedreigingen, hetzij vóór, hetzij gedurende het bieden of het aannemen, worden gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden, en geldboete van vijftig tot tweeduizend vijfhonderd gulden.

Dezelfde straf wordt toegepast op hen, die de bidders door gaven, beloften of bedriegelijke kunstgrepen terughouden.

§ 6. *Inbreuk op de reglementen betrekkelijk de fabrieken, den handel en de kunsten.*

373. Elke inbreuk op algemeene verordeningen betrekkelijk uitgevoerd wordende voortbrengselen van Surinaamsche fabrieken, die ten doel hebben de goede hoedanigheid, de maat en den aard van het fabrikaat te waarborgen, wordt gestraft met geldboete van honderd tot vijftienhonderd gulden, en verbeurdverklaring der bedoelde voortbrengselen, gezamenlijk of afzonderlijk.

374. Elke zamenspanning tusschen degenen, die werklieden in het werk stellen, strekkende om, tegen regt en billijkheid aan, verlaging van werkloonen door te drijven, gevolgd door eene poging of een begin van uitvoering, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot eene maand, en geldboete van honderd tot vijftienhonderd gulden.

375. Elke zamenspanning van werklieden om tegelijkertijd het werk te doen ophouden, het werk in eene fabriek of werkplaats te verbieden, of te beletten dat andere werklieden er heen gaan of er blijven vóór of na zekere uren, en in het algemeen om den arbeid te schorsen, te beletten of in prijs te doen stijgen, wanneer er eene poging of een begin van uitvoering

van dit een of ander is, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene tot drie maanden.

De hoofden of aanleggers worden gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

376. Worden mede gestraft met de straf bij het vorige artikel bedreigd, en naar dezelfde onderscheiding, de werklieden, die eenige boete, verbod, ontzegging of eenige proscriptie, onder den naam van vervloeking of verdoeming, of welke benaming het zijn mag, uitspreken of aanzeggen, hetzij tegen de fabriekbestuurders en ondernemers van werken, hetzij tegen elkander.

377. Alle onderlinge vereeniging of zamenspanning tusschen de voornaamste inhebbers van dezelfde waren, de eerste levensbehoefden uitmakende, die ten doel heeft die waren niet of alleen tegen eenen zekeren prijs te verkoopen, wordt, indien zij een stijgen van die waren boven den prijs, waarop zij door de natuurlijke en vrije mededinging van den handel zouden gebragt zijn, veroorzaakt heeft, gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot twee jaren, en geldboete van honderd tot tienduizend gulden.

378. Ieder, die opzettelijk zilver voor goud, metalen van mindere waarde voor goud of zilver, geheel of gedeeltelijk onzuivere metalen voor zuivere, steenen of andere voorwerpen van geringe waarde voor edelgesteenten of voor andere kostbare voorwerpen verkoopt; die den koper bedriegt in den aard van eenige waar of koopmanschap; die, door het gebruik van valsche maten of gewigten, bedrog pleegt in de hoeveelheid van het verkochte, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot vijf jaren, en geldboete van honderd tot tweeduizend gulden.

De voorwerpen van dit misdrijf worden, indien zij nog aan den schuldige toebehooren, verbeurdverklaard; ook de valsche maten en gewigten worden verbeurdverklaard, en bovendien aan stukken gebroken.

379. Met gevangenisstraf van een tot vijf dagen, en geldboete van vijf tot acht gulden, tezamen of afzonderlijk, worden gestraft:

- 1°. Zij, die in hunne magazijnen, winkels, werkplaatsen of handelshuizen, of in de hallen, op de markten of openbare verkoopplaatsen, valsche maten of gewigten hebben;
- 2°. Zij, die zich bedienen van andere maten of

gewigten, als bij de algemeene verordeningen zijn vastgesteld.

De maten en gewigten, waarvan in dit artikel de rede is, worden verbeurdverklaard en aan stukken gebroken.

380. Wanneer de kooper en de verkooper zich, bij het sluiten van eenen koop en verkoop, bedienen van andere maten of gewigten dan die, welke zijn ingesteld bij algemeene verordening, is de kooper verstoken van elke regtsvordering tegen den verkooper terzake van bedrog, gepleegd met die verboden maten of gewigten; onverminderd de strafvordering terzake zoowel van dit bedrog, als van het gebruik der verboden maten en gewigten.

De straf ingeval van bedrog is die bedreigd bij art. 378.

§ 7. *Misdrijven van leveranciers.*

381. Ieder, die hetzij als lid van eene vennootschap of andere vereeniging, hetzij persoonlijk, is belast met leverantiën, ondernemingen of beheeringen voor rekening van de land- of zeemagt, en die, zonder door overmagt daartoe gedwongen te zijn, den dienst, waarmede hij belast was, doet ontbreken, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren, en geldboete van ten hoogste een vierde der veroorzaakte schade en ten minste tweehonderd vijftig gulden; alles onverminderd zwaardere straffen ingeval van verstandhouding met den vijand.

382. Wanneer het ontbreken of ophouden van den dienst te wijten is aan de agenten der leveranciers, worden dezen veroordeeld tot de in het vorige artikel bedreigde straffen.

De leveranciers en hunne agenten worden gelijkelijk gestraft, wanneer beiden deelnemen aan het misdrijf.

383. Wanneer openbare ambtenaren, agenten der regering, of in het algemeen personen door de regering aangesteld of bezoldigd, de schuldigen helpen om den dienst te doen ontbreken, worden zij gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren, onverminderd zwaardere straffen ingeval van verstandhouding met den vijand.

384. Wanneer, ofschoon de dienst niet mogt hebben ontbroken, de leveringen en werkzaamheden door nalatigheid zijn vertraagd, of zoo er bedrog is ten aanzien van den aard, de hoedanigheid of de hoeveelheid van den verrigten arbeid of van de geleverde zaken, worden de schuldigen gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaren, en geldboete van ten hoogste een vierde der veroorzaakte schade en ten minste vijftig gulden.

385. In de verschillende gevallen bij deze paragraaf voorzien kan de vervolging niet worden ingesteld dan op aanklagte der regering.

VIERDE AFDEELING.

Vernieling, bederving, beschadiging.

386. Ieder, die moedwillig brand sticht in gebouwen, schepen, schuitten, magazijnen, scheepswerven, bosschen, hakhout of oogsten, hetzij te veld staande, hetzij gekapt of gemaaid, hetzij ook dat het hout op hoopen is gestapeld of in bossen is vereenigd, en de oogst zich op hoopen of in bargeu bevindt; of wel in brandbare stoffen, geplaatst op zoodanige wijze, dat daardoor het vuur kan worden medegedeeld aan de genoemde zaken of eene van deze, wordt gestraft met den dood, wanneer te voorzien was, dat door de brandstichting eenig menschenleven in gevaar kon worden gebragt.

Wanneer dit niet te voorzien was, is de straf dwangarbeid van vijf tot twintig jaren.

In het laatste geval is art. 41 niet van toepassing.

387. Het vernielen van gebouwen, schepen of schuitten door het doen springen van eene mijn wordt gestraft met de in het vorige artikel bedreigde straffen, naar de onderscheidingen daarbij vermeld.

388. De bedreiging met brandstichting in eene woning of eenig ander eigendom wordt gestraft met de straf gesteld op bedreiging met moord, en volgens de onderscheidingen vermeld in de artt. 251, 252 en 253.

389. Ieder, die moedwillig, door welk middel ook, gebouwen, bruggen, dijken, aangelegde wegen of andere werken, die hij weet dat aan anderen toebehooren, geheel of gedeeltelijk vernielt of omverwerpt, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

en geldboete van ten hoogste een vierde der toegebrachte schade en ten minste vijftig gulden.

Zoo er iemand bij is omgekomen of gekwetst, wordt de schuldige gestraft, in het eerste geval met den dood, en in het tweede geval met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren.

390. Ieder, die zich feitelijk verzet tegen het maken van werken, die op gezag der regering worden aangelegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaren, en geldboete van ten hoogste een vierde der toegebrachte schade en ten minste acht gulden.

Zij, die, op de wijze voorzien in art. 30 n°. 1 of 4, aanleiding geven tot het plegen van dit misdrijf, ondergaan het maximum der bedreigde straf.

391. Ieder, die moedwillig, op welke wijze ook, registers, minuten of oorspronkelijke akten van het openbaar gezag, titels, brieven, wisselbrieven, handels- of bankgeschriften, die eenige verbindtenis, beschikking of bevrijding inhouden, verbrandt of vernietigt, wordt gestraft als volgt:

Wanneer de verbrande of vernietigde stukken zijn akten van het openbaar gezag, handels- of bankgeschriften, is de straf dwangarbeid van vijf tot tien jaren;

Zoo het een ander stuk is, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, en geldboete van vijftig tot honderd vijftig gulden.

392. Elke plundering, elke vernieling van eetwaren of andere roerende zaken, begaan met openbaar geweld door eene vereeniging of eene bende, wordt gestraft met dwangarbeid van vijf tot vijftien jaren, en geldboete van honderd tot tweeduizend vijfhonderd gulden.

393. Echter worden zij, die bewijzen door opzetting of aanzoek te zijn gebragt tot deelneming aan deze gewelddadigheden, slechts gestraft met dwangarbeid van vijf tot tien jaren.

394. Bij plundering of vernieling van granen, meel, meelachtige zelfstandigheden, brood, wijn of andere dranken, zijn de hoofden der vereenigingen of benden, en zij, die tot het misdrijf aansporen of opzetten, strafbaar met het maximum der in art. 392 bedreigde straffen.

395. Ieder, die, door een bijtend vocht of door

eenig ander middel, moedwillig koopwaren of grondstoffen, dienende tot bewerking, bederft, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot twee jaren, en geldboete van ten hoogste een vierde der toegebrachte schade en ten minste acht gulden.

Wanneer het misdrijf wordt begaan door een werkmans der fabriek of een bediende van het handelshuis, is de straf gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, onverminderd de gemelde geldboete.

396. Ieder, die te veld staanden oogst, van zelf opgekomen of aangelegd plantsoen verwoest, wordt gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren.

397. Ieder, die, geen eigendom, vruchtgebruik of genot hebbende van een stuk gronds of van een regt van over- of doorgang, daar op- of overgaat in den tijd dat de grond bezet is met rijpe of rijpende vruchten, wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot vijf dagen, en geldboete van drie tot vijf gulden, tezamen of afzonderlijk.

398. Ieder, die vee, rij-, last- of trekdieren doet of laat loopen op eens anders bezaaiden, bepooten of in den oogst staanden grond, wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot acht dagen, en geldboete van vijf tot vijftwintig gulden, tezamen of afzonderlijk.

399. Ieder, die een of meer boomen, die hij weet dat aan anderen toebehooren, velt, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot zes maanden voor elken boom, met dien verstande, dat de gezamenlijke gevangenisstraf de vijf jaren niet mag tebovengaan.

400. De straffen zijn dezelfde voor elken boom, die geschonden, afgehakt of van zijne schors beroofd is, zoodat hij er van sterven moet.

401. Bij verwoesting van een of meer gezette enten is de gevangenisstraf voor elke ent van zes dagen tot twee maanden, met dien verstande, dat de gezamenlijke gevangenisstraf de twee jaren niet mag tebovengaan.

402. Het minimum der straf is twintig dagen in de gevallen voorzien bij de artt. 399 en 400, en tien dagen in het geval voorzien bij art. 401, zoo de boomen waren geplant op openbare pleinen, wegen, straten of paden.

403. Ieder, die graan of beestenvoeder, dat hij

weet dat aan een ander toebehoort, afsnijdt, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot twee maanden.

404. De gevangenisstraf is van twintig dagen tot vier maanden, als het graan wordt afgesneden voordat het tot rijpheid is gekomen.

405. In de gevallen, voorzien bij de artt. 396 tot 404, wordt de schuldige gestraft met het maximum van de in elk artikel bedreigde straf, zoo het feit wordt gepleegd uit haat tegen een openbaar ambtenaar terzake van zijne bediening, of zoo het feit wordt gepleegd bij nacht.

406. Elke verbreking of vernieling van gereedschappen van landbouw, van kooijen of afgezette plaatsen voor beesten, of van de hutten van bewaarders wordt gestraft met gevangenisstraf van eene maand tot een jaar.

407. Ieder, die paarden of andere rij-, last- of trek-dieren, hoornvee, schapen, geiten of varkens, of visch in vijvers, kommen of bewaarplaatsen vergiftigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van een tot vijf jaren, en geldboete van acht tot honderd vijftig gulden.

408. Zij, die zonder noodzakelijkheid een der in het vorige artikel vermelde dieren dooden, worden gestraft als volgt:

Zoo dit geschiedt in gebouwen, besloten plaatsen en wat daartoe behoort, of op den grond, waarvan de meester van het gedooode dier eigenaar, huurder, bruiker, pachter of opzigter is, is de straf gevangenisstraf van twee tot zes maanden;

Zoo dit geschiedt op plaatsen, waarvan de schuldige eigenaar, huurder, bruiker, pachter of opzigter is, is de straf gevangenisstraf van zes dagen tot eene maand;

Zoo dit geschiedt op eene andere plaats, is de straf gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes weken.

Het maximum der straf wordt toegepast bij schending van sluiting.

409. Zij, die zonder noodzakelijkheid een der in art. 407 vermelde dieren wonden of verminken, worden, volgens de onderscheidingen vermeld in art. 408, gestraft met de helft van de aldaar bedreigde straffen.

Bij schending van sluiting wordt het maximum der straf toegepast.

410. Ieder, die zonder noodzakelijkheid een huisdier

doodt op eene plaats, van welke de meester van dit dier eigenaar, huurder, bruiker, pachter of opzigter is, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot zes maanden.

Het maximum der straf wordt toegepast bij schending van sluiting.

411. In de gevallen, voorzien bij de artt. 396 en 399 tot 410, wordt eene geldboete uitgesproken van ten hoogste een vierde der teruggave en schadevergoeding en ten minste acht gulden.

412. Ieder, die, geheel of ten deele, grachten of slooten dempt, sluitingen, waarvan ook gemaakt, vernielt, levende of doode heggen afhakt, afsnijdt of uithaalt; ieder, die grensteekenen of hoekboomen of andere boomen, geplant om de grensscheiding tusschen verschillende erven aan te wijzen of als zoodanig erkend, verzet of wegneemt, wordt gestraft met gevangenisstraf van eene tot zes maanden, en geldboete van vijftientwintig tot driehonderd gulden.

413. Het in brand geraken van roerende of onroerende eigendommen van een ander, veroorzaakt door de oudheid of door het verzuim van herstel of reiniging der naburige ovens, schoorsteen, smidsen, huizen of werkplaatsen; of door vuren aangestoken in de velden op eenen afstand van minder dan honderd ellen van gebouwen, bosschen, heiden, hout, boomgaarden, plantsoen, heggen, barge, graanstapels, stroo, hooi, beestenvoeder, of van elke andere verzameling of bewaarplaats van brandbare stoffen; of door vuur of licht zonder genoegzame voorzorg aangebracht of achtergelaten, of door het tengevolge van achteloosheid of onvoorzigtiglijk doen afgaan of aansteken van vuurwerken, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden, en geldboete van vijftientwintig tot tweehonderd vijftig gulden, tezamen of afzonderlijk.

414. Ieder houder of bewaarder van dieren, vermoedelijk aangedaan door eene besmettelijke ziekte, die daarvan niet dadelijk kennis geeft aan het hoofd van de politie der plaats, waar deze zich bevinden, en die, zelfs voordat hij antwoord heeft ontvangen op die kennisgeving, deze dieren niet opgesloten houdt, wordt gestraft met gevangenisstraf van zes dagen tot twee maanden, en geldboete van acht tot honderd gulden.

415. Zij, die, in weerwil van het verbod der bevoegde magt, hunne besmette dieren vereenigd laten met andere, worden gestraft met gevangenisstraf van twee tot zes maanden, en geldboete van vijftig tot tweehonderd vijftig gulden.

416. Zoo uit de in het vorige artikel vermelde vereeniging besmetting onder andere dieren ontstaat, worden zij, die gehandeld hebben in strijd met de bevelen der bevoegde magt, gestraft met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren, en geldboete van vijftig tot vijfhonderd gulden, alles onverminderd de uitvoering der algemeene verordeningen over de ziekten der dieren, en de toepassing der daarin bedreigde straffen.

Slotbepaling van dit hoofdstuk.

417. Wanneer de wanbedrijven en overtredingen, waarvan in dit hoofdstuk gesproken wordt, worden gepleegd door ambtenaren of ondergeschikte beambten en bedienden der politie, is de gevangenisstraf van niet minder dan eene maand en van niet meer dan een derde boven het maximum der straf, die zoude kunnen worden toegepast op iederen anderen schuldige aan hetzelfde wanbedrijf of dezelfde overtreding.

SLOTBEPALINGEN VAN DIT WETBOEK.

418. Ten aanzien van onderwerpen, die niet geregeld zijn bij dit Wetboek, maar bij andere algemeene verordeningen, reglementen en keuren, of bij andere verbindende wettelijke verordeningen en besluiten, niet behoorende tot het Oud-Hollandsche of Romeinsche regt, blijft de regter die algemeene verordeningen, reglementen, keuren of andere verbindende wettelijke verordeningen en besluiten toepassen.

419. De bepalingen van dit Wetboek zijn niet toepasselijk op de door aan den militairen regtdwang onderworpen personen gepleegde misdrijven, waartegen bij algemeene of bij andere verbindende wettelijke verordeningen en besluiten is voorzien.

420. In de gevallen, waarin bij algemeene of bij andere verbindende wettelijke verordeningen en besluiten, die van kracht zijn en, ingevolge art. 418, van kracht blijven op het tijdstip der invoering van dit Wetboek, op een misdrijf eene straf is gesteld,

welke niet in dit Wetboek is opgenomen, past de regter van de in dit Wetboek omschreven straffen diegene toe, welke het meest nabijkomt aan de straf, waarmede het misdrijf oorspronkelijk is bedreigd.

De onbepaalde straffen, bij die verordeningen of besluiten bedreigd, worden vervangen door gevangenisstraf van hoogstens een jaar, en geldboete van hoogstens driehonderd gulden, tezamen of afzonderlijk.

WETBOEK

VAN

STRAFVORDERING

VOOR DE KOLONIE

SURINAME.

WETBOEK VAN STRAFVORDERING.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. Niemand mag tot straf vervolgd of veroordeeld worden, dan op de wijze en in de gevallen bij algemeene verordening voorzien.

2. Tot strafvordering zijn alleen gerechtigd de ambtenaren, welke bij algemeene verordening daartoe bevoegd zijn verklaard.

3. Behalve in de gevallen, bij algemeene verordeningen voorzien, kan de vergoeding van schade, door eenig misdrijf veroorzaakt, alleenlijk bij eene afzonderlijke burgerlijke regtsvordering vervolgd worden.

4. Gedurende den loop van de regtsvervolging tot straf blijft de regtsvordering tot vergoeding van schade voor den burgerlijken regter geschorst, onverminderd de behoedmiddelen bij algemeene verordening veroorloofd.

5. Geene regtsvervolging tot straf kan gestuit of geschorst worden door het afzien van de burgerlijke regtsvordering, tenzij in de gevallen bij algemeene verordening voorzien.

6. Indien de verdediging van den beklaagde of beschuldigde een geschilpunt van burgerlijk regt betreft, van welks beslissing de regter oordeelt, dat de waardering van het feit afhangt, aan denzelfden als misdrijf ten laste gelegd, zal de regtsvervolging met of zonder tijdsbepaling worden geschorst.

Indien de beklaagde of beschuldigde in bewaring is, zal de regter zijne voorloopige invrijheidstelling kunnen gelasten.

7. Het regt tot strafvordering vervalt:

1°. Door den dood van den beklaagde of beschuldigde;

2°. Door verjaring;

Alles overeenkomstig den achttienden titel.

8. Een ingezetene der kolonie zich buiten de kolonie schuldig of medepligtig makende aan misdrijven, door welke, volgens de bijzondere bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, de rust en veiligheid van de kolonie in gevaar gebragt of benadeeld worden; of aan eenig misdrijf ten aanzien van binnen de kolonie wettig gangbare geldmunten, of aan het namaken of

vervalschen van eenige in de kolonie wettiglijk bestaande effecten of bankbiljetten, gelijk ook van eenige zegels, stempels of merken, welke op openbaar gezag gebruikt worden, zal naar het in de kolonie bestaande regt vervolgd en gestraft worden, en zulks zonder onderscheid of de wetten van het land, alwaar zoodanig misdrijf is gepleegd, eene zwaardere of eene lichtere, of wel in het geheel geene straf op hetzelfde misdrijf stellen mogten.

De bepalingen van dit artikel zijn mede toepasselijk op hen, die, geene ingezetenen der kolonie zijnde, zich aan zoodanige misdrijven hebben schuldig of medepligtig gemaakt, en binnen de kolonie mogten worden gevat, of ten verzoeke der regering zijn uitgeleverd.

9. Insgelijks zullen, na aanhouding binnen de kolonie of verkregen uitlevering, volgens het in de kolonie bestaande regt worden vervolgd en gestraft:

1°. Ingezeten en der kolonie, welke zich buiten de kolonie hebben schuldig of medepligtig gemaakt aan eenig misdrijf hoegenaamd tegen ingezetenen der kolonie;

2°. Ingezeten en der kolonie, welke zich buiten de kolonie tegen wien ook, en omgekeerd allen, wie ook, die zich daarbuiten tegen ingezetenen der kolonie hebben schuldig of medepligtig gemaakt aan moord, brandstichting, diefstal gepaard met braak, of met mishandeling, gewapenderhand, of bij vereeniging van meer dan twee personen en met verzwarende omstandigheden gepleegd, mitsgaders aan het namaken en in omloop brengen van valsche of vervalschte wisselbrieven.

10. In de gevallen, bij het voorgaande artikel vermeld, zal er geene vervolging of veroordeeling tegen de beklaagden kunnen plaats grijpen, indien zij, ter zake dier misdrijven, bij een vonnis door den buitenlandschen regter zijn vrijgesproken, of veroordeeld en gestraft geworden.

11. Alle exploiten van beteekening aan en dagvaarding van beschuldigten, beklaagden, verdachten, getuigen, deskundigen en anderen, waarvan in dit Wetboek wordt gesproken, geschieden door eenen deurwaarder of dienaar van de openbare magt, aan den persoon, of

ter plaatse en op de wijze als bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering voor het doen van exploiten is voorgeschreven.

Echter worden de exploiten van beteekening aan en dagvaarding van beschuldigten, beklaagden en verdachten, die zich in hechtenis bevinden, steeds aan den persoon gedaan.

EERSTE TITEL.

VAN HET OPSPOREN DER MISDRIJVEN.

EERSTE AFDEELING.

Van de ambtenaren belast met de opsporing der misdrijven.

12. Met het opsporen der misdaden en wanbedrijven zijn, volgens de onderscheidingen bij algemeene verordening gemaakt, de hierna volgende ambtenaren belast, elk voor zooveel aangaat de uitgestrektheid van het grondgebied, voor hetwelk hij is aangesteld en beëdigd:

- 1°. De procureur-generaal;
- 2°. De districts-commissarissen;
- 3°. De commissarissen van politie;
- 4°. De officieren en onderofficieren der marechaussee of gewapende politie;
- 5°. Van de agenten of andere beambten van politie, en van de brigadiers en manschappen der marechaussee of gewapende politie, de zoodanigen, die door een der ambtenaren onder n°. 1, 2 of 3 schriftelijk zijn gemagtigd;
- 6°. Alle andere ambtenaren, in zaken bij algemeene verordening aan hunne waakzaamheid toevertrouwd.

13. De in het voorgaande artikel genoemde ambtenaren hebben het regt om, in de uitoefening van hunne ambtsverrigtingen, de openbare burgerlijke of de gewapende magt onmiddellijk in te roepen.

De onder n°. 5 van dat artikel genoemden zijn hiervan uitgezonderd. Dezen zullen zich te dien einde vervoegen bij de ambtenaren, onder wier bevelen zij zijn gesteld.

14. Elke gestelde magt, elk openbaar ambtenaar, die in de uitoefening van zijne bediening kennis be-

komt van een misdrijf, zal gehouden zijn daarvan dadelijk den procureur-generaal berigt te geven, en aan denzelven ambtenaar al de bescheiden, processen-verbaal en akten, die tot de zaak betrekkelijk zijn, in te zenden.

15. Een ieder, die getuige is geweest van eenen aanslag, hetzij tegen de openbare rust of veiligheid, hetzij tegen iemands leven of eigendom, zal desgelijks gehouden zijn daarvan dadelijk berigt te geven aan den procureur-generaal, of aan een der hulpofficieren.

De vorenstaande bepaling is niet toepasselijk op de personen, bij het tweede en derde lid van art. 60 vermeld.

16. De schriftelijke klagten en aangiften zullen moeten worden onderteekend.

De mondelinge klagten en aangiften zullen door den ambtenaar, die dezelve ontvangt, in geschrifte worden gesteld, en zoo door hem, als door den klager of aangever, worden onderteekend, zoo deze kan schrijven.

17. De ambtenaren en beambten, vermeld onder n°. 2, 3, 4 en 5 van art. 12, zijn belast met het nasporen der overtredingen. Zij ontvangen de berigten, aangiften en klagten daartoe betrekkelijk, of maken zelve een proces-verbaal van hunne bevinding op.

De processen-verbaal, door hen te dien einde op te maken, zullen inhouden den aard en de omstandigheden der overtredingen, den tijd wanneer, en de plaats waar dezelve zijn bedreven, mitsgaders de bewijzen of aanwijzingen ten laste van de vermoedelijk schuldigen.

18. Binnen den kortst mogelijken tijd doen zij alle stukken en narigten ter zake dier overtredingen geworden aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongereg.

De beambten, vermeld onder n°. 5 van art. 12, doen de door hen opgemaakte processen-verbaal toekomen aan den ambtenaar, onder wiens bevelen zij gesteld zijn, welke laatste met de in het eerste lid van dit artikel bedoelde opzending is belast.

TWEDE AFDEELING.

Van den procureur-generaal.

19. De procureur-generaal is ambtshalve belast met

de nasporing en vervolging van alle misdrijven, waarvan de kennisneming behoort aan het hof van justitie.

Hij houdt tevens toezigt op de nasporing en vervolging ter zake van overtredingen, en kan aan de ambtenaren daarmede belast de noodige bevelen daartoe geven.

20. In zaken van overspel, hoon, laster of schennis van vrijwillige bewaargeving, zal het openbaar ministerie geene nasporing of vervolging kunnen doen dan op klagte der beleedigde partij.

In die gevallen wordt, bij intrekking der klagte, zelfs de reeds aangevangen vervolging gestaakt, mits die intrekking vóór de sluiting van het onderzoek ter terechtzitting geschiede, en vergezeld ga van de betaling, in handen van den griffier, van het bedrag der reeds aangewende kosten.

21. De bepaling van het eerste lid van het voorgaande artikel is niet toepasselijk op hoon of laster, jegens den Koning, de leden van het Koninklijk Huis of de openbare gestelde magten gepleegd.

22. De procureur-generaal zal zorg dragen voor de verzending, de beteekening en de uitvoering der bevelschriften, die door den regter, in het beleid der zaak, zullen worden gegeven.

23. Wanneer de procureur-generaal door klagte of aangifte, of op eenige andere wijze, is onderrigt, dat een misdrijf is gepleegd, zal hij verplicht zijn, naar omstandigheden, aanvankelijk alle narigten te verzamelen en in te winnen, welke dienstig kunnen zijn om over de zaak licht te verspreiden.

24. De procureur-generaal zal, wanneer daartoe termen zijn, de stukken aan de regter-commissaris doen toekomen, met zoodanige requisitoiren als hij zal geraden achten.

25. Indien het hof van justitie, op de klagte van den belanghebbende, of op eene andere voldoende wijze, bevindt, dat er verzuim plaats heeft in het vervolgen van een misdrijf, zal het den procureur-generaal kunnen gelasten om te dien aanzien verslag te doen, en hem voorts kunnen bevelen om ter zake der opgegeven daadzaken, zoo daartoe termen zijn, vervolgingen in te stellen of te doen instellen, of wel de reeds aangevangen vervolgingen met den noodigen spoed voort te zetten of te doen voortzetten.

DERDE AFDEELING.

Van de hulpofficieren.

26. De ambtenaren, vermeld onder n°. 2, 3 en 4 van art. 12, zullen, als hulpofficieren, de klagten of aangiften ontvangen van de misdaden en wanbedrijven, gepleegd in de plaatsen, waar zij hunnen gewonen dienst verrigten.

27. Ingeval van gelijktijdige bemoeijing van den procureur-generaal en van de hulpofficieren, zullen laatstgemelden zich van alle verdere bemoeijingen onthouden, en dezelve aan den procureur-generaal overlaten, tenware deze hun gelasten mogt in de door hen aangevangen verrigtingen voort te gaan of hem behulpzaam te zijn.

28. De hulpofficieren zullen de aangiften, de processen-verbaal en andere akten, door hen in zaken van hunne bevoegdheid opgemaakt, onverwijld aan den procureur-generaal inzenden, welke gehouden zal zijn daarmede te handelen, zooals in de artt. 23 en 24 is gezegd.

De processen-verbaal zullen zijn gedagteekend, en zooveel mogelijk inhouden den aard en de omstandigheden van het misdrijf, den tijd wanneer en de plaats waar hetzelfde is begaan, mitsgaders de bewijzen of aanwijzingen ten laste van den vermoedelijk schuldige.

29. Zij zullen dit insgelijks doen ingeval van klagte of aangifte van andere misdrijven, dan met welker onderzoek en nasporing zij onmiddellijk belast zijn, en de procureur-generaal zal gehouden zijn daarmede insgelijks overeenkomstig het bepaalde bij de artt. 23 en 24 te handelen.

30. De hulpofficieren zijn gehouden om, op de vordering van den procureur-generaal, alle zoodanige narigten te geven en onderzoek te bewerkstelligen ter zake van misdaden en wanbedrijven, als met welker vervolging deze ambtenaren worden belast, gelijk ook, in het beheer der justitie en regterlijke politie, de bevelen na te komen, welke hun door denzelfden worden gegeven.

VIERDE AFDEELING.

Van ontdekking op heeter daad.

31. Ingeval van ontdekking of vervolging van een

misdrif op heeter daad, zullen de ambtenaren bij art. 12 vermeld verplicht en gehouden zijn onmiddellijk alles aan te wenden, wat dienstig kan zijn, niet alleen om het feit tot klaarheid te brengen, maar ook om den dader in handen te krijgen; alles overeenkomstig hetgeen bij de volgende artikelen is vastgesteld.

32. Ontdekking op heeter daad heeft plaats, wanneer het misdrijf, terwijl hetzelfde gepleegd wordt, of terstond nadat hetzelfde is gepleegd, ontdekt wordt, of wanneer iemand terstond daarna als dader door het openbaar gerucht wordt vervolgd, of bij hem goederen, wapenen, werktuigen of papieren worden gevonden, welke aanduiden, dat hij dader of medeplichtig is.

33. Ingeval van misdrijf op heeter daad ontdekt, is elk dienaar van de openbare magt verplicht, en een iegelijk bevoegd, den verdachte aan te houden en voor den procureur-generaal of een der hulpofficieren te brengen.

Deze laatste moet den aangehoudene dadelijk met de inbeslaggenomen goederen, wapenen, werktuigen of papieren aan den procureur-generaal overleveren, teneinde overeenkomstig de artt. 23 en 24 worde gehandeld.

Indien er termen zijn tot voorloopige aanhouding, vaardigt de procureur-generaal, na den verdachte te hebben gehoord, het bevel daartoe tegen hem uit. Dit bevel wordt onder dezelfde omstandigheden door den hulpofficier uitgevaardigd, wanneer de aangehoudene niet dadelijk aan den procureur-generaal kan worden overgeleverd.

34. De dienaren der openbare magt zullen de weggenomen goederen ter plaatse, waar die zijn heengevoerd, nasporen en in bewarende hand stellen. Nogtans mogen zij daartoe in huizen, werkplaatsen, getimmeren en daaraan belendende omschutte en omheinde plaatsen, niet alléén binnentreden, dan ingeval zij zich door eigen bevinding overtuigd hebben, dat de weggenomen goederen daarheen gevoerd zijn. Wanneer zij dit slechts aan de berigten van anderen ontleenen, of uit de omstandigheden gissen, mogen zij tot de huiszoeking niet overgaan, dan in het bijzijn van een hulpofficier of ander regterlijk ambtenaar.

Het daarvan op te maken proces-verbaal wordt mede-

onderteehend door den ambtenaar, in wiens tegenwoordigheid de huiszoeking heeft plaats gehad.

35. In het geval van misdrijven, tegen welke eene lijf- of onteerende straf is bedreigd, zal de procureur-generaal handelen zoodanig, als bij dit en bij de volgende artikelen tot art. 47 is voorgeschreven.

Hij zal zich, indien zulks noodig is, onverwijld begeven naar de plaats, alwaar de daad gepleegd is, om aldaar de vereischte processen-verbaal op te maken, teneinde te doen blijken van het bestaan des misdrijs, den staat van deszelfs voorwerp en de gesteldheid der plaats, en om de verklaringen in te winnen van degenen, die tegenwoordig mogten zijn geweest, of van de bureu, huisgenooten of anderen, die men vermoeden kan in staat te zijn om ophelderingen of narigten nopens het feit te geven, welke allen hunne verklaringen zullen moeten teekenen; zullende, bij weigering, daarvan melding moeten worden gemaakt.

Hij is verplicht den regter-commissaris onverwijld te verwittigen, dat hij zich naar de plaats des misdrijs begeeft, doch hij behoeft dien ambtenaar niet af te wachten.

Zoodra de regter-commissaris op de plaats des misdrijs tegenwoordig is, zullen alle bemoeijingen, in deze afdeeling vermeld, door hem op requisitoir van het openbaar ministerie worden verrigt.

36. De procureur-generaal zal mogen bevelen, dat niemand, wie het ook zij, het huis verlate of zich van de plaats verwijdere, tot na den afloop van het onderzoek te dier plaatse.

De overtreders van zoodanig bevel zullen kunnen worden gevat, en tot na het sluiten van het proces-verbaal aangehouden; zij zullen daarenboven door den bevoegden regter tot eene gevangenisstraf kunnen worden veroordeeld, den tijd van tien dagen niet tebovengeaande.

37. Hij zal, in de gevallen van ontdekking op heeter daad, mogen bevelen, dat de vermoedelijk schuldigen in verzekering worden genomen en voor hem gebragt; na derzelver verhoor zal hij tegen hen een bevel van voorloopige aanhouding mogen uitvaardigen, en daarbij aanduiden de plaats, alwaar de aangehoudene zal worden in verzekering gebragt.

38. Hij zal inbeslag nemen de wapenen, en al

hetgeen tot het plegen van het misdrijf blijkt of schijnt gediend te hebben of bestemd te zijn geweest, gelijk ook alles, wat dienen kan om de waarheid aan den dag te brengen.

Hij zal den verdachte aanmanen om zich te verklaren over de inbeslaggenomen voorwerpen, welke hem zullen worden vertoond.

Hij zal van dit alles een proces-verbaal opmaken, hetwelk ondertekend zal worden door den verdachte, of, bij weigering, zal daarvan worden melding gemaakt.

39. Indien de aard van het misdrijf zoodanig is, dat het bewijs waarschijnlijk kan worden verkregen uit de papieren of andere stukken en zaken in het bezit van den verdachte, zal de procureur-generaal, zoo mogelijk vergezeld door den ambtenaar bij art. 34 aangewezen, zich terstond ter woonstede van den verdachte begeven, om aldaar datgene op te sporen, wat hij nuttig zal oordeelen om de waarheid aan het licht te brengen.

Hij zal daarvan proces-verbaal opmaken, en de papieren of andere stukken onder zich nemen.

40. Behalve in de woning van den verdachte kan de procureur-generaal, tot ontdekking van het misdrijf, huiszoeking doen in de woning, waarin het misdrijf gepleegd is, bij opkoopters van goederen, alsmede in herbergen, koffijhuizen en andere openbare plaatsen.

41. De door hem inbeslaggenomen voorwerpen zullen besloten en verzegeld worden in eenen omslag, waarop door hem gesteld zal worden de behoorlijke aantekening van den dag, waarop zij inbeslaggenomen zijn.

Indien dezelve niet geschikt zijn om in eenen omslag te worden gesloten, zal aan dezelve door hem eene strook papier met zijn zegel worden vastgehecht, op welke de bovengemelde aantekening door hem zal gesteld en ondertekend zijn.

42. De verrigtingen, in de drie voorgaande artikelen voorgeschreven, zullen geschieden in bijwezen van den verdachte, ingeval hij gevat is geworden; de voorwerpen zullen hem worden voorgehouden, teneinde dezelve te erkennen, en te waarmerken, zoo daartoe termen zijn, en ingeval van weigering zal daarvan in het proces-verbaal melding worden gemaakt.

43. De procureur-generaal zal, wanneer dit vereischt worden mogt, zich doen vergezellen van een

of twee personen, die voorondersteld kunnen worden door hunne kunst of hun beroep in staat te zijn om den aard en de omstandigheden van het misdrijf wel te beoordeelen.

44. Ingeval van eenen geweldigen dood, of van eenen dood waarvan de oorzaak verdacht is, gelijk mede bij zware verwondingen, poging tot vergiftiging en andere aanslagen op iemands leven, zal hij zich doen vergezellen van een of twee artsen of heelmeeesters, die verslag zullen geven omtrent de oorzaken van den dood of van de wonden, en den staat van het lijk of van het ligchaam van den beleedigde.

De personen, welke in de gevallen van dit en het voorgaande artikel opgeroepen zijn, zullen in handen van den procureur-generaal den eed of de belofte afleggen, dat zij hem verslag naar hun geweten zullen geven.

45. De deskundigen, artsen of heelmeeesters, bij de artt. 43 en 44 vermeld, welke mogten weigeren hunne diensten aan de justitie te leenen, kunnen, door den bevoegden regter, in eene geldboete van ten hoogste vijftig gulden worden veroordeeld.

46. De processen-verbaal, akten, stukken en instrumenten, ingevolge de voorgaande artikelen opge maakt of inbeslaggenomen, zullen onverwijld door den procureur-generaal, met de requisitoiren, welke hij ten dienste der justitie noodzakelijk zal achten, overeenkomstig het vastgestelde bij art. 24, aan den regter-commissaris worden ingediend.

47. Indien er naar aanleiding van art. 33 of 37 een bevel van voorloopige aanhouding is uitgevaardigd, geeft de procureur-generaal daarvan onverwijld kennis aan het hof van justitie, onder indiening van zijn requisitoir tot het verleenen van een bevel van gevangenhouding.

Wanneer laatstgemeld bevel door het hof van justitie niet verleend is binnen drie dagen na de ontvangst der kennisgeving, wordt de verdachte van regtswege invrijheidgesteld.

48. Bij verhindering of bij ontstenteuis van den procureur-generaal, zullen de hulpofficieren de bemoeijingen waarnemen, waarvan in de artt. 35 tot 44 gehandeld wordt.

De laatsten zullen zich echter aanstonds van alle

verdere bemoeijingen onthouden, zoodra de procureur-generaal aanwezig is, tenware deze hun gelasten mogt in de door hen aangevangen verrigtingen voort te gaan of hem behulpzaam te zijn.

49. Ook buiten ontdekking op heeter daad, wanneer ingeval van misdrijf, terzake waarvan volgens art. 77 een bevel van gevangenneming kan worden verleend, uit het voorloopig door den hulpofficier ingestelde onderzoek, gewigtige, op de verklaringen van meerdere personen gegronde, bezwaren tegen iemand gerezen zijn, kan die ambtenaar den verdachte in voorloopige bewaring nemen, mits deze door hem vooraf zij of dadelijk daarop worde ondervraagd, en van alles melding gemaakt worde in het proces-verbaal.

De inbewaringgenomene moet, met de stukken in art. 28 bedoeld, dadelijk worden overgebracht voor den procureur-generaal.

Deze kan, na gedaan onderzoek, den verdachte weder invrijheidstellen, of wel diens bewaring voor den kortst mogelijken tijd verlengen, teneinde inmiddels een bevel tot voorloopige aanhouding of tot gevangenneming te kunnen requireren, van welk een en ander aantekening door hem gedaan wordt op het proces-verbaal, dat de inbewaarneming vermeldt.

Indien hij zelf het voorloopig onderzoek verrigt, kan ook hij, ten zelfden einde als bij het vorige lid is aangeduid, in de bedoelde gevallen, den verdachte in voorloopige bewaring doen nemen.

TWEEDE TITEL.

VAN DEN REGTER-COMMISSARIS, EN VAN DE
VOORLOOPIGE INFORMATIËN.

50. Bij het hof van justitie wordt door den Gouverneur, na het hof daarop gehoord te hebben, een der leden aangesteld tot regter-commissaris, belast met de instructie der strafzaken.

51. De regter-commissaris wordt voor den tijd van twee jaren aangesteld.

Echter zal de instructie eener zaak worden voortgezet en teneindegebracht door dengene, die dezelve heeft begonnen.

De regter-commissaris is steeds weder henoembaar.

Niemand zal echter na den afloop van zijnen dienst-tijd verplicht zijn die functiën te blijven waarnemen, voordat hij gedurende twee jaren daarvan is bevrijd geweest.

52. Indien de regter-commissaris tijdelijk mogt zijn verhinderd, zal het hof van justitie eenen anderen tot de waarneming van zijnen dienst benoemen.

53. De regter-commissaris kan geene voorloopige informatiën inwinnen, zonder requisitoir van het openbaar ministerie, overeenkomstig de bepalingen van art. 24.

Indien de regter-commissaris verklaart, dat er geene termen tot het inwinnen van informatiën bestaan, zal de procureur-generaal de verklaring van dien ambtenaar ter kennis van het hof van justitie kunnen brengen, teneinde daaromtrent door het hof worde beslist.

Ingeval het hof beslist, dat de zaak behoort te worden vervolgd, zal het daartoe eenen anderen regter-commissaris kunnen benoemen.

54. De regter-commissaris moet, bij al zijne ambtsverrigtingen, door den griffier of den daartoe bevoegden ambtenaar ter griffie worden bijgestaan.

De procureur-generaal kan bij de verhooren tegenwoordig zijn, in welk geval daarvan bij het proces-verbaal melding wordt gemaakt. Hij is bevoegd, ook dan wanneer hij niet tegenwoordig is, aan den regter-commissaris de vragen, die hij verlangt gedaan te worden, op te geven, waarop de regter-commissaris naar bevind van zaken zal beschikken.

De regter-commissaris is verplicht, telken reize, de verhooren en ingewonnen informatiën aan den procureur-generaal, op diens verlangen, mede te deelen, ten einde deze in staat te stellen om de vereischte requisitoiren te doen.

55. De regter-commissaris zal de dagvaarding bevelen van de personen, welke hem als getuigen door het openbaar ministerie zijn opgegeven.

Hij kan insgelijks doen oproepen de zoodanigen, die door den verdachte zijn aangeduid, of die hij ambts-halve vermeent te moeten hooren.

Bij zijn proces-verbaal wordt melding gemaakt van al de door den verdachte, als getuigen, opgegeven personen, om het even of de regter-commissaris die al of niet heeft laten oproepen.

De dagvaarding der getuigen geschiedt op last van het openbaar ministerie.

56. De getuigen zullen door den regter-commissaris ieder afzonderlijk worden gehoord; hij kan dezelve echter met elkander confronteren.

57. De getuigen zullen beloven de geheele waarheid en niets dan de waarheid te zeggen; de regter-commissaris zal hun hunne namen, voornamen, ouderdom, staat, beroep, godsdienstige gezindheid en woonplaats afvragen, alsmede of zij zijn dienstboden van den verdachte, of hem door bloedverwantschap of door aanhuwelijking bestaan, en, zoo ja, in welken graad.

De regter-commissaris zal de belofte en opgaven, mitsgaders al de vragen en de antwoorden der getuigen, door den griffier behoorlijk in geschrift doen stellen.

58. Het alzoo in geschrift gestelde zal ondertekend worden door den regter-commissaris, den griffier en de getuigen, nadat hetzelfde zal zijn voorgelezen, en laatstgenoemden verklaard hebben daarbij te volharden. Ingeval de getuigen niet teekenen kunnen of willen, moet daarvan melding worden gemaakt.

59. Tusschen de regels zal niet mogen worden ingeschreven.

De doorschrappingen en de verwijzingen zullen door den regter-commissaris, den griffier en de getuigen goedgekeurd en ondertekend moeten worden; het tusschen de regels ingeschrevene, mitsgaders de niet goedgekeurde doorhalingen en verwijzingen, zijn nietig en van onwaarde.

60. Een ieder, die gedagvaard is om getuigenis der waarheid te geven, is gehouden voor den regter-commissaris te verschijnen, en getuigenis af te leggen.

Des verdachten bloedverwanten en aangehuwden in de rechte linie; deszelfs broeders, zusters en aangehuwden in gelijken graad; deszelfs ooms, moeijen en deszelfs broeders- en zusterskinderen, mitsgaders de echtgenoot zelfs na echtscheiding, kunnen niet genoodzaakt worden getuigenis af te leggen.

Hetzelfde is toepasselijk op hen, die, uithoofde van hunnen stand, beroep of wettige betrekking, tot geheimhouding verplicht zijn, doch alleen en bij uitsluiting nopens hetgeen, waarvan de wetenschap aan hen, als zoodanig, is toevertrouwd.

61. Indien de getuige niet verschijnt, en er geene geldige redenen voor zijne afwezigheid bekend zijn, zal hij, op de vordering van het openbaar ministerie, zonder verderen vorm, verwijl noch hooger beroep, door den regter-commissaris worden verwezen in eene geldboete, de som van dertig gulden niet teboven gaande.

De regter-commissaris zal voorts tegen den getuige verleen en eene tweede dagvaarding, en kan daarbij voegen een bevel van medebrenging, of hetzelfde naderhand verleen en.

62. Indien de getuige bij zijne verschijning op de tweede dagvaarding billijke redenen van verschooning aanvoert, kan hij, na verhoor van het openbaar ministerie, door den regter-commissaris van de aan hem opgelegde boete geheel of gedeeltelijk worden ontheven.

63. Indien de getuige op de eerste of tweede dagvaarding verschenen, of, voor den regter-commissaris gebragt zijnde, weigert de getuigenis der waarheid af te leggen, kan het hof van justitie, op verslag van den regter-commissaris, na verhoor of behoorlijke oproeping van den getuige en op de conclusie van het openbaar ministerie, bevelen dat de getuige in gijzeling worde gebragt en gehouden, totdat hij aan zijne verplichting zal hebben voldaan.

Het vonnis van het hof zal bij voorraad worden tenuitvoergelegd, niettegenstaande verzet.

64. Na den afloop der instructie zal de weigerachtige getuige, indien de zaak, waarin zijne getuigenis gevorderd werd, niet naar de teregtzitting wordt verwezen, uit de gijzeling worden ontslagen, doch desniettemin, na verhoor of behoorlijke oproeping, en op requisitoir van het openbaar ministerie, door het hof van justitie, ter zake zijner onwilligheid, kunnen worden veroordeeld tot de straf van gevangenis, den tijd van zes maanden niet tebovengaande.

65. Wanneer een getuige schadeloosstelling vraagt, zal dezelve door den regter-commissaris worden begroot, op vertooning van de akte van dagvaarding.

66. Wanneer een getuige door verklaringen van eenen arts of heelmeeester doet blijken, dat hij buiten staat is van op de hem gedane dagvaardingen te kunnen verschijnen, zal de regter-commissaris zich te zijner woning begeven.

67. Zoo dikwijls getuigen zullen moeten gehoord worden, welke woonachtig zijn of zich bevinden in een der buitendistricten, kan de regter-commissaris de ontworpen vraagartikelen, met magtiging om daarop of naar aanleiding daarvan den getuige te hooren, verzenden aan den kantonregter ter plaatse, waar de getuige woonachtig is of zich bevindt, en bij gebreke van dien aan het hoofd van het plaatselijk bestuur.

De alzoo gemagtigden maken een proces-verbaal van het getuigenverhoor op, en zenden dat besloten en verzegeld aan den regter-commissaris over.

68. Indien in de gevallen, bij het eerste en tweede lid van art. 77 voorzien, er gegronde vrees voor de vlugt van den verdachte bestaat, kan de regter-commissaris, op het requisitoir van den procureur-generaal, een bevel van voorloopige aanhouding tegen den verdachte verleenen, met opgave van de daartoe bestaande redenen, en aanduiding van de plaats, alwaar deze zal worden in verzekering gebragt.

De bepalingen van art. 47 zijn alsdan toepasselijk.

De verdachte moet dadelijk na zijne aanhouding worden ondervraagd.

69. De regter-commissaris heeft de bevoegdheid om, in den loop des onderzoeks, eenen van misdrijf verdachte, bij eene schriftelijke oproeping, voor zich te doen ontbieden, en van denzelfden zoodanige inlichtingen te vragen, als hij zal oorbaar achten. Bij niet-verschijning zal hij echter daartoe door geene dwangmiddelen kunnen worden verplicht.

De ambtenaren, in art. 67 genoemd, kunnen ook door den regter-commissaris worden gelast om den verdachte, indien hij woonachtig is of zich bevindt in een der buitendistricten, schriftelijk ten vermelden einde voor zich op te roepen, in welk geval de bepalingen van het tweede lid van art. 67 van toepassing zijn.

De bepalingen van het vorige artikel zijn ook ten deze toepasselijk.

70. In correctioneele strafzaken zal eene voorloopige instructie kunnen plaats hebben, indien zulks door den regter noodig wordt geoordeeld, hetzij ambtshalve, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie of van den beklaagde.

71. Zoodanige instructie echter zal moeten plaats

hebben ter zake van wanbedrijven of overtredingen met gevangenisstraf bedreigd, gedurende den tijd hunner bediening begaan door:

- 1°. De leden van den raad van bestuur en van de koloniale staten;
- 2°. De districts-commissarissen;
- 3°. De president, de leden, de plaatsvervangende leden en den griffier van het hof van justitie;
- 4°. De ambtenaren van het openbaar ministerie;
- 5°. De kantonregters, hunne plaatsvervangers en griffiers.

72. Ter zake van overtredingen heeft overigens geene voorloopige instructie plaats.

DERDE TITEL.

VAN HET VERLEENEN VAN REGTSINGANG TEGEN RENNEN VERDACHTE, EN DE VERDERE GERE- GTELIJKE INSTRUCTIE.

73. Zoodra de procureur-generaal voldoende aanwijzing van een gepleegd misdrijf, en van den persoon, die zich daaraan schuldig heeft gemaakt, verkregen heeft, hetzij na betrapping op heeter daad, hetzij na het voorloopig onderzoek bij den vorigen titel behandeld, hetzij eindelijk uit ingewonnen processen-verbaal of andere bewijsmiddelen, is die ambtenaar verplicht zijn requisitoir, benevens de stukken, ten spoedigste aan het hof van justitie aan te bieden, en, naar den aard der zaak, te verzoeken, dat tegen den verdachte worde verleend regtsingang, met bevel van dagvaarding in persoon, of van gevangenneming, of, indien de verdachte zich reeds voorloopig in hechtenis mogt bevinden, met bevel van gevangenhouding.

Het hof, uit drie leden zamengesteld, zal hierop in raadkamer vergaderd beschikken.

74. Wanneer het hof van justitie bevindt, dat het feit niet onder het bereik der strafwet valt, of dat er geene voldoende aanwijzing van schuld tegen den verdachte bestaat, noch uit een nader onderzoek te wachten is, zal het den regtsingang weigeren, en verklaren, dat er geen grond is om voort te procederen.

75. Indien het hof van justitie bevindt, dat er voor alsnog geene voldoende aanwijzing van schuld tegen den verdachte bestaat, of dat van den aard des

misdrijsf nog niet genoegzaam blijkt, zal het een nader onderzoek bevelen, doch tevens kunnen gelasten, dat de verdachte, indien hij zich in hechtenis bevindt, in vrijheid worde gesteld.

76. Indien het hof van justitie bevindt, dat er voldoende gronden van bezwaar aanwezig zijn, doch dat tegen het misdrijf geene lijf- of onteerende straf is bedreigd, zal het de zaak naar de correctioneele teregtzitting, of wel naar het kantongeregte verwijzen.

In deze gevallen moet het hof gelasten, dat de verdachte, zoo hij in hechtenis is, in vrijheid worde gesteld, tenzij het gelde een der wanbedrijven, in het tweede lid van het volgende artikel opgenoemd.

77. Indien eindelijk bevonden wordt, dat er genoegzame gronden van bezwaar aanwezig zijn, en tegen het misdrijf lijf- of onteerende straf is bedreigd, zal het hof van justitie dagvaarding in persoon, bevel van gevangenneming of van gevangenhouding tegen den verdachte verleenen.

Het hof zal dit insgelijks kunnen doen ter zake der wanbedrijven van diefstal, oplichting, misbruik van vertrouwen, verwonding, bedelarij en landlooperij.

In alle andere correctioneele strafzaken, en in zaken van overtreding, kan nimmer een bevel van gevangenneming worden verleend.

78. Het hof van justitie kan, met inachtneming der bepalingen van het voorgaande artikel, ook na den verleenden regtsingang, in elken stand van het geding, in raadkamer of op de teregtzitting, en op requisitoir van het openbaar ministerie of ambtshalve, steeds nog een bevel van gevangenneming of gevangenhouding verleenen.

Gelijkewijze gelast het hof de weder-invrijheidstelling, zoodra de omstandigheden de verdere gevangenhouding niet meer vereischen.

79. Ingeval van een verleend bevel van gevangenneming, zal de beklaagde binnen vierentwintig uren na zijne inhechtenisstelling door den regter-commissaris worden gehoord.

Ingeval van dagvaarding in persoon, zal de beklaagde bij bevel van den regtercommissaris geroepen en gedaagd worden, om voor denzelfven op eenen bepaalden dag en uur te verschijnen, teneinde gehoord te worden

op de feiten, te zijnen laste in het bevel summierlijk uitgedrukt.

Bij zijne verschijning voor den regter-commissaris zal hij door denzelven terstond ondervraagd worden.

80. Indien de gedaagde in persoon niet verschijnt, is de regter-commissaris bevoegd denzelven andermaal te doen dagvaarden, met bevel van medebrenging.

De deurwaarder of dienaar van de openbare magt, met dat exploit belast, zal, des noodig zijnde, de openbare burgerlijke of de gewapende magt van de plaats, of die der naastbij gelegen plaats, ter zijner hulp inroepen. Zij is verplicht onmiddellijk aan die vordering te voldoen.

81. Na verhoor van den gedaagde in persoon, zal hij door den regter-commissaris vrijgelaten worden, onder verplichting van zoo dikwijls voor dien regter te verschijnen, als deze zal noodig achten. Bij elke niet-verschijning van den gedaagde, wordt door den regter-commissaris gehandeld, zooals bij het eerste lid van het vorige artikel is bepaald.

82. Indien uit een of ander verhoor meer gewigtige bezwaren tegen den gedaagde in persoon zijn ontstaan, is de regter-commissaris bevoegd tegen denzelven een bevel van voorloopige aanhouding uit te vaardigen.

De bepalingen van art. 47 zijn op dat bevel van toepassing.

83. De bevelen van dagvaarding in persoon, van gevangenneming en van gevangenhouding moeten door al de leden, die over de zaak hebben gezeten, benevens den griffier, worden onderteekend.

De beklaagde zal daarin met name moeten worden genoemd, of zoo klaar als mogelijk is moeten worden aangeduid, en het feit, waarmede hij belast is, zal er hoofdzakelijk in worden uitgedrukt, mitsgaders het artikel der algemeene verordening, uit kracht van hetwelk dat feit strafbaar is; alles op straffe van nietigheid.

84. De in het vorige artikel vermelde bevelen moeten vanwege den procureur-generaal aan den beklaagde worden beteekend, met overgifte van een afschrift, ook dan wanneer hij zich reeds voorloopig in hechtenis bevindt.

Ingeval van verzuim der formaliteiten, hiervoren omschreven, kan de regter-commissaris de nietigheid

van het exploit uitspreken, mits de beklaagde bij zijne eerste verschijning voor den regter-commissaris zulks vordert.

Ingeval van vernietiging van het exploit, wordt het onverwijld opnieuw gedaan.

85. Na het eerste verhoor van den beklaagde, zal de regter-commissaris met de instructie voortgaan, en denzelven zoo dikwijls hooren, en desnoods met de getuigen of dezen onderling confronteren, als hij, hetzij ambtshalve, hetzij op het requisitoir van het openbaar ministerie, hetzij op verzoek van den beklaagde, zal noodig achten. Indien er meerdere beklaagden zijn, zullen dezen ook onderling kunnen worden geconfronteerd.

Alle bepalingen van den vorigen titel betrekkelijk het hooren van getuigen, en derzelver verplichting om getuigenis der waarheid af te leggen, mitsgaders de boete, lijfswang en straffen tegen hen bedreigd, zijn ten deze toepasselijk.

86. De procureur-generaal is gerechtigd aan den regter-commissaris de vragen op te geven, die hij verlangt dat aan den beklaagde zullen worden gedaan, en waarop de regter-commissaris, naar bevind van zaken, beschikken kan.

Hij kan bij dat verhoor tegenwoordig zijn, in welk geval daarvan bij het proces-verbaal melding wordt gemaakt. Het derde lid van art. 54 is ten deze toepasselijk.

87. Indien de regter-commissaris zulks noodig acht, zal hij het vereischte verslag kunnen vragen van artsen, heelmeeesters of anderen, die voorondersteld kunnen worden door hunne kunst of hun beroep in staat te zijn om den aard en de omstandigheden van het misdrijf wel te beoordeelen.

De deskundigen zullen in handen van den regter-commissaris den eed of de belofte afleggen, dat zij hun verslag, naar hun geweten, zullen geven.

De bepaling van art. 45 is ten deze toepasselijk.

88. De artt. 161 en 162 zijn ook op het verhoor van den regter-commissaris van toepassing, met dien verstande, dat alsdan de benoeming van den tolk door den regter-commissaris zelven geschiedt.

89. Geene strikvragen zullen in den geheelen loop van eenig proces aan eenige beklaagden, beschuldigen

of getuigen mogen worden gedaan, en de regter zal geen acht mogen slaan op de antwoorden, welke op zoodanige strikvrageu mogten zijn gegeven.

Vragen, in welke eene daadzaak, door den beklaagde, den beschuldigde of de getuigen niet beleden of opgegeven, als waarheid wordt aangenomen of voorondersteld, zullen ook als strikvrageu moeten worden beschouwd.

90. Indien uit een der verhooren van een beklaagde, of door eene afgelegde getuigenis, merkelijke bezwaren tegen derden mogten ontstaan, en het belang der justitie eene onmiddellijke voorziening vordert, zal de regter-commissaris, in de gevallen bij het eerste en tweede lid van art. 77 aangewezen, ter requisitie van den procureur-generaal, tegen die derden insgelijks een bevel van voorloopige aanhouding mogen uitvaardigen; doch ook in dat geval zullen de voorschriften, bij art. 47 vermeld, moeten worden inachtgenomen.

91. Indien hij, die met de uitvoering van het bevel van gevangenneming belast is, het noodzakelijk acht voorzorgen te nemen, teneinde de beklaagde zich niet aan de vervolgingen der justitie onttrekke, zal hij den bijstand der openbare burgerlijke of der gewapende magt kunnen inroepen van de plaats of van de naburige plaats, waar de gevangenneming moet geschieden. De openbare burgerlijke of de gewapende magt is verplicht, op de vertooning van het regterlijk bevel, onmiddellijk aan de aanvrage te voldoen.

92. Ingeval de beklaagde niet kan worden gevat, zal het bevel van gevangenneming aan hem worden beteekend, en er zal een proces-verbaal van de gedane nasporing worden opgemaakt, hetwelk voor gezien zal moeten worden geteekend door den kantonregter of het hoofd van het plaatselijk bestuur.

Het bevel van gevangenneming wordt, met overlegging van het proces-verbaal van nasporing, aan den procureur-generaal terugbezorgd.

93. De beklaagde, die uit kracht van een bevel van gevangenneming is gevat, zal zonder verwijl worden gebragt in de gevangenis, bij het bevel vermeld.

94. De ambtenaar, met de uitvoering van het bevel van gevangenneming belast, zal den beklaagde aan den cipier van de gevangenis overgeven, welke, op

vertooning van het bevel, denzelven zal innemen, en schriftelijk zal verklaren zulks te hebben gedaan; de ambtenaar, met de uitvoering van het bevel belast, zal vervolgens de stukken tot den gearresteerde betrekkelijk aan het parket van den procureur-generaal brengen.

95. Buiten het geval van betrapping op heeter daad, zal geene huiszoeking mogen plaats hebben, zonder verlof van het hof van justitie.

Er zal evenwel, ingeval van dringende noodzakelijkheid, zonder dit verlof, door den regter-commissaris, ter requisitie van den procureur-generaal, huiszoeking mogen geschieden in de plaatsen in art. 40 vermeld.

96. In alle gevallen eener huiszoeking, al had die zelfs plaats met verlof van het hof van justitie, zal het den regter-commissaris niet geoorloofd zijn geschriften, boeken en andere papieren te onderzoeken of in beslag te nemen, zonder dat hij daartoe uitdrukkelijk door het hof zij gemagtigd.

97. De huiszoekingen zullen door den regter-commissaris in tegenwoordigheid van den procureur-generaal geschieden.

Indien huiszoeking moet plaats hebben in een der buitendistricten, kan zij aan den kantonregter of aan het hoofd van het plaatselijk bestuur worden opgedragen. De tegenwoordigheid van den procureur-generaal wordt in dit geval niet vereischt.

98. Indien de papieren of boeken van den beklaagde moeten onderzocht worden, zal hij daarbij in persoon of bij een gemagtigde kunnen tegenwoordig zijn.

Het proces-verbaal zal door den beklaagde of zijnen gemagtigde worden ondertekend, indien de een of ander daarbij tegenwoordig is, of er zal melding worden gemaakt van zijne weigering.

De bepalingen van art. 41 zijn bij huiszoekingen, in dit en het voorgaande artikel vermeld, toepasselijk.

99. Zoodra de regter-commissaris de instructie heeft tencindegebragt, stelt hij de stukken in handen van den procureur-generaal.

100. Indien de procureur-generaal bevindt, dat de instructie niet volledig is, zal hij den regter-commissaris verzoeken dezelve meer volledig te maken, met aanduiding van hetgeen hij daartoe noodig zal oordeelen.

101. Het hof van justitie kan, hetzij ambtshalve,

hetzij op verzoek van den beklaagde, zich de stukken doen voorleggen, en bevelen, dat de instructie spoedig worde voleindigd, of dezelve sluiten, zoo daartoe gronden zijn.

Het hof draagt meer bijzonder zorg, dat, wanneer de beklaagde zich in hechtenis bevindt, de zaak met den meest mogelijken spoed worde voortgezet.

102. Binnen vierentwintig uren, zoo de beklaagde in hechtenis is, en anders binnen den kortst mogelijken tijd na den afloop der instructie, doet de procureur-generaal aan den beklaagde beteekenen, dat de instructie gesloten is.

Het vermogen, aan den beklaagde toegekend bij het tweede lid van het volgende artikel, moet in de akte van beteekening worden uitgedrukt.

103. Tusschen den tienden en vijftienden dag na de beteekening, bij het vorige artikel bedoeld, indien de beklaagde in hechtenis is, en, zoo hij niet in hechtenis is, tusschen den tienden en vijftienden dag nadat de procureur-generaal kennis heeft bekomen, dat de beteekening is geschied, dient de laatste de stukken met zijn verslag en requisitoir aan het hof in.

De beklaagde heeft de bevoegdheid, tot op den genoemden vijftienden dag, eene memorie aan het hof in te leveren, waartoe hij zich met een raadsman kan beraden, welke aan hem, indien hij zulks verlangt, door den president van het hof, invoege als bij art. 124 is bepaald, zal worden toegevoegd.

De bepalingen van de artt. 126 en 127 zijn alsdan van toepassing.

De procureur-generaal kan van de memorie inzage nemen.

104. Het hof van justitie, zamengesteld uit drie leden, zal, in raadkamer vergaderd, het verslag van den procureur-generaal aanhooren, en uiterlijk binnen acht dagen op deszelfs requisitoir beslissen.

105. De procureur-generaal zal zijn requisitoir bij monde toelichten en hetzelfde onderteekend aan het hof overgeven, en zich vervolgens uit de raadkamer verwijderen.

Het hof zal op de stukken uitspraak doen, zonder den beklaagde of de getuigen te hooren.

106. Ingeval de aan het hof gelijktijdig overge-

legde stukken betrekkelijk zijn tot zamenhangende misdrijven, zal het hof over deze allen bij een en hetzelfde vonnis uitspraak doen.

107. Misdrijven worden geacht zamenhangend te zijn, wanneer zij gepleegd zijn:

- 1°. Door verscheidene vereenigde personen gelijktijdig;
- 2°. Door verschillende personen, op onderscheidene tijden of plaatsen, doch tengevolge van eene door hen vooraf gemaakte afspraak;
- 3°. Het eene met het oogmerk om zich de middelen te verschaffen tot het plegen van een ander misdrijf, of de uitvoering daarvan te bevorderen of tot stand te brengen, of wel om zich tegen de straf van een ander misdrijf te beveiligen.

108. Indien het hof van justitie bevindt, dat een of ander punt nog nader dient te worden opgehelderd, beveelt het, dat daaromtrent binnen den kortst mogelijken termijn nieuwe bewijzen worden ingewonnen.

109. Indien het hof geene voldoende blijken vindt van eenig misdrijf of van schuld, zal hetzelfde verklaren, dat er geene termen tot teregtstelling van den beklaagde aanwezig zijn, en bevelen, dat hij, zoo hij zich in hechtenis bevindt, worde invrijheidgesteld, hetwelk dadelijk zal worden tenuitvoergelegd, ten ware hij uit anderen hoofde behoort in hechtenis te blijven.

110. Indien het hof van justitie bevindt, dat tegen het misdrijf geene lijf- of onteerende straf is bedreigd, zal het de zaak naar de correctioneele teregtzitting of naar het kantongerecht verwijzen.

III. Ingeval het hof van justitie bevindt, dat tegen het misdrijf eene lijf- of onteerende straf is bedreigd, en er voldoende bezwaren tegen den beklaagde bestaan, zal hetzelfde de teregtstelling bevelen bij den vierden titel omschreven.

Indien uit de instructie blijkt, dat er genoegzame bezwaren tegen den beklaagde bestaan van zich bovendien aan eenig wanbedrijf of eenige overtreding te hebben schuldig gemaakt, zal het hof, op het requisitoir van den procureur-generaal, en zelfs ambtshalve, kunnen bevelen, dat die zaken gemeenschappelijk en

gelijktijdig op de openbare terechtzitting worden behandeld. Deze voeging zal echter geene plaats hebben, indien het wanbedrijf of de overtreding in medepligtigheid met anderen is begaan, in welk geval de vervolging op de gewone wijze geschiedt.

112. De bepaling van het eerste lid van het vorige artikel lijdt uitzondering, indien het feit wel onder de misdaden wordt gerekend, doch, uithoofde van den jeugdigen ouderdom van den dader, met eene correctioneele straf moet worden gestraft.

In dat geval wordt de beklaagde naar de correctioneele terechtzitting verwezen, tenzij de misdaad is gepleegd in medepligtigheid met anderen, op welke de verzachtende bepalingen der strafwet niet toepasselijk zijn.

In alle gevallen heeft de veroordeeling, ten aanzien van den jeugdigen dader, slechts het gevolg eener correctioneele veroordeeling.

113. Ingeval van verwijzing naar het kantongerecht, wordt de beklaagde, indien hij zich in hechtenis bevindt, dadelijk invrijheidgesteld.

114. Ingeval van verwijzing naar de correctioneele terechtzitting, terzake der wanbedrijven bij het tweede lid van art. 77 voorzien, zal het hof de invrijheidstelling van den beklaagde al of niet kunnen bevelen, naarmate der omstandigheden.

Ditzelfde geldt in het geval, bij art. 112 voorzien.

In alle andere correctioneele zaken wordt de invrijheidstelling bevolen.

115. Ingeval van verwijzing naar de openbare terechtzitting, zal het hof insgelijks, naar de omstandigheden, de invrijheidstelling van den beklaagde al of niet kunnen bevelen.

116. In de gevallen, bij de artt. 113, 114 en 115 voorzien, heeft de invrijheidstelling geene plaats, indien de beklaagde uit anderen hoofde behoort in hechtenis te blijven.

117. Indien de beklaagde zich in het geval van art. 111 in vrijheid bevindt, kan het hof, zoo daartoe gronden zijn, bevelen, dat hij in hechtenis worde gesteld.

118. De gewijsden moeten worden onderteekend door ieder der leden, die dezelve hebben helpen wijzen, mitsgaders door den griffier, welke, op straffe

van nietigheid, verplicht zal zijn melding te maken, zoowel van het requisitoir van het openbaar ministerie, als van de namen van al de leden, welke de zaak hebben uitgewezen.

119. In het geval, waarin het hof de terechtstelling van den beklaagde, overeenkomstig den vierden titel, zal hebben bevolen, zal de procureur-generaal verplicht zijn binnen den kortst mogelijken tijd eene akte van beschuldiging op te maken.

120. De akte van beschuldiging zal inhouden:

- 1°. Den naam of eene duidelijke aanwijzing van den persoon des beschuldigen;
- 2°. Eene duidelijke voorstelling van het feit of de feiten aan denzelfen ten laste gelegd, met al de omstandigheden daartoe betrekkelijk.

Die akte zal worden besloten door de bepaalde vermelding der misdaad, waarvan de beschuldigde dientengevolge, en overeenkomstig het vonnis van terechtstelling, wordt beschuldigd, met al de omstandigheden, welke tot verzwaring of tot verligting van straf aanleiding geven.

In het geval, bij het tweede lid van art. 111 voorzien, wordt, op gelijke wijze, van het wanbedrijf of de overtreding de vereischte melding gemaakt.

121. Het vonnis van terechtstelling, benevens de akte van beschuldiging, moeten aan den beschuldigde beteekend, en afschrift daarvan aan hem worden gelaten, alles op straffe van nietigheid.

Tegelijkertijd wordt de beschuldigde gedagvaard om op de terechtzitting te verschijnen, ten minste veertien dagen na het exploit van dagvaarding. Ten aanzien van beschuldigen, die, niet in hechtenis zijnde, zich niet bevinden of niet woonachtig zijn in het district, waar het hof is gevestigd, worden de termijnen inachtgenomen, bepaald bij art. 8 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

122. Wanneer de beschuldigde in hechtenis is, zal hem, binnen achtenveertig uren na de beteekening in het voorgaande artikel vermeld, door den president, of door een der leden door den president benoemd, worden gevraagd, of hij dezelfde persoon is, welke moet worden terechtgesteld, en voorts, of hij eenen raadsman heeft gekozen om hem in zijne verdediging behulpzaam te zijn; bij gebreke daarvan zal dezelve

hem dadelijk eenen raadsman toevoegen; van al hetwelk behoorlijk proces-verbaal zal worden opgemaakt, hetwelk ook door den beschuldigde zal moeten worden onderteekend; bij onwil of onkunde, zal zulks in het proces-verbaal vermeld worden.

123. Indien de beschuldigde zich op vrije voeten bevindt, en hij binnen den tijd van vijf dagen na de dagvaarding, bij art. 121 vermeld, niet ter griffie van het hof heeft verklaard, dat hij van eenen raadsman voorzien is, zal de president, of het lid dat hem vervangt, den beschuldigde ambtshalve eenen raadsman toevoegen, en aan deze daarvan tijdig doen kennis dragen.

124. Tot raadslieden kunnen alleen gekozen of toegevoegd worden praktizijns. Bij volstreckte noodzakelijkheid echter kunnen ook andere geschikte personen daartoe genomen worden, een en ander ter beoordeeling van den president. De toevoeging wordt dadelijk ter kennis gebracht van den benoemde.

Medebeschuldigden, die geene tegenstrijdige belangen hebben, kunnen door een en denzelfden raadsman worden bijgestaan.

Bij verhindering van den gekozen of toegevoegden raadsman, kan de president altijd nog een ander in zijne plaats benoemen.

125. Zoodra het vonnis van teregtstelling aan den beschuldigde is beteekend, zal zijn raadsman toegang tot hem hebben, en hem, behoudens het vereischte toezigt, alleen kunnen spreken.

126. De raadsman van den beschuldigde zal ter griffie van het hof inzage mogen nemen van al de stukken, zonder dezelve te ligten, of de voortzetting der zaak op te houden.

127. De beschuldigden mogen van zoodanige stukken, als zij tot de verdediging noodzakelijk zullen oordeelen, afschrift ten hunnen koste doen nemen.

Hoe groot ook het getal der beschuldigden moge zijn, en in welk geval ook, zal aan dezelve, zonder uitdrukkelijk bevel van het hof, niet meer dan één eenig afschrift om niet worden gegeven, zoo van de processen-verbaal waaruit het misdrijf blijkt, als van de verklaringen der getuigen en de verhooren van den beschuldigde.

128. Wanneer er wegens samenhangende misdrijven onderscheidene akten van beschuldiging tegen verschil-

lende beschuldigten zijn gemaakt, zal de procureur-generaal mogen vorderen, dat die zaken gemeenschappelijk en gelijktijdig worden behandeld, en het hof zal dit zelfs ambtshalve mogen bevelen.

129. Wanneer de akte van beschuldiging over verscheidene al of niet met elkander zamenhangende misdrijven loopt, zal de procureur-generaal mogen vorderen, dat de beschuldigde voor alsnog slechts worde teregtgesteld over één of eenige van die misdrijven, en het hof zal dit ook ambtshalve mogen bevelen.

130. Ingeval de beklaagde niet kan worden gevat, of niet voor den regter verschijnt, zal de zaak tegen hem worden vervolgd, zooals hierna is geregeld bij den achtsten titel.

131. De beklaagde, te wiens aanzien het hof beslist heeft, dat er geene termen zijn tot teregtstelling, zal wegens hetzelfde feit niet meer in regten mogen worden betrokken, tenzij er nieuwe bezwaren mogten zijn ingekomen.

132. Als nieuwe bezwaren worden aangemerkt de verklaringen van getuigen, stukken, bescheiden en processen-verbaal, welke door het hof niet hebben kunnen worden onderzocht, doch echter van dien aard zijn, dat zij, of de bewijzen versterken, welke het hof te zwak heeft geoordeeld, of de feiten meer ontwikkelen, tot betere ontdekking der waarheid.

133. In dat geval zal door het hof, zamengesteld zooals in art. 104 is vermeld, op de vordering van den procureur-generaal, beslist worden, of er termen zijn tot eene nadere instructie, welke op de gewone wijze zal geschieden.

VIERDE TITEL.

VAN HET REGTSGEDING OP DE TEREGTZITTING IN ZAKEN VAN MISDAAD.

134. Het hof van justitie kan in het belang der openbare orde of zedelijkheid bevelen, dat de behandeling van een regtsgeding op de teregtzitting geheel of ten deele met gesloten deuren zal plaats hebben. De redenen van zoodanig bevel worden in het proces-verbaal der zitting vermeld, op straffe van nietigheid.

De president zal de goede orde bij de teregtzitting handhaven.

135. De beschuldigde kan niet terechtgesteld worden, dan na verloop van veertien dagen na de betekening van de akte van beschuldiging.

Echter kan het hof, op verzoek van den beschuldigde, de procureur-generaal gehoord zijnde, dezen termijn verkorten.

136. De beschuldigde zal ten gestelden en hem volgens art. 121 beteekenden dage op de terechtzitting verschijnen. Wanneer hij zich in hechtenis bevindt, zal hij vergezeld zijn van bewaarders, om zijne ontcoming te beletten.

De president zal hem zijnen naam, voornamen, ouderdom, geboorteplaats, woonplaats en beroep afvragen.

Hij zal hem voorts vermanen opletteend te zijn op hetgeen hij zal hooren, en den griffier gelasten het gewijsde van het hof, waarbij de terechtstelling bevolen is, en de akte van beschuldiging, duidelijk voor te lezen.

137. Na deze voorlezing zal de president den beschuldigde voorloopig ondervragen, of en in hoeverre de hem ten laste gelegde feiten door hem erkend of ontkend worden.

De president zal hem vervolgens aanzeggen, dat hij het regt heeft om, niet slechts bij zijne eindverdediging, maar ook reeds dadelijk bij het verdere onderzoek, na elke afgelegde verklaring en elk voorgelezen stuk, zijne aanmerkingen of bezwaren daartegen in te brengen.

138. Ingeval de beschuldigde mogt vermeenen eenige exceptie te kunnen bijbrengen, krachtens welke hij of in het geheel niet, of wel voor eenen anderen regter zoude moeten worden terechtgesteld, zal hij die reeds dadelijk, zelfs vóór te antwoorden op de bij het vorige artikel bedoelde ondervraging, kunnen aanvoeren of door zijnen verdediger doen aanvoeren, en met den procureur-generaal voldingen.

Het hof zal dadelijk uitspraak doen over de toelating of verwerping der aldus voorgedragen exceptie.

139. Indien geene exceptie voorgesteld of de voorgestelde verworpen is, zal de procureur-generaal de beschuldiging kunnen ontwikkelen en voordragen, en vervolgens aan het hof overleggen de lijst der getuigen, welke, hetzij ten zijnen verzoeken, hetzij ten verzoeken van den beschuldigde, moeten worden gehoord, en op welke ook zoodanige getuigen mogen

worden gebragt, welke tot dusverre nog niet gehoord zijn.

Deze lijst zal door den griffier duidelijk worden voor-gelezen. Zij zal geene andere getuigen mogen bevatten dan die, wier namen, beroep en woonplaats, ten minste acht dagen vóór de terechtzitting, vanwege den procureur-generaal aan den beschuldigde, en ten minste drie dagen vóór de terechtzitting, vanwege deze aan den procureur-generaal beteekend zijn geworden.

Behoudens het vermogen, bij art. 146 aan het hof verleend, zullen de beschuldigde en de procureur-generaal zich kunnen verzetten tegen het hooren van een getuige, die bij de akte van beteekening niet genoemd of niet kennelijk uitgedrukt is. Het hof zal daarover terstond beslissen.

140. Indien een of meer getuigen, welke bij de voorloopige instructie zijn gehoord, zijn overleden, of door wettige beletselen niet ter terechtzitting kunnen verschijnen, zal het hof derzelver afgelegde verklaringen doen voorlezen, en daarop zoodanig acht kunnen slaan, als hetzelve, met inachtneming van de voorschriften van art. 311, zal vermeenen te behooren.

141. Wanneer een getuige, die gedagvaard is, niet verschijnt, zal het hof, op verzoek van den procureur-generaal of van den beschuldigde, of ook ambtshalve, voordat het verhoor van den eersten getuige begonnen is, de zaak tot eene nadere terechtzitting mogen uitstellen.

142. In het geval, bij het vorige artikel vermeld, zal, op requisitoir van den procureur-generaal, de achtergebleven getuige bij het bevelschrift van uitstel, zelfs bij lijfswang, worden veroordeeld tot betaling van al de kosten van dagvaardingen, akten, schadeloosstelling aan de andere getuigen, en van alle andere kosten door de vertraging veroorzaakt.

Het hof zal tevens den getuige veroordeelen in eene geldboete, de som van zestig gulden niet tebovengaande, en bevelen, dat hij ten dage, tot de nadere terechtzitting bepaald, andermaal zal worden gedagvaard, en desnoods door de openbare magt voor het hof zal worden gebragt.

Indien de zaak niet wordt uitgesteld, zal de achtergebleven getuige niettemin in de geldboete, bij het vorige lid vermeld, worden veroordeeld.

143. Indien de aldus veroordeelde getuige aantoot, dat hij wettiglijk is verhinderd geweest, zal hij van de schadeloosstelling, boete en kosten worden ontheven.

Die ontheffing kan ook voor een gedeelte plaats vinden, indien er, buiten wettige verhindering, verschoonende omstandigheden aanwezig zijn.

Het bewijs dier verhindering of dier omstandigheden moet geleverd worden ter terechtzitting, indien de getuige, andermaal gedagvaard zijnde, aldaar verschenen is, of anders bij verzoekschrift aan het hof in te dienen. In allen gevalle wordt de procureur-generaal daarover gehoord.

144. Indien de getuige op de eerste of op de tweede dagvaarding verschenen, of voor het hof gebragt zijnde, zonder wettigen grond weigert den eed of de belofte af te leggen, of getuigenis der waarheid te geven, kan het hof de zaak, op verzoek van den procureur-generaal of van den beschuldigde, of ook ambtshalve, tot eene nadere terechtzitting uitstellen.

In dat geval gelden de bepalingen van het eerste lid van art. 142, en zal daarenboven de getuige dadelijk op last van het hof in gijzeling worden gesteld, en bij die nadere terechtzitting wederom voor het hof worden gebragt.

145. Indien de zaak niet is uitgesteld, of, ingeval van uitstel, de getuige bij zijne weigering volhardt, kan het hof, op requisitoir van den procureur-generaal, den getuige, terzake van zijne onwilligheid, veroordeelen tot de straf van gevangenis, den tijd van een jaar niet tebovengaande.

146. Indien het hof noodzakelijk acht, naar aanleiding van den loop van het onderzoek op de terechtzitting, andere personen te hooren dan die, welke op de lijst vermeld staan, zal het dezelve mogen doen oproepen (zelfs met last aan den deurwaarder of die naar van de openbare magt, om dezelve dadelijk ter terechtzitting mede te brengen), en zoodanige personen voorts zelfs onder eede mogen hooren.

Het hof zal zich insgelijks nieuwe stukken mogen doen voorbrengen, welker onderzoek of inzage, tengevolge van nieuwe inlichtingen, door de beschuldigten of getuigen op de terechtzitting gegeven, door het hof noodzakelijk wordt geacht om de zaak tot meerdere klaarheid te brengen.

Het hof zal ook ambtshalve deskundigen kunnen benoemen, of wel andere dan reeds gehoord zijn; eene plaatsopneming gelasten, en in het algemeen alle zoodanige nieuwe bewijsmiddelen doen inwinnen, als waartoe de loop des onderzoeks aanleiding geeft.

147. Na de voorlezing der lijst van de getuigen, bij art. 139 vermeld, zal de president den getuigen, die tot bezwaar of tot verontschuldiging moeten worden gehoord, bevelen zich naar de voor hen respectievelijk bestemde kamers te begeven, alwaar zij zullen verblijven tot hunne oproeping ter terechtzitting, of tot nadere aanzegging.

Het hof zal desnoods maatregelen nemen om de getuigen te beletten, dat zij zich, vóór het afleggen van hunne getuigenis, onder elkander over het misdrijf, over den beschuldigde, of over de door hen gegeven of nog te geven getuigenis, onderhouden.

148. De getuigen zullen elk afzonderlijk hunne getuigenis, de een na den ander, afleggen, in de orde bij de lijst aangewezen. Die orde kan echter, op het requisitoir of met toestemming van den procureur-generaal, door den president worden veranderd.

Alvorens zij hunne getuigenis afleggen, zullen zij, op straffe van nietigheid, elk op de wijze van zijne godsdienstige gezindheid, den eed of de belofte doen van de geheele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen. Die tot geene erkende godsdienstige gezindheid behooren, leggen alleen de belofte af, nadat hun zal zijn voorgehouden de strafbepaling op het geven van eene valsche getuigenis voor den regter.

De president zal hun derzelver namen, voornamen, ouderdom, beroep, woonplaats of verblijf afvragen; of zij den beschuldigde gekend hebben vóór het plegen van het feit, in de akte van beschuldiging gemeld; of zij den beschuldigde in den bloede, of door aanhuwelyking bestaan, en in welken graad; ook of zij in dienstbetrekking tot den beschuldigde staan.

Hierna zullen de getuigen hunne verklaringen mondelijk afleggen. Zij zullen niet kunnen volstaan met te verklaren, dat zij volharden bij het vroeger door hen verklaarde.

149. Indien de door eenen getuige ter terechtzitting afgelegde verklaring van de vroeger door hem gedane

verschilt, zal de president hem daarop indachtig maken, en hem deswege opheldering vragen.

Hiervan, en in het algemeen van alles wat op de terechtzitting voorvalt, en over de zaak, tot bezwaar of ontlasting, licht verspreidt, zal door den griffier naauwkeurig aanteekening worden gehouden.

Zoowel de procureur-generaal als de beschuldigde zullen den president mogen verzoeken, om van deze of gene omstandigheid opzettelijk aanteekening te doen houden.

Indien een getuige niet voor den regter-commissaris is gehoord, zal de griffier aanteekening houden van den zakelijken inhoud zijner verklaring.

150. Na elke afgelegde getuigenis zal de president den beschuldigde vragen, of hij iets heeft in te brengen tegen hetgeen door den getuige is verklaard, of tegen hem is ingebracht.

Men zal den getuige niet mogen in de rede vallen; de beschuldigde of zijn raadsman zullen denzelfden, na afgelegde getuigenis, door middel van den president, vragen mogen doen, en zoowel tegen den getuige, als tegen diens getuigenis, mogen inbrengen al wat tot verdediging van den beschuldigde dienen kan.

De president zal insgelijks aan den getuige en aan den beschuldigde alle ophelderingen mogen vragen, welke hij tot ontdekking der waarheid noodig zal oordeelen.

De leden en de procureur-generaal zullen hetzelfde vermogen hebben, mits aan den president het woord vragende.

De president heeft de bevoegdheid om, na het hof te hebben geraadpleegd, te beletten, dat aan de eene of andere vraag, door den procureur-generaal of een der leden aan den getuige of aan den beschuldigde gedaan, worde gevolg gegeven.

Hij zal insgelijks en na dezelfde raadpleging kunnen weigeren om aan de getuigen deze of gene vraag te doen, welke door den beschuldigde of diens raadsman mogt zijn voorgesteld.

151. Elke getuige zal, na zijne getuigenis te hebben afgelegd, in de gehoorzaal blijven, tenware het hof hem mogt vergunnen zich te verwijderen.

Die vergunning kan niet worden gegeven, indien

de procureur-generaal of de beschuldigde verlangt, dat de getuige ter terechtzitting aanwezig blijve.

152. Na het hooren der getuigen, door den procureur-generaal opgeroepen, wordt overgegaan tot het hooren van de getuigen, voorkomende op de lijst, door den beschuldigde aan den procureur-generaal beteekend.

De kosten der dagvaarding van deze getuigen, gelijk mede de schadeloosstellingen aan dezelve verschuldigd, komen voor rekening van den beschuldigde. Deze bepaling lijdt uitzondering ten aanzien van zoodanige getuigen, welke de beschuldigde aan den procureur-generaal mogt hebben opgegeven, en wier getuigenis door laatstgenoemde geacht is dienstig te kunnen zijn tot ontdekking der waarheid, en welke ten verzoeken van den beschuldigde door den procureur-generaal zijn gedagvaard; gelijk mede van degenen, die, op weigering van den procureur-generaal, ten verzoeken van den beschuldigde, op bevel van den president van het hof, of het lid dat hem vervangt, mogten zijn gedagvaard.

Het zal niettemin aan het hof vrijstaan om, ingeval van vrijspraak, den beschuldigde geheel of gedeeltelijk vrij te stellen van de betaling der kosten van dagvaarding en schadeloosstellingen der getuigen, door hem opgeroepen.

153. Als getuigen zullen niet mogen worden gehoord, en kunnen zich verschoonen:

- 1°. Bloedverwanten of aangehuwden van den beschuldigde, of van een zijner medebeschuldigden, in de opgaande en nederdalende linie;
- 2°. De broeders en zusters of behuwdbroeders en zusters van den beschuldigde, of een zijner medebeschuldigden; mitsgaders de ooms en moeijen, ook aangehuwden, en broeders en zusters kinderen;
- 3°. De echtgenoot des beschuldigden, of die van een zijner medebeschuldigden, zelfs na de echtscheiding;
- 4°. De aanbrenghers, wier aangiften met geld beloond worden.

Het hooren der voorschreven personen brengt geene nietigheid te weeg, indien zij getuigenis hebben afgelegd met gezamenlijke toestemming van den procureur-generaal en van den beschuldigde.

Zij kunnen zelfs zonder die toestemming door het

hof worden toegelaten, om zonder eedsaflegging inlichtingen te geven.

154. Zij, die uithoofde van hunnen stand, beroep of wettige betrekking tot geheimhouding verplicht zijn, kunnen zich verschoonen getuigenis af te leggen, doch alleen en bij uitsluiting nopens hetgeen, waarvan de wetenschap aan hen, als zoodanig, is toevertrouwd.

De beoordeeling der gegrondheid van de aangevoerde redenen van verschooning wordt aan het hof van justitie overgelaten.

155. Zullen niet anders dan tot het geven van inlichtingen, en zonder eedsaflegging, kunnen worden gehoord:

- 1°. Kinderen, die den vollen ouderdom van vijftien jaren niet hebben bereikt;
- 2°. Personen, die wegens gebrek aan verstandelijke vermogens onder curateele zijn gesteld, hoezeer zij bij tusschenpoozen het gebruik hunner verstandelijke vermogens mogten hebben;
- 3°. Personen, die tot eene lijf- of onteerende straf zijn veroordeeld, of tegen wie, terzake van misdraad, regtsingang is verleend.

156. De getuigen mogen met elkander op de teregtzitting niet in woordenwisseling treden.

157. De beschuldigde zal, nadat de getuigen hunne getuigenis hebben afgelegd, mogen vorderen, dat degenen, die hij zal aanwijzen, zullen buiten staan, en dat een of meer van hen opnieuw worden binnengelaten en gehoord, hetzij afzonderlijk, hetzij in elkanders bijzijn.

De procureur-generaal zal hetzelfde vermogen hebben.

De president zal zulks ook ambtshalve mogen bevelen.

158. De president zal, onder of na het hooren van eenen getuige, een of meer der beschuldigden kunnen doen buitenstaan, en dien getuige over eenige omstandigheden der zaak afzonderlijk ondervragen, maar hij zal, op straffe van nietigheid, daarna met het onderzoek der zaak niet voortgaan, dan na vooraf elken beschuldigde te hebben onderrigt van hetgeen in deszelfs afwezigheid is voorgevallen.

159. In den loop, of na het afleggen der getuigenissen, zal de president aan den beschuldigde al de voorwerpen doen vertoonen tot het misdrijf betrekke-

lijk, en welke tot overtuiging dienen kunnen, en hem afvragen of hij dezelve erkent.

De president zal dezelve ook aan de getuigen doen vertoonen, indien daartoe gronden zijn.

160. Indien de verklaring van eenen getuige, op de terechtzitting afgelegd, wordt verdacht gehouden valsch te zijn, zal het hof, op de vordering van den procureur-generaal, of op verzoek van den beschuldigde, en zelfs van ambtswege, kunnen bevelen, dat zoodanige getuige voorloopig in hechtenis worde gesteld, om vervolgens de zaak overeenkomstig dit Wetboek te behandelen. In dat geval wordt dadelijk proces-verbaal door den griffier opgemaakt, en door den president en den griffier onderteekend, bevattende de afgelegde verklaring van den getuige, met aanduiding der gronden, waarop het vermoeden van valschheid berust.

Indien het belang der zaak zulks vordert, kan het hof, op verzoek van den procureur-generaal of van den beschuldigde, of ook ambtshalve, de voortzetting van het geding schorsen tot na den afloop van het onderzoek nopens den getuige.

161. Indien de beschuldigde en de getuigen, of een hunner, de Nederlandsche taal niet magtig is, zal het hof eenen tolk benoemen, welke den vollen ouderdom van drieëntwintig jaren moet hebben bereikt, en denzelven, tenware hij als beëdigd tolk bij het hof mogt zijn toegelaten, den eed doen afleggen van getrouwelijk de gezegden te vertolken, welke tusschen degenen, die verschillende talen spreken, mogten worden gewisseld.

De beschuldigde en de procureur-generaal zullen den tolk mogen wraken, mits redenen daarvan gevende, en het hof zal daarover uitspraak doen.

De regters, de ambtenaar van het openbaar ministerie en de griffier mogen niet tot tolk worden benoemd.

162. Wanneer de beschuldigde doofstom is, en niet schrijven kan, zal het hof tot zijnen tolk benoemen dengene, die het meest geschikt is met hem om te gaan, mits die persoon den ouderdom van vijftien jaren bereikt hebbe.

Hetzelfde zal plaats hebben ten aanzien van eenen doofstommen getuige.

Indien de doofstomme mogt kunnen schrijven, zal de griffier in geschrifte stellen, en daarna aan den doofstommen beschuldigde of getuige overgeven de vragen, welke hem gedaan worden, of de aanmerkingen, welke hem worden voorgehouden, teneinde daarop schriftelijk te antwoorden; al hetwelk vervolgens door den griffier zal worden voorgelezen.

De bepalingen van dit artikel zijn toepasselijk op degenen, die tijdelijk van het gebruik hunner zintuigen van gehoor of van spraak beroofd zijn.

163. Zoowel de procureur-generaal als de beschuldigde kunnen ook deskundigen doen hooren.

Omtrent dezen gelden dezelfde bepalingen als bij de artt. 139 tot 156 ten aanzien van getuigen zijn voorgeschreven, des echter dat de deskundigen den ouderdom van drieëntwintig jaren moeten hebben bereikt, en dat zij den eed of de belofte afleggen van naar hun geweten verslag te zullen uitbrengen.

De bepalingen van het tweede lid van art. 161 zijn ook op de deskundigen van toepassing.

164. Nadat al de getuigen en deskundigen zullen zijn gehoord, zal de president den beschuldigde omstandiglijk ondervragen, tenzij dit reeds vroeger geschied zij.

Indien er meer beschuldigten zijn, zal de president met dengene kunnen beginnen, dien hij goedvindt, en ook een of meer van hen doen buiten staan, teneinde een ander in hunne afwezigheid te ondervragen.

De bepalingen van art. 149 zijn mede van toepassing op de opgaven van beschuldigten.

165. Indien, bij den aanvang of in den loop van het onderzoek, de beschuldigde weigert of in gebreke blijft op de aan hem gedane vragen te antwoorden, zal het hof bevelen, dat desniettemin met de zaak zal worden voortgegaan, nadat de president aan den beschuldigde zijne verpligting om te antwoorden zal hebben onder het oog gebracht.

166. Indien, bij den aanvang of in den loop van het onderzoek, de beschuldigde door geraas of beweging de orde op de terechtzitting stoort, zal, nadat de president hem vruchteloos tot stilte zal hebben vermaand, het hof bevelen den beschuldigde buiten de gehoorzaal te leiden, en zal met de verdere behandeling des gedings worden voortgegaan, en daarin uit-

spraak gedaan, evenalsof de beschuldigde daarbij ware tegenwoordig gebleven; alles onverminderd de vervolging van het misdrijf, waaraan hij zich bij die gelegenheid mogt hebben schuldig gemaakt.

167. In de gevallen, bij de twee voorgaande artikelen voorzien, blijft niettemin de raadsman van den beschuldigde belast met diens verdediging.

168. Na het verhoor zal de procureur-generaal het woord voeren, en zijn requisitoir voorlezen, hetwelk hij aan het hof zal overleggen.

De beschuldigde en zijn raadsman mogen hierop antwoorden.

De procureur-generaal mag daarna andermaal het woord voeren, doch zullen de beschuldigde en deszelfs raadsman altijd het laatst kunnen spreken.

Ook na het woord voeren door partijen kunnen nog enkele vragen aan getuigen, deskundigen en beschuldigten gedaan worden, waarover alsdan de procureur-generaal en de beschuldigde nogmaals zich kunnen doen hooren.

169. Schriftelijke bescheiden en andere stukken, voor of tegen den beschuldigde aangevoerd, worden ter terechtzitting voorgelezen in die orde en op zoodanig tijdstip, als de president zal gelasten.

Ten bezware van den beschuldigde kan op geene stukken worden acht geslagen, dan die of voor zoover zij voorgelezen zijn.

170. Indien bij het onderzoek de afgelegde getuigenissen of andere bewijsmiddelen omstandigheden aan den dag brengen, welke niet bij het slot van de akte van beschuldiging waren vermeld, en die volgens de algemeene verordeningen tot verzwaring van de straf zouden kunnen aanleiding geven, zal de procureur-generaal den beschuldigde daarop opmerkzaam maken, en hem alzoo in de gelegenheid stellen zich deswege uit te laten.

Bij het proces-verbaal wordt hiervan melding gemaakt, en bij gebreke van het een of ander mag het hof, op straffe van nietigheid, geen acht slaan op de hierboven omschreven verzwarende omstandigheden.

171. In de gevallen, bij de artt. 146 en 170 vermeld, kan het hof van justitie, op requisitoir van den procureur-generaal, of op verzoek van den beschuldigde, of zelfs van ambtswege, de verdere behande-

ling der zaak uitstellen tot een zoo kort mogelijk te bepalen dag.

Bij een uitstel van meer dan drie weken, moet de zaak weder geheel opnieuw en van den aanvang af worden onderzocht.

172. Nadat dit alles is afgelopen, verklaart de president, dat het onderzoek is gesloten, en het hof, in raadkamer vergaderd, gaat tot de raadpleging over.

173. Indien de raadplegingen niet ten zelfden dage afloopen, of het hof vermeent, dat de zaak niet gevoeglijk dadelijk kan worden beslist, bepaalt hetzelfde den dag, waarop de uitspraak zal plaats hebben. De termijn zal echter niet langer zijn dan van acht dagen, de dag van het sluiten des onderzoeks daaronder begrepen.

Het uitstel wordt dadelijk in de openbare terechtzitting uitgesproken.

De regters hebben de bevoegdheid, zoowel vóór de eerste terechtzitting over het geding, als na het sluiten des onderzoeks, inzage der processtukken te nemen.

174. Het hof zal, naar aanleiding van de akte van beschuldiging en van hetgeen uit het onderzoek op de terechtzitting is gebleken, beraadslagen over het bewezene of niet bewezene der daadzaken en van de schuld des beschuldigten, over de qualificatie der bewezen daadzaken, en laatstelijk over de toepassing der straf bij algemeene verordening bepaald.

175. Wanneer het hof den beschuldigde schuldig oordeelt, zal het de straf uitspreken, bij algemeene verordening op het misdrijf gesteld, zelfs in het geval dat uit het onderzoek op de terechtzitting gebleken mogt zijn, dat het misdrijf tot de bevoegdheid van den kantonregter behoorde; tenware de beschuldigde, in dat geval, vooraf de verwijzing der zaak naar den kantonregter gevorderd hadde.

Indien de beschuldigde wordt schuldig verklaard aan onderscheidene misdrijven, zal alleen de straf, tegen het zwaarste misdrijf bedreigd, tegen hem worden uitgesproken. Deze bepaling is niet toepasselijk op verbeurdverklaring van bijzondere voorwerpen, noch op geldboeten, en de gevangenisstraffen, waardoor deze, bij wanbetaling, worden vervangen.

176. Indien het blijkt, dat de beschuldigde tevoren, doch na het plegen van het feit, hetwelk het onder-

werp zijner teregtstelling uitmaakt, ter zake van andere misdrijven is veroordeeld geweest, zal het hof in de toepassing der straf acht slaan op de aan den beschuldigde bevorens opgelegde straf of straffen.

Het hof zal in geen geval eene straf uitspreken, waarvan het gevolg zoude zijn, dat de beschuldigde, ter zake dier gezamenlijke misdrijven, eene zwaardere straf zoude ondergaan dan het maximum tegen het zwaarste derzelve bedreigd.

Indien echter de doodstraf was gesteld op de misdaad, waarvoor hij het laatst teregt staat, zal die straf worden uitgesproken, onaan gezien de straffen, welke hij vroeger mogt hebben ondergaan.

De bepaling van het tweede lid van dit artikel is mede niet toepasselijk op verbeurdverklaring van bijzondere voorwerpen, noch op geldboeten, en de gevangenisstraffen, waardoor deze, bij wanbetaling, worden vervangen.

177. Wanneer, tengevolge van het bepaalde bij art. 41 van het Wetboek van Strafrecht, eene mindere straf wordt toegepast dan in het algemeen tegen het misdrijf is bedreigd, zal het hof in zijne uitspraak de beweegredenen vernemen, die daartoe hebben geleid.

178. Indien het hof bevindt, dat de schuld van den beschuldigde niet bewezen is, wordt dezelve vrijgesproken.

Indien het hof oordeelt, dat het feit noch misdaad, noch wanbedrijf, noch overtreding oplevert, ontslaat hetzelve den beschuldigde van alle regtsvervolging te dier zake.

In het eene en het andere geval beveelt het hof, dat de beschuldigde, indien hij in hechtenis is, zal worden invrijheidgesteld, tenware hij om andere redenen behoort gevangen te blijven.

179. Ieder veroordeelde tot straf wordt tevens verwezen in de kosten van het regts geding.

Bij geheele vrijspraak of ontslag van alle regtsvervolging komen de kosten ten laste van den lande.

In dat geval is daaronder niet begrepen het salaris van den gekozen raadsman, hetwelk steeds ten laste blijft van den beschuldigde.

180. Het vonnis zal door den president met opene deuren, in tegenwoordigheid van al de regters, welke over de zaak hebben gezeten, en van den procureur-

generaal, worden uitgesproken; het moet met redenen bekleed zijn, en het misdrijf uitdrukken met alle omstandigheden, die volgens de algemeene verordeningen tot verzwaring of verligting van straf aanleiding geven.

Het moet wijders inhouden 'shofs beslissing over de punten bij art. 174 vermeld, mitsgaders, ingeval van veroordeeling, den tekst der algemeene verordening, welke wordt toegepast, en de straf, waarin de beschuldigde wordt veroordeeld; alles op straffe van nietigheid.

Het oorspronkelijke vonnis zal, uiterlijk binnen vierentwintig uren na de uitspraak, door al de regters, die het gewezen hebben, moeten worden onderteekend.

Het is den griffier verboden afschrift van het vonnis uit te geven, voordat hetzelfde is onderteekend, op eene boete van vijftig gulden.

181. De beschuldigde, die zich in hechtenis bevindt, zal bij de uitspraak van het vonnis tegenwoordig zijn; indien hij daartoe buiten staat is, zal het vonnis aan hem in de gevangenis door den griffier worden voorgelezen.

182. Indien een of meer der regters buiten staat zijn bij de uitspraak tegenwoordig te zijn, zal daarvan, aan het slot van het vonnis, worden melding gemaakt, en de uitspraak ten minste in tegenwoordigheid van twee der regters moeten geschieden.

183. Indien een of meer der regters, na het uitspreken van het vonnis, buiten staat zijn hetzelfde te teekenen, zal van die omstandigheid uitdrukkelijk melding, ten slotte van het vonnis, worden gemaakt.

184. Behoudens het bepaalde bij art. 8 van het Wetboek van Strafrecht, zal het hof bevelen, dat de gestolen goederen en alle andere voorwerpen, welke in de zaak als stukken van overtuiging hebben gediend, aan den eigenaar of andere regthebbenden worden teruggegeven.

185. De griffier zal behoorlijk proces-verbaal houden van het voorgevallene op de terechtzitting, ten einde te doen blijken, dat al de vereischte formaliteiten zijn inachtgenomen; dit proces-verbaal wordt door den president en den griffier onderteekend.

186. Een ieder, die vrijgesproken is, kan ter zake van hetzelfde feit niet weder in regten worden betrokken.

187. Zoodra met het hooren van getuigen op de

teregtzitting een aanvang is gemaakt, zal het regts-geding onafgebroken worden voortgezet, behoudens de bepaling van art 171.

Nogtans zal het hof het regtsgeding mogen schor-sen, teneinde aan regters, getuigen en beschuldigten de vereischte rust te verschaffen.

VIJFDE TITEL.

VAN HET REGTSGEDING IN CORRECTIONEELE ZAKEN.

188. De correctioneele zaken worden aanhangig gemaakt door de dagvaarding aan den beklaagde van-wege den procureur-generaal gedaan, hetzij regt-streeks, hetzij tengevolge van verwijzing.

189. De dagvaarding zal, op straffe van nietig-heid, behelzen eene opgave van het feit.

190. Er zal een termijn van ten minste acht vrije dagen moeten verlopen tusschen de dagvaarding en den dag der teregtzitting, op straffe van nietigheid der veroordeeling, welke tegen den gedaagde bij verstek zoude mogen zijn gewezen.

Deze nietigheid kan echter alleen worden voorge-dragen op de teregtzitting, bij art. 220 vermeld, en dat wel vroeger dan eenige exceptie of verdediging.

Ten aanzien van beklaagden, die, niet in hechtenis zijnde, zich niet bevinden of niet woonachtig zijn in het district, waar het hof is gevestigd, worden de ter-mijnen inachtgenomen, bepaald bij art. 8 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

191. In zaken betreffende wanbedrijven, op welke geene gevangenisstraf is bedreigd, kan de beklaagde zich laten vertegenwoordigen door eenen raadsman, bepaaldelijk daartoe door hem gevolmagtigd; tenware in de dagvaarding uitdrukkelijk mogt zijn bevolen, dat hij in persoon moet verschijnen, of zoodanig bevel door het hof mogt worden gegeven.

192. Het onderzoek op de openbare teregtzitting, mitsgaders de beslissing en de uitspraak, geschieden op dezelfde manier, als bij den vorigen titel is bepaald, behoudens de volgende wijzigingen en bepalingen:

- 1°. Dat bij deze teregtzitting het opmaken of beteekenen eener lijst der getuigen wegvalt;
- 2°. Dat in dit geding geene akte van beschuldiging te pas komt;

- 3°. Dat de gevangenisstraf, vermeld bij art. 145, den tijd van zes maanden niet kan tebovengaan;
- 4°. Dat, indien de beklaagde tevoren, doch na het plegen van het feit, hetwelk het onderwerp zijner terechtstelling uitmaakt, ter zake van andere wanbedrijven is veroordeeld geweest, het hof aan den beklaagde geene straf zal opleggen, waarvan het gevolg zoude zijn, dat hij eene zwaardere straf zoude ondergaan, dan het maximum tegen het zwaarste derzelve bedreigd;
- 5°. Dat, indien de beklaagde, in hetzelfde geval, reeds tot eene crimineele gevangenisstraf was veroordeeld, de duur dier straf zal worden toegerekend op de gevangenisstraf, waartoe hij ter zake van wanbedrijf wordt veroordeeld.

193. Het regtsgeding zal op de volgende wijze worden gevoerd:

De beklaagde, zoo hij zich in hechtenis bevindt, zal voor den regter worden gebragt.

Het bevel tot verwijzing, indien dezelve heeft plaats gehad, en de dagvaarding zullen worden voorgelezen.

De procureur-generaal zal de zaak voordragen.

De processen-verbaal of verslaggevingen, zoo er die zijn, zullen door den griffier worden voorgelezen.

De wraking der getuigen zal voorgesteld, en daarover beslist worden.

De getuigen over en weder zullen worden gehoord.

De stukken, dienende tot overtuiging of tot verontschuldiging, zullen aan de getuigen en aan de beklaagden worden vertoond.

De beklaagde, zoo hij tegenwoordig is, zal ondervraagd worden.

194. Na den afloop hiervan zal de procureur-generaal worden gehoord, en zal hij vervolgens zijn requisitoir doen en overleggen.

De beklaagde en zijn verdediger mogen hierop antwoorden.

De procureur-generaal kan hierop weder antwoorden, maar de beklaagde en deszelfs verdediger zullen het laatste woord hebben.

195. Indien de beleedigde partij hare vordering om schadevergoeding tot honderd vijftig gulden of minder

beperkt, en dezelve niet bij den burgerlijken regter heeft aanhangig gemaakt, zal zij zich in het geding over de strafzaak kunnen voegen, teneinde hare vordering gelijktijdig worde behandeld en beslist.

De beledigde partij moet zich verklaren vóór den aanvang van het getuigenverhoor, zonder dat er eene dagvaarding vereischt wordt.

Zij zal haren eisch kunnen doen toelichten door eenen praktizijn, zonder echter, van hare zijde, getuigen te mogen aanbrengen. Zij zal het woord voeren en wederom kunnen antwoorden na het openbaar ministerie.

196. Indien het hof van justitie bevindt, dat het feit slechts eene overtreding oplevert, en de beklaagde niet vooraf op dien grond de verwijzing naar het kantongerecht heeft gevorderd, spreekt het de op de overtreding gestelde straf uit, en kan aan de beledigde partij, zoo die zich in het geding gevoegd heeft, eene schadevergoeding tot het beloop van honderd vijftig gulden toekennen.

197. Indien het hof bevindt, dat het feit noch misdaad, noch wanbedrijf, noch overtreding oplevert, of dat de schuld van den beklaagde niet bewezen is, doet het uitspraak volgens de onderscheidingen, bij de twee eerste leden van art. 178 voorgeschreven.

198. Indien het hof bevindt, dat tegen het feit eene lijf- of onteerende straf is bedreigd, en de zaak door eene nadere instructie kan worden opgehelderd, zal het de stukken aan den bevoegden regter-commissaris kunnen verwijzen, en in dat geval zijn het tweede en derde lid des volgenden artikels ten deze toepasselijk.

199. Indien het hof bevindt, dat tegen het feit eene lijf- of onteerende straf is bedreigd, en dat er genoegzame gronden zijn tot verdere vervolging, verwijst het de zaak naar de crimineele teregtzitting, teneinde, na het opmaken der akte van beschuldiging, overeenkomstig de voorschriften van den vierden titel te worden behandeld en beslist.

Indien, in dat geval, de beklaagde zich op vrije voeten bevindt, kan het hof deszelfs voorloopige gevangenneming bevelen.

Indien hij uit kracht van een vroeger bevel in hechtenis is, zal hij daarin blijven.

ZESDE TITEL.**VAN HET REGTSGEDING WEGENS OVERTREDINGEN,
IN EERSTEN AANLEG.**

200. Bij de kantongeregten zal de kennisneming van overtredingen aanhangig worden gemaakt door de dagvaarding vanwege het openbaar ministerie bij het kantongerecht.

201. Tot het doen uitgaan van de dagvaarding, bij het vorige artikel bedoeld, zijn gelijkelijk gerechtigd:

De ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongerecht, binnen welks rechtsgebied de overtreding is begaan:

Die bij het kantongerecht, binnen welks rechtsgebied de beklagde woont;

Die bij het kantongerecht, binnen welks rechtsgebied de beklagde zal worden gevonden;

Ingeval van gelijktijdige bemoeijng van onderscheidene ambtenaren van het openbaar ministerie, zal diegene hunner steeds niet de vervolging der zaak belast blijven, die bij de vorenstaande rangschikking vroeger is geplaatst.

202. Het geding wordt op de openbare terechtzitting op dezelfde wijze aanhangig gemaakt en behandeld als de correctioneele zaken, behoudens de navolgende wijzigingen:

- 1°. Dat de beklagde door eenen, bij bijzondere volmagt, gelastigde kan verschijnen, tenzij in de dagvaarding uitdrukkelijk is bevolen, dat hij in persoon moet verschijnen, of zoodanig bevel door den regter mogt worden gegeven;
- 2°. Dat de boete tegen den getuige, die in gebreke blijft te verschijnen, niet hooger zal zijn dan vijftwintig gulden;
- 3°. Dat de getuige, die weigert den eed of de belofte af te leggen, of getuigenis der waarheid te geven, wegens zijne onwilligheid ten hoogste tot eene gevangenisstraf van eene maand zal kunnen worden veroordeeld;
- 4°. Dat de vordering der beleedigde partij zich niet verder dan tot eene som van vijftig gulden kan uitstrekken;
- 5°. Dat, indien de regter bevindt, dat de zaak zijne bevoegdheid tebovengaat, hij zich on-

bevoegd verklaart. In dat geval zendt de ambtenaar van het openbaar ministerie de stukken aan den procureur-generaal.

203. Wanneer geene zwaardere straf op de overtreding is gesteld dan eene enkele geldboete, zal de beklaagde de rechtsvervolging kunnen voorkomen door vrijwillig het maximum van die boete te betalen, met de kosten, indien hij reeds was gedagvaard.

In dat geval zal de boete aan den bevoegden ontvanger niet anders kunnen worden voldaan dan op schriftelijke, door den kantonregter voor gezien geteekende, magtiging van het openbaar ministerie, aan hetwelk de quitantie van den ontvanger door den beklaagde zal moeten worden overgebracht, binnen den tijd door het openbaar ministerie te bepalen.

ZEVENDE TITEL.

VAN HET REGTSGEDING WEGENS OVERTREDINGEN, IN HOOGER BEROEP.

204. De beklaagde, die bij verstek is veroordeeld, is niet tot hooger beroep ontvankelijk, indien hij niet tijdig verzet heeft gedaan.

205. De ambtenaar van het openbaar ministerie bij het kantongeregt of de veroordeelde, die van het middel van hooger beroep wil gebruik maken, zal, op straffe van daarvan vervallen te zijn, zijne verklaring moeten doen ter griffie van het kantongeregt, alwaar het vonnis is gewezen, ten langste binnen veertien dagen na de uitspraak.

De procureur-generaal kan binnen denzelfden termijn in hooger beroep komen; hangende het beroep, blijft de uitvoering van het vonnis geschorst. Van alle vonnissen, welke geene eindvonnissen zijn, kan alleen gelijktijdig met de hoofdzaak in hooger beroep worden gekomen.

206. Binnen veertien dagen na de verklaring van in hooger beroep te komen, zal de beroepende partij aan het hof van justitie eene memorie kunnen indienen, behelzende de middelen en gronden, waarop zij haar hooger beroep steunt. Deze memorie moet door dezelfde partij of haren gemagtigde onderteekend zijn; zij zal bij de stukken worden gevoegd, en zal daarvan

door de tegenpartij of haren gemagtigde inzage kunnen worden genomen.

207. De griffier van het kantongereg, waar het vonnis gewezen is, zal, na de aanteekening van het hooger beroep, de stukken van het geding, zoo spoedig mogelijk, moeten verzenden ter griffie van het hof van justitie.

208. Binnen acht dagen, nadat de stukken ter griffie zijn gebragt, zal de president eenen rapporteur benoemen, en den dag der terechtzitting bepalen.

209. De procureur-generaal zal de wederpartij doen dagvaarden om op de terechtzitting te verschijnen, en zullen de bepalingen van art. 190 worden inachtgenomen. Indien zich eene beleedigde partij in het geding heeft gevoegd, zal de procureur-generaal aan haar den dag doen beteekenen, welke tot de terechtzitting is bepaald.

210. De bepalingen van art. 202 n°. 1, 2, 3 en 4 zijn op de behandeling ter openbare terechtzitting van het hof toepasselijk.

De getuigen, welke in eersten aanleg zijn opgeroepen, kunnen, ten verzoeken van den procureur-generaal of van de wederpartij, worden gehoord. Er kunnen ook nieuwe getuigen worden bijgebracht.

De rapporteur doet zijn verslag bij den aanvang der terechtzitting, voordat het openbaar ministerie het woord voert.

211. Ingeval het vonnis wordt te niet gedaan wegens schending of verzuim van de vormen, welke op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven, zal het hof de zaak zelf afdoen.

212. Indien het hof van justitie, bij het onderzoek ter terechtzitting, bevindt, dat het feit een wanbedrijf oplevert, doet het ten correctioneële uitspraak.

213. Indien het hof, na het onderzoek ter terechtzitting, bevindt, dat tegen het feit eene lijf- of ont-eerende straf is bedreigd, handelt het, zooals bij de artt. 198 en 199 is voorgeschreven.

214. Behoudens het bepaalde bij de beide voorgaande artikelen, kan de beklaagde in hooger beroep tot geene zwaardere straf worden verwezen, dan waartoe hij in eersten aanleg is veroordeeld, tenware het openbaar ministerie, hetzij alleen, hetzij met den beklaagde, mogt zijn in hooger beroep gekomen.

ACHTSTE TITEL.

VAN BEKLAAGDEN OF BESCHULDIGDEN, WELKE AFWEZEND ZIJN GEBLEVEN, NIET HEBBEN KUNNEN ACHTERHAALD WORDEN, OF ONTVLUGT ZIJN.

EERSTE AFDEELING.

Van afwezend gebleven beklagden in correctioneele zaken, en in zaken wegens overtredingen.

215. Indien de beklagde in gebreke blijft op de aan hem gedane dagvaarding ter terechtzitting te verschijnen, of zich, in de gevallen waarin dit is toegestaan, door eenen raadsman of door eenen gemachtigde te doen vertegenwoordigen, wordt tegen denzelfden verstek verleend, en dadelijk overgegaan tot het onderzoek en de beregting, overeenkomstig de voorschriften van den vijfden, zesden of zevenden titel.

216. Het vonnis bij verstek gewezen moet zoodra mogelijk aan den veroordeelde worden beteeekend.

217. De veroordeeling bij verstek vervalt van regtswege, indien de veroordeelde bij exploit, aan het openbaar ministerie beteeekend, verzet doet, uiterlijk binnen den tijd van veertien dagen, nadat het vonnis is tenuitvoergelegd door de gevangenneming van den beklagde, of, in het geval eener opgelegde boete, door het tenuitvoerleggen van de subsidiaire gevangenisstraf.

218. De kosten door het verstek veroorzaakt komen steeds, zelfs dan wanneer vrijspraak of ontslag van regtsvervolging op het verzet mogt volgen, ten laste van hem, die bij verstek is veroordeeld, tenware de dagvaarding mogt zijn nietig verklaard, of hij mogt bewijzen in de onmogelijkheid te zijn geweest van te kunnen verschijnen.

219. Indien de beleedigde partij zich in het geding gevoegd heeft, zal het verzet mede aan haar door den veroordeelde worden beteeekend.

220. Het verzet brengt van regtswege dagvaarding mede op de eerstkomende gewone terechtzitting.

Indien de veroordeelde aldaar niet verschijnt, wordt het verzet vervallen verklaard, en het bij verstek gewezen vonnis tenuitvoergelegd, of met de tenuitvoerlegging daarvan voortgegaan.

Indien de veroordeelde ten dage dienende verschijnt, wordt het bij verstek gewezen vonnis gehouden voor vervallen, en de zaak opnieuw volgens de bepalingen van den vijfden, zesden of zevenden titel behandeld en afgedaan.

TWEEDE AFDEELING.

Van afwezend gebleven of ontelugte beschuldigen.

221. Wanneer een beklaagde, tegen wien, ter zake van een misdrijf, waartegen lijf- of onteerende straf is bedreigd, een bevel van gevangenneming of van dagvaarding in persoon verleend is geworden, niet mogt hebben kunnen worden achterhaald en gevangen genomen, of niet voor den regter-commissaris mogt hebben kunnen worden gebragt, zal de voorloopige instructie der zaak niettemin worden voortgezet en teneindegebragt, overeenkomstig hetgeen bij den derden titel is voorgeschreven, onder de navolgende bepalingen.

222. De stukken bij art. 121 vermeld, mitsgaders de lijst der getuigen, worden, op bevel van den procureur-generaal, aan den beschuldigde beteekend.

Bij hetzelfde exploit wordt de beschuldigde tegen eenen bepaalden dag opgeroepen, om op de openbare terechtzitting van het hof te verschijnen.

223. Indien de beschuldigde zich binnen dien tijd in de gevangenis begeeft of gevat wordt, of ten bepaalden dage op de terechtzitting verschijnt, wordt de zaak onderzocht en afgedaan overeenkomstig de voorschriften van den vierden titel.

224. Indien de beschuldigde ten dage dienende niet verschijnt, beveelt het hof, dat hij andermaal tegen eenen bepaalden dag zal worden opgeroepen.

Het bevelschrift van het hof wordt aan den beschuldigde beteekend.

225. Indien de beschuldigde uit de gevangenis is ontvlugt vóór de beteekening der stukken bij art. 121 omschreven, gelden de voorschriften van de artt. 222, 223 en 224.

Indien de ontvlugting heeft plaats gehad na de voorschreven beteekening, wordt de beschuldigde bij exploit tegen zekeren bepaalden dag opgeroepen, om op de

openbare terechtzitting van het hof te verschijnen, en zijn voorts de voorschriften van de artt. 223 en 224 ten deze toepasselijk.

226. Indien tegen den beklaagde slechts een bevel van dagvaarding in persoon was verleend, en hij, na de dagvaarding bij art. 121 vermeld, niet ten bepaalden dage op de openbare terechtzitting verschijnt, wordt hij, overeenkomstig de bepaling van art. 224, andermaal opgeroepen.

227. Indien in eenig der voormelde gevallen de beschuldigde niet op de tweede openbare terechtzitting verschijnt, zal het hof, na te hebben bevonden, dat aan al de voormelde formaliteiten is voldaan, op het requisitoir van den procureur-generaal, den beschuldigde verklaren wederspanning aan de wet, en hem in al de kosten veroordeelen.

's Hof's vonnis wordt aan het hofgebouw aangeplakt.

228. Indien de beschuldigde, voordat het misdrijf verjaard is, zich in hechtenis begeeft, gevat wordt of zich tot de terechtstelling aanmeldt, wordt het geding overeenkomstig de voorschriften van den vierden titel behandeld.

De verklaringen, bevorens voor den regter-commissaris afgelegd, kunnen, ingeval van overlijden der getuigen, op de terechtzitting worden voorgelezen, en de regter kan op dezelve, naar gelang van omstandigheden, acht slaan.

Slotbepalingen op de beide afdeelingen van dezen titel toepasselijk.

229. In geen geval zal de afwezendheid van eenen beschuldigde of beklaagde den voortgang van het geding, ten aanzien der tegenwoordig zijnde medebeschuldigden of medebeklaagden, van regtswege schorsen of vertragen.

230. Na de uitspraak van het hof of kantongeregten zullen de stukken van overtuiging, wanneer de eigenaars of andere regthebbenden zulks vorderen, aan hen worden teruggegeven, nadat van dezelve éene naauwkeurige beschrijving door den griffier zal zijn opgemaakt en ter griffie nedergelegd.

Het hof of de kantonregter kan echter, om gewig-

tige redenen, van de teruggave uitzonderen zoodanige voorwerpen, die geene of slechts een geringe geldelijke waarde hebben.

NEGENDE TITEL.

VAN DE HERKENNING VAN VEROOORDEELDEN, DIE ONTVLUGT EN WEDER ACHTERHAALD ZIJN.

231. Wanneer een veroordeelde ontvlugt is, en iemand mogt gevat zijn, die voor den ontvlugte is gehouden, doch omtrent de eenzelvigheid van wiens persoon twijfel of onzekerheid is ontstaan, of die ont kent, dat hij degene is, voor wien men hem houdt, zal de regter, door welken de veroordeeling was uitgesproken, op requisitoir van het openbaar ministerie, bevelen, dat op eene te bepalen teregtzitting zal worden overgegaan tot het onderzoek van de eenzelvigheid van den aangehoudene met den veroordeelde.

232. Het openbaar ministerie zal, te dien einde, op de teregtzitting zijne getuigen doen dagvaarden, gelijk mede die, op welke de achterhaalde zich beroept.

Hetzelve zal insgelijks den achterhaalde doen dagvaarden om op die teregtzitting tegenwoordig te zijn; de getuigen en de achterhaalde zullen vervolgens worden gehoord, en de regter zal uitspraak doen overeenkomstig de voorschriften van den vierden, vijfden of zesden titel.

233. Het bepaalde bij de artt. 231 en 232 zal insgelijks toepasselijk zijn op verbannen, die vóór het einde van hunnen straftijd in de kolonie terugkeeren, doch waaromtrent onzekerheid bestaat, of zij de veroordeelden zijn.

TIENDE TITEL.

VAN DE REGTSPLEGING TER ZAKE VAN VALSCHHEID.

234. In alle strafzaken, betrekkelijk tot valscheid in geschrifte, zal het stuk, dat beweerd wordt valsch of vervalscht te zijn, ter griffie van het hof van justitie worden overgelegd, en tevens ondertee kend en op iedere bladzijde gewaarmerkt door den griffier, die een uitvoerig proces-verbaal van de gesteldheid van het stuk zal opmaken, mitsgaders door dengene, door

wien die overlegging wordt gedaan, en eindelijk door den ambtelaar, onder wiens bewaring het is geweest, indien hetzelfde uit eene openbare bewaarplaats is genomen.

235. Bij de verhooren van den beklaagde over dat stuk zal hetzelfde mede door deze, en ook bovendien door den regter-commissaris en den griffier, onderteekend worden.

236. De klagen en aangiften in zake van valsheid kunnen altijd worden vervolgd, ook dan wanneer de stukken, die er het onderwerp van zijn, tot grondslag gediend hebben van geregtelijke of burgerlijke akten.

237. Alle openbare of bijzondere bewaarders van stukken, welke beweerd worden valsch of vervalscht te zijn, zijn verplicht, op straffe van daartoe bij lijfswang genoodzaakt te worden, dezelve, op een bevelschrift van het hof van justitie, ter griffie van den hove in bewaring te geven. Van deze in bewaringgeving zal een proces-verbaal worden opgemaakt, hetwelk, met en benevens het bevelschrift, den bewaarder zal strekken tot ontlasting jegens alle belanghebbenden.

Het staat aan denzelfen vrij, van de door hem in bewaring gegeven stukken en van het proces-verbaal kosteloos afschriften te vorderen.

De kosten tot overbrenging der stukken worden onder de justitiekosten begrepen.

238. De stukken, die geleverd zullen worden om tot vergelijking te dienen, zullen, evenals de stukken, welke beweerd worden valsch of vervalscht te zijn, worden onderteekend en gewaarmerkt op de wijze, in de twee eerste artikelen van dezen titel gemeld.

239. De bepaling van art. 237 is insgelijks toepasselijk op alle openbare bewaarders van stukken, ter vergelijking kunnende dienen.

240. Indien de overgave van een authentiek stuk vereischt en gevorderd wordt, zal aan dengene, die hetzelfde in zijne bewaring heeft, een afschrift daarvan worden gelaten, hetwelk met het oorspronkelijke door den kantonregter zal worden vergeleken, die daarvan een proces-verbaal zal opmaken. Indien zoodanig authentiek stuk onder bewaring is van een openbaar persoon, zal het voorzeide afschrift door deze gelegd

worden onder zijne oorspronkelijke stukken, om in de plaats van het oorspronkelijke te strekken, tot de terugzending van het laatstgemelde, en met bevoegdheid om daarvan grossen of afschriften uit te geven, mits daarbij melding makende van het proces-verbaal.

Indien nogtans het stuk een gedeelte uitmaakt van een register, zoodat het daarvan niet voor eenen tijd kan worden afgescheiden, kan het hof van justitie het overbrengen van het register ter inzage bevelen, en vrijstelling verleenen van de formaliteit bij dit artikel vastgesteld.

241. Onderhandsche geschriften kunnen insgelijks als stukken van vergelijking overgelegd en als zoodanig aangenomen worden, indien volkomen van derzelver echtheid blijkt.

Echter kunnen de bijzondere personen, welke, zelfs volgens hunne eigene erkenning, onderhandsche geschriften bezitten, niet onmiddellijk tot derzelver afgifte worden genoodzaakt, maar indien zij voor het hof zijn gedagvaard, en hunne gronden van weigering niet zijn geldig verklaard, kan bij regterlijk bevel de overgave, zelfs bij lijfswang, worden bevolen.

242. De getuigen, welke gehoord zullen worden over eenig stuk of stukken in het geding overgelegd, zijn gehouden dezelve insgelijks te waarmerken en te onderteekenen.

243. De beklaagde, daartoe door den regter gelast, is verplicht, in diens tegenwoordigheid, een geschrift te vervaardigen, of wel andere stukken, door hem geschreven, over te leggen.

244. In de voorloopige geregtelijke instructie zal de regter-commissaris een of meer deskundigen kunnen benoemen, teneinde het stuk, welks valsheid of vervalsching beweerd wordt, en de stukken van vergelijking, te onderzoeken, en een schriftelijk verslag van hunne bevinding uit te brengen, hetwelk bij het geding zal worden gevoegd.

245. Indien de beklaagde of beschuldigde wordt teregtgesteld, zullen de in het vorige artikel vermelde deskundigen worden gehoord.

Het hof kan ook, op requisitoir van het openbaar ministerie, of ten verzoeken van den beklaagde of beschuldigde, andere deskundigen hooren.

246. Indien de valsheid als bewezen wordt aan-

genomen, zal het hof hetzij verklaren, dat het geheele stuk valsch is, hetzij bepaaldelijk aanduiden, waarin de vervalsching bestaat. Van die verklaring wordt door den griffier proces-verbaal opgemaakt, en door den president en hem onderteekend.

Afschrift van het proces-verbaal zal, door den griffier onderteekend, aan het valsche of vervalschte stuk worden gehecht, en, ingeval het een authentiek stuk is, zal, bij de uitgifte van grossen of afschriften, steeds aan den voet afschrift van het proces-verbaal moeten gevoegd worden.

Eindelijk zal op het valsche of vervalschte stuk door den griffier eene aantekening worden gesteld, waarbij naar het aangehechte proces-verbaal wordt verwezen.

247. De stukken van overtuiging en van vergelijking worden, binnen veertien dagen na de uitspraak, teruggebracht ter plaatse, vanwaar zij gekomen zijn, of teruggegeven aan degenen, die dezelve hebben medegedeeld.

248. Voor het overige heeft de instructie ter zake van valscheid op dezelfde wijze plaats, als ten aanzien van andere misdrijven is bepaald.

249. Indien de bewaarder of de getuigen weigeren of niet in staat zijn, de overgelegde of hun vertoond wordende stukken te waarmerken en te onderteekenen, of indien de beklaagden weigeren de stukken te teekenen, of in 's regters tegenwoordigheid te schrijven, zal zulks in het proces-verbaal vermeld worden.

ELFDE TITEL.

VAN DE WIJZE VAN REGTSPLEGING JEGENS HEN,
DIE DEN EERBIED SCHENDEN, AAN DE OPEN-
BARE MAGT VERSCHULDIGD.

250. De toehoorders zullen de teregtzittingen met ongedekten hoofde bijwonen, en voorts een betamelijk ontzag en stilzwijgen bewaren; al wat de president tot handhaving der goede orde beveelt, zal stiptelijk en terstond tenuitvoergelegd worden.

251. Ingeval een of meer personen, gedurende de teregtzitting, de stilte storen, of teekens van goed- of afkeuring geven, of, op welk eene wijze ook, ge-

raas of beweging verwekken, en zij op de waarschuwing des deurwaarders zich niet dadelijk stilhouden, zal hun gelast worden te vertrekken, en die zich daartegen verzetten, zullen verwijderd, of, naar gelang van omstandigheden, worden gevat, en veroordeeld tot eene gevangenisstraf voor den tijd van vierentwintig uren. Zij zullen door den cipier ingenomen worden, op vertoon van het bevelschrift van den kantonregter of voorzitter van het hof.

Van dit bevel zal aanteekening worden gehouden.

252. Wanneer de opschudding op de terechtzitting vergezeld is geweest van scheldwoorden of dadelijken, welke gronden opleveren tot verdere oplegging van correctioneele straffen of van straffen op overtredingen gesteld, zullen die straffen, op die terechtzitting, en dadelijk na het tot klaarheid brengen van de feiten, en nadat het openbaar ministerie daarop is gehoord, kunnen worden uitgesproken, namelijk:

- 1°. De straffen op overtredingen gesteld, door de kantongeregten en het hof van justitie;
- 2°. De correctioneele straffen, door het hof van justitie.

253. Indien de misdrijven, bij de twee vorige artikelen vermeld, bij de instructie, of, buiten de terechtzitting, op eenige plaats, alwaar een geregtelijk onderzoek wordt gedaan, plaats hebben, zal de regter of regterlijke ambtenaar daarvan proces-verbaal opmaken, en de stukken aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie, ter verdere vervolging, toezenden of terhandstellen.

254. Indien de beoordeeling van het misdrijf, waaraan de dader zich mogt hebben schuldig gemaakt, de bevoegdheid van den kantonregter tebovengaat, zal die regter, na, zoo daartoe gronden zijn, den dader te hebben doen vatten, proces-verbaal van het ter terechtzitting voorgevallene opmaken, en dat stuk aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie, ter verdere vervolging, toezenden.

255. Indien op eenige terechtzitting een ander misdrijf is begaan dan bij art. 252 is vermeld, worden de dader en de getuigen onmiddellijk gehoord en onderzocht, en van alles proces-verbaal opgemaakt, waarmede wordt gehandeld, zooals bij het slot van het vorige artikel is vermeld.

Het hof of de kantonregter kan de voorloopige inhechtenisstelling van den dader bevelen, indien de aard van het misdrijf daartoe, volgens dit Wetboek, aanleiding geeft.

256. Administratieve of regeringscollegiën, of leden daarvan, en alle andere ambtenaren oefenen, wanneer zij eenige ambtsverrigting in het openbaar waarnemen, het opzicht uit bij de artt. 250 en 251 vermeld.

Zij kunnen de daders tot geene straf veroordeelen, doch, zoo daartoe gronden zijn, dezelve doen vatten, en proces-verbaal doen opmaken, hetwelk aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie wordt toegezonden.

TWAALFDE TITEL.

VAN DE WIJZE, OP WELKE IN STRAFZAKEN DE
GETUIGENIS VAN DEN GOUVERNEUR ZAL
WORDEN ONTVANGEN.

257. Wanneer de getuigenis van den Gouverneur gedurende de voorloopige instructie vereischt mogt worden, en hij toegestemd zal hebben gehoord te worden, zal de regter-commissaris zich met den griffier ten gouvernementshuize begeven, teneinde aldaar de verklaring van den Gouverneur te ontvangen.

258. Wanneer de getuigenis van den Gouverneur vereischt mogt worden op eene terechtzitting, en hij toegestemd zal hebben als getuige gehoord te worden, zal de president van het hof van justitie zich met den griffier ten gouvernementshuize begeven, teneinde aldaar den Gouverneur te beëedigen, en zijne getuigenis te ontvangen.

Het proces-verbaal, houdende de afgelegde getuigenis, zal op de terechtzitting worden voorgelezen, en het zal den regter geoorloofd zijn daaraan zoodanige bewijskracht toe te kennen, als hij zal vermeenen te behooren.

259. Wanneer de getuigenis dienen moet in eene zaak, welke bij een kantongeregts aanhangig is, zal het proces-verbaal door den griffier van het hof van justitie aan den griffier van het kantongeregts worden toegezonden.

DE RTIENDE TITEL.**VAN REGELING VAN REGTSGBIED.**

260. Er zal regeling van rechtsgebied kunnen plaats hebben in de navolgende gevallen:

- 1°. Wanneer onderscheidene kantonregters zich de kennisneming van dezelfde of van zamenhangende overtredingen hebben aangetrokken;
- 2°. Wanneer onderscheidene kantonregters, door een van welke de strafzaak noodwendig behoort te worden beregt, zich hebben onbevoegd verklaard daarvan kennis te nemen.

261. Regeling van rechtsgebied geschiedt door het hof van justitie op request, hetzij van den procureur-generaal, hetzij van de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de betrokken kantongeregten, hetzij van den beklagde. Die verzoeken worden alleen bij memoriën behandeld.

262. Het hof gelast de overlegging der stukken en memoriën binnen eenen bekwamen termijn.

Dit bevel wordt, met afschrift van het verzoek tot regeling, aan partijen beteekend.

Door die beteekening wordt, in het geval van het eerste nummer van art. 260, de beslissing der zaak geschorst.

263. De zaak wordt afgedaan op de terechtzitting, op rapport, en nadat de procureur-generaal zal zijn gehoord.

Het hof doet tevens uitspraak over alle handelingen en vonnissen, welke door den regter, aan wien de zaak wordt onttrokken, gedaan of gewezen zijn.

Het vonnis wordt aan de partijen beteekend.

264. De beklagde, welke in het verzoek van regeling van rechtsgebied, door hem gedaan, in het ongelijk wordt gesteld, zal door het hof kunnen worden verwezen in eene geldboete, niet tebovengaande de som van honderd gulden.

VEERTIENDE TITEL.**VAN DE WRAKING EN VERSCHOONING VAN REGTERS.**

265. Ieder regter kan zoowel door den beklagde

of beschuldigde, als door het openbaar ministerie worden gewraakt, om de volgende redenen:

- 1°. Indien hij den beklaagde of beschuldigde in bloedverwantschap of in zwagerschap bestaat, tot in den vierden graad ingesloten;
- 2°. Indien hij persoonlijk belang bij de zaak heeft;
- 3°. Indien er op zijne klagte of door zijn toedoen, binnen het jaar vóór de wraking, tegen den beklaagde of beschuldigde, of tegen deszelfs echtgenoot of nabestaanden en aangehuwden in de regte linie, een crimineel of een correctioneel regtsgeding heeft plaats gehad;
- 4°. Indien hij een schriftelijk advies in de zaak gegeven heeft;
- 5°. Indien hij, hangende het geding, geschenken van iemand, die bij de zaak belang heeft, heeft ontvangen, of dezelve aan hem zijn beloofd, en hij deze belofte heeft aangenomen;
- 6°. Indien er tusschen hem, zijne echtgenoot, bloedverwanten of aangehuwden in de regte linie, ter eener, en den beklaagde of beschuldigde, ter anderer zijde, een burgerlijk regts-geding aanhangig is;
- 7°. Indien hij is voogd, toeziende voogd, curator of toeziende curator, vermoedelijke erfgenaam of begiftigde van den beklaagde of beschuldigde;
- 8°. Indien er een hooge graad van vijandschap tusschen hem en den beklaagde of beschuldigde bestaat;
- 9°. Indien er tusschen hem en den beklaagde of beschuldigde, sedert den aanleg van het regts-geding of binnen zes maanden vóór de wraking, hebben plaats gehad beleedigingen of bedreigingen.

266. Behoudens hetgeen bij art. 272 ten aanzien van de wraking van den regter-commissaris of rapporteur is bepaald, kan een regter alleen worden gewraakt ter gelegenheid der openbare terechtzitting.

267. Bij het hof van justitie moet de wraking mondeling of bij schriftelijke conclusie worden voorgedragen, zoodra het onderzoek ter terechtzitting aan-

vang neemt. In den loop des onderzoeks is men daartoe niet meer ontvankelijk, tenzij de reden van wraking eerst na den aanvang mogt zijn ontstaan.

268. Indien de wrakende partij vermeent meer dan ééne reden van wraking tegen denzelfden regter te hebben, moet zij alle tegelijk voordragen.

269. Indien zij meer dan één lid van het hof wil wraken, kan zij de tweede of verdere wraking niet voorgedragen, voordat over de voorgaande is beslist.

270. Het hof zal, na de conclusiën van het openbaar ministerie, of, indien hetzelfde de wrakende partij is, na deszelfs requisitoir, dadelijk over de wraking raadplegen, en vervolgens ter openbare terechtzitting uitspraak doen.

Geen der leden, behalve de gewraakte regter, mag zich verschoonen aan de raadplegingen over en de beslissing van de wraking deel te nemen.

271. Indien een kantonregter wordt gewraakt, zal de wrakende partij eene schriftelijke akte van wraking, met redenen bekleed, aan den kantonregter terhandstellen.

Deze zal de voorschreven akte, met zijn schriftelijk advies, binnen twee dagen na de ontvangst, doen toekomen aan zijn oudsten plaatsvervanger, die de redenen van wraking onderzoekt, en haar toestaat, indien die bewezen en gegrond zijn.

Deze beslissing is niet aan hooger beroep onderworpen.

272. Ingeval van wraking van eenen regter-commissaris of rapporteur, wordt de akte van wraking, met redenen bekleed, door de wrakende partij ingeleverd aan het hof van justitie, hetwelk, na het bericht van den gewraakte te hebben ingewonnen, op requisitoir of op de conclusiën van het openbaar ministerie, uitspraak doet.

273. Indien een lid van het hof zich wil verschoonen om eene der redenen in art. 265 vermeld, of op andere billijke gronden, zal hij die aan het hof voordragen, en zich aan deszelfs beslissing moeten onderwerpen.

274. Wanneer tengevolge van geldig verklaarde wraking of verschooning, of tengevolge van andere oorzaken, de leden van het hof van justitie niet meer in genoegzamen getale mogten zijn om van de zaak kennis te nemen, zal de belanghebbende partij zich

tot den Gouverneur wenden, met verzoek om voor de beregting der zaak het vereischte aantal buitengewone leden te benoemen.

275. Indien tengevolge van toegelaten wraking, of tengevolge van andere oorzaken, noch de kanton-regter noch zijne plaatsvervangers van de zaak kunnen kennis nemen, zal de belanghebbende partij zich tot den Gouverneur wenden, met verzoek om een persoon tot beregting der zaak aan te wijzen.

VIJFTIENDE TITEL.

VAN HET TENUITVOERLEGGEN VAN VONNISSEN.

276. Incidenteele vonnissen, gelijk ook die van instructie, zijn dadelijk nadat zij zijn gewezen uitvoerbaar.

277. De tenuitvoerlegging van vonnissen, waarbij lijf- of onteerende straffen zijn opgelegd, wordt gedurende den tijd van acht dagen na de uitspraak geschorst.

Hetzelfde is toepasselijk op de tenuitvoerlegging van correctioneele straffen, doch alleen in het geval dat de veroordeelde de schorsing uitdrukkelijk verlangt.

Vonnissen in zaken van overtreding gewezen worden tenuitvoergelegd*, zoodra zij in kracht van gewijsde zijn gegaan, tenzij de veroordeelde eene schorsing van acht dagen uitdrukkelijk verlangt.

278. Binnen den voorschreven termijn kan de veroordeelde een verzoekschrift om gratie, ongesloten, inleveren of doen inleveren ter griffie van den regter, die de veroordeeling heeft uitgesproken.

Deze inlevering heeft het gevolg, dat de tenuitvoerlegging geschorst wordt.

De griffier houdt naauwkeurige aantekening van den dag der inlevering van zoodanig verzoekschrift; hij geeft daarvan kennis aan den ambtenaar van het openbaar ministerie, met de tenuitvoerlegging van het vonnis belast.

Het verzoekschrift wordt vervolgens, voorzien van het advies van den betrokken regter, met de ter zake betrekkelijke processtukken aan den Gouverneur opgezonden.

279. De tenuitvoerlegging van alle vonnissen blijft

van regtswege geschorst, zoolang de Gouverneur over een verzoek om gratie raadpleegt.

Te dien einde wordt vanwege den Gouverneur, zoodra een verzoek om gratie, op eenige andere wijze dan bij art. 278 is bepaald, bij hem is ingekomen, daarvan onmiddellijk kennis gegeven aan den procureur-generaal, die, indien hij niet zelf met de tenuitvoerlegging belast is, daarvan onverwijld den betrokken ambtenaar van het openbaar ministerie verwittigt.

280. Indien de veroordeelde geene gratie heeft verzocht, of zijn verzoek is afgewezen, geschiedt de tenuitvoerlegging van het vonnis zoodra mogelijk.

281. De lijf- of onteerende straffen, mitsgaders die van gevangenis in correctioneele zaken of in zaken van overtreding uitgesproken, worden tenuitvoergelegd op bevel van den ambtenaar van het openbaar ministerie bij den regter, die het vonnis heeft geveld.

De doodstraf wordt tenuitvoergelegd in het openbaar, ter plaatse door den regter in zijn vonnis aan te wijzen, in tegenwoordigheid van den procureur-generaal, en ten overstaan van twee leden van het hof van justitie benevens den griffier.

De ambtenaar van het openbaar ministerie, met de tenuitvoerlegging belast, kan de hulp der openbare burgerlijke of der gewapende magt inroepen.

282. Aan een terdoodveroordeelde wordt de onbeperkte toegang vergund van zoodanige godsdienstleeraren, als hij zal verlangen bij zich te ontvangen.

De tenuitvoerlegging der doodstraf wordt hem vierentwintig uren tevoren aangezegd door de leden van het hof, in het vorige artikel aangeduid, bijgestaan door den griffier, welke tevens, indien de veroordeelde iets te verklaren heeft, die verklaring ontvangen, en daarvan proces-verbaal opmaken.

283. Van de tenuitvoerlegging van de doodstraf moet de griffier een proces-verbaal opmaken, hetwelk hij, binnen vierentwintig uren daarna, onder het oorspronkelijk vonnis doet overschrijven, en onderteekent.

Hij moet terzijde van het proces-verbaal aanteekeken, dat die overschrijving is gedaan, en die aantekening onderteekenen.

De overschrijving heeft dezelfde kracht van bewijs als het proces-verbaal.

284. De straffen van dwangarbeid, verbanning en gevangenis vangen aan met den dag der tenuitvoerlegging. Is de veroordeelde bereids in hechtenis, dan vangen zij aan met den dag der uitspraak.

De ontzetting van regten en bevoegdheden, vermeld in art. 26 van het Wetboek van Strafrecht, vangt aan met den dag der uitspraak.

285. De aanmaning, bij art. 24 van het Wetboek van Strafrecht bevolen, wordt aan den veroordeelde beteekend, op last van den ambtenaar van het openbaar ministerie bij den regter, die het vonnis heeft gewezen.

Zij vermeldt den dag waarop, en den ambtenaar op wiens last de aanmaning geschiedt, benevens de plaats waar de betaling moet gedaan worden.

286 Bij niet-voldoening binnen twee maanden na de aanmaning, geeft de in het vorige artikel vermelde ambtenaar de noodige bevelen tot tenuitvoerlegging der opgelegde subsidiaire gevangenisstraf.

Nadat die tenuitvoerlegging is aangevangen, bevrijdt de betaling der geldboete den veroordeelde van den verderen duur der gevangenisstraf.

287. Wanneer de veroordeeling tot geldboete is uitgesproken tegen vreemdelingen, geene ingezetenen der kolonie zijnde, kan de gevangenisstraf worden tenuitvoergelegd dadelijk na de aanmaning tot betaling der boete.

288. Wanneer meer personen bij hetzelfde vonnis wegens hetzelfde misdrijf zijn veroordeeld, is ieder hunner slechts aansprakelijk voor de hem persoonlijk opgelegde boete.

289. De veroordeelingen in de kosten kunnen, op bevel van den ambtenaar in art. 285 vermeld, tenuitvoergelegd worden op de goederen van den veroordeelde, op dezelfde wijze als bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering omtrent de tenuitvoerlegging van burgerlijke zaken is bepaald.

Zij kunnen ook tenuitvoergelegd worden bij wege van lijfswang. De duur van deze gijzeling echter zal niet langer zijn dan van eene maand, indien de veroordeelde van zijn onvermogen doet blijken.

290. Allen, die wegens hetzelfde misdrijf bij hetzelfde vonnis in de kosten zijn veroordeeld, zijn hoofdelijk daarvoor aansprakelijk.

291. Veroordeelingen tot geldboeten, uitgesproken krachtens algemeene verordeningen, bij welke het opleggen van subsidiaire gevangenisstraf is uitgesloten, worden op dezelfde wijze tenuitvoergelegd als veroordeelingen in de kosten.

292. De verbeurdverklaringen, en de veroordeelingen tot geldboeten en in de kosten, zijn altijd ten behoeve van den lande, tenware bij algemeene verordening anders mogt zijn bepaald.

De aandeelen in geldboeten of verbeurdverklaarde voorwerpen, in sommige gevallen aan ambtenaren of anderen toegekend, worden hun uit de koloniale kas uitbetaald, nadat het bedrag dier boeten of voorwerpen daarin zal zijn gestort.

293. De schadevergoeding, aan de beleedigde partij toegewezen, wordt door haar zelve, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, verhaald.

De bepaling van art. 290 geldt ook ten opzichte van de schadevergoeding aan de beleedigde partij toegewezen, zelfs dan wanneer die vergoeding bij eene afzonderlijke burgerlijke actie is gevorderd.

294. Ingeval van zamenloop van bij art. 291 vermelde geldboeten, of van verbeurdverklaringen, met schadevergoedingen aan de beleedigde partij toegewezen, zullen de veroordeelingen tot laatstgenoemde voorgaan, bij ongenoegzaamheid van de goederen van den veroordeelde.

ZESTIENDE TITEL.

VAN DE OPSCHORTING EN VERNIETIGING VAN VONNISSEN, UITHOOFDE VAN BEPAALDE OMSTANDIGHEDEN.

295. De vonnissen, waarbij iemand tot straf is veroordeeld, kunnen door het hof van justitie, hetzij ter requisitie van den procureur-generaal, hetzij op een verzoekschrift van den veroordeelde, worden geschorst en zelfs vernietigd, in de vier volgende gevallen:

- 1°. Indien twee of meer beschuldigten of beklaagden bij onderscheidene vonnissen als daders van hetzelfde misdrijf zijn veroordeeld, en die vonnissen niet zijn overeen te brengen,

maar het bewijs van onschuld van den eenen of den anderen der veroordeelden medebrengen;

2°. Indien, na de veroordeeling wegens doodslag, er stukken worden te berde gebragt, waaruit aanvankelijk genoegzaam blijkt, dat de persoon, wiens vooronderstelde dood aanleiding tot de veroordeeling heeft gegeven, nog in leven is;

3°. Indien, na de veroordeeling van eenen beschuldigde of beklaagde, om welk misdrijf ook, een of meer getuigen, welke te zijnen laste getuigenis hebben afgelegd, ter zake van valsche getuigenis in dat geding, in regten worden betrokken;

4°. Indien een of meer stukken, waarop is regt gesproken, later zijn gebleken valsch te zijn.

Er kan geene revisie worden gevraagd van vonnissen door de kantonregters gewezen, tenzij die vonnissen in kracht van gewijsde zijn overgegaan.

296. In het geval, bij n°. 1 van het vorige artikel vermeld, zal het hof van justitie, na onderzoek, de beide vonnissen vernietigen, en de zaak opnieuw onderzoeken, en daarin regtdoen.

297. In het geval, bij n°. 2 van art. 295 vermeld, zal het hof van justitie de tenuitvoerlegging van het vonnis schorsen, en een geregteijk onderzoek en uitspraak doen wegens de eenzelvigheid van den persoon.

Het hof zal daarna, naar bevind van zaken, de schorsing intrekken, of wel het vonnis van veroordeeling te niet doen, en tevens op het requisitoir van den procureur-generaal een nader onderzoek der zaak bevelen, voor zooverre daartoe gronden zouden mogen zijn.

298. In het geval, bij n°. 3 van art. 295 vermeld, zal het hof van justitie de tenuitvoerlegging van het vonnis van veroordeeling schorsen, totdat over de schuld van de beklaagde getuigen zal zijn uitspraak gedaan.

Indien de getuigen worden vrijgesproken, zal het hof bevelen, dat het oorspronkelijke vonnis, tegen de beschuldigten gewezen, worde tenuitvoergelegd.

Wanneer de getuigen daarentegen ter zake van valsche getuigenis worden veroordeeld, zal het hof het oorspronkelijke vonnis, tegen den beschuldigde of be-

klaagde gewezen, vernietigen, en de zaak opnieuw onderzoeken, en daarin regtdoen.

De getuigen, die wegens valsche getuigenis zijn veroordeeld, zullen in het nieuwe onderzoek niet mogen gehoord worden.

299. In het geval, bij n°. 4 van art. 295 vermeld, kan het hof van justitie, naar bevind van zaken, het vonnis van veroordeeling te niet doen, en, indien daartoe gronden zijn, een nieuw onderzoek der zaak bevelen.

300. Indien in een der gevallen, bij art. 295 vermeld, na den definitieven afloop der zaak, van de onschuld van eenen persoon mogt blijken, welke reeds zijne straf heeft ondergaan, zal, op diens verzoek, het hof van justitie den veroordeelde in zijne eer herstellen bij eene beschikking, welke ten koste van den lande zal worden openbaar gemaakt op zoodanige wijze, als het hof zal bevelen.

Indien de veroordeelde mogt zijn overleden, zal het verzoek daartoe door eenen zijner nabestaanden, of, bij het ontbreken derzelve, door eenen curator, daartoe door het hof van justitie te benoemen, mogen gedaan worden, en zal, in dat geval, het hof de nagedachtenis van den overledene ontlasten van de veroordeeling, welke tegen hem was uitgesproken.

301. In de gevallen, bij dezen titel vermeld, wordt door het hof van justitie regt gesproken met zes leden, zooveel mogelijk aan te wijzen uit hen, die vroeger van de zaak geene kennis hebben genomen.

ZEVENTIENDE TITEL.

VAN HET BEWIJS DER MISDRIJVEN.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

302. Niemand kan wegens misdrijf veroordeeld worden, tenzij de regter, door wettige bewijsmiddelen, de overtuiging hebbe bekomen, dat eene strafbare daad werkelijk heeft plaats gehad, en dat de beklaagde of beschuldigde daaraan schuldig is.

Op bloote vermoedens of onvolkomen bewijs mag niemand veroordeeld worden.

303. Als wettige bewijsmiddelen worden alleen erkend :

- 1°. Bewijs door getuigen;
- 2°. Schriftelijke bescheiden;
- 3°. Bekentenis;
- 4°. Aanwijzingen.

304. Deze bewijsmiddelen kunnen, zoowel op zich zelve afzonderlijk, als onderling vereenigd, tot daargestelling van regterlijke overtuiging dienen, voor zooverre zij met de hierna volgende voorschriften overeenkomen.

305. Alle soort van bewijsmiddelen kan door tegenbewijs worden ontzenuwd.

306. Geenerlei bewijsmiddel zal ter veroordeeling van eenen beklaagde of beschuldigde verplichtend zijn, wanneer de regter niet volkomen overtuigd is, dat deze het hem ten laste gelegde misdrijf waarlijk heeft begaan, of daaraan medepligtig is.

TWEDE AFDEELING.

Van bewijs door getuigen.

307. Tot het geven van getuigenis in strafzaken zijn allen bevoegd, die daarvan niet zijn uitgesloten bij de artt. 153 en 155.

Elke getuigenis moet met eede of belofte gesterkt, en afgelegd zijn overeenkomstig de vormen, bij het tweede lid van art. 148 voorgeschreven.

308. De op zich-zelve staande getuigenis van éenen enkelen getuige, door geene andere bewijsmiddelen bevestigd, kan niet als wettelijk bewijs gelden.

Echter kunnen afzonderlijke en op zich zelve staande getuigenissen omtrent onderscheidene feiten als wettelijk bewijs gelden, wanneer zij door haren samenloop en haar verband strekken tot staving eener bepaalde daadzaak.

De beoordeeling hiervan wordt aan de voorzigtigheid van den regter overgelaten.

309. Iedere afgelegde getuigenis moet loopen over feiten, welke de getuige zelf gehoord, gezien of ondervonden heeft, en moeten daarbij tevens uitdrukkelijk worden opgegeven de redenen van wetenschap.

Bijzondere meeningen of gissingen, bij redenering opgemaakt, zijn geene getuigenissen.

310. In de beoordeeling der waarde van de getuigenis moet de regter bijzonder achtgeven op de onderlinge overeenstemming der getuigen; op de overeenstemming der getuigenissen met hetgeen van elders aangaande de zaak en het geding bekend is; op de beweegredenen, welke de getuigen kunnen hebben gehad om de zaak op deze of gene wijze voor te dragen; op de levenswijze, de zeden en den stand der getuigen; en, in het algemeen, op alles wat op derzelver meerdere of mindere geloofwaardigheid invloed zoude kunnen hebben.

311. Verklaringen, niet met eede of belofte gesterkt, kunnen op zich zelve, zelfs bij onderlinge overeenstemming, geen bewijs opleveren.

Daarentegen kunnen die verklaringen tot aanvulling dienen van andere daarmede en onderling overeenstemmende wettige bewijzen.

DERDE AFDEELING.

Van schriftelijke bescheiden.

312. De voorschriften omtrent de kracht van bewijs van authentieke en onderhandsche schriftelijke bescheiden in burgerlijke zaken moeten ook in het bewijs van misdrijven inachtgenomen worden.

313. De verklaringen, verbalen of relazen van hen, die in eenige openbare posten, ambten of bedieningen gesteld zijn, moeten, om als schriftelijke bescheiden te gelden, door hen afgelegd zijn op den eed bij den aanvang hunner bediening gedaan, of wel daarna met eede bevestigd worden.

Van deze bepaling zijn uitgezonderd de verklaringen, verbalen en relazen, door administratieve of regeringscollegiën of door regterlijke ambtenaren, in de waarneming hunner bediening, afgegeven of opgemaakt.

314. De rapporten van zaakkundigen, van ambtswege benoemd om over de bijzonderheden of gesteldheid eener zaak hun oordeel en hunne bevinding te verklaren, kunnen alleen dienen om tot des regters inlichting te verstrekken.

VIERDE AFDEELING.

Van bekentenis.

315. Eene bekentenis, door den beschuldigde of beklaagde voor den regter afgelegd, dat hij het aan hem ten laste gelegde misdrijf heeft gepleegd, en vergezeld van eene bepaalde en naauwkeurige opgave van omstandigheden, welke ook, hetzij uit eene verklaring van den persoon tegen wien het misdrijf is gepleegd, of uit andere bewijsmiddelen, bekend zijn, en daarmede overeenstemmen, kan een volledig bewijs van schuld opleveren.

316. Eene bloote bekentenis van schuld, door geenerlei in het geding bekende omstandigheden bevestigd, is nimmer genoegzaam om een wettelijk bewijs daar te stellen.

317. De herroeping eener geregtelijke bekentenis van schuld maakt dezelve niet krachteloos, tenzij die herroeping op aannemelijke redenen gegrond zij.

VIJFDE AFDEELING.

Van aanwijzingen.

318. Door aanwijzingen worden verstaan daadzaken, gebeurtenissen of omstandigheden, welker bestaan en overeenstemming, zoo onderling als met het misdrijf zelf, klaarblijkelijk aantoonen, dat er misdrijf gepleegd is, en wie hetzelfde bedreven heeft.

319. Het bestaan dezer aanwijzingen kan niet anders worden bewezen dan:

- 1°. Door getuigen;
- 2°. Door schriftelijke bescheiden;
- 3°. Door persoonlijk onderzoek of bezigtiging, bij den regter gedaan;
- 4°. Door eigen erkentenis van den beschuldigde of beklaagde, zelfs buiten het geregt gedaan.

320. De beoordeeling der kracht van bewijs, welke aanwijzingen in elk bijzonder geval hebben, wordt aan het doorzicht des regters overgelaten; zijn geweten wordt op het ernstigste belast met de inachtneming van de alleruiterste zorgvuldigheid en naauwkeurigheid in dat onderzoek.

ACHTTIENDE TITEL.**VAN HET OPHOUDEN EN TENIETGAAN VAN
VERVOLGINGEN EN STRAFFEN.****EERSTE AFDEELING.**

*Van den dood of de zinneloosheid der veroordeelden,
beschuldigten of beklaagden.*

321. Alle vervolging tot straf, ter zake van misdaad, wanbedrijf of overtreding, vervalt of houdt op, indien de dader, vóór het aanvangen der instructie, of gedurende den loop van het geding, is overleden.

322. De bepaling van het vorige artikel lijdt uitzondering, voor zooveel aangaat het verhaal van verbeurdverklaarde voorwerpen in zake van openbare belastingen, alles volgens de bepalingen en onderscheidingen in de artt. 323, 324, 325 en 326 voorkomende.

323. Indien, in het geval van het vorige artikel, het geding nog niet aanhangig is gemaakt, wordt hetzelfde, voor zooveel die verbeurdverklaringen betreft, door het openbaar ministerie tegen de erfgenamen van den dader of diens vertegenwoordigers aangelegd en vervolgd, bij denzelfden regter en op dezelfde wijze, als tegen den overledene zoude hebben plaats gehad, indien deze de verbeurdverklaring zoude hebben be-
loopen.

324. Indien de vervolging reeds vóór het overlijden van den dader was aangevangen, zal zij tegen de erfgenamen of vertegenwoordigers worden voortgezet, door eene dagvaarding in den vorm en binnen de termijnen in burgerlijke zaken voorgeschreven, strekkende teneinde het regtsgeding te hervatten, en, overeenkomstig de voorschriften van het Wetboek van Burgerlijke Regtshandeling op dat stuk, volgens de laatste gedingstukken, voort te zetten op de wijze als in strafzaken van dien aard gebruikelijk is.

325. Indien in het geval, bij het vorige artikel voorzien, de erfgenamen of vertegenwoordigers van den overledene belang hebben bij de afdoening van het geding, kunnen zij hetzelfde hervatten, door middel van eene verklaring, aan den ambtenaar van het openbaar ministerie, welke de vordering heeft ingesteld, beteekend; en zal in dat geval de zaak tot het uit-

einde worden voortgezet volgens de laatste gedingstukken, overeenkomstig het bepaalde bij art. 324.

Indien het geding vóór het overlijden van den dader nog niet was aangevangen, kunnen de erfgenamen of vertegenwoordigers van den overledene als aanleggers optreden, wanneer eenig voorwerp mogt zijn inbeslaggenomen.

326. De bedoelde erfgenamen en vertegenwoordigers kunnen te dier zake ook bij lijfswang veroordeeld worden, doch slechts ieder voor zijn aandeel.

327. De bepaling van art. 321 lijdt mede uitzondering, voor zooveel aangaat het verhaal van geldboete in zake van openbare belastingen, uitgesproken krachtens algemeene verordeningen, bij welke het opleggen van subsidiaire gevangenisstraf is uitgesloten.

Ook op dit verhaal zijn de bepalingen van de artt. 323, 324, 325 en 326 toepasselijk.

328. Indien een persoon na het plegen der daad, welke tot strafvordering kan aanleiding geven, is krankzinnig geworden, en die staat wordt erkend door den regter, welke van het misdrijf moet kennis nemen, wordt de strafvordering geschorst tot na het herstel van den beklagde of beschuldigde; alles behoudens de bepalingen en onderscheidingen, in de artt. 329 en 330 voorkomende.

329. De vordering tot verbeurdverklaring en geldboete, bij de artt. 322 en 327 vermeld, kan, indien de beklagde is onder curatee gesteld, tegen den curator, of anders tegen eenen daartoe te benoemen curator, worden aangevangen of voortgezet, op dezelfde wijze als bij vorenstaande artikelen, ten aanzien van erfgenamen of vertegenwoordigers van eenen overledene, is voorgeschreven.

330. De curator heeft, van zijne zijde, dezelfde bevoegdheid tot het aanvangen of doen voortzetten van het geding, als bij het tweede lid van art. 325 aan de erfgenamen of vertegenwoordigers is toegekend.

331. Ingeval een tot straf veroordeelde is overleden, nadat de veroordeeling kracht van gewijsde heeft bekomen, worden de geldboeten, bij wanbetaling van welke geene gevangenisstraf is opgelegd, en alle verbeurdverklaringen, uithoofde van welk misdrijf ook uitgesproken, mitsgaders de kosten, op de erfgenamen of vertegenwoordigers van den overledene verhaald.

Bij krankzinnigheid wordt in dat geval tegen den curator gehandeld, onverminderd de uitvoering der andere straffen tegen den veroordeelde, zoodra hij hersteld is.

332. De doodstraf kan niet worden tenuitvoer-gelegd tegen hem, wiens krankzinnigheid, na de veroordeeling, is ontstaan, en door den regter, die het strafvonnis heeft gevelde, is erkend.

Deze bepaling is mede toepasselijk op de zwangere vrouw.

In het eerste geval wordt de uitvoering der doodstraf geschorst tot na het herstel van den krankzinnige, in het laatste geval tot na de bevalling van de zwangere vrouw.

T W E E D E A F D E E L I N G .

Van verjaring.

333. Alle vervolgingen ter zake van misdrijf verjaren na verloop van den tijd, bij de artt. 335 en volgende bepaald.

334. De tijd van verjaring vangt aan van het oogenblik dat het misdrijf bedreven is, of, ingeval van vervolging, van het oogenblik der laatste geregtelijke akte.

Ten aanzien van contumaciëele beschuldigten vangt de verjaring aan van den dag, waarop het vonnis, bij art. 227 vermeld, is gevelde.

Niettemin zal de tijd van verjaring van het misdrijf van valsheid of van valsche munt niet vroeger beginnen te loopen dan van het oogenblik, dat van de valsche of vervalschte stukken of munt is gebruik gemaakt.

335. Door verloop van twee jaren vervallen alle vervolgingen ter zake van overtredingen.

336. Door verloop van vijf jaren vervallen alle vervolgingen ter zake van wanbedrijven.

337. Door verloop van twintig jaren vervallen alle vervolgingen ter zake van misdaden, waartegen de doodstraf is bedreigd; die van alle overige misdaden vervallen door verloop van vijftien jaren.

338. Alle opgelegde straffen verjaren door het dubbel van den tijd, welke tot verjaring der vervolging

zoude 'worden gevorderd, te rekenen van den dag, waarop het vonnis kracht van gewijsde heeft bekomen.

339. Van de bepalingen van de voorgaande artikelen zijn uitgezonderd de vervolgingen en straffen ter zake van de misdrijven, in de artt. 324, 325 en 326 van het Wetboek van Strafrecht vermeld.

De vervolgingen ter zake van die misdrijven vervallen door verloop van zes maanden.

De straffen ter zake van die misdrijven opgelegd verjaren, als het overtredingen geldt, met vier, en als het wanbedrijven geldt, met tien jaren.

340. De ambtenaren van het openbaar ministerie en de regters zullen ambtshalve op de verjaring moeten acht geven, al ware het dat dezelve door de beschuldigten of beklaagden niet werd ingeroepen.

341. De verjaring, welke haren aanvang heeft genomen vóór het tijdstip van de invoering van dit Wetboek, zal volgens de vroegere verordeningen berekend worden.

Indien echter de tijd van verjaring volgens het tegenwoordige Wetboek korter mogt zijn, zal de verjaring, daarbij voorgeschreven, worden gevolgd.

REGLEMENT

OP HET

NOTARISAMBT

IN DE KOLONIE

SURINAME.

REGLEMENT OP HET NOTARISAMBT.

EERSTE HOOFDSTUK.

Van de ambtsbediening der notarissen.

Art. 1. De notarissen zijn openbare ambtenaren, uitsluitend bevoegd om authentieke akten te verlijden wegens alle handelingen, overeenkomsten en beschikkingen, waarvan de algemeene verordeningen gebieden of de belanghebbenden verlangen, dat bij authentiek geschrift blijken zal; daarvan de dagteekening te verzekeren; de akten in bewaring te houden, en daarvan grossen, afschriften en uittreksels uit te geven; alles voor zoover het verlijden dier akten niet ook aan andere ambtenaren opgedragen, of aan dezelve geheel voorbehouden is.

2. Het notarisambt wordt uitgeoefend:

1°. Door daartoe in het bijzonder aangestelde personen;

2°. In de buitendistricten, door daartoe aangewezen ambtenaren.

3. Het getal van de bij n°. 1 van het voorgaande artikel bedoelde notarissen bedraagt hoogstens vier. Zij worden door den Gouverneur voor hun leven aangesteld, en oefenen hunne ambtsbediening uit binnen het geheele grondgebied der kolonie.

De aanwijzing van de ambtenaren, bij n°. 2 van het voorgaande artikel bedoeld, de regeling van het gebied, binnen hetwelk zij de bediening van notaris nitoefenen, en de bepaling van de wijze, waarop zij, bij ontstentenis of verhindering, worden vervangen, geschieden door den Gouverneur.

4. De notarissen, bij n°. 1 van art. 2 bedoeld, zijn verplicht woonplaats te hebben en kantoor te houden te Paramaribo, en akdaar hun werkelijk en gestadig verblijf te houden.

Bij overtreding hiervan zullen zij, voor den tijd van ten minste drie en ten langste zes maanden, in hun ambt worden geschorst.

Een notaris, zich langer dan drie dagen van Paramaribo willende verwijderen, heeft daartoe verlof noodig van den procureur-generaal.

Indien de afwezigheid langer dan ééne maand moet

duren, hebben de notarissen daartoe het verlof noodig van den Gouverneur.

Bij overtreding dezer bepalingen zal de afwezige notaris worden gestraft met eene boete van ten minste vijftig en ten hoogste honderd gulden, en, in geval van herhaling, met schorsing in zijn ambt voor den tijd van ten minste drie en ten langste zes maanden.

Bij het verleenen van het verlof zal de procureur-generaal of de Gouverneur, op voordragt van den notaris, en bij gebreke daarvan ambtshalve, eenen anderen notaris aanwijzen, teneinde gedurende de afwezigheid van zijnen ambtgenoot, ten aanzien van deszelfs minuten en van de aan hem in bewaring gegeven stukken, al datgene te verrigten, waartoe deze, tegenwoordig zijnde, bevoegd en verplicht zoude zijn.

5. Buiten gegronde redenen mogen de notarissen hunnen dienst niet weigeren, wanneer zij tot het leenen daarvan worden verzocht.

Zij zijn voorts verplicht om, op last van den voorzitter van het hof van justitie, hunnen dienst kosteloos te verleenen aan zoodanige personen, welke, op de wijze bij art. 805 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering vermeld, van hun onvermogen doen blijken.

6. De notarissen in de buitendistricten, die hunne ambtsbediening uitoefenen buiten het hun aangewezen ressort, worden voor den tijd van ten minste drie en ten langste zes maanden in hun ambt geschorst, onverminderd hunne gehoudenheid tot vergoeding van kosten, schade en interessen jegens de belanghebbenden.

7. De notarissen te Paramaribo mogen niet tevens zijn bezoldigde leden der regterlijke magt, noch ook de bediening uitoefenen van praktizijn of deurwaarder.

Zij mogen wijders niet zijn commissarissen van politie, hypotheekbewaarders of ambtenaren van eene koloniale belasting.

Ingeval van twijfel of eenige betrekking met het ambt van notaris bestaanbaar zij, zal zulks door den Gouverneur worden beslist.

8. Een notaris, welke tot eene der met zijne bediening onvereinigbare betrekkingen wordt benoemd, en dezelve aanneemt, zal geacht worden van het

notarisambt afstand te hebben gedaan, en op de gewone wijze worden vervangen.

Wanneer daarentegen iemand, eene der opgemelde betrekkingen bekleedende, tot notaris wordt benoemd, zal hij, door de aanneming van het notarisambt, geacht worden van zijne vroegere betrekkingen afstand te hebben gedaan.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de vereischten om tot notaris te Paramaribo benoemd te worden.

9. Om tot notaris te Paramaribo te kunnen benoemd worden, moet men:

- 1°. Den ouderdom van vijftientwintig jaren vervuld hebben;
- 2°. Doen blijken van een goed zedelijk gedrag, door middel van een of meer certificaten, op de getuigenis van vier bekende en geloofwaardige manspersonen, afgegeven door het hoofd van de plaats of van de politie der plaats, alwaar men gedurende de laatste zes jaren zijne woonplaats of zijn verblijf heeft gehad;
- 3°. Het hierna te melden examen hebben afgelegd, of het getuigschrift hebben overgelegd bedoeld bij art. 16 der wet van 9 Julij 1842 (*Nederlandsch Staatsblad*, n°. 20).

10. Het examen, bij het vorige artikel bedoeld, moet worden afgenomen door eene commissie van twee leden van het hof van justitie, door den voorzitter aan te wijzen, en den procureur-generaal.

De commissie kan een notaris kiezen om, onder hare leiding, de ondervraging te doen, en de noodige proeven op te geven. Deze notaris heeft eene raadgevende stem.

11. Voor hen, die den graad van doctor in de regten op eene van 's rijks hoogeschole hebben verkregen, moet dit examen ten minste één uur duren, en zich alleen bepalen tot een onderzoek naar hunne praktische kundigheden.

Voor de andere aspiranten zal hetzelfde ten minste twee uren duren, en daarvan niet minder dan één uur worden besteed tot een onderzoek naar hunne

theoretische, en insgelijks ten minste één uur naar hunne praktische kundigheden.

Indien zich meer dan één adspirant heeft opgedaan, zal het examen van ieder hunner afzonderlijk worden afgenomen.

12. Indien de commissie oordeelt, dat iemand al de kundigheden, welke in eenen notaris worden gevorderd, bezit, wordt hem daarvan een getuigschrift overhandigd, waardoor hij de bevoegdheid erlangt om tot notaris te Paramaribo te worden benoemd.

13. De geboorteakte, het certificaat of de certificaten van goed gedrag, mitsgaders het getuigschrift van bekwaamheid, worden bij het verzoekschrift om plaatsing aan den Gouverneur overgelegd.

14. De notarissen moeten, binnen twee maanden na de dagteekening van hunne benoeming, voor het hof van justitie, ieder naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid, den navolgenden eed (belofte) afleggen:

„ Ik zweer (beloof) getrouwheid aan den Koning,
 „ gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen,
 „ eerbied voor de regterlijke autoriteiten; dat ik
 „ mijnen post met eerlijkheid, naauwkeurigheid en on-
 „ zijdigheid zal waarnemen; de verordeningen, op het
 „ notarisambt gemaakt of nog te maken, met de meeste
 „ naauwgezetheid zal opvolgen; dat ik de meest moge-
 „ lijke geheimhouding omtrent den inhoud der akten,
 „ overeenkomstig de daaromtrent bestaande voorschrif-
 „ ten, zal inachtnemen; en dat ik voorts, middellijk
 „ noch onmiddellijk, onder eenigen naam of voorwend-
 „ sel, tot het verkrijgen mijner aanstelling, aan iemand,
 „ wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch
 „ zal geven”.

De Gouverneur is bevoegd verlenging van den tot het afleggen van den eed bepaalden termijn te verleen.

Bij verzuim van den voorschreven eed tijdig te doen, wordt de benoeming geacht vervallen te zijn, en wordt er tot eene andere benoeming overgegaan.

De notarissen in de buitendistricten kunnen den eed afleggen voor een ambtenaar, door het hof aangewezen.

15. Voór hunne eedsaflegging mogen de benoemde notarissen geenerlei werkzaamheden verrigten, tot hunne ambtsbediening behoorende, op straffe bij het

Wetboek van Strafrecht hierop gesteld, onverminderd hunne gehoudenheid tot vergoeding van kosten, schade en interessen jegens de belanghebbenden.

16. Binnen veertien dagen na de eedsaflegging moeten zij, hetzij zelve, hetzij door eenen schriftelijk gemagtigde, hunne handteekening en paraaf nederleggen ter griffie van het hof van justitie, en zulks op straffe van tien gulden boete voor iederen dag verzuim.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de akten en derzelver vorm, van de minuten, grossen, afschriften en repertoria.

17. De notarissen mogen geene akten verlijden, waarin zij zelve, hunne vrouwen, hunne bloedverwanten of aangehuwden in de regte linie, zonder onderscheid van graden, en in de zijdlinie tot den derden graad ingesloten, hetzij in persoon, hetzij door gemagtigden, hetzij in hoedanigheid, als partij voorkomen.

Dit verbod is echter niet toepasselijk in de gevallen, dat de gemelde vrouwen, bloedverwanten of aangehuwden als koopers, huurders, pachters, aannemers of borgen verschijnen in akten, waarbij in het openbaar gehouden verkooping, verhuringen, verpachtingen of aanbestedingen worden geconstateerd, of als leden van vergaderingen, waarin van het verhandelde door eenen notaris proces-verbaal wordt opgemaakt.

Ingeval van overtreding heeft de akte alleen kracht van onderhandsch geschrift, mits zij door de verschijnende personen ondertekend zij, en is de notaris tot vergoeding van kosten, schade en interessen jegens de belanghebbenden gehouden.

18. De notariële akten mogen geene beschikkingen of bepalingen inhouden ten voordeele van den notaris, ten wiens overstaan zij zijn verleden, van de getuigen, van zijne of hunne vrouwen, zijne of hunne bloedverwanten of aangehuwden in de regte linie, zonder onderscheid van graden, en in de zijdlinie tot den derden graad ingesloten. Hetgeen hiertegen strijdig is wordt voor niet geschreven gehouden, blijvende echter de akte overigens in haar geheel.

Door de bepaling van dit artikel wordt geene ver-

andering gebragt in de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek omtrent uiterste willen.

19. De akten zullen, behoudens hetgeen omtrent den vorm van sommige derzelve is voorgeschreven, worden verleden voor éenen notaris, in tegenwoordigheid van twee getuigen. De getuigen moeten aan den notaris bekend zijn, of derzelve identiteit en bevoegdheid aan hem, door een of meer der verschijnende personen, verklaard, en daarvan in de akte melding gemaakt worden. Zij moeten zijn van het mannelijk geslacht, meerderjarig en ingezetenen van de kolonie, hunnen naam kunnen teekenen, en de taal verstaan, waarin de akte verleden wordt.

20. Behoudens de in het Burgerlijk Wetboek gemaakte bepalingen, mogen bloedverwanten of aangehuwden, hetzij van den notaris, hetzij van de verschijnende personen, tot in den derden graad ingesloten, alsmede de huisbedienden van den notaris, niet tot getuigen worden genomen.

Bij overtreding van dit of van het vorige artikel zal de akte, voor zooverre die geene uiterste wilsbeschikking inhoudt, alleen kracht van onderhandsch geschrift hebben, mits zij door de verschijnende personen onderteekend zij, onverminderd de verplichting van den notaris tot vergoeding van kosten, schade en interesten jegens de belanghebbenden, indien daartoe termen zijn; zullende echter het verzuim der vermelding, in het vorige artikel voorgeschreven, alleen met eene geldboete van tien gulden worden gestraft.

Bloedverwanten of aangehuwden, tot in den derden graad ingesloten, van koopers, huurders, pachters, aannemers of borgen bij openbare verkooping, verhuringen, verpachtingen of aanbestedingen, mitsgaders van leden van vergaderingen, waarin van het verhandelde door eenen notaris proces-verbaal wordt opgemaakt, zullen daarbij echter als getuigen kunnen worden genomen.

21. De verschijnende personen moeten den notaris bekend zijn, of worden bekend gemaakt door twee getuigen, alle vereischten bezittende om bij notariële akten als zoodanig te dienen, des echter dat bloed- of aanverwantschap met den bekend gemaakten persoon geene reden van uitsluiting oplevert.

Van dit een en ander moet in de akte uitdrukkelijk melding worden gemaakt.

22. Alle akten moeten de voornamen, den naam en de standplaats van den notaris uitdrukken.

Dezelve moeten daarenboven inhouden de voornamen, den naam, het beroep of de maatschappelijke betrekking en de woonplaats van ieder der verschijnende personen en der door hen vertegenwoordigden, voor zooverre het beroep of de maatschappelijke betrekking en woonplaats door hen kan worden opgegeven; voorts de betrekkingen of hoedanigheden waarin, en de vermelding der volmagten of beschikkingen krachtens welke wordt gehandeld; de voornamen, den naam, het beroep of de maatschappelijke betrekking en de woonplaats van ieder der getuigen, ook van die in het vorige artikel bedoeld; eindelijk de plaats, het jaar, de maand en den dag, op welken de akten verleden zijn.

Bij overtreding van een of meer der bij dit en het vorige artikel vastgestelde bepalingen, zal de notaris voor elke derzelve verbeuren eene boete van tien gulden, en zal bovendien de akte, bijaldien de plaats, het jaar, de maand of de dag daarin niet mogten vermeld zijn, alleen kracht van onderhandsch geschrift hebben, mits zij door de verschijnende personen onderteekend zij.

23. De notariële akten moeten leesbaar, in onafgebroken zamenhang, zonder verkortingen, witte vakken, gapingen of tusschenruimten worden geschreven, tenware voor sommige door eenige autoriteit vastgestelde gedrukte formulieren mogten bestaan; de noodzakelijk opengebleven onbeschreven vakken in het ligchaam der akten moeten vóór de onderteekening, door een of meer duidelijke inktstrepen, voor verdere beschrijving onbruikbaar gemaakt worden; alle getallen ter bepaling van de hoeveelheid of hoegrootheid der zaken, welke in de akte worden vermeld, mitsgaders de dagteekeningen, moeten in schrijffletters worden uitgedrukt, doch kunnen in cijfers worden herhaald of voorafgesteld; zullende de notaris voor iedere overtreding van dit artikel verbeuren eene boete van tien gulden.

Het is echter geoorloofd om in volmagten, welke in originali worden uitgegeven, den naam van den

gevolmagtigde oningevuld te laten, mitsgaders om in die, welke in minuut worden verleden, de voornamen van de gevolmagtigden alleen door de eerste letters aan te duiden, met bijvoeging echter van het beroep of de maatschappelijke betrekking en de woonplaats, voor zooverre die aan den lastgever bekend zijn.

24. De akten kunnen worden verleden in de taal, welke partijen verkiezen, mits de notaris dezelve versta.

De uiterste wil bij openbare akte, de akte van bewaargeving van eenen olographischen uitersten wil, en de akte van superscriptie van een besloten testament, moeten worden opgesteld in de taal, waarin de erfater zijnen wil verklaard, de bewaarneming verzocht of het besloten testament aangeboden zal hebben.

In geen geval mag echter eene akte in het Neger-Engelsch worden verleden.

Wanneer de verschijnende personen alleen het Neger-Engelsch verstaan, moet de akte in de Nederlandsche taal worden verleden. Een beëdigd translateur geeft, tot dat einde, de verklaring der verschijnende personen in het Nederlandsch aan den notaris te kennen, en vertolkt de akte daarna op eene voor hen verstaanbare wijze. Van dit een en ander wordt in de akte melding gemaakt.

Hetzelfde geschiedt, wanneer de verschijnende personen geene andere dan eene den notaris niet bekende taal verstaan.

25. De akten moeten door elk der verschijnende personen, onmiddellijk na voorlezing, worden onderteekend, tenware zij mogten verklaren hunnen naam niet te kunnen teekenen, of daarin verhinderd worden; zullende alsdan van deze hunne verklaring, alsmede van de reden van verhindering, uitdrukkelijk melding worden gemaakt.

Bijaldien echter een of meer der verschijnende personen alleen bij een bijzonder gedeelte der akte belang hebben, of alleen bij zulk een gedeelte als gehandeld hebbende voorkomen, zal het voldoende zijn, dat dit gedeelte aan de zoodanigen voorgelezen en door hem of hen geteekend worde, en dat die voorlezing en onderteekening bij dit gedeelte der akte uitdrukkelijk worden vermeld.

Bovendien moeten de akten door de getuigen, waaronder ook die in art. 21 opgenoemd begrepen zijn,

door den translateur (in de gevallen waarin deze werkzaam is geweest), mitsgaders door den notaris worden onderteekend.

Bij overtreding van elke der genoemde bepalingen zal de akte alleen kracht van onderhandsch geschrift hebben, voor zooverre dezelve door de verschijnende personen geteekend is.

Van de voorlezing en onderteekening moet uitdrukkelijk in het slot der akte worden melding gemaakt, op eene boete van tien gulden.

26. Bijaldien bij akten van boedelbeschrijving of processen-verbaal, wegens handelingen of daadzaken op te maken, een of meer der verschijnende personen zijnen of hunnen naam weigeren te teekenen, of zich bij de sluiting der akte verwijderd hebben, zonder die te hebben geteekend, is het voldoende, dat van deze omstandigheid in de akte uitdrukkelijk melding worde gemaakt.

Indien de verschijnende persoon of personen, die zijnen of hunnen naam weigeren te teekenen, daarvoor redenen opgeven, zullen die in de akte moeten worden vermeld.

27. De volmagten, waaruit de handelende personen hunne bevoegdheid ontleenen, zullen aan de minuten worden vastgehecht. Onderhandsche of buiten de kolonie verleden volmagten moeten vooraf door de lasthebbers, in tegenwoordigheid van den notaris en van de getuigen, voor echt worden erkend, en, ten blijke daarvan, door hen allen zijn geteekend, tenware de eerstgenoemden verklaarden hunnen naam niet te kunnen teekenen, of daarin verhinderd worden; in welk geval daarvan op de volmagt melding gemaakt, en die verklaring, de redenen der verhindering inhoudende, door den notaris en de getuigen onderteekend zal worden; van welk een of ander in de akte zal worden melding gemaakt.

Indien partijen krachtens mondelinge volmagt handelen, moet zulks in de akte worden vermeld.

Voor iedere overtreding van eene dezer bepalingen zal de notaris verbeuren eene boete van tien gulden.

28. Van de aanhechting, bij het vorige artikel voorgeschreven, worden vrijgesteld:

1°. Volmagten, in minuut berustende onder den

notaris, die over de akte staat, waarbij de lasthebber verschijnt;

- 2°. Volmagten, welke reeds zijn vastgehecht aan akten, voor denzelfden notaris verleden, en onder zijne minuten verbleven, mits hiervan in de akte worde melding gemaakt; bij verzuim waarvan de notaris in ieder geval zal verbeuren eene boete van tien gulden.

29. Alle veranderingen en bijvoegingen moeten op den kant der akten geschreven worden, doch zijn alleen geldig voor zooverre die ieder afzonderlijk door de verschijnende personen, welke de akte geteekend hebben, door den notaris en door de getuigen onderteekend of gewaarmerkt zijn.

Ingeval eene verandering of bijvoeging te wijdloopig is om op den kant der akte te worden geschreven, zal die achteraan, doch vóór het slot der akte, worden geplaatst, mits de bladzijde en de regel worden aangeduid, waartoe dezelve behoort, op straffe van nietigheid van elke op eene andere wijze of zonder deze aanduiding gedane verandering of bijvoeging.

30. Het is niet geoorloofd om in eene akte of in de veranderingen en bijvoegingen, welke op den kant of vóór het slot derzelve zijn gesteld, eenige overschrijving, tusschenvoeging of bijvoeging van woorden of letters te doen, of die op de eene of andere wijze uit te schrappen of te doen verdwijnen, en andere in derzelve plaats te stellen, op straffe van nietigheid der over- of in de plaats geschrevene en der tusschen- of bijgevoegde woorden of letters.

31. Indien de doorhaling van woorden of letters in eene akte noodig mogt zijn, zal zulks moeten geschieden op zoodanige wijze, dat de doorgehaalde woorden of letters leesbaar blijven; derzelve getal zal op den kant der bladzijde naast de doorhaling of onder de verandering of bijvoeging, met aanduiding van den regel waarin de doorhaling heeft plaats gehad, worden vermeld; iedere vermelding zal afzonderlijk, evenals de veranderingen en bijvoegingen, worden onderteekend of gewaarmerkt, of wel het getal van al de in eene akte doorgehaalde woorden of letters vóór het slot derzelve worden vermeld, mits de bladzijde en de regel worden aangeduid, waarin die voorkomen.

Voor iedere overtreding van eene der bepalingen,

voorkomende in dit of in de twee vorige artikelen, zal de notaris verbeuren eene boete van tien gulden, en zelfs, ingeval van kwade trouw, van zijn ambt worden ontzet; onverminderd de verplichting tot vergoeding van kosten, schade en interesten jegens de belanghebbenden.

32. De notarissen zijn verplicht minnút op te maken van alle te hunnen overstaan verleden akten, bij gebreke waarvan dezelve geene kracht van authentieke akte bezitten, en de notaris gehouden is tot vergoeding van kosten, schade en interesten jegens de belanghebbenden.

Van deze verplichting zijn uitgezonderd akten van huwelijkstoestemming, van bekendheid, volmagten, verklaringen van eigendom of van het in leven zijn van personen, quitantiën van sommen beneden de driehonderd gulden, alle quitantiën voor huur- of pachtpenningen, loon, renten of pensioenen, protesten, aanbiedingen van betaling, toestemming tot doorhaling of vermindering van hypotheekaire inschrijvingen, en andere eenvoudige akten, waarvan de uitgifte in originali bij de algemeene verordeningen is toegestaan.

Het zal geoorloofd zijn van deze alzoo in originali uit te geven akten, met uitzondering der volmagten waarin de naam van den gevolmagnitgde oningevuld is gebleven, twee, drie of meer gelijkluidenden op hetzelfde oogenblik te verlijden en te doen teekenen; doch zal, op straffe eener boete van tien gulden, door den notaris te verbeuren, in elk der gelijkluidenden van derzelver getal uitdrukkelijk melding worden gemaakt, terwijl allen slechts voor één en één voor allen in regten zullen gelden.

33. Behalve in de gevallen, waarin zulks uitdrukkelijk bij dit Reglement is bepaald, kunnen de notarissen, indien daartoe termen bestaan, tot vergoeding van kosten, schade en interesten jegens de belanghebbenden worden veroordeeld, indien de akten, voor hen verleden, uithoofde van gebrek in den vorm, in regten worden vernietigd, of geoordeeld worden slechts als onderhandsche akten te kunnen gelden, onverminderd gelijke vergoeding, zoo dikwijls zij bedrog gepleegd of list gebezigd hebben.

34. De notarissen zijn gehouden om, ingeval van

overlijden of afwezigverklaring van den testateur, binnen veertien dagen nadat zij daarvan kennis dragen, de belanghebbenden te verwittigen, dat de uiterste wilsbeschikkingen van den overledene of afwezige onder hunne minuten berusten. Hetzelfde is van toepassing op akten, waarbij een uiterste wil is herroepen, en op huwelijksecontracten, voor zooverre dezelve schenkingen ter zake des doods behelzen.

35. Behalve in de gevallen, bij het zesde lid van art. 4, en bij de artt. 47 en 50 voorzien, is alleen de notaris, bewaarder der minuten, bevoegd tot het afgeven van grossen, afschriften en uittreksels.

Ieder notaris heeft echter het regt om afschriften en uittreksels af te geven van alle akten, welke ten zijnen kantore als minuten nedergelegd, of aan eene andere akte vastgehecht zijn.

De notarissen mogen ook afschriften en uittreksels maken van alle akten en stukken, welke te dien einde aan hen vertoond, en, na met het afschrift of uittreksel vergeleken te zijn, teruggegeven worden.

Behoudens de bij de algemeene verordeningen daaromtrent bepaalde uitzonderingen, moeten de uittreksels gelijkluidend zijn met de overgenomen gedeelten, en zullen altijd het hoofd en slot der akte, alsmede de vermelding van al de handelende personen, derzelver betrekkingen of hoedanigheden, in het uittreksel moeten voorkomen. Aan het slot moeten worden gesteld de woorden: „ Uitgegeven voor woordelijk gelijkluidend uittreksel.” Alles op eene boete van ten minste tien en ten hoogste vijftig gulden, door den notaris te verbeuren.

Bij het uitgeven eener eerste grosse zullen, op verbeurte van eene boete van ten minste vijftig en ten hoogste honderd gulden, de dag der uitgifte en de naam van dengene, ten wiens verzoeken dezelve geschiedt, door de notarissen op de minuut aangeteekend, en die aantekening door hen gewaarmerkt worden.

36. De notarissen mogen, met uitzondering van eenen aan hen in bewaring gegeven olographischen uitersten wil, geene minuut hoegenaamd uit hunne handen geven, anders dan in de gevallen bij de algemeene verordeningen voorzien, en krachtens een vonnis of bevelschrift van den regter, met inachtneming der

bepalingen, bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering en dat van Strafvordering voorgeschreven.

37. Uitgezonderd in de bij de algemeene verordeningen voorziene gevallen, mogen de notarissen geene grossen, afschriften of uittreksels, noch inzage of mededeeling van den inhoud der akten geven, anders dan aan de onmiddellijk belanghebbende personen, hunne erfgenamen of regtverkrijgenden, tenzij ten gevolge van een vonnis, op straffe eener boete van ten minste vijftig en ten hoogste honderd gulden, en, ingeval van herhaalde overtreding, van schorsing in hunne bediening gedurende ten minste drie en ten langste zes maanden, behoudens de vergoeding van kosten, schade en interesten jegens de belanghebbenden.

38. Aan iederen onmiddellijk belanghebbende bij eene notariële akte, deszelfs erfgenamen of regtverkrijgenden, kan daarvan ééne grosse worden afgegeven.

Deze moet, evenals de grossen van vonnissen, tot hoofd hebben de woorden: „In naam des Konings”, en tot slot: „Uitgegeven voor eerste grosse”, met vermelding van den naam van dengene ten wiens verzoeken, en van den dag waarop de uitgifte is geschied, alles op eene boete van ten minste tien en ten hoogste vijftig gulden.

Uittreksels of gedeelten van akten mogen niet als grossen worden uitgegeven, met uitzondering nogtans van boedelscheidingen en van processen-verbaal van openbare verkooping, verhuringen, verpachtingen en aanbestedingen, waarvan het geoorloofd is voor iedere afzonderlijke toedeeling, koop, huur, pacht of aanneming, of voor al de door een en denzelfden persoon of personen gezamenlijk gedane koopen, huren, pachten of aannemingen een uittreksel als grosse uit te geven, voor zooverre die personen het proces-verbaal mede geteekend, of bij verhindering verklaard hebben door daarin opgenoemde beletselen niet te hebben kunnen teekenen; de voorwaarden van verkooping, verhuring, verpachting of aanbesteding zullen echter, voor zooverre zij de betrokken koopen, huren, pachten of aannemingen aangaan, in derzelver geheel in zoodanig uittreksel moeten opgenomen worden.

39. Het afgeven van eene tweede of verdere grosse aan denzelfden belanghebbende zal niet anders mogen geschieden dan op de wijze bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering bepaald, en zulks op straffe van schorsing in de bediening gedurende ten minste drie en ten langste zes maanden.

Van dit uitgeven der tweede of verdere grosse zal bovendien op de minuut zelve aantekening worden gemaakt, op de wijze en boete bij het vijfde lid van art. 35 bepaald.

40. Ieder notaris te Paramaribo moet een zegel hebben, bevattende het Koninklijk wapen, en in het randschrift de eerste letters der voornamen, den naam, het ambt en de standplaats van den notaris.

Wanneer zes maanden na de benoeming van een notaris zijn verlopen, zullen alle door hem uit te geven akten, grossen, afschriften en uittreksels een afdruk van dat zegel dragen, en daarmede zal alle aanhechting van stukken geschieden; op eene boete van tien gulden voor iedere overtreding.

De Gouverneur bepaalt, welk zegel door de notarissen in de buitendistricten tot voormelde einden zal worden gebezigd.

41. De notarissen zijn verplicht een repertorium te houden, waarop, op verbeurte eener boete van tien gulden voor iedere overtreding, dag voor dag, alle akten, welke te hunnen overstaan worden verleden, alsmede de afschriften of uittreksels van vertoonde akten of stukken, onder een doorgaand nummer worden vermeld, met aanduiding van haren datum, van haren aard, de namen der bij die akten verschijnende personen, en van het nummer hetwelk de minuut voert.

De in originali uitgegeven akten, waarvan twee, drie of meer gelijkluidenden op hetzelfde oogenblik zijn verleden, zullen op dit repertorium onder één nummer worden vermeld.

De bladzijden der repertoria moeten zijn gekantteekend, en gewaarmerkt door den kantonregter der woonplaats van den notaris.

42. De notarissen zijn verplicht om, hetzij zelve, hetzij door eenen schriftelijk gemagtigde, binnen de twee eerste maanden van ieder jaar, ter griffie van het hof van justitie over te brengen een door hen echt verklaard dubbel van het repertorium der akten, welke

zij gedurende het afgeloopen jaar hebben verleden, op verbeurte eener boete van tien gulden voor de eerste, twintig gulden voor de tweede en dertig gulden voor de derde ingegane maand verzuim.

Ingeval een notaris in den loop van een jaar geene akten verleden, noch afschriften of uittreksels van aan hem vertoonde akten of stukken vervaardigd heeft, zal hij binnen denzelfden termijn, op gelijke boeten, daarvan eene verklaring ter griffie moeten overleggen, of door eenen schriftelijk gemagtigde doen overleggen.

Indien de overbrenging van het dubbel der repertoria of van de verklaring niet vóór den eersten Junij van ieder jaar heeft plaats gehad, zal de notaris, onverminderd deszelfs gehoudenheid tot betaling der boete in het eerste lid vermeld, voor den tijd van drie maanden in zijne bediening worden geschorst, en, indien zulks vóór het eindigen derzelve nog niet is geschied, daarvan worden ontzet.

Wanneer de laatste dag der maand Februarij op eenen Zondag invalt, zal die in beide gevallen niet in den termijn begrepen zijn, en de overbrenging alzoo uiterlijk den vorigen dag moeten geschieden.

43. Van deze overbrenging moet blijken door eene akte van bewaarneming, door den griffier opgemaakt, en door den notaris of zijnen gemagtigde mede-onderteekend; deze akte zal door den griffier worden ingeschreven in een afzonderlijk register, gekantteekend door den voorzitter van het hof.

De volmagten zullen aan het register worden vastgehecht.

VIERDE HOOFDSTUK.

Van het toezigt over de notarissen, en van derzelve honorarium.

44. Indien een notaris de waardigheid van zijn karakter of zijne ambtsbezigheden mogt verwaarloozen, of zich aan inbreuk op de algemeene verordeningen of aan andere misslagen mogt schuldig maken, wordt zulks door het openbaar ministerie ter kennis van het hof van justitie gebragt.

Buiten de gevallen, waarin bij dit Reglement bepaalde straffen zijn vastgesteld, is het hof, in raadkamer vergaderd, bevoegd tot het doen van enkele waarschu-

wing of van berisping, na verhoor van den belanghebbenden notaris, of deze behoorlijk geroepen zijnde.

Wanneer een notaris bereids twee malen mogt zijn berispt, en daartoe ten derden male aanleiding mogt geven, zal hij door het hof voor ten minste drie en ten langste zes maanden in zijne bediening kunnen worden geschorst; bij eene vierde aanleiding tot berisping, zal de schorsing moeten worden uitgesproken.

45. In het vonnis, bij hetwelk een notaris tot eene crimineele straf wordt veroordeeld, zal tevens deszelfs afzetting worden uitgesproken.

Elk notaris, die tot eene correctioneele gevangenisstraf mogt zijn veroordeeld, kan, op requisitoir van het openbaar ministerie, na in zijne belangen te zijn gehoord, door het hof van justitie van zijne bediening worden ontzet.

46. De notaris, die door ouderdom, zwakte of aanhoudende ziels- of ligchaamsziekten, tot de uitoefening zijner bediening ongeschikt mogt zijn geworden, kan, na verhoor of na behoorlijke oproeping, en na ingewonnen advies van het hof van justitie, op voordragt van den procureur-generaal, door den Gouverneur eervol worden ontslagen.

47. Wanneer een notaris, door ziekte of andere omstandigheden, tijdelijk verhinderd wordt om zijne bediening uit te oefenen, zal, op daartoe door hem, deszelfs echtgenoot of een zijner bloedverwanten of aangehuwden te doen verzoek, of, bij verzuim, op requisitoir van het openbaar ministerie, door het hof van justitie een andere notaris worden aangewezen, om ten aanzien der minuten van den verhinderden notaris, en van de aan hem in bewaring gegeven stukken, tijdelijk al datgene te verrigten, waartoe deze anders bevoegd en verplicht zoude zijn.

De in de uitoefening van zijne bediening tijdelijk verhinderde notaris is verplicht, aan den alzoo aangewezenen den vrijen toegang tot zijne minuten en tot de aan hem in bewaring gegeven stukken te verleen, op straffe van bij weigering van zijne bediening te worden ontzet.

De redenen der verhindering vervallen zijnde, zal dié aanwijzing, op verzoek van den notaris, of op requisitoir van het openbaar ministerie, door het hof worden ingetrokken.

48. Van de overtredingen van dit Reglement neemt, op de vervolging van het openbaar ministerie, de burgerlijke regter kennis.

De vervolgingen worden, wat den vorm van procederen en dus ook de bewijsmiddelen betreft, behandeld als correctioneële zaken; des echter dat omtrent het ophouden en tenietgaan van deze vervolgingen, en omtrent de tenuitvoerlegging van vonnissen, de bepalingen van den achttienden en vijftienden titel van het Wetboek van Strafvordering mede toepasselijk zijn.

49. De regtsvordering tot schorsing van eenen notaris in de uitoefening zijner bediening, tot afzetting of tot veroordeeling in geldboeten ter zake van overtredingen van dit Reglement, en in de gevallen daarbij voorzien, zal zijn verjaard na verloop van twee jaren, te rekenen van den dag, waarop de overtreding, op de wijze bij art. 53 vermeld, heeft kunnen worden geconstateerd.

50. Bij ieder vonnis, waarbij een notaris, voor eenen bepaalden tijd, in de uitoefening zijner bediening wordt geschorst, zal tevens een andere notaris worden aangewezen om gedurende dien tijd, ten aanzien der minuten van den geschorsten notaris, en van de aan hem in bewaring gegeven stukken, al datgene te verrigten, waartoe deze anders bevoegd en verplicht zoude zijn.

De in de uitoefening van zijne bediening geschorste notaris is verplicht aan den alzoo aangewezenen den vrijen toegang tot zijne minuten, en tot de aan hem in bewaring gegeven stukken, te verleenen, op straffe van, bij weigering, van zijne bediening te worden ontzet.

51. Bijaldien de straf van schorsing, krachtens de bepalingen van dit Reglement, eenmaal tegen een notaris is uitgesproken, zal, wanneer hij andermaal schuldig wordt geoordeeld aan eene overtreding, welke zijne schorsing ten gevolge zou kunnen hebben, deze straf door zijne afzetting kunnen worden vervangen.

Bij eene derde overtreding van zoodanigen aard, moet de afzetting uitgesproken worden.

52. Wanneer er eene overtreding is begaan, waarop geene andere straf dan die van geldboete gesteld is, zal de notaris de regtsvervolging kunnen voorkomen door vrijwillig het bedrag der boete, en wel het maxi-

num derzelve, te betalen, met de kosten, indien hij reeds was gedagvaard.

De boete en kosten kunnen aan den bevoegden ontvanger niet anders worden voldaan dan op schriftelijke magtiging van het openbaar ministerie, aan hetwelk de quitantie van den ontvanger door den notaris moet worden overgebracht, binnen den tijd door het openbaar ministerie te bepalen.

53. Ieder ambtenaar, die in de uitoefening zijner bediening eene overtreding van dit Reglement ontdekt, is verplicht daarvan terstond kennis te geven aan den procureur-generaal.

De procureur-generaal is ten allen tijde bevoegd de minuten der akten voor eenen notaris verleden (met uitzondering der minuten van uiterste willen, die nog niet met den dood zijn bekrachtigd) en zijn repertorium te onderzoeken. Hij kan dat onderzoek, in de buitendistricten, ook aan andere ambtenaren opdragen.

54. Tot bepaling der hoegrootheid en vorm van taxatie van het honorarium der notarissen, gelijk mede van de verschotten, welke aan hen in rekening zullen worden geleden, zal, bij besluit van den Gouverneur, een tarief worden vastgesteld.

Het is aan de notarissen niet geoorloofd om voor de werkzaamheden, welke door hem als zoodanig worden verrigt, eene andere belooning, onder welke benaming ook, in rekening te brengen, dan die welke bij het tarief is bepaald.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van het bewaren en overbrengen van minuten, registers en repertoria.

55. De notarissen zullen hunne minuten, registers en repertoria zorgvuldig in eene regelmatige orde bewaren, en die steeds op eene voegzame en veilige plaats wegsluiten.

56. Bij overlijden, ontslag of afzetting van eenen notaris worden zijne minuten, registers en repertoria overgebracht naar de bewaarplaats bij art. 59 bedoeld.

Die overbrenging heeft plaats, onder toezigt van den procureur-generaal, door den ambtenaar daartoe door hem aan te wijzen.

57. De alzoo aangewezen ambtenaar zal de minu-

ten, registers en repertoria van den overleden, ontslagen of afgezetten notaris bijeenverzamen, en daarvan eenen summieren staat opmaken.

Indien er eenige van de minuten, registers of repertoria ontbreken, zal daarvan, met aanduiding van derzelver jaartal en nummers, uitdrukkelijk melding worden gemaakt.

Een afschrift van den summieren staat wordt zoo spoedig mogelijk aan den procureur-generaal ingediend.

58. Van de overbrenging wordt een proces-verbaal in duplo opgemaakt, hetwelk door den ambtenaar met de overbrenging belast, en door den notaris bij het tweede lid van art. 59 bedoeld, zal worden onderteekend.

Een der exemplaren van dit proces-verbaal wordt aan den procureur-generaal toegezonden. Het andere blijft berusten onder den met de bewaring belasten notaris, nadat de summiere staat, bij het vorige artikel bedoeld, daaraan zal zijn vastgehecht.

59. In de hoofdplaats der kolonie zal worden opgericht eene algemeene bewaarplaats der minuten, registers en repertoria.

De bewaring der aldaar gebragt wordende stukken wordt door den Gouverneur opgedragen aan een der notarissen te Paramaribo.

De Gouverneur geeft omtrent de wijze van bewaring de noodige voorschriften.

ZESDE HOOFDSTUK.

Overgangsbepalingen.

60. Op het oogenblik van de invoering der nieuwe wetgeving vervallen alle verordeningen betreffende de gezworen klerken, de vendumeesters en het houden van venduen, met uitzondering echter van hetgeen is bepaald omtrent de heffing van regten of belastingen, zullende wat daarbij aan de gezworen klerken of vendumeesters is opgedragen toepaslijk zijn op de notarissen.

61. Al de zich in de kolonie bevindende minuten van gezworen klerken, vendumeesters, of van anderen, die vroeger de notariële praktijk in haren geheelen omvang hebben uitgeoefend, of aan wie een gedeelte van de verrigtingen, naar dit Reglement tot

den werkring der notarissen behoorende, was opgedragen, moeten, binnen drie maanden na de invoering van dit Reglement, worden overgebracht in de bewaarplaats bij art. 59 aangeduid.

Die aan zijne verplichting tot overbrenging niet voldoet, verbeurt tien gulden voor iedere ingegane week verzuim.

Van de akten, in het eerste lid bedoeld, kan ten allen tijde door de vroegere bewaarders kosteloos inzage en afschrift genomen worden.

62. Van alle volgens het voorgaande artikel in bewaring gebragte akten, die volgens het vóór de invoering van dit Reglement bestaande regt waren opgemaakt, en waarvan, volgens de bepalingen van dit Reglement, eene eerste grosse in executorialen vorm kan worden uitgereikt, kan de met de bewaring belaste notaris eene eerste grosse volgens de bepalingen van dit Reglement afgeven.

